מעריב

יום ו' כ' טבת תשל"ה 3.1.75 גליון 9269 שנה כ"ז

היום 96 עמודים

44 עמודים "ימים ולילות"

המייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

לבנון מבקשת מארה"ב ללחוץ על ישראל להפסיק את הפשיטות על כפרי הגבול

אבל מסרבת להתחייב למנוע פעילות מחבלים בטענה שהדבר נעלה מכוחה * מזהירה מסכנת „התערבות סורית"

* נשיא סוריה יבקר בלבנון ביום ג' * ישראל למזכ"ל או"ם: לא נרשה פיגועים

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

לבנון ביקשה מארה"ב ללחוץ על ישראל לחדול מחדירותיה לכפרים לבנוניים, ברדיפה אחרי מחבלים פלשתינים; עם זאת הסבירה, כי אין לה הכוח הדרוש כדי לשים קץ לפעילות המחבלים משטחה. זו הפעם הראשונה שאין לבנון מתחייבת, שלפחות תנסה להפסיק את פעילות המחבלים.

בקשתה של לבנון נעשתה במסגרת מגעים דיפלומטיים שיגרתיים בביירות ובוושינגטון, אך נראה כי מהות הטיעונים הלבנוניים אינה מצדיקה פעולה דיפלומטית ספציפית בין ארה"ב לישראל. חוגים יודעי דבר כוסרים, כי במגעיהם עם עמיתיהם האמריקנים, טענו פקידים לבנונים שכל מאמץ להפסיק את פעילות המחבלים מלבנון יגרום עימות בין צבא לבנון לבין הפלשתינאים — ודבר זה עלול לגרור התערבות סורית דוגמת מאי 1973.

● **היזוק השמאלנים**

הלבנונים טוענים עוד שעימות מסוג זה יגרום בלא ספק לחיזוקם של הגורמים השמאלניים בלבנון עצמם, ד־ישנה את כאזן הכוחות הרעוע שבין נוצרים ומוסלמים במדינה.

(סוף בעמ' 2, טור' 1, 2, 3)

צה"ל המשיך בפעילות שיטור בשטח לבנון

מאת יעקב ארז

כוח... צה"ל המשיך הלילה לבצע פעולות שיטור בשטח לבנון, סמוך לגבול עם ישראל, במסגרת „מבצע האבטחה".

על אף המתיחות שהיתה אתמול לאורך הגבול, והפטרולים הממונעים של הצבא הלבנוני, נמשכו פעולה ה־אבטחה של צה"ל בכל גזרות הגבול, במטרה למנוע חדירת מחבלים לשטח ישראל. לא נמסר על התקלויות.

שקט בקהיר; יחידות מחץ של המשטרה המצרית עמדו הכן, אך לא הופעלו

מאת ציון בולוק, סופר „יו־פי־איי" בקאהיר

בפרברי התעשיה של קאהיר, היו אתמול כמה הפגנות זעירות. המשטרה נעצרו ובעלי חנויות סגרו, כי־הן שרווחו שמועות על מיצעד מחאה נוסף של פועלים. למעשה שרר שקט, בעקבות ההנהרה תקיפה ש־פירסם מכחות סאלם, שר הפנים, כי הממשלה תרכוש ביד חזקה כל נסיון להפ־רעת הסדר הציבורי.

יחידות מחץ של המשטרה, מצויידות באלות, רוכזו ליד הרכזים התעשייתיים בקאהיר ובקרבת האוניברסיטה. הן לא נאלצו למעול.

בקאהיר נמסר כי לפ־שור את ההמונה לביקור של מר ברז'נייב במצרים. אלה הבוגרים על העבודה שהתפעלים אשר השתתפו בהפגנות הם מומחים, הנהיגו כשכר גבוה יחסית — לקומת שכר המינימום המקובל בשוק.

עוד טוענים הם, כי ההמון שהפגין שלשום, היה מודרך הסב על ידי מנהיגיו. כביניהם בין המסיתים היו אנשי ה־מפלגה הקומוניסטית המצרית, האסורה על פי החוק.

חבר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס מוסיפה:

אמצעי התקשורת בצרפת רואים קשר בין הפגנות ה־פועלים במצרים לבין ביטול ביקורו של ברז'נייב שם. זאת מודים, כי אין זו הסיבה הישירה לבוטלו. הרוח ולתסכולה של העובדים.

קנת פארקינסון, אחד מן היועצים במטה הבחירות של המפלגה הרפובליקנית בארה"ב, שזוכה אתמול בוושינגטון בפרשת ווטרגייט. הוא נראה כאן עם רעייתו פאמלה המאושרת מהזיכוי.

הממשלה תדון ב„מטען המדיני" שישא אלון לוושינגטון

מאת סופרו המדיני של „מעריב"

בישיבתה של הממשלה בשבוע הבא, שבה ידונו ה־נושאים, שעתידים להעלות בשיחות שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון, תעמוד ב־מרכז השאלה אם להעלות בשלב זה הצעות חדשות ל־הסדר ביניים עם מצרים או — לדבוק בעקרונות שכבר הועלו על־ידי מר אלון ב־שיחתו הקודמת בוואשינגטון, בחודש שעבר.

ארה"ב, המאמינה כי מצרים מעוניינת בהסדר חלקי, עשויה ליצר לישראל להעלות „הצעות קונקרטיות", שעיקרן כי־ונים מדויקים של נסיגת צה"ל מסיני.

נמסר, כי בראשית השבוע הבא עומד שגריר ישראל ב־וואשינגטון להיפגש עם שר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קי־סינג'ר, כדי לקבוע את הפגי־שה עם מר אלון. כידוע, יד־צא שר החוץ הישראלי ל־ארה"ב מטעם המגבית ובתור־בים כדיניים נאמר, כי אין ל־העלות על הדעת, כי בהזדמ־נות כזו ימנע מעצמו ביקור בוואשינגטון — מה גם שד"ר קיסינג'ר הזמינו במיוחד לבקר שם. אם לא ייפגש עם עמי־תו האמריקני, עלולה להיות ל־כך משמעות פוליטית שלילית. משום כך עומדת הממשלה ל־דון בשבוע הבא באורח יסודי בעמדה שעל שר החוץ לנקוט בשיחותיו המדיניות בוואשינגטון על רקע ההתפתחויות ה־אחרונות.

מגיחים, כי ארה"ב תחזק עתה בישראל ביתר שאת להיכנס לשיחות על הסדר ביניים, דווקא על רקע אי־ההבנות שבין קאהיר למוסקווה. ארה"ב מדגישה, כי גורמים מזרח־תיכוניים, כמו המלך פייסל והשאה הפארסי, מנסים להשפיע על סאדאת לבל יחזור להשפעה הסובייטית וגם דבר זה הוכיח, לדעת האמריקנים, כי על ישראל לנצל את ההזדמנות ולגלות גמישות רבה יותר.

סאדאת רומז: מצרים מעוניינת להמשיך במדיניות השלבים של ק.

„אין לכנס ועידת ז'נווה לפני שיושג הסכם בין מעצמות־העל" * „ארה"ב לא תפקיר את ישראל"

* 3 החודשים הבאים — מכריעים לעתידו של האיזור

מאת עודד גרנות, סופר „מעריב" לענינים ערביים

נשיא מצרים אנואר סאדאת הביע אמש שביטחה רצון שארה"ב לא הפתנקה מהתחייבויותיה להשגת ש־לום באזור, תוך ההאמה ש־היה „בשל המצב המכיבי" באה"ב ההילופי השיטות.

הוא הודיע, כי יחליט אם לבקר בארה"ב על יסוד ה־מגעים המתנהלים עתה בין קאהיר וואשינגטון „בשלב הבא".

ברומזו על כך, שמצרים מעוניינת להמשיך במדיניות השלבים של ד"ר הנרי קיסינג'ר, אמר נשיא מצרים, כי אין לכנס את ועידת ז'נווה לפני שיושג הסכם בין מעצ־מות העל. לדבריו יש חשש שאם לא יושג הסכם בין שתי המעצמות על ביצוע החלטת מועצת הבטחון 242 עלול להיווצר „קיפוח" בין המעצמות במסגרת הועידה.

בריהים הגן בצורה ה־ריפה על זכויות הערבים ואילו אה"ב לא תפקיר את ישראל.

בדברו באוזני מדענים מצ־ריים, בוועידה שנושאה „מצ־רים עד שנת אלפיים", הב־היר סאדאת, כי לא ישלים עם שובו של מצב „לא שלום ולא מלחמה" לאזור — וכי של־לושת החודשים הבאים יהיו מכריעים לגבי השאלה אם פני האזור לשלום או למלחמה.

ברמזו למהומות שהיו של־שום בקאהיר אמר נשיא מצ־רים, כי הוא בעד „חרות כ־אירגונית", אך שולל תקריות כפי שקרו בחילואן ובקאהיר.

אין צורך להמר כדי לזכות

מבצע פרסים חדש למפרסמים ב„לוח מעריב"

כל יום זוכה מוסר מודעה ל„לוח מעריב": בטיסה לזוג ב„ארקיע" לאילת וחזרה. וב־3 ימי נופש (אירוח מלא לזוג) באחד מבתי המלון באילת.

ראה עמוד 6

מטוס „אף־14" ראשון התרסק

מטוס „אף־14" ראשון של הצי האמריקני התרסק אתמול ליד איי הפיליפינים. כך מסר דובר הצי. שני הטייסים ניצלו בלי פגיעה.

המטוס, ששוויו 17.8 מיליון דולאר, התרסק בעת אימונים שיגרתיים (אי.פי).

ירד מהפרק החשד שהיה מגיע בטחוני לרצח החיילת

המשטרה מרכזת חקירתה ל„חיי המין של הקבוצה כולה" * מנסה לפענח תעלומת „הדפים שנתלשו" מיומנה של רחל הלר

מאת דוד זוהר

החשד שהיה מניע בט־חוני לרצח החיילת רחל הלר, ירד כנראה מהפרק המשטרה. הדלת להתעניין בנושא זה, בהמשך הקירור־ היה.

כי הגורם הבטחוני אינו מהווה עוד גורם בפרשה.

ביום א' תובא החיילת הח־שודה, מזל בוזרזי, לפני שו־פט שלום חיפה לדיון בהאר־כת מעצרה.

כפי שנודע מתרכזת עתה ה־חקירה בעיקר בנושא היחסים האישיים שבין החשוד יורם ביקובסקי ושתי החיילות ומ־שודות שנעצרו.

יורם עצמו טען כי החקירה מתרכזת בחלקה הגדול בחיי המין שלו ובקשריו עם בנות שונות.

אחת התעלומות הגדו־לות בפרשה רצח זו היא הדפים שנתלשו, לפי ה־חשד, מיומנה של רחל הלר, על ידי החשוד ביקובסקי. המשטרה סבורה כי בדפים אלה הופכו פ־רטים על פעילות החשודים בהנהגת „אהובאדר", צ־ל. עתה נראה כי החשד מכוון לפרשה שונים ה־נ„פיב לחיי המין של ק־בוצת החשודים כולה ושל הנבוחה רחל הלר.

המשטרה לא הצליחה עד כה לאסוף מידע מהימן ש־סייע בידה לשחזר את הכתוב בדפים הנעלמים.

אנשי שירותי הבטחון, ש־השתתפו בחקירה, הפסיקו לב־קר את החשוד ולחקרו. הוד־עתו על רב פקד אבריהם צפ־רה, כי הניכוקים לאיסור ה־פירסום התבטלו — בעדה

2 נוסעים סמויים התגלו בתוך מכולה בנמל אשדוד

התגנבו לאניית „צים" ברומניה ● לא יהודים ● ביקשו מיקלט בישראל ● עוד רומני (לא יהודי) בא כנוסע סמוי

מאת עזרא יבוב

פועלי מסוף המכולות בעורף נמל אשדוד גילו קמעה אתמול ב־4 אחר־הצהריים, כאשר שמעו קולות ד־רושים מתוך המכולה, שהורידו בי־משאית מצורת בלגזות גדולה.

סחורות יבוא שהגיעו באותה מכולה (על סיפון האניה „לילך" של חברת „צים") לא נועדו להשמיע קולות בני אדם...

היו עובדים שהציעו לפתוח מיד את המכולה לעבר על ציב הקולות. אחרים הזהירו מ„התפתעות" והיו אף שטענו, כי אולי הגיעו מחבלים בדרך הים במכולה הסגורה ועתה יפסו לבצע מעשי פיגוע.

✱

העובדים העדיפו להיזהר — וכוחות מכוכוריה אשדוד הוזעקו לבוסף המכולה. בעורף הנמל. שוטרים חמושים הוצבו סביב המכולה ואחד השוטרים פנה בקול — בעברית ובשפות שונות — „אם יש אנשים בפנים". הרחשים גברו אך לא היתה תשובה מלאה. כאשר נפתחה ה־מכולה, שהכילה תפוי־בית מיובאים מ־רומניה, התגלו בחלקה האחורי שני צעירים.

השניים נוצרים בני 25־26 ביקשו מחסה ורחמים וביקשו שהשוטרים החמושים לא יפתחו באש...

✱

הם סיפרו כי החליטו לעזוב את רומניה, לכן התגנבו למכולה, קחזו בה חורים בכוכודה, כדי שיהיו בה פתחי אוורור וכך הגיעו לאשדוד על סיפון האניה הישראלית. שני הנוספים הסמויים הועברו להמשך החקירה במשטרת אשדוד.

✱

אתמול נודע, כי לפני ימים אחדים התגלה על סיפון האניה הרוכבית „פאט־ריה־סאצי" שעגנה באשדוד נוסע סמוי, רומני נוצרי בן 30. הוא הודד ונמסר להקירה המשטרה. עתה מצויים במעצר־חקירה באשדוד שלושה רומנים נוצרים.

יעקבי: בידי הוועדים — המפתח לחידוש פעילותה של „אל־על"

מצפה ל„תשובה ישירה" של התחזוקאים על תנאי ההפעלה

מאת רחל פרימור

„המפתח לחידוש פעילו־תה התקינה של חברת „אל־על", מצוי עתה בידיהם של ועדי העובדים, קבע שר התחבורה מר גד יעקובי, במכתב ששלח אמש אל ארגון עובדי „אל על". „מוטב שהחזרת המצב ה־קודם תבוא כתשובה ישירה יוהר מצד עובדי התחזוקה. דב־רים המהווים בסיס חיוני ל־אלמנטרי להפעלתה התקי־נה של החברה בעתיד" — כתב.

במכתבו חוזר מר יעקובי על שני התנאים ההכרחיים לדעתו לחידוש פעולות ה־חברה:

● שעובדי התחזוקה יחדשו כי יעבדו באורח סדיר ותקין בהתאם להסכם העבודה;

● שעובדי התחזוקה יקבלו...

(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6)

בראיון ל„וושינגטון פוסט"

גולדמן: יש לשתף את בריה"מ במאמצי השלום

מאת שמואל שגב

יו"ר הקונגרס היהודי ה־עולמי, ד"ר נחום גולדמן, הוסיף את קולו לאלה ב־מקרב התובעים לשתף את בריה"מ בתהליך עשיית השלום במזה"ת.

בראיון ל„וושינגטון פוסט" המתפרסם הבוקר, אמר ד"ר גולדמן כי הזמן פועל ל־רעתה של ישראל, וכי יש הכרח להחיש את תהליך ע־שיית השלום. לדעתו, דבר זה ניתן להיעשות רק על־ידי שילובה של בריה"מ. הוא טוען, שבריה"מ רוצה לשים קץ למצב של לא־שלום ולא־מלחמה, בגלל הקשיים שלה עם מדינות ערב וכן משום שהיא רוצה לשמור על מדי־ניות ההפשרה הבינגושית.

מבלי לציין את מקורותיו, טען ד"ר גולדמן, כי מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסוב־ייטית, ליאוניד ברז'נייב, די־בר בוועידת הפיסגה בולאדי־ווסטוק קשות עם הנשיא פורד על סירובה של ארה"ב לכנס כחדש את ועידת ז'נווה. גולדמן טוען, כי בסופו של דבר תהיה ישראל חייבת ל־נהל מו"מ עם ארגונו של יאסר ערפאת בתנאי שיתמל־או שתי השאלות: שארגון השיחרור הפלשתיני יתנער ממעשי טירור וכן ישנה את האמנה שלו הקוראת לכינון מדינה פלשתינית כאחדות ד חילונית במקום קוטה הנפ־רד של מדינת ישראל. לדב־ריו, גם בריה"מ מצדדת בכך.

סומכים על אמצעי הבטיחות של „אל על" — ולכן דחו ביקור בארץ

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

ישראלים ואמריקנים רבים, שעמדו להגיע לישראל, ההיכנו לדחות באם בשבוע, שלדבריהם, הטבות הקיימות אחרות אינן מציעות אמ־צעי בטיחות כחברת „אל־על".

על אף השביתה הנוכחית, נעשות הזמנות רבות לחודשים פברואר ומארס — לקראת תחילתה של עונת התיירות לישראל.

אלה שנאלצו לבקר בימים אלה פנו לחברות תעופה זרות. ליום ה' (אתמול), ולשבת (מחר) היו ל„אל־על" כ־300 הזמנות, אשר הועברו ל„טרנסאיירד" על אף כתמאתם של נוסעים רבים. אנשי „אל־על" בניו־יורק מתארים את המצב כחמור ביותר.

הרב גורן: היה מחדל חמור בפינוי גוויות בימי המלחמה

„הרוגים לא נקברו כיוון שהרבנות הצבאית הורתה לא לפנותם בשבת"

מאת סופר „מעריב" בירושלים

האשמה חמורה כי היה מחדל בפינוי גופות חללי צה"ל ורוחייב, במהלך מלח־מת יום הכפורים, השמיע הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, אשר היה 23 שנים רב ראשי לצה"ל.

הרב גורן טוען, כי הרבנות הצבאית הורתה לאנשיה לא לפנות גוויות חללים בשבת וכתוצאה מכך נותרו הרוגים במוצבים, בצידי הדרכים ובש־דות הקרב בלי שיובאו בי־מועד לקבר ישראל.

הוא סיפר כי ראה בעיניו היאך מתנוע זה בעת ססיור ברמת הגולן.

כאשר שהה בסיני בשבת, ב־10 באוקטובר בתקל בי־הגיעה הוכה לאורך „ציר עכביש" והוא יכול לגרום מלוצי לפעולה הפינוי ואספו עשרות גוויות.

לדבריו הראה לו אחד הקצינים מברק מהרבנות הצבאית שבו צוה האוסר פינוי חללים בשבת.

הרב גורן אמר את הדב־רים לעיתון בהול אביר הבר.

אחר פנה אליו במסגרת ה־הכניה „עצה לך רבי שהחד־זה ברזיין, בשאלה אם פינוי חללי בלחמה בשבת הוא עי־ביתה.

בתשובה על שאלה בענין זה, ות הפלשתינים סבור ה־רב הראשי לישראל, כי ה־פלשתינים הם הרבבי ישראל לפי דין וכל להעניק להם זכויות בענין זה. אולם חברי ארגוני החורר האחראים ל־הרג נשים וילדים — פקעה זכותם, הינם כדין רוצחים.

הרב גורן אמר עוד, כי ה־יהודים בווינה „הם כובשי דיבת הארץ רעה ואין להר־שיב להם סירוב".

„מצרים תחדש התעניינותה בכור האמריקני"

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

ידיעות בקשר של ליאו־נד ברז'נייב שמאמין קהלה ההבראה ההתעניינות מצרית מרבנה בקניית כור גרעיני מארה"ב — אומרים מקורות דיפלומטיים בוושינגטון.

הנשיא סאדאת היה אמור לדון באפשרות לקנות כור גר־עיני בבוסקווה בעת ביקורו של ברז'נייב.

מקורות אמריקניים דוחים את הספקולציות על אודות כוונתו של ברז'נייב ובניעות, כי בעדים החדש התעניינותה בקניית הכור הגרעיני הראשון בארה"ב ובסופו של דבר תס־כים לבטחונות ולערובות שדו־רשת ארה"ב.

„מושלנו" טופס הדירוג של מצעד הפיזמונים העבריים בגלי צה"ל מתפרסם היום בעמוד 11

היום בעמוד 40 חידון סמלים של מעריב מס. 7 טופס השתתפות בעמוד 2

כדאי לך לקרוא היום את מודעת „מעריב" ב„ימים ולילות" עמוד 34

השבוע הופיע ידי זהב להשיג בכל הקיוסקים ובחנויות העתונים. המחיר 4.80 ל"י.

תקליטים במחירים משגעים
הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ במחירים לא נורמליים, כגון:
במקום 34.90 — 14.90 ל"י
תקליטוני ילדים: 3.00 ל"י
אלחוט אבן גבירול 21 תל־אביב

היום בעמוד 28

המאמץ ההצלחה • זה לא יעזור... • כתב חידה נושא פרסים

מעילי גשם לגברות במבחר גדול שניידמן 3 קומות של אופנה דיזנגוף 128 ת"א

שמור על ביתך בעזרת מנעול בטחון עכביש
צלצל: 03—828961; 03—823196; 02—227677; 04—523936

פריצה, גניבה, אלימות! דלתות בטחון דקורטיביות לדירות פרטיות
ממש יפות — לפי מידה דלת ומשקוף מפלדה צפוי עץ לפי דרישה
מנעול FICHET 6 בריחים מפתחות מיוחדים (לא ניתנים להעתקה) ישר מהיצרן
דלתות רום טל. 03-410506 מ־16 עד 20

הספרית נעמי עברה לעבוד בסלון „ברודווי" ירושלים שמלות חופה, תסרוקות והרזיה יפו 60, טל. 02-222832

למכירה מהפרון ג'י. טי. בי.—3 שנת 65 במצב טוב טלפון 941844

לוח מעריב 1 לוח מס' בעמודים: 7, 41, 42, 43, 44, 45
מודעות דרושים בעמודים: 7, 46, 47, 48, 49, 50, 51

בשבת בואו לבקר ב„גני ראשון" חידושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית ראשון־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין CLARIN
הצוות המנוסה של קלרין לרשותכם בשעות 10—14.

صكنا من الاصل

סאדאת מגלה: לברז'נייב היו „סיבות טובות" לדחות את ביקורו

בנאומו אתמול בקהיר לא גילה הנשיא המצרי מה היו הסיבות ● משקיפים סבורים: הדחייה לא בגלל מחלה אלא בשל חילוקי־דעות ● פרשן יו.פי.: ברית המועצות תספק למצרים חלפים ונשק הגנה — כדי להשאיר פתח להתפייסות בעתיד

מאת אנדרו הלר, סופר „רויטר" בקאהיר

נשיא מצרים אנוואר סאדאת, חיווה אתמול דעתו, כי למנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'נייב היו „סיבות טובות" לדחיית ביקורו המצופה. סאדאת אמר, בפגישה עם מדענים מצריים העובדים בחו"ל, כי ברגע שסיבות אלו יחלפו — יבוא המנהיג הסובייטי לקאהיר ודף חדש ייפתח ביחסי המדינות.

סאדאת לא הבהיר מהי לדעתו הסיבה בשלה ביטל ברז'נייב את סיורו במזה"ת ולא התייחס לבריאותו. כך גם לא היה הסבר רשמי בקאהיר או במוסקווה לגבי השינוי בתכנית. „אל־אהראם" הקאהירי חזר על הגירסה, כי בריאותו הלקויה של ברז'נייב היא הסיבה לדחיית ביקורו.

אך ראוי לציין שמקור קומוניסטי רב־דרג הנמצא בקאהיר עוד לפני כ־חודשיים, כי יתכן שמר ברז'נייב יסבול ממחלה דיפלומטית, דווקא בעת שיצטרך לבקר במזה"ת.

הנשיא המצרי הוסיף שמסיבות, שאינו יכול לפרטן, נאלץ לדרוש ב־1972 מן המומחים הסובייטיים לצאת את מצרים: „אחרי החלטה זו היו עליות וירידות ביחסי מצרים־בריה"מ, הוא הדגיש כי ביקור ברז'נייב מיועד ליישור ההדורים: ביקור זה ייערך במועד מאוחר יותר — זאת יכול אני להבטיחכם".

דעת משקיפים

משקיפים בקאהיר סבורים, שדחיית הביקור נגרמה בשל שילוב סיבות אחדות: בפוליטבירו הסובייטי חוששים מהיעדרות ממושכת של מנהיג המפלגה, דואגים לעימות אפשרי באיזור — ואפשר ששיקולים דיפלומטיים הכריעו בהחלטה לדחות את הביקור.

נשק למצרים

(יו.פי.) ברית המועצות הסכימה לשלוח למצרים כמויות של נשק על אף המשבר הפוליטי הקיים בין שתי המדינות, במגמה לשפר את היחסים — מוסר בלונדון הפרשן קארל תאלר.

על פי ההסכם שהושג במוסקווה בשבוע שעבר תקבל מצרים חלקי חילוף בעבור כלי הנשק שקיבלה. כן תמכור בריה"מ למצרים כמות מסויימת של טילי קרקע־קרקע, טילי קרקע־אוויר וטנקים.

תאלר מוסר מפי מקורות מוסמכים, כי מוסקווה לא תספק עתה כלי נשק מתוחכמים ותקפיים בקנה מידה משמעותי כפי שהתבקשה על ידי מצרים וכן לא תספק מטוסי „מיג 25" בעתיד הקרוב. ההסכם תואר כפשרה, שנועדה למנוע משבר חמור בין מוסקווה לבין קאהיר ומטרתה לשמור על דלת פתוחה, שתאפשר התפייסות פוליטית בעתיד — „כאשר הזמן יהיה בשל לכך".

מצרים תשלם במזומן בעד כלי הנשק בעזרתן של סעודיה וכווית על אף שהסובייטים הסכימו לתנאי תשלום נוחים מאוד.

משבר ביחסים

על אף השמועות, כי מחלתו של ברז'נייב גרמה לדחיית ביקורו במצרים, מבטיחים מקורות מוסמכים שהביקור התבטל דווקא בשל משבר היחסים בין שתי המדינות. ברז'נייב התכוון לנצל את פגישת הפיסגה במצרים לצורך הישג פוליטי משמעותי, שצריך היה לבוא לידי ביטוי בהצהרה משותפת על ברית מחודשת בין שתי המדינות. מאחר שאפשרות זו לא נראתה מציאותית, הוא לא ראה כל צורך בפגישה עם סאדאת בזמן הנוכחי.

סופר „רויטר" בוושינגטון מוסר:

מקור ערבי מוזמן בוושינגטון מסר היום כי ביקורו של ברז'נייב בקאהיר בוטל בשל חילוקי דעות בין המדינות לגבי עתיד יחסיהן ולא בשל בעיות הבריאות של המנהיג הסובייטי.

לדברי המקור, אחד הנושאים שלא הצליחו להסכים עליהם היתה דרישתה של מצרים לקבל נשק סובייטי במקום הנשק שאבד במלחמת יום הכיפורים. — מצרים סרבה שלא כדוגמה לסוריה, לא קיבלה מטוסי „מיג 23" החדישים.

הקשר עם ק.

המקור הערבי הוסיף, כי מצרים הבהירה, שהיא רואה עצמה קשורה למגעי השלב אחרי שלב המתקיימים בשרותיו הטובים של שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר. בנסיבות אלה לא היה מר ברז'נייב להוט לנסוע לקאהיר כיון שנראה היה, כי בריה"מ נמצאת בשולי מאמצי השלום במזה"ת.

המקור הערבי הוסיף, כי ספק גדול הוא אם היה מר ברז'נייב זוכה בקבלת פנים הדומה לזו שחלקו ההמונים בקאהיר לנשיא ריצ'ארד ניכסון.

סוכנות סט"א מוסרת מוושינגטון:

פקידים אמריקניים דחו אמש את דיווחי העתונות שיחסו למקורות דיפלומטיים בלונדון, לפיהם עשו מצרים ובריה"מ עיסקה להצלת כבודן לאחר שביקורו המתוכנן של לאוניד ברז'נייב בוטל. הפקידים מסרו כי אותם דיווחים „אינם ראויים לאמון" בכל הקשור לפעולות הסובייטים.

סופר „סי־יג" במוסקווה מוסר:

מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הסובייטית לאוניד ברז'נייב מקבל טיפול בסנטוריום של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית בבארוויחה שבאיזור מוסקווה — מסר מקור קומוניסטי מהימן.

בית ההחלמה, לא נועד לטפל בחולות אלא משמש כמקום נופש, להחלמה או למרגוע למנהיגים סובייטיים. לעתים שוהים בו גם מנהיגים קומוניסטיים זרים.

יורשו האפשרי של קרייסקי מגיע היום לביקור בישראל

מאת איגנה דויטשקרון

ד"ר קארל שלייבצר, האיש העשוי לרשת את ד"ר ברונו קרייסקי כראש ממשלת אוסטריה, עומד להגיע היום לביקור של ארבעה ימים בישראל.

ד"ר שלייבצר הוא יו"ר „מפלגת העם הנוצרית" של אוסטריה ובבחירות הכלליות שיהיו במדינה זו באוקטובר, לכל המאוחר, יהיה מועמד לתפקיד ראש הממשלה.

סיכוייו לזכות במשרת הקאנצלר אינם קלושים כלל. „מפלגת העם הנוצרית" עמדה בראש הקואליציה הגדולה באוסטריה עד 1966, כאשר זכתה ברוב מוחלט. ב־1970 איבדה את הרוב שלה ומאז שולטים הסוציאליסטים במדינה.

ההפרש בכוחן של שתי המפלגות האלה הוא זעיר. כיון שהביקורת על קרייסקי גוברת, עשויה מפלגת שלייבצר לזכות ברוב בבחירות הבאות.

מתלווים לשלייבצר ארבעה אישים חשובים ממפלגתו, בהם ד"ר פרנץ קאראסק, מומחה למדיניות חוץ, שניצב ליכין ישראל בכל הבעיות שהיו באחרונה בין ממשלות ישראל ואוסטריה, כגון פרשת שנאו וההצבעה באו"ם בשאלת אש"ף.

קרע ביהדות הדתית בניו־יורק בעקבות פרשת הרב ברגמן

ראש עיריית ניו־יורק קורא למנות חוקר מיוחד בפרשה

מאת פליט בן, סופר „מעריב" בארה"ב

ראש עיריית ניו יורק, אברהם בים, קרא למושל מדינת ניו יורק, יו קרי, למנות חוקר מיוחד לבירור פרשת בתי האבות בעיר ובסביבתה, שלפי הידיעות שונות היו קשורים ברשת של הרב ברנארד ברגמן.

בים אמר, כי הצעתו כלל אינה מעידה על אי אמון בתובע הכללי של מדינת ניו־יורק, לואיס לפקוביץ, שעד כה היה ממונה על החקירה. הוא הוסיף, כי ברור עם זאת כי לאחר שהתברר שלפקוביץ עמד בידידות עם ברגמן, השפיע הדבר במידה רבה על תדמיתו של התובע הכללי, שהוא בן יותר מ־70 המחזיק במשרתו זו שנים רבות.

פוליטיקאי חשוב אחד שיחסיו הדוקים עם ברגמן השפיעו על עתידו, הוא סטנלי סטיינגוט, העומד להיבחר ליו"ר האסיפה המחוקקת של מדינת ניו יורק. סימנים שונים מעידים באחרונה, שהמושל קרי מתכוון לבחור באדם אחר למשרה זו. אם יעשה כן בוודאי יחולל הדבר משבר סוער במפלגה הדמוקראטית בניו־יורק.

פרשת ברגמן מחוללת בינתיים קרע עמוק בין הזרמים השונים בקהילה היהודית הדתית בניו־יורק. רבים מקשריים עם מצוד „העיריה בבני יורק והסביבה", שבמה במדינה השמצתו של ברגמן המשתייכים אף הם להנהגות של „אגודת ישראל" בארצות הברית, קשורים בשערוריה.

„אגודת ישראל" מכחישה טענות אלה ומציינת, כי ברגמן הוא כמספר החברים של „מזרחי".

מנהל נמל בן גוריון מאשים עובדי המכס בפגיעה בתיירים

„מנעו מעובדי שירותים להיכנס לאולם המכס עקב סכסוך על מקומות חנייה" ✱ המוכסים: מנענו כניסה מחסרי רשיון

מאת רחל פרימור

מנהל נמל התעופה בן־גוריון, אליעזר כהן, האשים אתמול את עובדי המכס בנמל בפגיעה במאות תיירים „מתוך רצון ליצור לחץ על מנהלת הנמל, בכלל זה כה שנושאו שני מקומות חניה באחד המגרשים".

הוא התייחס לעובדה שפקידי המכס מנעו שלושים מעובדי שירותים שונים בנמל להיכנס לתחום אולם המכס הנמצא בשליטתם ובכך — לדבריו — נגרם סבל למאות נוסעים, שהגיעו אותה שעה לנמל.

„כל המהומה נוצרה מכיוון שעובדי המכס ביקשו מקומות חניה נוספים במגרש החניה הסמוך ביותר, ואת לאחר שמנהלת הנמל אירגנה מחדש את מגרשי החניה לנחיות כל מקבלי השירותים בנמל לשיפור בחיות החניה למבקרים בו".

מנהל נמל התעופה טען, כי כאשר פנה אל גובה המכס הראשי בלוד ואל מנהל אגף המכס והבלו בבנין הצעדים שנקטו „לא ברור לי עתה מיהו מנהלם של אנשי המכס בנמל" — הלוהן כהן.

גובה המכס הראשי בנמל, מר יוסף אוסטרוק, שמע בתדהמה את האשמותיו של מר אליעזר כהן והגיב עליהן בציינו: „האירוע שהיה באולם הנוסעים של בית הנתיבות אין לו כל קשר לסידורים בסדרי החניה. עובדי המכס אינם דורשים, אלא, את שהיה להם מימים ימימה. מנהל הנמל בא לשנות מצב קיים ללא כל התייעצות עם העובדים, דבר שאינו מקובל במינהל האוחרי".

יו"ר ועד עובדי המכס באולם הנוסעים של בית הנתיבות, מר יעקב הדרי, הבהיר אמש, כי סירובם של עובדי המכס לאפשר כניסה לאולם שבמבנה בפיקוחם, נעשה ללא כל קשר לעניין מקומות החניה, אלא הוטבל לגבי אותם עובדים שלא היו בידיהם רשיון כניסה מתאים לאולם. [illegible] עובדי המכס [illegible] לנקוט בצעדים בשאלה כלפי בית התעופה [illegible] ועד עובדי התחזוקה [illegible] כן.

נושאת מטוסים צרפתית הוזעקה לאזור ג'יבוטי

כוננות מוגברת בסומאלי הצרפתית בעקבות האירועים באתיופיה

מאת תמר גולן

לדברי השבועון „קאנאר אנשנה" ההתפתחויות האחרונות באתיופיה מעוררות דאגה בחוגים צבאיים בצרפת, החוששים מהתפתחויות מסוכנות בג'יבוטי, עיר הנמל הצרפתית לחוף הים האדום.

סופרת „מעריב" בפאריס [illegible] הורתה ממשלת צרפת, בראשית השבוע שעבר, לנושאת המטוסים הצרפתית „קלמנסו" הנמצאת באיזור, להיות במצב הכן.

(רויטר) ביומיים נמסר מאדיס־אבבה, כי מושל מחוזה הצפוני־המערבי של אתיופיה, מחוז בגונדר, נמלט. רווחות ידיעות, שברפתו לי הצטרף אל המושל הקודם של המחוז, שמורד בממשלה הצבאית.

עוד נמסר מאדיס־אבבה, כי יריות תותחים ונשק אוטומאטי והתפוצצויות של רימוני־יד נשמעו אתמול במשך משעה בפרברי אסמארה, בירת המחוז הצפוני אריתריאה.

בקאהיר הביע אתמול המנהיג המוסלמי שייח עבד אל סאלים מאחמוד, ממסגד „אל אזהאר" תמיכה ב„מאבקו של העם האריתראי לעצמאות".

לבנון מבקשת מארה"ב

(סוף מעמוד 1)

הפקידים הלבנוניים חוששים עתה, כי אם תחריף המלחמה בין ישראל לסוריה יפלוש השריון הישראלי לשטח לבנון לשם פעולה איגוף נגד דמשק.

מומחים אמריקניים בודקים עתה את אופי הפגישה שנערכה ביום אתמול בין נשיאי לבנון וסוריה, אך עודם מקווים כי לבנון תמשיך להימנע מלקבל את הנשק והציוד הצבאי הסורי — מתוצרת בריה"מ.

מקורות דיפלומטיים בוושינגטון אמרו שאם תסכים לבנון לקבל זאת, יהיה פירושו של דבר היתר לכניסת מדריכים וטכנאים סוריים ללבנון והדבר כשלעצמו יוצר בעיות פנימיות עצומות, במיוחד בקרב העדה הנוצרית החוששת בכוונותיהם של הסורים.

אסד יבקר ביום ג'

סופר „מעריב" לענינים ערביים מוסר:

פרטי ביקורו של נשיא סוריה, חאפז אל אסד, בלבנון ביום ג' הבא, סוכמו אתמול בפגישה בין נשיא לבנון, סולימאן פראנג'ייה, לבין משלחת סורית רמת־דרג, בראשותו של שר־החוץ הסורי עבד אל חלים חדאם.

בפגישה שנערכה באזור אל בוקאע — על הגבול שבין שתי המדינות — השתתפו מן הצד הלבנוני גם הרמטכ"ל איסכנדר גאנם, ומן הצד הסורי שר־הפנים עלי זאזא והרמטכ"ל הסורי נאג'י ג'אמיל.

מניחים, כי בפגישה הוחלפו דעות בענין פעולות צה"ל בדרום לבנון.

נראה, כי נושא הסיוע הצבאי הסורי ללבנון יידון בשיחותם של אסד ופראנג'ייה ביום ג' הבא.

„דעתה של ישראל נחושה לשמור על חוי תושביה ותייריה מהתקפות מרצחיים" — נאמר במכתבו של ציר נציג ישראל באו"ם, השגריר מר יעקב דורון, למזכ"ל או"ם.

במכתבו לד"ר ואלדהיים מדגיש השגריר עוד, כי המחבלים מוסיפים לפעול משטחה של לבנון, וזאת באישור ממשלת ביירות.

מצרים פועלת ליישוב המחלוקת בין ירדן לאש"ף, ערב הפיסגה

מאת סופר „מעריב" לעניינים ערביים

שרי החוץ של מצרים, סוריה, ירדן ונציג „הארגון לשיחרור פלשתין" ייפגשו הלילה לפגישה בלתי פורמאלית ראשונה, לקראת הפתיחה הרשמית של „הפיסגה המרובעת" מחר.

הנושא המרכזי בפגישת שרי החוץ עם פארוק קאדומי, ראש המחלקה המדינית באש"ף, הוא נסיון לגשר על חילוקי הדעות בין ירדן לבין המחבלים בנושאים השונים.

ראש ממשלת ירדן ושר החוץ שלה, זייד אל ריפאעי, המייצג את ארצו בפיסגה המרובעת, שוהה זה כמה ימים בקאהיר. אתמול נפגש ריפאעי עם שר המלחמה, גמאל גמסי, ועם שר החוץ המצרי, איסמאעיל פאהמי, ולאחריה שיבח פאהמי את התיאום בעמדות של שתי המדינות. שר החוץ הסורי, עבד אל חלים חדאם, עומד להגיע היום לקאהיר.

יעקבי: בידי הוועדים — המפתח

(סוף מעמוד 1)

את מרותה של ההסתדרות והחלטות מוסדותיה המוסמכים.

השר מדגיש בראשית מכתבו, כי הדברים נכתבים על דעת ראש הממשלה ושר האוצר, המשפטים והעבודה — אליהם שיגר אתמול ועד עובדי התחזוקה מברקים.

● **דיון ועדי העובדים**

ועדי העובדים השונים בחברת „אל על" שומדים להתכנס הבוקר כדי להמשיך בדיוניהם ולמצוא ניסוח לפיו יוכלו לשלוח מכתב למזכ"ל ההסתדרות, מר ירוחם משל, על קבלת התנאים לחידוש פעולתה של החברה, כפי שדורשות הממשלה וההסתדרות. בשיחות ובישיבות שקיימו הוועדים אתמול לא הוסכם על נוסח שיהיה מקובל על הכל.

● **מברקי ההתחזקאים**

אתמול אחה"צ שלח ועד עובדי התחזוקה מברקים לראש הממשלה ולשרי התחבורה, האוצר, העבודה והמשפטים. במברק זה הכריזו העובדים: „אנו מוכנים להמשיך לעבוד באווירה סדירה ותקינה בהתאם להסכם העבודה, באשר למרות ההסתדרות, אין שום אפשרות לעמוד בה וזאת לאחר שהוטיה ההנהגה המקצועית. עם החזרת ההגנה המקצועית יחזור המצב לקדמותו וכבר התרענו, שמעולם לא כפרנו במרות ההסתדרות".

העובדים מסיימים במברקם בקריאה: „הגה לעצמה להפעלת ,אל על' ולהימנע מכל מחלוקות קטנוניות".

חברי מועצת המנהלים של „אל־על" שעמם אתמול אחה"צ דיווח כפי [illegible] רה מר מרדכי בן־ארי בדבר הפעולות האחרונות שנקטה החברה. בישיבה סקר גם את ההפסדים הנגרמים לחברה.

בהודעה שפורסמה בתום הישיבה נאמר, כי מועצת המנהלים סומכת ידיה על הפעולות שנקטה הנהלת החברה.

הנזקים הכספיים שנגרמו לחברה בשל אובדן הכנסה ואי הפעול המטוסים נאמדים בשלב זה ב־6—7 מיליון ל"י.

(ראה „ראיון השבוע" בעמוד 20).

בסין נתגלה שלד של פיל קדום

העתונות הסינית מסרה אתמול כי באביב נתגלה שלד של פיל פרה־היסטורי (סטגודון), בעמק הנהר הצהוב לפני שני מיליון שנה.

כתב העת „סין המתפתחת" מסר בגליונו האחרון, כי השלד המאובן של פיל זה, שגובהו ארבעה מטרים ואורכו שמונה מטרים, שמור יותר מכל שלד אחר של פיל שנתגלה. (ע"צ)

שר־החוץ הפורטוגאלי מקיים שיחות במוסקווה

שר החוץ הפורטוגאלי, מאריו סוארש, הגיע אתמול למוסקווה על מנת לקיים סידרת שיחות עם מנהיגים סובייטיים בנושא היחסים בין שתי המדינות. סוארש הגיע למוסקווה התקבל על־ידי עמיתו הסובייטי אנדריי גרומיקו, ופקידים רמי־דרג נוספים.

בבריה"מ הובעה התקווה, כי ביקורו של סוארש יביא את פיתוחם וחיזוקם של היחסים הידידותיים ושיתוף־הפעולה בין בריה"מ והרפובליקה הפורטוגאלית.

לא נמסרו פרטים על תוכניות ביקורו של סוארש במוסקווה, אך נודע, כי שתי הממשלות דנו ביצירה של שיתוף־פעולה בתחומים רבים, מחקלאות ועד תיאום. הפורטוגאלים מצפים לעזרה כלכלית רבה ממוסקווה, שתאפשר את חיזוקה של הכלכלה הפורטוגאלית, הסובלת מקשיים רבים לאחר ההפיכה הצבאית. (יו.פי.)

בלונדון ירד מחיר הזהב

מחיר הזהב ירד אתמול אחה"צ בלונדון ל־175 דולר לאונקיה. זה המחיר הנמוך ביותר של המתכת היקרה שלושה שבועות. (ע"צ)

צרפת תספק אורניום לאיראן

צרפת ואיראן החליטו להקים חברה אשר תש[illegible] ב־25 אחוזים מן ההון של „יורודיף" — תשלובת [illegible] פית להפקת אורניום בהעשרה של צרפת — [illegible] דובר ממשלת פאריס.

הוא הוסיף, שעל פי ההסכם תקבל איראן 10 אח[illegible] מהאורניום להקמת תחנות כוח גרעיניות באיראן. איראן כבר הזמינה שתי תחנות כוח גרעיניות מצ[illegible]

171 נפצעו בניו־יורק בתאונת רכבות

בתאונה בין שתי רכבות שאירעה אתמול ב[illegible] יורק נפצעו 171 אנשים ומהם 12 קשה. נפצעו ק[illegible] לאחר שאחת מן הרכבות לא צייתה לתמרור — [illegible] הורת־הרכבות.

התאונה אירעה, כאשר אחת מן הרכבות לא הצ[illegible] לבלום ופגעה ברכבת שבאה מכוונה. כתוצאה מן ההתנג[illegible] ירדו מן הפסים תשעה קרונות.

פקידי חברת הרכבות „פן סנטרל" אמרו, כי הת[illegible] אירעה בגלל שיבוש פסי הרכבת. (א.פ.)

„תורכיה נכונה לוויתורים ולמו"מ על בעיית קפריסין"

יו"ר הוועדה של בית הנבחרים לענייני [illegible] הנציג האמריקני הבכיר בוועדת־החוץ, וויין הייז, אמר באנקרה, כי נראה שתורכיה נכונה לבצע ויתורים [illegible] לפתרון בעיית קפריסין.

הייז הגיע לאנקרה לאחר ביקור באתונה. בה ניהל [illegible] עם ראש־הממשלה לשעבר, בולנט אג'וויט, ושר־החוץ [illegible]

הייז שוחח אתמול גם עם ראש־הממשלה היוני, קונסטנטינוס קאראמנליס. הוא ציין, כי אין הוא צופה [illegible] תוכנית־שלום לקפריסין, משום שאין בכוונת ממשלה [illegible] לעבד תוכנית כזו. (יו.פי.)

מסמכים ממשפט ד"ר שטרן החרימה המשטרה מידי בנו

בנו של הרופא היהודי מיכאל שטרן, שהואשם [illegible] כי השתמש בקבלת שוחד, [illegible] מסר אתמול, כי בעת [illegible] ברכבת למוסקווה, [illegible] אנשי המשטרה [illegible] בלתי [illegible] מן המשפט.

ויקטור שטרן, בן 34, מסר לעיתונאים מערביים בטלפון, כי הוא נעצר ביום ד' בעיר [illegible] אוקראיניה קטנה, במרחק של כשעה נסיעה מוויניצה, שבה התקיים [illegible] אביו במשך שלושה שבועות. השוטרים החרימו את [illegible] שלו ובתוכו סרטי הקלטה [illegible] העתיקים שנעשו בידי [illegible] לים היהודיים שנכחו בב[illegible] וכן נטלו ממנו את הדרכון [illegible] פנים הסובייטי, שהוא [illegible] העדות־זהות, ומסמכים אח[illegible] אחר־כך הודיעו לו, כי ה[illegible] מסמכים נשלחו למשטרת [illegible]

עם פתיחת שנת 1975

מבצע הוזלות ללא תקדים!

ציפויים למושבי רכב מבד מגבת

במכירה ישירה מהיצרן לצרכן

ההצעה בתוקף עד 17.1.75

1. **ציפויים דגם „נמר" — סריגת מגבת**
85% פוליאסטר, 15% כותנה = 100% סינטטי. צבע יציב באחריות.
במקום 150 ל"י — רק 99 ל"י

2. **„פרוטקס" — סריגת מגבת, 85% כותנה, 15% סטרץ'**
במקום 180 ל"י — רק 140 ל"י

3. **„חן־אביב", סריגת מגבת, 85% כותנה, 15% סטרץ',**
הציפוי המומלץ ביותר — במחיר ללא תקדים:
במקום 225 ל"י — רק 175 ל"י

יתרונותיו המיוחדים:
שומר את [illegible] מושבי מכוניתך. אידיאלי לאקלים החם של הארץ. מאריך [illegible] בצבעים יפים [illegible] מלווה בתעודת אחריות לציבות הצבע וטיב הסריג [illegible] — כשר חינם!

המכירה [illegible] תערך [illegible] תל־אביב, [illegible]

רח' מטלון (קודם רח' מסחרי) 61

(5 בניינים [illegible]) — פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב.

בירושלים — [illegible] רח' [illegible] 23, פתוח: מ־8—13, ומ־16—19.
בחיפה — [illegible] רח' הבנאים 69 א', פתוח: מ־7.30—16.00.
באשדוד — [illegible] מרכז מסחרי 28 א', פתוח: מ־8—13, ומ־16—19.
בראשל"צ — „[illegible]", רח' הרצל 41, פתוח: מ־8—13, ומ־15—18.

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 621994.

ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.

חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 40

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 7 — 3.1.75

שם משפחה .... שם פרטי ....
רחוב .... מספר ....
עיר .... טלפון ....

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

„מטוסי חיל־האוויר הטילו נורי־אור אולם רב"ט יצחק סאלם לא נתגלה"

עד כנראה לתהום בעת פעילות־מנע של צה"ל לאורך גזרות הגבול ✶ חייל לבנוני נהרג אשר פרץ בג'יפ מחסום של צה"ל בדרום־לבנון ✶ הלבנונים הפגיזו את הר מנור

מאת יעקב ארז, הכתב הצבאי של „מעריב"

בפעולות מנע, שערך צה"ל בשטח לבנון אור ליום אתמול, נעדר החייל רב"ט יצחק סאלם מגדרה. חייל לבנוני נהרג על ידי מחסום של צה"ל במבואות כפר רמיש, שבגיזרה המערבית של דרום לבנון.

פעולות המנע של צה"ל נפרסו לאורך כל גזרות הגבול וכללו סיורים רגליים בשטח לבנון והצבת מחסומים על כביש הדרום הלבנוני. פעולות כאלה התבצעו כבר בעבר והורחבו בלילות האחרונים בעקבות החשש בצה"ל מכוונת המחבלים לבצע פעולות בתחילת השנה האזרחית החדשה, לציון עשר שנים להיווסדו של ארגון „אל פתח". דובר צה"ל כינה את מכלול פעולות אלה בשם „מסך אבטחה", שמטרתו החדרת כחות רגליים וממונעים לדרום לבנון, כדי להפתיע את המחבלים בדרכם לגבול, ולסרוק שטחים שבהם עלולים להיות מחבלים.

● בסיוע מאסיבי

כוח רגלי של צה"ל ביצע סריקות בשטח לבנון, בצפון מזרח למושב שתולה, צפונית לכפר הלבנוני דבל. אחרי הסריקה התברר, כי אחד החיילים, רב"ט יצחק סאלם, חסר. החל לסרוק את האיזור בסיוע מטוסי חיל האוויר, שהצניחו נורים כדי להאיר את השטח. הסריקות נמשכו עד שעות הבוקר, אך החייל לא נתגלה. מניחים, כי רב"ט סאלם מעד ונפל לתהום.

אחרי שהכוחות הסורקים שבו לשטח ישראל, נמסרה הודעה לנציגי הצלב האדום בלבנון והם נתבקשו לפעול כדי לגלות את החייל הנעדר.

● המחסום נפרץ

כוח אחר של צה"ל הציב מחסומים בקרבת הכפר רמיש, בקירבת הגבול עם ישראל. כפר זה, הסמוך לכביש הדרום הלבנוני, מהווה את צומת התחבורה העיקרי באיזור זה. בשעה 10.40 בלילה הגיעה לאחד המחסומים שבפאתי הכפר מכונית ג'יפ מסוג לאנד־רובר. נהגה פרץ את המחסום והמשיך בנסיעה. אנשי המחסום הניחו, כי זו מכונית של מחבלים, מאחר שהם נוהגים לנוע בג'יפי „לאנדרובר" ולכן פתחו באש על כלי הרכב. בבדיקה נתברר, שנהג הג'יפ נפגע מאש אנשי המחסום ונהרג. הוא היה חייל בצבא לבנון.

אתמול בשעות הצהרים הפגיזו הלבנונים את איזור הר מנור, מאחר שלטענתם חצה באיזור הזה כוח של צה"ל את הגבול וחדר לשטח לבנון. לא היו נפגעים.

פעילות צה"ל באיזור זה הוגברה בימים האחרונים וכוללת אמצעים התקפיים, שתכליתם הגנתית. הכוונה היא לפשיטות הליליות, לסיורים ולמחסומים על צירי התנועה בשטח לבנון. אלה הן פעולות מנע, המתבצעות במסגרת פעולות השיטור של כוחות צה"ל בדרום לבנון.

● ההודעה הלבנונית

למרות ההחרפה במתיחות נמשכת „הפסקת האש של הזיתים", המתמקדת בעיקר בצפון ה„פתח לאנד" באיזור הכפר הדרוזי חצביה ובסביבתו, שם מצויים מטעי זיתים גדולים.

(צ'ר) כוח ישראלי של כ־200 חיילים תקף אור ליום ה' את הכפר טייבה בדרום לבנון והרג ארבעה אנשים, ביניהם שני ילדים — נמסר אתמול בהודעה של משרד ההגנה הלבנוני.

בהודעה נאמר, כי הכוח הישראלי פוצץ בית בטייבה, המרוחקת כ־3 ק"מ מן הגבול, כצפון לקיבוץ משגב־עם. בפשיטה, שנמשכה 10 דקות, נהרגו תושב הכפר ושנים מילדיו וביתם פוצץ, נאמר בהודעה הלבנונית.

ההרוג הרביעי לא זוהה רשמית, אולם תושבי הכפר אמרו, כי היה זה תלמיד שהיה בדרכו לביתו, כאשר תקפו הישראלים.

זהו שולחן מסחר הזהב בבנק רוטשילד בלונדון, שהפעילות בו אתמול היתה קדחתנית, בהיות בנק זה אחד הגורמים החשובים בשוק הזהב. (צילום ראדיו של א.פ.)

קיסינג'ר: לא יהיה נבון למכור את ויתורי ישראל — תמורת הוזלת הנפט

„התערבות צבאית היא מסוכנת — אך נשקול זאת בשעת חרום"

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

שר־החוץ של ארה"ב הנרי קיסינג'ר אמר, כי לא תהיה זה מן התבונה שארה"ב תנסה למכור את ויתוריה של ישראל תמורת הפחתת מחירי הנפט, משום שדבר זה ייצור את הבסיס ללחצים בעתיד, במקרה של קפאון חדש במזרח־התיכון.

בראיון השמור להתפרסם היום בכתב־העת הכלכלי „ביזנס וויק" אמר קיסינג'ר, כי בהעדר הסדר פוליטי נשקפת תמיד סכנה שתפרוץ מלחמה נוספת בין ישראל לערבים. אך בה בעת יש להביא בחשבון, שבמלחמה האחרונה סבלו שני הצדדים אבידות קשות ואף אחד מהם לא ניצח בה, לאמיתו של דבר. על כן סבור קיסינג'ר, כי תכופות מגזימים בתיאור נכונותו של צד זה או אחר לצאת למלחמה.

על שאלה, בדבר אמבארגו נפט ערבי נוסף, השיב קיסינג'ר, כי אין הוא צופה אמבארגו נפט, כל עוד לא תפרוץ מלחמה נוספת, והביע גם ספק באפשרות, שהערבים יטילו אמבארגו נפט נוסף, אפילו אם תפרוץ מלחמה חדשה.

„אינני בטוח שיהיה אמבארגו נפט במקרה של מלחמה חדשה. עכשיו תהיה זו החלטה חמורה בהרבה משהיתה בפעם הקודמת", אמר קיסינג'ר.

דרך מסוכנת

לדברי שר־החוץ האמריקני, מעולם לא העלו הערבים את בעיית ירושלים והפליטים הערבים בקשר עם מחירי הנפט, ומעולם לא ניסו המדינות המפיקות נפט להשתמש ברווחי הנפט שלהן, כדי לכפות פתרון נוח להן לסכסוך הערבי־הישראלי. „אך אם לא נגיע לסולידאריות של צרכניות נפט, דבר כזה עלול באמת לקרות במשך הזמן" — הזהיר קיסינג'ר.

על אפשרות של פעולה צבאית אמריקנית נגד מפיקות הנפט, אמר: „פעולה צבאית בעניין מחירי נפט? זו דרך מסוכנת מאוד. היה עלינו ללמוד מווייטנאם, שקל יותר להיכנס למלחמה מאשר לצאת ממלחמה. אין אני אומר שלא ייתכנו נסיבות שבהן נפעיל כוח, אך דבר אחד הוא להשתמש בכוח במקרה של מחלוקת על מחירים, ודבר אחר הוא להשתמש בכוח בשעה שיש חניקה ממשית של העולם המתועש. ברצוני להבהיר עם זאת, שנשקול את השימוש בכוח, רק במקרה של חירום חמור ביותר".

בתשובה על שאלה, בדבר האופן שבו תנהג ברית המועצות במקרה של מלחמה נגד המדינות המפיקות נפט, אמר קיסינג'ר: „אינני סבור שדבר טוב הוא להעלות השערות בעניין זה. כל נשיא שיחליט על פעולה צבאית במזרח התיכון בלי לשקול מה יעשו הסובייטים, יהיה בהכרח פזיז. השאלה היא, באיזו מידה יניח לשיקולים בעניין התנהגות הסובייטים להרתיע אותו".

שר החוץ האמריקני הירבה בדברי שבח לפייצל מלך סעודיה, ומן הביטויים הנלהבים שבהם השתמש לתיאור התפקיד שממלא פייצל במזרח התיכון מסתבר, כי ארה"ב מייחסת חשיבות רבה ביותר ליחסיה עם הממלכה העשירה בנפט.

בסופו של הראיון גילה שר החוץ האמריקני, כי צוות מיוחד שוקל עתה את השלכות השתות של השקעות ערביות גדולות בתעשיות אמריקניות. הצוות יגיש את המלצותיו באמצע ינואר.

ביקורת על אירופה

(סמיא ועיט) חשיבות דברי קיסינג'ר בראיון הודגשה על ידי העובדה, שמשרד החוץ הפיץ רשימות עותקים מנוסח הראיון בין העתונאים בוושינגטון.

ביקורת קשה מתח קיסינג'ר על הממשלות האירופיות ועל התנגדותן למדיניות האמריקנית במזרח התיכון „כאשר הכרזנו כוננות צבאית ליום אחד, האשימו אותנו שעשינו זאת למטרות פוליטיות" — אמר קיסינג'ר, בהידרשו לכוננות הצבאית הכל־עולמית שהכריזה ארה"ב ב־22 באוקטובר 1973, בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים.

ביקורת על מדינות אירופה מתח קיסינג'ר גם בקשר עם משבר הנפט. עם זאת אמר כי תוך שלושה חודשים, ובוודאי עד סוף מארס, יונחו יסודות ראשונים של תכנית לשיתוף פעולה בין צרכניות הנפט. בהקשר זה הטעים: „לא נלך להועידה משותפת של הצרכניות והמפיקות בלי שתכנית כזו תותווה מראש לכל פרטיה".

אלפי תורכים — קפריסאים נלהבים קידמו פני אצ'וויט בפאמאגוסטה

נשאו על כתפיהם מכוניתו של ראש ממשלת תורכיה בעבר, שפיקד על הפלישה לקפריסין

בולנט אצ'וויט, שהיה ראש ממשלת תורכיה, התקבל בהתלהבות בידי אלפי תורכים קפריסאים, בהגיעו אתמול לנמל פאמאגוסטה.

ההמונים שאגו: „אצ'וויט, אצ'וויט". בלהט התלהבותם הרימו פועלי נמל תורכים־קפריסאים את מכוניתו של אצ'וויט ונשאוה דרך אחד משעריה העתיקים של עיר הנמל.

התורכים בקפריסין רואים באצ'וויט את מושיעם, כיוון שהוא שפקד על הצבא התורכי לפלוש לאי ביולי אשתקד.

בהגיעו אל הכיכר המרכזית של העיר הוענק לאצ'וויט מפתח זהב של העיר העתיקה והוא הוכרז כאזרח כבוד שלה. „היה לך הכבוד להיות ראש הממשלה התורכית, אשר החליטה לשים קץ ל־11 שנות סבלם של התורכים הקפריסאים" — אמר ראוף דנקטאש, המנהיג התורכי־הקפריסאי.

בדברי תשובתו ציין אצ'וויט, שהחלטת הממשלה התורכית לפתוח במיבצע נתקבלה, לאחר שכל המאמצים לפתור את הבעייה באמצעותו של מו"מ בדרכי שלום נכשלו.

„משונה שהמשטרה עוצרת אדם ו־10 ימים אינו נפגש עם עורך־דין"

שניים משופטי ביהמ"ש העליון מתחו ביקורת על המשטרה בפרשת מעצרו של ביכונסקי, החשוד ברצח רחל הלר, בעוד השופט ויתקון העיר לסניגוריה: „איני חושב שהעניין באמת דחוף לכם — פרט לרצון לפרוץ לטלויזיה ולעתונות ● ההסדר שהושג: הפרקליט ייפגש היום, לראשונה, עם החשוד ● בני משפחת מזל מזרחי העצורה טוענים: הידיעה שנמצאו בביתנו בגדים של רחל הלר — עלילה

מאת אבי בטלהיים

פרקליטו של יורם ביכונסקי, החשוד ברצח החיילת רחל הלר, ייפגש היום עם מרשו בבית המעצר בחיפה, לפי הסדר שהושג בבית המשפט הגבוה לצדק בירושלים בין המשטרה לבין הפרקליט, עו"ד חיים משגב.

ביום שני, בוטלה העתירה שהגיש משגב נגד המשטרה, מפכ"ל המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה, בעניין בידודו של מרשו.

לדיון אתמול בבית המשפט, בנוכחות השופטים צבי ברנזון, אלפרד ויתקון ומשה עציוני, הופיע סגן פרקליט המדינה יונתן עדיאל. עדיאל טען בבית המשפט, כי המשטרה התנהגה כראוי בפרשה וכי עו"ד משגב היה זה שלא התפנה להיפגש עם לקוחו, במועדים שהציעה המשטרה. כן טען עדיאל, כי משגב פנה למשטרה וביקש להיפגש עם שולחו רק ביום הרביעי של מעצרו, ולא לפני כן.

טענות עדיאל לא נתקבלו על ידי השופטים ברנזון ועציוני, אשר מתחו ביקורת על פעולות המשטרה בפרשה זו.

עציוני: „קצת לא מתקבל על הדעת שקצין בדרגת רב־פקד, שהוא משרת הציבור, מתנהג בהתנהגות יוצאת דופן כזאת. זה לא מובן לי".

ברנזון: „משונה שאדם נעצר ובמשך עשרה ימים אינו נפגש עם עורך דינו".

השופט ויתקון היה מסויג יותר מחבריו ביחס לנושא ואף העיר לעו"ד מרים ליפשיץ, שייצגה אתמול את עו"ד משגב: „אני לא מתרשם מהצעקה שלך. הופעתך היא מאוד רגשנית. איני בטוח שכל הענין באמת דחוף לכם, חוץ כאשר לפרוץ לטלויזיה ולעתונות".

„משהו אנטי־אישי"

עדיאל הדגיש לפני השופטים, כי לפי מיטב ידיעתו זהו המקרה הראשון בו מוגש בג"ץ נגד המשטרה, על פגיעה בזכויות עציר. „אני מבקש לתת למשטרה את הקרדיט בנושא זה. לא ייתכן שנדרוש לכל עורך דין להיפגש עם מרשו בכל עת שירצה".

בעקבות הודעת סגן פרקליט המדינה, כי משגב יוכל להיפגש היום ב„ארבע עיניים" עם ביכונסקי, הסכימה עו"ד ליפשיץ לבטל את העתירה.

„לא היה בו שום דבר אלים. אך היה בו משהו סגור, והאופי הפוליטי של דבריו העיד על משהו אנטי־אישי" — אמרה אתמול בשיחה עם סופר „מעריב" מורתו של יורם ביכונסקי, שלימדה את יורם מקצועות הומאניים בהיותו תלמיד בגימנסיה „שלוה" בתל־אביב.

מזל מזרחי

„אחת התכונות הבולטות שלו היתה האיפוק. אי אפשר היה לדעת מה מתרחש בתוכו" — מספרת המורה. „התשובה שלו לא היתה מהירה. דבריו התבססו בעיקר על סיסמאות, ולא על מחשבה מקורית. באיזה שהוא מקום הוא לא היה שייך, ייתכן שזה מה שמשכו ללחום".

המורה ציינה, כי מיעטה להתווכח עם יורם בעת השיעורים. „ידעתי שאם אתווכח איתו, אולי אדגיש תחושת נחיתות הקיימת בו, ואבליט את דעותיו הקיצוניות".

„גם החיוך שלו — היה בו חידה. מעולם לא יכולתי לדעת אם זהו חיוך המעיד על בטחון עצמי וחוכמה יתירה, או חיוך ריקני המעיד על קהות".

„יורם היה התלמיד היחיד מהמחזור שלימודיו שנפצע במלחמת יום הכיפורים" — ממשיכה המורה לספר. „כשבאתי לבקרו בבית החולים, שוב נתקלתי באותו איפוק ושלווה, שהיו כה אופייניים לו. ממש לא ייאמן כיצד התנהג במחלקה. בניגוד לאחרים שסבבו עימו, לא התאונן ולא קיטר. עד היום חידה היא בעיני, אם אותה שלווה יש בה גדולה נפשית — או ריקנות".

[illegible]

„המשטרה לא מצאה בביתנו בגדים השייכים לרחל הלר. כל הסיפורים על כך אינם נכונים. חוקרי המשטרה היו כאן פעמיים. בפעם הראשונה הפכו את כל הבית באמתלה של חיפוש ציוד צבאי גנוב, ולבסוף לקחו את כל המכתבים והתמונות של מלי. בפעם השנייה החרימו תמונות נוספות ומחברות של מלי מבית הספר" — אמרו אתמול בני משפחת מזרחי, שבתם מזל (מלי) עצורה בקשר להירצחה של החיילת רחל הלר.

„איבדתי את הילדה שלי. הפרסום היום בעתון הרג אותנו ויהרוס גם את מלי. זהו כתם לכל החיים" — אמרה גרציה מזרחי, אימה של הצעירה ופרצה בבכי גדול. אחיה של מלי סיפר, כי מרגע שפורסם שמה בעיתונים ופורסמה תמונתה, התמוטטה האם ונזקקה לטיפול של רופא.

האח, קבל בפנינו על פרסומים כוזבים בעתונות בקשר למזל וציין, כי רוב הסיפורים מצוצים מן האצבע. „סיפור הבגדים שנמצאו אצלנו הוא ממש עלילה" — אמר.

הטלפונים בבית משפחת מזרחי אינם פוסקים מלצלצל. קרובים ומכרים מכל רחבי הארץ, שראו את שמה של מלי בעיתון, טלפנו משך כל שעות היום כדי לברר את העניין.

„אנחנו לא יודעים מה זה מפלגה. מה זה ימין ומה זה שמאל. באו כל החבורה הזאת למלי, הדביקו אותה כמו דבק וגררו אותה — לא יודעת לאיפה", מקוננת האם.

„לא עשיתי דבר"

בני משפחת מזרחי סיפרו, כי מזל שלחה להם מכתב דרך פרקליטה, עו"ד אריה קמר, ובו כתבה: „אני מרגישה כצריין. הכול בסדר. שימרו על אמא שלא תדאג. לא עשיתי דבר ואני מקווה להשתחרר בקרוב. בכלל. לא יודעת מדוע שכרתם עורך דין".

האב משה סיפר, כי בני המשפחה התרגשו כאשר אתמול בצהרים הגיעה לביתם חברתה של מזל, חיילת המשרתת בבסיס מחוץ לתל־אביב, שנדהמה כאשר ראתה את שמה של מלי בעיתון. „אני לא יכולה להאמין. אני מכירה את מלי יותר מדי טוב מבית הספר, וכל המעשים האלה פשוט אינם תפורים עליה" — אמרה החיילת לבני המשפחה.

אימה של מזל ממורמרת על המשטרה, על העיתונות וגם על החיילת דניאלה בראונשטיין, ששוחררה השבוע ממעצרה וסיפרה, כי מלי העבירה לה את יומנה של רחל הלר המנוחה. „שתוכיח את זה. מי העדים שלה. מי ראה שמלי מסרה לה את היומן?" — מטיחה האם.

„המיסמך היהודי" של הוואטיקאן נגד אנטישמיות יפורסם היום

ייאמר בו: האחראים לצליבת ישו היו מנהיגי היהודים באותו זמן; אין להאשים עם שלם בכך — ודאי לא את צאצאיו היום

מאת עדה לוצאטי, סופרת „מעריב" ברומא

היום עתיד הוואטיקן לפרסם מיסמך ובו הנחיות ליישום „המיסמך היהודי" שהותווה על ידי הועידה האקומנית לפני 10 שנים.

בעבור האחרון שבו הוזרו על כך שמפרסמים את ההנחיות — ובחוגים קאתוליים מתקדמים הועידו כי פירסומו נתעכב כאן.

טקסט ראשון הוכן כבר לפני שנים אחדות, בעת שהבעייה הקשורה ליחסים בין קאתולים ליהודים היו כרוכים עד [illegible] הוואטיקן לצדדי [illegible]; היום זהו תפקידה של ועדה ליהדות. [illegible] לבכל את פירסום ההנחיות הוסברה בהדלפה של תוכן הטקסט על ידי בישוף אמריקני. אלא שמקורות יהודיים דבר דיווחו בשעתו שהסיבה האמיתית היתה התנגדותם החריפה של חוגים קאתולים ערביים. הם מיחו בעיקר על התייחסות הטקסט לקשרים הרוחניים והדתיים הקושרים את היהודים ברחבי העולם אל ארץ הקודש ולציון, שההתגהיזה מתפרסמת [illegible] אחדים לאחר שהאפיפיור הכיר בקשרים אלה, בעבור חג המולד שלו אל הקרדינלים.

נמסר, כי המיסמך המתפרסם עתה מבטיח את העקרונות שנקבעו על ידי „המיסמך היהודי" של הועידה האקומנית, שביטלה את ההאשמה שהיתה כה באוה שנים ביהודים כאילו הם אשמים ב„הריגת האלוהים". המיסמך קובע שהאחראים להריגת ישו היו המנהיגים באותה תקופה — לא עם שלם ובוודאי שלא צאצאיו.

ההנחיות קוראות לכל אנשי הכנסיה לנקוט עמדה תקיפה נגד כל צורות האנטישמיות ולפעול לקיום דו־שיח — גם תיאולוגי — עם היהדות, ולפעול בשיתוף בתחום הסעד החברתי. בדומה למיסמך של 1965 נמנע נוסח ההנחיות מאיזכור הציונות ומדינת ישראל.

עם פירסומו של מיסמך הוואטיקן תפרסם הועידה היהודית הבינלאומית לקשרים בין־דתיים (הכוללת את הקונגרס היהודי העולמי, הועידה היהודית האמריקנית, בני־ברית, מועצת בתי הכנסת של אמריקה והועד הישראלי לקשרים בין־דתיים) הצהרה המשבחת ומבקרת את מיסמך ההנחיות של הוואטיקן.

ב־7 בינואר יפתח מיפגש בן שלושה ימים בין חברי הועד היהודי הבינלאומי לבין אנשי מועצת הוואטיקן לקשרים עם היהודות.

תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס מוסיפה:

עוזר של הקרדינל הצרפתי מרטי, האחראי לקשרים בין נוצרים ליהודים הגיש אתמול לרב הראשי של צרפת הרב יעקב קפלן, העתק של המיסמך שהוואטיקן יפורסם היום.

ביזמת השבועון „טיים" 40 מנהלי חברות בארה"ב יבקרו החודש בישראל

מאת אינגה דייטשקרון

ארבעים מנהלים בכירים של חברות אמריקניות גדולות יבואו לבקור בישראל בסוף החודש, במסגרת סיור ב־10 מדינות במזרח התיכון, שיערך ביזמת השבועון האמריקני „טיים".

יתלוו למנהלי החברות גם העורכים הבכירים של שבועון החדשות האמריקני, ובכללם העורך הראשי, הדלי דונובן.

12 אלף רופאים בבריטניה פתחו בשביתת־האטה

12 אלף רופאים בבתי־חולים בבריטניה החלו, זו הפעם הראשונה, בשביתת־האטה, בעקבות סיכסוך שכר.

השביתה החלה לאחר שראש־הממשלה, הרולד וילסון, הכריז, כי ממשלת הלייבור תפעל על־פי הכלצות ועדת השכר, שלא להעלות את שכר הרופאים לפחות עד חודש אפריל.

הרופאים הודיעו, כי הם יעבדו רק 38 שעות בשבוע, כפי שהוסכם בחוזה. לדבריהם, כבריכה עבודתם 20 שעות נוספות בשבת, שבעבורן אין הם מקבלים פיצוי כספי.

לולובריג'ידה: המין בקולנוע יימאס בקרוב

ג'ינה לולובריג'ידה, שחקנית הקולנוע האיטלקית, תושבת, כי התיאבון הרב של מין בסרטים יפוג בעתיד.

שחקנית הקולנוע האיטלקית שהיתה בכתר שנים אחד מסמלי המין של עולם הקולנוע, אמרה במסיבת עתונאים בניו־דלהי: אנשים באים עתה לראות מין בסרטים כשום שהם רוצים לראות זאת. אבל תוך זמן קצר הם יתעבו מכך והדברים ישתפרו.

גב' לולובריג'ידה היא חברה במשלחת לפסטיבאל הסרטים הבינלאומי לקולנוע, הנערך עתה בניו־דלהי. (אי.פי.)

אשה מונתה לראש ממשלה ברפובליקה המרכז אפריקנית

נשיא הרפובליקה המרכז אפריקנית ז'אן־בדל בוקאסה, מינה אתמול את אליזבת דומיטיאן לראש ממשלה שלה ולסגן נשיא במפלגת „מסאלק" השלטת.

הגברת דומיטיאן היא אפיא, האשה הראשונה שנתמנתה לראש ממשלה במדינה כלשהי באפריקה.

בואו ותיווכחו

עוד לא היה דבר כזה בארץ־ישראל

בואו לאלנבי 79 תל־אביב

רק ל"י	במקום ל"י	
25.—	115.—	מכנסים ג'ינס לגברים ולגברות
20.—	110.—	ג'קטים ג'ינס לגברים ולגברות
10.—	55.—	חולצות לילדים ולילדות בכל המידות
15.—	95.—	גולפים לגברים ולגברות חדישים ביותר
20.—	110.—	חצאיות שנל מג'ינס תוצרת חוץ
30.—	125.—	סוודר עם תחתון לגברות 100% אקרילן מודל 1975
55.—	165.—	מכנסי קטיפה צרפתיים לגברים ולגברות
10.—	59.—	חגורות תוצרת חוץ לגברים ולגברות
25.—	120.—	סוודרים ממבו לגברים ולגברות מודל 1975
15.—	69.—	סוודרים לילדים ולילדות בכל המידות
25.—	145.—	חצאיות מקסי קורדרוי דוגמאות סקוטיות
65.—	175.—	סוודרים ג'קט לגברים עם רקמה עד מס' 52
145.—	375.—	חליפות מכנסים קורדרוי אמיתי במיוחד לצעירות
25.—	105.—	חצאיות שנל תוצרת חוץ בד פוטיפש
30.—	115.—	מכנסים לילדים ולילדות דוגמאות חדישות ביותר בכל המידות
40.—	145.—	סוודרים לגברים בכל המידות פריס 1975
55.—	125.—	מכנסים ג'ינס אמיתי לגברים ולגברות מודלים חדישים ביותר
40.—	135.—	מכנסים גברדין אמיתי פריס 1975

המכירה תחל במוצאי־שבת 4.1.1975

ותמשך שבוע ימים בלבד

„אופנת אלנבי"

ת"א, רח' אלנבי 79

הפתעות גדולות

מכتبة الأمل

هكذا من الاصل

„הציונות הושמטה כנושא לימי עיון לנוער בחיפה"

מאת ראובן בן־צבי

ח"כ מאיר כהן (הליכוד) התלונן אתמול בפני ראש עיריית חיפה, יוסף אלמוגי, על כי אגף החינוך בעיריה השמיט את הציונות מרשימת נושאים, המיועדים לימי עיון של מועצת התלמידים העירונית, במסגרת „ביטה־נוער", הפועלה במשך כל השנה.

כן טוען ח"כ כהן, כי רשימת המרצים, שהוצעו על־ידי אגף החינוך, מורכבת ברובה מאנשים הדוגלים בתורת ה־שמאל החדש, „תבוסתנים ורומסים ברגל גאווה כל ערך לאומי, המטיפים להידברות עם הפלשתינים ועם ארגוני הטרור". לעומת זאת, בודדים הם, לדבריו, המרצים הציונים־לאומיים, הן מאנשי המערך והן מאנשי הליכוד. הוא מביע פליאה על שאיש מחמשת חברי הכנסת החיפנים לא הוצע כמרצה. לעומת זאת, „כמה מן המרצים, המומלצים לכמה נושאים, ביניהם ח"כ מאיר פעיל, ידועים בדיעותיהם ההרסניות המכרסמות בתורה הציונית, אהבת־ישראל, עם ישראל ושלמות הארץ".

ח"כ כהן טוען גם נגד ההמלצה להטיל את ההרצאה על בעיית הפער החברתי רק על אנשי הפנתרים השחורים — „כאילו אין חברי־כנסת בני עדות־המזרח מודעים היטב לבעיות אלה, המועלות על־ידם מדי פעם בכנסת".

רבינוביץ ועופר התפשרו על היקף הבניה הציבורית

מאת סופרו הכלכלי של „מעריב" בירושלים

פשרה בעניין היקף התחלות הבניה הציבורית לשנת התקציב הבאה הושגה בין שר־האוצר ושר־השיכון. הסכם זה מיישב את המחלוקות המרכזיות בעניין התקציב לשנה הבאה.

על־פי הסיכום, שהושג בין השרים רבינוביץ ועופר, יהיה היקף התחלות הבניה הציבורית לשנה הבאה 30 אלף דירות. ההצעה הקודמת של שר השיכון היתה 34 אלף דירות והוא הציג אותה כ„קו אדום", שמתחתיו יתערער האיזון בענף הבניה ויגרום מיתון במשק. האוצר הציע, לעומת זאת, התחלות בניה ציבורית בהיקף שלא יעלה על 25 אלף דירות.

שני השרים הסכימו, שבמרוצת השנה יוחזר לבדוק את היקף התחלות הבניה לפי המצב שיתפתח במשק ולפי צורכי הענף עצמו.

אושר שחרור מנהלי מפעל „מוסל" בערבות

השופט המחוזי בתל־אביב דב לוין, החליט אתמול כי המנהלים של מפעל „מוסל" למכשירים אלקטרוניים ומנהל השיווק של המפעל העיקרי ישוחררו בערבות, כפי שקבע ביום ד' שופט שלום.

השופט דחה בכך את ערעורה של המשטרה על שחרור מנהל החברה, ישראל אור־סיני, בערבות של 30 אלף לירות ואת שחרור מנהל השיווק, יורם שיפמן, בערבות של 5000 ל"י.

באת־כוח המשטרה, עו"ד דניאלה שריזלי, טענה, כי שופט השלום טעה בשחררו את שני החשודים בערבות. לדבריה, חשודים השניים, כי במשך שנים ניסו להוציא במירמה תמריצים בסכומים ניכרים בעד יצוא פיקטיבי. המכשירים, מתוצרת המפעל הישראלי, יוצאו לחברת־האם בארה"ב. לחברת־האם היה ענין שחברת־הבת תקבל תמריצים ולכן הסכימה, שהמחירים של המכשירים יירשמו במסמכי היצוא מעל לערכם הממשי.

עוד טענה, כי החברה קיבלה במירמה מענק־מחקר בסך 600 אלף ל"י ממשרד המסחר והתעשיה וביקשה סכום דומה להמשך המחקר, שהיקפו היה קטן הרבה יותר.

פרקליטם של שני העצורים טען, כי כל העובדות הללו היו כבר בפני שופט השלום. כן טען, כי המשטרה חקרה את כל המסמכים ואין כל חשש, ששני המנהלים יפריעו לחקירה. לדבריו, מר אור־סיני הוא מנהל החברה כשנה בלבד. (פ)

זיידל מאיים ב„מרד" נגד המשמעת הקואליציונית

מאת מ. שמריהו

ח"כ הלל זיידל (ל"ע) הודיע במכתב אל יו"ר הנהלת הקואליציה בכנסת, ח"כ משה ורטמן, כי כל זמן שלא ייערך בירור יסודי על דרכי הפעלתה של המשמעת הקואליציונית בכנסת, הוא יראה את עצמו חופשי להצביע בכנסת ובוועדותיה לפי מיטב שיפוטו ומצפונו ולא בהכרח בהתאם להחלטות הקואליציה.

ח"כ זיידל נפגע מכך, כי בוועדת הכלכלה של הכנסת הצביעו השבוע כל חברי סיעת המערך נגד הצעתו בדבר שבתון רכב פעם בשבוע לפי בחירה. הם אף לא תמכו בבקשתו הפורמאלית לדחות את ההצבעה בעניין לישיבה שניה.

ח"כ ורטמן ביקש מח"כ זיידל, במכתב תשובה, לחכות עם הוצאת מסקנות עד ליום ב' הבא, עת יכנס את הנהלת הקואליציה לדיון מיוחד בתביעתו.

מנהיגה יהודיה מארה"ב מקווה שבריה"מ תשחרר בקרוב אסירי ציון

מאת אברהם הירש

יו"ר הנהלת הוכלנת בארה"ב, גב' שירלינג ג'ייקובסון, אמרה אתמול, כי היא מקווה שבחודשים הקרובים ביותר תיווצר אווירה, שבה הדרישה לשחרור אסירי ציון לא תוכל להישאר ללא מענה מצד שלטונות בריה"מ, שירצו בקיום הסכם הסחר עם ארה"ב.

הגברת ג'ייקובסון, העושה עתה בארץ עם משלחת ראשי הארגונים היהודיים בארה"ב, נפגשה אתמול עם קרובי אסירי ציון בבריה"מ ועם נציגי המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, אשר תיארו לפניה את מצבם החמור של אסירי ציון במחנות הכפיה בבריה"מ. היא אמרה למקבלי־פניה, כי בעיית שחרור אסירי ציון נמצאת בראש דאגת הארגונים היהודיים בארה"ב.

סקר של בנק ישראל:

הצמיחה הכלכלית בשטחים מאז 6 הימים — ללא תקדים

מאת סופרו הכלכלי של „מעריב" בירושלים

הצמיחה הכלכלית בשטחים המוחזקים מאז מלחמת ששת הימים עד מלחמת יום הכיפורים, היתה המהירה ביותר מכל הידוע לגבי ארצות מתפתחות [illegible].

עובדה זו מתבררת בסקר שערך בבנק ישראל הכלכלן א. ברנמן על הצמיחה הכלכלית בשטחים בשנים 1968—1973. התוצר הלאומי הגולמי לנפש גדל באותה תקופה בשיעור שנתי ממוצע של כ־15 אחוז.

השכר הריאלי בשטחים גדל בממוצע של כ־15 אחוז לשנה. רמת החיים עלתה ב־11 אחוז לשנה וכן חל גידול רב בחסכון.

השיפור הכלכלי בשטחים הגביר את שיעור גידולה של האוכלוסיה ביהודה ושומרון באחוז אחד לפני שהגיע ל־3 אחוזים בשנת 1973.

עוד מצביע הסקר על תלות הדדית, שנוצרה בין המשק בשטחים והמשק הישראלי. התעסוקה של עובדי השטחים בישראל היא רגישה ביותר למצב התעסוקה הכלכלה בישראל.

דיין: האמריקנים ניצלו בעבר הפסקת משלוחי נשק — כלחץ

בהרצאתו אמש בבר־אילן קבע: „איני מאמין שתפרוץ מלחמה באביב ✶ „הערבים לא מיצו הסחטנות המדינית" ✶ „נסיגות — רק בהסדר" ✶ הורים שכולים ערכו הפגנה שקטה, חילקו גילוי דעת

מאת מנחם שמואל

„איני חושב שהמעצמות תיגררנה למלחמת עולם בגלל מלחמה במזרח־התיכון. עד עתה, כל־אימת שהסובייטים איימו בהתערבות, הם בסופו של דבר הסתדרו עם האמריקנים. בקלות רבה הגיעו ארה"ב ובריה"מ להחלטות מוסכמות ביניהן באו"ם" — אמר אמש ח"כ משה דיין, בהרצאתו השלישית באוניברסיטת בר־אילן.

ההרצאה שנמשכה כשעתיים עברה בלא תקלות. האולם היה מלא מפה לפה סטודנטים ומרצים; כן נכחו עיתונאים וצוותי טלוויזיה ישראלים וזרים.

נשק — כלחץ

בהסבירו את דעתו, שהמעצמות לא יסתבכו במלחמת עולם בגלל המזרח התיכון, אמר מר דיין כי בכל האיומים של הסובייטים עד עתה הם פנו לאמריקנים ותבעו מהם לעצור את ישראל. האמריקנים, במקום להקלע למלחמת עולם, יכולים פשוט ללחוץ עלינו ובכך למנוע את המלחמה.

להלן גילה כי האמריקנים ניצלו בעבר הפסקת משלוחי נשק שהובטחו לישראל כאמצעי לחץ. „ב־1970 כשלא נענינו ליזמתו של רוג'רס הם מנעו מאיתנו את המשך אספקת הנשק. לאחר מכן כשקיבלנו את היזמה, חידשו האמריקנים את האספקה".

עם זאת ציין, כי במלחמת יום הכיפורים לא ניצלו האמריקנים לחץ זה. „אמנם לא קיבלנו את כל הנשק שביקשנו, אבל העדר נשק אמריקני זה או אחר, לא קבע את מצב המלחמה. תחמושת קיבלנו מיד בכל הכמויות שרצינו. טנקים ומטוסים שהתעכבו — לא קבעו בפועל את התוצאות".

מר דיין מאמין, שמבין שלוש החזיתות, המסוכנות ביותר הן חזיתות סוריה ומצרים. „איני חושב שישיבה בגבולות ירדן תגרום למלחמה. לדעתו, הסורים לא ישלימו עם נוכחות ישראלית על רמת הגולן והמצרים לא יקבלו את נוכחותנו 20 ק"מ מהסואץ. „מבחינה זו המשך המצב הקיים, בלי הסדר, טמן חומר נפץ".

מלחמה — לא בקרוב

עם זאת אין ח"כ דיין מאמין שתפרוץ מלחמה באביב הבא „לא אומר שלא תהיה מלחמה, אבל אינני סבור שהיא תפרוץ בקרוב".

לדעתו, נהנים היום הערבים מעוצמה כלכלית ופוליטית צבאית. הם טרם מיצו את יכולתם זו עד הסוף. הערבים יסחטו פוליטית וכלכלית, ככל שיוכלו לפני שיפנו לדרך הצבאית. מלחמה חדשה היא סיכון רב מאוד בשבילם.

„ישראל מוכנה לקרב ואילו סוריה ומצרים, שספגו מכות צבאיות קשות במלחמת יום הכיפורים, צריכות לזמן רב כדי להכין מחדש את צבאותיהן. הסיכוי שלהן לנצח — הוא קטן. יתר על כן, הפיתוח והבינוי שהמצרים מבצעים בסואץ הוא עצום. כבר בנו 10 אלפים בתים. אילו רצו לפתוח במלחמה לא היו בונים מה שבנו עד עתה בסואץ.

בהשיבו על שאלה, אם יש לסגת מאבו־רודס ולהחזיר את בארות הנפט, אמר: „אינני רואה את הגבול הנוכחי בסיני כגבול קדוש. במסגרת הסדרים נאותים אפשר לסגת. נפט הוא אחד הנושאים להסדר. יהיה הסדר — אפשר לסגת. לא יהיה הסדר — כולל הסדר לנפט — אין לסגת".

מר דיין רואה את הגבול שייקבע בהסדר בין מצרים לישראל אי שם בין הקו הנוכחי לבין הקו ימית—שארם־אל־שייח. לעומת זה הוא סבור, שאין מקום לחלוקתם מחדש של יהודה ושומרון אם כי התושבים יכולים להשאר אזרחים ירדניים.

„אנו צריכים לקבוע שזו מולדתנו ושמותר ליהודים להתיישב בכל מקום בארץ־ישראל לצד הערבים — לא במקומם" — אמר.

המעצמות והפלשתינים

לדעתו אין הבדל רב בניסוח המטרה הסופית של האמריקנים והסובייטים בנושא הפלשתיני. הפער הוא בדרך להשיג את המטרה. האמריקנים מדברים על מילוי השאיפות הלגיטימיות של הפלשתינאים בעוד שהסובייטים מדברים על הזכויות הלגיטימיות שלהם. בריה"מ מוכנה לעודד את הערבים להשיג את המטרה, במלחמה. היא מדברת על נסיגת ישראל מכל השטחים ועל הקמת מדינה פלשתינית. לעומת זה, אין ארה"ב גורסת שיש זכות למישהו לכפות על ישראל נסיגה בכוח. היא סבורה שכל הסדר חייב לבוא בהסכם בין הצדדים.

הפגנת שכולים

(ע.) הורים שכולים, שעמדו דוממים אמש בשערי אוניברסיטת בר־אילן, בעת הרצאתו של מר דיין, חילקו לנכנסים גילוי־דעת, שבו הם מסבירים את הפגנתם לפני שבועיים.

בגילוי הדעת אומרים ההורים השכולים, שהם מקבלים את זכותו הבסיסית של כל אזרח לחופש הדיבור, כערך דמוקרטי מקודש. עם זאת נקראו המשפחות השכולות להפגנת מחאה רק משום שרקטור האוניברסיטה, פרופ' מ.צ. קדרי, לא ענה על פנייה שהגישו לו בנושא הרצאותיו של מר דיין.

בגילוי הדעת נאמר בין השאר: „בהזדמנו לקרוא בעתונים ציטוטים מהרצאתו הראשונה של ח"כ דיין, שבה עסק בין היתר בהערכות, שמכת־מנע וגיוס מוקדם של המילואים לא היו משנים באופן משמעותי את מהלך המלחמה. להצדקת עמדתו זו, ערך ספקולציות סטטיסטיות בדבר מספר האבידות של צה"ל בימי הלחימה הראשונים. בתגובה ספונטנית על דברים כואבים אלה, נזעקנו להפגין לקראת הרצאתו השניה".

טוביה פרידמן מציע לח"כ הלוי להקים מפלגה

טוען שרבע מיליון נפגעי השואה, החיים בישראל, זקוקים ל„ייצוג הולם" ● ח"כ חיים לנדאו: „הלוי חי בהזיות — אם היה הולך לבחירות תחת דגלו הפוליטי החדש, היה זוכה בקולות בני משפחתו בלבד"

מאת דניאל דגן

יו"ר האיגוד היהודי העולמי של נפגעי השלטון הנאצי, טוביה פרידמן, פנה אל ח"כ ד"ר בנימין הלוי, שפרש שלשום מתנועת החרות — והציע לו לעמוד בראש מפלגה חדשה.

ח"כ הלוי טרם השיב על פנייה זאת, והוא מוסיף להחזיק בדעתו, כי יישאר במסגרת הליכוד ויפעל בתוכו נגד התגברות „הקו הקיצוני".

מר פרידמן אמר אמש ל„מעריב": „בארגון שלנו חברים 10 אלפים איש, ויש בישראל כרבע מיליון מנפגעי השואה, הזקוקים לייצוג הולם. ח"כ חיים לנדאו מ„חרות" איננו הבוס היחיד של הלוי וגם לנו, הבוחרים, יש מה לומר. אנחנו תומכים בהלוי, ורוצים, שיעמוד בראש מפלגה של חברינו, אם תקום".

✶

ח"כ הלוי עצמו הבהיר אמש, כי ישתתף היום בישיבת ועדת החוץ והבטחון, וביום ב' יכנס את ועדת־המשנה לחוקי היסוד, שהוא עומד בראשה.

„כל עוד אין מדיחים אותי, אני ממשיך בפעילותי הרגילה", הוסיף. על התביעה להתפטר מן הכנסת, אמר: „ההצעה להחזיר כביכול את המנדאט לחרות מופרכת בעיקרה, כי אם אצא מן הכנסת, ייכנס ברוך ברק מן המרכז החופשי, כתומכו של ח"כ שמואל תמיר. האם זה מה שרוצים אנשי „חרות"? אין לי כל כוונה שהוא לעזוב את הכנסת".

✶

ח"כ חיים לנדאו אמר אמש, כי הלוי חי בהזיות אם הוא סבור, שהרוב בליכוד תומך בעמדותיו.

„כרטיס הביקור הפוליטי, שמציג הלוי הוא בדיוק זה שהציג המערך בבחירות האחרונות. „חרות" סבורה, שעל הלוי להחזיר את המאנדאט שלו בכנסת לפי מצפונו ולפי המוסר הציבורי המקובל בחברה תקינה. אם הלוי היה הולך לבחירות לפי דגלו הפוליטי החדש, היה מקבל רק את קולות בני משפחתו", אמר ח"כ לנדאו. הוא סיפר, כי לפני שלושה שבועות בלבד חתם ח"כ הלוי על מועמדות להשתתפות כציר בוועידת „חרות" — „האם גילה לפתע ח"כ הלוי, כי זאת אינה תנועתו?" שאל ח"כ לנדאו.

✶

שר־ההסברה, אהרון ירייב, צילצל אתמול אל ח"כ הלוי ואמר באוזניו: „אתה יהודי אמיץ". השר גדעון האוזנר שלח מיברק להלוי, ובו הביע „הערכה [illegible] כנה לצעדך המצפוני והבלתי־שיגרתי. זהו סימן־דרך לעוסקים בצורכי ציבור באמונה".

✶

ח"כ יוסף תמיר (ליברלים) אמר אתמול, כי לדעתו צריך ח"כ בנימין הלוי להחזיר את המאנדאט שלו לחרות. לדעת ח"כ תמיר, זהו עקרון שיש לנהוג על־פיו תמיד, ויש לעגן אותו בחוק.

✶

נשיא המדינה, אפרים קציר, יופיע בפתיחת ועידת „חרות" בחברון, ב־12 לחודש, וישא דברי ברכה. אתמול ביקרה אצל הנשיא משלחת בהרכב חברי הכנסת חיים לנדאו וחיים קורפו, ומסרה לו את ההזמנה להשתתף בועידה.

ביקורת קשה על התכנסות מפא"י לשעבר בבית רבינוביץ

שר־האוצר בלשכת „העבודה": איזה עוול יש בכך שיושבים עשרה אנשים, מדברים ושותים תה?

מאת מ. מייזלס

ביקורת קשה על התכנסות של ראשי מפא"י לשעבר בביתו של שר האוצר, יהושע רבינוביץ, נשמעה אמש בישיבת לשכת מפלגת העבודה.

אהרן בקר וגב' בבה אידלסון הגיבו על כך, שקראו בעתונות על ההתכנסות של ראשי מפא"י לשעבר. „אני רואה בחומרה רבה פגישות כגון זו", אמר בקר. „פגישות כאלה אינן מאחדות את המפלגה". גב' אידלסון [illegible] מפא"י לשעבר. „אני נגד התכנסות סיעתית לשעבר".

שר־האוצר, יהושע רבינוביץ, השיב למבקריו, כי הוא נאבק נגד מיסודה של חטיבת מפא"י. „אם זה יקרה, יהיה זה אסון", [illegible]. „אני בעד שבכינוס הכל להפלת המחיצות בין החטיבות. [illegible] יחד עם זאת, אינני רואה כל אסון בהתכנסות של חברים, אם זה לא כמוסה. איזה עוולה יש בזה, שיושבים עשרה אנשים, מדברים ושותים תה?"

מזכיר המפלגה, מאיר זרמי, סיפר, כי נפגש בקביעות [illegible] עם כל מיני חברי המפלגה לפגישות בלתי־פורמליות, כדי לדון אתם על [illegible]

[illegible] הבחירות הפנימיות קרובות. הוא הציע ל[illegible] כצירי ועידה [illegible] רשימה מרכזית לפי ה[illegible] החטיבתי הקיים ושני של[illegible] בבחירות אישיות בסני[illegible] שלא על בסיס חטיבתי. [illegible] זו נתקבלה על דעת ה[illegible]

ח"כ מיכה חריש אמר, [illegible] מיבחן הבחירות הפנימיות קרובות יהיה בכך, שא[illegible] צעירים של המחזורים [illegible] שבע השנים האחרונות [illegible] לבחור ולהיבחר, כי [illegible] כצעירים רובם בעד ה[illegible] אסור להנציח את החטיבו[illegible] במפלגה ויש לפעול ל[illegible] סולה, אמר ח"כ חריש.

שר־החוץ של „השוק" מנבא: „ישראל תהיה סינגאפור של אירופה"

„מכל ארצות האיזור מצויה ישראל במקום הטוב ביותר לנצל נכונות אירופה להדק את שיתוף־הפעולה עם חלק זה של העולם ולהנות ממה שאירופה יכולה להציע, דבר שמדינות אחרות אינן מסוגלות לעשות"

מר קלוד שייסון, הממונה על ענייני החוץ של השוק האירופי המשותף, שסיים ביקור בארץ, אמר אתמול בנמל בן־גוריון, לפני צאתו, [illegible] מקווה השוק לפתוח במו"מ עם ארבע שכנותיה הערביות של ישראל על הסכם־סחר דומה לזה, שהושג עם ישראל.

מר שייסון עמד על חוסר האיזון הקיים בסחר בין ישראל לבין אירופה, המסתכם בגירעון שלילי גדול. ישראל מוכרת לארצות אירופה רק שליש מן השווי הכולל של המוצרים, שהיא קונה בישת. ההסכם החדש יאפשר איזון־יותר ויפתח פתח לשיתוף־פעולה הדוק יותר בין התעשיה בארץ לבין שוקי אירופה והתעשיה האירופית.

האורח חזה פיתוח מפעלים משותפים בין אירופה לבין ישראל, והמבא לישראל כעין מעמד של „סינגפור" על קי־ילתה של אירופה".

הוא אמר, שאירופה הגיעה עתה להחלטה להדק את שיתוף־הפעולה עם חלק זה של העולם, ומכל ארצות האיזור מצויה ישראל במקום הטוב ביותר לנצל נכונות זו וליהנות ממה שאירופה יכולה להציע לישראל, דבר שמדינות אחרות אינן מסוגלות לעשות. הגישה החיובית של יצרני ישראל לשוקי אירופה יכולה להביא להתפתחות עצומה כאן.

מר שייסון סבור, שמצב כזה גם יסייע לייצוב האיזור כולו וככל שיתרבו הקשרים מעל לים התיכון הלך וגדל היציבות באיזור.

מר שייסון הוא חבר מועצת אירופה והממונה על הענינים המדיניים, הפיתוח ושיתוף הפעולה, על התקציבים והביקורת הפיננסית. הוא ביקר בקאהיר לפני כשלושה חודשים ויסע למדינות אחרות באזורנו בעתיד הקרוב. (ע)

„יתכן שישראל לא תוכל לקנות בחו"ל המזון הדרוש"

„העבודה הערבית חדרה לחלק גדול מתהליכי המשק החקלאי. הסכנה הגיעה עד כדי כך, שהיא יכולה לשתק אותנו. משרד־החקלאות הקים יחידה מיוחדת להגברת העבודה היהודית בחקלאות [illegible] עבודת־ידיים במיכון".

דברים אלה אמר מר ראובן אילנד, מנכ"ל משרד החקלאות, בכנס חקלאים שנערך אתמול במושב רגבה בגליל המערבי.

מר איילנד ציין, כי אנו נמצאים כיום בחקלאות בתקופה קריטית. העולם משווע למצרכי מזון, ועל ישראל להיות מוכנה גם למצב שבו לא תוכל לקנות בחו"ל מצרכי מזון שונים. כיום מסתכם יבוא המזון ב־1.2 מיליון טונות גרעינים לגידול בעלי־חיים, 200,000 טונות חיטה לייצור לחם ו־100,000 טונות סויה לייצור שמנים ותערובות לבעלי־חיים. אומנם היצוא החקלאי הטרי והמעובד, המגיע כיום לכ־300 מיליון דולר, מכסה את הדרוש לקנית מזון בעולם, אולם יתכן שתגיע תקופה, שבה גם בכסף לא ניתן יהיה לקנות את המזון. עלינו לעשות כל מאמץ כדי להגביר את הייצור המקומי — הדגיש הדובר.

יהלומים ב־36 אלף ל"י נגנבו ממלטשה בת"א

יהלומים בשווי של 36 אלף לירות, נגנבו ממלטשה ברחוב בן־אביגדור 16 בתל־אביב.

בעל המלטשה שפתח אתמול את עסקו, גילה כי בלילה ביקרו גנבים במקום. חקירת המשטרה העלתה, כי חלון המלטשה היה פתוח והתעורר חשד, כי מישהו השאיר את החלון פתוח במתכוון.

שניים נאשמו ברצח קרובתם בדקירה והצתה

כתב אישום נגד שני קרובי משפחה, באשמת רצח אחות של אחד מהם, הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בתל־אביב. השופט דב לוין הורה לעצור עד תום ההליכים את מחמד אבו זיד, בן 20, ואת ליזם, בן 14. בגלל היות הנאשם קטין, נאסר שמו לפרסום.

בכתב האישום נאמר, כי ב־13 בדצמבר תקפו השנים את אעתמאד אבו זיד, בת 17, דקרו בסכין במצחה, שפכו עליה נפט והציתוה. (ע)

פרופ' נאמן — יועץ לפרס פורש מאוניברסיטת ת"א

מאת סופר „מעריב" בתל־אביב

נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופ' יובל נאמן, [illegible]

פרופ' נאמן יוסיף לכהן כנשיא האוניברסיטה עד הדיון הקרוב, עת יתכנס הכינוס הכללי של חבר הנאמנים.

בעקבות הודעת פרופ' נאמן החליט הוועד המנהל להקים ועדה, בראשותו של פרופ' נאמן עצמו, שתגיש המלצותיה לוועד המנהל ולוועדת המינויים של האוניברסיטה לגבי המועמדים המוצעים להפקיד נשיא האוניברסיטה של תל־אביב.

כסאות מצפה

כסא מפלסטיק בעיצוב חדיש ומושלם.
מתאים לכל מטרה.
לבית ולגן לאולמות מוסדות ולבתי קפה.
חיזוקים מיוחדים בגב הכסא לייצובו וחיזוקו.
צבעים נוגים ומרהיבים
אפשרות הערמה לגובה בלתי מוגבל.

המכירה בסיטונות במחירים הישנים

מצפה
תעשיות פלסטיקה מצפה רמון.
המכירה:
רהם בע"מ. רחוב שפרינצק 9 תל אביב
טלפונים 257647, 259961. עד שעה 14.00.

ליקירנו

גדליהו מרגלית (פרלשטיין)

עם צאתך לפנסיה
קבל ברכותינו לאושר ובריאות
כל טוב!

אשתך, ילדיך,
כלתך, חתנך,
נכדיך ונכדותיך.

ב"ה

חביבה רבינוביץ — ברוך אפשטיין

תל־אביב — עכו

מאורשים

כ' טבת תשל"ה

לבר אריאלי שמחה, [illegible]

ב. [illegible] — [illegible]

המפלגה הליברלית בישראל (הליכוד) — תל־אביב־יפו

ערב זכרון ליוסף סרלין ז"ל

יתקיים: יום א', כ"ב טבת תשל"ה (5.1.75) בשעה 7.30 בערב בבית המפלגה הליברלית, רח' אבן גבירול 68, תל־אביב (קומה ד' אולם מירנבורג)

ישאו דברים:

אריה דולצ'ין — גזבר הסוכנות
חיים לבנון
ברוך וינשטיין — חבר נשיאות הועה"פ הצ
ח"כ ידידיה בארי

המנחה:

עו"ד יצחק ברמן — יו"ר המזכירות הארצית

שיחה טלפונית לבית סופר „מעריב" בחיפה

מייק בראנט: הבטחתי לעצמי „לקפוץ" לישראל ברגע שאחלים

רופאים אומרים שבקרוב אוכל לעמוד על רגלי

מאת דוד זוהר

„מעולם לא תיארתי לעצמי ש„שאריבינגס" הי־ אלה יכולים לרדוף אדם בצורה כזו, ולהביאו לרגע שעוני בו ירצה לקפוץ מגבהים ולגמור עם הכל, כפי שזה קרה לי" — אמר הזמר מייק בראנט, יליד חיפה, הי באירופה, בשיחה טלפונית מוכבה.

מייק, שטילפן השבוע אל ביתו של סופר „מעריב" בחו־ פה, סיפר שהוא הולך ומחלים, וכבר התחיל להתהלך על שתי רגליו. „אתמול, לראשונה, ירדתי ממיטתי וכבר התחלתי לעשות תרגילים בהליכה. בינתיים קשה לי עדיין ללכת, כי נגרמו לי כמה שברים ברגל, אבל הרופאים אומרים שבקרוב אוכל כבר לעזוב את בית החולים, ואתחיל ללכת על רגלי".

מייק בראנט הביע באוזני את פליאתו על כך שהעתונות ניסתה לטפול האשמה על כמה ממקורביו בעניין נפילתו מחדרו שבמלון. „איש אינו אשם במה שקרה לי. אני לבדי אחראי על אותו מעשה טפשי שעשיתי ברגע בו נכנסה בי רוח שטות. הייתי נתון בלחץ עבודה עצום, של כמעט 20 שעות ביממה. ביליתי את החודשים שלפני המקרה יומם ולילה בסטודיו להקלטות. העבודה היתה מאומצת מאוד, ותמיד מתלווה לכך דאגה לגבי עתיד ההקלטות. איבדתי את העצבים שלי. לכך גם נתווספה פרשה של פרידה מבחו־ רה שאהבתי. הייתי עייף ושבור. ואז — תקף אותי מין רגע שגעוני שבו רציתי לגמור עם הכל, וקפצתי מחדרי שבמלון. לאחר מעשה זה מצאתי עצמי בקומה השלישית, פצוע, אבל חי ונושם".

הוסיף וסיפר מייק. „היום אני יודע שזו היתה שטות עצומה. אני יודע שהייתי יכול להתגבר על דכאוני בדרך קונסטרוקטיבית. עד היום אינני מצליח להסביר לעצמי למה עשיתי זאת. אתה, הלא מכיר אותי מימים ימימה, ויודע שמה שעשיתי אינו מתאים לי".

מה תכניותיך לעתיד? — שאלתי.

„ראשית, עליך לדעת שעל אף מצב בריאותי אני נתון בימים אלה במצב רוח מרומם מאוד: שלושה מה־ תקליטים שלי נמצאים כיום במקום ראשון במיצעד הפזמו־ נים בצרפת, וגם בכמה מארצות אירופה. תחילה חששתי שכל הקריירה הלכה לאיבוד, ועתה מסתבר לי שהצלחתי כיום גדולה מתמיד. שנית: אני מקבל זרם אדיר של מכ־ תבי מעריצים, שהגיע השבוע ל־1500 מכתבים ביום. בבית החולים כבר לא יודעים איפה לאכסן את הדואר העצום. אני מקווה לענות לכולם. כעת יש לי חוזה תקלי־ טים לחמש שנים. אני אמשיך לעבוד. אבל מעתה והלאה לא תצא השליטה על ענייני מתחת ידי. אני מתכונן לארגן את עבודתי בעתיד כך שלא אהרוג את עצמי. אעבוד במידה ואקליט רק דברים מובחרים. אשאיר לעצמי הרבה פנאי — גם לחיי מנוחה וחיים פרטיים. אולם הדבר הראשון שהבטחתי לעצמי לעשות, כשאחלים, הוא: לקפוץ לישראל ולערוך כמה הופעות בפני חיילי צה"ל. הגעגועים לארץ כבר משגעים אותי".

לבסוף ביקש מייק בראנט למסור דרישת שלום חמה לכל ידידיו ומכריו בארץ „ולכל אלה שדאגו לי. אמור להם שלא לדאוג. אני הולך ומחלים, ובקרוב אחזור לאיתנו, ולימים הטובים".

השכר הריאלי במשק ירד ב־5 אחוזים תוך 9 חדשים

את כתבו הכלכלי של מעריב בירושלים

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסרה אתמול, כי השכר הממוצע לחודש ל־ משרת שכיר בתשעה החד־ שים הראשונים של השנה היה גבוה ב־32 אחוז בהש־ וואה לתקופה המקבילה אשתקד. מדד המחירים ל־ צרכן עלה בין התקופות אלה ב־37 אחוזים.

סופר „מעריב" מציין, כי ההפרש שבין שני הנתונים אלה בשבעה ירידה של ה־ שכר הריאלי ב־5 אחוזים.

השכר הממוצע לחודש ב־ החודשים יולי־ספטמבר הגיע ל־1633 לירות (בלי עובדים מהשטחים — 1675 ל"י) עלייה של 15 אחוז לעומת אפריל יוני 1974. עליה זו קשורה ב־ תשלום תוספת יוקר ביולי 1974. לעומת יולי ספטמבר 1973, היה השכר הממוצע ב־ יולי־ספטמבר 1974 גבוה ב־ 36 אחוז.

נדחתה בקשה להאריך מעצר נאשם בתקיפת שוטר ופקיד

מאת אבי בעלחיים

שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, דב לוין, דחה אתמול את בקשת התביעה לעצור עד תום ההליכים משפטיים את שמעון נורי־ אל, הנאשם בתקיפת שוטר ופקיד עיקולים של בית־ המשפט. לבקשה בא כוח ה־ תביעה, עו"ד נורית אחימוב, „שזה השופט את ביצוע המעשה לשחרר את הנאשם הלמהו לשחרר את הנאשם עד ה־5 בינואר השנה, כדי לאפשר לתביעה לערער ב־ בית המשפט העליון.

בשבוע שעבר הורה בית משפט השלום בת"א לעצור את נוריאל ל־7 ימים.

משפטו מועד המעצר, פנ־ תה התביעה לבית־המשפט ה־ מחוזי וטענה, כי לנאשם יש הרשעות קודמות של תקיפה, ושחרורו עד למועד המשפט יהווה סכנת לציבור.

סניגורו של הנאשם, עו"ד צבי לידסקי טען בבית־המשפט כי היו אלה אנשי צוות הפי־ קולים שתקפו את מרשו ואף היכוהו בבטנו. „היתה כאן פרובוקציה של חמשה אנשים שבאו מצויידים באלות" — טען הסניגור.

השופט לוין דחה בהחלטתו את גירסת הנאשם, כאילו ה־ חזיק את הסכין בידו כדי להג־ ן לעצמו.. סנדוויץ.

„חומרתו של המעשה מצדי־ קה אמנם מעצר, אולם בנסי־ בות הקיימות נראה לי שהח־ זקתו של נוריאני במעצר אינה מחויבת המציאות" — קבע השופט, וציווה לשחרר את הנאשם בערבות של 15 אלף ל"י.

הנהג מצנה נאשם ברצח ס. בורוכובסקי

הנהג מצנה, בן 25 מרמת־גן, הנאשם ברצח הקונ־ דיקטור בשפטאן בורוכובסקי ברמת־גן. כתב האישום נגדו הוגש לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

עוה"ד עוזי שורצר, סגן בכיר לפרקליט המחוז, טוען בכתב האישום כי המקרה אירע ב־18 בנובמבר 1974. התובע טוען, כי הנאשם קשר עם חברו לשדוד את בעל הקונדיטוריה, בדרכו לביתו עם פדיון המכירות. הנאשם וחברו ארבו לקונדי־ טור והתנפלו עליו. אולם הלה נאבק עם תוקפיו והצליח להדוף אותם. כשראה הנאשם כי הקונדיטור מצליח להתחמק הצמיד את „העוזי" שהחזיק, וירה בו.

הקונדיטור כת בו במקום. נשדדו ממנו 500 ל"י.

עם הגשת כתב האישום ביקשה התביעה שהנאשם ייעצר עד תום ההליכים נגדו.

דירה שבעליה נעדר שימשה כמחסן סמים

כמות גדולה של סמים נתפסה אתמול בדירה ב־ רחוב כל־ישראל חברים 4 בשכונת שבזי בתל־אביב.

בעל הדירה שחזר אתמול לפנות ערב לחדרו, לאחר שנעדר ממנה קרוב לשנה, גילה כי הדירה נעולה במפתח שאינו שייך לו. הוא פרץ את הדלת וגילה, להפתעתו, סל שהכיל 4 ק"ג חשיש וק"ג אופיום.

חקירת המשטרה העלתה, כי בזמן היעדרו של בעל הדירה השתמשו סוחרי הסמים במקום כ„מחשה".

שגרירה החדש של מכסיקו בישראל, הד"ר בניטו בוליני הגיש אתמול את כתב האמנתו לנשיא המדינה בירושלים. השגריר החדש בא במקומה של השגרירה המנוחה, הגברת רוסאריו קאסטלאנוס, שנהרגה ממכת חשמל בביתה בהרצליה פיתוח. (צילום: מייק דה־קסטרו, „ישראל־סאן")

נחקרות שמועות על שיווק בשר קפוא שנתפס כ„שלל"

מאת ראובן בן־צבי

הנהלת השירותים הווטרי־ נריים בארץ המילה על חוקרים כוסמכים משעמה, לבדוק ולחקור שמועות כאי־ לו בשר כבשים קפוא שנמ־ צא במלחמת יום הכיפורים בגזרה המערבית של תעלת סואץ („אפריקה") הובא ל־ ארץ ושווק ברבים.

מנהל השירותים הווטרינריים, ד"ר א. שמשוני, אמר אתמול לסופר „מעריב" כי הנושא נמ־ צא בחקירה, ועדיין לא ברור אם השמועות שהגיעו אל ה־ שרות הן נכונות. רק אחרי קבלת הממצאים המדוייקים יוח־ לט כיצד לנהוג, ובאיזה אמצ־ עים לנקוט.

בציג סיעת הליכוד במועצת עיריית חיפה, גדעון צור, טען השבוע — בעת דיון שנערך במועצת העיריה על ממצאי סקר של בית המטבחיים בחיפה — כי משטרת ישראל השירות הווטרינרי מנהלים עכשיו חקי־ רה בעניין זה. לדבריו, נמצאו במלחמת יום הכיפורים כמויות גדולות של בשר כבשים קפוא בשטח המצרי הכבוש. צמודי להביא אותו כשלל לארץ לשי־ ווק. לדבריו, הסכים משרד ה־ בטחון להסדר זה, אך משרד החקלאות התנגד מחשש שה־ בשר נגוע במחלת הפה וה־ טלפיים, ושיווקו יפגע בבריאות הציבור.

לאחר דיונים חוזרים, לדברי ג. צור, פשרה, לפיה יובא בשר הכבשים לארץ, יעורך לגור־ מים, וישווק רק לאחר בדיקת השירות הווטרינרי. אך התברר לו, לדבריו, כי בשר הכבשים אכבש נמסר לשיווק לשני גור־ מים, אך לא עבר את הבדיקות שתבע משרד החקלאות.

מפקד משטרת מרחב חיפה, ניצב משנה מרדכי רון, אמר אתמול, כי אינו יודע על כל חקירה המתנהלת בפרשה זו.

הורחבו הנחיות הפטור ממס לסטודנטים בשנת תשל"ה

הנחיות לפקידי השומה, המפרטות תיקונים ושינויים בעניין הענקת פטור כמס ל־ סטודנטים בעבודות להשת־ כלה גבוהה לשנת הלימודים תשל"ה הועברו בימים אלה ממעצ נציבות מס הכנסה ומס־רכוש. בהנחיות נאמר, כי החלטו להתיר את ה־ פטור גם מהכנסתו של הל־ מיד שאינו שכיר במלוא כוכבן המילה.

מדובר בעבודות סטודנטים אופייניות בעלות אופי קבלני, כגון: חלוקת עתונים, רוחצת כלים במסעדות וכו'. הכוונה היא לעבודה חד־פעמית או תקופתית המורת תשלום קבוע מראש, או ביצוע משימה מסו־ יימת בקבלנות.

כמו כן הותר, לפנים משורת הדין, להתיר את הפטור מ־ שכר לימוד גם לסטודנט ש־ עבר את גיל 30. כאן מדובר בהכרה בהוצאות שכר לימוד בלבד ולא הוצאות נסיעה, רכישת ספרים, וציוד אחר ה־ דרושים ללמודים, והוצאות ל־ שכר דירה. ההוצאות לרכישת ספרים וציוד אחר ללימודים, במקרים בהם אין התלמיד מו־ כיח את הוצאותיו ע"י קבלות הוחלט להתיר ניכוי בסכומים הבאים:

לתלמיד במדעי החברה ו־ הרוח — תואר ראשון: 200 ל"י לשנה; לתלמיד במדעי החברה והרוח — תואר שני: 250 ל"י לשנה; לתלמיד ב־ מדעי הטבע — תואר ראשון ושני — 350 ל"י לשנה; ל־ תלמיד רפואה — 350 ל"י ל־ שנה.

בנוגע הפטור על הוצאות נסיעה, לתלמיד שבמקום מגו־ ריו הקבוע הוא מהוץ לתחום העירוני בו נמצא מקום הלי־ מודים, ההפרש בין אלה הוא 10 ק"מ לפחות: לגבי שנת הלימודים תשל"ד (אוקטובר 1973—ספטמבר 1974) הותר סכום של 50 ל"י לחודש, ולא יותר מ־500 לשנה. החל ב־ אוקטובר 1974 יש להתיר סכום של 100 לחודש, ולא יותר מ־1,000 ל"י לשנה.

בעל מסעדה חשוד בסחר במטבע חוץ

פקודת מעצר ל־5 ימים הוצאה אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב נגד חיים בלאס, החשוד בסחר בלתי־ חוקי במטבע חוץ.

באי־כוח המשטרה, רס"ר ראובן בוכמן, טען בבית־המשפ־ פט, כי בעקבות מידע ומעקב נודע שבמסעדה „סיטאר" ב־ רחוב שלום עליכם 10 בת"א, המנצאת בבעלות החשוד, נער־ כות עיסקות במטבע חוץ, בקנה מידה גדול.

בציג המשטרה ציין, כי בחי־ פוש שנערך במסעדה נתפסו כ־1000 דולארים אמריקניים, 100 דולרים קנדיים וכ־20 אלף ל"י במזומן. הוא הדגיש, כי במקום התנהלה תנועה ערה של סוחרים, ויש לחקור אנשים רבים בפרשה זו.

ראש המועצה המקומית בכפר יאסיף הודח מתפקידו

מאת מנחם רהט

ראש המועצה המקומית בכפר המיעוטים כפר יאסיף בגליל המערבי, עו"ד ג'אמיל חורי, שייצג במועצה רשי־ מה עצמאית שגילתה אהדה לרק"ח, הודח אתמול ביוז־ מת המועצה, ועבר לאופו־ זיציה.

לראשות המועצה תמכו 5 מבין 9 חברי המליאה.

עם הדחת עו"ד ג'אמיל חורי מראשות המועצה, התפרקה ה־ קואליציה.

עם היבחרו הצהיר ראש המו־ עצה החדש, כי ייצא פתח ל־ פתרון הבעיות החמורות של כפר יאסיף, שהוא אחד הכפ־ רים הגדולים בגליל המערבי (כ־4,500 נפש).

במקומו נבחר כר עאמו סמ־ אדה, בן 50, נציגה של רשימה עצמאית מקומית שהיתה קשו־ רה עם המערך. בהדחת כר חו־ רי ובבחירתו של מר שהאדה כאז הבחירות האחרונות אירעו בכפר „הפיכה חצרי" בכפר יאסיף, וכדי פעם נבחר ראש מועצה חדש.

העולים הגרים במכמורת לא יפונו למיראמר

מאת י. בן־חורין

170 עולים המתגוררים במכמורת לא יפונו מן המקום — כך סוכם אתמול בפגישה בין ראש המחלקה לקליטת עלייה בסוכנות, עוזי נרקיס, לבין נציגי הכפר.

העולים ימשיכו לגור במכמורת עד סיום ליהודי האולפן שלהם, ב־1 לחודש אפריל, ולא יועברו למרכז הקליטה במלון „מיראמר" הסמוך, כפי שנקבע.

בפגישה הוחלט עוד, כי הארכת התוה בין הסוכנות לתושבי מכמורת אחרי ה־1 לאפריל מלויה בגודלה של תנועת העולים הצפויה.

גנב 18 אלף ל"י ב„רגע של חולשה"

לאחר שגנב מקופת החברה בה הוא עבד סכום כסף מזומן של 18 אלף ל"י, התחרט אפרים והחזיר על מעשהו זה, והתייצב בתחנת המשטרה.

אביו של החשוד, העובד בחברת הנסיעות „דיזנ־ הויז", תירץ את מעשה בנו כ„רגע של חולשה" והבטיח להחזיר את הסכום הגנוב.

שופט בית משפט השלום בתל־אביב, יהושע בר־ שלמה, החליט לשחרר את החשוד בערבות של... 18 אלף ל"י. כן הורה השופט לעקל רכוש של האב כ„כגו הסכום הגנוב.

ראש עירית חיפה ישתתף בטיול רגלי

מאת ראובן בן־צבי

ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי ישתתף מחר בטיול רגלי של „טר־50" לנחל כלה — במסגרת מפעל הטיולים העממי של צ.ב.ר.

טיולי „טר־50", נערכים לפי דפי־מסלול מיוחדים. חם משלבים בתוכם — בנוסף להנאה ולבילוי — גם פעילות גופנית מועילה בחיק הטבע. הטיול יצא בשעה 10 בבוקר מן הרחבה שמול הכניסה לאוניברסי־ טת חיפה.

40 המשפחות והקבוצות המאורגנות הגדולות ב־ יותר, אשר יקחו חלק בטיול זה, יקבלו מידי מר אלמוגי את סיכת העיר חיפה.

עובדי עירית אשדוד הכריזו סכסוך עבודה

מאת עזרא ינב

ועד עובדי עיריית אשדוד הכריז אתמול על סיכסוך עבודה, ואם תוך שבועיים לא ייושבו חילוקי הדעות בין העובדים להנהלת העיריה — תפרוץ שביתה כללית בעיריה. זאת הודיע מר מאיר אבן־חיים, מזכיר הוועד החדש שנבחר בעיריית אשדוד לפני שבועיים.

מר אבן־חיים טוען, כי קיימת סחבת בהחלטות העיריה להסכת תנאי העבודה של עובדים.

כורמים מבקשים סיוע ביצוא ענבי־מאכל

כורמי סידון־גזר ביקשו אתמול משר החקלאות סיוע ביצוא ענבי מאכל, שיש להם ביקוש רב בשוקי אירופה.

את בקשת הכורמים העלה אתמול מר יצחק פינקשטיין, מנהל אגודת כורמי סידון־גזר. השר אתגן היה אתמול אורח התאחדות האיכרים, וביקר במשקים של החקלאות הפרטית בגדרה, בשרון ובשומרון.

נציגי הכורמים ביקשו מהשר, שמשרדו יגביר את הפיקוח על שיווק חמרי הדברה.

התחל את השנה החדשה עם ההורוסקופ שלך

חוברת אחת למשך כל שנת 1975 לכל בן־מזל, ובה תחזית שבועית.

להשיג בכל חנויות הספרים, העתונים ומכשירי־הכתיבה. ובאמצעות הדואר: שלח 4.75 ל"י לת.ד. 2811 תל־אביב, ותקבל החוברת לביתך!

הפצה: עליה, אייל.

דלי
21 ינו׳ — 19 פבר׳

שנת 1975 הורוסקופ

תחזיות רצופות שבוע־בשבוע ניתוח תכונות אופי וסיכויי העתיד

שיפור חיי המין שלך • ניצול הזדמנויות לעשות כסף • השנת הצלחה בעבודה • תכנון עתידך לשנה מראש • המזונות הטובים לבריאותך • האופנה ואבן המזל שלך • ביטוי טבעך האמיתי והנסתר • התגברות על מגרעות

משקיע זר

מעונין להשקיע

100,000.- דולר

במפעל מבוסס

בהצעות רציניות לפנות: לת.ד. 520 חולון עבור משקיע.

קנה דיורך בדיורות

גינדי

ראשון־לציון, רח' הרצל 59
רחובות, רח' הרצל 187
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 28

זוגות צעירים

בראשון־לציון

דירת 3 חדרים

באזור מרכזי ושקט
קסוס מלא — מעלית
טלפון פנים — כניסה סגורה

155.000 ל"י בלבד

תנאי רכישה —	
הרשמה	5,000 ל"י
חוזה	70,000 ל"י
בתשלומים נוחים ל־18 חודש	55,000 ל"י
משכנתא לא צמודה	25,000 ל"י
סה"כ	155,000 ל"י

המתאות בסך כ־2,000 ל"י חינם לכל קונה

הרבין

מפעלים לייצור, תכנון ושיווק רהיטי משרד בע"מ
רח' גד אזור התעשיה תלפיות, ירושלים

מייצרים

* שולחנות למוסדות, מפעלים משרדים במבחר גדול ומגוון.
* אספקה ישירה של כסאות, כסאות מהיצרן לצרכן
* מדפים־לאיחסון ממתכת ומעץ (פטנט בלעדי).
* שולחנות שרטוט חדישים
* לשרותכם יעוץ ותכנון־חינם

מחלקת מכירות:
ירושלים רח' כורש 10 טל. 223477.
לרשותכם אולמות תצוגה
ב־14 סניפי קרביץ בארץ.

למכירה

מחצית הזכויות במגרש

659 מ', גוש 30253, חלקה: 26.

★

בהצעות לפנות לעו"ד ה. בן־עמי ת.ד. 2086 ירושלים (טלפון: 02-234308 בין 9.00—12.00 לפנה"צ).

הוצאת מסדה בע"מ
דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן

ספרים חדשים

ספרות יפה

ראובן בן־יוסף
מתים ואוהבים
שירים

כוחה של שירת בן־יוסף הוא בהחייאת השיר־שבחיים בלב הקורא. בעושר צורות ורעיונות שיריים, במוסיקה של קסמי תמונה וזיכור משתפים אותנו השירים בשינם ושיחם.

הופיע ב„ספרית מקור" בשיתוף עם אגודת הסופרים העברים.

אמנון שמוש
אחותי כלה

קובץ סיפורים יפים ומעניינים ביותר על יהודי העיר חלב מאת המחבר יליד העיר. בסיפוריו, שכבר זכו להד רב בציבור, תיאר הסופר קהילה יהודית מעניינת מאוד באורח חייה ובמנהגיה. על הכלל והפרט שבה; ספר שיש לו תעודה חשובה לבד מהצד הספרותי שבו.

מחקר בלבלי

צבי זוסמן
פער ושוויון בהסתדרות
1939—1920

חקר יסודי ומקיף של מבנה השכר בסקטור היהודי בא"י בתקופת המנדט בהשוואה עם ארצות אחרות וישראל בשנות ה־60. המחקר הורס את המיתוס המקובל בדבר שוויוניות השכר בסקטור היהודי בתקופת המנדט, ומראה שהנסיונות להנהיג שכר שוויוני בהסתדרות, הם עצמם גרמו להחרפת אי־השוויון.

לילדים

ג. טרויפולסקי
בים הלבן — האוזן השחורה
עברית: דוידה קרול
ציורים: אראלה

סיפור מרתק על חייו של כלב. בדרך חייו והרפתקאותיו מעביר המחבר לנגד עינינו גלריה של בני אדם שונים, על רקע נופים המתוארים בידי מספר רגיש, המגיע לעתים לתאורים פיוטיים מכסימים.

למכירה

4.000 שקי נייר

במצב חדש
קשורים בחבילות של 20

„פלסטור־גבת" טל. 065-66353

כסאות מצפה

מחיר האסימון הועלה מ־40 ל־50 אגורות

כמעט כל האסימונים שהיו במחזור — נאגרו

ועדת הכספים של הכנסת, בראשותו של ח"כ ישראל קרגמן, החליטה להעלות את מחיר האסימון לטלפון הציבורי מ־40 ל־50 אגורות. התעריף החדש קיבל תוקף מיידי.

במקביל הודיע מנכ"ל משרד התקשורת, מר שמחה סרוקר לועדת הכספים כי המשרד פיתח מכשיר טלפון ציבורי המופעל באמצעות מטבע יחידה — המטבע של חצי לירה. כ־150 מכשירים ראשונים מדגם זה יותקנו לרשות הציבור ברחבי הארץ כבר בשלושה החודשים הקרובים.

כיום מצויים בארץ 16.8 מיליון אסימונים, שהם הרבה למעלה מן הדרוש כדי להפעיל באורח שוטף ותקין את רשת הטלפונים הציבוריים. בשנה האחרונה הגיע למעשה כל אסימון לשימוש ממוצע רק פעם אחת ברבע שנה...

כל כמות האסימונים שברשות משרד התקשורת נמכרה ונאגרה, ובכך נמנע השימוש בטלפון-הציבורי ממי שנזקק לכך. משרד התקשורת הזמין בחו"ל כמות נוספת של 2.2 מיליון אסימונים, שהחלו להגיע בהדרגה לפני כשבועיים, אך גם הללו הוצאו מהמחזור ונאגרו בקצב מכירתם. לאור מצב בלתי נסבל זה, האיץ משרד התקשורת את פיתוח הטלפון המופעל במטבע, דבר שלא ניתן לביצוע בעבר, בשל הצורך בשימוש במספר מטבעות לצורך שיחה מקומית אחת. ההחלטה נתקבלה בכנות, שעם העלאת התעריף יוחזרו האסימונים למחזור, מאחר שיושמט מעתה המניע הספקולטיבי לאגירתם.

נדחתה בקשת בנק ישראל למחוק על הסף תביעה נגדו

התובעים דורשים סכום שהפקידו בבנק א"י־בריטניה

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב נדחתה אתמול טענת בנק-ישראל, למחוק על הסף תביעתם נגדו של שני עורכי-דין, שביקשו, כי יוחזר להם סכום פקדון של מיליון ל"י שהפקידו בשעתו בבנק א"י־בריטניה. רשם בית המשפט, השופט ד"ר שלמה לוין, אף הטיל על בנק ישראל את הוצאות הדיון המשפטי בסך 2000 ל"י.

שני עורכי הדין שהגישו את התביעה הם: שלמה תוסיה־כהן מירושלים, ואליהו מירון מתל־אביב (שהיה יד עצו המשפטי של בנק א"י־בריטניה). שניהם טענו כי בראשית יוני 1974 הפקידו בבנק א"י בריטניה מיליון ל"י, ובינתיים התמוטט הבנק והם לא יכלו להוציא את הסכום הנ"ל. לאחר שבנק ישראל פירסם שהוא ערב לפקדונות אשר הופקדו בבנק א"י־בריטניה, הם פנו אל בנק ישראל וביקשו לקבל את הכסף.

כונס הנכסים הזמני, עו"ד עזרא גהרז, השיב להם, שהסכום הועבר בו ביום על ידי הבנק לזכות חברת „מנוף" (חברת בת בקונצרן של ויליאמס), וכי משום כך לא יוכל להחזיר להם את הכסף. על כך השיבו עורכי הדין, כי לא הורו לבנק להעביר את הסכום ולכן זכאים הם לקבל את הכסף המופקד. לאחר ששני עורכי הדין נענו בשלילה, הם הגישו תביעה משפטית באמצעות עו"ד ישעיהו פריבס. בשם בנק ישראל טען ד"ר א. גולדנברג שאין הבנק צריך להחזיר את הסכום. הוא טען, כי אין עילת תביעה לשני עורכי הדין. הרשם ד"ר שלמה לוין לא קיבל את הטיעונים אך התיר לבנק ישראל להתגונן נגד התביעה.

יצוא יינות מישראל גדל ב־50 אחוז

מאת אהרן פריאל

ייצוא היינות השולחניים מישראל גדל אשתקד ב־50 אחוזים, לאחר שיינות ישראליים מזני גפנים משובחים קנו להם „שם טוב" באירופה, ובמיוחד בארצות סקנדינביה.

היינות השולחניים הישראליים המבוקשים ביותר הם „אדום עתיק", „קאברנה סוביניון", „קארי־נאן", ו„סוביניון בלאנק" המיוצרים על ידי יקבי אגודת הכורמים בראשון לציון ובזכרון יעקב.

20 אחוזים מכלל ייצור היינות השולחניים של אגודת הכורמים מיועדים לייצוא. באחרונה נשלחו כמויות נסיוניות גם ליפאן ולארצות אחרות במזרח הרחוק.

באשדוד אושרה תכנית ה„סיטי"

מאת עזרא ינוב

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה בעיריית אשדוד החליטה בימים אלה לאשר ולאמץ את תכנית המיתאר של ה„סיטי", של אשדוד. ההחלטה תועבר לאישור הועדה המחוזית לתכנון ולבניה לאישור.

ראש עיריית אשדוד מר צבי צילקר אמר כי עם קבלת כל האישורים תתחיל בניית הקטע הצפוני־מערבי של הסיטי, שם כבר קרבים הבניינים החדשים של רובע הי"א של אשדוד.

מקווים שבעוד 25 שנה יהיו בעיר 350 אלף נפש. לכן נקבע מרכז העסקים, משרדי הממשלה ומוסדות ציבור, מרכזי תרבות וחברה ופארקים לאומיים — בתוך האתר הענק — ה„סיטי" — שיחצה את העיר על 16 הרבעים המתוכננים שלה.

ה„סיטי" ישתרע על יותר מ־2000 דונם ובו יהיו ששה אזורי מגורים עם 7,100 דירות, מוסדות ציבור ובתי ספר.

מר עובד בן עמי יו"ר מועצת המנהלת של חברת „בני ערים" — חברת אשדוד" אמר, כי התכנית תחייב השקעות של יותר מ־2.5 מיליארדים לירות.

ביקוש למניות הפיננסיות ה„מובילות"

שערי בל"ל ובנק הפועלים עלו ב־5 נק' תוך מחזור מתרחב ✶ מגמה יציבה ומסחר שקט בשוק הצמודים

מאת ש. אביטל

אשנב לבורסה

לאחר פתיחות מסחר יציבה במניות חלה התעוררות בביקוש למניות הפיננסיות בעיקר. שערי מניות בנק לאומי־ספוק ובנק הפועלים — היו הנדרשות ביותר, והוך מחזור כספי של מאות אלפי ל"י שיפרו את שעריהן ב־5.5—5 נק' (ב־2.3 אחוזים בקירוב).

בשאר חלקי השוק שררה מגמה יציבה, ופרט למניות בודדות בהן נקשרו עיסקות של כמה עשרות אלפי ל"י ע"נ, כמו „טפחות" „בנק המזרחי" „בל"ל" ו„דיסקונט" להשקעות, היה המסחר בעדר ענין.

מניות „חשמל" הינן סיפור אחר. לאחר כמה ימי חולשה ומימוש שפקדו מניות ספקולטיביות אלו בעקבות הודעה בלתי רשמית, לפיה אין בכוונת הממשלה לרכוש מן הציבור את מניות חברת החשמל, הופיע בציג אחד הבנקים המסחריים הבינוניים — כמו בעבר הלא רחוק, „אסף" מן השוק כמות של 200—150 אלף ל"י מניות חשמל במחיר של עד 139 נק' (עליה יומית של 5 נק'). פעולה זו עוררה שוב את מקרבי המסחר „להצטרף" אל הקונים גם ברמה זו.

בשוק אגרות החוב נערך לעומת זאת מסחר שקט. שערי רוב הסדרות נשארו ללא שינוי. בסדרות הארוכות נסתמנה עליה קלה כשלקראת הסיום, בענפי בטחון 69—68 הפכה המגמה לבלתי אחידה.

המחזור במניות הסתכם אתמול ב־2.4 מיליון ל"י מתוכו כמליון ל"י בשלב השערים המשתנים. באגרות החוב הסתכם המחזור ב־9.5 מיליון ל"י בלבד.

עלה היקף ההנפקות של קבי דיסקונט

חברת „מנפיקים" הנפיקה אמיסיות חדשות של אגרות חוב לציבור, לקופות גמל ולבנקים בסכום של 870 מיליון ל"י. חברה זו בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, הוקמה בחודש יוני 1974 כדי להרחיב את עיסקי ההנפקות של הקבוצה. מאז הקמתה הנפיקה החברה אגרות חוב בסך 300 מיליון ל"י וסך הנפקותיה בשנת 1974 עלה על 750 מיליון ל"י.

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

המדד הכללי	100.12	+0.12
כספים וביטוח	100.79	+0.79
בנקים מסחרי'	100.81	+0.81
בנ. למשכנת'	101.08	+1.08
מוסדות מימון	39.68	—0.32
חברות השקעה	69.74	—0.26
תעשיה	100.22	+0.27
מסחר ושירו'	101.95	+1.95
מקרק' ובינוי	100.24	+0.24

מדד פיא ערך ההשקעה ב־29 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא") (100 = 31.12.72)

87.34 +0.55

דגמי אלתר

בהוצאת „בוסתן" נחמני 22 ת"א טל. 622163

„תן לילדך דף של ,אלתר' ומחצית התריסר עטים או עפרונות ואל תטרח להדריך אותו..."

„...הדפים מזמינים את הילד בכוח־קסם ממש, לפתח את חושו היוצר. אין בהם פתרונות קבועים מראש והם אינם מובילים אל קלישאות מוכרות".

המחיר: 12.60 ל"י

במסגרת מבצע פירסומי מיוחד עד ה־15.1.75 המחיר: 10.— ל"י.

להשיג בכל חנויות הספרים, המשחקים, ומכשירי־הכתיבה.

Altair design דגמי אלתר

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
יוסף נשיא 13, ת.ד. 4810, תל־אביב

שוב נמצא למכירה ספר

המרד

מאת ח"כ מנחם בגין
לשעבר מפקד הארגון הצבאי הלאומי

למהדורה זו כתב המחבר הקדמה חדשה „ממבט של דורי".

המחיר —.25 ל"י

קיבוץ מחפש תעשייה

הדרישות הן:
— מוצרים מותאמים גם ליצוא
— עבודה מעניינת ודורשת התמחות מקצועית
— מגוון תעסוקה נרחב
— מספר העובדים 15—10 איש

בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 8 באר שבע עבור „קיבוץ".

המנהל: פיא פוח

קרן	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	170.15	165.99
גביש	157.58	153.72
בדולח	184.8	180.1
שמיר	140.29	136.99
פיא	237.0	231.0
יגדל	109.3	106.4

הנאמן: בנק לאומי

אבד כלב
בוקסר
צבע חום,
כתם לבן בחזה
פרס למוצא הישר
טל. 249168, 268604

אבד כלב
ב־19.12.74 אבד כלב בינוני בצבע ג'ינג'י עם זנב שעיר + רצועת עור בשכונת תלפיות
פרס למוצא
מגנ"ה, דרך חברון 90, ירושלים טל. 02-31060

למכירה בהזדמנות
תנור פיצה
MORTY-FORNY
תוצרת איטליה
✶
טל. 754638, 759100

נגנבה מכונית
דודג' דארט
אמריקאית, צבע זהב
מספר K-W-C — 250
המודיע על מקום המצאה למשטרה או לטל. 294141 יבוא על שכרו.

תכנון וביצוע
מתקני חשמל
ופיקוד תעשייתי
שרות למפעלים
✶
נס ציונה, חנה סנש 3

להחלפה
דירת 4 חדרים
ק"ד, מעליות, הסקה
בתוכנית ל'
בדירה קטנה יותר
בסביבה + תוספת כספית
לפנות: 413736

בית אבות
נפתח המקום האידיאלי לאבותיכם
„בית הרצל"
השגחה רפואית,
פיזיותרפיה, פנסיון מלא
טלפון 721279

למכירה
טרקטור
951 שופל
מודל 66
לפנות 905736

מודעפון

מתרחב ופותח

סניפים בכל הארץ

אם אתה בעל חנות/בית מסחר
במקום מרכזי
ומעוניין שבית עסקך ישמש גם

כ־סוכנות מודעפון

אנא פנה בציון כתובתך, כתובת בית עסקך ומספר הטלפון: ופנייתך תיענה בהקדם.

מודעפון בע"מ רח' בן־יהודה 66, טל. 228866

אין צורך להמר

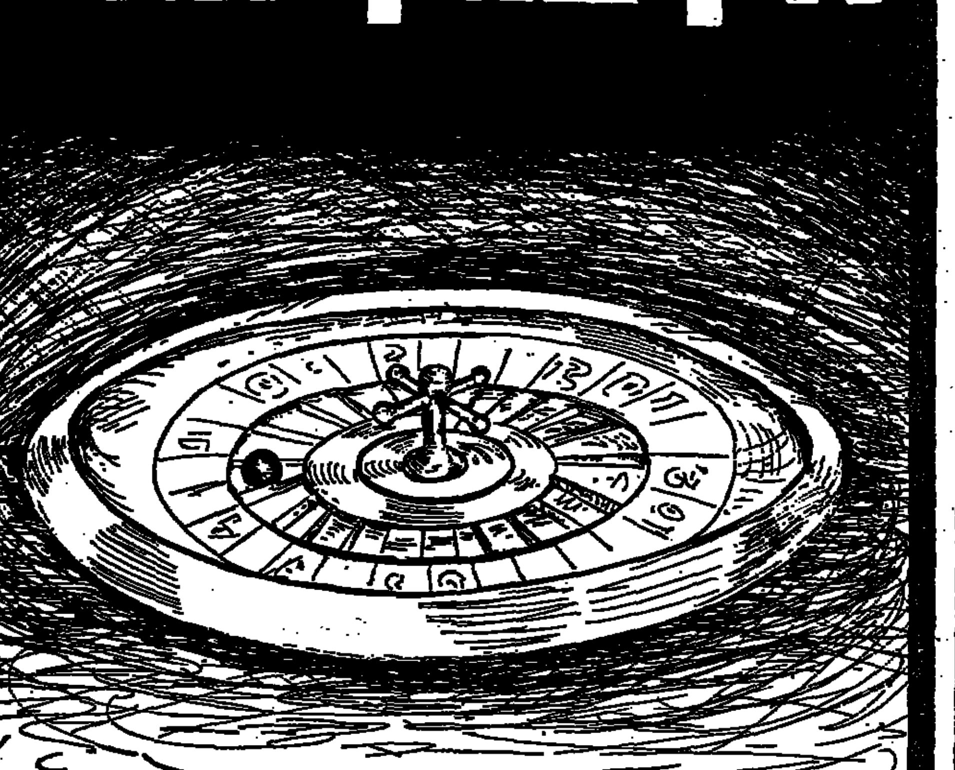

כדי לזכות.

הדרך האחרת

השתתף במבצע הפרסים המשולש שלנו — פרסם מודעת מלים ב„שוק מעריב"

באותו יום בו תופיע מודעתך, תשותף בהגרלה בה עשוי אתה לזכות בנופש חורפי בלתי רגיל באילת החמימה.

הזכיה

ארקיע - מטיסה
אילת - מארחת

החל מיום שלישי, 7 בינואר 1975, יוגרלו יום יום:

— טיסה לזוג ב ארקיע לאילת וחזרה.
— 3 ימי נופש (אירוח מלא לזוג) באחד מבתי המלון באילת:

גני שולמית — נפטון
הסלע האדום — בקעת הירח
לרום — בל
מוריה אילת — עציון
מלכת שבא — קרוואן — חוף אלמוג
כפר נופש כוכב הים

המודעה הזוכה ושם הזוכה יפורסמו ב„מעריב" למחרת יום ההגרלה.

בהצלחה!

ארקיע קוי תעופה בישראל בע"מ — שוק מעריב — בתי המלון ב־ אילת

עם ירושלים

דירות למכירה

(סוף מעמוד 44)

3½ גדולים, בקטה, קומה א', ארונות, כניסה נפרדת, נוף, סלפון. 02-37953.

בית הכרם — 3 חדרים, ארונות קיר, ק"ר. טל. 522467.

בקרית-יובל — 2. והול, יפה ומרווחת, הסקה מרכזית — 417486.

בקרית-שלום — פיירות, 3 משוכללים, דרומית. —135.000 ל"י. 285923.

בהוזמנות, בעיר גנים, בדי קומתי + אטרקציות בניה. — צימוקי, —115.000. המלך ג'ורג' 23, אחה"צ.

בשכונת — דירת 3½, הדסה. ק"ב, מנסאהוו. שמש ונוף. בקרית משה — 3½, ק"ב. שמש. 521324.

בית הכרם 2½ חדרים, ארונות ונוף, 210,000 ל"י, „ארגון מתווכים", 525175.

בקרית שמואל 3 חדרים, נוף, ק"א 290,000 ל"י. „ארגון מתווכים", 525175.

וילות ובתים

למכירה מנסאהוו מפואר לי מסורתיים, בבית וגן, מעלית, 4 חדרי שינה, מטבח, סלון וגג מרווחים. כניסה מיידית. „ארגון מתווכים" 525175.

דירות להשכרה

3 חדרים + ארונות קיר ע"י בית אלישבע. 38824.

בדמ"ם — בבית ישראל, 2½ חדרים, פינוי מיידי. טלפון 272711.

דירות מרוהטות

תלפיות 4½ מרוהטים + טלפון, הסקה והניה, רחוף — 02-227080.

חדרים מרוהטים

בקרית משה — חדר + הכל + הנה, לסטודנטית מסורתית. טל. 531938 בערב.

הצעות עבודה

צעירים + נשק להבטחה ביום לתקופות קצרות וארוכות. — 37513.

מכוניות למכירה

פגו' 304 1966/67, במצב מצוין, יד ראשונה אחרי אב גדול 157,000 ק"מ 17.000 ל"י. 233877, 62831.

אוסטין 69, דה לוקס, מצוינת 414922 ל"י. טל. —22.000.

סוזוקי מודל 1973, 27.000 ק"מ. מצב 2000. טל. 03-223867.

חנויות

חנות ברמ"ם — במרכז גאולה. טל. 02-526327, פרס לשבת.

רהיטים

פינת אוכל, כורסאות, מזנונים, רגב עתיק, נחרד. —30,000. 523659

חקלאות

משק חקלאי למכירה במושב צפרירים מאה עשרים אלף טל' 911350 או בכתב מזכירות ת.ד. האלה.

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים החוב הלל 14/16, פתוח מ-8 בבוקר עד 6.30 בערב.

עם חיפה

מכוניות למכירה

הונדה 144 אוטומטית 71 יד ראשונה + טסט שנה והוכפות. 82504.

קרייזלר 180 אוטומטית במצב מצוין יד ראשונה. 65621.

פוסקה מסחרית 1970 + טסט מצוינת —85,000. טלפון 530843.

היסטורית 1964 מנוע במצב צבע חדש + רדיו + טסט — 731397 —14,000.

פולקסווגן 1200 74 37,000 ל"י טל. 04-726552.

404 סטיישן 1963 מנוע 1968 אחרי אוברול, טסט באוגוסט 1975 טל. 661371 בימי חול.

היסטורית 1969 רדיו + טסט לשנה במצב מצוין 04-641601.

מכונת כביסה

מכונת כביסה קנדי אוטומטית מצב מצוין טלפון 712281.

שדוכים

המעוניינים בהיכרות של בני זוג במסיבות ריקודים פרטיות צלצלו לטלפון 251596.

31/170 רווק אקדמאי דתי מעוניין בהכרות צעירה אירופאית דתית/מסורתית, כסגורנית/אקדמאית עד 26 מאיזור חיפה — ת.ד. 2068 חיפה.

מקררים

אמקור מאר במצב מצוין 80250 אחה"צ מיום ראשון.

חנויות

חנות להשכרה במרכז המסחרי החדש בבניה ע"י הכ"פ רכם פרידות. 729198.

דרוש
מנהל חשבונות
בחולון
בעל נסיון
טל. 845155 —
843772.

(סוף מעמוד 45)

דירות למכירה

ברחוב קיבר רב קומתי 3 חדרים + ארונות קיר. 04-225969.

במכרנו 3 ק"א 80 מ"ר דמנה 43 מטרו.

כרמל, פירות, 1½ חדרים + מטבח שירותים משותפים — 570477 30,000.

3 חדשה בגליה (עמק הצפה) ברב קומות לוקסוס 526611.

דירת 3 חדרים + פינת אוכל כומון + משכנתא פרטים בי טלפון 04-979566 בשעות הערב.

דירות להשכרה

בשכונה 2½ חדרים בורבורג בקריתחיים 731422 אפשרי ב' בקר.

להשכרה דירה 2 חדרים במרכז הכרמל טלפון 82568.

מרכז 2½ בארלוזורוב מצב מצויין פירית, ארונות. 520094.

דירות מרוהטות

דירה להשכרה + ריהוט מי שלם בתנאים נוחים בסביבה טכניון 223964.

ביקוש דירות

מעוניין ברירות 2½—3 חדרים באחוזה או בסביבה תשלום מ' ידי לא בשבת 254055.

הצעות עבודה

ממשלת דרושה ביזורעאליה עם המלצות טלפון 234749.

ממשלת בעלת המלצות דרושה לשני ילדים באחוזה 252477.

רהיטים

למכירה רהיטי סלון מורולדים, תוצרת דניה. במצב מצוין — 88954.

אבידות

נמצא סטראיירי בעור בו 3 טלפון 714591.

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 43)

פקידים

עוזרות ומטפלות

שליחים

גזירה ותפירה

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 43)

חיות בית

(סוף מעמוד 42)

מכונות כביסה

(סוף מעמוד 44)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 44)

קניות

(סוף מעמוד 44)

מגני אויר

בתי מלאכה

(סוף מעמוד 42)

למכירה בית מלאכה מבוסס לאריגה ברחי טלמה ת"א, (על יד הסוכבור) האולם בדמ"ם. לפנות משעה 6.00 בערב טלפון 759296.

עסקים

(סוף מעמוד 42)

חנויות

(סוף מעמוד 42)

משרדים

(סוף מעמוד 42)

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 42)

מגרשים

(סוף מעמוד 42)

מחסנים

(סוף מעמוד 42)

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 43)

עד 7 בינואר!

40% הנחה למנויי מעריב לנוער

למרות עליית מחירי העתונים, החליטה מערכת „מעריב־לנוער להמשיך את מיבצע המנויים במחיר הקודם. כלומר: במחיר המאפשר לך ליהנות מהנחה של 40% ממחיר הגליון הבודד

ובנוסף לכך — הפרסים יקרי הערך המוענקים חינם!

מצלמה לכל מנוי!

כל החותם לשנה על מעריב לנוער

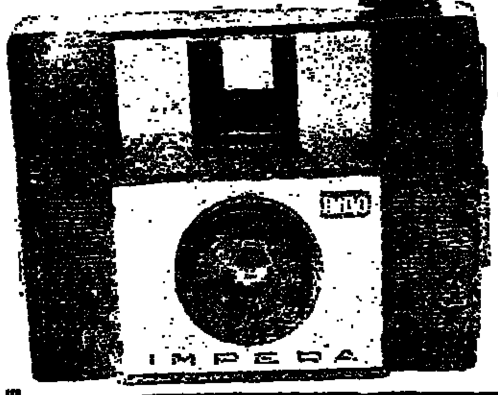

או מחדש מנויו לשנה נוספת, יקבל חינם, ללא כל הגרלה, מצלמת „אימפרה" — מתוצרת צרפת.

מספר המצלמות מוגבל וכל הקודם זוכה!

פרס חינם נוסף לבחירה:

3 כרכים מתוך הסדרה „מסד עם ישראל ומורשתו" על פי האנציקלופדיה העברית

- כרך ראשון: החשמונאים
- כרך שני: המאבק על דמות הבית הלאומי
- כרך שלישי: המאבק לבטחון ולעצמאות

סדרה ספרים אקטואלית וחינוכית, הכוללת חומר־עזר רב לתוכנית הלימודים.

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע בשבוע: עתון מתקדם אקטואלי וחינוכי לנוער המתבגר, הכולל חומר עזר רב ללימודים.

אם תפעל מייד, תהנה מן היתרונות הבאים: —

- השבועון יגיע לביתך בדואר, מדי שבוע, ללא תשלום נוסף.
- אתה זוכה בהנחה ממשית של כ־40% ממחיר הגליון הבודד.
- על־ידי תשלום מראש, אתה מבוטח מעליות־מחירים צפויות במשך השנה.
- ובנוסף לכל: פרס אישי יקר־ערך, אשר יפתח לפני בנך אופקים חדשים לתחביב מהנה.

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש חתימה

☐ מנוי חדש

☐ חידוש מנוי קיים — מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

לכבוד
מעריב לנוער, מח' המנויים
ת.ד. 20020 תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק / המחאה־דואר על סך של —.95 ל"י כדמי־מנוי לשנה אחת, על „מעריב לנוער", כולל דמי משלוח הפרס לביתי.

שם המשפחה: ____________

שם פרטי: ____________

כתובת: ____________

אני מעוניין במצלמה ☐; אני מעוניין בספרים ☐

דרושה
פקידה כללית
עם ידע בסיסי בהנהלת חשבונות לניהול כרטסת מלאי וחשבונות 5 ימי עבודה.
לפנות טלפונית 48—475151
איסטרוניקס בע"מ
רח' רוזאניס 11 תל ברוך

עם מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול —.3 ל"י
בערבי־שבתות וחגים —.4 ל"י (מינימום 8 מילים)

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 42)

אמריקאיות

אאודי נ.ס.או.

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

וולוו

ווליס

טריומף

לארק

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

ציטרואן

קונטסה

רנו

ביקוש מכוניות

(סוף מעמוד 42)

אוטובוסים וקטנועים

(סוף מעמוד 42)

מכירות

(סוף מעמוד 44)

מקררים

(סוף מעמוד 42)

הלבשה

(סוף מעמוד 44)

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 45)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 42)

שידוכים

(סוף מעמוד 43)

בת זוג

בן זוג

חקלאות

(סוף מעמוד 42)

טרקטורים

(סוף מעמוד 42)

קבלני בנין

(סוף מעמוד 41)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 41)

2 חדרים

(סוף מעמוד 41)

2½ חדרים

(סוף מעמוד 41)

3 חדרים

(סוף מעמוד 41)

3½ חדרים ויותר

(סוף מעמוד 41)

וילות ובתים

(סוף מעמוד 41)

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 41)

שאר מדורי הלוח בעמודים 41, 42, 43, 44, 45

3.1.75 ר

لاكاه امن الاوصل

هكذا من الأصل

גם היום תוכלו לרכוש מערכת יוקרה "אמבאסדור" ב־3.800* ל"י
(והיא שווה הרבה יותר)

איש לא יוכל להציע לך הצעה כזו! ההצעה לזמן מוגבל.

קח את עיתון מעריב מיום 22.12.72 או ידיעות אחרונות מיום 5.1.73

ותיווכח כי עוד לפני שנתיים מכרנו מערכת אמבאסדור כזו במחיר של 3.800 ל"י
*כפוף למחיר הבד.
היום המערכת יפה יותר, עם השכלולים של 1975.

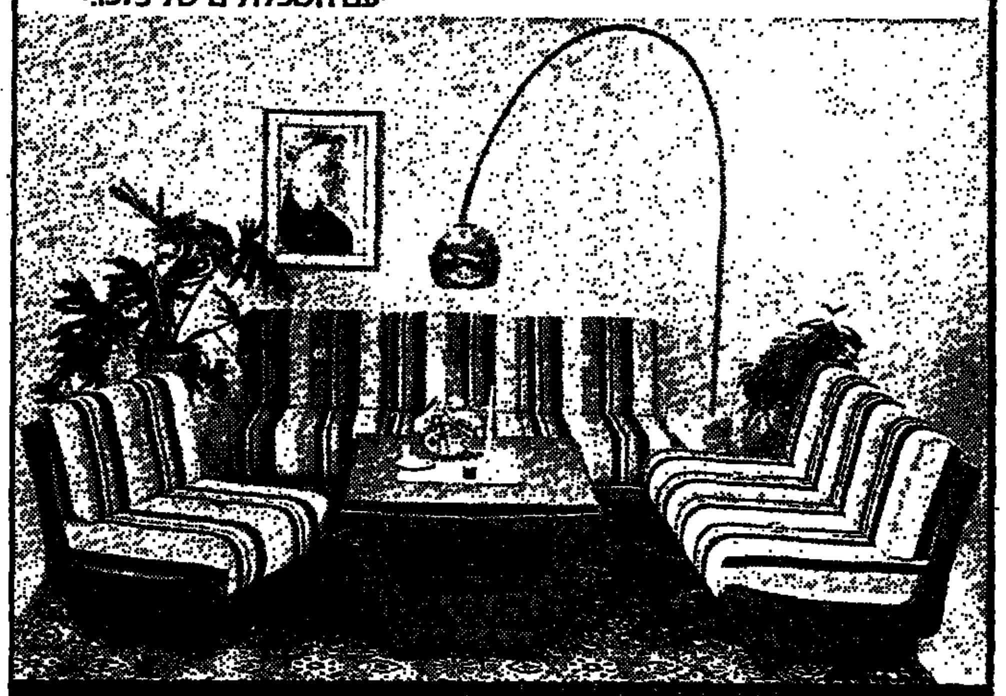

רהיטי אפרתי
תל-אביב רח' הרצל 52 | תל-אביב תחנה מרכזית רחוב הנגב 4 | חולון ליד קולנוע ארמון כיכר ויצמן

חברה ישראלית-איטלקית לבנין בע"מ
ITALO-ISRAEL BUILDING CO LTD.

אנו מבטיחים 9½% לשנה על השקעתך

נותרו עוד מספר
חנויות
במרכז המסחרי הראשי של
רמת-השרון
החל ממחיר -.130,000 ל"י

משרד המכירות
„שבח" סוקולוב 71, רמת השרון, טל. 470529

הגיעו!!!
דגמי 75 של טלויזיות עם עשרות חידושים
סאבא
להשיג בכל חנויות שקם

אנגלו-סכסון קיראון/סביון
דירות 4 חד' + פינת אוכל, פנטהאוזים
ב־קרית קריניצי
פרבר המים המפואר והחדש בקרבת בר-אילן, תל-השומר, סביון וקרית אונו.
*
ההזדמנות האחרונה במחירים שלפני הפיחות
רח' המעגל 54, רימון 08.15-19.00 יום ו' עד 12.00 טל. 757281, 753385

לנגרים
הזדמנות חד-פעמית
דבק חם
בעבודה 829086 מ־9—13, 16—19.

קונים כל מיני בקבוקים
ת.ד. 15020 ירושלים

לציפורה מיימון
רענן ישמח לפגוש אותנו ב־5.1.75
גרוסברגר
את קדם בע"מ

למכירה בגדרה
מגרש ועליו בית מגורים
לפנות טלפון 956289 ת.ד. 1325 רחובות

למכירה
מכונת חיתוך אוטומטית לנייר וקרטון
טל. 533409(02) ירושלים

וילאות מפלסטיק
לחדרי אמבטיה, מסבת תוצרת חוץ
מפות טרילין
מכסים, שטיחים
גפנר, ת"א, פינסקר 29 פ. טרומפלדור טל. 258770

הודעת מס-הכנסה ומס-רכוש
לשימת לב המעבידים!

נציבות מס הכנסה ומס רכוש מודיעה כי את התשלום המיוחד המקדים של פיצוי בעד ההתייקרות, המשתלם לעובדים עם משכורת דצמבר 1974, עד לסכום של 200 ל"י, יש לכלול במשכורת הברוטו והוא יהיה פטור מניכויי מס הכנסה ומילוות בדומה לתוספת היוקר.
תשלום זה פטור איפוא גם ממילווה חסכון (מעבידים).
לוחות חדשים לחישוב הניכויים לחודש דצמבר 1974 ניתן לקבל במשרדי השומה (בתל-אביב — במשרד השומה ת"א—5) החל מיום רביעי, י"ח בטבת תשל"ה, 1.1.75.

חברה לניקוב
מקבלת הצעות לניקוב ואימות כרטיסי I.B.M.
בהיקף של 5000 כרטיסים ליום
מבצעים את העבודה באיכות גבוהה
לקיחת והחזרת החומר, מחירים נוחים.
בדבר פרטים: ת.ד. 11382 ת"א.

חשוב למפלגות ולהוצאות ספרים
למכירה במרכז תל-אביב
עסק גדול וריווחי
בענף הדפוס ועיתונות עם ציוד חדש ומשוכלל
השטח — 1000 מ"ר
בא בחשבון גם מכירת הציוד בלבד
עם או בלי השכרת המקום
רק לרציניים!
ת.ד. 1334 תל-אביב, ד/30947.

חיסול מוחלט בחצי חינם
של כל דגמי החורף
במחסן מכירות — עודפי יצוא רמת שאול
אופנה שובבה לצעירות
חליפות בדגמים צרפתיים
מכנסי גברדין, קורדרוי וצמר
חצאיות שנל, מקוריות, חולצות וסודרים
ועוד הפתעות רבות
רמת שאול, רח' דורס 6, קומה קרקע, חיפה

למכירה
בכמות גדולה של
משטחי עץ
בגודל 1.25 × 1.50
* לאחר שיפוץ * לשימוש מיידי
המעוניינים יפנו לאגף האספקה טל. 04-538261

הזדמנות
נותר עוד מספר מצומצם של חנויות ומשרדים להשכרה
בתנאים טובים
בבנין חיפה לבנט,
שער פלמר 1, חיפה ליד הכניסה הראשית לנמל
נא לפנות טלפונית אל: הל-אביב טלפון 53913 — חיפה טלפון 64370.

דרוש
משרד לאדריכלים
חברת אדריכלים מעונינת לרכוש שטח של כ־150 מ"ר
אפשרי גם בלתי מחולק או בלתי גמור
להתקשר טל. 445071, 454322

למדפיסים
מחיר לפני הפיחות:
KÖNIG & BAUER (CONDOR)
בחודש באחריות
4000 לשעה,
2 סטים גלילים חדשים
דפוס „עליה", ת"א
טלפון 54391

למכירה בהרצליה פתוח
בית בן 15 שנים
3½ חדרים, בן נאה על חצי דונם
טמסת אחיה אילת מס. 3
גוש 6666 חלקה 368
150 מ' מערבה מהכשר מעל כביש חיפה
פינוי מיידי
טלפון: ביום 052-21676 בערב 937652

נמשכת ההרשמה לזוגות צעירים
דירות בנהריה
2½ חדרים, 60 מ"ר,
-.120.000 ל"י

תנאי תשלום ללא הצמדה:

בחתימת ההסכם	65,000.— ל"י
בתשלומים לשנתיים	10,000.— ל"י
משכנתא בלתי צמודה	35,000.— ל"י
בכניסה לדירה	10,000.— ל"י
סך הכל	120,000.— ל"י

* תכנון מעולה * סטנדרט גבוה

ח.ה.ב — חברה להנדסה ולבנין בע"מ
חיפה, רח' הרצל 29, טל: 04—668274, 04—642593.

רהיטי בדורי ירושלים
מודים מקרב לב, לקהל ידידינו ומברכנו לפתיחת הסניף החדש
לארונות קיר וחדרי שינה
ברחובות
רחוב אחד-העם 22
סניפים:
ירושלים: רח' כורש 6, טל. 222767
רח' יפו 39, טל. 227911
חולון: סוקולוב 8, טל. 845333
בני-ברק: רח' רבי עקיבא 16.

למכירה-השכרה
מעלית טומק
תוצרת שבדיה
כושר הרמה — 750 ק"ג או
8 נוסעים
גובה — 34 מטר
לפנות טלפון 04-723251/2

ברעננה היפה
*** דירות מפוארות ***
בנות 4 חדרים
מעלית ● שרותים כפולים ●
מירב השכלולים
בתנאים נוחים מאד
א. יצחקי תל-אביב, בריהודה 74 טל. 236737; 246993

„בלה-דונה"
מעבדה לייצור תמרוקים מעולים ומיוחדים
חשוב לקוסמטיקאיות
לידיעתך — אנו סופגים עבורך את מלוא עליית המחירים!
המחירים שלנו נמוכים
ב־30% ממחירי השוק
לפי דרישה, שרות מהיר לבית הלקוח.
תל-אביב, פרישמן 45, טל. 243861.

„רמפג" חברה קבלנית
ע"י פרשטמן
2½-3 חדרים
פרטים: בתים, רוטשילד 26, טל. 869830 משעה 16.00.

חליפות ושמלות ג'רסי
מצמר ודיאולן
של עודפי יצוא
במבחר גדול בכל המידות
ביח"ר, אלנבי 76 תל-אביב קומת בנינים
משעה 9 עד 6 בערב בלי הפסקה חוץ מיום ששי

התעודה האקדמית
ההרשמה לעתודה האקדמית החלה ותסתיים ב־24 לינואר 1975
יוכלו להרשם תלמידים הלומדים בכתות י"ב של בתיה"ס השונים.
על המועמדים להביא עמם בעת ההרשמה צילום ומקור תעודת ציונים של כתה י"א ומכתב מביה"ס כי הם נגשים לבחינות הבגרות בקיץ תשל"ה, או במועד אפריל 75.
פרטים נוספים, חוברות הסברה וטפסי הרשמה אפשר לקבל בבתי הספר ובלשכות הגיוס האזוריות.
בימים ב', ד' בשעות 07.30—14.00 וביום ו' עד השעה 12.00.
צבא הגנה לישראל

למסירה בדמ"פ
מקום לבית מלאכה 180 ממ"ר, כח וטלפון
נחמיאס, בר יוחאי 14, תל-אביב, טל. 820917

מבנה במפרץ חיפה
בגודל של כ־200 מ"ר + משרדים ושרותים עם כח חשמל ומים + טלפון, **למכירה בדמי מפתח**
טל' בערב: 83284 ביום: 979156.

ליילנד היפר
מיף 1971 במצב מצוין אפשרות עם מקום עבודה.
להתקשר בערב 04—725462.

הנהג
עשה לך מנהג — קח עמך חייל לדרך

מרכז הבניה הישראלי

ביום ג' 14.1.75 יתקיים בבית אגרון, רח' הלל 37 בירושלים

יום עיון בנושא:

חדירת רטיבות לבנינים - סיבות ודרכי מניעה

בעקבות פרסום דו"ח ועדת מרכז הבניה הישראלי לבדיקת בעית חדירת הרטיבות לבנינים בירושלים.

יו"ר: ד"ר מ. תאני (מכון התקנים הישראלי)

התכנית:

8.30 — 9.00 התכנסות ורישום
9.00 — 9.15 דברי פתיחה.
9.15 — 9.45 מנגנוני חדירת רטיבות לבנינים ועקרונות תכנון מונע — פרופ' י. סורוקה (הטכניון מ.ט.ל.).
9.45 — 11.00 פרטי תכנון וביצוע:
— פתוח סביבתי, יסודות, מסדים וקירות תת־קרקעיים — אינג' ח. היימן
— קירות חיצוניים, פירים וחדרי מדרגות — אינג' מ. רוזנצווייג (שכון עובדים).
— גגות ומרפסות — אינג' צ. קנטרובסקי (משרד ד. לוית)
— פתחים וזגוגות — אדר' י. לויט
— תכנון לאיטום במבנים טרומיים — אינג' י. לוין (משרד השכון).
11.00 — 11.20 הפסקה וכיבוד קל
11.20 — 12.20 ליקויי ביצוע ומסגרות ביקורת בבקרת איכות.
— סקר ממצאי הועדה והשלכות המלצותיה — אינג' ד. לוית
— הפעלת מסגרות בדיקה — אינג' ש. עבודי (מכון התקנים הישראלי).
12.20 — 13.15 דיון — פנל בהשתתפות המרצים.
13.15 — 14.15 ארוחת צהרים.
14.15 — 15.30 טיפול מונע וביצוע עבודות תיקונים
— יעילות אימפרגנציה בסיליקונים — דו"ח מחקר — ד"ר א. קורין, (התחנה לחקר הבניה, הטכניון מ.ט.ל.).
— חומרי איטום וביצוע עבודות תיקון — דיון — פנל בהשתתפות מומחים, יועצים ויצרנים.
15.30 סיום

דמי ההשתתפות — 50 ל"י.

המעוניינים להשתתף ביום העיון, מתבקשים לפנות למרכז הבניה הישראלי, רחוב ד' 15 הקריה, תל־אביב, טלפון 7—258275.

נתיבי נפט בע"מ

מכרז מכירת מכוניות מס' 1040/75

חברת נתיבי נפט בע"מ מציעה בזה למכירה את המכוניות הבאות:

מס' רישוי	סוג	דגם/תוצרת	שנת ייצור
1. 137-493	טנדר	D - 100	1972
2. 138-301	טנדר	D - 100	1972
3. 154-802	טנדר פיאט	238	1973

את המכוניות הנ"ל אפשר לראות החל מיום ראשון 5.1.75 ועד יום ג' 7.1.75 בין השעות 10.00—12.00, במגרש קבוצת מכוניות גרה, דרך פ"ת 37, ת"א. טופסי הצעות למכרז אפשר לקבל במשרדי החברה, רח' הארבעה 18, ת"א, החל מיום א' 5.1.75 ועד יום ד' 8.1.75 בשעות העבודה.

על המציעים לציין בהצעתם את המחיר המוצע על ידם לגבי מכונית ומכונית. ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים של החברה במשרדיה לפי הכתובת המצויינת לעיל עד יום חמישי 9.1.75 שעה 12.00.

אל ההצעה יש לצרף המחאה בנקאית לפקודת החברה בגובה 10% מערך ההצעה.

החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

נתיבי נפט בע"מ

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך

הבהרות בחוק החיילים המשוחררים בנושאי חינוך

בעקבות אי בהירויות ושאלות רבות שהופנו אלינו, הרינו להודיע כי:

1. חייל משוחרר, במשמעותו בחוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה) תשל"ד—1973 הזכאי לתשלום שכר לימוד ע"י אוצר המדינה כמפורט בחוק האמור הורשה ליהנות מזכות זו, מתבקש לשים לב אם מוסד החינוך בו הוא מתכוון ללמוד אכן נכלל במסגרת הסדר תשלום שכר לימוד לחיילים משוחררים, וכן אם המקצוע אותו הוא חפץ ללמוד כלול במסגרת זו.
2. אוצר המדינה לא יוכל לשלם את שכר הלימוד עבור חייל משוחרר במוסד חינוך שאינו נכלל במסגרת ההסדר האמור, או עבור מקצוע שלא אושר במסגרת זו.
3. בכל מקרה של ספק ניתן לפנות להוראה לחיילים משוחררים, משרד החינוך והתרבות רח' 292, ירושלים; טלפון [illegible]—02.

רשות השידור

מעוניינת להתקשר עם

צוותי מתכננים

אדריכלות, הנדסה אזרחית ומהנדסים יועצים, עם תאום ופקוח, כדי למסור להם תכנון ופיקוח לעבודות בניה בהיקף של מליון לירות לפחות.

את פירוט הדרישות ניתן לקבל בלשכת סמנכ"ל רשות השידור, רח' שרי ישראל, רוממה ירושלים. את ההצעות יש להגיש עד ליום 20.1.1975.

אם את/ה צעיר/ה בגיל 18 עד 24

אם את/ה מעונין/ת

להצטרף לגרעין פרטי

המיועד להתקשר עם קיבוץ בגליל העליון

אם את/ה מחפש/ת חברים מעניינים

להתקשר לטל. 03-53763 ת"א (בשעות הערב)

מעוניין בבית על מגרש ½ דונם

עם אפשרות להגדלה

להתקשר: 756584

במלאת שנה לפטירתו של אבינו וסבנו היקר

יצחק בר' מרדכי דיקשטיין ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי י"ט בטבת תשל"ה (2.1.75) בבית העלמין בחולון.

יושבים שבעה בבית בן המנוח מרדכי דיקשטיין, רחוב אילת 56 חולון.

המשפחה המתאבלת

למשפחת אבוטבול

אי־תכם באבלכם הכבד במות ראש המשפחה

ציון אבוטבול ז"ל

ההנהלה והעובדים
נעלי ירושלים בע"מ

עירית ירושלים
מועצת פועלי ירושלים
ארגון הקבלנים והבונים בירושלים

עירית ירושלים, מועצת פועלי ירושלים וארגון הקבלנים והבונים בירושלים, מודי־עים בזה כי קיימת קרן מיסודה של משפחת פפרמן. קרן זו מטרתה לסייע לקידום בנית ירושלים.

הקרן הינה בת —.18.000 ל"י ופירותיה מוענקים כפרס שנתי לקבלן בנין או אדריכל בנין או לאדם אחר אשר תרם בפעולתו תרומה בת משמעות לבנין ירושלים.

תושבי ירושלים ונציגי מוסדות המכירים אנשים אשר הצטיינו בפעולות הנזכרות מתבקשים להפנות המלצותיהם לפי הכתובת: עירית ירושלים, האגף להסברה וליחסי ציבור, רח' יפו 22 ירושלים, עד סוף חודש ינואר 1975.

מחפשים רעיונות למשחקים חינוכיים ועזרי חינוך.

אם יש לך רעיון או אב טיפוס כתוב לת.ד. 7402, ירושלים.

בחיפה

למסירה בדמי מפתח או בשכ"ד חודשי

קומה בשטח של 250 ממ"ר נטו

ברחוב בלפור 5 פינת נורדאו

מתאים למשרדים או סוכנות נסיעות

בדבר פרטים נא לפנות אל:
האגודה למען החייל חיפה, טלפון 662341

½ מחיר

מבצע מיוחד — שבוע ימים

עודפי יצוא

מיטב האופנה לחורף 1975
שמלות שנאל, חליפות ג'ינס וצמר
המכירה מ־8 עד 5.30 אחה"צ
אופנת שלי יצרני הלבשה לצעירות
תל־אביב, רחוב אלנבי 92, קומה ב'

יבואן, יצרן
מעונין לשווק סחורתך!

צוות צעיר ומאומן
יעשה זאת עבורך!

פנה לת.ד. 44563 חיפה.
ואנו נתקשר אליך.

קבוץ שפיים מציע למכירה

1. משאית ליילנד — דגם „סופר־קומט", שנת ייצור 1972
2. 3 קטפות כותנה — דגם „מקורמיק", 3 טורית.
3. קומביין בוטנים — דגם „בנטל".
4. מזלג אחורי — תוצרת „תעמל".
5. מיכל נירוסטה לקירור חלב — מכיל 3500 ליטר.

לפנות: קבוץ שפיים טל. 7—937746—03 למרכז המשק או בכתב.

למשפחת ברן

השתתפותנו הכנה בצערכם על מותו ללא עת של

זלמן ז"ל

ההנהלה ועובדי
מרכז הארגזים בע"מ

להברנו בעבודה **יוסף כהן**

הננו מתתתפים בצערך הרב על מות אחיך היקר

משה ז"ל

שותפות לשווק
פרי הדר בישראל
ההנהלה והעובדים

לטליה רחמילוביץ ומשפחתה

משתתפים באבלך

מורי ועובדי
בית ספר תיכון באר־טוביה

להברינו היקרים
אלקה גיסיס ומשפחתה

משתתפים באבלכם הכבד על מות

חיים (מוניו) גיסיס ז"ל

היקר באדם

טובה ומשה זינגר
ובני ביתם

להברנו **טוביה גונן**

אתך באבלך במות עליך

אביך ז"ל

אלסינט בע"מ
ההנהלה וציבור העובדים

לשלמה מרוז ומשפחתו

אתכם במות

האב

משרד ב. בריאן א. כו
[illegible]

לד"ר שרה מולכו

משתתפים בצערך במות

אמך היקרה ז"ל

דיירי הבית
[illegible] 6, תל־אביב

לידידנו **אברהם חן**

אנו משתתפים בצערך במות עליך אביך

דוד חסן ז"ל

[illegible]

לנילי

השתתפותנו באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

חברת „קידן" בע"מ והעובדים

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

יחיאל שין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ב', כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75) בשעה 15.00.

נפגשים ליד שער בית העלמין כפר סמיר שבמבואות חיפה.

אשתו: לושה שין
בתו וחתנו: יהודית וחזי קדרון

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

שושנה קוסטומילסקי ז"ל

התקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלוים.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו הבלתי נשכחת

סרקה'לע דינשטיין ז"ל

נערוך אזכרה ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75), בשעה 15.00, בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 14.30 מקרית חיים, רח' שבטי ישראל (י"א) 17.

המשפחה

שנה מאז נלקחה מאתנו
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה והבלתי נשכחת

יפה ברנר ז"ל

נתייחד עם זכרה באזכרה ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.

מוקירי זכרה נפגשים ליד בית המנוחה ברחוב הרצל 56, רמת־גן, בשעה 3.00 אחרי הצהרים.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

בתיה שביצקובסקי ז"ל

נעלה לקברה בבית העלמין בשכון ותיקים בנתניה ביום ראשון כ"ב בטבת תשל"ה 5.1.75 בשעה 2.30 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית המנוחה בקרי בנימין 26, נתניה

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יששכר צבי נתנזן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום א', כ"ב טבת (5.1.75) בשעה 15.00 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

לזושה ואהרון

תנחומינו הכנים על מות

פרל האלטר ז"ל

האחות המוצרת

החברים

לשלמה ולכל משפחת מולכו

אתכם באבלכם במות האב—הסב

דוד מולכו ז"ל

בית גונן

להברתנו לעבודה **אורלי גמלר**

משתתפים באבלך הכבד ובאבל המשפחה במות האם

אסתר לנסנויצקי

„אחידות בטבע" בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

صورة من الأصل

ביום השנה הי"ז

כ"א בטבת תשל"ה (4.1.75)
שוב נתייחד עם זכרך, בננו היקר והיחיד

אלי אלחנן בר
(בר־אילן) ז"ל

שנלקחת מאתנו ואתה באביב חייך. עיניך המאירות וחיוכך המקסים מלווים אותנו יומם וליל. כאבנו העמוק ואבלנו שהחלו מרגע שהשארתנו לאנחות לא ירפו מאתנו כל ימי חיינו. הפלינו את עצמותיך לארץ אבותינו והנחנו אותן על יד קבר הסבא הרב נחום בר־אילן ז"ל בהר המנוחות בירושלים. ת.נ.צ.ב.ה.

הוריך השכולים גניה ופיטר בר (בר־אילן)
תל־אביב, רח' השופטים 31, טלפון 267308

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

שלמה שמחון ז"ל

יתקיים טקס גילוי מצבה
העליה לקבר ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.1975)
נפגשים בשעה 3.00 אחה"צ ליד שער בית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

במלאת 6 שנים לפטירת ראש משפחתנו

מרדכי מנו ז"ל

תערך אזכרה על קברו ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה 5.1.75 בבית העלמין בחוף הכרמל בשעה 10.00 בבוקר.

מתאספים בכניסה הראשית.

המשפחה

למר דוד מיזל וב"ב

השתתפותנו באבלך הכבד במות עליך אחיך

אלכסנדר ז"ל

הבעת רגשי צער כנים

קרגל בע"מ
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

דוד זוזובסקי
ז"ל

נעלה על קברו ונתיחד עם זכרו
ביום שני, כ"ג טבת תשל"ה (6.1.75) בשעה 2.00 אחה"צ, בבית העלמין בגבעת שאול, ירושלים.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של חברנו היקר

רפאל גרשונוביץ
ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ.
נפגשים בחולון ליד השער הראשי.

משפחתו וידידיו:

רוזן יהושע	כבצקי
רוזן שרגא	פיין
צייג	פייפלביץ
ברנהולץ	זנדברג
הורם	בירנשטיין
מילנרוב	קרקובסקי
וליבוש	

במלאת שנה לנפילתו של בננו

מרדכי חנוך ב"ר משה פוזנרסון הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול ביום א', כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75) בשעה 3.30 אחר־הצהרים.

אוטובוס יצא מביתנו ברמת פנקס בשעה 2.45

המשפחה

במלאת שנה למותו הטרגי של בננו, בעלי, אבי ואחי היקר הבלתי נשכח

משה שבתאי פישר
ז"ל

תיערך אזכרה ביום א', כ"ב בטבת תשל"ה 5.1.75 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין הצבאי ברמת ישי.

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 1.45 מבית הדוד ברמת ישי.

המשפחה האבלה

לחנה'לה ולהורים

כואבים אתכם בחלקה

יעקב דמות
ז"ל

- אריקה וסנדרי
אילנה ויונתן
מירקה ואריה
ענת ושמוליק

במלאת שנתיים לפטירתו של בננו, אבינו ואחי היקר הבלתי נשכח

דוד יצחק קלך ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ג טבת, בשעה 15.30 בדיוק
נפגשים ע"י השער הישן בבית הקברות בחולון

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

פנחס גלעדי ז"ל

תערך אזכרה בבית העלמין קרית־שאול ביום ראשון, כ"ב בטבת 5.1.1975 בשעה 3.30

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

זלדה פולק ז"ל

מברשוב

נעלה לקברה לטכס אזכרה וגילוי המצבה, ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית־העלמין בנהריה.

מוקירי זכרה נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בננו היקר

יצחק'לה פרנקפורט
ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, כ"ד בטבת תשל"ה (7.1.75), בשעה 2.30 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש של בית־העלמין חולון.

ההורים: פלה ויעקב פרנקפורט

במלאות שנה לפטירתו של ראש משפחתנו היקר

ד"ר בן־ציון קאודרס ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה — 5.1.1975, בשעה 12.30 בבית העלמין הישן, חיפה.

המשפחה

במלאת שנה למותו של
בעלי, אבינו, אחינו וחברנו היקר באדם

יהודה ברייך ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה 5.1.75 בקיבוץ ניר דוד בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ח"ח ישראל רונן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין החדש בכפר סמיר, חיפה.

נפגשים בשער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

מיכל בליי

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין ברמות השבים.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של אשתי היקרה

חוה דגלן ז"ל

(בבית יחיאל דוד שלמה)

תערך אזכרה ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין נוה שלום (כורדני).
מתאספים ליד השער.

המשפחה

תמר (חדג) לוי

אֵיננה

הלויה ביום ראשון, כ"ב בטבת (5.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ, במושב בית־חנן.

המשפחה

ליצחק לוי

משתתפים בצערך על מות
אשתך

תמר ז"ל

האחים זינגר ובני ביתם

כור סחר חוץ (אסיה) בע"מ

משתתפים בצערו העמוק של מנהלנו
מר יצחק לוי

במות עליו רעיתו

תמר לוי ז"ל

עובדי משרד ראשי תל־אביב
והמשרדים בחו"ל

השתתפותנו העמוקה בצערו של חברנו
יצחק לוי

במות עליו אשתו

תמר ז"ל

כור סחר בע"מ
חברות הבת
וחבריו לעבודה

ליצחק לוי

משתתפים בצערך
במות אשתך

תמר ז"ל

בית מכתשים
באר־שבע

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

צילה (צסיה) גליצה
ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום א', כ"ב טבת תשל"ה 5.1.75 בשעה 15.30.
נפגשים ליד שער בית העלמין בבני־ציונה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
רעיתי, אמנו וסבתנו היקרה הבלתי נשכחת

נחמה מלומד ז"ל

בת ר' נפתלי צבי פרייש ז"ל

תערך א"ה אזכרה וגילוי המצבה ביום שלישי כ"ד בטבת תשל"ה (7.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ.
נפגשים בכניסה לבית הקברות בהר המנוחות, ירושלים.

משפחות מלומד, בר־אהרן, רייכר

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו

מנחם (מקס) צ'פסקי

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

התחבורה תצא מבית המנוח, מזא"ה 51, תל־אביב בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

אנו כואבים את מותו של אהובנו

זיגמונד ברן
(זיימן)
ז"ל

ב"ר אליהו ז"ל
אשר נולד בקאלוש — פולין

הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, י"ט טבת תשל"ה (2.1.75) בבית העלמין בחולון.

אשתו, יהודית
בנו, אלי
אחותו, יהודית
אחיו, לאו (ארה"ב)
ובני משפחתו בארץ ובחו"ל

במלאת כ"ב שנים למותה הטרגי של
בתנו האהובה

חוה (אווה) לנדאו

תתקיים אזכרה ביום שלישי, כ"ד טבת תשל"ה (7.1.75) בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, ירושלים

התחבורה מיוחדת תצא בשעה 2 אחה"צ מרחוב דובנובסקי 61, ת"א

ההורים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ראובן בוניאק
ז"ל

ייערכו אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין הירקון בחוף הכרמל, השער הראשי.

אוטובוס יצא מבית המנוח ברחוב גולומב 21 בשעה 3.30

המשפחה

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירת
יקירנו

אלכסנדר זיסקינד מיזל
ז"ל

ב"ר אפרים זלמן ז"ל

אבלים:

אשתו, סוניה
בנו, שלמה ומשפחתו
בתו, רחל קוטלוביץ ומשפחתה
אחיו: שרגא, חיים, שמעון, דוד
גיסותיו ומשפחותיהם

אזכרה וגילוי מצבה ליקירינו

שרה ובן־ציון שפיץ ז"ל

תתקיים ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75), בבית העלמין בחולון.
(נפגשים ליד השער החדש) בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו

זלדה קצמן ז"ל

תערך אזכרה ביום שני, כ"ג בטבת תשל"ה (6.1.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

מעריב לספורטאים

„משבר 7 הדקות" לא מנע ממכבי ת"א נצחון חוץ מרשים (85-94) ברוטרדאם

המצטיינים: בואטרייט, פלאס, ברודי וברקוביץ

שירות „מעריב לספורטאים"

רוטרדאם, מלגראפיה

מכבי תל־אביב פתחה אמש, ברוטרדאם, את הופעותיה בשלב רבע הגמר בגביע אירופה לאלופות בכדורסל, בנצחון מרשים על אלופת הולנד, קבוצת „פרואנולי", 85—94 ובכך עשתה את הצעד הראשון לשלב חצי־הגמר. משחק הגומלין שיתקיים ביום חמישי הבא ביד־אליהו, יהיה „פורמאלי" בלבד, שכן אין להניח שההולנדים יצליחו, אם בכלל, לנהוק פיגור של 9 נקודות.

היה זה נצחונה השלישי ברציפות של מכבי תל־אביב במשחקי גביע אירופה השנה, והשני בחוץ. בשלב שמיניות הגמר גברו המכבים, כזכור, על אלופת יוון, „פאנאתינאיקוס" באתונה ובתל־אביב.

הישראלים, שנהנו מעידוד של כ־300 סטודנטים ותיירים מישראל השוהים באירופה, ד אשר התערבו בקהל 5000 ה־צופים באולם, הוליכו בכל מהלך המשחק ויתרונם הגיע, ל־עתים, ל־18 נקודות.

אבל אז חל משבר בשורות התל־אביבים, וזהו משבר ה־פוקד את המכבים כמעט בכל הופעה בינלאומית — אך למז־לה של הקבוצה היא ידעה ל־התאושש מעמדה מסוכנת (ה־הולנדים צימקו ל־68—71 ב־דקה ה־30) ולעלות על דרך המלך — כפי שהתבטא בסיום המאמן אברהם חמו, שנשמע מרוצה מאד מנצחון חניכיו — אם כי, הוסיף, „יהיה עלינו לתקן כמה מישגים שנתגלו אצלנו לקראת המשחקים ה־באים".

ג'ימי בואטרייט
27 נקודות — 4 עבירות

● **תנופה רבה**

מכבי תל־אביב — בהרכב שכלל את טל ברודי, ג'ימי בו־אטרייס, ביל פלס, אריק מנקין ומיקי ברקוביץ — פתחה את המשחק בתנופה רבה, שהביכה 48 נקודות כבר במחצית ה־ראשונה, שבמהלכה הובילה 11—16, 17—24, 17—28 (בדקה ה־11), 25—34 ו־36—48 ב־מחצית.

המשחק המבוקר בהתקפה ו־הטוב בהגנה, איפשר למכבי תל־אביב לבצע, חליפות, הת־קפות מתפרצות, בצד השהייה מכוונת של הכדור, כאשר ה־שחקנים הגבוהים בואטרייס ו־פלס לא נמצאו בקרבת הסל.

● **7 הדקות הרעות**

במחצית השניה נראה היה כי בצחונה של מכבי תל־אביב מו־נח בכיס. היא הוליכה 56—38, 60—44, 64—46 ו־69—52, כא־שר לפתע באו „שבע הדקות הרעות", שבהן צימקו ההולנ־דים, בראשותו של האמריקני שחום־העור ג'ין דינקינס, ל־68—71, כ־10 דקות מן הסיום.

המאמן חמו נטל פסק זמן, הרגיע את הרוחות ואז חזרה מכבי תל־אביב לעצמה. בואט־רייס (ששיחק עם 4 עבירות), פלס, ברודי ומיקי ברקוביץ החלו לקלוע, העלו ל־69—75, 79—71, 83—73, 89—77 וכאשר נותרה עוד שניה אחת לסיום, ומכבי ת"א הבטיחה כבר את נצחונה, קלע טל ברודי את שתי קליעות העונשין האחרו־נות במשחק (בסה"כ קלע ברודי 8 נקודות מ־8 קליעות ב־עונשין) ומכבי ניצחה 94—85.

השופטים יהודה (צ'כיה) — שהגיע לרוטרדאם ברגע האח־רון ומבע אי־נעימות — וכן ייגר (מערב־גרמניה) ניהלו את המשחק היטב, ואם כי היה עשיר בפגיעות (מנקין ממכבי, דינקינס ולורבאך מ„טראנזולי" יצאו בחמש עבירות) — שלט בו ביד טובה.

● קלעי למכבי ת"א: בו־אטרייס 27, ברודי 22, ברקוביץ 19, פלס 18, לדיה 4, מנקין ו־נימרק 2 כ"א. בן שותף: ארואסטי ושוורץ.

● ל„טראנזולי": דינקינס 25, באטל 16, דקר 14, וימהוף 12, הורבאך 12, הרבורן, וולש ו־דואן־אייק 2 כ"א.

שטרקמן: אפשר לעבור את ריאל מאדריד

ריאל — אלוויק 97—54

שירות „מעריב לספורטאים"

מאדריד

„אפשר לעבור את „ריאל" מאדריד — כמובן אם מכבי ת"א תדע לבצל כל שגיאה קלה שהיא עושה", כך אמר אמש מאמן מכבי ת"א חיים שטרקמן, אחרי שראה במאדריד את ריאל הספרדית מנצחת את „אל־וויק" השוודית בהפרש של 43 נקודות 97—54 (29—46), במשחק הראשון ביניהן ברבע הגמר האירופי.

„ריאל" מאדריד היא היריבה השניה של מכבי ת"א ברבע הגמר (אחרי הגומלין בשבוע הבא עם ההולנדים) ואילו עם השוודים ישחקו הישראלים אחרי ביקורם במאדריד.

„המשחק עצמו — סיפר שטרקמן שנסע במיוחד למאדריד כדי „לרגל" את שתי הקבוצות הללו ולעמוד על כחן — היה חלש. היו בו איבודי כדורים רבים. מש־חקה של ריאל בהיר מאד ומבוסס על התקפה מתפרצת. האמריקני וולטר שצ'ירביאק נראה לי כבר — אם כי יש לו יד טובה והוא קלע 26 נקודות. ויין בראבנדר — 23 ורפאל רולאן 21. אלה היו הקלעים הטובים ביותר של ריאל.

„אלוויק' היא קבוצה אפורה, עם שני שחקני שור בינוניים למדי שמשחקים 'סולו'..." — סיכם המאמן ה־ישראלי את התרשמותו.

ויסוקר נפצע, עלול להעדר משער הפועל פ"ת והנבחרת

יצחק ויסוקר, שוערה של הפועל פתח־תקוה והנבחרת הלאומית, עלול להחמיץ את משחק הליגה, מחר, נגד ה־פועל תל־אביב, ואת משחק הנבחרת, ביום ב', נגד ארה"ב, בגלל סדק בידו.

פציעתו של ויסוקר אובחנה אתמול. כאמן הנבחרת הלאומית, דוד שוויצר, אמר אמש כי במידה שויסוקר לא יהיה כשיר למשחק הנבחרת, יוצב במקומו בשער הירושלמי יוסף גוריבוב.

נצחון לאילת על מכבי פרנקפורט 2—1

קבוצת הכדורגל של מכבי אילת מליגה ג' ניצחה את־מול באילת את מכבי פרנקפורט 2—1 (0—1).

לפני תחילת המשחק נערך טכס קצר, שבו הוחלפו דגלים. מזכיר עיריית אילת מר דני יעקובוביץ בירך, וגם התכבד בבעיטת הפתיחה.

בדקה הראשונה הצליח הלפ־גגג שטיינגר האורח להבקיע את השוער האילתי. עזיזפוגם של שחקני מכבי אילת — ש־אותם מאמן אברהם גינזבורג ה־חזיק — נתנה פירות בשני שערי נצחות במחצית השניה: מרגלי שלבה לוי (52) והיום יצחקי (75).

שפט מדויק בן־לולו.

> **„מעריב לספורטאים"**
> **גם בעמוד 31**

גם בעמוד 31

✶ אלוף העולם באגרוף במשקל כבד, קאסיוס (מוחמד עלי) קליי והמורח מכתרו, ג'ורג' פורמן, התמו על הסכם לקרב גומלין ביניהם שיערך בג'אמייקה בספטמבר — מסר אתמול „דיילי ניוז" הניו־יורקי.

אלופת החובבים של ארה"ב תבחן המקצוענים מישראל

כדורסלני גקסינוויל יתמודדו עם ה„סאבראס" ב־5 משחקים

מאת אלכס דורון

אלופת החובבים בכדורסל של ארה"ב לשנת 1974, קבוצת „הפיראטים" מגקסונוויל, פלורידה, עומדת לבוא לישראל בתחילת ה־שבוע הבא, לסידרה של חמישה משחקים — כאורחת הקבוצה המקצוענית ה־אמריקנית „ישראל סאב־רס". אלופי ארה"ב יתמודדו עם ה„סאבראס" ביד אליהו (שני משחקים), בנגב, ב־ירושלים ובמגדל.

„ג'קסונוויל" הובאה כדי ל־שמש יריבת מבחן ל„סאבראס" לקראת פתיחת הליגה המק־צוענית החדשה באירופה ש־משחקיה יחלו ב־18 בינואר בהשתתפות קבוצות בישראל, בלגיה, ספרד, שוויץ וכמערב גרמניה.

תחילה ביקשו ה„סאבראס" — שבעליה הם שני יהודים מ־יוסטון, טכסאס, בוב הבט ו־לורינגטון קוסברג, מנהלה ה־מקצועי הוא הסקל כהן ו־מאמנה היהודי הרב בראון — להתמודד בשני משחקים עם נבחרת ישראלית או עם שחקנים מצטיינים בליגה כדי לבחון את הקבוצה.

אבל אהרי שלשום דוחה נשיאות איגוד הכדורסל את ההכרעה בשאלת ההסכם ל־שיתוף פעולה עם המקצוענים האמרה, עד קבלת ההחלטה, לרכז את הנבחרת או נבחרות אזוריות למשחקים עם ה־„סאבראס", נאלצו ראשיה לפ־עול בדחיפות ותוך שעות מע־טות, בשיחות טלפון לארה"ב — הוסדר ביקור אלופי ה־חובבים האמריקנים. אלה יגי־עו בטיסה מיוחדת כבאוכמי דרך לונדון — כנראה ביום ב'. משחקיהם יערכו לפי תו־קת משחקי המקצוענים — למשל המשחק יחולק לארב־עה רבעים של 12 דקות כל אחד. יוענקו 3 נקודות בעד קליעה שתה מבוצעת של 8 מטר לצרך וגה שינויים את־רים בחוקה, כמקובל בארה"ב.

„ג'קסונוויל" ניצחה השנה, במאבק על אליפות ארה"ב את אלופת אשתקד, „מאראתון אוילרס" שניצחה את נבחרת ישראל בחורף שעבר, בלב־סינגטון, קנטאקי 112—83. ה־„אוילרס" הפסידו עוד ברבע הגמר בהפרש של 10 נקודות.

בהרכב ג'יקסונוויל — חמ־מת מכבי כדורסל מזה שנים אחדות — ארבעה שחומי עור. שחקנם הטוב ביותר הוא רקס מורגן, שהיה שנה אחת ב־„בולטון סלטיקס" (1.96 כמר). הגבוה שבשחקנים הוא בוב טיילור, שחום עור, כתעמר ל־„פילדלפיה 76" התנגשא ל־2.11 מטר. הנמוך אך המהיר בקבוצה הוא אוטו פורד — 1.76 כמר. שלושה משחקני ג'יקסונוויל היו השנה „אול אמריקן" בין החובבים. מאז הקבוצה ברשים ביותר — 51 נצחונות רצופים ללא הפסד!

נודע כי איגוד הכדורסל כתמקט מן המקצוענים — למרות הסכמה עקרונית ש־הושגה בשעתו בראשיה ה־מגעים עמם על המשחקים — כשהוא מעריך את אי ההצ־נות ב„עמם גדול שמוטל ל־יום על השחקנים בקבוצות השונות".

„שיקולים לא ספורטיביים הכריעו בנושא מקצועי"

טענו נציגי מכבי בועדה המקצועית בהרמת משקולות שבחרה, ברוב קולות, באיש הפועל, ייבגני אפשטיין, כמאמן

ייבני חברי „מכבי" בועד־ה המקצועית של ועדת הרמה המשקולות עזבו אמ־של את ישיבת הועדה ה־מקצועית, שבחרה, ברוב קולות חברי „הפועל" את יבגני אפשטיין מהפועל ירושלים — כמאמן הנב־חרת הלאומית.

מקצועי. כי שהיה מעבה ב־נבחרה ואף אחד מחניכיו לא הגיע לשורה הראשונה של ה־משקולנים בארץ — ימונה ל־אמן את הנבחרת הלאומית. הסביר עדי ברנה, כאמן מכבי ת"א, את פרישת נציגי „מכבי" מישיבת הועדה המקצועית.

שלושה נציגי הפועל בוע־דה — מוביה סוקולוסקי (יו"ר), מיכאל צאצושווילי ו־עלי חודורוב — הצביעו בעד אפשטיין כמאמן הנבחרת ו־אילו שמחה זומר ועדי ברנה הצביעו בעד ברנה כמאמן ה־נבחרת.

„לא יתכן, ששיקולים לא ספורטיביים יכריעו בנושא כה

האבן בעורפו של השופט עלתה ביוקר למכבי חיפה

נענשה ב־3 משחקי־בית — 50 ק"מ ממגרשה

מאת מרדכי ויזנבלום

קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה תיאלץ לשחק את שלושת משחקי הבית הק־רובים שלה, ברחוק של 50 קילומטר מחיפה — ראשי־שותה המשמעת של אי־גוד הכדורגל (בהרכב שו־פי השיך ויסמן והזקיה) — מצאה את הקבוצה אחר־אית אשמה בפגיעת אח־רים בשופט הכדורגל אב־רהם קישר, שניהל את מש־חקה עם הפועל בבת־ים.

שופר ציין בדוח המבחק את אחידה הכרוב להיות ב־מגרש. היא דיווח על זריקה אבנים, התפרצות קהל לכג־רש, הזות הסלים בעת שנבמת־יגוד תקפה את של חיפה.

15 שניות מהסיום, פגעה א־בן בעורפו של השופט — אך כשהוד ההבין (כך אבר פישר בדעת המשמעת) לא המפסיק את המשחק.

בדיון אחר הורחק מנהל קבוצת הכדורסל של מכבי הר־הכרמל, נתנאל סנה מפעי־לות בכדורסל לשלושה חוד־שים — בגלל העלבת השופט במשחק קבוצתו עם הפועל ע־פולה בליגה העליונה לנער.

נתנאל סנה היה בשעתו שר־פט בינלאומי בכדורסל. במום לה, כאבן קבוצת הר הכרמל, הורחק בארבעה משחקים.

חיים זלוטיקמן, שחקן הפו־על חיפה ונבחרת הנוער, נב־צא זכאי, כחובת ספק, כשה־הובא לדין על העלבת שופט במשחק עם הפועל ירושלים בליגה לנוער. דיית השופט — קבעה הועדה — לא היה ברור.

מרמורק עלולה שלא להתייצב למשחק בבת־ים

מאת שמואל כהן

קבוצת הפועל מרמורק ע־לולה שלא להתייצב כחוד ל־משחקה בליגה א' עם הפועל בת־ים, בבת־ים — בעקבות החלטה בזכירות סניף הפועל ברחובות להסביה את הפעי־לות של קבוצת הכדורגל, ה־כדורסל והכדורעף בנקום.

ההחלטה נתקבלה אתמול — אחר שיריר בחלקת האירגון בועד הפועל של ההסתדרות, הורה לנוצה פועלי רחובות שלא להעביר כספים לסניף „הפועל" בעיר, למרות מצבו הכספי הקשה.

כדורגלני מרמורק באו לאי־מונם השבוע — כבאר כגרש סגור — אבל נכנסו פניכה ללא רקונה.

גלי צה"ל

„משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים

2.1.75

1.	שירה שיר לשמש	אילנית
2.	להשתמות לפעמים	צבי שיסן
3.	הבלדה על המשוי ולפמי	אריק איינשטיין
4.	זאת שמאל לכל המחבצבה	הצמד הדודי
5.	שיר השבלולת	מיכאל פינתאי
6.	ויי לידה	הגבעת שבי התקוה
7.	לא הגרתי אותי	שלמה ארצי
8.	כרשני דווקה לך	אריק לוי
9.	כזבנים עם לב זהב	אבנר גדסי
10.	...	שפי קשת
11.	בת בעמק לירה	צתגולה
12.	היער שלי	להקת הנחל
13.	בה להם לבני אדם	אלבמבורה
14.	פגישה הצי פגישה	בועז שרעבי
15.	זוהר רק ההתחלה	צביק שורי הגיל
16.	בתם בן אדם	להקת פיקוד המרכז
17.	שיר לילה	אבי טולדנו
18.	ברוך הטבע	אילנית
19.	היום שיר	הנשכרה הטהורה
20.	בלדה לגבעה הרוגב	נחמיקה פיק
		להקת גיפורי השיר

המועמדים לשיבוצים:

1. איך אהבנו — אורי שבת
2. המיר שלה הבגבעה — להקת חיל האויר
3. ירושלים שלי — ציפי ורנקה
4. כולמי שלי — יהורם גאון
5. שמי ילה — דליה ואורי

גזור ושלח

לראי צבאי 1005 צה"ל

זה הדירוג שלי (סמן כמספר השיר)

המצעד: 1— 2— 3— 4— 5—

המועמדים לשיבוצים: 1— 2—

שם

כתובת

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

רבגגה בירושלים מה„סחבת" בעניין ביקורו של שר האוצר בארה"ב

מועד דחיות נקבע: „אולי בפברואר" ✶ רבינוביץ בראיון ל„דבר" היום: יחסים הכלכליים עם ארצות הברית לא הולכים כל כך טוב"

אריאל ויינשטיין

רבה שורדת בחוג־ משלתיים בירושלים על אף דחויה אח־ בער ביקורו של שר האוצר יהושע רבינו־ לא נקבע עד כה מו־ עד להמשך השיחות ...ירות.

מספר דחיות נקבע בחודש ינואר כמועד לשיחות. ואולם, בימים ים התברר סופית, ש־האריך זה הן לא יה־ומקור רשמי מסר כי רבינוביץ ייצא לשיחות בחודש פברואר".

בראיון ל„דבר", המתפרסם קבע שר־האוצר „ש־ הכלכליים עם ארה"ב הולכים כל כך טוב". זו, הנאמרת לראשו־נה, מערכת בחוגים ממשל־תיים כ„משמעותית".

ההערכה היא שישראל ה־תליה עתה תלוה כמעט מה־לטת בארה"ב נלהצת אל ה־קיר מטעמים בדיניים. אף כי השיחות הכלכליות לא נועדו להביא לפירות מיידים אלא לקבוע „נורמות של סיוע" ל־טווחים יותר ארוכים, נראה כי הדחיות ההפגנתיות היא חוליה בשרשרת מכוונת.

הוארך תוקף שיעורי מכס מוזלים על שורת מוצרים

מאת אריאל ויינשטיין

בצווי מכס חדשים נקבע על שורה של מוצרים, ש־לגביהם הוארך תוקף שיעו־רי המכס המוזל, בהמגמה למ־נוע אב עליות במחיריהם.

שיעור המכס המוזל על קפה ותה הוארך עד 1 באפריל; על חומר גלם לייצור מצרי חיטוי הוארך התוקף עד ל־1.1.76; ועל ציפוי חסין אש וציוד לקמפינג — הוארך ה־תוקף המוזל עד 1 באפריל 76.

שיעור המכס על מכשירי עיסוי הופחת כ־65 אחוז ל־25 אחוז, מאחר שמוצרים אלה משמשים גם לצרכים רפואיים. נקבע שיעור מכס אחיד של 20 אחוז לגבי עץ צפצפה, במ־קום השיעורים הקודמים, ש־היו 20 אחוז ו־40 אחוז.

המכס על כריות לכלי רכב הופחת מ־50 אחוז ל־25 אחוז.

על מזון לתינוקות הופחת המכס מ־15 אחוז ל־5 אחוז.

על חומר גלם לייצור מלט (מקלינקר) הוארך תוקף ה־פטור במכס עד ל־1.10.75.

יבואו אוספים, מוצגים ועתי־קות, שגילם עולה על 100 שנה, יחוייב במכס, והפטור הקיים יישאר רק לגבי יבוא אוספים, מוצגים ועתיקות, אם הם מיובאים לצורך תצוגה בל־בד. תיקון זה נעשה כדי לב־נוע ניצול לרעה של סעיף זה, נוכח הקושי להבחין בין ויקוי למוצג בקורי.

בעקבות הוזלת הברזל ב־שוק העולמי, ומתוך הגמה ש־לא לפגוע ביצוא הבקומי, בו־טל הפטור ממכס, שהיה חל על ברזל בקוטר של שמונה מ"מ ומעלה. שיעור המכס ש־נקבע לגבי ברזל זה עד ל־1.2.75 הוא 20 אחוז, אך לא פחות מ־150 לירות לטונה. החל ב־1.2.75 יוזל מכס של 20 אחוז, אך לא יותר מ־350 לירות לטונה.

על ברזל לייצור מקומי בד־טל ההיטל בגובה של 460 לי־רות לטונה. כדי לשמור על רמת ההכנסות — העלה מס הקניה מ־15 אחוז ל־27.5 אחוז. בהתאם להערכות יהייצב מחיר הברזל מסוג זה בין 3200 לי־רות ל־3500 לירות לטונה. כן בוטל הפטור כמס קניה על ברזל, ששימש לייצור אלקט־רודות וברגים.

על ברזל עגול בקוטר של עד שמונה מ"מ יופחת המכס מ־65 לירות לטונה פלוס 20 אחוז — ל־3 אחוזים מכס עד ל־1.7.75. בהקביל, הועלה מס הקניה מ־15 אחוז ל־27.5 אחוז. כך הכל המסים על בר־זל זה הופחתו מ־64 אחוז ל־56 אחוז בקירוב כתוצאה מן ה־הפחתה תינתן לתעשיה המקו־מית הגנה מפני יבוא של תוצ־רת מוגמרת.

רימלט: אסור לנו לעזור להפיל את חוסיין

אסור לישראל לסייע לאשיף להפיל את המלך חוסיין, כי אז יהיה לנו במזרח שכן מסוכן, הגלול להצטייד בשק סובייטי חדיש — אמר אמש יו"ר המפלגה הליברלית, ה"כ ד"ר אלימלך רימלט. בכך הגיב על דיעות שהשמיע חבור למפלגה, האלוף (מיל.) אריק שרון.

...ירית נתניה ביטלה מכרז שמירה על בתי־הספר

...את יצחק בן־חורין

...ה שמירה „ש. שבח ...נב בעיקה מאשודוד, ...ה פניה לבג"ץ נגד ... נתניה. לדבריה, מת־ העיריה מתוצאות שהיה באוקטובר, בו חברת השמירה מ־...ד.

...ל המדיניות הכלכלית החד־שה של הממשלה, שאינה מ־אפשרת לעיריה לעמוד בהו־צאה שנתית של 240 אלף לירות לשמירת הציוד בבתי־הספר.

ראש העיריה דוחה באוזני סופר „מעריב" את טענות ה־אופוזיציה, כאילו התעלם מ־החלטת ועדת המכרזים בעק־בות לחץ ואיומים שהופעלו עליו ועל ממלא מקומו, בן־ציון רובין.

...ם עירית נתניה, ד"ר ...ם ברמנוב, מתנגד ל־...ת המכרז, לדבריו, בג־

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, ש־נערכה אתמול, זכו הכרטי־סים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה ה־מספר: 361040.

בסך 250,000 ל"י זכה ה־מספר: 734826.

בסך 100,000 ל"י זכה ה־מספר: 631638.

בסך 50,000 ל"י זכו המס־פרים: 419876 624896.

בסך 12,500 ל"י זכו ה־מספרים: 277988 310612.

בסך 6,250 ל"י זכו המס־פרים: 195847 327993 343266 666798.

בסך 5,000 ל"י זכו המס־פרים הבאים:

081148	023632		
134258	162409	167646	171633
211207	214200	222231	255968
271853	279627	282923	299305
304492	307608	335269	359533
387065	387473	390318	403202
408745	410639	416450	420513
445334	471802	490397	494883
515650	556788	656015	660762
703045	722849	749434	755876
758830	769004		

בסך 1,000 ל"י זכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 1907 4118 4920 4981 7924.

בסך 600 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־:

03222	07191	33670	37534
41204	49294	51924	70820
81306	83464		

בסך 250 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־:

06758	07351	16746	35555
38666	39046	39051	45628
49024	50567	51024	51609
56600	64534	66834	69565
69588	72407	80497	81374
86399	87182	87955	94472
96494			

בסך 100 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־:

1462	2339	5724	7428	8399
8771	9334			

בסך 50 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־:

0094	0103	0139	0738	0850
1273	1772	1779	1814	1886
1939	2040	2411	2524	2871
3612	3626	3739	3977	4248
4390	4654	4935	4952	5006
6474	6489	6708	6914	7014
7044	7466	7540	7878	8028
8960	9015	9059	9093	9114
9714	9940			

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־ספרות: 3 ו־7.

חיילים שכתו

● בתאריך 29.12.74 בין ה"א ל־ירושלים, כבה חייל שמו ו־כרמל דוכס צבאית, להתקשר עם כא"ל אריה נלמר טלפון 03693563.

● בעת שינוי המתנהלים מוארי כלים „אבד שעון יד יקר בעל מכבנה בקלים שחורה. ידוע שהשעון היה בידי בחורה שמסרה אותו לצעיר על כת שהוא יכסרו לבית „אבהיבי". להתקשר להשישבע חזן, הדף ביתלחם 14, ירושלים, טלפון 61743.

● בתאריך 26.12.74 שכח חייל בטוטיתא צבאית הפילין והצצים אישיים. הוא נסע עד צומת קבוניה. לתתי קשר לטל. 0239551 או לשפם יעקב קלסו, רח' אביבית 122, רוזה 3, עיר גנים ג', ירושלים.

● בתאריך 3.1.75 בצהריים שכח חייל מחבית עוזי בניאס 127 והוכה בדרכו מפנקלה ל־חורה. לקבלה במשמרת ושם רח' ז'בוטינסקי, ר"ג.

צבי מאיר

איננו

הלוויה תתקיים היום, יום ו', כ' בטבת (3.1.75), בשעה 11.00 לפנה"צ, מבית הלוויות העירוני, רחוב דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

פני, אבנר, אורה
אחותו: אנה ורטהיים
והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של בעלי, אבי וסבנו היקר

יצחק קלמרו

ז"ל

הלוויה תצא היום, יום שישי, כ' בטבת תשל"ה (3.1.75), בשעה 13.00, מבית הלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלוש שנים לפטירתו של בעלי, אבינו ואחינו היקר

צבי הרשל נג'יער ז"ל

(בן שלמה)

תתקיים אזכרה, ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו בשיבה טובה

חנה לב ז"ל

(בת אברהם)

נתניה — המשפחה המתאבלת

לחברתנו היקרה

לילי ברוך

השתתפותנו הכנה בצערך על מות גיסך

זאב בלומנצויג

ההנהלה ועובדי חרות בע"מ
ירושלים

בצער רב אנו מודיעים על מות חברתנו

נחמה ניר (קושניר)

הלוויה ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה (5.1.75) בשעה 13.00, בבית העלמין בקבוצתנו.

משפחות ניר, הררי
ובית גבע

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו האהובה

יהודית ברונפלד ז"ל

בא להמנע מביקורי ניחום אבלים

שאול ואפרית ברונפלד

בית חולים „אסף הרופא", 2 בינואר 1975

מודעות אבל גם בעמוד 9

מנחם (מקס) צ...

זיגמונד ב... (זיימן)

ז"ל

חוה (אוה) לנדו

ראובן בוניא...

ז"ל

אלכסנדר זיסקינד ...

ז"ל

אבלים:
אשתו, סוניה
בנו, שלמה ומשפחתו
בתו, רחל קוטלוביץ ומשפחתה
אחיו: שרגא, חיים, שמעון, ...
גיסותיו ומשפחותיהם

...רה ובן־ציון שפיץ ...

...ביום ראשון, כ"ב בטבת תשל"ה ... בבית העלמין בחולון.

המשפחה

ולדה קצמן ז"ל

אזכרה ביום שני, כ"ג בטבת ... בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין ... נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

מעריב

נחשפה העלמת המס הגדולה ביותר מאז קום המדינה

מאת אריאל וינשטיין

העלמה בהיקף של מיליוני לירות, של סוחרים במוצרי חשמל, המתוארת על־ידי מנהל הכנסות המדינה כ„גדולה ביותר מאז קום המדינה", נתגלתה אתמול במיבצע משולב של אנשי המכס, המשטרה ומס־ההכנסה.

בתשפו מחסני סתר באיזור תל־אביב שנוהלו בידי שבע חברות, נעצרו ארבעה שותפים. הבוקר יובאו לפני שופט לקביעת תקופת מעצר.

בפשיטה השתתפו 46 איש ו לדבריהם ההעלמה לא הצטמצמה רק למס ההכנסה, אלא גם לגבי המכס ושלטונות הפיקוח על המטבע הזר באוצר. השותפים עסקו בייצור וביבוא של מוצרי חשמל.

החשדות כלפיהם נתגבשו, כשנודע כי לא הצהירו על קיום מלאי שברשותם, כפי שחייבו לעשות זאת בעקבות הפיחות.

כמות המוצרים במחסנים היתה כל כך עצומה, שלא היתה אפשרות להעבירם למקומות „בטוחים". לכן נאלצו הבודקים לחתום את המחסנים על הסחורה שנמצאה בהם. המכס בדעה, שמצויים מחסנים נוספים שיאותרו בקרוב. מקורות האוצר מסרו, שהשותפים חשודים שהצהירו על מחירים לא נכונים לגבי מוצרי היבוא, כדי לשלם מסים נמוכים יותר מעמיתיהם שהביאו מוצרים מקבילים. עסקות היבוא נאמדות במיליוני דולארים, בעיקר בתחום מוצרי החשמל.

נסתיימה שביתת העובדים במחלקת העגינה בחיפה

מאת ראובן בן־צבי

שביתת 90 עובדי מחלקת העגינה בנמל חיפה, ששיתקה את הנמל למשך 21 שעות נסתיימה אתמול בצהריים בעקבות התערבות... מזכירות פועלי הנמל.

לפי הסיכום שהושג, חזרו העובדים בצהריים לעבודה תקינה ואילו מכתב ההשעיה נגד אחד מעובדי מחלקת העגינה — שהיה העילה להכרזתה — בוטל. האיש הוזמן עד אמש לבירור משמעתי לפי דרישת ההנהלה, בה השתתף נציג מטעם הנמל ונציג מטעם ועד עובדי מחלקת העגינה.

בשל השביתה הפתאומית, בטלו אתמול מעבודה 150 עובדי נמל ושלוש אניות נאלצו לעכב עבודתם בנמל במשך יום. מועצת פועלי חיפה, לא רצתה להתערב בסכסוך, משום שאינה מכירה בועד הזמני של מחלקת העגינה, שלדבריה נבחר שלא לפי הנהלים מקובלים בהסתדרות.

בינתיים נודע, כי איגוד הימאים הדירוגים הגיש ערעור להועד הפועל של ההסתדרות על מסקנות ועדת דיי־סלר, שפסקה כי על עובדי מחלקת העגינה — שמרביתם ימאים לשעבר — להשאר בטיפולה של מועצת פועלי חיפה ואינם יכולים להסתפח, כתביעתם, לאיגוד הימאים הדירוגים.

המיסים העירוניים יועלו באפריל

הנהלת מרכז השלטון המקומי החליטה אתמול, בישיבה שקיימה בירושלים, להעלות את המיסים העירוניים החל ב־1 באפריל 1975.

שיעורי ההעלאה ייקבעו בישיבה נוספת של ההנהלה, בעוד כשבועיים. עד אז תכין ועדת מישנה המלצות בנוגע לקריטריונים ולשיעורי ההעלאה. בהנהלת מרכז השלטון המקומי הועלתה הצעה, להצמיד את העלאת המיסים העירוניים להעלאת מדד יוקר המחיה.

ההנהלה תבעה מהממשלה, כי תעביר לרשויות המקומיות סכום של 300 מליון ל"י, כפיצוי על ההתייקרויות האחרונות.

הנהלת מרכז השלטון המקומי היתה אתמול אורחת עיריית ירושלים.

הדלקת נרות

שבת פרשת שמות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	16.11	17.27
תל־אביב	16.29	17.29
חיפה	16.18	17.26
באר־שבע	16.18	17.26
אילת	16.26	17.27

נבחרו 3 ועדות להפעלת „פרס עובד ישראל 1975"

מאת ישעיהו אביעם

הוועדה הציבורית של „פרס עובד ישראל 1975" — המיבצע הנערך ביוזמתו ובאמצעותו של „מעריב" — התכנסה אמש בלשכתו של מנכ"ל משרד העבודה, המהנדס אריה גוראל, בתל־אביב, לדיון בצדדים המעשיים, לקראת הפעלת המיבצע לבחירתו של „עובד ישראל 1975".

בישיבה השתתפו נציגי משרד העבודה, ההסתדרות הכללית, נציגי התאחדות התעשיינים, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, המכון לפריון העבודה והייצור ונציגי הנהלת „מעריב".

בישיבה זו נבחרו שלוש ועדות, המורכבות מנציגי הגופים הנ"ל לשם הכנת השלב האחרון, לקראת הפעלת המיבצע, אשר יקיף את כל מקומות העבודה בישראל בכל ענפי המשק.

במסגרת המיבצע יוחלקו פרסים לעובדים המצטיינים בדרג המפעלי, הענפי ובדרג הכלל־ארצי.

מיבצע „פרס עובד ישראל" נערך בחסותו של שר העבודה, משה ברעם, במסגרת הפעילות להעלאת התפוקה ופריון העבודה במדינה.

(ראה עמוד 52)

חייל נהרג אתמול בתאונה; נלכד נהג שדרס וברח

בן־עמי יוסף, חייל בן 19 מחולון, נהרג אתמול לפנות בוקר בתאונה בכביש גדה.

החייל ישב בחלק האחורי של משאית, כאשר לפתע התנגשה המשאית הצבאית במשאית אזרחית והחייל נזרק אל הכביש. באותו רגע חלפה מכונית פרטית ודרסה את החייל. הוא הובא ללא רוח חיים לבית־החולים „שיבא" בתל־השומר.

(ע) משטרת ירושלים והמשטרה הצבאית הצליחו ללכוד את נהג המכונית הצבאית, שדרס את הילד רפי רבוך ביום ג' בירושלים ונמלט.

הנהג, בן 23, הוא סמל בצבא קבע, תושב ירושלים, המשמש כנהגו של קצין בכיר. בתחילה הכחיש את המעשה, אך לאחר חקירה נשבר ואמר לחוקריו, כי פחד להודיע על התאונה. נהג צבאי אחר, שנסע לפניו בעת התאונה, נעצר גם הוא באשמה של העלמת מידע.

בבדיקה המכונית התברר, כי באחור יותר היתה לנהג תאונה נוספת בדרום־מזרח ירושלים, ובדיקת המכונית, כי הנהג גרם לתאונה, כדי להסות את התאונה הקודמת. הנהג יעמוד למשפט צבאי.

● נהג מכונית צבאית, עוז בוסקילה, שנעצר כחשוד בהריגת רוכב אופניים במפרץ חיפה, כפר אתמול בבית משפט השלום באשמה.

רוכב האופניים שנהרג היה שלמה גרפלד, בן 54.

בבאר־שבע נתפס מתחזה לחייל הנעדר מיום כיפור

מאת שלמה גבעון

משטרת באר־שבע הצליחה אתמול, לאחר באמצעי חקירה ממושכים, לאתר עקבותיו של תושב העיר, ששיגר מכתבים למשרדים שונים בהתחזותו כחייל הנעדר מאז מלחמת יום הכיפורים.

משפחת החייל הנעדר הופתעה לפני מספר שבועות כאשר החלו מגיעים לביתה מכתבים על שם בנה הנעדר. המכתבים הכילו תשובות שונות, בינהן ממשרדי ממשלה, מהן ניתן היה להסיק, כאילו פנה החייל בבקשה למתן סיוע בשטחים שונים. כמו כן היו בין המכתבים התראות על מתן שקים ללא כיסוי בחתימה מזויפת של שם החייל הנעדר.

מכתבים אלה עוררו תחילה בהלה בקרב בני המשפחה וברגע מסויים אף התפתו להאמין שהבן נותר בחיים. לבסוף החליטה אחותו של החייל הנעדר, לפנות למשטרה ומסרה לידיה את כל המכתבים שנתקבלו.

אתמול נעצר המתחזה, שכן המשפחה. שמו הפרטי זהה לזה של החייל ושם משפחתו דומה בשינוי אות אחת. בחקירה הובהר כי האיש הוא אב ל־6 ילדים, אשר נטש לפני כחודש את משפחתו ומאז אינה יודעת דבר עליו.

האיש „נשבר" בחקירה והודה, שהציג את עצמו בשם הנעדר הפיק המחאה ללא כיסוי בחתימה מזויפת.

מהמשטרה נמסר, שהוחלט להעמידו לדין.

עובד בסוכנות התלו… שמנהלו איים עליו באקד…

„העניין כולו שטותי" — טוען המנהל

מאת יוסף וקסמן

מנהל בכיר בסוכנות איים באקדח שלוף על עובדו, בגלל סכסוך בין השניים בענייני עבודה ודרגה. לטענת המנהל, הוא נושא עמו אקדח בקביעות, שכן הוא נמנה גם על אנשי האבטחה בסוכנות. „העניין כולו שטותי" — טען.

המקרה אירע בערב פסח אשתקד. בשעתו עשה מנכ"ל הסוכנות להסדיר הפרשה בין כותלי המשרד, ואולם עתה פנה העובד, ירמיהו מזיון, בתלונה רשמית לוועד העובדים, למנכ"ל, לוועד המבקר של ההסתדרות ולעוד גורמים בתביעה להסיק מסקנות כלפי המנהל ששלף לעומתו אקדח. טען, לאחר שהבטחה שקיבל כי יוסקו מסקנות — לא קוימה.

„גיבור" הפרשה הוא יעקב יפה, מנהל הארכיב במשרד הראשי של הסוכנות, הנמנה על חברי מזכירות ועד העובדים. „אתה חייב להאמין לכל דבר שמישהו כותב? אין סכסוך ביני לבין ירמיהו", אמר לי בראשונה, כאשר פניתי אליו אמש טלפונית. מאוחר יותר, בפגישה בביתו, לא הכחיש את העובדה ששלף אקדח. אך טען כי „זה מקרה חסר חשיבות, שטות בסך הכל. לא רציני".

ירמיהו מזיון

בפי ירמיהו מזיון, העובד במחלקתו של יעקב יפה כאחראי על מדור, סיפור שונה לחלוטין: „יעקב יפה יורד לחיי זה שנים רבות. הוא מונע ממני לעלות בסולם הדירוג ואף עשה למען פיטורי וכל הזמן הציק לי, דוקא אותי מתפקידי כדי לטעון לאחר מכן שאינני עובד ובדרך זו להיפטר ממני. אעפ"י שאני עושה עבודתי נאמנה. הוא פשוט רוצה עובדים חדשים, צעירים, שיעשו לו כל בוקר קפה. אני עובד ותיק ואיני ,מלקק' לאף אחד, מכאן גם נובע הסכסוך.

„שלושה ימים לפני חג הפסח האחרון, נכנסתי למשרדו של מר יפה, והוא צעק עלי בטרם פתחתי פה: ,תעוף מכאן, תעוף מהר החוצה'. השיבותי שלא אעוף, ואז הוא שלף את האקדח, טען אותו וכיוון את הכלי לעברי. לפני שהספקתי להתאושש זינק אחד העובדים, דוד חביב, חצץ ביני לבינו וצעק לעבר מר יפה".

לדבריו, הגיע אמנם שוטר, ואולם בינתיים הוא הוזמן להיכנס לחדרו של המנכ"ל, משה ריבלין, שם כבר ישב מר יפה. ומר ריבלין הציע „לגמור" את העניין בפנים — והמתלונן הסכים.

ברם, השוטר שוחח קודם לכן כבר עם שני עובדים שהיו עדים למקרה (דוד אביב ויצחק כהן) שאישרו את תלונתי. לבסוף הזמין השוטר ללשכת המנכ"ל ושם נאמר לו, כי העניין ימצא את סידורו על הצד הטוב ביותר ,בפנים'. כיוון שלא הוגשה תלונה רשמית, לא טיפלה עוד בכך המשטרה" — טוען המתלונן.

אתמול אמר לי מר ריבלין: „זה היה לפני יותר מחצי שנה ואני עשיתי סולחה ביניהם. אני לא מבין מדוע חוזרת הפרשה". הוא טען, כי אינו זוכר שקיבל במכתב תלונה.

עד הראיה למקרה, דוד אביב, סירב אתמול לספר על מה שראה. „לפני חודש קיבלתי הוראה ממנהל שלי, יעקב יפה, שלא אדבר על המקרה הזה. ירמיהו סיפר לך מה קרה ואיך — אז סה לא מצץ את זה בע"… — אמר. „תבי… רוצה להסתבך".

יו"ר ועד העובדים, … אגמון, אמר, כי לד… זה מתפקידו של ועד לטפל במקרה כמו אקדח, אלא עניין … „המלצתי לתת לירמי… נוספת ובכך לסיים א… התלונות. לדעתי, א… להחזיק עובד טוב וו… ירמיהו, עם 36 נקו… מספר ששני הצדדים הצעתי".

מר יפה, לעומת זא… שהמתלונן אינו עו… לדבריו הוא נוהג ל… משרד, להדפיס את עבודתו ולהסתלק. כד… רק כעבור שעה אחו… קא אני עשיתי מאמ… דם אותו והמלצתי דרגות, אבל הוא רוצ… בלי לעבוד. המיד … אני מתנכל לו. ולכן לאיים עלי ועל הי… רות וגם באמצעות … שים אחרים. פשוט ממנו" — טען.

אחד מבני האנשי… אמצעותם כביכול אי… ירמיהו, טען, כי לא שזהו איום על חיי… יפה. „ירמיהו אמר … דד אותו". וזה ל… איום על חיים". — …

גם האדם השני, … מן, הכחיש עובדת … עולם לא שמעתי את … לאיים על מישהו. … אמר בכתבו שיפנה … משפט, וזה לא איום"

מחיר קודם

חברת פילוט מאפשרת ל…
הצרכנים שלפני הפיחות …
הספיקו לרכוש טלוויזיה, לקו…
עד 15.1.1975 *) במחיר שלפ…
הפיחות מקלט טלוויזיה חד…
מודל 1975 עם כל השכלו…
האחרונים.

*) או עד גמר המלאי

2990 ל'

5 שנים אחריות חינם לחלקי חיל…
(אם יתוקן בשרותי פילוט)

אולמי תצוגה:
ת"א: רח' הצפירה 19 * רח' ארלוזורוב
ירושלים: רחוב שמואל הנביא 66
חיפה: קרית אליעזר, מרכז מסחרי מאירה

המכירה בכל סוכנויות פילוט באר…

פילוט

הזדמנות בלתי חוזרת
שמלות, עודפי ייצוא
„פנינה" — ייצור מוצרי סריגה
בני ברק ההשמונאים 5, טל. 782939

טלסטאר רג

ממליץ על
VALOR
תנור החימום האידאלי

• בטיחות מירבית, חשוב למשפחות עם ילדים.
• חסכון בצריכת נפט, גאז או חשמל
• עיצוב מרהיב עין.
• ללא עשן, ללא פיח, ללא ארובה.

היבואן: אוירם בע"מ
בטלסטאר — כל סוגי תנורי חימום ורדיאטורים.
במחירי סוף העונה.
* השרות הטוב ממשיך גם לאחר המכירה *
רחוב ביאליק 36, רמת־גן.

רהיטים מאיטליה

לחדרים, להגיות ולחדרים ישירות
מהיבואן במחירים הישנים מלפני הפיחות.
מזנונים — פינות אוכל — סלונים וכו'.
תצוגה משעה 10 בבוקר עד 10 בערב.
במוצ"ש מ־7 בערב עד 10 בערב
„אדיד". תל־אביב, רח' ספיר 8
(פינת טבריה לוין) טלפון 286403

רהיטים מאיטליה

בגדי ילדים

(ושאריות בדים)
מהיצרן לצרכן
במחיר הישן
ובהנחה עד 30%
רח' ברכיהבא 8, ב…, אזור התעשיה, ע"י ה…
כל יום מ־8.00—…

RCA

מוכנים מרכיב לישראל לטפוערה, בכפלאירים, ליירוים, במבירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן גביה מהמלאי העשיר והמפליא של מרכיבים, …, בעגלים כפולים, … מקצועיים. …
עיר אביב
…
חברה … ישראלית
ת"א, נחלת בנימין 18, טלפון (03)50156 פתוח 8—16, ביום ו' 1—8.

במחיר הישן!

ישר מהנגריה
ארונות מטבח
לפי 700 ל"י מטר רץ
מטבחי „חמד"
רוטשילד 26, בת־ים
טל. 679719

דלתות בטחון

לחדרי מדרגות
אפשרי עם אינטרקום
טל: 04-711237

במלון חן טבריה

‎75.- ל"י ליום במקום ‎95.- ל"י
כולל פנסיון
אך ורק בחודש ינואר ולכל המזמין ל־7 ימים לפחות, פרט ליחידים.
וכל זה לכבוד הארוע של פתיחת מיני חן בר החדש
הפתעה לזוגות בירח דבש
החדרים עם שרותים מלאים, מים חמים והימום מרכזי, רדיו וטלפון.
הזמנות בטלפון: 067—22270

מועדון כפר המכביה

לידיעת
חברי המועדון
חידוש החברות לעונה 75/6 החל
ויימשך עד ליום 15.1.75
לאחר התאריך הנ"ל תפתח
ההרשמה לציבור הרחב
ההנהלה לא תוכל להבטיח מקומות לחברים הישנים
בברכה,
הנהלת מועדון כפר המכביה

לנשות רמת־גן

אופנת נשים 74/75 — מהיצרן לצרכן
60% הנחה
מבצע מיוחד — שבוע נוסף
חצאיות מקסי ג'ינס, חולצות ג'ינס, מכנסיים גברדין, גזרה אחרונה יוניסקס, חצאיות קרפ שנאל, גזרה אחרונה, אוברולים ג'ינס משופשף, חליפות ג'ינס, ג'קטים קצרים, ועוד.
בוטיק מספר 1
מיטב האופנה לצעירות
רחוב ביאליק 73, רמת־גן

צמיגים

תוצרת הארץ/חוץ
יבוא־שוק

* מ.ל.צ. בע"מ
רח' תושיה 4 ת"א טל. 37557
* שרותי צמיגים בע"מ
רח' נחלת יצחק 42 ת"א טל. 264874
* צמיגי רפי־חולון
שד' קוגל, התחנה המרכזית חולון טל. 840830
אליאנס • אוניריאל • מישלין

ענבר

ביתן לשומרים
ראה עמוד 25

אנו תופרים את הקופה הרושמת לפי מידתך ויכולתך

הוגין
מוצר איכות
מתוצרת שודיה
HUGIN
made in Sweden

האחים בנקיר
כבר מלכי ישראל 19
טלפונים: 237737 — 230122 ת"א

ליבי

המומחים
לניקוי בגדי
זמש ועור
חידוש, צביעה
טל. 445629
דיזנגוף 263 ת"א
פינת רח' ירמיהו
פתוח מ־7 - 19

הצמד כספך לדירת יוקרה

למכירה

1. בכבר המדינה
דירות פאר בנות 3 — 3½
4 — 4½ חדרים ופנטהאוז.
גם — חנויות ומחסנים.

2. אחד העם 112
דירות נחות בנות 3 — 3½
חדרים.

להשכרה

3. „ליד שיכון הצמרת"
דירות מרווחות במיוחד — בנות 4, 5 חדרים.

אוזיל ציפרין מנדלסברג
ת"א, כבר מלכי ישראל 5, טלפון 224514
בין השעות 8—1, 4—7

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

איגוד העובדים הסוציאליים
כל העו"ס מוזמנים
ביום ב' 13.1.75 בשעה 19.00
בית החייל תל־אביב
לועידה ה־3 של איגוד עובדים הסוציאליים

בתוכנית הועידה:

13.1.75 בשעה 19.00 טכס הפתיחה — בהשתתפות ראש הממשלה, שרים, מזכ"ל ההסתדרות ואחרים.
13.1.75 בשעה 20.45 הרצאת פרופ' יונה רוזנפלד — העבודה הסוציאלית — הפרופסיה לאן?
13.1.75 בשעה 21.45 הגב' אורה אופנהיים־דוניו — דו"ח המוסדות היוצאים.
14.1.75 בשעה 09.00 דיון בקבוצות —
מר רפי רוטר — הבטחת הכנסה ומדיניות סוציאלית.
מר אהרון לנגרמן — ריאורגניזציה של משרד הרווחה.
עו"ד פריבס — תחיקה ואסיקה של מקצוע העו"ס.
14.1.75 בשעה 13.00 — הועידה הארצית לצירים.

מכירת חיסול מלאי

נעלי יבוא לנשים
במחירים מפתיעים
נעלי „דיקו"
בזל 34 ת"א

קבוצה קבלנית

מבצעת
וילות — תוספות
ומבני ציבור
(אפשרי רק שלד)
לפי תכנית המזמין
טלפון: 50145 תל־אביב

ברשום גמש

מעריב

מהומות במצרים

משה ז"ק

שדרת מצרים השתמשה בגז מדמיע כדי לפזר את אלפי הפועלים שבאו ממפעלי הפלדה בהלואן אל כיכר „השחרור" במרכז העיר, להפגין נגד ממשלת מצרים.

גם הצבא המצרי נקרא לסייע למשטרה בדיכוי ההפגנות האלימות שנערכו השבוע באזהר ובהלואן, שהרי סאדאת הוא לבהי־דיון. כאשר לפני שנתיים ושלוש נגע ביד קשה בסטודנטים שהתפרצו, נאלץ אחר־כך לגור את האוניברסיטאות על מנת לשכך את הרוחות הסוערות.

ואכן, הפועלים שיצאו השבוע בהמוניהם להפגנות לא עשו מעשה חסר תקדים בתולדות מצרים החדשה. המרירות המצטברת של הפועלים והסטודנטים אשר ממשלת מצרים מבטיחה להם הרים וגבעות, בצמוד להבטחות המדיניים אשר מדינות ערב זוכות בהן, מחפשת פעם בפעם פורקן. ממשלת מצרים איננה יכולה לפתור את הבעיות החברתיות ולקיים את ההבטחות להעניק רווחה כלכלית להמונים.

אך מעבר לעניין הכלכלי אשר השתקף במהומות השבוע, ישנה נקודה מעניינת ה־מחייבת עיון יותר מדוקדק.

יהיה מי שיאמר כי מפעלי הלואן הוקמו בידי הסובייטים, אשר גם הדריכו את עובדיהם, וקרוב איפוא לודאי שיש שם לסובייטים השפעה רבה וכאשר יש חילוקי־דעות סובייטיים־מצריים חזקה שיש מי שיראה כי הדבר ימצא את ביטויו לא רק בתחום החוץ, אלא גם בפנים.

מכל מקום, כך פירש נאצר בשנת 1968 את המהומות שפרצו בראשית אותה שנה בין פועלי הלואן, אלא שטענה זו איננה מתיישבת עם העובדה שהיו גם התפרצויות והפגנות גם בשיא ירח הדבש הסובייטי־מצרי. ואף על פי כן, אין להתעלם מן העובדה המתמיהה, שהמהומות בהלואן השנה, כמוהן כמהומות בפברואר 1968, התרחשו על סף מו"מ ישראלי מצרי.

בינואר־פברואר 1968, זמן לא רב אחרי מינויו של ד"ר גונאר יארינג כשליח האו"ם, השיגו האמריקנים הסכמה מצרית לשיחות „נוסח רודוס" בין ישראל למצרים. דובר אז על שיחות שייערכו בקפריסין בחסות שליח האו"ם יארינג, ובעיצומו של דין־ודברים על מהות „נוסח רודוס", כאשר ד"ר ראלף באנץ', המתווך מרודוס, נתבקש להגדיר „נוסח רודוס" מהו, פרצו המהומות בהלואן ובאלכסנדריה.

היו שאמרו אז, כי ראו בין המפגינים נושאי כרוזות למען מו"מ עם ישראל, והיו שאמרו כי המפגינים התנגדו לפסקי הדין הקלים נגד הגנרלים של מלחמת ששת הימים והביעו התנגדות למו"מ עם ישראל.

אך בין כה וכה נאלץ נאצר לנקוט צעדים תקיפים נגד המפגינים, והשתמש בסיסמאות האנטי־ישראליות של המשך המלחמה בישראל כעילה לדיכויים. ולא עברו חדשים רבים ובספטמבר 1968 נתן האות להפרת הפסקת האש באזור התעלה, והרוחות במצרים נרגעו.

גם היום אומרת ממשלת מצרים להרגעת המפגינים, כי המלחמה עם ישראל עוד לא תמה. סאדאת לבד מנצער.

■

בקולוקיום לענייני המזרח התיכון, שנערך השבוע במכון „שילוח" בתל־אביב, גילה פרופסור ויליאם קוונדט, מאוניברסיטת פנסילווניה, מי שעבד בשעתו במועצה לבטחון לאומי בבית הלבן, כי ממש ערב מלחמת יום הכיפורים ניהל הנרי קיסינג'ר מו"מ עם מצרים ועם מדינות ערב, ומצרים אף הסכימה לפתוח בשיחות עקיפות עם ישראל. זה היה בראשית דרכו של ד"ר קיסינג'ר כשר החוץ האמריקני, והוא היה בטוח שהמצרים נכנסים למו"מ עד כי לא שעה לאיתותים שנקלטו בוושינגטון על ההכנות המלחמתיות של מצרים.

באותו מעמד סיפר החוקר הישראלי, כי עכשיו ידוע שכבר במארס 1969 מסרו האמריקנים למצרים על כוונתם ללכת בכיוון התוכנית שנקראה אחר־כך „תוכנית רוג'רס", ודווקא ידיעה זו שלהם היא שדירבנה אותם להגביר את מלחמת ההתשה; רק אז הפכה מלחמת ההתשה להתיחה רצופה לאורך כל התעלה.

בשני המקרים כאחד, במארס 1969 ובספטמבר 1973, היו הידיעות על התוכניות האמריקניות לקדם מו"מ ישראלי־מצרי אות וסימן להגברתה של מלחמה, לתנופה צבאית מצרית. ויש גם מקרים רבים אחרים.

כאשר הסכימו המצרים לאחר מלחמת יום הכיפורים להכנס לשיחות על הפרדת־כוחות, הם פתחו במלחמת התשה קטנה בצד השני של התעלה. הם למדו, כפי שגם הסביר זאת איחסאן עבדל קדוס, ידידו של סאדאת, במאמר ערב מלחמת יום הכיפורים שרבים מאתנו לא שמו לב אליו, כי בעיון של קיסינג'ר המלחמה היא אבן־בוחן לכל מו"מ. אם מצרים רוצה להגיע להישגים בגרים — כתב — היא חייבת להלחם.

מכאן משתמעת המסקנה האקטואלית: שככל שאנחנו מדברים על מו"מ עקיף שאיננו מגיע לשלבי ביצוע מידיים, אלא הוא מתארך והולך, כן גובר הפיתוי ליצירת עובדות צבאיות שישפיעו על המו"מ. העובדות הצבאיות אינן חייבות ללבוש דווקא ממדי מלחמה כוללת, שהרי אף מלחמת יום הכיפורים לא היתה מיועדת להיות מלחמה כוללת בעיני סאדאת. היא רק נתדרדרה לכך, שעה שיעדה האמיתי היה תפיסת ראש גשר בתעלה, כדי להגיע באמצעותו להישגים מדיניים.

■

סיסמת „התנופה של המו"מ" כאמצעי למניעת התלקחות איננה עומדת בכור המבחנים שהיו לנו ביחסינו עם מצרים.

אין זאת אומרת, שאין ישראל צריכה לחתור להגיע להסכם עם מצרים. היפוכו של דבר. אך אסור לנו להשלות את עצמנו כאילו הבטחה של מצרים להכנס לשיחות עקיפות עם ישראל, או הבטחה של מעצמה שנדמה לה שמצרים רוצה במו"מ, הן ערובה למניעת התלקחות. להיפך. לעתים יש בהם לעודד התלקחות.

אחד הגורמים אשר עלול לגרום להתלקחות זו יכול להיות ברית־המועצות. ודאי שאין היא מעונינת בעידן ה„דיטאנט" להביא לכלל התלקחות כוללת. אך כאשר אנו מרבים לדבר על נסיון לחלץ את מצרים מבפנים בריה"מ ומתחום ההשפעה הסובייטית, יש לה מספיק כוח והשפעה כדי להוכיח לנו ולאמריקנים את ההיפך מזה.

יכולים רבים להצביע על אלף חילוקי־דעות בין בריה"מ ובין מצרים, כשם שאפשר גם להצביע על חילוקי־דעות בין ישראל לארה"ב, ואפשר לנפח ככל האפשר את דחיית ביקורו של ברז'נייב במזרח התיכון. אבל אם רוצה בריה"מ לשמור על הכלי־זארדים שהשקיעה במצרים היא לא תוותר עליהם בקלות יתרה, כפי שנדמה לאנשי התקשורת במערב.

רב הספק אם אפילו ד"ר קיסינג'ר משלה את עצמו, שברז'נייב החולה יפנה לפניו את הדרך להרחקה טוטאלית של הסובייטים ממצרים. הסובייטים לא יחפצו לעימות כולל עם ארה"ב, שכן מפני אפשרות כזו הם חוששים, אך יש להם כוח מספיק לשלוף את הניצרה, כפי ששלפו ערב מלחמת יום הכיפורים.

בוודאי לא למען התלקחות מלחמה כוללת, אך ברור שככל שיידמה להם שהם נדחקים ממצרים יעלה המתח בינינו ובין מצרים.

„הרגע טמבל! יש לי צ'יק בטוח ביד!"

הרצח והעתונות

שלום רוזנפלד

כשלושה מיליון איירונסיידים עוסקים בימים אלה בפענוח אחת התעלומות המרתקות ביותר שהיו לנו בשנים האחרונות בשדה־הפשע — פרשת רצח החיילת רחל הלר.

הבה כאן יהיה, לפחות לכאורה, כמה־תריסר אלמנטים שאפילו כתגיתם היו מספיקים לשמש חומר גולמי לתסריט של סרט־מתח מעולה: אהבה וקנאה, מין ורצח, „מחתרתי"־למחצה ורמזים מעורפלים מתחום־הבטחון, גופה פרומה שצפה על פני המים או נטמנה בחולות...

כמי שלא מכבר נפלה בחלקו הזכות לערוך ביקור במטה המשטרה ולראות שם כמה מן השיטות המדעיות המתוחכמות והחדישות ביותר לגילוי פשעים, שם אני את מבטחי בחוקריה המעולים ובמעבדותיה המשוכללות של המשטרה ומניח שיעלה בידיה, במוקדם או במאוחר, לשים ידה על הרוצח (או הרוצחים).

אני הקטן, על כל פנים, מבטיח ומודיע ברבים: לא זו בלבד שאין לי אפילו בדל־פתרון לתעלומה, אלא ככל שהחקירה מסתעפת ומסתבכת מאבד אני אף את קצה־החוט שעוד תמול־שלשום הייתי בטוח כי אני מחזיק אותו איתן באצבעותי.

ולא הייתי נדרש לטרגדיה זו, אלמלא כמה היבטים ציבוריים שמתלווים לחקירה עצמה ולבחישה הפומבית בה.

⊙

כאורח, המשתדל כמיטב יכולתו לכבד את חוקי־המדינה וכעתונאי שנושא במידה רבה באחריות משפטית, מקצועית וציבורית לדברים המתפרסמים בעתון זה, חש אני — כרבים אחרים במדינה — שמשהו הקשור בפרסומים סביב החקירה „אינו בסדר".

אומר אני משהו ולא מישהו לא במקרה. שהרי אילו אמרתי מישהו הייתי חייב להצביע על גורם אחד מסויים, הנושא באחריות לפרשת הפיתוחים, ואילו במקרה שלפנינו מעורבים כמספר גורמים וכלי־התקשורת כולם אינם הבלתי־חשוב שבהם.

הבה נבהיר לעצמנו, קודם כל, מה „לא בסדר" בפרסומים הללו.

שניים הם, לעניות־דעתי:

● פרסום שמו של העצור, החשוד ברצח ופרסום פרטים רבים על החקירה, חרף צו מפורש של שופט שאסר — לבקשת המשטרה — על פירסום השם ועל „כל הכרוך בחקירה".

● כריכת פרשת־הרצח בקבוצה פוליטית מסויימת. קבוצה שולית, קטנה, בלתי־חשובה. מבולבלת ומהוגנת — אך בכל זאת קבוצה המפרסמת דעותיה בגלוי ומעולם לא הוצאה אל מחוץ לחוק.

הריני ממהר להדגיש כי אין שום פרופורציה בין שני העניינים. המשני בחומרתם — לפחות בעיני — הוא ללא ספק הראשון.

⊙

בהתייגות, כשאין לנגד עיני אותם פרטים מן החקירה שהיו לנגד עיניו של כבוד השופט, נראה לי כי שגה השופט כאשר נעתר לבקשת המשטרה לאסור את פרסום שמו של העצור והפרשה כולה.

שגה — מבחינה ציבורית, גם אם לא חרג מסמכותו. שהרי רשאי שופט להוציא צו כזה כשהוא מצא „לשם הגנה על ענייניו של בעל־דין או של אדם אחר שנשוי החקר בדיון", כשם שהוא רשאי לצוות שכל הדיון כולו, לפחות, יערך כולו או מקצתו בדלתיים סגורות (במשמע ללא פרסום), כשמדובר בבטחון המדינה או בהגנה על הבוחר או על קטינים.

במקרה שלפנינו קרה דבר מוזר; דווקא „בעל הדין" או החשוד ברצח לא היה מעורב בהתלכה [illegible]. [illegible] יתר על כן, עוד בטרם הובא העצור בפני השופט [illegible] על „מיפנה הדראמטי" בחקירה, על [illegible] שהתהלכו בבית־החקירה ועל הגוון הפוליטי שלפתע קבל אחד הביוונים של החקירה.

שלא כבכל מקרה פלילי מובהק אחר, היו לפרשת רצח החיילת כמה היבטים ציבוריים (עוד לפני „המיפנה הפוליטי" הספציפי שעליו עוד ניחוח את הדיבור). כגון נושא ה„טרמפים" של החיילות ובטחונן בדרכים, החשש שמא בוצע הרצח על־ידי מחבל או מחבלים (חשש שנפרך אחר שנודע ברבים כי לא היה כאן מקרה של אונס), ולבסוף החשש, שמא מעורב איזה גוף פוליטי ישראלי בפשע.

ואם יכול אני להעלות בדעתי מקרה שבו זכותו של הציבור לדעת — הרי כוח שכלי־התקשורת הם ה„מייצגים" אותה — התנגשה בצורה בולטת ב„נחיתותו" של זרוע שלטונית לא להיות מופרעת בפעולתה — זהו המקרה. ומסופקני אם צריך היה השופט להעדיף את השניה על הראשונה.

אך כיון שנתקבלה ההחלטה, חייבים היו, לדעתי, כלי־התקשורת לכבדה. להיאבק בה — כפי שביקשנו לעשות בעתוננו בפרסום מאמר ראשי נגדה, ואולי גם בצעדים נוספים שצריך היה לעשותם במאורגן על־ידי מוסדות העתונות — אך קודם כל לכבדה.

וכך אמנם עשה „מעריב" ביום הראשון אחר פרסום צו השופט. כלי־תקשורת אחרים לא הלכו בדרך זו, וממילא לא היה טעם שנמשיך בהעלמת זהותו של החשוד.

לכאורה, יש לשלטון אמצעים לאכוף על העתונות צו איסור פרסום, או לנקוט סנקציות אחר הפרת הצו. באנגליה, שאת השיטה המשפטית שלה ירשנו, עושה זאת לעתים בית־המשפט עצמו ובלי כפפות־משי.

גם שם חלה התפתחות עצומה בנושא זה של „בזיון בית־המשפט" למן הימים (בראשית המאה ה־17) שבהם כרתו שתי ידיו [illegible] הלן ברגע אחד בעוון ש...הטיל לבנה בשופט, או מאז מקרה קריפן בראשית המאה הנוכחית שהשופט ציווה לכלוא עורך עתון על שלא נשמע לצו ופירסם דיוקנו של נאשם ברצח אשתו. אבל אפילו בעצם הימים הללו נקפט עתונאי חשוב, בן למשפחת פוט הידועה, להודיע מאסר על שהפר צו־איסור של שופט ופרסם שמו של ברון ידוע שהופיע כעד במשפט שהסעיר את עולם־הבידור שם.

לא בהקשר למקרה זה דווקא, אבל בקשר לכל סיכה ה„טוב יהודית", „בזיון ביהמ"ש" הוא־ל־הדין־הרע באנגליה, האשים לא מכבר עורך ה„סנדי טיימס" אותם, שהעתונות באנגליה, — בניגוד לרעותה בארצות־הברית, — היא „חופשית רק למחצה".

אבל במציאות הישראלית שלנו אין נטיה להגיע בתחום ספציפי זה לעימות עם העתונות (אם אינני טועה, היה רק מקרה אחד בשנים האחרונות של תביעה על רקע כזה), ואין אני יכול אלא לשבחה על כך.

לעובדת זאת, נראה לי כי אנו עצמנו, העתונאים, חייבים כל פעם מחדש — לאור הנסיון הנצבר — לקבוע לעצמנו כללים יותר ברורים של ההתנהגות ולדאוג ליישומם [illegible].

אין בדעתי כי שהולך על כך. [illegible] בטרם הובאו לפני [illegible] כמה כללים [illegible] העתונות. אבל [illegible] „שולחן ערוך" גם [illegible] ובמיוחד במקרים שבהם האיסור על פרסום השם או פרטי־חקירה ניתלים על־ידי גורם [illegible] או כאשר יש סיבה סבירה להאמין, כי דווקא אי־הפרסום עלול להיות נגד אינטרס ציבורי מובהק, [illegible] או את האינטרס הלגיטימי של החשוד עצמו.

יש לפתוח עוד שתי דרכים, שבהן ניתן לקבוע [illegible] — ולא פעם נעשה הדבר גם תוך תיאום עם עורכי־העתונים — ושתי הדרכים לא נוצלו הפעם בעוד מועד. האחת — [illegible]. והשניה — היאום עם עורכי־העתונים.

הדרך הראשונה נוצלה בבקשת [illegible], אחרי הטלת צו האיסור על־ידי השופט, [illegible] לא היתה כאן [illegible]. (או כפי [illegible]), קרה איזה [illegible]. אילו היה מפכ"ל המשטרה, או גורם אחר המוסמך או השותף לחקירה, מופיע בעוד מועד לפני העורכים, והיה מצליח לשכנע אותם שאיסורם [illegible] או טובת הציבור (ופיענוח מקרה רצח טראגי והמסובך כזה גם הוא בהחלט באינטרס של הציבור) דורשת איפוא זמני וקצר־מועד בעניין זה או אחר, הקשור בחקירה — היה קרוב לוודאי מונע פרסומים מיותרים בטרם זמנם.

תחת זאת, החלו „חוגים" שונים לספק פרטים מרתקים שונים על כיוון החקירה ומהלכיה, ומי שציפה שכלי־התקשורת יעצרו או יתעלמו מפרסום אלה, חי באספמיה...

אם אמרתי קודם, שהעתונאים צריכים לקבוע לעצמם „שולחן ערוך" פנימי, בלי להרתע גם מביקורת עצמית, מותר לי, דומני, להציע שגם המשטרה תעשה בדק־בית רציני בכל הנוגע למדיניות־פרסום והקשר שלה עם אמצעי־התקשורת, אך בודאי לא בכיוון הבסתת היים נחום לעצמה ולחוקריה...

⊙

וכאשר תערוך המשטרה חקירה בביתה — ולפי מיטב ידיעתי מתנהלת עתה חקירה פנימית כזו — אולי היא תפתור התעלומה־בתוך־תעלומה: כיצד קרה, שמשך כחודשים לא פורסם דבר [illegible] בעיתונים על השתייכותם הפוליטית של החיילת הנרצחת, של חברת החשוד ושל דמויות אחרות ששמותיהן כבר הוזכרו — למרות שצוות־החקירה הראשון כבר עמד על כך בימים הראשונים של החקירה?

מכל מקום, בשלב מסויים ובאורח פלאי פרץ והוצף נושא זה של ההשתייכות הפוליטית, או הרעיונית של „גיבורי־הדראמה", ההוצאה היתה שהושגו בייחום ו/או בביצוע רצח (ועד כהרה הוצגו גם סימני־שאלה אם לא היה גם קשר בין רצח זה לבין מעשי־רצח אחרים שבוצעו פוצנו) הוטל על קבוצה שלמה.

והרי זה מעשה עוול הזועק לשמים!

אם אדם אחד זכותו להיחשב זכאי וחף מפשע עד שהוכחה אשמתו, ציבור אנשים על אחת כמה וכמה, ואין כלל להגזים בחומרה שבהטלת הכתם על קבוצת־אנשים ויהיו דעותיהם הפוליטיות והשקפתם החברתית יוצאות־דופן כאשר יהיו.

ואולי היא הנותנת: דוקא משום שהכתוב מדובר בקבוצה המהוגנת, קיצונית ו„מהפכנית", דווקא משום שכל כך קל להתפתות ולהאמין שהיא מסוגלת גם למעשים קיצוניים ויוצאי־דופן, חובה להזהר כפל־כפליים שלא להדביק בה השדות עד אם יוכח הדבר מעבר לכל ספק.

ודאי, שום עתון וגם לא כלי־התקשורת האלקטרוניים, לא אמרו דבר במפורש, אבל איש מאתנו — האחראים לכלי־התקשורת — איננו יכולים לרחוץ בנקיון־כפינו ולטעון כי שפת־הרמזים, צורת־הפרסום והיקף הפרסום לא יכלו להשיג מה שקרוי „אפקט מצטבר" בכל הכרוך בהזדהות אותה קבוצה בקבוצה האישים הציבוריים בראשה, שהוזכרו בשמם המפורש.

בענין זה (שלא כבענין צו איסור הפרסום) צדק לעניות־דעתי נשיא מועצת העתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך, שמדיה השבוע לנזכא בראיון ב„קול ישראל" כאשר הצביע על „ליבוי יצרים ויצירת אטמוספירה שיינת לכל אלה שיש להם שייכות פוליטית לחקירה".

●

חרף הטענות הבודות כלפי העתונות שאני קולט בפגישות עם ציבורים שונים על שהיא „מתעסקת יותר מדי בפרשיות", „נגררת יתר על המידה בפצעים", „מעוותת את המציאות", „איננה מספקת הבונה באוהנתי" וכיו"ב, אני באה בהפקיד שבמלאכה העתונות בארץ כ„כלב שמירה" של הנוהל הציבורי והטין הזה של טוהר־המידות במנגנון הציבורי הממלכתי.

ספק אם כמה בין ה„פרשיות" החמורות ביותר בהרבה תחומים שנחשפו באחרונה הזו מגיעה לידיעת הרבים אלמלא כלי־התקשורת, וספק אם עיוותים שונים בחיינו היו באים על תיקונם אלמלא כלההבהה של העתונות.

אבל אין העתונות רשאית להעמיד עצמה מעל לחוק ואין העתונות רשאית להגלות בעקרון ולהרוה כדי „ללבות יצרים" או כדי לבצע מה שקרוי בשפה המקצועית „שפיטה על־ידי העתונות" או מה שד"ר רוטנשטרייך כינה „רצח על־ידי עתונות", גם אם מדובר ב„רצח" ללא כוונה תחילה, ואולי אפילו בתוך כוונה טהורה בבדולה של טובה לציבור.

האימה מבפנים

ה. יוספוס

בנמל בן־גוריון נמשכת (עם כתיבת השורות האלה) שביתת עובדי התחזוקה במשך שיתוקה של חברת התעופה הלאומית. בנמל חיפה השבתו שרותי הענינה. בנמל אשדוד נמשכת שביתתם של עובדי מינהל המשבשת הולכת ומערערת את תיפקודו התקין של הנמל.

בחברת ים המלח מקבצים, זה מספר ימים, העובדים אספקת חומרי־גלם לחמישה מפעלים כימיים בארץ בתביעה להטבות.

בבתי־הזיקוק בחיפה נמנעו השבוע ברגע האחרון סנקציות אשר 1,250 העובדים עמדו לפתוח בהן ושעלולות היו לשבש את אספקת הדלק ברחבי המדינה. הדבר נמנע לאחר שוועדת שרים החליטה להיכנע לתביעות העובדים.

וכל זה — תוך שבוע אחד. וכל זה — מי יודע מה עוד יתוסף לתמונה תוך השעות הקרובות — בעקבות ההכרזה על מדיניות כלכלית חדשה, בתוך המאמץ הנפשה להנשימה, בעיצומן של הקריאות ל„הידוק החגורה", ואך ימים מעטים לאחר ההסכמים שהושגו בדיונים מפרכים על תשלום תוספת היוקר. ולמותר להוסיף, על רקע הימים כמות שהם.

אילו בא מי להבין תוכנית לחבל במשק, ספק אם היה מעלה תוכנית טובה ויעילה מזו המתגוללת והולכת לנגד עינינו, אם היה יכול לבחור בנקודות רגישות יותר לחבל בהן. וכי מה עוד דרוש כדי לפרער את יסודותיו של משק ולהרסו?

ואין לדעת מה עוד יביא לנו יום מחר — אם אמנם ילכו הדברים ויתפתחו לפי קו זה — והיכן עוד תיתקע סכין בגבה, ובלבה, של המדינה הנאבקת על קיומה.

אכן, קשה קשה מאד לעכל את התמונה הזאת הזולה — את הקלות הזאת שבה פוגעים בעורקי חייה של המדינה — תמונה שאנו מוצאים בה אף איום בשביתה בנמל בשל תביעה להפלאת התשלום עבור... אי־הצדרות.

ויש צד שווה בין כל השביתות האלה לכיונהן: שאף אחת מהן אינה נוגעת בשכבת עובדים מקופחת הנאבקת, הלילה, על פת להם. שבכולן המדובר הוא בעובדים הנהנים בדרגות שכר והטבות „שוליות" הגבוהות ביותר בשוק העבודה.

★

זוכרים אנו את שביתתם האחרונה — בסך הכל לפני כארבעה חדשים — של עובדי התחזוקה ב„אל־על". אף אז היתה זו שביתת פתע, ללא אזהרה מוקדמת כלשהי, שביתה שגרמה לשיתוק קו התעופה עשרה ימים תמימים.

זכורים לנו הדברים שהשמיע אז אחד העובדים המוהקים באזני עתונאי: „האמת היא", אמר, „שאיני יודע בדיוק על מה המאבק. אבל אני בטוח שכל אגורה נוספת התחוסף למשכורתי תהיה סיבה מספקת שהצדיק את השביתה".

אנו מוכנים להניח, כי כיום יודעים לפחות כל עובדי התחזוקה על מה ובשל מה הם שובתים — אבל הזלזול הנפשע שגילו אז בעינו נשאר: הזלזול בחוק, הזלזול באיגוד המקצועי, הזלזול המוחלט בכל המתחייב במהות התפקידם.

לגבי דידם לא נשתנה דבר.

ובכך היה האתגר שבמגיע העבודה הכמשלה, זה בה שהוטל ונוטל על כתות באמונה של שביתה זו — השאלה האם אמנם יתחולל שינוי, או האם יוסיפו הדברים לנוע על פסי האתמול. ובוודאי לא הנזק של ההתבוננות באמור, כי בשביתה זו יותרן לא רק גורלה של „אל־על", אלא את גורלה של המדיניות הכלכלית ואת עצם החיים בישראל.

כי אכן, זוהי שביתת־מיבחן.

וברור, כי הצעד הדראסטי אשר נקטה הממשלה לא זו בלבד שיהיה לשווא אם לא תגלה עמידה איתנה, עד הסוף, ללא ויתור קל שבקלים, אלא שכל משמעותו תיהפך על פיה. שכן זו המבחינה של המדיניות הכלכלית, שלא זו בלבד שאין היא יכולה להסתפק בקיום המצב כמות שהוא, אלא שהיא דורשת ותדרוש נכונות לויתורים, להסתפקות בפחות, ל„הידוק החגורה", למידת צנע.

בכך תכליתה, בכך היא תלויה ובכך תלוי עתידו של המשק ועתידה של המדינה. ולכל כניעה, ולכל הודייה, כי אמנם אפשר להמשיך כדאשתקד, מוכרחה להיות השפעה הרסנית שהביא לפתיחת שערים לרווחה לגל שביתות נואה שאת ראשית להצו אנו הים כבר, ולא רק ב„אל־על".

כאשר עובדי בתי הזיקוק בחיפה עמדו לפתוח בסנקציות, לא לימד עליהם סניגוריה מזכיר מועצת פועלי חיפה, שטען כי במשך שנים לא נקטו העובדים שם בסנקציות — והם הגישו חמישים ושבע תביעות הטבה. חמישים ושבע; ובתוכן תביעות לקשר אין להן ולשכר העבודה — כגון תביעה להגדלת סכום ההלוואה לכל עובד עד 5,000 ל"י בלא ריבית ועד ל־10,000 ל"י נוספות בריבית של 5 אחוזים בלבד; ובתוכן עשרות עשרות תביעות המצוררות ההפעלה בכוח הדיון שהעלה אותן — ושרק מציאות מעוותת ועהרנן כחולם יכולים היו להוליד.

והלוחץ ילך ויגבר, ילך ויחמיר, אם אכנם לא תוחזר במלוא העוצמה ההכרה כי לא יועיל, אם לא יובהר בדרך החריפה והנחושה ביותר, כי לא תהיה כניעה [illegible] בקצתה הנכנהל ב„אקדח" ביד.

ובכך נעוץ עיקר של האתגר.

★

כי השאלה אינה איך לבטל את השביתה. אין בריה"מ אשר יכולה להוציא בלי נשק זה מידיו של העובד.

השביתה אינה בתביעה אלו או אלו הטרעלות על ידי העובד, שבוודאי לא את כולן אפשר לדחות במחי־יד ותוך הכוח האשכמת, שאין היא הענין ולהוד לה ויש לבקש אותן גם במקומות אחרים — בתחום המדיניות הכלכלית שתולידה מציאות מסויימת ואווירה מסויימת, שמעתה כלוראות את הדברים כמות שהם ולהסיק מהם את המסקנות הנדרשות — ואשר הניחה גם לנשק השביתה להגיע לעיוות שאליו הגיע.

והפליא שאף כיום נמכנת הרתיעה הזאת, נביכות ההתפלמות הזאת: שאף כיום בעלה איזכורה של ברורות־חובה זעקה כאילו יש בכך משום חיסול מעמד של ציבור הפועלים. ואין השים איך נתצוות נשק השביתה להפך, למעשה, למכשיר המעמיק והולך את הפער בתוך ציבור הפועלים. [illegible] איננה נקבעת עוד לפי כבבו של העובד, לפי צדקת תביעותיו, אלא לפי כוחו של התובע, של „האוחז ביד" — לפי מידת יכולתו ליליך ולהזיק ולפגוע בנקודות הרגישות החיוניות שבמשק.

השאלה העוקבת אינה בקיומן של שביתות — שהכוכב יהיו — אלא בדרך שבה הן מופעלות.

הן אינן אמצעי אחרון, הבא לאחר מיצוי כל הדרכים האחרות, אלא צעד שאפשר לנקוט ללא רתיעה כלשהי, ללא הרהור שני על משמעותו והשלכותיו.

החומרה היא בהפקרות שורך זו הולידה. בהפקרות שאמנם הגיעה לנקודת לא־איכפתיות בלתי־נתפסת.

כי איך ניתן להסביר את הפער המאיים הזולה משביתות אלו לבין הימים שבהם אנו עומדים? איך ניתן להסביר את הקלות הזאת שבה מונפה נזק זה אל ליבה של המדינה?

איך מסבירים את הקלות שבה מופעלות סנקציות המשתקות מפעלים חיוניים, או שבה מושבת נמל וכרגיל — ובוודאי לא במקרה — בעונה הבוערת של יצוא הדרים וכדומה? איך מסבירים את הקלות שבה משתקים קו תעופה לאומי. כך, ללא כל אזהרה וללא מיצוי כל הדרכים האפשריות הקיימות, תוך „מצוף ארוך", תוך עמידה מול הנזק המבבל המורכב בצחוק של לעג, בטענה כי אין כאן שביתה כלל, אלא עובדים „לפי הספר"?

איך מגיע ציבור עובדים בתחום חיוני כל כך ללא איכפתיות מהרידה כזאת, לדרגת הפקרות שכבכם לא נותר כל ברוח בינה לבין פשע לאומי פשוטו כמשמעו?

★

כל הנזק הרב שגורמה יש בו משום ברכה.

כי בשעה זו אין לך דבר הטוב ככך שיומחש לנו במלוא החריפות האפשרית הציוורתן [illegible] על פני „כבע הכביב הממנוה", כי יומחש ויובלט קצה הדרך שאליה הגענו, וכמו אין אנו מודעים לה כלל.

לאחר מלחמת־העולם, כאשר הטילה בריה"מ על פיגלגד השלום פצועים צבועים, היא סירבה לקבל מילווה גדול שהציעה לה ארה"ב, ובעבור זמן הסביר לי פיני אחד בפסטות: עיקר חוסנה של אומה — אבר — הוא במאבק שלו הוא במוגלת, הוא צושה, בכוח שהוא בגלה מבפנים, ואין לך אויב גדול מזה של „כסף וולי".

והוא היה בעוכרינו.

מי מאתנו „מתרגש" ממאות מיליונים או אף ממיליארד? כאשר אנו מדברים על בטחון אנו עולה בתוך כל אחד ואחד מאתנו הנכונות לעמוד במבחן ולהקריב כל קרבן שיידרש, אבל אצל כמה מאתנו מתקבלת שאלת הבטחון עם המאבק הנדרש יום יום בסדנה, בבית החרושת ובכל מקום עבודה שהוא?

כאשר אנו עוקבים בחרדה אחר הידיעות על עכרתה של ההייגנשה, על הלחצים המופעלים או הצפויים לנו — כי נותן את מלוא הדעת על כל הנדרש כדי לעמוד בהל להם־בים אפשריים — כדי לשכנע ולהמחיש את נכונותנו והחלטיותנו לעמוד בהם?

האמנם יש בשיתוק של קו התעופה הלאומי בשעה זו כדי להעיד על כך, כדי להעלות דמות של ישראל אשר אחוזה כולם דרוכים במאבק טוטאלי לעמידה במבחן החמור הניצב לפנינו?

ובכובן, אין זו רק שאלה של „הדיוניי". תוכנינו הפנימי אינו דורש בעיקר כדי להפגינו כלפי חוץ. וגם, גם בעיקר — ובמידה

(סוף בעמוד הבא)

מחיר קוט[ן]
חברת פילוט [...] הצרכנים שלפני [...] הספיק לרכוש טלויזיה במחיר ש[...] עד 15.1.1975 (*
הפיחות מקלט טלויזיה [...] מודל 1975 עם כל השכ[...] האחרונים.
2990
דגם WINDSOR 4067 מסך 61 ס"מ
5 שנים אחריות חינם לחלקי[...]
אם יותקן בשרותי פילוט
אולמי תצוגה:
ת"א: רח' הצפירה 19 ★ רח' ארלוזו[...]
ירושלים: רחוב שמואל הנביא 66
חיפה: קרית אליעזר, מרכז מסחרי [...]
המכירה בכל סוכנויות פילוט
פילוט
הזדמנות בלתי חוזרת
שמלות, עודפי [...]
„פנינה" — יצרן מוצרי סריגה
בני ברק החשמונאים 5, טל. 782939

صكنا من الاهل

פאריד אל אטראש

פאריד אל אטראש, כנף-רננים נעלסת, נפטר לפנות ערב בביתו שבמצרים.

הבשורה על רצון אללה, יתברך שמו, הגיעה אלינו במהירות חזיז והטלוויזיה, שכשכנה בירושלים, הורידה אותה מייד כרעם על ראשנו.

חדשות שמונה-ומחצה הרחיבו על כך את הדיבור ומסרו לנו, מה שקורין, חומר רקע. עכשיו-מצפה, אומר זמר-עם אנגלי, אינם מתים. הם נפוגים, פשוט, לתוך הבצת. הטלוויזיה חוזרת, משום כך, על הבשורה, בסיכום וחדשות-הערב, פעם שלישית ואחרונה.

אותו בוקר מצטננת כבר בחדרי-הנפטרים בר-פתו הזמה, רבת-הכאב-בים, של משה הלוי. אף מלה אחת. לא בחמש, לא בשמונה-וחצה, לא באחת-עשרה.

האיש שנתן לנו תיאטרון, לפני שהיתה לנו לשון לשחק בה!

על קפה הפוך

המולטיוורסיטה השמאלית

ג'ו מקארתי, מנוחתו עתה עפר, היה לפנים יושב ראש ועדת-הסנאט לחקר פעולות-הם הבלתי-אמריקאניות של הקומוניסטים ומלווים-בדרך. בדיקותיו נהפכו, ברבות-הימים, לבדיחה נואלה, אחר-כך מוקצה מחמת מיאוס, לבסוף גם מסוכנת. אלפי אנשים ישרים, תמימים בדעתם, ביחוד אינטלקטואלים נקראו להעיד לפניו ושמם נגרר לפרקים, כבשר-חזיר נגוע בפי כלבי-השוק בצהרים. רבים אבדו את משרותיהם, אחרים הטיחו ישר בפניו והיו אף כאלה שנטשו בגללו את חוף-מולדתם.

קצר, המר הגמהר, הוא אירוניה לעצמה. נתבקש לפני הסנאט ונמצא חייב בבזיון הזוקה.

מילר כתב בגללו את "ציד המכשפות" הוצאת "מערכות", שלא אחריו, העמי-לקוראיה את ספור-חייו. שכחתי מפי מי, אך זכור אני ששכחתי לתרגמו למענה עברית.

מסתבר, שסוכנות-הבין, הידועה לנו עתה בראשי תיבותיה כסי-איי-או, הולכת בדרכיו ו"טיימס" מוסר לנו אפילו שעקבה אחר מבשי שופט בית-הדין-העליון, ויליאם דאגלאס.

המכיר את האדירה, החפשית היפה שבדימוקרטיות, מובטח ודאי בלבו כי בדומה לפולמוס האמריקני, הסתיים אף פרשת חיי-לול רשות-היחיד בבזיון כבוד האדם.

אף-על-פי-כן נשאר, כמו שאומרים, טעם מר בפיך. השופט דאגלאס עומד אומנם בעל לחדשות, אך מה בדבר איש לשכה-הגדית של פוידוגם, הקאנצלר בראנדט, או השר האנגלי, שנתגלה בימים אלה כאיש הקשר הצ'כי? המהני אם יש מי שכמטיל ספק בכך שמלאכים, עושי דברו של העולם הקומוניסטי, מוצבים בכל ממשל, מועצת-מנהלים, מוסד אוהרי, ארגון-מתנדבים, אגוד-אמנים, תנועה לשלום, או לזכויות-אנוש בארצות-הברית כשודדים בבדיד של עלי-באבא?

חייב אדם להיות שוטה, חרש או סומא, כדי לא להבין שאם אין גיס חמישי במערב, יש בו מן-הסתם ששי, או שביעי, הרואה הכל, רושם הכל, מוסר הכל, בוחש בכל!

מקארתי, או סוכנות-הבין המרכזית, הם בלי ספק תרופות שפגיעתן קשה לדימוקרטית יותר מן המחלה המכרסמת בגופה, אך די להניח יד על מצחה הבוער, כדי להווכח שחומה עולה, משעה לשעה!

רחוק אני מלאמר כי עובדי-התחזוקה, שפנו השבוע לארגוני חוץ-לארץ בבקשה למנוע מאל-על שירותים שוטפים, מודרכים — שלא מדעת, כמובן — בידי עושי דברים של משנאינו. אומר אפילו שכולם — סייסים, ימאים, נתבים, פועלי-פוספאטים — פטריוטים טובים, מסורים למדינה, מסורים לציבוריה. אך לא אתמה הרבה אם יתברר כי יש כי שמושך, בכל-זאת בחוטים!

כאילוסטרציה לדברי יכול הייתי להביא כאן את הידיעה על חוג הסטודנטים והציירים, שהכריזו כי בקשו להפיץ את רעיונותיהם הטרוצקיסטים באמצעות ועדי-עובדים, או תאי-חשיבה בצבא. אך מוטב שנהלים לפחות ממשחקי-ילדים! אומר, אולי, רק שאפילו ערות לב נציג ועד-התחזוקה, כר מה-שמו (לא היינו שוכחים עליו, אלמלא ילדי גן-העדן שלנו בטלוויזיה, המסלסלים יום-יום בהכרזותיו) אינה תנאי מספיק להרס חיינו, אף כי בפירוש תנאי הכרחי. הורסים את חיינו הכוחות המניעים את הציונים וחורשים לפניו מעניות אחר מענית.

כר מה-שמו אינו אשם בדימורליזציה שהכניסנו לתוכה, יותר מן התולדה, המביאה עלינו את הדבר. אינה מעלה אפילו על דעתה שהכנים, המחבאות בפרוזה, מפיצות כתנים נושאי-מגפה. התולדה, מספר לנו קאמי, היא קרבן המוות השחור, לא מחולליו!

האוניברסיטאות שלנו, כלי-התקשורת שלנו, הם לרבה הצער עכברושים נושאי טפילים. המטופשים שבפרופסורים היו כפשים עוד לפני שנידקרו, אך אפילו נבונים שבתוכם אינם עוצרים רגע להשוב כי יש מי שמקנה בהם יזה. רובם חיים בעולם של אורך ורוחב, לא עומק, לא גובה. אם יורדת פתאום כוס-תה על שולחנם, אינם רואים אלא סנל וספרי הפיסיקה, המפרשים לנו את איינשטיין-לעניים, כופנים כי בתודרת יצורי אורך-ורוחב אינם יכולים להפוס אפילו מניין ירדה!

אלא שהציונים, הדפיסים אינם עגול מצוייר על שולחן. יש להם עומק בחלל האם ירדו עלינו — יש מי שהוריד אותם! יש מי שחורש בעגלת התמיכים שבנו ומשיע להם בלהשית, מכתבים יוצאים למערכת, דיסאינפורמציה, צלצולי כלשון כזבים במלחמת יום-הכפורים!

איני רוצה שיראו בדברי כתב היתר או המלצה, לכונן ועדות-חקירה בנוסח האינקויזיטור הגדול מויסקונסין. ישמרנו אל מן הפאשיזם הימני, כמו מן השמאלי! דימוקרטיה ומשטרות-חשאיות הן תרתי-דסתרי! אך כדאי שנשמור, בכל-זאת, על כללי ההגיינה האישית במולטיוורסיטה זו של ארץ-ישראל — וכל אדם סניגור לעצמו!

חנוך ברטוב · הפרט הקטן

שלושה פרופיסורים בשלוש עיירות-פיתוח

נפל בחלקי השבוע להאזין לרשמיהם של שלושה פרופיסורים מארה"ב שהתארחו כ"מלומדים תושבים" במשך שבוע ימים בשלושה ישובים בישראל — בית-שאן, חצור והנתיבות, והייתי רוצה, בכל הפשטות, לדווח על מה ששמעתי מפיהם של "אורחים לרגע" אלה.

מאז שנים אחדות מופעלת תכנית זו בכיוון הפוך: ישראלים עושים שבוע-שבועיים בעיר אמריקנית, בדרך-כלל כזו שיש בה קהילה בינונית, ושם הם נפגשים עם שכבות שונות — אנשי אוניברסיטאות, תלמידים ומורים בבתי-הספר, בתי-כנסת וסתם בני-אדם.

השנה ניסו היוזמים — אנשי המחלקות לנוער ולחלוץ, הארגון וההסברה של ההסתדרות הציונית — רעיון שנראה היה כאילו הוא מתבקש ובכל-זאת לא "עלה" עליו איש עד עתה: פרופיסור סידורסקי מאוניברסיטת קולומביה, שהוא גם מומחה לענייני הארגונים היהודיים באמריקה וכתב על-כך מחקר חשוב, הלך לנתיבות. פרופיסור וקסמן, סוציולוג צעיר מברוקלין קולג', שהתמחה בבעיות המתחים הבינגזעיים, הלך לחצור. פרופיסור קאסלר, מרצה במשפט בינלאומי באוניברסיטת מק-גיל במונטריאול, ישב בבית-שאן.

את רשמיהם, עלי להקדים ולומר, סיכמו השלושה בעברית. כבר בזה היה משהו מרנין ביותר, בעיקר בקיאותם של שני הצעירים יותר, וקסמן וקאסלר, ב"עברית שלנו", מעודכנת, מתחכמת, כולל עגה ושיבושים. מכאן אפשר כבר לראות, שלא היה כל "קצר" לשוני בינם לבין מארחיהם.

■

העיקר הוא במה שראו. כולנו שבויים לדימויים, שלא-אחת יש לנו חלק בקביעתם במוחם של אחרים ולאחר זמן מתחילים גם אנחנו לנהוג בהם כאילו היו עובדות מוכחות. לא כך מי שבא מרחוק, הוא גם, במובן ידוע מבפנים ובמובן אחר הוא מבחוץ.

סיפר, למשל, סידורסקי על שיחותיו עם אנשי נתיבות, שרבים בהם יוצאי מארוקו ותוניסיה ויש בהם יוצאי מזרח-אירופה. בתחילה התנהלו השיחות, אכן, על ענייני המקום, בעיותיו, צרותיו, לבטיו, אבל מיום ליום העתיקו המארחים לעבר בעיותיו הכלליות של העם היהודי ומתוך גאווה והכרת-ערך, ששעו על האורח בעל העין החדה והפיקחית רושם רב. את חלוקת הגלויות קבעו מארחיו לפי טעם האוכל: לאורך כל הקשת שראשיתה בפרס וסופה במארוקו, החריף הוא סימן-ההיכר. הפוכו של דבר בקשת הצפונית, שראשיתה בטולידו והיא מושכת מזרחה — הכל ממתיק והולך, ונעשה מתוק מאוד בתפריט הפולני...

במארוקו עצמה, אמרו לו המארחים, יש בה מסימני קיבוץ-הגלויות. המערב כולו מחזיק את ספרי-התורה בתוך בגד. המזרח בתוך קופסה. במארוקו — אמרו — יש גם מזה וגם מזה...

זה, כמובן, על דרך ההיתול, אבל סידורסקי התכוון ליותר מכך, והבליט מה שהתרשם ממנו בעיקר — שהמאפיין את המקום אינו מה שחוצץ כאילו בין העדות השונות אלא מה שמלכד אותן לאחדות נאה אחת.

■

מזווית משלו סיכם פרופ' וקסמן את רשמיו מחצור. הוא הביא עמו גם את רשמיו מן המתיחויות הבינגזעיות של ניו-יורק וגם מה שקרא על בעיית העדות בישראל. איני יודע בן כמה הוא, אבל הוא נראה צעיר כבפי גילו — כמין סטודנט עירני. אני יכול להאמין שכבש את לב הילדים והנוער ואין לי סיבה שלא להאמין לו, שיצא נרעש ו"מבולבל" מן הנסיון הזה.

מה כל ההשוואות האלה בין בעיות הגזעים של אמריקה לבין מה שראיתי במקום קטן, מרוחק, מקופח כחצור. הוא תיאר באיזו סקרנות ובאיזה קשב התנהלו השיחות אתו — ואלה היו שיחות, אמר, פשוט בין יהודים.

בליל-שבת, סיפר, הלך אל "החלק הפחות טוב" של חצור, אל המקום שמשחקים בו ביליארד ומתגודדים ה"חברה", ובמוחו אותו דימוי שלילי על נער-שוליים, פנתרים וכיו"ב. כשקרב אל החבורה הזאת, מוכן למה שצריך לעצמו מנסיונו בשכונות ניו-יורק, קיבלו את פניו — סיפר בחיוך קתדסי — ב"שבת שלום, חיים". הוא סיפר על שיחות שנתארכו שעות עם נוער, שלכאורה אינם משוחזים.

ושוב, צדוקו של אורח לרגע: פתאום, מעבר לכל הבירורים על אותה גולה שעירה גם בחומר וגם ברוח, מעבר לביקורתנו העצמית על איזו הדלדלות של חיינו כאן, חש הסוציולוג היהודי הצעיר פתאום עצמו בתוך עמו.

■

השלישי, פרופ' קאסלר, שעשה אמנם כבר בעבר שנה אחת בישראל, אבל העברית שלו היא כמעט צברית, מספר על בית-שאן.

הוא מגלה בקיאות לא-מבוטלת בענייני העיר, יחסים בינמפלגתיים, אנשי בית-שאן לעומת הקיבוצים שמסביבה, זה שכאילו רמת-החינוך אינה מניחה את הדעת, יוצאי עדות שונות.

אך שוב, כהתרשמות בלתי-אמצעית ובלתי-תלויה, אתה שומע דברים, שצריך כנראה להיות "אורח לרגע" בשביל לראותם. הוא מספר על כניסתו לכיתה אחת, שהתנהל בה שיעור באזרחות, ד-

הוא קיבל לידיו את ניהול השעור והתרשם מרצינותם, מסקרנותם, מרמתם של החניכים. כך בשורה ארוכה של שיחות כאלה עם תלמידים, עם ועדי עובדים, עם פרנסי-ציבור ועם סתם תושבים. בדומה לשני עמיתיו, חזר והדגיש את השכחיות ואת האוולת שבהקבלת מצב היחסים הבינעדתיים והבינגזעיים בכרכי אמריקה ובקדה להוויה שמצא בעיירה הזו, שאנשיה גאים בחייהם, שהם מגלים סקרנות עמוקה כלפי החיים היהודיים במקומות שהאורח בא משם, אך לא מתוך התבטלות ולא מתוך התנשאות, מתוך כבוד ואחווה.

הריני ער לחשדו של הישראלי המצוי, שדברים אלה יישמעו כ"ציונות". אף אני צפיתי בתכנית "דיכוי" שהוקרנה בטלוויזיה שלנו ערב סילבסטר — ורק בוחן הלבבות יודע לכה הוקרנה ומה באה ללמד את הבוני בית-ישראל — וראיתי את התמונה המזועזעת של שריפת הכתבליס בבית-שאן. לא ראינו את הפוגרום שעשו באירים בבירמינגהאם בעקבות הפצצות שהרגו ופצעו יותר ממאתיים איש במסבאות העיר, וגם לא שמעתי שבירמינגהאם חדלה להיות כרך חשוב בעולם המערבי. בית-שאן היא מה שרואה פרופ' קאסלר יותר מזו שרואה אותו צלם טלוויזיה.

ביזונות, הרהרתי בלבי כשהאזנתי לשלושה מלומדים, שיש להם בהחלט יכולת להעריך כה שהם רואים, היא בכל-זאת יותר מאיזה דימוי. כל מי שהאזין לדברים, שהיו שקולים ולא חששו שמא יגלו גם את ריגשות משמיעיהם מפני שכנגדם לא יימצא איש שהם קרתנים האמוסים ומסתנוורים — בכל-זאת, קרלומבית, מקבילי! — חש כמותי איזו בושה עמוקה על שזוקקים אנחנו לשלושה עדים רחוקים בשביל להזכיר ש"עיירת פיתוח" היא מלת גנאי.

■

עוד על כך הייתי רוצה לדווח: פרופ' וקסמן, שבתו לומדת בכתה ג' בבית-ספר עברי באמריקה, הביא מכתבים מכל ילדי-הכיתה לילדי כיתה ג' בחצור. הרעיון היה של אשתו, סיפר, ואילו הוא עצמו פקפק בכך. הוא מצא בחצור שלוש מקבילות, והמכתבים הללו עוררו התרגשות כללית בין הילדים, הם כולם ישיבו לילדי ניו-יורק.

הוא עצמו, אם לא נוגע לאף-מראת בתחילה הארץ-ישראלית תנראה אותו בתוכנו, יפעל בודאי להפיכת הניסוי הצנוע הזה למפעל שיקיף אנשים רבים יותר.

הוי דבר משמח בימים כאלה, ונעים לספר עליו.

ויתכן, שכדאי גם לכבה כאותו להצטרף לנסיון כזה ולגלות — לעצמנו — את ארץ-ישראל.

יצחק זילבר

התקציב החדש: שדה מוקשים

מה זה תקציב? על כך השיב פעם פרופסור לכלכלה: "זוהי שיטה המעוררת דאגה מראש במקום לעורר צער לאחר מעשה". לפי הכלל הזה חייבת הצעת התקציב הנדונה כעת בממשלה לקראת שנת הכספים הבאה — 76-1975 — לעורר הפעם לא סתם דאגה, אלא ממש חרדה לקראת מה שאנו הולכים.

כבר התרגלנו למספרים בסדרי-גודל אדירים, עד שחדלנו להתרגש ממספרים גדולים. ואף על פי כן, הצעת תקציב בסך 55 מיליארד לירות — כלום תופס האזרח הפשוט מה פירוש הדבר? התקציב המקורי לשנה השוטפת (ולצורך זה צריך להשוות רק את התקציב המקורי, בלי התקציבים הנוספים שבאו במרוצת השנה, כי גם בשנה הבאה יבואו בודאי עוד תקציבים נוספים) היה בסך 35 מיליארד לירות, כלומר: תוספת של 30 מיליארד לירות! או, במונחים פשוטים יותר: אם לחלק את עומס התקציב על כל אזרח במדינת ישראל — הרי אם בשנה הנוכחית הוטל על כל איש ואשה, כולל כל ילד, אפילו תינוק בעריסה, לשאת בממוצע בסך 10,000 לירות בעול התקציב, הרי בשנה הבאה יהיה על כל נפש בישראל לשאת בעול ממוצע של 16,000 ל"י.

המספרים הללו מחייבים כל אזרח לשאול את עצמו האם ההכנסה הממוצעת לנפש תעלה בין השנה הזאת לשנה הבאה בשיעור שבין 10,000 ל-16,000, שאם לא כן — והתשובה כנראה תהיה שלילית — פירוש הדבר שכל נפש בישראל יצטרך להפריש חלק גדול יותר מהכנסתו כדי לממן את תקציב המדינה. כלומר: צמצום נוסף בתקציב כל משפחה בישראל.

●

ממילא מתבקשת שאלה אחרת: מה יהיה האחוז של תקציב הממשלה בשנה הבאה לעומת ההכנסה הלאומית? בכל מדינה זהו קנה-מידה קובע — איזה חלק מן ההכנסה הלאומית נוטל התקציב הממשלתי?

מי שיתרגם את השאלה הזאת ללשון המספרים אי-אפשר שלא יאחזהו חרדה: הצעת התקציב לשנה הבאה בסך 55 מיליארד לירות היא בסכום גדול יותר מכלל התוצרת הלאומית של שנת 1974! ואז אחת משתיים: או שהתוצר הלאומי שלנו יגדל בשנה הבאה במידה ניכרת, כדי להשאיר משהו גם לאזרח אחרי שאוצר המדינה יאכל את עיקר עוגת התוצר הלאומי, או שהתלות שלנו בכספים מחוץ-לארץ בכל המקורות (תרומות, מענקים, מילוות, השקעות וכו') בהכרח תגדל עוד יותר.

אבל אם התוצר הלאומי לא יגדל בממדים עצומים כל כך ומקורות החוץ לא ישפיעו עלינו שפע גדל והולך כל כך, הרי המסקנה האכזרית, שהאזרח הישראלי חייב להפיק מן התקציב החדש היא: הידוק נוסף וקשה מאד של החגורה הכללית!

החשבון פשוט: אם העוגה אינה גדלה ואם האוצר נוטל נתח גדול יותר מן העוגה הכללית — נשאר פחות לפרס, לאזרח! כמה יקטן בכל אחד מאתנו, מה וכיצד יקטן? תשובה לכך לא תבוא לפני ששר האוצר יגיש את התקציב המפורט לכנסת. אבל המסקנות הכלליות, על כל חומרתן, מתבקשות לפי ניתוח ראשוני של גודל התקציב המוצע.

●

על מה יוציאו את התקציב הגדול הזה? — האומדן המוצע גדול בערך ב-60 אחוז לעומת התקציב המקורי לשנה השוטפת (55 מיליארד לעומת 35 מיליארד ל"י). אבל מי שיבדוק את הסעיפים העיקריים של תקציב המדינה — ימצא שאם אין כוונה להרחבת ההוצאות באופן ממשי, כי אז אין הצדקה לתוספת גדולה כל כך, שהרי סעיף החזר חובות במטבע החוץ (שהוא סעיף נכבד בתקציב) חייב לגדול רק בשיעור הפיחות, כלומר ב-43% בלבד; היבוא הביטחוני, סעיף חשוב אחר בתקציב הממשלה, גדל לאחר הפיחות רק בשיעור של 21% (אפילו אם לוקחים בחשבון את התייקרות המחירים בחו"ל במרוצת השנה האחרונה, גם אז עלה מחיר היבוא הכללי פחות משיעור הפיחות של 43%). גם הוצאות השכר לא עלו בסדר גודל של 60%.

והרי שלושה סעיפים אלה הם המרכיבים החשובים ביותר העשויים להשפיע על תנודות בתקציב. אם בכל זאת מוצע לנו תקציב מוגדל ב-60%, יש להניח שמוצע להגדיל סעיפי פעולה שונים בהרבה מעל המתחייב מן ההתייקרות הכללית, וזאת מבלי לקצץ די בסעיפי הוצאה אחרים ואז עולה ממילא השאלה: בו בזמן שכל בית בישראל נדרש להדק החגורה — על שום מה מתכוונת דוקא כעת הממשלה להרחיב את החגורה שלה?

אבל גם החשבון הזה עדיין אינו שלם. כבר כעת, כשמדברים באוצר על הצעת תקציב של 55 מיליארד לירות, הוא מבוסס ביודעין על גרעון של 1.5 מיליארד ל"י לפחות! ועדיין לא נסתיים המיקוח בין משרדי הממשלה ויש חשש גדול שלבסוף עוד יגדל אומדן התקציב, ומכיון שאי-אפשר יהיה למתוח עוד יותר את מקורות ההכנסה — שהם מתוחים כבר בלאו הכי — הרי פירושו של דבר שצפוי מראש גרעון גדול עוד יותר כדי לכסות כל הגדלה נוספת בתקציב.

אבל ברור, שבגרעונות אי-אפשר לקיים תקציב, ויצטרכו במשך השנה למצוא כיסוי גם לגרעונות, ואם לא תהיינה הכנסות נוספות, יהיה המוצא היחידי: הדפסת כסף נוסף, כלומר: מימון אינפלציוני חסר תקדים בהיקפו, העלול להכביד אותנו בגזרה הרבה יותר גדולה.

●

אלא שגם זה עוד אינו סוף פסוק. הנסיון מלמד, שהתקציב המוגש לנו בראשית השנה — והדמיון בינו לבין מה שקורה לתקציב במרוצת השנה הוא בקרוב מוחלט... כי מקובלת אצלנו השיטה של "תקציבים נוספים", המוסיפים עד מהרה את התקציב המקורי לחסר כל משמעות. נקח, למשל, את תקציב השנה השוטפת: במקורו היה התקציב של 35 מיליארד. כמה חודשים אחרי כניסתו של מר רבינוביץ לכהונה של שר האוצר הגיש לכנסת תקציב נוסף של עוד 1.5 מיליארד ל"י. עכשיו, אחרי הפיחות, הגישה הממשלה עוד תקציב נוסף בסך 5 מיליארד ל"י.

כך הגיע התקציב של 41.5 מיליארד ל"י. ואין זו תופעה מיוחדת לשנה זו. כך נוהגים אצלנו מדי שנה בשנה על אף כל ההצהרות החגיגיות של שרי האוצר שהם יימנעו מהגשת תקציבים נוספים. מכאן, כאשר מדובר עכשיו בהצעת תקציב מקורי של 55 מיליארד ל"י — מותר לנו לצפות שבמרוצת השנה גם זה יגדל לבסוף לתקציב הרבה יותר גדול. ואז צריך להתייחס לכל ההצהרות שמפניו לפיל — כבדיה כפולה ומבוטלה!

למי שיש ספק בכך — ישים אל לב "פרט קטן": בתקציב לשנה השוטפת (74/75) היה סעיף של רזרבה להתייקרויות ולהוצאות אחרות בלתי צפויות מראש. והנה גם אכלו את הרזרבה וגם ביקשו תקציבים נוספים של עוד 6.5 מיליארד ל"י. עכשיו מציעים לנו תקציב שיש בו מראש כבר גרעון ידוע בסך 1.5 מיליארד לירות (ועל רזרבה כבר אין מדברים בכלל!) — כלום יכול להיות אצל מישהו ספק איך יהיו פני התקציב החדש בסוף שנת הכספים הבאה? איך יתנפח ואיך יוטל על כולנו עומס הרבה יותר גדול אפילו מן התמונה הנראית לעין היום?

●

אי-אפשר להתייחס להצעת התקציב בלי להרהר בנושא אחד אשר עלול לעמוד בדרכו של התעסוקה בשנת הכספים הבאה: אם נגיע למצב של אבטלה בממדים רציניים — באיזו מידה יוכל התקציב לענות על צרכים דוחפים? והרי במצב כזה — כשהיקף התעסוקה ירד, ממילא גם הכנסות התקציב ירדו, כי כל נסיגה במשק תשפיע מיד על ההכנסות הישירות והעקיפות — אם מעבידים כל אפשרות לראות תקציב ללא כל רזרבה, תקציב בחסר בלאו-הכי, מהיכן יבואו האמצעים לענות לצרכים הדוחפים?

כל אלו הן שאלות יסודיות וגורליות לא רק לגבי תקציב המדינה לשנה הבאה, אלא לעתידו של המשק הישראלי בכלל, כפי שנובע מן התקציב המוצע. אלו הן שאלות הנוגעות בסופו של דבר לכל אזרח בישראל, כי הן הקובעות במידה מכרעת את [illegible] כולנו.

הממשלה עדיין דנה בהצעת התקציב. בינתיים היא עסוקה בויכוח פנימי בין השרים, שכל אחד רוצה חתיכה גדולה יותר בעוגת התקציב. אבל הגיע הזמן שיבינו, כי לא זוהי הבעיה כעת. אנו הולכים אולי במצב הראשון בתולדות המדינה לקראת [illegible]. [illegible] — [illegible].

אסור לגשת אל התקציב הזה בגישה שיגרתית מקובלת בגישה של התמקחות פנימית בין משרדי הממשלה, עם [illegible] יכולו לבסוף עלינו. הגיע הזמן לבחון את התקציב בגישה לא שיגרתית מתוך ראייה [illegible] של ההשלכות השונות שלה — לא רק על פעילות הממשלה, אלא גם, ובעיקר, על עצמאות אזרחי המדינה ועל דרך החיים של כולנו בשנה הבאה.

משה שמיר

חשבון הנפש של בנימין הלוי

חבר הכנסת בנימין הלוי החליט לעזוב את מפלגתו, מפלגת "חירות" — והוא ניצל בזאת זכות אלמנטרית וטבעית של כל אדם וכל חבר מפלגה.

כבר היה כדבר הזה לעולמים — ועוד יהיה, בכל מקום שבו תופש הדעה שריד וקיים. אבל הוא עצמו טרח להבהיר, כי לצעדו זה יש משמעות ציבורית ואפילו לאומית — ובמילא העמיד את הדבר לשיפוט ולתגובתו של הציבור. יש לקבל את האתגר ולנסות לבדוק מעשה זה בקני-מידה ציבוריים.

במבט ראשון נראה תפקיד זה למעלה מכוחו של אדם מן השורה. הצעד הזה נעשה מתוך ליווי של צלילים גבוהים. ביטויים כמו "חשבון הנפש", "משגה היסטורי", איזכור מלחמת "יום הכיפורים" והידיעה, כי יש לנו כאן עניין במי שהיה שופט בית הדין העליון — מציבים את הדיון בספירה שבה מעורבים כאילו שיקולים וקולות-מצפון, שויכוח הגיוני רגיל אינו תופס לגביהם. נדמה כאילו המושג רב-ההוד של "בית דין גבוה לצדק" תורם את הכרעתו על המעצה.

אבל אם ננסה להתבונן בצעדו זה של ח"כ בנימין הלוי בעיני בשר ודם ובמושגי יום יום — יתגלה לעינינו דבר הרבה יותר פשוט, שבכוחו של דבר יחזק את זכותו הטבעית של הפורש ממפלגתו למעשה-הפרישה ויעמידנה על עיקרה הברור והחף-מכתם: הוא שינה את דעתו.

איני רואה דרך אחרת להסביר את צעדו של בנימין הלוי ולקבלו מתוך אמון אישי וציבורי, אלא זאת: הוא חושב היום אחרת משחשב לפני שבועות אחדים, חודשים אחדים, שנה וחודשיים. הוא עצמו מסמן לנו את התאריך המדוייק של שינוי הדעה שחל בו: אוקטובר 1973.

איך אומרים אצלנו? — כל הכבוד.

*

שאלה מעניינת, ולא בלתי שייכת להמשך דיוננו, היא השאלה אם שינוי דעה זה כולל גם את עמדתו המדינית של ח"כ הלוי במשך שבע השנים (ויותר) שקדמו למלחמת יום הכיפורים. מעניין לדעת, אם הוא סבור עתה כי טעות היתה בידו מלכתחילה — כאשר היה בין מייסדי התנועה למען ארץ-ישראל השלמה, כאשר הצטרף למפלגת "חירות" לקראת הבחירות של שנת 1969 וכאשר יצא להתברר אחרי מלחמת יום הכיפורים ולפני הבחירות של דצמבר 1973 — כאחד מנציגיו הראשיים של "הליכוד" והדבר, כחבר בכיר במפלגת "חירות". רבים ודאי זוכרים את הופעותיו הציבוריות בתקופה שבין אוקטובר ובין דצמבר 1973 — ועל יסוד מה שאמר אז בתחוקת ההלכת דעתי, כי לפנינו [illegible] חד-משמעי של שינוי דעה באמצע, [illegible] הפוליטיקה — ובחיים הפוליטיים גם [illegible] הם הפוליטיים. השאלה היא, כאמור, ואם סבור הוא עתה כי טעותו היא טעות-[illegible] — [illegible] על הכא שנבער כבר שנים רבות.

אני רואה, כי אין כאן מפלט מן המסקנה שאכן כך הדבר. [illegible] בנימין הלוי, אך אין [illegible]. בהנחה ובידיעה, כי בכל שנות פעולתו הפוליטית עמדו לנגדיו [illegible] — עלינו לקבוע, כי [illegible] מלחמת יום הכיפורים הוא בדיוק אינו [illegible] של בנימין הלוי [illegible]. בנימין הלוי ידע [illegible], כי הקפתו המדינית מחייבת [illegible] בכל כוחו. אין מפלט, איפוא, מן המסקנה ששינוי הדעה שחל בו עתה מקיף את פעילותו הפוליטית מתחילתה. גם זה מה שהדבר נעשה בכנות ובבהירות אין פגם, לא אינטלקטואלי ולא מוסרי.

אבל צריך להבין זאת, בבהירות, ולהודות בכך, בכנות.

*

יש סימנים לכך, כי ח"כ בנימין ה[לוי] אמנם מבין זאת. חסרים סימנים שהוא מוכן להודות בזאת.

הוא עשה רק מחצית המלאכה. כדי ל[...] עליו להחזיר את מקומו בכנסת ל[...]תו ול"ליכוד" שהוא חלק ממנו.

טענתו, כי הוא מבטא חלקים נכבדים ב"ליכוד" או בתומכי "הליכוד" היא מוט[עית] מיסודה, לפי עצם מהותו של ההוי הפ[רל]מנטארי שלנו ומבנהו — ואין לה על מה שתסמוך במציאות הפוליטית הציבורית. מופרכת מיסודה — משום שלפי עצם [...]סים החיים הפרלמנטאריים שלנו על ב[חי]רות יחסיות, רעיוניות, בהן נותן האדם קולו למפלגה, למצע כולל. מעולם לא דבר זה נכון יותר מאשר בבחירות האחרונות.

טענה זו אין לה על מה שתסמוך במצב[...] הפוליטית — משום שבניגוד לח"כ בנ[ימין] הלוי מתאפיינים החדשים והאחרונים ב[...] לכדות רחבה הולכת של הציבור ש[...] כתימר בנימין הלוי לבטא באופן גם בהעמקת המכנה המשותף של הסיבות ו[...] כך השונות. מתוך גילוי גמישות מצד אחת מהן ובכנונות גוברת והולכת לחי[...] דרך כדי להשתלב בממשלה לאומית [...] ציונית, שבה ימצא "הליכוד" את מ[...] בצד הכוחות הציוניים המרכזיים שבמ[...]

טענה אחת בלבד היתה פתוחה בפני הלוי, אילו ביקש לשכנענו ברצינות כי כ[סאו] בכנסת שמור לו אישית — וזו הטענה: הוא-הוא השומר אמונים לדרכו של הל[יכוד] ולדרכה של "חירות" ואילו המפלגה ה[...]עה נסחפה הולכת, סוטה ומתרחקת מ[...] זו. אבל הוא אינו טוען זאת. הוא [...] בגלוי ובידיעין, כי הוא אשר שינה את ד[עתו], הוא המתרחק מן הדרך המשותפת, הוא מביע חרטה, הוא החוזר-בו. הוא, אם הוא ולא אחר — החייב להוציא את המ[סקנה] עד הסוף ולהשלים את המלאכה.

*

בהופעתו של בנימין הלוי מילאה ו[...] הפקיד מרכזי השאיפה להגינות ציבו[רית] להצבעת הגורם האישי או הכיתתי, ל[...] טוהר המידות בחיינו. מעולם לא היה מן המורשים נאה. בשביל רבים ס[...] הצטרפותו למחנה האופוזיציה תהליך אפשר להפריד בחשיבותו בחיינו בכלל [ו]בדימוקרטיה הצעירה שלנו בפרט: כ[...] גורמים לא-"עסקניים" להנהגת העם ו[...]

בימים הקרובים יעמדו ערכים נכבדים למבחן. אם יקבל ח"כ בנימין הלוי מלוא משמעותו של מעשהו ויקיים בו ובשרו את הכלל הראשוני של הגינות [ציבו]רית — יתרום בכך את אחת התרומות החשובות לחיינו הציבוריים ולמוראל הל[...] אם לא יעשה זאת — יהיה זקוק לפר[...] שאפילו הוא עצמו בכל מימנותו ה[...] לא יוכל למוצאו — כדי שכבודו [...] בעינינו.

האימה מבפנים

(סוף מן העמוד הקודם)

גדלה ההילכה — הלוי עתידנו בארץ ה[...] זה הכוח אשר יקבע את גורלנו, זו ה[...] כח הקובעת — והיא כולה תלויה בנו, כולה בידינו. הגיע הזמן — והשעה כא[...] לכדי — לראייה שונה מזו שבה הורג[לנו], לראייה הרבה ומפוכחת יותר ולאורח [חיים] אחר, שבו לא נהיה זקוקים למודעות-ה[...] הרתקות אלינו "אין ברירה", אלא ל"בריאה" תהיה כבושה בכל רמ"ח אברינו, ש[...] כי "פרוץ עבודה" אינו קשור דווקא ב[...]יה, אלא שבבנה זה, על כל הכרוך בו כל הבהתמכרות במנג, הוא הוא הדרך ה[...] אשר לפנינו, ופירודו כאבן בוטאלי, פיד הוהצה הכבלאה את כלוא ישותו של כל [...] האחד כי בו, במעשיו, בעבודתו, במידה ה[...]ריה שהוא בפגיו, תלוי עמידה על הבד הזאת.

זאת היא המציאות.

ואילו, אילו התי"ר התמונה השביותה עצבה שילהה השבוע, וההוטרה הסב בה. את הרצע שבו נפקח את עינינו ו[...] איכה, ונסיר מעלינו את האיבה בבב[...] נבבין ונרגע בה היא חובעת באתנו.

ה. יוסט.

פרטים והרשמה:
חברה משכנות באר, רח' פינברג, טל. 26270
בימים א-ו 08.00-13.00 · בימים א.ב.ה. 16.30-17.30
שיכון עובדים, חיפה, רח' החלוץ 43, טל. 860915

לחץ בחופשה

הנרי קיסינג'ר בילה השבוע חופשה, ולא היה בוושינגטון, אך ביום ש־נודע במוסקווה כי ליאוניד ברז'נייב דחה את ביקורו במזרח התיכון, גילו "יודעי ישראל" משקיפים בירושלים, ידעו מייד להכריז כי כעת יגביר קיסינג'ר את לחצו על ישראל.

לפני שבוע־שבועיים אמרו אותם משקיפים ואותם "מקורות נעלמים", כי קיסינג'ר רוצה שישראל תציע הצעה למצרים לפני שברז'נייב יגיע לקאהיר, וכי ילחץ על ישראל משום שההצעות שלה אינן ניתנות למימוש. ובטרם הספיקו פהמי וגאמאסי לחזור ממוסקווה לקאהיר, כבר ידעו אותם המקורות שרק עכשיו ילחץ קיסינג'ר על ישראל.

האמת היא, שאותם "מקורות" ואותם משקיפים מצפים ללחץ על ישראל כל השנה, אם ברז'נייב לקאהיר או לא בא.

בריאותו של ברז'נייב

האמת היא כי עוד לפני ביטול ביקורו של ברז'נייב במזרח התיכון ידע קיסינג'ר וידעו ראשי מדינות רבים שברז'נייב חולה.

קיסינג'ר ראה את ברז'נייב בולאדיווסטוק וכבר אז ציינו מתלוים מערביים שהוא נראה לא טוב. גם בעת ביקורו בפריז הבחינו מדינאי המערב, שפני הבוס של המפלגה הקומוניסטית אינם כתמול־שלשום.

יתכן מאוד, שאילו היה הכל כשורה במצרים היה בא לקצור שם את פירות הנצחון, אך בגלל הקשיים העדיף לדחות את הביקור. מכל מקום, בהרושת השמועות על סיבת ביטול הביקור של ברז'נייב ירד היה להיפקד מקומה של ישראל. לא שמירושלים יצאה התורה. גם לעתוני העולם, בדבר עוצמתם של חילוקי־הדעות הסובייטים־מצריים.

אתמול כבר היו ידיעות אחרות: נמסר, שמצרים תקבל נשק לרוב מן הסובייטים.

הרוח החדשה

בראשית השבוע נתפרסם בעתונות בישראל, כי פרופסור רוברט טאקר פירסם מאמר בעתון "קומנטארי" שבו הוא ממליץ על התערבות אמריקנית־צבאית בנסיכויות הנפט כדי להבטיח את האספקה הסדירה של הנפט לארצות המתועשות.

פרופסור רוברט טאקר מאוניברסיטת ג'ון הופקינס היה מראשי המתנגדים להתערבות האמריקנית בווייטנאם. והוא תומך עכשיו בהתערבות אמריקנית במזרח התיכון.

אינני יודע אם אנחנו חייבים לברך דווקא בעתון יהודי בשמעות. דעות אלה של פרופסור לא־יהודי. אבל עובדה היא שרבים מהאינטלקטואלים היהודים, אשר בשעתו היו נגד המעורבות האמריקנית בווייטנאם, הם עכשיו בעלי דעה תקיפה בעניני המזרח התיכון, לאו דווקא בנושא הישראלי.

נשק ונשיקות

כאשר ביקר הנרי קיסינג'ר לראשונה אצל המלך פייצל, הסביר לו זה כי הקומוניזם היא המצאה יהודית של דרך להשתלטות על העולם.

מובן, איפוא, כי קיסינג'ר יכול להשתמש כעת בפייצל כדי לבלום את התפשטות הסובייטית במזרח התיכון וביחוד במצרים. הוא נעזר בכך גם בשאה של איראן. שני עתירי־ממון אלה מנסים לשדל את מצרים שלא תרחיק לכת בקשריה עם ברית־המועצות. יש להם מיליונים הקוסמים לסאדאת, אך הם מוכנים להשקיעם במצרים אם לא יקבלו ערובות אמריקניות להשקעות אלה.

הסעודים מוכנים לממן את רכש הנשק המצרי במערב, אולי גם קצת במזרח. אך האיראנים אינם מוכנים להתערב בעניני נשק. המצרים מעוניינים בהפצה שמועות כאילו איראן עומדת לספק להם נשק — הם רצו ללחוץ באמצעותן על הסובייטים כדי להחיש את עיסקות הנשק אתם.

אך אין להאמין בתום לב בידיעות על הנשק במזרח התיכון. שהרי אפילו כתב־עת אמריקני רציני כמו הירחון "אטלנטיק" פירסם לא מזמן מאמר בלתי־אחראי, שבו נטען שאיראן סיפקה כביכול מטוס "פאנטום" לישראל במלחמת יום הכיפורים — דברים שלא היו מעולם.

ד"ש מעמוס עוז

נעים היה לקרוא את ראיונו של עמוס עוז ב"וושינגטון פוסט", בעת ביקורו בארצות־הברית. הוא הגיב בחוכמה על בעיות חוץ של ישראל, בלי להיתפס לביקורת שהוא משמיע בבית. וכה אמר לעתונאי שראיין אותו בשאלה ההחלטה של עצרת האו"ם על ייצוג לאש"ף:

"אני מתערב אתך. שאם הערבים והסובייטים יניחו על שולחן העצרת הכללית של האו"ם טיוטת החלטה האומרת כי "הפנתרים השחורים" הם היורשים הלגיטימיים של ארה"ב, הם יזכו אוטומטית ברוב על שני קולות — והצבעה היתה".

יש ברירה...

דייויד הרסט, סופרו של "גארדיאן" במזרח התיכון ביקר בישראל. כמובן, כשבקום לספר על הארץ, איכשהו והיה הלך אצל ד"ר ישראל שחק, אשר, כידוע, בורח מן הפרסומת...

מה מצא דייויד הרסט בעתונות הישראלית? מה הביאו אותו ביותר? [illegible] "יש ברירה".

הקוראים בישראל בוודאי יודעים, שתודעה זו מכוונת להמריץ את הציבור בישראל לחולל שינוי בחשי העבודה בכלכלה ובחברה. אך [illegible] של העתונאי הבריטי שהכוונה היא "יש ברירה", והפתרון פירושו הוא רמז לגירוש הערבים.

מנחם בגין

נסיגות בלי שלום - התקדמות אל השלום?

א.

לאחרונה נתקיים רב־שיח דיפלומטי תחוח. השתתפו בו, בשלבים שונים, נציגי ישראל, ארצות־הברית, מצרים ומדינות אחרות. לא רשמתי סטינוגרמה של הדברים, אשר הוחלפו, במישרין או בשדרים, בין הדיפלומטים. גם לא קראתי אותה. אך יש לאל ידי לשער את תוכנה העיקרי. עלי לציין, כי הדמיון בין ההשערה ובין המציאות א י נ נ ו מקרי. נטה, איפוא, אזנכם לדברים שנאמרו, או הובהרו.

ראש הממשלה יצחק רבין: על פי הסכם ההפרדה ביצענו נסיגה מתעלת סואץ. לא ניסוג עוד בסיני, אלא אם מצרים תודיע במפורש על הפסקת הלוחמה נגד ישראל; זו צריכה להיות הצהרה רשמית ומחייבת על אי־לוחמה.

(לאחר שהצעה זו הוגשה על ידי ישראל, נצטווה משרד המשפטים שלנו לבדוק, מה אומרת הצהרת אי־לוחמה מבחינת המושגים המקובלים במשפט הבין־לאומי. המומחים ערכו מחקר מעמיק וסיכמו, כי המושג הוא מאוד לא ברור. זמן מה לפני חיבור הנייר המוסמך, הביע דעה זו, בהזדמנות מסויימת, אחד מחברי הכנסת. אבל מר רבין הכריז, כי יש מושג כזה במשפט הבין־לאומי. כנראה, ידע יותר מן המומחים במשרד המשפטים. אבל לא זה העיקר, כמובן).

מזכיר המדינה, הנרי קיסינג'ר: אם אתם עומדים על כך, אורה לשגרירנו בקאהיר להעביר את הצעתכם לנשיא סאדאת. אבל חובתי לומר לכם כבר עתה, כי אין שום סיכוי שהצעתכם תתקבל על דעתו. אם הוא ידחה אותה על הסף, כפי שאני משער, עליכם לחשוב על אלטרנטיבה.

שר החוץ, יגאל אלון: מדוע להניח, מראש, כי מצרים תדחה את הצעתנו? אנחנו בצעד נסיגה נוספת, די עמוקה, בסיני. סאדאת יקבל, בלי מאמץ כלשהו מצידו, נתח חשוב של טריטוריה. הוא חייב לתת תמורה מתאימה. לא אנו דורשים ממנו שיחתום עמנו, על פי הקו החדש, על חוזה שלום. בכלל, אין אנו מדברים עדיין על התנאים לחוזי שלום, כפי שאתה, הנרי, קבעת, אנו מדברים על אחד השלבים של ההתקדמות להסכם שלום. אבל אי־אפשר לדרוש מאתנו, כי נמסור שטח בעל חשיבות אסטרטגית — האמן לי: בתנאים שלנו, לכל שטח יש משמעות אסטרטגית — "סתם כך", בלי תמורה ראוייה לשמה. מה, בסופו של דבר, אנו דורשים ממצרים? אנו מבקשים ממנה, תמורת ויתור נוסף, שהיא לא תוסיף להחזיק אקדח מול מצחנו. אם היא תודיע, כי המשך הבירורים יהיו בתנאים של שקט, בלי איומים של שימוש בכוח, ניחא; אבל מה הטעם, מבחינתנו, למסור להם שטח נוסף תוך המשך קיומו של מצב מלחמה?

מזכיר המדינה, הנרי קיסינג'ר: שאלת, יגאל, שאלות טובות. אבל אילו פעמים כבר אמרנו איש לרעהו, כי מדיניות היא אמנות האפשרי. מה שאתם מבקשים אינו ניתן להשגה. הן אני קיימתי שיחות רבות עם סאדאת. הלכי המחשבה שלו ידועים לי היטב. הוא אומנם מסכים להתקדם לקראת הסדר צעד אחר צעד, אבל מעולם לא הסתיר גם לפני, שאתם חייבים לסגת מ כ ל השטחים ולשוב לקווים שמלפני מלחמת ששת הימים, בכל הגזרות. הוא תמיד מסביר כי, על פי מסורת המוצהרת, הידועה לכל, אין אפילו להעלות על הדעת, שהוא יוכל להתחייב באי־לוחמה בעד נסיגה נוספת כלשהי בסיני. הוא כאילו סוגר, על־ידי הצהרה כזו, את האופציה הצבאית לשחרור האדמות הערביות. איך הוא יכול לתת התחייבות כזו? הן הבריות היו אומרים, כי הוא בגד באומה הערבית. תבין, יגאל, שאני אינני קובע עמדה, אם הצדק עמו אם לאו. זה לא תפקידי. אני מוסר לכם את הגירסה המצרית, כפי שלמדתי להכירה ממקור ראשון. אולי אין אני מצטט את סאדאת מלה במלה, אבל את תוכן דבריו מסרתי לכם בנאמנות. מה בצע, אם אתם תציעו, כי בלי תמורה של הצהרת אי־לוחמה לא תוכלו לתת ידכם להסכם ביניים נוסף? עליכם לדעת, כי התמורה הזאת אינה קיימת במציאות. לכן אין טעם לעמוד עליה. עלינו להיות פרגמטיים, ולא להיתפס לניסוחים קיצוניים. מוטב שכולנו נעבוד על קרקע המציאות.

מאז השמיע ד"ר קיסינג'ר את הסבריו הפרגמטיים, היו עוד מספר פגישות של שרים, של שגרירים וחילופי שדרים בין הלשכות. באחד הימים הודיע ראש הממשלה מר רבין, כי ישראל אינה עומדת עוד, תמורת נסיגה נוספת בסיני, על הצהרת אי־לוחמה עם מצרים. בהוספה, כי, בינתיים, הוכיחו משפטנים מלומדים, כי המושג, בלאו הכי, אינו ברור די צרכו.

ב.

במשך שבועות רבים, לקראת סיומה של שנת 1974, לפי ספירתם, נתקיימו ישיבות במוסקבה, שבהן נדונה השאלה החשובה, כיצד לבודד את סוריה הקיצונית, ובעיקר איך להפריד בינה ובין מצרים, בעלת בריתה מן השעה 14.00, הזכורה לעד, של יום הכיפורים. הלא הוא ה־6 באוקטובר 1973. הדיונים היו בין הכמוסים ביותר. כל אלה שהשתתפו בהם אפילו לא העלו על דעתם לספר עליהם מלה אחת לחבריהם, או קרוביהם. פשיטא, מדובר לא רק בסוגיה מדינית בעלת חשיבות עליונה, אלא גם בתיכנון טאקטי ואסטרטגי. לא פחות ולא יותר: האם ביום פקודה יהיה עלינו ללחום בשתי חזיתות בו־זמנית, כפי שאומרים מחדשי השפה בצבאנו, או נוכל להלום באויב בכל עצמתנו בחזית אחת בלבד. כל שעה היא חשובה; יממה עוד יותר חשובה, ממש, על פי החשבון, פי עשרים וארבע. מספר ימים, עשויים, או עלולים — הכל תלוי בנקודת המבט וב־הוצאה והאפשרות — להיות ג ו ר ל י י ם (ההדגשה במקור).

מאחורי דלתות סגורות, מרופדות, שמענו על נושא זה ניתוחים מזהירים. המבינים אתם, רבותי, מה אנו יכולים להרוויח — המלה "רווח" היתה לאחת השגורות ביותר בימים אלה — אם נצליח לנטרל את המצרים מול אפשרות המלחמה עם סוריה? בהחלט כדאי לנו לתת למצרים עוד שטח בסיני ובלבד להבטיח, שהם לא ירוצו מייד עם הסורים לפתוח באש. אם אפילו נרוויח יומיים, או שלושה ימים בלבד, הרי זה הישג, שאי־אפשר כלל להעריך בערכו. ומהי האלטרנטיווה? שאלתו ה"מסורתית" של ד"ר קיסינג'ר הידהדה בחדרים שונים. השאלה, השאלה כמובן, הבאה לדחוק אל הקיר, רחמנא ליצלן, כל מי שאינו מקבל כניעה כמוצא היחיד במדיניות, חזרה ונשנתה בניתוחים המזהירים, מי רוצה מלחמה דו־חזיתית — שיקום ויאמר. האמת הפשוטה היא, שאיש אינו רוצה שום מלחמה בשום עשירית של שום חזית. אבל השאלה הריטורית, שאינה מזמינה תשובה, עשתה סיבובים אין־ספור בחלל האוויר הדחוס. כאלה היו הדיונים, הסגורים בחותמת הסודית העליונה.

בבוקר עבות אחד שמנו עינינו לעמוד פנימי של עתון עברי וקראנו את עיקרו של הניתוח המדיני־אסטרטגי הזה, כאילו דובר בחילופי הדברים בין מטרניך לבין טליראן, בוינה המהוללת בשנת 1815. אין סוד. הכל כתוב, ותלמד, וידע. כוונתנו, אומר מר רבין בפומבי, היא ליצור תנאים, על־ידי הסדר נוסף עם מצרים, ולוא צבאי בלבד, כדי שנוכל ללחום נגד הסורים, לפחות בימים הראשונים, הגורליים, בעוד מצרים עודנה נוצרת נשקה. האם לא רצויה פשרה זו? שאלה חוקה. הצרה היא, שבאותו יום, או לכל המאוחר, למחרת היום, קראוה גם הסורים, גם המצרים, גם הרוסים גם הסעודים, גם העיראקים, גם האלג'ירים, ואפילו הכוויתים או האבו־דאבים.

לאור הטאקטיקה הפרסומית של האסטרטגיה החשאית, התנהלו שיחות נוספות במשולש ירושלים—וואשינגטון—קאהיר. נתבונן בתוכנן העיקרי.

ג.

שר החוץ, יגאל אלון: הוסמכתי על־ידי הממשלה, להודיע לך, אדוני מזכיר המדינה, כי נהיה מוכנים, למען הסכם ביניים עם מצרים, לסגת 50—30 קילומטרים בסיני. אבל יש לנו תנאי, שאני בטוח, כי תבין את חשיבותו. מצרים צריכה, בתמורה, להתחייב, כי אם סוריה תתקוף אותנו, היא, מצרים, לא תצטרף בשום אופן למלחמה. שמת לב, כי שוב אנו עושים ויתור חשוב מאוד. אין אנו תובעים עוד הצהרה רשמית על אי־לוחמה מצד מצרים. אבל על הצד הממשי אנו חייבים לעמוד בתוקף. יש סכנה, כי סוריה, המונהגת על־ידי אסאד הקיצוני, תרצה לתקוף אותנו, אולי באביב או בקיץ הבא. אנו צריכים להיות בטוחים, לאחר נסיגה נוספת בסיני, כי במקרה כזה לא יחדש סאדאת את פעולות האיבה בדרום. זו, לכל הדעות, דרישה סבירה מצידנו.

מזכיר המדינה, ד"ר קיסינג'ר: אולי היא סבירה; היא בלתי אפשרית. אבל לפני שאחוה דעתי עליה, רציתי לשאול, אדוני שר החוץ, מה דעתך על הצהרתו — — — — של ראש הממשלה שלכם?

(בטורי ההקלטה של פרשת ווטרגייט רבו הערות הסוגריים Expletive Deleted. הכוונה היתה למלים מסוג מסויים, שבהן היה הנשיא לשעבר רגיל להשתמש בשיחותיו הפרטיות. על מספר ביטויים אלה קראנו בדיעבד. מעיד אני, כי שם התואר, אשר בו השתמש ד"ר קיסינג'ר על פי השמועה, ואשר העדפתי לא להעתיקו, אינו מגיע למלותיו ה"קלאסיות" של ריצ'ארד ניכסון. אבל הוא די קלאסי, במובן שהשתמשו בו קדמונים מסויימים).

שר החוץ יגאל אלון — מחריש. וכי מה יש לו לומר?

מזכיר המדינה של ארצות־הברית ממשיך: אני תמה עליך, עמיתי היקר, איך אתה יכול עוד להציע לי, שאני אציע דבר כזה לנשיא סאדאת. האינך יודע את חשדנותם של הערבים, אולי במיוחד של סאדאת, כלפי הישראלים? אילו פעמים שמעת הדיעה מקאהיר על "האויב הציוני, הבוגדני"? זו ציטטה, הלא כן? עכשיו הגה בנפשך, יגאל. אם אתה אומר לסאדאת, באמצעותי, כי אתה דורש ממנו התחייבות לאי־התערבות במקרה, אין אתה אומר, שסוריה תתקוף את ישראל, מיד עוברת במוחו המחשבה: אה, הישראלים כבר מכינים התקפה על סוריה והם דורשים שאני אעמוד מנגד, שאני אתחייב לא לעשות דבר, עצה שמטוסיהם, טנקיהם ותותחיהם יסתערו על אחינו בצפון! סאדאת בוודאי מוסיף לומר לעצמו: ערמומיים הם היהודים (סליחה, הוא בוודאי אמר הישראלים), אבל גם אני לא נולדתי אתמול. בסופו של דבר, הוכחתי להם בחודש ברמאדאן ההוא. אבל ראו את חוצפתם. הם רוצים להערים עלי. הם רוצים, כי אתחייב להפקיר את הסורים לבדם כשיצאו להתקפה. וכדרכם, הם קוראים להתקפתם שלהם נגד סוריה התקפה סורית עליהם. בטוח אני, יגאל, כי סאדאת לא רק חושב כך, או אומר כך ליועציו, הוא מאמין באמת, כי זוהי כוונתכם, או מזימתכם, ואפילו אני, סלח לי על ההתפארות, לא אוכל להוציא מראשו את החשד הזה, או את האמונה המוחלטת הזאת. האם לא מספיק, שרבין דיבר על כך בראיון פומבי עם עתונאי; אתה עוד דורש ממני, כי אעביר את התנאי המפורש, לנשיא סאדאת עצמו? עלי להודות, לא בלי צער, כי לפעמים אני מתפלא מאוד, כיצד אינכם מבינים את הלך המחשבה של שכניכם.

שר החוץ יגאל אלון: אני מצטער מאוד. לא קיבלתי סמכות להביא לך כעת. אלא ראיונות מסויימים, הצעות עקרוניות. וזוהי אחת מהן. בעיני ממשלת ישראל היא חיונית. אנחנו אומנם מוכנים להסתכן למען הסדרי ביניים, שאולי, לבסוף, יוליכו לשלום, אבל יש גבול להסתכנות שלנו. איך נוכל לסגת בדרום, אם סוריה מאיימת עלינו לחדש את המלחמה, משלא ניסוג מרמת הגולן — ואנחנו לא נרד משם — והמצרים מיד יילכו בעקבות הסורים? אתה צריך להבין אותנו, הנרי.

מזכיר המדינה הנרי קיסינג'ר: טוב. אם אתה עומד על כך, אעביר את ההצעה הזאת שלכם לקאהיר, אבל לא אכחיד לפניך את דעתי, כי אין שום סיכוי שמצרים תקבל אותה. בפשטות, כפי שאני הספקתי להכירו, לא יוכל להתחייב לכך, הוא יחשוב, כי אתם מבקשים לפרוש לרגליו מלכודת, וכך הוא יגיב.

ד.

באחד מימי ביקורו בוושינגטון, קיים שר החוץ שלנו פגישה ממושכת מאוד עם עמיתו, ד"ר קיסינג'ר, ושיחה מפורטת עם הנשיא פורד. הזמן, שהבדיל בין שני המפגשים, היה לא רב, באופן יחסי; הוא נוצל על־ידי מזכיר המדינה, כדי לדווח לנשיא. משבא אליו, אל מר ג'ראלד פורד, השר אלון, הוא שמע התשובה יוצאת מפי הנשיא, כאורחו: אדוני שר החוץ הביעותיך כלפי מצרים אינן ניתנות להשגה. בשפה המקורית: Unattainable.

בטוח אני לשער, כי הביטוי המיוחד הזה אינו פורדיאני. ייתכן, כי הוא הוטל לחלל האוויר של המשרד המעוגל המפורסם בזמן דיווחו של המזכיר באזני הנשיא. הדרישות הישראליות הן "כוכביות": אי־אפשר להשיג אותן, כפי שאי־אפשר להגיע לכוכבי לכת מסויימים, אפילו בתקופת "אפולו" למספריו. כזה תשובה ניתנה לנשיא פורד: על הישראלים להבין, כי קיצוניותם תמנע הסכם עם מצרים, תביא לקפאון, תיצור סכנה של מלחמה, תחדש את האיום בהפסקת זרם הנפט. הרבינים האלונים האלה הם קיצונים. אנא, אדוני הנשיא, תן להם להבין, כי דרישותיהם הן דמיוניות. הביטוי Unattainable. הוא, בהחלט, המתאים למערכה זו.

לא עברו אלא ימים מספר ומזכיר המדינה יכול היה להוכיח לנשיא ארצות־הברית, כי לא היתה טעות בידו, או בפיו. הצעותיו של שר החוץ אלון הועברו דרך בריסל לקאהיר, וסאדאת ביקש להודיע לוושינגטון, כי פליאה רבה בליבו על שהיא מצאה לאפשרי להגיש לו הצעות כאלו. במלים אחרות, אין בהן אלא עלבון למצרים. וכי לא אמרתי, או לא אמרנו: הצעות אלון אינן ניתנות כלל להשגה!

עתה אנו יכולים לראות מהן תוצאותיה של המדיניות הדוגמאטית, שלפיה, אם נהיה מוכנים להציע יותר ויותר ויתורים לאויב, כן ייטב לנו בעיניו ובעיני וושינגטון. לא מניה ולא מקצתיה. הממשלה ויתרה על חוזי שלום, על הצהרת אי־לוחמה, על מעבר מטענים ישראליים בתעלה, על פי ההתחייבות המצרית בהסכם ההפרדה, על ההתחייבות הסורית, על פי הסדר ההפרדה, למנוע התקפות מחבלים על ישראל (התברר, כי לאחרונה קם בדמשק דווקא אחד המרכזים הפעילים ביותר של ארגוני המרצחים), על הפסקת אש ללא הגבלת זמן. ויתור רודף ויתור. ואחר כל אלה, אומר סאדאת: אל תעליבוני בהצעותיכם המחוצפות. ומה אומרת וושינגטון? הצעותיכם (אחר כל הוויתורים הרבים) אין אפשרות כלשהי להשיגן. עליכם להוסיף ולוותר, כדי לאפשר הסכם נסיגה נוסף עם מצרים.

את סופה של שנת 1974 ניסו מושלינו להפוך לראשית שנת 1984, מבחינה אורווליאנית. הכל זוכרים את הפיכת היוצרות בחלקו השני של ספרו המפורסם. למלחמה קוראים שלום, לכזב אמת, לעבדות חרות, להוסר כל תיכנון המשק, למתנות כפייה מוסדות מתנדבים, לרדון דמים שמש זורחת, וכו' ועוד. בשיטה זו נוהגת ממשלת רבין מוכת התלישה. היא טוענת, מתוך זלזול באינטליגנציה של כל בן שמונה־עשרה, כי נסיגות בלי שלום הן התקדמות אל השלום, כאשר מטרת אוייבינו היא מוכרזת, ידועה לכל: אף מעבר לקווי ה־4 ביוני 1967.

אבל, בעצם, אין לנו צורך להזקק למימרו היוצר של סופר נכרי. אל המקורות נלך, ונמצא בהם את דברי התוכחה ההולמים את מושלינו: — הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חושך לאור ואור לחושך, שמים מר למתוק ומתוק למר.

קוראי הנכבדים יודעים, מנסיון של מספר שנים, כי רגיל אני, על פי המסורת העברית הנאה, לסיים בטוב. הפעם לא אוסיף על התלונה המרה. הנסיגות בלי שלום, התקדמות אל השלום? המכה על השקר הזה חייבת להיות גלויה, מוחלטת.

משה דיין

אנו והסובייטים

(תשובות לשאלות)

שאלות רבות הציגו הפרופסורים והמרצים הבכירים של אוניברסיטת בר־אילן לח"כ משה דיין, שישבו אתו בחדר המורים בעת שבחוץ געשו המפגינים שמנעו הרצאתו לפני הסטודנטים. מר דיין הרצה דבריו לפני חוג מצומצם בחדר־המורים, ורבות מן השאלות, שהוצגו לו, נגעו ביחסים בין ישראל לברית־המועצות ובמעמדה ובמגמותיה של המעצמה הגדולה באזורנו. מאמר זה הוא סיכום דיעותיו של מר דיין, כפי שבאו לכלל ביטוי בתשובותיו

שאלה: היו בעבר מקרים רבים, שישראל פגעה לא רק בציוד סובייטי, אלא גם בסגל סובייטי, בפעולות המלחמתיות שלה, כגון שני מקרים של התנגשות ישירה — עם כוח סובייטי או עם ציוד סובייטי — במלחמת יום כיפור:

* בהפגזת נמל לאטאקייה בסוריה נפגעה אניה סובייטית שפרקה ציוד או נשק.

* בהפצצת דמשק נפגעו שם, לדברי סוכנות טאס, מרכז התרבות הסובייטי ואזרחים סובייטיים שהיו בו.

כלום בשני המקרים האלה פעלה ישראל בידיעה מודעת, ומה היו השיקולים לקראת הפעולות?

תשובה: גם בעבר, כאשר טבענו אניות סובייטיות בנמל פורט סעיד, ואנחנו הפגזנו אותו, נפגעו אניות סובייטיות. נדמה לי, שהם פנו אלינו פניה חריפה מאוד בעניין זה. אך באחד מן המקרים — פרט לארבעת המטוסים הסובייטיים, שהופלו בעת טיסת סיור משטח מצרים, לא היינו מודעים שייפגעו סובייטים. לגבי ארבעת המטוסים הסובייטיים היה דיון, והיתה החלטה, שאם אותם יעברו מטוסים סובייטיים את תעלת סואץ אל הצד שלנו, לא יימנע חיל־האוויר מהתנגשות אתם, אף שידענו מה עלול לקרות. הוחלט לתת הוראה לטייסים, שיש אפשרות שיבואו טייסים סובייטיים, ויש להפיל אותם, אם יעברו את התעלה. כי באופן כללי ידענו, שבאותו אזור האחריות לשמירת השמים היא בידי הסובייטים. אך בלאטקייה, בפורט־סעיד ובמקרים אחרים לא היתה כוונה לפגוע בסובייטים.

היה מקרה של פגיעה באניה אמריקנית — ב־1967 — והיו לנו צרות רבות, ושילמנו פיצויים רבים. לסובייטים לא תשלם ישראל פיצויים — אבל אנחנו נמנעים מלהתנגש בצבא הסובייטי. אלא אם הוא נדחק לשדה הקרב. מכל מקום, נראה לי, שבדרך כלל הם אינם נדחקים.

שאלה: הייתכן לכונן במזרח התיכון אזורי־השפעה נבדלים, בדומה לאירופה — חלק זה "שייך" לאמריקאים או למערב, וחלק אחר הוא תחום השפעה סובייטית?

תשובה: אינני רואה אפשרות של "חלוקה" כזאת בין האמריקנים ובין הסובייטים. אינני סבור שבמצב הנוכחי יגיעו האמריקנים והסובייטים אי פעם למצב, שאלה יוותרו ויתור מוחלט על ההשפעה באזורים של אלה.

אבל אנחנו כבר הודענו בשעתנו, ביחס לחזית המצרית, שנפסיק ונפגע בטילים, הנמצאים ליד קו הפסקת־האש; הרי גם לרוסים יש אפשרות לקבוע קו מסויים ולומר: "עמוק יותר לא יכנסו הישראלים". זה אמור בתקופה של הפסקת האש, כמובן — לא בתקופה של מלחמה. יכול להיות, שהסובייטים נתנו הוראה לטייסים שלהם: "יש כאן הפסקת אש — אל תידחקו קדימה, הישראלים לא ייכנסו עמוק יותר מ־30 ק"מ".

לא היתה לנו שום הידברות עם הרוסים, אבל כל אחד יכול להסיק באותה תקופה את המסקנה, שאם אנחנו ניכנס עמוק יותר, ניתקל בטייסים הסובייטיים, כי ידענו שהם אחראים לשמים באותו אזור. הם יכלו להסיק מסקנה, שאם יעמדו על האובייקטים החיוניים, אבל לא יגשו לקו הפסקת־האש, ימנעו התנגשות. אני סבור, ששני הצדדים היו מעוניינים להמנע מהתנגשות.

שאלה: אם בסיבוב עתיד של המלחמה, במקרה שנגיע להישגים טובים בקרב, למשל, כדי 30 או 20 ק"מ לאחת הבירות הערביות, שוב יפסיקו אותנו המעצמות — אולי באיום של ההתערבות הסובייטית — אני אינני סבור שהאינטרס של ישראל מחייב להיכנס לאיזו בירה ערבית שהיא. להיפך — לדעתי מחייב האינטרס שלנו לא להכנס לשום בירה ערבית.

תשובה: אין זה סוד, שאני לא התלהבתי מהליכה לסואץ וחששתי מעליה לרמת הגולן.

אני סבור, שבמצב הנוכחי, לו הלכנו לדמשק או לקאהיר, היו הסובייטים מתערבים, או היו מאיימים בהתערבות בבירה כזאת, שהאמריקנים היו עושים יד אחת אתם לומר לנו: "אל תיכנסו לזה".

לדעתי, נובעת רגישותם זו של הסובייטים מן העובדה, שהם אחראים כיום להפעלת ההגנה הנגד־מטוסית סביב דמשק. רק לפני שנה, כשחששו שנתקרב לקאהיר, קפצו עד לשמים.

סוריה היא כיום ילד־הטיפוחים של הסובייטים. הם ממש נמצאים שם, כדי להגן עליה. ב־1973 היו הרוסים מוכנים לבוא לקאהיר — וקאהיר היתה מוכנה לבקש מן האמריקנים, והאמריקנים היו מוכנים לבקש מן הסובייטים, שיעשו זאת. כללו של דבר, יש נקודות כגון בירות ערביות, או סכר אסואן, או סיטואציות מסויימות, כפי שהיתה ביחס לארמיה השלישית, שמשקופה רגישה להן באופן מיוחד.

אבל אין פירוש הדבר, לדעתי, שצה"ל לא יוכל לנצח את הערבים, אלא שאינני סבור שנצחון שלנו מתבטא דווקא בבירות ערביות או בהריסת סכר־אסואן. במלחמה הקודמת לא הייתי בעד כניסה לקאהיר. הייתי מאוד־מאוד בעד השמדת הצבא המצרי והכוח המצרי, ככל שאנו יכולים; ולו אפשר היה לקחת בשבי את הארמיה השלישית, והאמריקנים לא היו מונעים זאת, צריכים היינו לקחתה בשבי. ויש דוגמות כאלה גם לגבי סוריה. בקיצור יש גבול שבו עלולים הרוסים להתערב — אבל אינני חושב שפירוש הדבר הוא, שימנע מאתנו נצחון.

שאלה: כלום אין חשש, שברית־המועצות תחדיר לישראל את השפעתה באמצעות חסידי־האידיאולוגיה שלה, הנמצאים בארץ, ועדיין הם קשורים בה בזיקה אידיאולוגית ואולי גם בקשר ישיר?

תשובה: התשובה על שאלה זו נובעת מן המהות הבסיסית של האידיאולוגיה. שבמסגרת ברית־המועצות אצל הערבים — אידיאולוגיה אנטי־ישראלית, אנטי־אימפריאליסטית ואנטי־קולוניאליסטית — ובסופו של דבר זו אידיאולוגיה של "אנטי מדינת־ישראל", כולל כל הקומוניסטים שבישראל. לי קשה להשיג, איך אנשים נבונים, יהודים — אפילו יש להם תפיסה קומוניסטית — יוכלו להשתלב באידיאולוגיה הצבאית הזאת ולהילחם שכם אחד עם הערבים: כי הצעד הראשון, שהם צריכים לעשות לפני כן, הוא לומר שאין מקום למדינה יהודית ישראלית.

אולי יש יהודים כאלה. אבל נראה לי, שהחאיל האידיאולוגיה הזאת, הקומוניסטית, נבננת לבית־קיבול צבאי, הרי יהודים, שירצו לשתף פעולה, צריכים קודם כל לא להאמין במדינת־ישראל. אם ישנם כאלה — יהודים או ערבים — בממשלה או בכנסת ובכל מקום, שאינם מאמינים במדינת ישראל — אנשים שהם קוסמופוליטיים, או שרוצים במדינה דו־לאומית, או במדינה חילונית של ערפאת — הללו יצטרכו קודם כל להודות בביטול המדיני עם פתרון זה, לפני שיגלגו לשיתוף־פעולה צבאי עם הערבים.

על כל פנים, אינני סבור שיש בקרב המפלגה או בקרב אנשי־הצבא — גם כאלה הבאים מרקע שמאלני — כי שהדבר מתבטא אצלו בתכניות צבאיות, אלא אם כן נהגה מישהו למרגל או כדומה, בתוך מניעים אידיאולוגיים. אם יש סיכוי לכך, הרי לגבי הערבים הוא מתבטא בקונספציות פוליטיות ולא בקונספציות צבאיות.

יעקב שרת

ששת העלובים

[illegible]

...היו תנאי [illegible] — הרבין אם מאיזה...

[illegible]

על [illegible] "עלובי" אחד?

סופרי „מעריב" מדווחים מחו"ל

ממלחמה באינפלציה — למלחמה בשפל הכלכלי

מאת **פיליפ בן**
סופר „מעריב" בארה"ב

בראשית שנת 1975 שואלות הבריות בעולם כולו, ובראש וראשונה בארה"ב: עד מתי יימשך השפל הכלכלי הנוכחי? את השאלה הזאת מציגים לחוזאי התחזיות הכלכליות — אף שהללו יש להם עבר של תחזיות רצופות שנתבדו, ופעמים אין מספר נהפכו הנבואות של אתמול לבדיחה תפלה היום.

כמה פעמים בחדשים האחרונים התנבאו החוזים ל„פליירי" של המשק הכלכלי — ומיד אחרי כן בא צרור נוסף של בשורות כלכליות קשות.

כיום נמנעים מתחזיות בדבר ימים טובים. העומדים אחר הכותל. יש המיכוות־דעים, שלפני שיתשפרו הענינים, עוד יחמירו הרבה: תרבה האבטלה, הצטמק תפוקת־התעשיה, יתמעטו המכירות, ובו בזמן יעלו המחירים. בקיצור, המזיגה המשונה של קפאון־המשק ואינפלאציה עדיין לא הגיעה לקצה.

● מספר המועסקים גדל

אבל אף שצפויה עלייה נוספת של יוקר־הקיום וגידול מספר־המובטלים, ישנה תחזית שבמשך השנה — יש אומרים בקרוב, ויש אומרים לקראת החורף — יגיע קצו של השפל הכלכלי, והציבור והשיווק שוב יתחילו לעלות; ואם עדיין יהיו מובטלים בארה"ב, יהיה שיעורם פחות מ־7 אחוזים של כוח־העבודה, המובטלים כעת.

גם השיעור הנוכחי עדיין אינו טראגי מאוד. קודם כל, תמיד יש כמה מיליוני אמריקנים מחוסרי־עבודה — מהם בשעת עקירה ממקום למקום, מהם שאינם שׂשים לעבודה. ולא עוד, אלא שמספר המועסקים גדל בהתמדה — על אף השפל, האינפלאציה ושער־הריבית הגבוה — בארץ גדולה זו, שמספר נפשותיה יותר מ־213 מיליון.

לעתים קרובות אמרו — בצדק — כי המצב הקשה של העולם כיום צומח מאותו צירוף חדש: אינפלאציה, שכבעבר נחשבה תמיד אחות־תאומה של צמיחת־המשק ושל תעסוקה מלאה; ושפל, שבעבר גורם אנטי־תאום לדפלאציה, לירידת המחירים ולירידת שער הריבית. כעת הופיעו שני היסודות המנוגדים, לכאורה שוללים זה את זה, בעת ובעונה אחת. הבלבול חמור גם אצל המוחות החריפים ביותר.

● פיטורים והקזת דולארים

כאשר נכנס נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד לתפקידו בקיץ השנה, סיכמו יועציו, כי הסכנה החמורה ביותר היא סכנת האינפלאציה, ויש לעשות הכל כדי לצמצם את הוצאות־הממשלה ולהגביל את התרחבות־האשראי. התוצאות לא היו מוצלחות ביותר: המחירים הוסיפו לעלות, כיוון שהחיים הכלכליים חזקים יותר מרצונו של הבית הלבן — בכלל, מרצונו של כל שלטון בכל מדינה, מלבד הפוליטיקה בקרמל, שתיכנותיו משתבשים לעתים קרובות כל כך בגלל מזג־האוויר, או בגלל התנגדות פאסיבית של הציבור, או בגלל אי־רצון האזרחים לעשות מאמצים חדשים.

בעוד מינהל פורד במאמץ להילחם באינפלאציה, מתוך הצלחה מרובה, הופיעו שתי סכנות חמורות הדינה בזירה האמריקנית: נסיגה כלכלית, וגרעון עצום במאזן תשלומי החוץ. במשמעות הנסיגה היתה פיטורי־פועלים במונים, סגירת מפעלים, ומחסנים מלאים בכמויות סחורות, שאין להן קונים. הגרעון במאזן־התשלומים פירושו: בחוץ־לארץ מתגלגלים סכומי עתק גדולים יותר של דולארים, שאין להם „תעסוקה". הם מוסיפים לירידה של יוקרת המטבע האמריקני בעולם.

זמן רב ריכזו הנשיא פורד ויועציו הכלכליים את תשומת־לבם אל סכנת־האינפלאציה, וניסו להתעלם מן הסכנות האחרות. זהו אחד הגורמים החשובים לירידת הפופולאריות של הנשיא פורד בארה"ב. כאשר נכנס לנשיאות בחודש אוגוסט, אחרי התפטרות ריצ'ארד ניכסון, הביעו יותר מ־70 אחוזים מאזרחי־אמריקה אמון בו. כעת הצטמק אמון זה למצב יותר מ־40 אחוזים — שיעור קל לנשיא בשבוע נשיא.

אמריקנים רבים אומרים כעת, שג'ראלד פורד הוא הרברט הובר שני. הובר היה נשיא בפרק המשבר הכלכלי הגדול של שנות־השלושים, והוא היה דבק באסכולה הישנה, כאל לה, לממשלה ארה"ב, להתערב בזירה הכלכלית.

● קיצוץ ממס־ההכנסה

רק בימים האחרונים החליטו הנשיא פורד ויועציו — הנהגים שבדרגים בתחום הכלכלי — להודות, שהנסיגה הכלכלית היא אולי סכנה חמורה יותר מן האינפלאציה, והמלחמה בה צריכה להיות בראש עניני המינהל בשנה החדשה.

יתכן כי „הדין־וחשבון על מצב־האומה", שיגיש הנשיא פורד לקונגרס בעוד שבועיים, יבשר את תכנית־המינהל למלחמה בנסיגה הכלכלית, שכבר התקדמה הרבה. אומרים, שהסעיפים העיקריים של תכנית זו נקבעו בדיונים, שקיים הנשיא לא כזמן עם קבוצה של השרים הכלכליים בממשלתו ועם יועציו הכלכליים, באתר־סקי במדינת קולורדו, שם בילה את פגרת סוף־השנה.

לפי השמועות ייתכן, שבכלל אמצעי־המלחמה האלה יהיה קיצוץ במס הכנסה, שממנו ייהנו בעיקר קבוצות ההכנסות הנמוכות והבינוניות. בידי הציבור יישאר ממון רב יותר לקנות מכוניות חדשות, למשל, ששיווקן הצטמק כל כך בשנה זו. אם נזכור, שאך לפני חדשים אחדים ביקש הנשיא פורד מן הקונגרס לעשות מעשה, שלא עשה הקונגרס מעולם — להגדיל ב־5 אחוזים את מס ההכנסה על קבוצות ההכנסות הבינוניות — הרי ההצעה להפחית את המס מסמלת שינוי־מדיניות מן הקצה אל הקצה. זו עדות לבלבול, השורר בחוגי אבות־המדיניות בשאלה, מה יש לעשות כדי לרפא את המשק מחליו החמורים.

● לייקר את הדלק

יש כלכלנים הסבורים, כי הקיצוץ במס־ההכנסה יעודד את המשק האמריקני עידוד עצום, ותוך חדשים אחדים יעבור את השפל הנוכחי.

אולם כבר ברור, שאפילו יביא צעד זה את התועלת המקווה, עדיין ישארו בעיות לאין ספור. אחת החשובות שבהן היא בעיית התקציב הממשלתי.

לפני חדשים אחדים ביקש הנשיא פורד לצמצם את תקציב־ההוצאות ולהעמידו על 300 מיליארד דולאר — אבל הוא לא הצליח. עכשיו, כשההכנסות עלולות להתמעט בשל קיצוץ במס־ההכנסה, צופים רבים גרעון־שיא בתקציב, של 35 מיליארד דולאר או יותר. כדי לשים קץ לגרעון במאזן־התשלומים ולהקזת־הדולארים מארה"ב, מציעים יועצי־הנשיא להטיל מכס של 20 דולאר ומעלה לטונה על יבוא נפט גולמי. כלומר, מוצרי נפט יתייקרו, והאמריקנים יצטרכו לצמצם את השימוש במכוניות. ארה"ב תהיה תלויה פחות ברצונם הטוב של נסיכי הנפט הערביים, ותשלם להם פחות דולארים.

אבל צמצום יבוא־הנפט עלול לצמצם את הפעילות של התעשיה האמריקנית, וייקור הדלק עלול לגרור המשך האינפלאציה בארה"ב.

● בין החלטה להגשמה

כנגד אחור תעכב הולת־הדלק וחיפוש מקורות־אנרגיה אלטרנאטיביים באמריקה, שהם יקרים, אף שיש בהם כדי למנוע הקזת־דולארים.

בקיצור, מלחמה בנסיגה כלכלית במנגנון גדול ומסובך כמשק האמריקני, היא ענין מסובך מאוד. ומסובך שבעתיים להילחם בנסיגה כלכלית ובאינפלאציה בעת ובעונה אחת, ובו בזמן למנוע זרימת יותר מדי דולארים לחו"ל, דבר שמנהלים אמריקנים בעבר לא נתנו דעתם עליו.

ועל הכל: להעלות על הנייר את כל ההחלטות האלה — אף הקשות שבהן — ענין אחד הוא, ולהגשימן למעשה — עלול להיות ענין אחר.

שנת 1975 — יש כל הסיכויים שתהיה שנה מעניינת מאוד, אך בלי ספק לא תהיה שנה קלה.

הרבלוק, מיוחד ל„מעריב"
חופשת־הסקי של הנשיא פורד

סכנה צפויה ליצוא ישראלי לבריטניה

מאת **צבי לביא**
סופר „מעריב" בלונדון

חברות בריטיות רבות חוששות לקיים קשרים עם ישראל * אף תקוה קלושה להזמנה ערבית מרתיעה * בשדות הנפט בים הצפוני עובדים ערביים, אף שהבריטים חוששים מפני חבלות * מול תקציב־הסברה ישראלי נלעג עורך נציג אש"ף נשפיות חשק לאנגלים במימון כוויתי

שייח' הנפט הערבי מסוגל לגלגל בערב אחד ליד שולחן הרולטה בלונדון סכומים העולים על מיליון לירות ישראליות, ומכל הצינורות המזרימים את הון הנפט הערבי לשוק הממון הבריטי זהו המקור הרווחי ביותר. מקור לא־אכזב אחר המשמש את העשירים החדשים ממדבריות ערב הוא השעשועים המובחרים והיקרים שהם קונים בבתי מלון אקסקלוסיביים, במעונות פאר בשכונות היוקרה של המטרופולין ובאחוזות כפריות הדורות. נשפי החשק שהם עורכים שם מעלים בדמיון את סיפורי „אלף לילה ולילה".

בלבה של אימפרית הממון ב„סיטי" של לונדון, ובמשרדי הממשלה בווייטהול, עדיין חוששים מלהם החרב המתהפכת של הפקדונות הערביים העצומים, המאזנים את מאזן התשלומים הלאומי אך גם עלולים למוטט את המערכת הבנקאית. אולם הממשלה הבריטית, המבקשת לאכול מן העוגה (כלומר, להפיק את מירב התועלת הכלכלית מן הכסף הערבי) וגם להשאירה בשלמותה (כלומר, למנוע את השתלטות בעלי ההון הערביים עליה) [illegible]

○ סחף מכרסם

[illegible]

○ „חיל חלוץ"

[illegible]

○ שמועה עקשנית

[illegible]

○ ווילסון ונשק

[illegible]

מעברי המתלה-לאו"ם / אבו רודס-לישרא[ל]

זו אחת מתכניות הפשרה, שמדליפים האמריקנ[ים] לקראת ביקור אלון בוושינגטון * ברמת הגו[לן] — נסיגה נוספת, אך לא פינוי טוטאלי * פינ[וי] כמה ישובים ישראליים — כדאי כמחיר מית[...] מצד אסד * הפשרות הנדרשות — מחי[ר] השמירה על התקרבות קהיר לוושינגטון ודמש[ק] לריאד, בעקבות ביטול ביקור ברז'נייב במצרי[ם]

מאת **שמואל שגב**
סופר „מעריב" בוושינגטון

ימים ספורים לפני המועד, שמתעתד שר החוץ יגאל אלון לבוא לוושינגטון לשיחות מדיניות עם עמיתו האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר, על שלב שני של הסכם בין ישראל למצרים, יש סימנים המעידים על פעילות מוגברת, שכבר מכשירה את הקרקע לקראת שיחות אלה.

בדיווח בדלתיים סגורות לפני ראשי הקונגרס אמר נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, כפי שנמסר, כי ישראל צריכה להבין שיש גבול לכך שבסגולת ארה"ב להעניק לה בנשק ובכסף. [illegible]

פקידי רשות אמריקניים [illegible] לה לביקור פייצל בדמשק, שכן [illegible] עשוי להשפיע על עמדתו של [illegible] ואסד כלפי ארה"ב, [illegible] ללכת בדרכי סאדאת ולסמוך על [illegible] מאמצי קיסינג'ר למען הסדר בין [illegible] לישראל ברמת־הגולן.

אמנם רשמית אין אומרים [illegible] דבר בענין נסיגה נוספת בגולן. בתידרוכים לא־פומביים למנהיגי קונגרס אומר קיסינג'ר, כפי ש[illegible] כי ישראל עדיין יכולה לוותר [illegible] על שטחים נוספים, בלא לפנות [illegible] רמת־הגולן כולה. [illegible]

☐ הדלפה מהבית הלבן

[illegible]

☐ דרוש מאמץ ישראלי

[illegible]

☐ פשרה ישראלית־מצרית

[illegible]

☐ מבקש לקנות ויתורים

[illegible]

☐ ישראל תשלם המחיר

[illegible]

☐ תקווה למיתון אסד

[illegible]

מבצע מיוחד!! ברהיטי דנאל!!
מבחר מערכות סלון בעיצוב מודרני בינלאומי
ומבחר חדרי שינה מקסימים, פאר תוצרת אירופה.
אפשרות עד ל־15 תשלומים - ללא ריבית!!
ניתן להשיג מבחר מצומצם של סלונים מחמלאי הקיים בהנחות גדולות!!!
כל הקודם זוכה!!!
חנייה חינם לכל מבקר — מובטחת. (בחניון הככר)
„רהיטי דנאל"
תל־אביב, רחוב הובבי ציון 61 (ליד ככר דיזנגוף) טלפון 284647
פתוח בזמן המבצע בשעות 9.00—13.00, 16.00—19.30 אחה"צ

למכירה
ב.מ.וו. 2500
שנת ייצור 1971
[illegible]
המחיר 65,000 ל"י
פרטים טל. 797147
בין השעות 8.30—15.30

אני, התחזוקן המושמץ

תחזוקן חיים פטר
„יותר מוצלח לסילוק חשבונות"

מאת אהרון דולב

דיוקנו של תחזוקן „אל־על" כרודף בצע חסר מצפון, תועלתן אנוכי, האוטם את ...ד מעורקי־החיים המרכ...ם של המדינה — דיוקן ...נועב זה מאבד את דימויו ...פלצתי ומתרכך מאד, ב...פגש בלתי־אמצעי עם אחד ...הם, חיים פטר, למשל, לר...ישרבל אלמוני, אחד מני 60 תחזוקני חברת התעופה הלאומית.

...פטר, בן 27, תחזוקן מן השורה — ...בדיל מחבר ועד — בדרגת מכונאי ...יר, הוא גבר צעיר, גבה־קומה, ...זרחי, המדבר מתון, בטון נמוך, ...לי משום־כך גם משכנע בכנותו, ...נה שהוא אומר: „בניגוד להד...ת השלילית שציירה עלינו הנהלת ...חברה, חברי ואני רוצים בתועלת ...ל על' ובטובת המדינה, לא פחות ההנהלה".

○ כמה מרוויח מכונאי בכיר?

פטר כועס — אף על פי שמוגו בחון (הוא נולד בזאגרב שביוגוסלאביה ועלה לארץ, בהיותו בן ארבע) שכך וממתן את ביטויי הכעס שלו. ...כר וחבריו כועסים, מפני שפוגעו ...ם במסע הבאשה מכוון, לדבריו. ולא ...חולים באמצעים, לרבות סילופים ו...זבים. כך תיאר השבוע איש הנהלת „אל על", אותו ואת חבריו כצייד הסנים שלוחי־רסן, כאשר הציג „מב...ה שכר מזבה". כך, למשל, הראה ...ים ההנהלה, כי שכרו ההתחלתי של התחזוקן בדרגה הנמוכה ביותר, הוא 33... ל"י (ברוטו) ואילו תחזוקן ב...בת מכונאי בכיר, משתכר עד 5100 ...רות לחודש.

...מה הפלא, שתגובה מרשימה זו, ש...צבירה את עובדי התחזוקה אל ראש ...ולם מקבלי השכר במשק, עוררה נח...ולי זעם כלפיהם — אמרו התחזוק...ם במדרות, והיבדו על „התרגיל" ...עבדי של ההנהלה נגדם. פטר נמ... משימוש בביטויים חריפים שכא...ה, אך הוא שולף מכיסו את תלושי ...תשלום של החודשים האחרונים ו...מסביר „איך ההנהלה מכרה לציבור ... תלושי שלי, הרחי־משמע.

...בתלוש נובמבר מופיע סעיף „הח..." — „הלוואה עד גמר חשבון" ...סך 2400 לירות (נטו). „הלוואה הז...ה־עמית" זו מורכבת, לדברי פטר, מ...יקדמת על־חשבון תוספת ושינויים ...יתחייבו מחוזה העבודה החדש, לר...ות מס־הכנסה, שאותן יצטרך לפרוע ...שכר עבודתו בעתיד. באשר לשכרו ...ישראלי, הלא זה נקוב בחלקו העליון ... התלוש, להלן: 1929.69 ל"י שכר ...ברוטו, פלוס 1309.62 ל"י (ברוטו) ...תמורה שעות נוספות במשמרות־לילה, בכל השבתות ובכל החגים, להוציא יום שבתון אחד בשנה, יום־כיפורים; פלוס 106 ל"י (ברוטו) ...ופשה, „שיפוץ רבתי" („אוברול"), ...בסך־הכל 3342.31 ל"י ברוטו לעובד ...תחזוקה בדרגת מכונאי בכיר, הדרגה ...גבוהה ביותר בסולם התחזוקנים — 2062.58 ל"י נטו.

○ אין אף „מתחיל"...

פטר כועס על „נסיון הסר הגיבות ...ים", להציג אותו בלתי התקשורת ...כחסן חסר־מצפונים, וכועס עוד יו...שהבצע עד בה.

...מפני שההנהלה, הוא טוען, יודעת ...וחות כמוהו, כי מכונאי „בתחילת" ...אינו מקבל 3300 לירות, כפי שמנסה ...העביר את ...ההנהלה, כן הטעם הפשוט: בין ההירים של ... 60 עובדי־התחזוקה, אין אף לא „מה..." ...עבה ... אחה, מפני שזה שלוש שנים ...צורך, שרואה ... ועל כך, בין השאר, ...הנפש ...מאבקם של התחזוקנים, על קצה ... הקפאת הקידום המקפאים של מחלקת התחזוקה.

התחזוקן „המתחיל ביותר" בחברה זו.

בשלוש שנות שרותו הצבאי כתחזוקן מטוסים, התמחה בביקורות תקופתיות של המיכנה המיכני של גוף המטוס, לרבות ההלבשה הלקים, פירוק והרכבת המנוע, סיכה, טיפול בבערכת ההיגוי, הגלגלים ומערכת הדלק. נסיונו הצבאי הכשירו לקראת צעד המקצועי האזרחי בשרות חברת התעופה הלאומית.

○ תודעת בטיחות ואחריות

אולם, לא על הנסיון הטכני לבדו, יוכשר התחזוקן מטוסים. מן היום שהתקבל החניך לביה"ס הטכני של חיל־האוויר, מספחים בו תודעת בטיחות ואחריות אישית גבוהה. הוא מרקף סיסמאות בטיחות וכפוף להקנות מחמירות, ואלה מחלחלות בתודעה, ומחדדות „רגישות־טכנית־בטיחותית" שמעצמת דוגמתה, כשם שטיבו של שרות התחזוקה־האווירית ואופיו כל האדם המאייש אותו, הם בעלי יחוד מגולי משלהם.

„העבודה מעניינת", אומר פטר, „אך מחייבת אחריות גדולה, כי חיי בני־אדם נתונים בידיך. אם אינך מבצע את העבודה באופן מושלם, צפויה אי־זושהי תקלה, וכל תקלה, הכי קטנה, גוררת שרשרת תקלות, ולעולם אינך יודע היכן זה עלול להסתיים".

בלב כל תחזוקן חקוקות כמה דיברות מקודשים, מעוגנים במוסכמה בסיסית אחת, שעליה אין חולק: מכל כלי־התעבורה, תובע המטוס את דרגת הבטיחות הגבוהה ביותר. „המטוס", מפרש פטר, „זה לא אוטו, שנוסע על הכביש, ואם יש לו תקלה, נעצר הנהג יורד ובודק. כאן, אצלנו, יש לך אחריות כבדה, שמטוסים מלאים אנשים, ימריאו וינחתו ביעדם, ללא תקלות, כי תקלה יכולה להסתיים באסון.

„וכרים חיים עם זה. אתה מסוגל לראות עצמך ערב לחיי בני־אדם. זה לא פשוט. כי אתה חי עם התודעה הזאת. אין אצלנו דבר כזה, שאתה מכבה את המברגה, הולך הביתה ושוכח מהכל. מעבודה כזאת אי־אפשר לברוח. תחזוקן ממשיך לחיות את העבודה גם בבית, ובכל מקום. אתה ממשיך לחשוב על המטוס שטיפלת בו באותו יום, משחזר את האירועים הקשורים בעבודה שביצעת, ודוגר מחדש על כל יום העבודה — אם החלפת את כל החלקים הנכונים ואם התקלה תוקנה כמו שצריך — שבר ועובר, עד שהכל מסתדר בראש, כמו אותיות של תשבץ. ולמחרת, כשאתה מתייצב בעבודה, דבר ראשון אתה מבקש את הניירות של המטוס שעבדת עליו — כדי לראות איך יצא, איך הגיע, האם הכל הסתדר בשלום, כמו שצריך".

○ „ספר החלפים" ב־6 כרכים

אחד משלבי הקידום המקצועי של תחזוקן־מטוסים, מותנה בשליטה בשפה האנגלית, שהיא שפת הספרות המקצועית הבינלאומית בתעופה האזרחית. להלן נוקב פטר בשמות הספרים, ש„השפיעו" הכי חזק על מהלך חייו: 1. „ספר החלפים" — בששה כרכים — ובו אלפי שמות פריטים: „ואתה חייב לדעת לאתר ולשלוף כל אחד ואחד בתקלה הנכונה". 2. „ספר נוהלי התחזוקה של המטוס", בהוצאת חברת „בואינג", ובו פירוט כל מערכות המטוס, הוראות הטיפול בהן וההדרכה רב־שלבית מתוחכמת לפתרון תקלות. 3. „ספרי עידכון", הנשלחים על־ידי חברת „בואינג" באורח שוטף, המסכמים את התחזוקן ל„ריענון עצמי" כתמיד. בנוסף לאלה, כורמות גם בחלקות ההנדסה והביקורת של „אל על" הוכר שוטף אל עובדי־התחזוקה. לדוגמה: כל תקלה חריגה, או תכנית־תקנים, שאירעה למטוס „בואינג" בכל אתר ואתר על־פני תבל, מתוחקרת ומדווחת למרכז חברת „בואינג" בארה"ב. הבדיקה וקובעת את סיבות התקלה ומעבירתן הלאה, ללקוחותיה, ביניהן „אל על", בלווית הוראות מקצועיות באילו שיטות ואמצעים אפשר להתגבר על התקלה, ובסופו של התהליך מופקד הביצוע בידי עובד מחלקת התחזוקה.

מאז השתחרר משרותו בחיל־האוויר בשנת 1969, ומיד הגיש בקשה להתקבל כמכונאי־מטוסים ב„אל על". הוא הוזמן לראיון במחלקת ההדרכה של החברה, והראיון על־ידי ראשי משמרות בתחזוקה. לאחר מכן עבר בחינה במיבחן נושאים, הקשורים בתעופה — חשמל, פיסיקה, אירודינמיקה. כשעבר את הבחינה, נשלח על־ידי מחלקת ההדרכה לקורס בן 14 שבועות בנמל־התעופה בן־גוריון, ובו קיבל הדרכה תיאורטית־עיונית, ועבר, עם מדריכים, על כל מערכות המטוס. כחניך, הוא נחשב לעובד החברה ונמנה עם מקבלי השכר. לימן ההחלת הקורס, השלב הבא: שיבוץ למשמרת כמכונאי מתחיל. הוא מצטרף לצוות ויוצא „לעבוד על מטוסים".

לפני שש שנים, כמכונאי מתחיל, השתכר פטר 600 לירות נטו לחודש. שכרו של מכונאי מתחיל כיום, עולה ל־1700 לירות נטו לחודש (כולל שעות נוספות). ההפרש של 1100 לירות בגידול השכר, הוא פועל יוצא של תוספות־יוקר מחד גיסא, ושל מאבקים מקצועיים, מאידך גיסא — אומר פטר.

○ טכנאי בדירוג... פקידותי

„נא־פתו המקצועית של פטר היא לעבור בסולם הדירוג הפקידותי" — הטיסכם עליו ועל הבריו ב„אנטוכוזי" הסעיפה תיקח — אל דירוג הטכנאים. פטר החל לעבוד בדרגה 7, ועוד לפני שנתיים הגיע לדרגה 13, משמע לתיקרה, ומסלול הקידום המקצועי שלו נעצר. זה שנים אחדות נאבק הועד לעבירה הקפאות בסלול

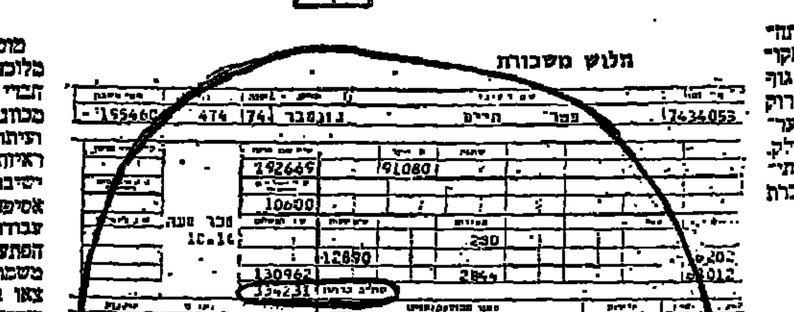

תלוש המשכורת הנראה כאן סותר את טענת הנהלת „אל־על", כאילו שכרם של עובדי התחזוקה מגיע ליותר מ־5,000 לירות ברוטו. בחלקו העליון של התלוש נקוב שכרו האמיתי (ברוטו) של חיים פטר — תחזוקן־מכונאי־בכיר, בדרגת השכר הגבוהה ביותר (13): „סה"כ ברוטו — 3342.31 ל"י. הסכום המופיע בתחתית התלוש — 5781.31 ל"י ברוטו, הוא סכום חד־פעמי, הכולל בתוכו „הלוואה עד גמר חשבון", בסך 2400 ל"י (ראה חלקו האמצעי של התלוש) ומהווה מקדמה (נטו) ע"ח תוספות שייכללו בחוזה העבודה החדש, ואשר אותה ינכו לעובד משכרו בעתיד.

הקידום. במצב הקיים, גם הקידום היחיד האפשרי הוא תיאורטי.

מסביר פטר: „להלכה אני יכול להתקדם לדרגה כפקח צוות, אך אפילו יש לי כישורים ונסיון מתאימים, אינני יכול להשיג קידום זה. כשהחברה לא מתרחבת והתקנים אינם גדלים. החברה התרחבה, אומנם, במספר המטוסים, אך לא בכוח אדם. לאחר רכישת ה„ג'מבו", סוכם בין הוועדים להנהלה, שכדי להגדיל את שכר העובדים, לא יגדילו את כוח־האדם ואותם הצוותים יעבדו את העודף, המגרות הוספות לשכרם".

מסתבר, שזה לא הולך. אומר פטר: „ה„בלאי" של הבן־אדם בעבודה הזאת הוא גדול. אדם מן החוץ לא מתאר לעצמו כמה קשה עבודת התחזוקן, החשוף לכפש השרבית בקיץ ולרוחות וגשם בחורף, כשהטמפרטורה בלוד יורדת בלילות, לפעמים מתחת לאפס, ואתה עובד, רוב הזמן, בשטח פתוח: עומד בתוך סלסלה מורמת במנוף, הלוי 30 מטרים בגובה, מתנדנד באויר כפל זנב המטוס, ללא הגנה מפני רוחות וגשם. אחרי יום עבודה כזה, אני חוזר הביתה גמור. בלי חשק לשום דבר".

רבים מחפשים פתרון בהסבה מקצועית לענפים אחרים במסגרת החברה — קורס דיילים, למשל, או כל מחלקה שאינה מחייבת עבודת־לילות. התחזוקן עובד חמישה לילות רצופים כדי שלושה שבועות: „בכל שלושה שבועות מתהפכים סדרי האוכל והשינה וסדרי־החיים בכלל. וגם זה חלק מהמאבק שלנו, בעד המעבר לעבודת־יום בלבד. כיום המצב הוא, שאדם הפורש מעבודות לילה ועובר לעבודת יום בלבד, מאבד בבת־אחת כ־50 אחוזים מהכנסתו החודשית".

אף על פי כן, מצפה פטר בכליון עיניים, כמו ציבור עובדי התחזוקה כולו, „שיחדשו את הטיסות ואנחנו נמשיך בניהול חיים שקט. אני אוהב את עבודתי, למרות קשייה, היא מעניינת, בלתי שיגרתית ומלאה חידושים טכנולוגיים".

○ יחס עויין

מאז התחולל סיכסוך־העבודה הנוכחי, והנהלת החברה הודיעה על השבתת הטיסות, לא יכול פטר לעבור את הרחוב, או להיכנס למכולת, בלי שיצביעו עליו באצבע מאשימה. „עוד לא זורקים עלי קליפות תפוזים. אבל היחס עויין. כולם קוראים עתונים ורואים טלוויזיה ומאמינים להנהלת החברה, כשואלים אותי, איך אני לא מתבייש, עם משכורות כאלה, לקרקע את המטוסים ולשתק את הקשר האוירי של המדינה. אני מהלך עם תלוש המשכורת בכיס, כדי להראות לאנשים את האמת, ומנסה לשכנע, שלא אנחנו העמדנו את המטוסים, אלא ההנהלה השביתה אותם, כצעד נגדנו".

בן להקלאי דל־אמצעים, נשא פטר אשה לפני כשנה ומצפה שבעוד זמן קצר תלד אשתו. כורעת ללדה, לבית־החולים. בד בבד עם המצוקה המקצועית, מציקות לו ולרעייתו גם בעיות אישיות. פטר ואשתו מתגוררים בחדר שכור, בשכונה דרומית ברמת־גן. שיכון הזוגות הצעירים, שבו הם רשומים, ישלם רק בעוד חודשיים אחדים, ובינתיים יצטרך לשלוח את אשתו והתינוק(ת) אל בית־ההורים. שכר־הדירה ותשלומי המשכנתא החודשים על השיכון, בולעים כליש משכרו, ולא זו בלבד שאין כה להפריש לחסכון, אלא ש„די מצטמצמים".

○ וויתר על טיסת־חינם

אחת הדעות־הקדומות הרווחת בציבור, על עובדי „אל על" — כי דרג לובשי־הסרבלים בכלל — היא, שהם נהנים ב„פריבילגיה" נכספת אחת — טיסה חינם לחו"ל. נכון, שכל תחזוקן זכאי לטיסת־חינם אחת לשנה, לכפוס חלק מהמסים, לאחר חמש שנות עבודה בחברה (בארבע השנים הראשונות מקבל העובד כרטיס־חינם, אחת לשנתיים). אבל כי יאבין, כי חיים פטר — והוא איננו יחיד — מחל על מימוש זכותו אשתקד וגם השנה, מפני שכרטיס־חינם הוא „פריבילגיה יקרה מדי לעובד המקצועי שלו", אומר פטר. הוא חישב: הוצאות בילוי חופשה שבועית, עם אשתו בחוץ־לארץ, מתכמכות בכ־8000 לירות, בנוסף על כרטיס־חינם: „מי יכול להרשות לעצמו השתוללות כזאת?"

ביום ג' בשבוע שעבר, נקרא פטר לאסיפה כללית של עובדי התחזוקה. חברי הועד מסרו מידע שוטף על התקדמות המו"מ לקראת חתימת חוזה העבודה החדש. הם סיפרו לעובדים, כי בישיבה עם ההנהלה, מן השבוע הקודם, הגיע המו"מ למבוי סתום בבעיית המחסור בכוח־אדם. עד כה, כטרן, טענה ההנהלה כאילו אין מחסור כזה. אך, באותה ישיבה, הודתה ההנהלה, בצורה עקיפה, כי טענת עובדי התחזוקה מוצדקת. ההנהלה הציעה, שעובדי מפקחים (בדרגה 14) ילבשו סרבלים ויתחילו לעבוד כמכונאים. הוועד הודיע, כי בהצעה זו הוא רואה, הן הודאה במחסור בכוח־אדם, והן נסיון לפתור את המחסור על־ידי החזרת מכונאים־לשעבר, שהשיגו קידום מקצועי, לעבודה פעילה במכונאות, כלומר — הורדה בתנאי עבודתם.

○ „הציבור דרש סנקציות"

סיפר פטר: „הועד מסר, כי הציע להנהלה להפנות את חילוקי־הדעות הללו להסתדרות ולהניח לה לטפל בסוגייה. וההנהלה קיבלה את ההצעה. כמו כן מסר הועד, כי בתגובה לדרישתו להרחיב את התקנים ולהפשיר את קפאון הקידום המקצועי על־ידי הרמת תיקרת הדירוג, הציעה ההנהלה תוספת של 80 עד 100 לירות לכל תחזוקן, לאחר שלוש שנות קפאון על דרגתו.

„היתה התמרמרות רבה", סיפר פטר, „הציבור דרש סנקציות. אך, חברי הוועד ריסנו אותנו ואמרו, שזו לא העת לצעדים דראסטיים. המדינה בתקופת חירום בטחוני וכלכלי ויש להמשיך במשא ובמתן תקין, ובעת ובעונה אחת להמשיך ולקיים עבודה תקינה. האסיפה התפזרה. למחרת, ביום ד', נדהמנו כולנו לשמוע את הכרזת שר התחבורה, על הפסקת טיסותיה של „אל־על"."

מוסכם על פטר ועל חבריו — המלוכדים, כאיש אחד, מאחורי שבעת חברי הועד — כי מדובר במדיניות מכוונת נגד עובדי התחזוקה, שמגמתיה ועיתוייה שקופים, לדבריו. בפי פטר ראיות: „בשבת, ה־21 לחודש — בין ישיבת הועד עם ההנהלה, לבין האסיפה הכללית — התייצב פטר לעבודה במשמרת־מכונאים, וגילה, להפתעתו, כי ההנהלה זימנה רק חצי משמרת: „במקום שלושים איש, נמצאו בשדה 15 אנשים בלבד. במחצית כוח־האדם נמשכה העבודה כפליים זמן, ונוצרה האטה".

פטר וחבריו פירשו את זימון מחצית־המשמרת על־ידי ההנהלה, כצעד המכוון לגרום להאטה מכוונת בעבודה. „ניסינו לברר", סיפר פטר, „הועד שאל בהנהלה, וקיבל תשובה בוטה: מספר העובדים במשמרות נתון לשיקול ההנהלה. וזה ברור שיש כאן חריג, המניע עדיין היה סתום. אך, ביום א' כבר הורגשו תוצאות ההאטה באיחורי המראה, ואת בנוסף לאיחורים בצבצרים שוטפים, כתוצאה מהמחסור המתמיד בכוח־אדם".

○ „סילוק חשבונות"

כנגד טענת ההנהלה, כי לאחר האסיפה הכללית שקיימו, האטו עובדי התחזוקה את קצב העבודה וגרמו לשיבוש סדרי הטיסות, משיב פטר: „להדים. הוא לא האט, וחבריו למשמרת לא האטו, ויעידו בהם — הוא אומר — מפסי הדיווח על „העברת משמרות", שבהם משתקפים הנועשת כוח־האדם, תקלות ואיחורים בהמראה ונחיתת מטוסים: במשך השבועיים שקדמו לשביתה ועד להודעת שר התחבורה על השבתת החברה, לא חל שינוי לרעה במצב האיחורים הקבועים המקובלים בלוח זמני הטיסות של החברה.

פטר מקבל את גירסת חברי הוועד, כי הנהלת „אל־על" גבורה אומר „לסלק חשבונות" עם ועד עובדי התחזוקה, ובחרה את העיתוי הנוח לה. „אחרת אין להבין זאת", אומר פטר. „בעיני ההנהלה הסכימה, לכאורה, להעברת חילוקי הדעות לטיפולה של ההסתדרות ובה בעת השביתה את הטיסות".

אשר להאשמה בדבר „סילוק חשבונות", יודע פטר לספר, כי זה 4

(סוף בעמוד 22)

מלחמה - יוק

אני יודע, שבשנת 1975 לא תהיה לנו מלחמה. לא בעוד שלושה חודשים ולא בעוד חצי שנה.

כולם מנבאים למלחמה: העתונות שלנו, הפרשנים הזרים, סקרי דעת הקהל בארץ ובעולם, איצטגנינים ומדינאים. רק אני אומר לכם שלא תהיה מלחמה.

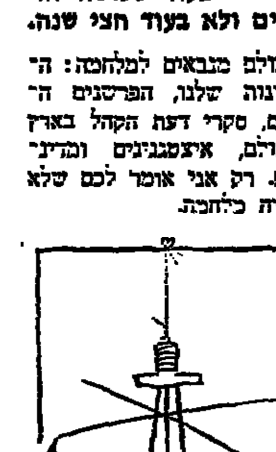

יש לי סימן: אנחנו לא מתכוננים למלחמה. סימן שלא תהיה מלחמה. כי אילו עמדה מלחמה בפתח, היינו מתכוננים.

אתם לא תאמינו לי. מדינה נורמאלית מתנהגת כמו שישראל מתנהגת, אם סכנת מלחמה מאיימת עליה?

הבריטים היו מכריזים על מצב צנע. הגרמנים היו בונים את התעשיה שלהם לצרכי מלחמה. הרוסים היו עובדים שעות נוספות בהתנדבות — למען המאמץ המלחמתי.

ואילו אנחנו? טוב־כלום.

האם כך מתנהגת, לדעתכם, מדינה ערב מלחמה? ערב מלחמת קיום, ערב התמודדות גורלית, מול פני אויב הרוצה להרוס אותה ולהשמיד אותה? שערוריות כלכליות ומריבות מפלגתיות ושביתות סרק — התם כמנהגו נוהג.

אין זה, אלא שהממשלה יודעת בבירור שלא תהיה מלחמה. אחרת היא כבר מזמן היתה מכניסה אותנו לאווירה הנכונה, היתה דורשת קורבנות נוספים, מציבה יעדים, מכריזה על מצב חרום. היא לא היתה מסתכנת בכך, שבבוא חשבון הנפש, יאשימו אותה במחדל.

צאו וראו ברחוב: כך נראית מדינה ערב כבחן עליון?

בפגישות בערב שבת מדברים האנשים בבקיאות אחת על מחיר הסוכר, על המלחמה המתמשכת ובאה ועל הצטנוחו של הבן הקטן. אילו ידעו שבאמת תפרוץ מלחמה, הם בוודאי היו מדברים אחרת, מתנהגים אחרת, מתכננים אחרת — הכל היה נגמרי אחרת.

ולכן אני אומר לכם: למישהו יש אינפורמציה מהימנה, שלא תפרוץ מלחמה. אחרת היינו עושים משהו כדי להדם את פניה.

הקשר בין סיני לגולן

סאדאת מתנה הסדר־ביניים בנסיגה ישראלית כלשהי בצפון

מאת אורי דן

וושינגטון מנסה עתה בכל כוחה להשפיע על ישראל לוותר ויתור נוסף לסורים ברמת־הגולן, במקביל או בנוסף לנסיגה הישראלית הבאה במדבר סיני, העומדת עתה במוקד הדיונים המתנהלים באמצעות שר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר.

עמדה אמריקנית זו באה כהיענות לתביעתו של סאדאת, המתעקש שההסדר הבא בין מצרים לישראל, שלדעתו חייב להיות צבאי בלבד, אינו יכול להתבצע בלי שישראל תבצע, או תתחייב לבצע, נסיגה נוספת ברמת־הגולן.

בתחילה נופף סאדאת בגולן, רק כחלק נוסף בלחץ שהוא מנסה להפעיל על ישראל באמצעות קיסינג'ר. עתה מתברר, שתביעת הנסיגה של סאדאת, וקיסינג'ר מישראל — ברמת־הגולן — נעשתה נושא כמוהי מאוד בדיונים.

הסירוב עקשנים קיסינג'ר לתביעת סאדאת. הסוכדת אף בניגוד להבטחות שהוא עצמו נתן למנהיגי ישראל לפני חצי שנה בלבד, בעת החתימה הסכם ההפרדה עם סוריה, מסיח אורית בעבר סביב הבעיה של הנסיגה הנוספת בסיני. עד כה קיסינג'ר קשורה „באירופה פתיה", שהוא מנסה להחדיר עתה בעקשנות ובתוקף רבים באר"פעם, אשר לפיה על ארה"ב לנבט בזרוז הדיכן כמה שיותר שבמהלכו תיבצא מצרים; מתנה זו חייב לפעול על יסוד שיתוף פעולה הדוק בין מצרים לערב־הסעודית, ולכלול כמובן גם את ירדן, וכל זה כדי „להרחיק את מצרים מבריה"מ".

למרכבה זו רתם קיסינג'ר גם את השאה הפרסי, בעודדו אותו להדק את שיתוף־הפעולה בין ארצו ובין מצרים (הדבר כבר בא לידי ביטוי בביקורי קציני צבא איראני במצרים ובסיוע כלכלי שמוכן השאה להעניק למצרים).

קיסינג'ר טוען, שלאור המצב בנאס ובארה"ב בכלל יתקשה להביא את הבהחותי לסיוע כלכלי למצרים, ויש אפשרות לפתור חלק מבעיות אלה באמצעות השאה של איראן, המוכן לחזק את הציר הסעודי־מצרי. (אגב, כתוצאה מההתערבות וקיסינג'ר ביחסה להראן להגור בה ב„התהרות הבלחמתיות" ההחסבריה להאשימה נגד ישראל).

לאור מדיניות זו של קיסינג'ר, בנגים הנשיא סאדאת את עצמו חזק דיו „להעלות את המחיר" של הבצותיו לנסיגה ישראלית בסיני. סאדאת מיטיב לנצל מצב זה ומנסה להחיש כל שניתן במאבקבייה של קיסינג'ר להרחיק את מצרים מתחום ההשפעה הסובייטי בכוח הכורח על חשבון ישראל.

ביום כך יכול סאדאת לתבוע נסיגה ישראלית לא רק בסיני אלא גם ברמת־הגולן: הוא מסביר זאת לקיסינג'ר וחזה ההר וטוען באוזני ישראל, שצריך לנצל מצב שבו היה בדרזייב מוגלת לחבל במאמץ זה. מה אם תיסוג ישראל גם ברמת־הגולן לא יהיה לסורים הבריך הדך לצאת למלחמה שאליה עלולה להגרר גם מצרים.

סאדאת מתמיע בשיחותיו פגישותיו עם הוצרים כדי לשכנע את קיסינג'ר, ומשיג את מבוקשו.

באותה שעה, כדי לשמור על ה„קלף הסובייטי", מנסה סאדאת להסביר את יחסיו עם ברית־המועצות. כאן מלחמת ימים הסיפורים בפקת ברה"מ נבקש לחברים בשקע בית יתרה, אולם הוא יודע היטב שבלי ברית־המועצות כספקית נשק ליבשים רבות, אין בידיו אופציה צבאית — ארה"ב אינה מסוגלת, אפילו רצתה בכך עכשיו, לספק את מכסות הנשק, ולכן הוא מנסה להרויח כחדש את המקור הסובייטי, באיומו על קיסינג'ר כי אם לא ישיג תהליך נסיגה ישראלית יפנה הוא ל„ביטוי הצבאי", ואולי גם, בניגוד לבדיליות של קיסינג'ר, יעדיף את מסגרת ועידת ז'נבה על פני תיווך אמריקני.

כל זה תלוי עכשיו על מליבה דישראל הלוי בדורנת שנת 1975. כי כן בכל הנראה יהיה הצבא המצרי בשנה זו חזק פחות בצבא מכפי שהיה בעת שיצא למלחמה באוקטובר 1973.

לשם שינוי

הערב: לשם שינוי, במקום לדבר, התחל לעשות.

הערב: לשם שינוי, במקום לרטון נגד אחרים, כמו בכל ימי שישי, שאל את עצמך „מה אני עושה ?".

הערב: לשם שינוי, מלא טופס זה ושלח אותו אלינו.

הערב: **הצטרף לשינוי**

שינוי

תנועה להתחדשות חברתית ופוליטית

מרכז: בן יהודה 97, ת"א
טל. 03-235698
סניף ירושלים: כהן, 02-413266
סניף חיפה: קלמר, 04-245690
סניף באר־שבע: בכן, 057-75289

מודעה זו במימון ע"י חברינו ואוהדינו

עזור לנו. תמוך בשינוי.

לכבוד
תנועת שינוי
בן־יהודה 97, ת"א

הנני מעונין ☐ להצטרף כחבר התנועה.
☐ לקבל ביטאון התנועה.

שמי .... כתובתי המלאה .... טל' ....

רצ"ב .... ל"י ההתחבות להוצאות.

صورة من الاصل

מכל מקום

נשק בשמי

„דבורת האש" נגד המיג 25

צירוף אירועים מקרי גרם בין השאר לכך, שהגילוי בדבר הפעלת מטוסים־ללא־טייס (מל"טים) בידי צה"ל במלחמת יום הכיפורים, נמסר לפרסום במבצע ביקורם של שר־החוץ פהמי ושר המלחמה המצרי במוסקווה. ובעוד הוועידה הראשונה של שיחות־נשק בין ברית המועצות והמצרים הלכה והתקרבה, גילה צה"ל כי בידיו אמצעי־לחימה המסוגלים לסגור היכן אחד של הפער בין מיג הנשק האמריקני והנשק הסובייטי.

שכן, לבריה"מ אין כלל מטוסים־לא־טייס, וצה"ל הוא למעשה הצבא הראשון בעולם, פרט לאמריקני, שהפעיל מטוסים מבוקרים מרחוק בתנאים מבצעיים. הסכמת ארה"ב לבקשת ישראל לספק לה אמצעי־בין כמוס כזה, מורה כי ישראל זכתה למעמד של מדינה מועדפת בעיני האמריקנים.

מוושינגטון נמסר באחרונה, כי ישראל תקבל כ־48 מטוסי פ־15. היו שהציגו מטוס זה כתשובה האמריקנית למיג־25, אותו מבקשים עתה המצרים; אולם אין הדבר כך. פ־15 הוא מטוס מובהק להשגת עליונות אווירית, בעל יכולת תקיפה מוגבלת. המיג־25 נוצל עד כה למטרות צילום בלבד.

יוצא איפוא, כי המל"טים שהופעלו בידי צה"ל למשימות צילום בלבד הם בעצם המענה האמריקני המתוחכם למטוס הרוסי.

בראשית המלחמה פרץ מטוס כזה את מרבית בסיסי האוויר של מצרים, ומל"ט אחד עשה כן בסוריה. מטוסים־ללא־טייס אף נקלעו לקרבות־אוויר עם מטוסי מיג־21. מל"ט אחד, שהונהג מרחוק, הצליח להתחמק, תוך ניצול ממדיו הזעירים וכושר התמרון המעולה, אך לבסוף הופל באש טילים. מל"ט אחר הופל בידי מיג סורי.

לאחר הפסקת־האש סטה מל"ט ממערכי הבצרים מדגם צ'וקר. הוא כמה ממסלולו ונפל שלם בידי המצרים. לישראל שוב לא היתה עילה להסתיר את דבר הפעלת המל"טים. אולם, עוד במאי 1972 ידע השבועון „אוויישן וויק" לספר, כי מל"טים ישראליים ביצעו גיחות במצרים בגובה על הזירה מטוסי מיג־25 לשטחנו.

לדברי השבועון, הונהגו המל"טים, מדגם טלידיין־ראיין־124I, בסיני. השבועון ציין כי את עיסקת־הרכש בארה"ב, מבצעה חברה „ציקלון" למיצרי הצפונה, הנוכנת ליד כרמיאל. ראשי החברה ביקשו לזכות ברשיון אמריקני לייצור מל"טים — טען „אוויישן וויק" — אך בקשתם לא נענתה.

יתרונם העיקרי של המל"טים בכך שהפעלתם אינה כרוכה בסיכון חיי אדם. פרט לכך, יש ל„פיירבי" ול„צ'וקר" שבידי צה"ל, אמצעי מיפוי וצילום מעולים. גובה הטיסה, מהירותה ומשך השהייה באוויר אינם שונים באורח ניכר מאלה של מטוס מאוייש. אך למל"ט כושר חדירה טוב בבעד למסכי מכ"ם, וניתן לתמרנו ולשנות את תוואי טיסתו בלי להתחשב במיגבלות הטייס (גורם העומס ג'י, והתעייפות הפיזית).

שעת־טיסה בפאנטום יקרה יותר כשעת הכוונה־מרחוק של מל"ט. מחירו של מטוס פאנטום עולה בהרבה על מחירו כל מל"ט; ה„פיירבי" עולה כחצי מיליון דולאר ומחיר ה„צ'וקר" שלושים אלף דולאר בלבד, לעומת 3.5 מיליון דולאר שעולה הפאנטום. למל"ט „פיירבי", המשוכלל בין השניים, מהירות של 1.6 מאך, וביכולתו לטוס בגובה 50 אלף רגל. כוח טיסתו כ־2,200 ק"מ ומשקלו כטון אחד בלבד.

שני הדגמים שבידי ישראל מייצגים את דור־הבכורה של עידן תעופתי חדש, המתפתח והולך בקצב מסחרר. בעבר, כשנבנה המטוס הבלתי־מאוייש הראשון כמטרת־ירי מעופפת, כפרו רבים בתבונה היעדים הצבאיים שחזו לו אחדים. כיום, לאחר מלחמות וייטנאם ויום־הכיפורים, שוב אין חולקים על כך כי הדור השני של המל"טים, ההולך ונוצר עתה, יוכל להתמודד באורח יעיל עם סוללות טילים על־ידי שיגור פצצות וטילי אוויר־קרקע מונחים ובאמצעות מערכות לשיבוש אמצעי־נגד אלקטרוניים. השבועון „אוויישן וויק" כתב לא מכבר, כי במלחמת יום־הכיפורים שוגרו, במקרה אחד, תריסר טילי „סאם" נגד מל"ט של צה"ל.

כיום, מתגבשת מגמה לתת ל„רובוטים המעופפים" עוצמה רבה יותר. אחדים מהם עתידים לשאת טילי „מהריק" ו„שרייק", בנוסף למיכלים מיוחדים ללוחמה אלקטרונית. למל"טים, שתחילה לא היו להם תומכים רבים, יש עתה מצדדים גם באירופה.

בארה"ב אומרים, כי על תעופת המחר להיות מושתתת על ניהוג מרחוק של מטוסים ומסוקים גדולים. כיום ידוע על מטוס פאנטום שנבנה במתכונת מיוחדת להטסה מרחוק, ועל מסוק תוצרת סיקורסקי שהוטס החודש לראשונה ללא טייס. בתירגול קרב אוויר עלה בידי מל"ט לגבור על מטוס פאנטום שהוטס בידי טייס־ניסוי אמריקני בכיר.

מעקב ישראלי אחר ההתפתחויות המהפכניות הללו יאפשר לנו לרכוש בבוא העת, לא רק מטוסים נוחים וזולים לסיור ולצילום, אלא גם מטוסים המסוגלים להשמיד סוללות טילים וטנקים. הפעלת המל"טים הרכש האפשרי של מטוסי פ־15 ומהזוק ללוחמה אלקטרונית — כפי שפורסם במקורות חוץ — עשויים לבשר עידן חדש בצה"ל, של פרידה מן התקופה הצרפתית של חיל־האוויר, בה נגזר על מטוסים לשאת בעול משימות להן לא הותאמו.

המל"טים נתונים למרותו של צוות הכולל טייס, קצין־מערכות, קצין־קשר ועוד. הצוות משגר פקודות למטוס במיקרו־גלים, ומפעיל את מערכות הניהוג והמיכשור הפנימיים. מתכונת סיפרתי מוזן מראש בנתוני המסרה. אבן הנגף העיקרית במערך היקשורת זאת, המקשה לעתים על המעקב הרצוף אחר המל"ט באמצעות מכ"ם ומכשירי שליטה מרחוק, היא עושר המידע הזורם מן המל"ט לקרקע ולהיפך, והמחייב אינטגרציה מהירה.

קושי נוסף נעוץ במיגבלת הטווח. תחנה קרקעית אינה יכולה לשלוט במל"ט מעבר למרחק מסויים. לא אחת מקשים תנאים טופוגרפיים על קליטת שידורי אלחוט; מה עוד ששידורים אלה ניתנים לשבוש. מטעם זה, הותקנו במל"טים אחדים מצלמות־טלוויזיה, המעבירות את המידע לקרקע ויוצרות מערכת קלט־פלט אמינה. כדי להתגבר על בעיית ה... השליטה, הוכשרו מטוסי־תובלה, ה„הרקולס" לשאת מל"טים ולשג... תוך שהם משמשים כתחנה ל... למימסר ולמעקב.

המל"טים של צה"ל משוגרים ל... רותיהם באמצעות מאיץ רקטי. ... לות הדלק נותק המאיץ, והמל"ט ... את דרכו בעזרת מנוע סילוני. ב... המשימה הוא שב לנקודת אק... המנוע כבה ומיצנח הנפרש ב... מסויים, מאפשר למסוק ללכדו. ... להנחית מל"ט על הקרקע על... הפעלה מהדרכת של מערכת הנ... הדו־שלבית הכבויה בו.

מיומנות אנשי השליטה היא ה... עת בסופו של דבר את טיב ב... עיו של המל"ט. כך, למשל, ... בידי צוות הבקרה הישראלי לה... במשך שעה וחצי בשמי מ... מל"ט שמערכותיו האוטומטיות ... מכל פעולה. חשיבותו של ה... האנושי לא זו בלבד שלא פחתה ... כניסת מל"טים לשירות — אלא ... הודגשה ביתר שאת. שכן, ב... מורכבות המערכות, סבירות הת... בהן גבוהה. העובדה כי מאחורי ... עיו של המל"ט עומד צוות מ... ולא טייס בודד, מוכיחה כי אי... של יחידת־הבקרה, על כל מרכ... היא הקובעת את גורלה של ה... המתוכננת ביותר.

מאת יוסף מיכאלי

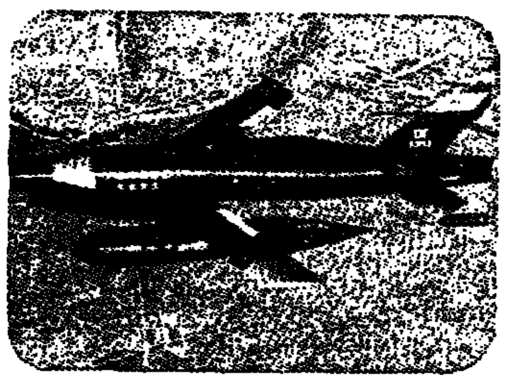

פיירבי נושא מיכל ללוחמה אלקטרונית.

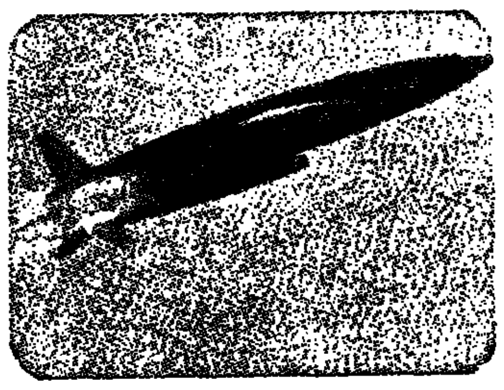

צ'וקר, מל"ט מדגם זה נפל בידי המצרים.

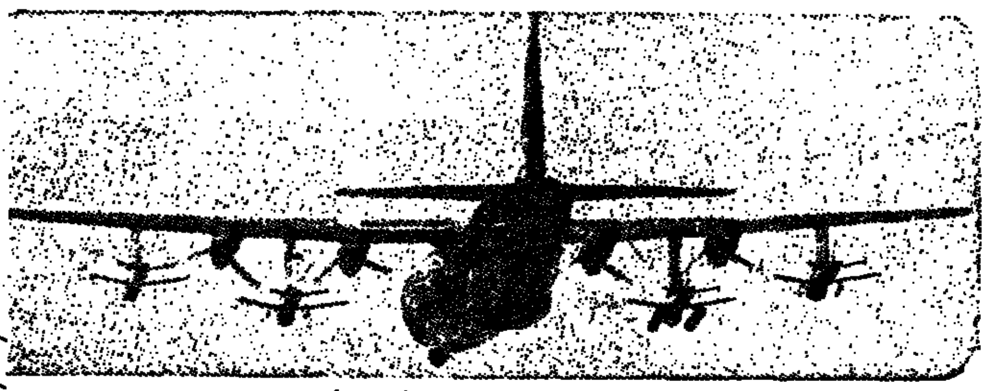

ארבעה מל"טים מתחת להרקולס.

תופי טומי וקצוץ־קנה

מאת גיורא שמיס

מאז חודש ינואר 1974 הוגשו למשרד הפנים 14,500 בקשות חדשות לרשיונות לנשיאת נשק, אך נראה כי גל הבקשות טרם הגיע לשיאו. כל מעשה חבלה, כמעשה הרצח בבית־שאן — או ההתקפה בקולנוע „חן" בתל־אביב, מביאים בעקבותיהם מאות אזרחים המבקשים לרכוש נשק להגנתם העצמית.

אולם כאן באה אכזבתו הגדולה של האזרח. לכרות ההבטחות כי רשיונות לנשק ינוהגו במהירות, תוך כמה שבועות מיום הגשת הבקשה, נמשך התהליך שלושה ואפילו ארבעה חודשים ויותר. ששה־עשר פקידי משרד הפנים, הנושאים בתואר „פקידי רישוי לנשק", פשוט קורסים תחת עומס עבודה. רק בשבועות האחרונים מונה במשרד מפקח ארצי על הנשק ופעולתו הראשונה היתה להשיג לפקידיו עוזרים אשר ינסו להתגבר על המיגור הרב בטיפול בבקשות.

בקום המדינה החזיקו כ־20 אלף איש בכלי נשק מתקופת המחתרת. רובם „הלבינו" נשק זה והוציאו עבורו רשיונות כנדרש בחוק. הכלים היו בעיקר אקדחים גרמנים ואנגליים ישנים. במשך השנים הוצאו עוד כ־25 אלף רשיונות, אולם רובם נועדו למוסדות, בשביל הגנת עובדיהם, (כמו לאנשי „חברת החשמל", או „מקורות" העובדים ליד הגבולות).

חלק של הרשיונות נועד לישובים חקלאיים וחלק גדול אחר הוצא עבור כפרי המיעוטים. כמה אלפי רשיונות הוצאו לאגודות ספורט ולעוסקים בספורט הקליעה למטרה.

אפשר לומר בביטחה, כי עד תחילת השנה היו בארץ 54,000 אלף רשיונות לכלי נשק (רובי אויר, רובי טרטו, אקדחי אויר, אקדחי שליפה רגילים אוטומטיים וחצי־אוטומטיים להגנה עצמית, אקדחי סוטו ורובי צייד). שום כלי נשק אחר אינו מותר במסחר במדינת ישראל.

לחברות השמירה יש כששת אלפים כלי נשק, כאלפיים מהם אקדחים וכארבעת אלפים תת־מקלעים, רובם מדגם „עוזי". ישנם גם כמה תת־מקלעים אנגלים מדגם „סטן". עכשיו עומדים להתווסף לאוכלוסיה זו של נושאי נשק (אם יתאמתו תחזיות פקידי משרד הפנים) עוד כחמשה עשר — עשרים אלף איש שברשותם יהיה כלי נשק כלשהו.

יש עוד שתי קבוצות נושאי נשק. הראשונה היא של חיילים במילואים שקיבלו לאחר מלחמת יום הכיפורים, מיחידותיהם את נשקם האישי לביתם, למקרה של קריאה או התקפת פתע. דומה, כי עדיין לא הובהר לחלוטין מצבם המשפטי של מחזיקי נשק זה, ולמעשה הם אזרחים המחזיקים ברשותם נשק צבאי.

מחזיקי הנשק חותמים על התחייבות לא להשאיר את הנשק בדירה כשאיש אינו נמצא בה, לשמור אותו

במקום נעול ובטוח, לא להעבירו לאיש ולא לאפשר לאיש להשתמש בכלי מלבדם. אך קשה להניח שהוראות אלו נשמרות בקפדנות. (נשק זה הופיע בשבועות האחרונים בידי המתנחלים, ובוודאי שאלו לא קיבלו רשות לכך). כמה ממחזיקי הנשק, המתנדבים לתפקידי שמירה בבתי־הספר שבהם לומדים ילדיהם, באים עם כלי הנשק בלי רשות או לפחות בלי רשות מפורשת.

הקבוצה השניה היא אנשי העולם התחתון. לפי אחת הגירסות יש כ־10—15 אלפים כלי נשק בידי פושעים, אך יש סבורים שהמספר הרבה יותר גדול ומגיע ל־30—40 אלף. האקדח האוטומטי ירד מגדולתו, ופושע המכבד את עצמו משיג „עוזי" או „קלשניקוב".

לעולם התחתון דרכים משלו להשגת נשק ותחמושת לתפעולו, למשטרה ידועות קבוצות פושעים שתפקידן לשמש „סוכנויות" להשכרת נשק לביצוע פעולות. הפושע משלם מראש כמה מאות לירות עם קבלת כלי הנשק, ומיד אחר הפעולה הוא מחזיר את הנשק ל„סוכנות". מה קל ל„סוכנויות" אלו להשיג נשק תעיד העובדה, שעד אשתקד היה מחיר כלי נשק אצלן זול בהרבה ממחיר כלי נשק בחנויות הרשמיות.

אם נצרף למספרים אלה 15,000 רובים אמריקניים חצי אוטומטיים מדגם M.1 אשר במחסני המשמר האזרחי נמצא שיהיו בידי האוכלוסיה האזרחית כ־120 אלף כלי נשק, כלומר כלי נשק אחד לכל 25 תושבים.

בארץ יש כעשרים בתי־מסחר לממכר נשק, ומהם רק שניים משמשים יבואנים מוסמכים. לסוחר הנשק בארץ אין הילה בפוקפקת כלסוחרי הנשק הגדולים בחוץ לארץ, שכן הוא אינו מספק נשק לקבוצות לוחמות, אינו מוכר כלי נשק כבדים ואפילו אינו עוסק במכירת כלי נשק עתיקים, ובכל זאת מסרבים סוחרים אלה לגלות את שמם בעתון או לפרסם את תמונותיהם. הסיבה — בצאתם לחוץ־לארץ, לנהל עיסקות רכש, הם עלולים לשמש טרף לסוכנים זרים ולמחבלים.

בכלל, במקצוע זה, ככל שאתה אלמוני יותר, רבים סיכוייך לבצע עיסקות טובות, זולות ומהירות יותר.

בחנויות הנשק בישראל מציעים, למרבה ההפתעה, אקדחים אוטומטיים מתוצרת הונגריה וצ'כוסלובקיה. שתי מדינות אלו לא מכרו את נשקן ישירות לישראל, אך הוא הגיע באמצעות צד שלישי. בדרך כלל, מאז מלחמת יום הכיפורים נתקלים הסוחרים בקשיים רבים ברכישת כמויות גדולות של אקדחים. השלטונות בארצות המייצרות אינם רואים בעין יפה רשיונות יצוא שעליהם מופיע השם ישראל.

איזה נשק קונים בישראל, ומדוע דווקא סוג מסויים של אקדחים ולא סוג אחר?

גם כאן שולטת האופנה. רבים מבקשים אקדח „ברטה" איטלקיים, לאו דווקא מפני שהם יודעים בדיוק מה טיבם, אלא מפני שבשעתו נפוצה שמועה כי מרדכי רחמים, מצילו של מטוס „אל־על" בציריך שהותקף על־ידי חבלנים, השתמש ב„ברטה".

אחרים ביקשו רובי ציד קצוצי־קנה, לכשנשאלו מי יעץ להם לקנות רובים אלה (אין להשיג בארץ הוצאת רישיון לרובה כזה הוא תהליך מסובך מאוד), גימגמו ואמרו כי בכל ... הסרטים ... מצויידת ב... רובים כאלה, ... אחרים".

בחנויות אפשר לקנות רק ... חים, שהזול בהם עולה 350 ל... הוא בעל קליבר של 6.35 מ"מ; ... דחים גרמנים, צ'כים, הונגרים, ... לים, בלגים ואיטלקים שמחירם ... —800 ל"י והקליבר שלהם בדרך 7,6 מ"מ או 9 מ"מ קצר, ואק... יקרים יותר, בעיקר אמריקנים, ש... רם נע בין 1000—1500 ל"י.

אזרח המקבל רשיון לאחזקת נשק יכול לרכוש מאה כדור לא... אלף כדור לרובה סוטו, ושש... כדור לרובה צייד. „אנו יוד... אומר אחד הסוחרים „כי כולם ... נשק בעל עוצמה חזקה וכוח ... יותר כאשר אקדחים, וכי כולם ... נשק אוטומטי". גם מומחים ... חשבו עד לפני זמן קצר, כי ... היעיל ביותר הוא נשק בעל ... ביצוע אוטומטית.

אולם עתה מסתמנת התחלהת ... סוגי נשק אלה. לנשק האוט... עוצמת־אש ופיזור אש גדולים, ... לם שיעור הקליעה קטן. היורה ... את השליטה על רצף הירי ועל ... וכו, והכדורים מתעופפים לכל ... יפוגעים בנקודות רחוקות, בהם ... מטרות מיידיות.

עכשיו חוזרים הכל אל הרובה ... האקדח החצי־אוטומטי, בעלי ה... הבודדת והבטוחה.

אורות כבויים ברחוב הירקון

מאת גודית ברצקי

כמה קיוות כבר קונו וכמה הספרים טפסליים נכתבו על רחוב הירקון, שהציבו עליו מצבה ביפוח והכתירו אותו בעין הים.

בעלי המאה והשורה טענו שהעיר לא מהפרנסת כשירה אלא ממסחר, תעשיה ותיירות. למען מאות־אלפי התיירים נבנו עוד ועוד בתי־מלון ענקיים בצדו המערבי של הרחוב, הצד שיועד (באהות מתכנונות האב) לטיילת. בצד של הים.

לנהג מונית התונה, זה שעתיים, ליד אחד מבתי המלון החדשים של רחוב הירקון, יש זמן לקרוא עתון. „גם את המודעות. הכל. ככה זה עכשיו. קודם היו תיירים ולא היו חדרים. עכשיו יש חדרים ואין תיירים. את רואה את בית המלון הענק הזה? ריק. שניים וחצי אורחים, ואת יודעת כמה עולה קילו בשר בשוק?"

בלובי של בית המלון קבוצה של שבעה תיירים. מחכים למדריך. משוחחים על מזג האויר וכשחים מחירים. אשה מבוגרת אחת מתלוננת באוזני על שהעיר חשוכה בלילות. „זה ממש מסוכן. אפשר למעוד. ובמצב הבטחוני שלכם, איך אתם יכולים להיות בחושך? צריך להאיר בזרקורים..."

בחנות המזכרות של בית המלון סורגות שתי מוכרות חינניות צעיפים ססגוניים ומרכלות על כל העולם. „הריקנות הזאת, זה בכלל לא סימפטי", אומרת אחת. „יש לי הרגשה מחורבנת שבקרוב אצטרך למצוא מקום עבודה אחר. הבוקר עוד לא מכרנו דבר. בגלריה לא מכרו תמונה כבר חודשיים..."

בשמש חורפית נפלאה כזאת אפשר לצפות באמיצים הנועזים הרוחצים בים, ואפשר סתם ככה, לשוטט בצד של השמש ולהריח ים. מנופי הענק שוקטים על פסגות בתי המלון הבלתי־גמורים. שני פועלים עובדים למטה. „במשיכים, אבל לאט לאט. כמו שנאמר, עוד אבנך ותבנית..." המנופים הגדולים מהפנטים גם את האיש הקטן במגבעת הירוקה. „מי שהעלה אותם לגבהים כאלה — הוא שיוריד." האיש מעיד על עצמו שהוא מגאכבי הרחוב הזה „ואפילו מאה בתי מלון לא יזיזו אותי מכאן." הוא מוכן לדבר שעות על ימיו האחרים של הרחוב הזה; שהיה פעם דרך עבירה לגמלים, חמורים ועגלות, דרך גמלים שסומנה אפילו במפת נפוליאון, ועל הבתים היפים שנבנו באהבה רבה ועל הבניינים ההסטוריים ש„יד רשעה כרתה." הוא שואל אם שמתי לב לשמות המפוצצים של בתי המלון החדשים. „קונטיננטל, שמונטינגאל, מה יש. שם עברי כבר לא טוב?"

גם בבתי המלון בעלי השמות העבריים התפוסה אינה מלאה. ומועדוני הלילה מספרים עובדים. צייר אחד, המתגורר ברחוב הזה כבר עשרות שנים, אומר שאולי בעקבות המיתון יפסיקו להרוס בתים קטנים ויתנו לרחוב הנפלא הזה לנשום. „בקטע בו אני גר עדיין יש לי פיסת ים להרגיע בה את העיניים כבר שנים אני מפחד שיגזלו אותה ממני. בארץ אוהבים לגזול את כבשת הרש." תושב אחר של הרחוב, אף כי אינו משורר ולא צייר, מקבל מצב־רוח פיוטי כשהוא מדבר על הרחוב שלו. „גרים פה אנשים סימפאטיים עם הרגשה חזקה של לוקאל פאטריוטיזם. הם לא יחליפו את הרחוב הזה ברחוב אחר. לגור פה. זה כמו לגור מחוץ לעיר. אוויר ים ושקיפות נפלאות. ואני בין אלה המכיר גם את הזריחות."

שוער במדים סופר־אירופיים עומד על משמרתו בפתח אחד מבתי המלון החדשים. הוא מנסה להסביר לזוג תיירים גרמניים איך להגיע לדיזינגוף. „מה הם מחפשים — אני לא יודע. מה שאין פה — אין גם שם."

בחלונות הראווה בהם מסומנים המחירים בדולארים יש שפע של תכשיטים עתיקים וחדשים אבל בחנויות אין תנועה. מסעדות השירות העצמי ריקות. רק במרפסת של קפה „דליה" יושבים הקליינטים הקבועים וקוראים בשקיקה עתונות גרמנית, הונגרית, ופולנית. מדי פעם מציצים אל הים ונאנחים. משאית אדים חונה ליד שלט „אין חניה" ואנשיה מחליפים דברים עם זונות בבודד הרחוב. העסקים האלה כרגיל. על ספסל כתום יושב חייל ומעשן. הוא מחכה.

כמעט התיירים. הרבה אנשי האו"ם, ואמריקני אחד מסרטים אותם על רקע הים. ישראל ב־8 מ"מ.

ליד מלון גדול אני פוגשת בהיימקיה, שזה עתה יצא ממסעדת השרות העצמי של המלון והוא בקלל. „50 לירות ארוחה הלבית לאחד בשירות עצמי. תתארי לעצמך. ממש נהההתי. קרובה אחת שלי מהר־גוררה בבלון והזמנתי אותה לארוחת צהרים. כיוון שהיא זקנה, לא רציתי לסחוב אותה רחוק. וזה עלה לי ביוקר רב. אני מקווה שבקרוב יורידו את המחירים בכל המקומות הסנוביים האלה. אולי יתחילו להת... קצה יותר יפה לצרכן. אני מ... בקוצר רוח לנפילתם הגדולה ... אנשי „הצמרת" למיניהם; דקו... סורים, קבלנים, מסעדנים וכל א... החברות שלא ידעו בשנות השפע ל... שירות הוגן ללקוחות."

היא עשתה ממנו בן־אדם

מאת יגאל לב

הוא משלם את המחיר. עד הפרוטה האחרונה. מחיר החזרתו למוטב. כרטיס הביקור שלו מצוי אי שם בבית. כרטיס הביקור של גבר שישב בכלא ויום אחד החליט לפרוש מהמעגל של כניסה לבתי כלא, וחזרה אליהם.

כרטיס הביקור שלו מצוי בבית. אשה קטנת קומה, המזכירה לו יום־יום שבעצם לולא היה פוגש אותה, היה עד היום מתגלגל בכלא דאמון. תזכורת נצחית, שהוא רואה אותה כאות קין.

*

יש לו הליכה כפופה, כתפיים שמוטות, כאילו מבטל הוא את עצמו ומבקש להיטמע ברחוב. יש לו עיניים נפחדות, המתבוננות תמיד מסביב ומצפות למכה שתיפול עליו.

רק כשהוא יוצא מן הבית, אתה רואה את כתפיו כמו מתיישרות. כשהוא מגיע למקום העבודה, הוא הופך לאיש אחר, צליח.

הוא עובד כשומר לילה במשרד, זאת אומרת — זוהי עבודתו השניה. יום תמים הוא טורח כפקיד קטן מאחורי דלפק של חנות תל־אביבית ורק בערב הוא קופץ הביתה להגיד שלום ויוצא הישר אל המשרד. זוהי ממלכתו האמיתית. כאן, בין שולחנות הכתיבה, סמוך למכונות הטלקס, המביאות למשרד הראשי אינפורמציה מכל הנעשה ברחבי העולם, כאן הוא מרגיש סוף־סוף כבביתו שלו. עד בוקר הוא שומר במשרד ואחר כך הוא יוצא הישר אל מקום עבודתו, מאחורי הדלפק.

מאז נטש את עולם הפשע, ונשא אותה לאשה, הוא עוסק במקצועות שלעולם מחזיקים אותו מחוץ לבית. לפני שמצא את מקום עבודתו במשרד הראשי, כשומר, עבד כפקיד קבלה באחד מבתי המלון הקטנים של תל־אביב. לילה תמים היה עוסק באותם ברנשים מפוקפקים הבאים לשם. מציע מיטות, מחליף סדינים, עונה לכל מיני טלפונים ופעם כשפתח את אחת הדלתות, מצא גברת שאיבדה את עצמה לדעת. מאז היה נפחד. היתה לו הרגשה שכל האנשים הבאים לכאן, לאותו מלון קטן ודחוק בשולי העיר, באים לכאן כדי להמית את עצמם. אף על פי כן דבק בעבודה הזאת, כי היא הפחידה אותו פחות מן הגברת היושבת בביה ומחכה לו.

*

היא אף פעם לא עשתה זאת באורח גלוי. תמיד בעדינות, ודוקא העדינות הזאת הפחידה אותו. היא היתה מדרבנת אותו לצאת, לעבוד, להרוויח, להיות כלשונה: „אזרח מועיל".

אזרח מועיל במושגים שלה פירושו חובות בלבד. מעולם לא ידע מהן זכויותיו שלו. או אולי ויתר עליהן. לעיתים דומה היה לו שהחליף בית כלא אחד בבית כלא שני. היא היתה אומרת: „אתה זוכר כשפגשתי אותך אז, ואמרתי לך שאני אעשה ממך בן־אדם?"

הוא זכר, כשפגש אותה, היה באותו מדרון שממנו כמעט אין דרך חזרה. בעולם הפשע נחשב לפורץ בעל שם, לבחור גרפה. אף על פי כן, אולי בגלל מוצאו, ממשפחה של אנשי עבודה, הוא הכיר אותו בדירה. לא, לא מהעובדה שהיה נאלץ מדי פעם, מהמה „האוהבת עבודה" כלבהי, לשבת בבית סוהר, אלא משום מן העובדה שהוא איננו עושה שום דבר.

ואז פגש בה. היא הבטיחה לו לעשות ממנו בן־אדם. היא הבטיחה לו שישוב לא יחזור אל עולם הפשע, אם רק ישבע לעולה.

היא שבע לעולה.

יום אחד הוא נעלם בלי להשאיר כתובת. זה בוהר, אדם שעולמו מגודר כל כך. לבית, יציב, מהבית אל הדלפק מהדלפק אל המשרד, בשם ... בבוקר לדלפק, קפיצה כמה שעות הביתה ושוב למש... במעגל קשוח כל כך, נפרץ פתאום הבחור נעלם.

הודיעה למשטרה. מודאגת. קרה בטוח. אחרת היה בא הביתה.

אבל הוא כבר ילד גדול. המשט... אינה מחפשת אחר גברים ש... את הבית מסיבות שלהם.

היא מודאגת: „עשיתי ממנו ב... אדם ועכשיו... תראו תראו, המשט... ציד תעצור אותו, עוד יביאו א... לבית המשפט, הוא עוד יקרא ... יתחנן על הברכיים שאשחרר א... בערבות".

הוא לא קרא לה, ביום שנעצר. הוא כנראה בחר בכלא שבו ל... לשבת...

מכל מקום

הימורי הנפט של צבי אלכסנדר

מאת גיורא שמיס

ישראלים בממלכת הנפט

מי אתה, צבי אלכסנדר? מי הוא איש־הנפט הישראלי, שבע־קרין מבקשים להמצא פגמים ב־פעולותיו, ואילו אחרים אומרים, שלאיש נעשה עוול המגר בבי־קורת זו, כי הוא הביא למדינת ישראל ריווח גדול, שעוד עשוי לגדול בעתיד, מעסקי ההשקעה בשדה הנפט שבים הצפוני?

אומר צבי אלכסנדר עצמו, שביקר השבוע בישראל בדרכו מאנגליה ל־מזרח־הרחוק: „מדינת ישראל הש־קיעה בשדות־הנפט של הים הצפוני מיליון דולר וחצי המיליון; כאשר נמכרו זכויותיה כעבור שמונה שנים, קיבלה בעבורן 15 מיליון דולר. צריך להבין, שלישראל לא היתה אף פעם זכות לקבל אף חבית־נפט אחת מאו־צרות הים הצפוני. הזכות היחידה היתה להשתתף במימון חיפושים ו־פיתוח, ולקבל רווחים כאשר יהיו. כל הדיבורים, כאילו במכירת הזכו־יות ויתרה ישראל על מקור־נפט כ־שלה, הם שטות מוחלטת."

צבי אלכסנדר — שהיה מנהלה של חברת הנפט הלאומית, ועבר לניהול חברה פרטית לחיפושי־נפט השייכת לבאנק אנגלי — אינו מבין, מה רוצים ממנו, מדוע מתפרסמים דברים נגדו, מדוע כל כך רוצים לדעת הכל על אודות עסקי הנפט שלו.

„מישהו מדליף, ואני יודע בדיוק מי עושה זאת — הוא אומר. — עכשיו שהאיש קיבל מה שהוא רוצה, הפסקנה ההדלפות." מדובר בכסף, כמובן.

מבקריו של צבי אלכסנדר טוענים, כי פעולותיו עלומות כל כך, עד שאי אפשר לדעת אם כל הכספים שהוציא אכן שימשו למטרות המוצהרות. ל־דעתם היו פגמים רבים בדרך מכירת זכויותיה של ישראל לבאנק האנגלי, והפגם העיקרי — שצבי אלכסנדר עצמו נשא ונתן על המכירה, שעה ש־ידע כי הוא עומד להיות עובד של הבנק האנגלי. כלום איש כזה שמר על האינטרסים הכלכליים החיוניים של המדינה? — שואלים המבקרים.

אומרים תומכיו של צבי אלכסנדר: עובדה היא שבפעלו לא רק שמר על ערך ההשקעה אלא אף הביא ריווח למדינה, שאולי יגדל בעתיד. הבנק ה־אנגלי הוא שעמד על־כך, שיובטח בחוזה־הקניה, כי צבי אלכסנדר ו־צוות עובדיו יעברו אל הבאנק, מאחר שהם מכירים את איזור חיפושי־הנפט. האנגלים הרחיקו לכת עד־כדי כך, שהורו לעורכי הדין שלהם להפסיק את תהליכי־הקניה, אם תתעורר הת־נגדות כלשהי להעברת המנהל וצוותו אל הבאנק.

עכשיו, בעקבות הפרסומים הראשו־נים בישראל על אודות הענין, הודיע מר אלכסנדר לבאנק, כי הוא מסרב לקבל את המינוי כמנהל־החברה. ה־באנק פנה לממשלת־ישראל בתלונה, כי הסידור הוא בחינת הפרת־חוזה. תשובה עדיין לא ניתנה, וצבי אלכ־סנדר מתלבט בצעדיו הבאים. הוא עייף, מאוכזב ורותח. „האנשים, היודעים בדיוק, מה עשיתי ומה הש־קעתי למען המדינה, כחורבים להגן עלי." — הוא אומר.

סיפורו של צבי אלכסנדר הוא סיפור סבוך, ובהכרח חשאי בעיקרו: סיפור של מדינה קטנה, המשתדלת בכל כוחה להבטיח לעצמה בכל דרך שהיא הספקת־נפט. מולה ניצב עולם־הנפט כולו: חברות הנפט הענקיות, וחברות הנפט הבינוניות שמאין יכו־לת להתחרות בענקים, יוצאות מן המירוץ, או נכנעות לכל תכתיב.

אחד החוקים הבלתי־כתובים של עולם־הנפט הוא „בלי ישראל", ואם אפשר — גם „בלי יהודים". ישראל מנסה בכל התחבולות האפשריות ל־האחז במפת־הנפט העולמית. בכל מקום היא נכנסת — בדרך עקלקלה ביותר — לשותפות עם חברות־נפט גדולות, אולם עד מהרה דורשת אחת החברות את סילוקם המוחלט של הישראלים. לחברה יש אינטרסים ב־מדינות־ערב, והיא טוענת כי ה־ישראלים נכנסו בדרך לא־חוקית — ואין היא רוצה לשמוע לא על ישראלים ולא על יהודים.

זה סיפור של בעלי־חברות זרים, שניסו והכנסים לעזור לישראל ב־חשאי; של יהודים שאינם מוכנים לעזור לישראל ללא האחוזים, הנראים להם כמתאימים; על התרוצצויות ב־מטוסים בין כל ארצות־תבל כדי ל־השיג כספים, להציל השקעה בעסקי־נפט („היתה שנה, שהייתי בנסיעות מאתים חמישים ושנה יום", אומר מר אלכסנדר); על חברות מכובדות, שנציגיהן מחייכים ומבטיחים, כי ה־כסף הדרוש להשקעה יגיע במועד — ואחר כך שולחות שדרי־טלקס כי הכסף בדרך, אולם הבנק מודיע כי עד היום לא נכנסה אפילו פרוטה שחוקה אחת. זהו סיפור, שבעליליתו משתתפים אמריקנים, יאפאנים, הו־לנדים, אנגלים וכו' עוד. והכל, חוץ מבודדים, רועדים מפחד מפני המלה „ערביים".

זהו סיפור של עולם־הנפט האכזרי שבו אתה שרוי יום אחד בשפל־המדרגה, ולמחרת — ברומיו של מגדל קידוח מבטיח. או שלפתע מו־דיעה לך ממשלה בדרום מזרח־אסיה, כי זכית בזכיונות־קידוח לא בשטח אחד, כפי שביקשת, אלא בחמישה שטחים. עליך רק להפקיד את דמי־הזכיון של כמה מיליוני דולארים. אתה עולה למטוס הראשון ומגיע ב־פעם הראשונה בחייך למדינה רחוקה זו — ושם מתברר לך פשר הנדיבות המופלאה: חמשת השטחים נמצאים באיזור, שאין שם כל סיכוי למצוא אף טיפת־נפט אחת.

לממשלת אותה מדינה לא אכפת. השתתפת במכרז — עכשיו אינך יכול להסתלק, בלא להפקיד בידיה את מיליוני־הדולארים. אם אתה מ־סרב, מתכנסת אותה ממשלה לישיבה מיוחדת להחליט מה לעשות בך? התצליח לצאת מהענין? אולי יחליטו לאסור אותך בהאשמה של הפרת חוק־המדינה והוצאה־הממשלה. אם אתה מצליח לצאת מהסבך ומוצא עצמך במטוס היוצא מן הארץ הזאת, לאחר ששילמת סכום רב להציל את עצמך, את שמך הטוב ואת עיקר ההשקעה, נותר לך רק לנשום לרווחה, לקלל את הגיאולוגים שהטעו אותך ולפנות להרפתקה הבאה.

צבי אלכסנדר בטוח, כי כל השנים עשה כל מה שאפשר כדי שישראל תצאר על מפת־הנפט העולמית.

כיום הוא תושב לונדון, עובד ב־באנק האנגלי, שלו חמישה אחוזים בזכות לקבלת רווחים מאחד משדות־הנפט של הים הצפוני — כאשר יהיו רווחים. בשדה, אומר צבי אלכ־סנדר, נתגלה נפט, ופוטנציאל־ההפקה שלו מגיע ל־200 אלף חביות.

היהיו רווחים? ככל שהדבר מתר — שדות־הנפט של הים הצפוני נ־עשים זה אחר זה. רוב חברות הנפט הלא־בריטיות, הפועלות בים הצפוני, מפרקות את מגדלי־הקידוח. יש לכך כמה סיבות, העיקרית — מדיניותה של ממשלת „הלייבור" בבריטניה. דיבורים בלתי־פוסקים על מיסוי מיו־חד שיוטל על חברות הנפט ועל אפשרות־הלאמה הביאו את החברות לעריכת חשבון מהיר, כי הריווח ה־נקי שלהן מכל חבית מהים הצפוני יגיע בסך־הכל לחצי דולאר, לעומת רווח של 3.50 דולרים מכל חבית נפט, המופקת בארה"ב, למשל. בת־נאים אלה לא כדאי להשקיע ולעבוד.

אם האכזבות מרובות כל־כך וה־תקוות קלושות כל כך, מדוע אינך עוזב את הענין? — שאלה כזאת מצחיקה את צבי אלכסנדר. „בשבילי אין בעולם דבר מלהיב יותר מלראות קידוח־נפט פועל; אינני מוכן לוותר על ההוויה בעד שום דבר בעולם." בעיניו העייפות ניצת הברק של הי־מור־הנפט, משחק־המזל של המאה העשרים. יגידו מה שיגידו, איכפת לו. ועוד איך. אבל המשחק צריך להמשך וביום ד' השבוע ארז את מזוודותיו, עלה למטוס ויצא — הפעם למזרח הרחוק.

שדות הנפט של הים הצפוני

ערבים

שוטר מוואשינגטון (שנולד בא"י) שומר על ארמון פייצל

מאת נגשי רוס

חמש שנים שימש אנדרו („אנ־די") בדואן, בן 32, שוטר בבנייני הקונגרס האמריקני. הוא היה שו־מר על פוליטיקאים, מדריך תיי־רים ולעתים מגרש מפגינים. אב־לם הוא רצה בתפקיד שיש בו אה־בר רב יותר. לכן התפטר בנובמ־בר אשתקד, וכעבור חודשיים יצא לתפקיד חדש ולחיים חדשים ב־סעודיה — כיועץ לענייני הגנה אזרחית של המלך פייסל.

בדואן, שנולד בארץ־ישראל והוא דובר ערבית, אם כי רוב חינוכו ק־בל במדינת קארולינה הצפונית בארה"ב, נימנה עם האמריקנים הערביים שממשלות וחברות במזרח התיכון מ־חפשות אחריהם. בעוד המדינות ה־מפיקות נפט משקיעות כספיהן בארה"ב, הן מעסיקות אזרחים אמריקנים בירוחיהן, בתפקידים שונים.

„המושבות האמריקניות" האלה גד־לות במהירות, ויש בהן אחיות וסגני נשיאים של בנקים, טכנאי־מחשבים ופרופסורים לפיסיקה, ספרנים ומנהלי שיווק — בצד מומחי חברות הנפט ה־עובדים זה שנים רבות בארצות החן.

שוטר של משטרת הקונגרס, בעל ותק של חמש שנים, משתכר כ־12 אלף דולאר לשנה. בדואן איננו מגלה מה משלם לו המלך פייסל לשנה; אולם הוא מקבל הטבות נדיבות על משכורתו:

✱ מענק שיכון של 3000 דולאר לשנה (שעליו הוא מוסיף 2000 דולאר מכיסו).

✱ מכונית ונהג צמוד לאשתו, שכן לנשים אסור לנהוג במכוניות בסעו־דיה.

✱ [illegible] אנגלי חינם לילדה.

✱ חופשה שנתית של 50 יום ב־ארה"ב, והוצאות הדרך על חשבון סעודיה.

אזרחי ארה"ב היושבים בחו"ל שנה וחצי, לכל הפחות, נהנים מפטור של 30 אלף הדולאר הראשונים של ההכ־נסה השנתית ממס הכנסה. את ה־מסים המקומיים (שבארצות הנפט ב־מזרח התיכון הם נמוכים מאוד, או שאין מסים כלל) משלם המעסיק ב־דרך כלל.

ד"ר באריס פאף, בן 36, מסיאטל, כירלוג בוגר אוניברסיטה אמריקנית, הוא יועצו האישי של שה' שולטן (36), שליט שרג'ה, אחת הנסיכויות הערביות המאוחדות בפינה הדרומית המזרחית של סעודיה. על ד"ר פאף לתכנן עיר חדשה, ולפתח תוכנית חו־מש כספית לשרג'ה.

הוא מועסק על ידי השליט בלא־חוזה בכתב. גם הוא מסרב לגלות מה משכורתו. אולם בנקאי־השקעות ניו־יורקי שהציעו לו תפקיד דומה, אומר שיועצים כאלה משתכרים משכורות בנות שש ספרות. כרגע פאף עדיין נוסע הלוך וחזור בין שרג'ה ובין סיאטל. אך ייתכן שבקרוב יעקור ל־שם עם משפחתו.

תומאס אמרי, נשיא חברת „שותפי ויליאם קלארק", העוסקת בגיוס בעלי כישרון בשביל כוויית ולבנון, אומר כי אמריקנים העקורים לשם יכולים לצפות לרמת־חיים כמו במנהאטן, ל־אור שיעור האינפלאציה במדינות ה־אלה.

„בדרך כלל אנו אומרים לאנשינו, שהם יכולים לצפות להכנסה נטו ב־גובה הכנסתם ברוטו בארה"ב". אומר ד"ר תומאס פרסט, איש „הוספיטאל קורפוריישן אוף אמריקה", שמרכזה בנשוויל (טניסי). לחברה חוזה לשבע שנים על מיליוני דולארים בדבר ניי־הול בית החולים למומחים ע"ש המלך פייסל בריאד. זהו מוסד שהוקם בהו־צאה של 100 מיליון דולאר ומעלה, והוא עומד להיפתח באפריל 1975. כ־שליש מן העובדים יהיו אמריקניים. חוזים דומים עומדת החברה לחתום עם איראן, אלג'יריה, כוויית וקטר.

חברת ויטאקר מלוס אנג'לס חתמה בקיץ השנה חוזה על 115 מיליון דו־לאר עם סעודיה בדבר איוש וציוד שלושה בתי חולים צבאיים בג'ידה, בטאבוק ובחמיס־מושיט. הבניינים מוכנים זה שלוש שנים בקירוב, אבל הם ריקים מאין סגל מאומן. בבתי חולים אלה מתנהלת העבודה באנג־לית, אבל במשך הזמן יכשירו סעו־דים לנהל אותם.

ארצות המזרח התיכון נוהגות ב־זהירות בהזמנת אמריקנים לעבוד, כ־שם שהן זהירות בהשקעותיהן בתע־שייה האמריקנית. אחת הסיבות: מח־סור בשיכון ובשאר תנאי נוחות. אולם הבעיה העיקרית — בצד המומחיות המקצועית — הוא מציאת אנשים ה־מתייחסים באהדה להשקפותיהם של ה־מעסיקים הערביים. הסביר מחפש כש־רונות ניו־יורקי: „הלקוחות (הער־ביים) שלנו אמרו לנו, שאינם מתנג־דים ליהודים, כל זמן שאינם מעלים את נושא ישראל. מעולם לא אמרו לנו לא לקבל יהודים — אבל מובן לנו שיש כאן בעייה". לכן אין טעם שיהודים יפנו אלינו. היו מקרים אחי־דים ששכרו כושים.

השוטר האמריקני אנור בדואן נת־קל בקשיי תקשורת מצד ערביים. הוא הופתע מן הדעה הרווחת בקרב הער־ביים, שאמריקנים ממוצא ערבי הם אזרחים ממדרגה שניה — מן הטעם משום שהם מתנגדים למדיניות הפרו־ישראלית של ארה"ב.

לגבי אמריקנים שאינם ממוצא ער־בי, עושים המעסיקים מאמצים, למען יוכלו להסתגל אל החיים ואל העבודה במזרח התיכון. „הוספיטאל קורפוריי־שן אוף אמריקה" מגישה למועמדים חוברת המפרשת את הצדדים השלי־ליים והחיוביים של התרבות הסעו־דית, ובכלל זה העובדה שהברחת מש־קאות חריפים לסעודיה או שתייתם, עלולה לגרור עונש מאסר או גירוש וביטול אוטומאטי של החוזה. „מי ש־הולך לשם מתוך ציפיה לגרוע ביותר, יהיה בסופו של דבר מאושר מאוד", סבור ד"ר פרסט.

אמורי אומר, שמקדישים שימת לב מרובה לחיי הנשואין של המועמד. „נשים בלא ילדים ובלא תעסוקה עלולות לעורר בעייה, המכבידות מאוד על איש עסקים", הוא אומר. אף על פי כן אומר אמורי שחברתו מוצפת במועמדים, ושיעור־הכשלונות — כלו־מר, החוזרים לארה"ב, משום שאינם יכולים לעמוד בחום ובשאר עובדות החיים במזרח התיכון — הוא בינ־כאלי.

„אנדי" בדואן עשה חוזה של שב־תיים לעבודה בסעודיה. הוא יהיה מוכן להאריך את החוזה אם יוכל ל־שכנע את אשתו לואיס. בהופעת ה־מולדת האחרונה שלו אמר: „בעצם היא מתאוננת רק על החום. כמובן בראשונה זה קשה. בכל זאת נראה לי, שאני מרוויח כן הפסקה הזאת."

רפואה

מה מזיק לראיה

מאת א. פרנסואה

כוח הראייה עלול להיפגע בשל צריכה מופרזת של סוכר או של דגים לא מבושלים — זאת מגלה פרופ' לו יאנג צ'ה, מהנדס־כימאי, המשמש מנהל מכון המכשמים ב־הונג־קונג. על תגליתו זו הוענק פרופסור לו בסמינר לענייני הכי־מאות, שנערך בהונג־קונג לא מכבר.

בעקבות סדרה של ניסויים בחודשי־ים, שנערכו ביפן, במאלזיה, בסינגא־פור ובהונג־קונג, הגיע לכלל מס־קנה, שצריכה מופרזת של סוכר — ביחוד בשנה העשירית עד השנה ה־22 של האדם — עלולה לגרום קוצר־ראייה ואף סטיגמאטיזם (עיוות הצורה הכדורית של העין).

הגוף איננו מסוגל להפיק אנר־גיה מסוכר במישרין, אלא לאחר פירוקו למרכיבים פשוטים יותר ב־תוך הגוף, באמצעות הוויטמינים B1 וB2. ככל שמרבה אדם לצרוך סו־כר, ימהר הגוף לצרוך את המלאי של שני הוויטמינים האלה. והנה B1 וB2 הכרחיים לאיזון התנועות השרירים ולמניעת דלקות העיניים והקרניות. מחסור בוויטמינים אלה גורם, לדברי פרופ' לו, לפיזור צו־רתה של בבת העין.

בבשרן של קונכיות שונות הגד־לות במים מתוקים יש הסם (אנזים) ושמו טיאמינאזה, המסוגל לפרק וי־טמין B1. לכן מרובים כל כך לי־קויי־ראייה אצל היפנים, הרגילים לאכול דגים וחיות־ים אחרות בלתי מבושלים. מקור אחר לליקויי ה־ראייה אצל בני אסיה הוא הרגלם להרבות באכילת אורז מלוטש, שבו הוא חסר את הוויטמינים האלה.

גוף האדם מסוגל להחזיק רק מלאי מוגבל של שני הוויטמינים האלה בזמן מוגבל, ויש לספקם מחדש יום יום. כאמצעי הטוב ביותר למניעת חולשת העיניים, ממליץ פרופ' לו לאכול יום יום מאכלים עשירים ב־ויטמינים B1 וB2 כגון כבד, בי־צים, ולחם שחור.

חינוך

לפני שעונה, הוצמד לו מגן דוד

מאת ש. עובד

מקרים של הכאה אכזרית של ילדים בידי הוריהם אינם נדירים באירופה ובאמריקה. אבל רק ב־מקרים רחוקים מופיעים על פרשה כפי שנתגלתה בבית משפט ב־בריטניה לא מכבר, והשופט הגדיר אותה כ„ראויה לאושוויץ או ל־ברגן־בלזן".

בפוסקו עונשים חמורים לאם בר־ברה גוהין, בת 23, למעסיקה וויליאם ברדינג, בן 33, ולמאהבה ג'ון בר־דינג, בן 28, אמר השופט, כי בייחוד ג'ון התייחס אל הקרבן, בהיו גוהין בן שנתיים, כמו שהתייחסו הנאצים אל היהודים. כשהילד היה מלכלך עצמו, היו מכריחים אותו לשתות שתנו ולאכול צואתו, וכהכנה למכות שהיו „מעניקים" לו, היה ג'ון מצ־ייר לגבו מגן־דוד עשוי כבייר. לע־תים היו כולאים אותו ערום בבית־השימוש לבשך לילה שלם, או מע־מידים אותו ערום בגינה ושופכים עליו דלי מים קרים. השופט גזר על שני הנאשמים מאסר שבע שנים ועל אב הילד מאסר שלוש שנים.

ברברה גוהין, כהיא גרושה, החי־לה לעבוד לפני זמן מה כסוכנת־בית אצל וויליאם ברדינג, שהוא גנן, כיוון שאשתו עזבה אותו. אחיו ג'ון, יוצא בית־הסוהר הבריטי, הצטרף אליהם לאחר זמן מה, וברברה נעשתה אהובתו.

לוויליאם ברדינג שני ילדים צעירים, והעובדת הסוציאלית הקבועה היתה מבקרת בביתו לעתים מזומנות. ה־שופט צ'יין בביוחה, כי העובדת הסו־ציאלית — שתפקידה להתחקות אחרי מצבם של ילדים בבתים כאלה — לא נתנה דעתה על בהיו הפעוט.

הפרשה נתגלתה כאשר חברת המר־פאה הכפרית האזורית, סתן גריג, הסיעה במכוניתה את האחים ברדינג, את ברברה ואת פתיו. היא ראתה שהילד „מגביכי" על עיניו ופצעיו פתוחים. האם טענה, שהילד נפל ו־פצע את עצמו — אך בית גריג לא קיבלה תירוץ זה ונפנה יסר לבית־לקה השירותים הסוציאליים בעיר.

השופט, שאמר בגזר דינו, כי קרוב לוודאי שהילד סבל לא רק פגיעות פיסיות, אלא גם פגיעות נפשיות המ־רה ביותר, ציווה להעביר אותו אל משפחה אומנת.

אנשי שוליים

„המחתרת" של אוהבי הפרסומת

מאת דניאל דגן

לקראת אחד מביקוריה האחרו־נים של ראש הממשלה לשעבר גולדה מאיר בארה"ב, הוצפו מער־כות העתונים האמריקניים במכת־בים של ישראלים, שהזדהו כנציגי „החזית המהפכנית הישראלית בחוץ־לארץ".

המהפכנים הצעירים, שארגונם התפרסם לימים בראשי התיבות של שמו באנגלית — „ישראקאי" — ביק־שו במכתב שהפיצו להפנות אל ראש הממשלה האורחת סידרה של שאלות, כולן עויינות, רצופות כינויים „כת־קרמים" כגון „דיכוי", „כיבוש", ו־„גזלת זכויות".

ספק אם עתון אמריקני כלשהו פיר־סם את מסמך השיטנה של „ישראקאי" במלואו, אבל בהזדמנויות שונות ומגוונות חדרו לפעמים העיתונות אל אמצעי ה־תקשורת במדינות זרות ועוררו לעתים רושם מוטעה, כאילו „החזית המהפ־כנית הישראלית בחו"ל" מייצגת גורם בעל משקל במדינת ישראל, שעה שהיה מדובר בארגון קיקיוני, המונה לכל היותר כמה עשרות חברים; ו־אולי רק עשרה שלוחים שלו עומדים מאחורי מסע תעמולה אנטי־ישראלי שלבש ממדים עולמיים, והקיף את רוב בירות אירופה המערבית.

הארגון שבו מדובר, הידוע בישר־אל בשמו „מצפן", קרוי בחו"ל „ה־ארגון הסוציאליסטי הישראלי". קבו־צת מייסדיו החלה את דרכה הפולי־טית בראשית שנות השישים במסג־רת מק"י, שהיתה נתונה אז בעיצומה של תפנית רעיונית לעבר הציונות.

פעילי „מצפן", שעם הבולטים ביני־הם נמנים עודד פילבסקי, דו"ר משה מחובר, שמעון צבר וחיים ה־נגבי, נאלצו לפרוש ממק"י והקימו גוף משלהם. עד מהרה גילו כי בעי־מה הבריכה בדרכם, וסיגלו סגנון חדש של „רכיבה" על גלי תנועות קיימות.

כך קרה, שתנועת „העולם הזה כוח חדש", שהתארגנה בשנת השי־שים כגוף פוליטי, זכתה לשפע בתמי־כת אנשי „מצפן". אולם אך נתברר לאנשי „העולם הזה", שהתומכים ה־חדשים מבקשים להוליכם, רעיונית, לכפירה בזכות קיומה של ישראל כמדינה יהודית, הקיאו אותם מקרבם.

מלחמת ששת הימים היתה כעיקוף פלאים ל„ארגון הסוציאליסטי הישר־אלי", שכבר היה נתון בדעיכה. ל־אחר תקופת מבוכה קצרה הפשו אנשי „מצפן", שדאגתם עד אז התמקדה בבעיית הפליטים הערביים, כי בבת אחת התרחבה „ממלכתם" על כל שטחי „הכיבוש הציוני".

בד בבד עם זאת החל להתפתח ולשגשג „ענף חוץ לארץ" של „מצ־פן". שלושה פעילים של גוף זה — אלי לבל בצרפת, עקיבא אור בברי־טניה, ואריה בובר בארה"ב — עס־קו איש ב„ארצו" בהשמצת ארגונו־בית של מדינת ישראל, והפיצו פר־סומים על התמוססות הציונות.

חוגים עויינים לישראל במערב־אירופה ובארה"ב קפצו בשקיקה על בנת על המציאה, ולפתע התברר לאנשי „מצפן", כי רעיונותיהם מוצ־רים הדים נרחבים — דבר שמעולם לא נהנו בו בישראל.

קשרי „מצפן" עם ארגונים „מהפ־כניים" בינלאומיים התפתחו והלכו, אם כי לא לבשו צורה ממוסדת. כאש־ר ביקר בישראל דני כהן בנדיט, מנהיג „החזית הסטודנטיאלית" בפאריס בשנת 1968, זכה בליווי צמוד של אנשי „מצפן", אשר הקפידו [illegible] של השמאל [illegible], [illegible] את [illegible] הפוליטי הישראלי את [illegible] „מצפן [illegible]", [illegible] הבדל בין מי שמבדיל את קיום ישר־אל כמדינה יהודית ובין מי שמגנו על קיומה.

בחוץ־לארץ נהלו פעילי „מצפן" פעילות, אך מעבר „המהפכה" בבית, בישראל, לא נקבעה. ההתלהבות ברוב אנשי „מצפן" נתגברה, [illegible] שהצטרפו לארגון [illegible] ואופנתי, נטשו את שורותיו.

משברים „רציניים", [illegible] אירגון [illegible] „מצפן" לפלגים ופלגי פלגים. [illegible] לא [illegible] „פילוג" [illegible] „רקמה אידיאולוגית" [illegible].

ולא זו בלבד, אלא שאחדים מראשי הארגונים [illegible] „מצפן" „הסתבכו" בפעילות עויינת ובמגעים עם סוכנים זרים, והועמדו לדין, כפי [illegible], אודי אדיב ודני לבנה.

[illegible] לעקוב אחרי מסלולי הפלגים השונים של „מצפן", [illegible] „מצפן" [illegible] הארגונים בשמה.

עם זאת, יש ארבע קבוצות עיק־ריות של „מצפן", הפורצות מדי פעם [illegible] ב־150—200 איש [illegible] „המהפכניות" לאחר תקופת ההפכחות.

הארגון הוותיק ביותר הוא „מצפן" המקורי, שמיבר את שמו „הארגון הסוציאליסטי הישראלי". במרכזו הם עודד פילבסקי וחיים הנגבי, ופעילותו עתה מורגשת הרבה פחות מבעבר.

פלג נוסף הוא קבוצת „מאבק", ושמה המלא הוא „הברית הקומוניס־טית המהפכנית"), שעם חבריה נמנה דני לבנה. מתוך קבוצה זאת פ־רש [illegible] „החזית האדומה", ש־מבין פעיליה נתפרסם אודי אדיב.

„מאבק" ו„החזית האדומה" בתמיכה ברעיונות „מאואיסטיים" מצורפים, [illegible] מתנבאים ל„מהפכה הבלתי־נמנעת".

לא פחות „מהפכניים" הם הארגו־נים הטרוצקיסטים שהוליד „מצפן", „מצפן טרוצקיסטי", [illegible] „מצפן" ובמוכם אריה בובר, וקבוצה „אוונגרד", שזכתה בימים האחרונים לפרסום לאחר שעורבבה לידיעות על החקירה המתנהלת ב־ענין רצח החיילת רחל הלר.

[illegible] ויגאל [illegible], [illegible] סטודנטים ירושלמים, הם המבקרים הבולטים של קבוצה זאת, המתאפיינת בגיל הצעיר של חבריה.

[illegible] „מצפן" ופלגיו [illegible], שאולי מוגבלת על רקע [illegible], אך [illegible] בלתי בציאותית. אבל, כי ללא פרסומת זאת, כבר היו כל אלה [illegible] ונעלמים.

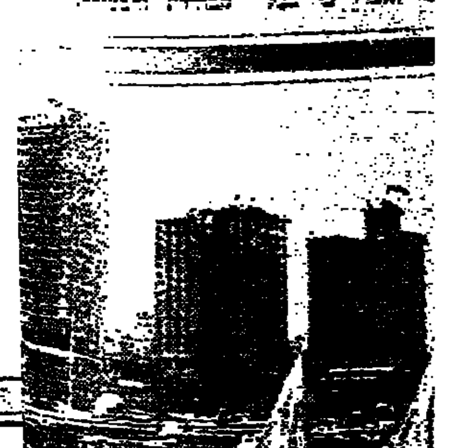

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

דב גולדשטין **ראיון השבוע עם** גד יעקבי, שר התחבורה

אם לא תתקבל התחייבות מצד כל עובדי „אל על", תיבח החברה דרכים להפעלתה בלי העובדים המסרבים לחתו

לא נחדש את פעילות „אל על" ללא יצירת תנאים חדשים ● אנו רוצים התחייבות מצד כל עובדי החברה, שהם מקבלים על עצמם את מרות ההסתדרות ויחזרו לעבודה תקינה ומלאה ● קיימת גם האפשרות להפעיל את „אל על" בלי עובדיה הנוכחיים, אבל אני מקווה, שלא נגיע לזה ● אין לי התרוממות־רוח להלחם ושכרון־נצחון, אבל כניעה לתביעות של קבוצות עובדים בעלות תחושה של כוח, שאינן מודעות למצב הלאומי ואינן רגישות לדעת הציבור, חורגות משאלת יחסי העבודה; הן נוגעות ליכולת לקיים את ישראל ולפתח אותה ● „אל על" היא עתה חברה מושמצת, אבל יש לנו סיבה להתגאות בה, מבחינה לאומית וכלכלית ● השבתת כלי הרכב הפרטיים בשבת תיפגע באופן חמור ברווחת הפרט ובמוראל הלאומי, בעוד התועלת מכל צורה של השבתה היא שולית, מבחינת החסכון בדלק ● אם מפלגת העבודה תזנח את שינוי שיטת הבחירות, יהיה לזה פרוש אחד: שהיא הפרה התחייבות מפורשת לציבור ● אני מעריך, שאין פניה של מצרים למלחמה ● אם ההסדר הבא עם מצרים לא יישא אופי מדיני, אלא יהיה דומה להסכם ההפרדה הנוכחי, אסור לישראל לסגת מהמעברים בסיני ומאזור אבו־רודס.

אומרים לגד יעקבי: „כל הכבוד, באמת! תפשת עוז! עשית מה ששום שר תחבורה אחר לפניך לא העז! העמדת את עובדי התחזוקה במקומם! רק כך יש לסדר דברים! שיידעו!"

שר התחבורה — טענה מן הזימני של הצעיר בשרי הממשלה, נמרץ, חזק, משוחרר מכבלי ה„פרוטקציה הקודשותי" — הוא איש שיחה מרתק: „צעיר — זהו מצב, אובייקטיבי. על זה החליטו הורי לפני 40 שנה פחות 18 יום, בלי להיוועץ בי. נמרץ — התנאים מחייבים. כדי לכהן כמונה ב־12 ועדות שרים, מהן שלוש, המתכנסות אחת לשבוע (כלכלה, חקיקה ושכר) ולהיות פעיל בהרבה עיסוקים פוליטיים־ציבוריים ולהרצות בכל הארץ ולמלא את התפקיד של שר התחבורה, שהוא המשרד הקשה והמסובך שבין משרדי הממשלה — אין לך ברירה, אלא להיות נמרץ. משוחרר מכבלים — אין אדם משוחרר מערכים, הטבועים בו, על פי רקעו וחינוכו. אבל אני מושבניק ואני מאמין שבני המושבים הם אנשים יותר עצמאיים. אני ספקן גדול ואני מטיל ספק בכל ענין, עד שלא הוכחה לי צדקתו ויש לי נטייה להציב סימני שאלה על מצבים, עמדות ותוכניות. לכן אין אצלי פרות קדושות. אני רוצה לבדוק כל דבר מהתחלה ולבחון אם הוא עומד במבחנן של אמות־המידה המקובלות עלי".

— זו לראשונה מחליטה הממשלה להפעיל את סמכותה, לנקוט עמדה אמיצה ולהשבית בפועל חברה כ„אל על". האם הגיעו מים עד נפש?

יש כאן שילוב של מספר גורמים. קודם־כל: מצבו של המשק במדינה, הנלחמת על נפשה. המשק נמצא בתקופה קריטית ביותר. המדיניות הכלכלית החדשה נועדה להתמודד עם הקשיים. המצב בשל שנה, להתמודדות עם בעיות יסוד במשק המשקי והחברתי. ההכרעה שקיבלנו בעניין „אל על" משתלבת בהתמודדות הכללית ובמאבק על איכות חיינו. הגורם השני להחלטה: ההתרחשויות ב„אל על" היא בעלת אופי מיוחד, קיצוני, משתי בחינות: אין זו ראשיתו של תהליך אלא שיאו. התופעה של שיבוש חיי החברה ומירור חיי הנוסעים והסבת נזק כספי כבד ופגיעה חמורה באמינות החברה, איננה חד־פעמית ויוצאת־דופן. היתה שורה ארוכה של שביתות, כלליות ושביתות האטה, ב„אל על" כולה או באגף התחזוקה. מאז שאני מכהן כשר התחבורה, בשבעת החודשים האחרונים, היו ארבע שביתות של התחזוקה.

☐ נזק משולש

הבחינה השנייה: זהו שירות חיוני ביותר, גם בגלל אופיו הלאומי, הבטחוני והכלכלי וגם בגלל רגישותו המיוחדת לשיבושים בתהליך העבודה. זהו שירות, שבו כל שיבוש גורם נזק משולש: סבל אנושי חמור לנוסעים, נזק כלכלי כבד ונזק חריף לאמינות החברה, שאחד מתנאי קיומה הוא הדייקנות והציפיות הגבוהה של השירות.

שיאו של התהליך — אמרתי. האמת היא, כי הנהלת החברה ויו"ר מועצת המנהלים שלה הציעו כבר בארועים קודמים, בתקופתי כשר התחבורה, לפחות שלוש פעמים, להגיב בדרך דומה, כפי שהגבנו הפעם. ואמנם, לפני כשלושה שבועות, בהקשר לשביתת צוותי האוויר, החליט פורום ממשלתי מוסמך, בראשות ראש הממשלה, לאמץ דרך זאת. נמסרה על כך הודעה פומבית וצוותי האוויר ביטלו את כוונתם להמשיך בהשבתת טיסותיה של החברה בסופי השבוע. ההחלטה לא נפלה כרעם ביום בהיר ואף לאחר שנפלה, ניתנה שהות סבירה לאנשי התחזוקה לחזור בהם ממעשיהם. רק כאשר התביעה הזאת לא נענתה, הוחלט על הפסקת טיסות החברה.

☐ ויתרנו על „גלולה"...

תבין, שעמדו לפנינו רק שתי אלטרנאטיבות: להיענות לכל תביעות העובדים או להפסיק את הטיסות. לא היתה דרך שלישית. העדפנו את אי־ההיענות מפני שהתביעות התעלמו מכל יסוד אפשרי. החשש היה שייפרצו כל סכרי מדיניות השכר הכלכלה. התביעות היו בלתי אפשריות גם מטעמים, הקשורים בתפעול „אל על" עצמה, שהגיעה לתום גבוה מאוד בשיבושים התכופים של פעולותיה. תמיד ישנה, כמובן, האפשרות לתת ל„חולה" גלולה להרדמת הכאב, שהיא אשלייה של ריפוי לזמן קצר, או לנסות ליצור מצב חדש, בריא יותר. העדפנו לא להחזיר את המצב לקדמותו, על־ידי גלולה, אלא לנסות להביא את העובדים לרמת־אחריות גבוהה יותר וליצירת תנאים חדשים להפעלת החברה.

בתחומי המדיניות וקבלת הכרעות, לא רק בנושאים כלכליים, קיימות תמיד שתי אלטרנאטיבות, שאחת מהן מאוד מפתה: זו דרך ההתנגדות הקלה. הפיתוי הזה לוחש לך: למה לך בעיות? למה לך סיבוכים? תן להם, הם ישתקו, החברה תעבוד. בסופו של דבר אלה הם חיים קשים מאוד לעמוד במאבק כזה, במתח כזה. אפילו אם אתה נהנה מתמיכה ציבורית. תשלום גבה יותר והיענות לתביעות יוצרים גחוות מיידית. הדרך השנייה היא תמיד קשה יותר. אין עמה רווחה זמנית מיידית. היא מיועדת לטווח הארוך. הממשלה העדיפה את הדרך השנייה — הקשה.

— מקובל להפנות את האשם להתפרצויות קיצוניות ביחסי העבודה בשני עבריו של המתרס. האם זה נכון גם ב„אל על"?

אין לי שום הוכחה, שיש בסיס להנהגה האת ב„אל על" ובמצב שנתהווה שם. ל„אל על" הישגים מרשימים ביותר בשלושה תחומים: זו אחת החברות המעטות, הבודדות, מתוך כמאתיים חברות תעופה בינלאומיות, שהגיעה לאיזון כלכלי, כאשר גדולות ממנה מפסידות הון־עתק. תחום שני: הישגים כבירים בתחום הבטחון. ושלישי: קצב הגידול המפליא של „אל על". היא היום במקום ה־16 בעולם בחישוב של נוסעים לקילומטרים. ההישגים הגדולים האלה הם תוצאה שילוב של שניים: הנהלה מוכשרת, נמרצת ומסורה ועובדים בכל הדרגים, שעשו עבודה יוצאת מהכלל, וביניהם גם עובדי התחזוקה. אין לי כל ספק בזה! זו היום חברה מושמצת והאמת היא, שאין סיבה שלא להתגאות בה, מבחינה לאומית וכלכלית.

— כיום, לדעתך, היא נתונה בסכך כוחו של משברים התכופים והקשים?

☐ מקור הזעזועים

מקור הזעזועים ביחסי העבודה הוא בשני מישורים: 1) העדר מועצת עובדים אחת הנגזרת, שהעובדים מפוצלים בין עשרה ועדים נפרדים. באורח טבעי מוכרח הפיצול לגרום להתרוצצות, למתחים, לתחרות בלתי אחראית ולהעדר ייצוג מוסמך ואחראי. ההסתדרות תפעל להקמת מועצת עובדים אחת, ייצוגית, וזהו המפתח לייצוב יחסי עבודה מתוקנים בחברה. 2) יש ב„אל על" מיגוון רחב של מקצועות ושל רמות שכר וישנה תחושת־כוח גדולה כתוצאה מאופי השרות המונופוליסטי של חלק מעובדי „אל על". כאשר תחושת כוח כזאת מקננת בלבבות, ללא מודעות לצרכים לאומיים ולמגבלות הכלכליות של החברה וללא רגישות מספקת לדעת־הציבור ולמצבים החברתיים, מתפתחת התיפעה של התכחשות להסכמי העבודה, הפרת חוקי המדינה והתעלמות מסמכות ההסתדרות בתחומים אלה. זה מה שקורה לעובדי „אל על".

— התנאים החדשים וההתחייבויות החדשות, שאתה תובע מעובדי התחזוקה ומיתר העובדים ב„אל על", מיועדים, איפוא, לבטל את מקור הזעזועים. מה הם התנאים החדשים האלה? באלה תנאים תחדש הממשלה את הפעילות התקינה של „אל על"?

אין זה מאבק של צהלת־קרב ושאיפה ל„נצחון". אין בי שום התרוממות־רוח של קרבות ושום שיכרון מניחוח הנצחון. הבעייה היא ליצור מצב חדש, שתהיה בו רמה גבוהה יותר של אחריות ומודעות מצד העובדים. אנו רוצים התחייבות מפורשת לעבוד באורח סדיר, ללא שיבושים, על פי חוקי המדינה והסכמי העבודה. בכל מקרה, אם וכאשר יש אצל העובדים רצון לנקוט בנשק השביתה, שבאופן בסיסי יש להמעיט בו מאוד בחברת תעופה לאומית במצבנו הנוכחי, מותר לשבות רק תוך קבלת מרות ההסתדרות ועל פי החלטת מוסדותיה ובכפיפות לחוקי המדינה. אין לנו שום רצון להחזיר את המצב לקדמותו ולראות בכך סיום נאות של הענין. אם נעשה כך, פירוש הדבר הוא הזמנת תופעות דומות בעתיד הקרוב, ולא רק ב„אל על". התופעה של קבוצות עובדים, המשתמשים בכוחם המונופוליסטי להכתיב תנאים — חורגת מעבר לחברת התעופה הלאומית, או לגמל זה או אחר. היא נוגעת בשורשי תרבות חיינו בארץ ובשורשי הסיכויים לקיים את מדינת ישראל ולפתח אותה. הדרך, שבה יסתיים המשבר ב„אל על" תיקבע לאורך־ימים את איכות החיים הלאומיים שלנו ואת הסיכויים ליצור תרבות התנהגות אחרת. זהו המפתח לחברה איכותית. לחוסן המדינה, לעלייה ולקליטתה.

לא נחדש את פעילות „אל על" ללא יצירת תנאים חדשים ובאותים ולא התחייבות של העובדים לקבל עליהם את כללי ההתנהגות, הנדרשים מהם. כניעה של הממשלה ללחץ היא בהכרח הזמנת לחץ נוסף וכניעה לכוח בלתי מרוסן היא הסרת כל רסן מכל כוח אחר.

— אם אני מבין נכון את דבריך, אין לעובדי התחזוקה מרווח לצרכים הלאומיים והסירה להם הרגישות לדעת הציבור והם כופרים את כללי ההתנהגות וגם את חוקי המדינה. התחייבות שלהם תמלא את כל המחסורים האלה? מצוח בנוסח: „מעכיו כבר נהיה ילדים טובים"? ואם לא? אם תתעשת הכוח המונופוליסטית התזה גם להביא הגורה המבריע בהתנהגותם? תחזור ותשבותו עד שכל נוסע בעולם יחבר את הלקח, שעל „אל על" אי־אפשר לסמוך? או שמא תגמרו להפעיל את החברה בלעדי העובדים, שיסרבו את ההתחייבות?

לחלק האחרון של שאלתך: אני מקווה, שלא נצטרך להגיע לכך. אבל גם האפשרות הזאת קיימת. אנחנו איננו עוסקים בסגידי המבע אלא...

☐ אפשרות קיימת

— כלומר, הממשלה דנה באפשרות להפעיל את „אל על" בלי עובדיה הנוכחיים?

לא אוכל להוסיף על המשפט הבודד, שאמרתי בעניין זה.

— אבל האפשרות הזאת קיימת?

כן, האפשרות הזאת קיימת, ובכן, אנו עוסקים כאן בהתנהגות האנושית והחברתית ובתחום הזה יש משקל גם לתודעה, גם ללחץ ציבורי וגם ליצירת רקע פסיכולוגי מרתיע. נוסף להתחייבות מפורשת מצד העובדים יהיה צורך גם בשינוי המנגנונים ובשיטת השיקול, כאשר יתרחשו שיבושי עבודה, הן מצד הנהלת החברה, מבחינת המיידיות והאוטומאטיות בתגובתה והן מצד ההסתדרות בתחומי סמכותה.

— מה זה, ההשבק הזה? מה כאן מאנך? מה מאזן?

טוב, במלים אחרות: את המסרות שלנו היא להגיע למצב, שבו שיבוש בעבודה, שיעמוד בסתירה ובניגוד לכללי ההתנהגות, שעליהם תהיה התחייבות מצד העובדים, יביא בעקבותיו באורח מיידי ואוטומאטי צעדים כלפי המשבש, ללא צורך בתהליך בירורים ממושך. זאת אפשר להשיג ולהגשים על בסיס של הסכמה מראש בין ההנהלה, ההסתדרות והעובדים. הדרך הזאת צריכה לחול על כל עובדי החברה, על העובדים ועל וועדיהם לדעת — וזו בין השאר כוונת הדיונים המאמצים הנוכחיים, כי חריגה מכללי התנהגות, שעליהם תהיה התחייבות מצד העובדים, חייבת להתבטא באורח משמעותי גם במישור האחריות האישית והאישי של העובד, המפר את ההתחייבות.

— כל ועדי העובדים פנו אליך בבקשה לזמן את ועדי עובדי התחזוקה לפגישה, לשם הפעלת החברה. מדוע אין היענות לפנייה הזאת?

☐ סימנים לחשבון־נפש

תהיה הענות מיידית ברגע שועד עובדי התחזוקה יתחייב לקבל את מרות ההסתדרות ולחזור לעבודה תקינה, ללא שום שיבושים. מטרתנו היא להפעיל את החברה מחדש, תוך יצירת מצב אמין ויציב יותר. אם נקבל את ההתחייבות, כפי שאנו דורשים — מה טוב. אם לא — תבחן החברה דרכים לחדש את פעילותה, תוך שיתוף פעולה עם שאר עובדיה, מלבד אלה שאינם מקבלים על עצמם התחייבות זו. אני רואה בקרב העובדים סימנים להודות, להתעשתות ולחשבון־נפש ואני מקווה, כי אלה יורו את סיום המשבר.

— האם החיל הממשלה את המסקנות, הנגזרות מהמאבק ב„אל על", גם על חברות אחרות, אם גם שם יתערערו יחסי העבודה באורח קיצוני?

איני חושב שזו הדרך, שיש לאמץ אותה באורח כללי ואחיד בכל מקרה. במקרה של „אל על" התמקדו תהליכים וגורמים מיוחדים במינם בצורתא וחייבו את ההחלטה שנתקבלה. אולם, הלקחים והמשמעויות הכללים, ללא ספק ישנו את מצב־הרוח ואת מצב־הדעת, בכללי ההתנהגות, גם בתחומים אחרים, לשלילה או לחיוב — הכל על פי הדרך והאופן שבו יסתיים המאבק ב„אל על".

— ברשותך, נעבור לכמה תחומים אחרים. החיסכון הצפוי בדלק מכל התוכניות להשבתת רכב פרטי, הוא נמול־ערך. ההפסד לממשלה כאבדן המס הגבוה על דלק — זעיר. הסבל לציבור — גדול. מה מניע אותך בכלל לתמוך באיזו תכנית שהיא להשבתת רכב פרטי?

כידוע, לא גרסתי ואין אני גורס הנהגת שבתון רכב כללי בישראל. איני בוחן את השאלה מבחינה העקרונית, אלא משום, שאכן החיסכון בדלק, שיגבע מאחת התוכניות להשבתת רכב פרטי, הוא, יחסית לנזק הצפוי ולסבל, קטן ביותר. הצבעתי נגד השבתת רכב בשבת, לא מסכמים אנטי־דתיים — אינני אנטי־דתי בשום אופן — אלא מפני שבשבת אין תחבורה ציבורית והשבתה כזאת תיפגע באופן חמור ברווחת הפרט ובמוראל הלאומי, בעוד שהתועלת הצפויה מכך היא שולית.

☐ הגבלות — להקלת העומס

הצילה היחידה היכולה להיות להגבלות הנועה על רכב פרטי, איננה חיסכון בדלק, אלא הקלת העומס באזורים צפופים, כדי להתגבר על המחסור הגדול בהשקעות לפיתוח הדרכים והכבישים. המחסור הזה יילך ויחריף בשנים הבאות כתוצאה מצמצומת התקציב הלאומי ומסדר העדיפויות הקשוח שלו. יש צורך להבטיח עדיפות מסויימת בתנועה, בשעות־השיא, לתחבורה הציבורית. כך נוהגים בכל הערים הגדולות בעולם המפותח. זה הדבר שהצעתי ועליו אאבק, תוך שלילת רעיון השבתון הכללי, בין בשבתות בין בימי חול.

התצעה היא, שכלי רכב פרטיים בישראל, אחת לשבוע, במספור על פני כל השבוע, יגבלו כל אחד לפי בחירתו, באזורים מסויימים שבהם קיימת צפיפות גבוהה. בשלוש הערים הגדולות, תל אביב, חיפה וירושלים תיאסר תנועת כלי רכב פרטיים בשעות מסויימות ביום. לדוגמה: בין 6.30 לעשר בבוקר.

ההקנה הזאת, אם תתקבל בממשלה, תחייב גם את תושבי שלוש הערים, ולא רק את ה„אורחים", הבאים בתחומיהן עם כלי־רכבם.

הצעתי לממשלה את ההצעה הזאת, כדי להקל על העומס ולא כדי לחסוך בדלק. הממשלה תדון בכך באחת מישיבותיה הקרובות, במקביל קיימיה גם הצעות אחרות: השבתת הרכב הפרטי יומיים בשבוע, לפי בחירה חופשית של האורח; השבתה ליום אחד בשבוע לפי בחירה; השבתת הרכב כל שבת והשבתה כל שבת בתוספת יום נוסף בשבוע, לפי בחירה.

— איזה משקל צריך להיות, לדעתך, להמלצתו של שר התחבורה בנושא זה, כאשר הממשלה תחליט על אופן השבתת הרכב הפרטי?

אני מצפה, שמאחר שהנושא הוא בתחום סמכותי — כל צורה של השבתה ואיסור־תנועה מחייבים רק על פי תקנה של שר התחבורה — יהיה המשקל לדעתו של שר התחבורה, שנתגבשה בצוות מומחים, שהקמתי לצורך זה, רב ומשפיע.

☐ התחייבות מפורשת

— ה„ביבי" האהוב שלך, שינוי שיטת הבחירות, לירותי קשה, מבטים, לאין המבטיל הנכפיב בראש הממשלה „להפסיק את ההריון" ולגנוז את הצעת השינוי. מה יהיה עם החוק?

שינוי שיטת הבחירות לכנסת מן השיטה הנוכחית אל השיטה האזורית־יחסית, היא בנשמתה של הדמוקרטיה הישראלית. היא מקור הסיכוי להשתתפות של ממש בתהליכים הפוליטיים, על־ידי הציבור הרחב. נושא זה הוא התחייבות יצוקה של מפלגת העבודה במצעה לציבור, ערב הבחירות האחרונות. הנושא אינו ענין להתדיינות קואליציונית ולמיקוח בינסיעתי במסגרת השיתופים הקואליציוניים.

אני בהחלט מצפה, שמפלגת העבודה תמשיך לפעול ולהאבק למען רפורמה זו ולא תתרצה לצרוך בעמדותה, בנושא כה מהותי. אם מפלגת העבודה תירתע מן ותזנח את הנושא, פרוש הדבר אחד ויחידי: כי היא נטשה אחד מאבני היסוד שלה והיא מפרה התחייבות מפורשת לציבור.

— ארה"ב מאושרת. סאדאת מקמר וסירב לחזור אל המגהה יותר. זהו אחד הפירושים לביקורו של ברז'נייב בקאהיר. הבקש ארה"ב לשלוח לסאדאת כטרי־תודה. האם תלוח על ישראל לשלם לו בשכר נאמנותו ככפ ישראליות?

אני סבור, כי המפתח למידת שישראל חשה, היא כמידת שהיא רוצה לחוש. מוקד הסכסוך במזרח־התיכון איננו ולא מפתח של ישראל ולא גם אלא נכונותן של ארצות ערב בישראל ולקיים עמה יחסי שלום כנות, שמשום מה אנחנו „מתבי לאחרונה להשתמש בו, בעמ ע מדינות אחרות, „לרבות אלו שרויות במצבי מלחמה, הוא מאליו.

אילו מצרים היתה מוכנה בישראל ולקיים אתה יחסים היתי מצדד בפינוי שטחים מ חיים בסיני, בלי כל קשר לזה ריקאני ולביטול ביקורו של בר בקאהיר. כל עוד שמצד מצרי נכונות לתהכורה מדינית, איני כי עלינו להרגיש שלא בגה תנו, שלא לוותר על עמדותינו קו סטראטגי חשוב, כמו מעברי תלה הגידי בסיני, לצורך הגנת אל, ואף לא על אזור אבו־רודס כשמש ערובה להמעטת לחץ ישראל, על־ידי מניעת דלק או על־ידי דרישות כמנה נכונות לספק לה דלק.

☐ „ספק" שטחים ונשק

בעוד שארה"ב רוצה ברגיעה לחזק את עמדותיה במזה"ת ומ רוצה בהמשך הסכסוך, כדי לבס עצמה באיזור — יודעת מצרי ארה"ב יכולה „לספק" לה את חים שישראל מחזיקה בהם ברה"מ יכולה לספק לה את הדרוש לקיום האופציה הצבאי

מצב זה איננו צפוי להשתנות. עלינו מוטלת החובה להיות להסדר חלקי נוסף, אם הוא עמו אופי כדיני תמורה מדינית מצרים, או להסדר, שאינו כרוך בה מן המעברים ומאבו־רודס, אין הוא נושא אופי מדיני, אלא להסכם ההפרדה הקיים.

— לאמור, יש מקום לנסיגה אלית נוספת מסיני, גם אם בה לה לא תכפים מצרים לויתורים ניים?

כן, אבל בלא הסכמה מצרי ויתורים מדיניים ולהסכם חלקי ני, אם תרצה הסכם נוסף ס הסכם ההפרדה, אין מקום לצפ ישראל, שתיסוג מן המעברים ו אבו־רודס. הכרח הוא, שיהיה בין נסיגתה של ישראל, לבין זה המצרית.

— האם, לדעתך, פני מצרים תמה אי להסדר מדיני?

איני מעריך שפנית של מ בשואות עתה למלחמה נוספת, א הצבר מוכיח, שהערכות כאלו לות להתבדות תוך זמן קצר. הו בבוטכת על מעשיה של מצרים התנהגותה בשטח, יותר מאשר התבטאויות של מנהיגיה. הם במשיכים בניקוי התעלה וה אורחים מצריים לערי התעלה. ש החוזר לערי התעלה כ־400 התשבים. מעשים אלה הם מנה למגמה של מלחמה מצד מצרים לאפשרות של מלחמה קרובה. זאת, כמובן, אין ישראל יכולה ל זיה לעצמה, שלא להערך גם ל מדרה אחרת — חידוש הקרבות. ה היא עושה כל שאפשר וצריך להיות מוכנה גם ל־אפשרות זו.

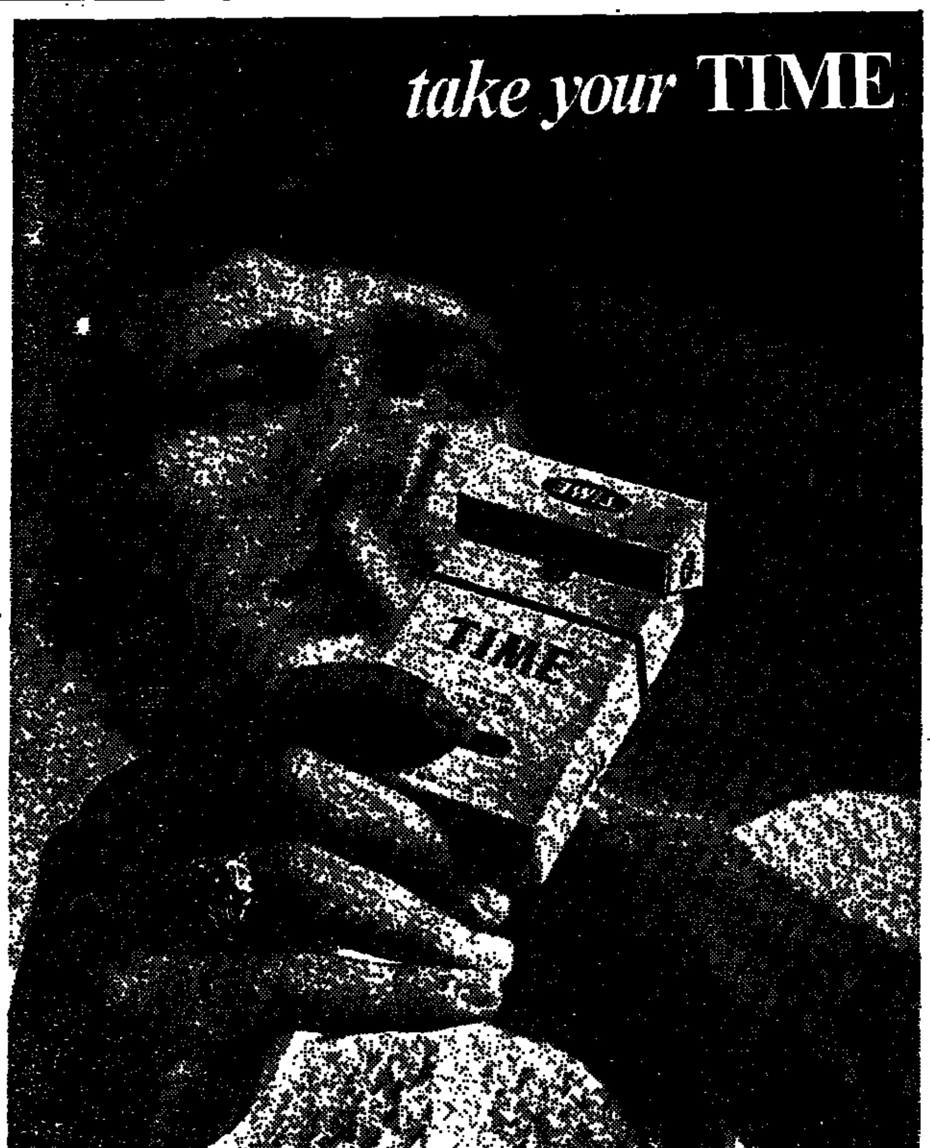

TIME — תוצרת דובק, הסיגריה המובחרת הצועדת בראש, הרחק לפני כל סיגריה אחרת

אריאל שרון • הסדרי ביניים עם ארה"ב במקום עם הערבים

עם ישראל, שנשמט ממנו במלחמת יום הכיפורים, הנצחון המזהיר ביותר בתולדותיו, ניצחון שייתכן היה מבסס בתודעת העולם הערבי, ולפחות בתודעת המשטר המצרי, כי עם ישראל יש לשאת ולתת בדרכי שלום, עומד שוב, בעיות, בלחצה של לוחמה פסיכולוגית שמטרתה להביאו לוותר בסיני ללא תמורות.

בלחץ פסיכולוגי זה משתלבים בהארכתיה והחימה ארבעה גורמים:

1) מדינות ערב, אשר אין בכוחן להכניע את ישראל, והן שואפות לחסלה בהדרגה, באמצעות שילוב של איומי מלחמה ולחץ המעצמות.

2) ארה"ב, המבקשת לבסס את השפעתה במזרח התיכון, באמצעות הוויתורים הישראליים, בהשערתה. אווירה של סכנה לשלום העולם עקב מלחמה העלולה לפרוץ באזור, ובקביעה כי אין לישראל, כביכול, מה להשיג במלחמה כזאת.

3) בריה"מ, המאיימת בחיסול ישראל אם לא תקבל את התנאים הערביים ולא תיסוג ללא כל תמורה מן השטחים שכבשה במלחמת ששת הימים.

4) וממשלת ישראל, אשר כהרגלה מחפשת את הפתרונות הקלים לכאורה — להתיר ויתורים באזורים שבהם ניתן לוותר בלי לערער את קיומה שלה עצמה, מתוך הערכה מוטעית שעליה לעשות הכל כדי לרצות את ארה"ב: ממשלה המציירת לפני העם חזון תעתועים הבל, כאילו דרגת הויתורים היא ש„קונה" את השלום ומאפשרת את ביטחון העם באמצעות סיוע ארה"ב.

אווירה מסוג זה היא שהבשילה את הנסיגה המוחלטת מעקרון השלום תמורת ויתורים, במסגרת הסכם הפסקת־האש של מלחמת ההתשה ב־1970; את אי־השמדת הארמיה השלישית המצרית בסיומה של מלחמת יום הכיפורים; את הסכמי־ההפרדה עם מצרים ועם סוריה אשר הזמינו עלינו מייד לחצים נוספים; וכיום את הנסיגה הנוספת — הגורלית — אשר אנו, כנראה, עומדים לפניה בסיני: אלא אם כן המצרים, „חס וחלילה" לפי הערכת ממשלת ישראל — לא ייענו גם לשלב זה ו„יעזרו" לבקש את אשר הממשלה לא תוכל לתת להם בגלל החשש שלה לקריסה בבכייה לגיטימית של עם ישראל.

★

ממשלה זאת, בגלל מניעים כיתתיים ומפלגתיים, בגלל יצרי שליטה ותאוות־שלטון, לא עולה על דעתה כי הגיעה שעתה לשאוב את כוחה מרוב השכבות של העם ולהישען עליהן. היא אחוזה נפתולים רעיוניים, הנובעים מהסתירות המהותיות הקיימות בין פלגיה, והם פלגים הנוטים להחזיר את מדינת ישראל למקו שלום מדומה עד לגבולות 6 ביוני 1967, והם הבת־יומיים להאמין, כי ישיגו את השלום בגבולות הכוללים את רמת־הגולן, את שארם א־שייח, הלקיב נר הבים ביהודה ובשומרון וחלקים של צפון־סיני.

הממשלה אינה מציגה לפני העם את האמת כלשונה — כי בכל קו גבול אשר בו נתייצב כתוצאה מוויתורים יבואו עד מהרה לחצים חדשים ואיומי מלחמה מצד קואליציה ערבית, מלאה עוז וגבורה על השגת הישגים ללא מלחמה וללא מתן תמורה.

הממשלה אין בכוחה לאמר לעם, כי רק חזרה לעקרון הבסיסי של „אין שטחים ללא שלום" והתעקשות עליו יעמידו לפני העולם הערבי את הברירה של מלחמה או שלום: המלחמה מסוכנת גם עבורם — ואם יבחרו במלחמה יהיה בכוחו של העם כיום, ובביטחון לאחר שלמד את לקחי מלחמת יום־הכיפורים, להשיג בה הכרעה אשר תחייב את הערבים לחשוב היטב כיצד להגיע להסדרים ללא מלחמה, ובמשא־ומתן ישיר עם ישראל.

המלחמה בלתי־נמנעת אם נמשיך בוויתורים, היא תתפוס אותנו [illegible] על קווים יותר קריטיים לגבי ישראל.

המלחמה יכולה להיות נמנעת אם תעמוד ישראל על עקרונותיה שלא לסגת ללא שלום. אך גם אם היא תהיה בלתי־נמנעת עקב עמידת ישראל על עקרונותיה, מוטב שתבוא בהקדם ובקווים הקיימים, [illegible] — גם אם היא יאמר כמפני שניה.

כי יש להבין שיש גבול לאפשרויות לנטרל את [illegible] להורה המלחמה. כל [illegible] מעין זו מערערת את המוראל שלו, את יישותו, ועלולה להיות גורם מכפל, מכלה השוחק.

הנה, תוך שמונה שנים התבזבז הנצחון המזהיר, אוכל, בידי מדינאים הפרי הזמן, הועים באפלה, נטולי יכולת להעריך נכונה את העולם שבו אנו חיים, את חופש הפעולה אשר ישנו לעם ישראל ואת הכוחות הנצורים הגנוזים בו.

★

בימים האחרונים אנו עדים שוב לנאומיו של הנשיא סאדאת, וממש קשה להאמין כיצד הוא בטוח בישראל, בהאמינו שהפעם נכון עם ישראל לוויתורים מחשש להיגרף למלחמה.

קשה להאמין, כיוון שסאדאת עצמו יודע אל־נכון מה היה גורל צבאו אילולא הצילה המעצמות זו הפעם הרביעית כאן תקומת עם ישראל בארצו.

אני כשלעצמי איני יכול שלא להיות מבודד מההישגים שהשגנו במלחמה בהתמודדות עם הצבא המצרי, הישגים אשר יכלו להיות מכריעים בגורל ישראל לו היה הדרג המדיני מבטיח את כניסתו בזמן של הצבא שלנו למלחמה, ואת סיומה של המלחמה רק לאחר שתושג בה הכרעה מוחצת.

העובדה היא כי בין המלחמיים של קו־התחלה חמור למלחמה, ועד סיום המגר לכל־חמה, הצליח צה"ל, ביחסי כוחות פחותים מאלה שהיו מתוכננים לשאת במלחמה (וזאת כוחמת האבידות שסבל הצבא הסדיר עד לפריסת כוחות המילואים) לבלום, לתקוף, לפרוץ, לכתור ולעמוד על סף השמדת הצבא המצרי.

אני משוכנע מכך שהצבא המצרי, והצבא הסורי, הוכיחו את הולכתם המבולגת מיכולת ההקפיה ואיני מאמין כי הולכתם זו תושג בהרצת השנים הבאות.

אם הרצאותיה המדיניות של המלחמה היו כפי שהיו, הרי זה בעטיים של מחדלים מדיניים שלנו. אם היו לנו אבדות כבדות, הרי זה לא מעט בעטיים של מחדלי הנהגה אסטרטגית.

★

במקום שמנהיגינו יופיעו חדשות לבקרים בתוכניות נסיגה ויתור הרשות, הייתי אני אומר לסאדאת בתשובה על נאומיו: „אתה ודאי מעריך מה יכולים להיות השגיך במלחמה אם תפרוץ, לאור לקחיך מהמלחמה האחרונה:

★ אין להעלות על הדעת שתוכל להשיג הפתעות אסטרטגיות נוסח יום־הכיפורים. בתחום הזה למד עם ישראל את הלקח;

★ אין להניח כי תוכל לתקוף שוב ביחסי כוחות כפי שתקפת ביום־הכיפורים, האם נכונה או בהתקפותיך, על אותו כוח וכמה מכי־להבין יגמל שבעתיים מול עוצמה גדולות יותר ערוכות יותר שיעמדו מולך;

★ אין להעלות על הדעת, כי אתה מאמין שתוכל להשיג „תרופת־פלא" בהפגזת העורף הישראלי בטילי „סקאד" ו„פרוג" בגלל אי־יכולתך להחדר לשטח ישראל במטוסים, כיוון שאתה בוודאי יודע, כמותו, שאפשר להזהיר לך בצורת מלחמה זו שבעתיים.

★ כשלונך מחוץ במלחמה לא רק יכוסס את הישגיך במלחמת יום־הכיפורים, אלא גם עלול לבוסס את כסאך.

★ אינך יכול לבטוח לחלוטין בכך שכוח חיבתי סובייטי יציל אותך מהתמוטטות; כיוון שאותה מערכת עולמית המעניקה לך כושר מיקוח כה רב כלפי המעצמות — בהתמודדות לקנות השפעה בארצך — גם יצרה מצב של התעצמות בין־מעצמתית הדדית במקורבות מאבינית במזרח־התיכון.

★ ישראל גם יכולה לא לקבל את כפיית המעצמות כל עוד לא הביסה באופן מוחץ את צבאך אשר פתח בהתקפות, וזאת לאור לקחיה שלה ממבצר השלום הערבי.

ובדעתנו את כל הגורמים הללו ברור, כי המליל שאתה מפריח נובע מהרגשתך שניתן לך להשיג הישגים ללא מלחמה שממנה אתה פוחד, הישגים בכוח לחצי ארה"ב על ישראל, הנובעים מאכזבת המשטר הקיים בארה"ב כי ויתורי ישראל יחזירו לארה"ב את השפעתה בעולם הערבי, ולא הישגים הנובעים מעוצמתך של מצרים, סוריה וירדן.

שלוש המדינות האלה, השוגות בחזיונות בלהבת הזרכה בישראל, לא ביססו עד כה את עצמן מבחינה חברתית, כלכלית ואסטרטגית [illegible] יצירת מקורות מחיה [illegible] באמצעות מערכת יחסים, או השפעה, או שליטה במדינות הערביות אשר להן מקורות נפט ומקורות מים.

★

כל זאת הייתי אומר לסאדאת, אך לעצמנו הייתי ממהר להוסיף:

הבעיה המרכזית העומדת לפני העם היא בהירה באותה מחשבי האפשרויות המדיניות:

א) „בבניין השלום באמצעות הסדרי ביניים" לאור לקחי ההסדר הראשון של הפרדת הכוחות.

ב) אי־נסיגה במקומים הקיימים ללא תמורה מהותית של שלום.

את האפשרות הראשונה, אשר בה דוגלת עתה ממשלת ישראל, אני מעז לכנות „הסדרי ביניים עם ארה"ב" ולא „הסדרי ביניים עם הערבים". ככלות הכל, מהו שמורשו הגורם הלוחץ על הממשלה ללכת בכיוון הסדר נוסף, ללא שלום וללא כל תמורה המקדמת שלום? האם פוחתה מאימת המלחמה? והרי הממשלה יודעת, כי צה"ל יוכל לעבוד בה, וכי לכל היותר רק ידחו הסדרי הביניים את בואה אך לא יבטלוה.

הגורם המהותי הוא מתוך הפרנסים של ממשלת ישראל [illegible] מארה"ב, [illegible]. בכיוון שאין בה קונצנזוס לגבי המטרות הלאומיות של מדינת ישראל היא דוחה קבלת החלטות גורליות בגלל אי־יכולתה להחליט, שהרי כיצד אפשר להתבסס על „אידיאולוגיה" של הסדרי־ביניים בלי שסוכמה מהותו של ההסדר הסופי לגבי גבולות המדינה?

והנה, לתרבה הפלא, גם „אידיאולוגיה" זאת כבר התנפצה לרסיסים — ברמת־הגולן — ולאו דווקא בגלל אי־רצונה התחושה של הממשלה לא להחזיר את הרמה לסורים, אלא עקב אי־נכונות הצד הסורי לשאת ולתת על שלום.

היא התנפצה באחרונה גם לגבי יהודה והשומרון, ולאו דווקא בגלל התלכדותה של הממשלה סביב רעיון החזרת שטחים בגדה זו. בנושא זה הממשלה חלוקה מאוד, ועידת רבאט הקלה עליה בכך שמנעה כמנוה את הפילוג המובטח שהיה בלתי־נמנע בשורותיה אילו היתה צריכה להחליט על ויתורים ביהודה ובשומרון.

★

רצוני להביע את דעתי בבירור: כל מי שמבקש הסדר עם חוסיין מבקש לתת לו שטחים במוהוב, אשר שליטה ערבית בו מסכנת — גם ללא מלחמה — את קיומה של ישראל, וכל מי שאינו דוגל בבסטרל של חוסיין חייב להשלים עם המציאות ההיסטורית, הנגזרת מכך שבעבר המזרחי של הירדן חייבת לקום — ואיש מאתנו לא יוכל שתקום — מדינה פלשתינית, ומוטב כי מוטב להשעריש בפלסטינים במוקד ומוקדם הבהיר כי עתידים מתנה ביהודתם לקום ולדרכם הקבע מדינה ממזרח לירדן, בעלת מערכת קשרים דיפלומטיים שלום עם ישראל.

אולם בינתיים, בלי קשר לשאלה כיצד תיפתר הבעיה הפלשתינית, נסגרו בפני ישראל, בגבולותיה המזרחיים, האופציה לשאת ולתת על הסדרי־ביניים, ולא מכיוון שרק הערבים סגרו אופציות אלה, אלא בעיקר משום שאין ממשלה בישראל שיש בכוחה לוותר ויתורים טריטוריאליים בגבולות המזרחיים בלי שתיפול, שכן רוב העם אינו מוכן לויתורים כאלה.

כך נותר איפוא לממשלה „כיוון הצלחה" יחיד של נסיגה במדבר סיני. שם תופיע ותבואה הממשלה האגנה מדינית „מעמיקה יסודית", כביכול — אשר חוץ ממנה אין גורם שמאמין בה — והיא שויתור שם יקנה לעם ישראל ביטחון.

רכיביו של ביטחון מובטח זה הם:

1) פרק־זמן ממושך ללא סיכונים צבאיים מצד מצריים;

2) היענות ארה"ב להושיט סיוע רב תרחב לישראל, המסייעת לעולם המערבי להיגמל מחרם הנפט ולארה"ב לבסס את השפעתה במזה"ת;

3) בידוד החזית המזרחית — ובראש וראשונה הסורית — ויצירת אפשרות להכותה מכה ניצחת במלחמה אם היא תצא למלחמה בטרם תיכנס מצרים לתוכה.

★

כל הרכיבים הללו הם תעתועי־שווא ודמיון. הרי כל מביט במציאות, יבין בטרם היבש הדיו מעל ההסכמים החדשים שייחתמו בחסות של דייר קיסינג'ר, המבקש אותם בכל מחיר, שוב תעמוד מדינת ישראל לפני לחץ משותף של כל הקואליציה הערבית.

וגם מלחמתן בנו תהיה קואליציונית. וכאשר היא תתחולל תעמוד לפני עם ישראל הבעיה לא מה הוא מרוויח או לא מרוויח משטח מפורז בעומק זה או זה, אלא בעיית עצם כושרו, עוז כוחו, המוראל שלו ואכזבתו בבואתו למלחמה מחודשת לאחר התנפצות מהירה של אשליית־הסנוורים שהפיחו בו מנהיגיו.

מה תאמר אז ההנהגה לעם?

כיצד תסביר בדוק ויתרה ללא תמורה?

בוודאי, כדרכה, שוב תציג הממשלה את ההבטחות האמריקניות לביטחונה כתשובות יותר מהתמורה הערבית לבניין השלום.

נותרת איפוא, רק האפשרות השנית, והיא לבסס על הקווים הקיימים את כל כושר המיקוח שלנו על עצם השלום, שלום שרכיביו הם:

א) הסכמה של מדינות ערב לגבולות קבועים בינן לבין ישראל;

ב) פירוז כל השטחים המתוקים שתפנה ישראל;

ג) שיטת פיקוח קבועה על הפירוז שאינה ניתנת לתנודות הנובעות ב„מצב־רוחה" של משטרים ערביים;

ד) יחסי שלום המתבססים על שיתופי פעולה כלכליים תרבותיים, גבולות פתוחים לתנועה אזרחית, ולאורך ימים — גם קשרי ליצירת כוחות־הגנה אשר מכוון לשיבוש ולהחזה לכלכלית.

כל עוד איננו יכולים לצעוד לעבר עתיד כזה, יש לבסס את ביטחונה של ישראל על הקווים הקיימים. כל ויתור־ביניים ללא ביסוס עתיד כזה רק יערער את התבססותה.

עם פרופסור אבן בקולומביה

בימים אלה חזר לישראל ח"כ אבא אבן, לאחר סדרת שעורים בסמסטר החורף באוניברסיטת־קולומביה בניו־יורק. על התבטאויותיו של מר אבן בשעה שאיננו בתפקיד שלטוני ועל מגמותיו כלפי הזירה הפוליטית הישראלית, כפי שהן באות לכלל ביטוי בהיותו באמריקה, כותב עלי אוואנס בשבועון־היוקרה הניו־יורקי „ניו־יורק מגזין".

מאת עלי אוואנס

את אבא אבן אפשר למצוא באוניברסיטת „קולומביה" בניו־יורק בימי ג' וד' בשבוע עם הסטודנטים שלו בבית־הספר לעניינים בינלאומיים ברחוב 118. זו פעם ראשונה מאז נתמנה נציג ישראל באו"ם ב־1948, שאין הדיפלומט בן החמישים ותשע שייך לצמרת הרשמית של ישראל, ולפיכך שינה גם את סגנונו האישי.

„פרופסור" אבן (זה התואר שבחר בו) לובש בליזרים, מיקטורני ספורט ותבלי ספורט, ועוצר מוניות ככל אזרח ניו־יורקי. זה מרוחק רב ממכוניות השרד והחליפות הדיפלומטים בתקופת היותו באו"ם.

המאורעות דחפו אותו לצדדים, והוא מתלבש לבטים של כדורגלן שעבר, בצפייתו במשחק הסופרבול של קבוצתו. כאשר הופיע ראש אש"ף יאסר ערפאת באורות דרכתי באו"ם, הרצה אבן לפני הסטודנטים שלו באוניברסיטה; והוא מספר שקיבל מכתבים ושיחות טלפון „מיהודים שאמרו, כי צר להם מאוד שאין אני שם לענות לו".

אבן רצה להיות שם ולהשיב. אולם המחלוקת המעושכת בינו ובין ראש הממשלה יצחק רבין פרצה והוצה כאשר הורכבה ממשלת הקואליציה החדשה במאי השנה, אחרי פרישתה של מרת גולדה מאיר. הציעו לכבר אבן תפקיד זוטר בממשלה החדשה. אך הוא דחה את ההצעה ובחר בחיים פרטיים: כתיבה, הוראה והרצאות פומביות.

הוא כותב את זכרונותיו, ובוחר להספק את הרצאותיו באוניברסיטה „קולומביה" על „דיפלומטיה רב־צדדית" לספרו החדש. הוא עומד לחזור לישראל בחלוף המנה כדי להשתלב בפוליטיקה הישראלית כחבר הכנסת וכחבר בהנהגת מדיניות שונות של מפלגת העבודה הישראלית.

בינתיים דחס את בית־הוראה שלו בתוך יומיים בשבוע, כדי שיוכל לעמוד בלוח של יותר מ־40 הרצאות ברחבי ארה"ב (בעד כל הרצאה הניתנת באמצעות סוכנו הוא מקבל 3,000 דולר הוצאות; אולם הוא אומר שאיננו נוטל שכר בעד נאומים לבנין המגבית היהודית המאוחדת או מלוות הפיתוח הישראלי). ובחיבור על הספר גם במקומים אחרים, כאשר הנסיבות נראות לו).

„90 נרשמו, 32 נתקבלו"

תוכנית ההוראה שלו היא הרצאה בנושא „דיפלומטיה בת־זמננו" בערבי יום ג', וסמינר לבוגרים ביום ד' אודות „הבעיות של עריכת השלום במזרח התיכון". לדברי המחקר שלו אימר, כי נרשמו יותר מ־90 סטודנטים ו־32 נתקבלו, בתוכם שני ישראלים ופלשתינאי אחד.

הסטודנט הפלשתינאי אמר, שנרשם כדי לראות מנהיג ישראלי מקרוב. „אבן כי הוא חולק כמעט על כל מה שאומר אבן, הוא מגדיר אותו כ„מומחה גדול לערבית ואיש חביב מאוד" (אבן דובר 6 שפות, ובתוכן ערבית ופרסית).

בשעת הרצאה יושב אבן בקצה כסאו כבפורח בקצה עלה של שושנת־סיס, נרכן קידה לשם הדגשת התנהגותו מוכרת את הופעותיו באו"ם — הוא מתעשע בנטה, מהפל על כסאו, מדבר בלשון נמלצת — כמעט יותר מדי. הרואה את אבן ב„קולומביה" הרי זה כרואה כוכב טלוויזיה משכבר הימים, החוזר על הצגתו בלא הפאורה ובלא ציבים.

האיש מקרין תסיסה ומרץ. משקפיו השחורים הגדולים נראים על פניו כמשקפי־מגן. [illegible] בגדילות עיניו של איש הקורא יותר מדי. בדברו הוא מסתובב בכסאו אילך ואילך, מדגיש את המוניטין של פסקנות שיצאה לו, והדברים זורמים בבהירות כזאת שאתה מתחיל להבין מדוע כהאוגם מנהיגים ישראלים, שסיחה עם אבן היא מונולוג של אבן. („קל לכבות, אי אפשר להבור", אמר עליו אחד ממנהיגי יהודי אמריקה).

הוא מסוגר, אבל יש לו חיוך מלבב ושנינות קאמברידג'ית המוכנה להתוס הלצה בכל נושא („אסתי אוהבת אוכל סיני, ואני אוכל אותו כמו ילד טוב"). העבודה באוניברסיטה „קולומביה" היא, לדעתו, „הפסקה שמגיעה לי", ואף שכמעט כל המשקיפים העוקבים אחר הנעשה בזירה הפוליטית הישראלית סבורים, שכלל סיכוייו בפוליטיקה המקומית, הוא מגדיר את עצמו זאת התמורה הפנימיות בישראל בצורה המציגה אותו כמועמד הגיוני לראשות הממשלה, אם הקואליציה של רבין תתמוטט בגלל בעיות פנים.

„מדוע אינני מנהל"

„למעשה, יש לך הרגשה שהוא כמעט מורד באמריקה בצרכה בחירות על תפקידו זה. „אם ארצה ואם לא ארצה — הוא אומר — רוב האנשים, ובייחוד רוב היהודים, עדיין סבורים שאני אחראי באיזו דרך שהיא לגורלה של ישראל. ואני מביע את הזונה. עדיין עוצרים ושואלים אותי ברחוב: מה אני סבור, מה אינני סבור, כה יקרה — ומרבית האנשים המדברים אליי, אף איננם יודעים, שאינני במקום ציבורי. אבא אבן הוא כמין מוסד... והם שואלים אותי מדוע אני אינני מנהל את העניינים".

הוא מדבר בעניין בגילוי לב יותר מבכבה, ואף שהוא מסוגל להרבות בכל על כל נושא בורח תיכוני, הוא טורח להשיב על שאלות במישרין ובגילוי לב — אולי כדי למחוק את הדמות של דיפלומט הסוקן יהודי, שנעשתה בכבה. הוא מוכן לדבר גם על המחלוקת בינו ובין רבין.

„היו הבדלי השקפה, והוא, בעת שהותו בוושינגטון, הוליך על קו תקיף מאוד... אני דבקתי פחות בקאאותיותיו. דבקתי בעמדה נוקשה פחות מן העמדה שהוא דגל בה". רבין הציע לאבן את התפקיד החדש של שר ההסברה — „יש אומרים שעשה זאת מתוך ידיעה שאבן ידחה את ההצעה. אבן בהיותו שר החוץ התנגד ליסוד משרד הסברה ולמינוי לשכה זוטר נפרדת מן המוסדות האחראים.

„לא נראה לי, שעלי לקבל משרה שאינה תואמת את מעמדי, את יוקרתי ואת כבודי — אומר אבן — להיות שר אין זה הכל ואין זה קץ כל הקיצין, וכיוון שהתפקידים שהציע לי לא נראו לי — אמרתי: „תודה רבה, ואני נשאר בחוץ"".

בעיני הציבור האמריקני הרי אבא אבן ומשה דיין — הלשון והחרב — שני הכוכבים הגדולים של הפוליטיקה הישראלית. אולם אבן מבדיל הבדלה חמורה בין פרישה מרצון ובין המאורעות שהשהירו פני דיין אחרי מלחמת יום כיפור.

„אלה שני מצבים שונים בתכלית. הוא מעורב בדין וחשבון החושף מגרעות בסודי־כוח בצבא הבטחוניות, והמטכ"ל והקצינים הבכירים שלו התפטרו. לי לא קרתה כזאת. השגרירים שלי לא התפטרו, ואני אינני נזכר ב„דין וחשבון"".

כדי להדגיש את המחלוקת בינו ובין המצביאים חסידי הקו הקשוח דיבר גם על רקע המו"מ. באביב השנה, זו הפעם הראשונה רמז בפומבי שממשלת ישראל החליטה נגד ויתורים לחוסיין, גם כאשר נראתה אפשרות של הסכם.

„אחרי מלחמת יום כיפור בדקנו עמו בדיקה מדוקדקת את האפשרות על פשרה. אבל הוא לא היה מסוגל להמשיך בהורף לרצון של הקלקסיב הערבי. אחרי מלחמת יום כיפור אולי היה קל יותר. אחרי הסכם ההפרדה עם הסורים, לטפל באפשרות על הסכם ישראלי־ירדני — ויזמא הסכם בוגבול. אני המלצתי על כך".

אבן מקר סקירה מדוקדקת את המו"מ עם חוסיין ב־1974, ולמאורה אישר את חובלנר הו של חוסיין אחרי ועידת רבאט אם „היתה הזדמנות". בזאת הדגיש את הטענה כי חסידי הקו התקיף בממשלת ישראל נושאים בחלק מן האחריות להתחזקות אש"ף.

„חוסיין הציע הצעה שלא נתקבלה, שישראל תיסוג מכל הירדן. „היו אצלנו בחשבון שאף כי הצעה זו לא התקבל, אין אנו צריכים לפסול אפשרויות התהייר לו באופן מלי ישוב אחד בגוד יריחו. כדי להפגין שהוא הכוון להחזיר ישראל את ההתקרבות אל אש"ף.

„בממשלת ישראל לא קיבלה הצעה כזאת. אף שהעליתי אותה, כרעיון אישי [illegible] ביולי או באוגוסט. כיוון שאמרתי זאת, איני רואה סיבה לא להודות עכשיו באחרונה... העניין לא התגשם. ובהליך הדרך של הדיפלומטיה התקדמה התנועה [illegible] הפלשתינית התגדלות גדולה".

אבן סבור, שאין לבטל אותו כראש הממשלה לעתיד. ביחוד כיוון שהוא מקיים ומקובל בציבור היהודי האמריקני שהוא מגורמי היסוד לקיומה של ישראל.

„לא נוטש הזירה"

כשנשאל אם יש לו סיכוי להבחר לראש הממשלה, השיב: „בפוליטיקה הישראלית אין דבר בלתי־אפשרי. [illegible] רק זאת אני יכול לומר: אינני נוטש את הזירה הפוליטית. אני חוזר אליה בסוף דצמבר, ואלך על פי דרכה. אינני רוצה לומר דבר כרגע בנושא התחייבות לעתיד, לחיוב או לשלילה".

הוא אמר, שאין לבטל כוח אדם להכפיל: ש„נפגש בניקסון ב־1967 [illegible] בין השינצחת לניו־יורק. הוא עשה עליו רושם של אדם שמתריך את הדבבותו ולא יזכה בה כניתו".

בכל שנות הקאריירה של אבא אבן סבורים רוב הפרשנים של הפוליטיקה הישראלית, שהוא איננו [illegible] להתבית הכבר שלה, כיוון שהישראלים [illegible] יהודי מזרח־אירופה על פני יהודי דרום־אפריקה או אנגליה. (אבן נקרא „אוברי" בשנים שגדל באנגליה, רק כאשר נוסדה מדינת ישראל חזר וסיגל את שמו העברי).

לישראלים קוסמים החלוצים התסונים, עבשו ביצות הפריחו שממות, יותר מאינטליגנט העיך קיימברידג' כאבן (טיפוסי הוא לאבן, שאידיש ורוסית אינן בין שש השפות שהוא דובר ברהיטות).

אחרים אומרים עליו שהוא הלום ודבר יותר מדי, מוכן יותר מדי לפשרות, ויוצר בעיות סבוכות [illegible], כאנשי צבא מוסמכים יותר לשפוט אותו. הם מכעיקים ש„צוואר נוקשה פתוח־צווארון" — איש צבא כיצחק רבין — תואם יותר את האופי הישראלי כיום [illegible], והדבור „עבודה בסיסית [illegible] של 600 מלה", כהגדרתו של אחד העתונאים.

אבא אבן טוען, כבכל המאורעות [illegible] קוכו הפוליטי יותר בבהירה לפני מלחמת יום כיפור. „לי נראה, שיש כיום בישראל תמימות־דעים יותר לטובת פשרה גמישה. יש פחות התרוכבות־הנפש. פחות עידים כללים כפסוגים. הרבה שהיה אמונה שהסטאטוס־קוו יוכל להימשך עשרים שנה. כל אלה הן גישות שיחזיר כאחד לפני מלחמת יום כיפור, והמצאירו אותי בביצוע.

„אבל עמדות המיעוט אז נהפכה כעת לעמדת הרוב. אני אף סבור, כי בעלי הקו התקיף בעבור השנים שכביו גישתם בהחרפת המאורעות. וככלל זה גם רבין שצבר בעבר, לפני כבבא באחריות, דגל בקו תקיף הרבה יותר מעכשיו".

אין הוא מבחיב, כי ה„נביש" בצה"ל [illegible]. אילם הוא [illegible] לדורק את ישראל [illegible] נגד סוריה או נגד מצריים.

„הצבא הישראלי [illegible] — משמיר אבי בהרייכות — [illegible] הצבא יכולים להכריב כה [illegible] לעולם לא ישיגו [illegible] ישראל [illegible] מלחמת [illegible]".

„השכלה אינה מכשול"

ומה לגבי המוניטין שלו כ„אדלי סטיבנסון של הפוליטיקה הישראלית" („לעולם אינו זוכר מה הוא אומר, רק שאמר זאת יפה"), כתב עליו מישהו)?

„יש לי הרגשה — היא עונה בחיוך — שבזירה [illegible] של השכלה אינה בנגוד [illegible]; אפשר להתגבר עליה".

הוא [illegible], מטוב שבישראל „יוזהי הברטה קשה מאוד, כיוון שהישראלים עדיין לא התאוששו מן [illegible] של מלחמת יום כיפור. [illegible] המשבר הכלכלי בישראל. [illegible].

„להשני אכבר להחזיר את ישראל [illegible] — זו שאלה של הנהגה לאומית — נראה איך יתפתחו הדברים הכלכליים".

אבא אבן מתאמץ להבהיר את המוניטין שלו, שהוא מנותק מאבן, [illegible] בתפקיד ציבורי, הוא גם מסוגל להשמיע קללות כדי להרגיש נקודה — אף שמבין הוא נשמעה כהדוקה צ'רצ'ילית יותר מגודרך טבעי של [illegible] על טכנך.

שאלתה בנוגע לחשש, הרווח בקרב יהודי אמריקה, שקיסינג'ר יאלץ להיות ותרן כדי להניח את הערבים, משום שהוא יהודי. הוא השיב מייד: „זה צריך [illegible]. יש שר חוץ לפניו, ודומה אליו שעשוי להיות שר חוץ אחריו, אינני מדגיש יותר את הערכים המשותפים לאמריקה ולישראל. העובדה, שיש לו תחושה של מורשה יהודית, היא הרוחה נוספת, לדעתי".

[illegible] מנגה אבא אבן את האו"ם שהוא מכיר אותו מתוך־תוכו: „נדמה לי, שהבר־ההאומים מעולם לא ידע לשפר היוקרה הכבוד בעיני הציבור, כפי שידוד האו"ם. הוא שורד במשבר [illegible]. ביהוד התרחה על „ההכבנות הסקסית" כלפי ערפאת. הב„או"ם לא קם ואמר: 'איזה מן הלדים הוא זה לכל הרוחות'. [illegible]".

„נגרף בזרם הרחוב"

אחר־כך הוסיף: „לשיבה הפרדוקס, לו יכולנו לסלק מכאן את האו"ם היו סיכויי השלום משתפרים".

אבא אבן אינו מקבל את הטענה, כי ערפאת [illegible] להיות „גורם סביר" [illegible] בגדת־הירדן המערבית. „זה מזוהר. כל מי שכותב עליו, שהוא מתון, הוא עצמו אדיש. אינך צריך אלא לכבות מה הוא מדבר..."

[illegible]

סים למדי, היינו הולכים למסעדות כגון של „ראובן", שם מקבלים אוכל סוליד מאוד. כעת יש לו מסעדה של „זולף" בשדרה השישית. בדרך כלל אינני אוהב עניינים מסובכים והתוחכמים" (בניגוד לדימוי של בר־עשירים, שיצא לאבן, הוא גדל במשפחה שלא היה מעמד חברתי (לא כספי).

אף על פי כן, הוא ורעייתו נוהגים לסור לפעמים למלון „פלאזה", שם היה מתאכסן בעת מושבי האו"ם בדירה של המשלחת הישראלית, ועדיין מתייחסים אליו שם „בכבוד גדול ורב". הוא מעשן סיגרים קובאניים ארוכים, אך בדרך כלל הוא מעשן פחות כשהוא מעשן בשירות ציבורי.

אבא אבן מדגיש, שלא פרש, אלא „רק עשה הפסקה", והוא מזכיר שגולדה מאיר ודוד בן־גוריון שירתו את ישראל עד סוף שנות השבעים שלהם. עיקר כוחו הפוליטי של אבן בישראל [illegible] בעיני הקיבוץ היהודי באמריקה בגלל דבקות אמוציונאלית בצליל־קולו.

„להבדיל מנציגים רבים אחרים באו"ם, לא נבהלו נאומיו [illegible], והוב יהודי אמריקה נתפסו [illegible] של קולה [illegible] במזרח התיכון באמצעות דיבור [illegible], בצירופם [illegible] דיבור המדוקדק והתנהגות הבריטית [illegible] לישראל [illegible] על סיכוי של חיים.

גדולה מזו, הוא היה נציג, שגם הציבור האמריקני הלא יהודי יכול להבין איתה. אבן היה טוב ליהודים.

„משהו גדול לעשותו"

[illegible]

هكذا من الاصل

صكذا من الاهل

מתתיהו פלד

המסיני תיפתח הרעה?

מגמת מדיניותה של ישראל כיום, להביא לניתוק בין הבעיה האס־טרטגית שלנו בסיני לבין זו שבגבול הסורי, מבטאת בעצם רצון לשוב ל־מצב שבו היינו נתונים ערב מלחמת ששת הימים. אז, בתקופת הגבולות „הלא בטוחים", היתה פריסת הכוחות המצריים כזו שלא היתה לערבים אפ־שרות להפעיל כנגד ישראל את שתי החזיתות בעת ובעונה אחת בלא ש־מצרים תסכים ליטול על עצמה את הסכנה שהוא יהפך לנושאה העיק־רית בעול המלחמה. ובכיוון שלמצרים לא היה ענין, מאז הסתיימה מלח־מת השחרור בשנת 1949, לצאת למל־חמה כוללת בישראל מטעמים הנוגעים לאינטרסים החיוניים שלה, ממילא נפשתה בעצם האפשרות של פתיחה ב־מלחמה רחוקה הרבה יותר משהיא היום.

סוריה מעולם לא העזה לחולל מל־חמה בעצמה נגד ישראל, גם כאשר סברה כי האינטרסים שלה מחייבים זאת, כאשר פרץ סכסוך ייבוש החו־לה, או סכסוך ניצול מי הירדן, היה ברור כי הדברים לא יגיעו לכלל מל־חמה כל זמן שמצרים לא תהיה מוכנה ליטול על עצמה את האחריות, לא רק לעצם הפתיחה במלחמה, אלא גם לנשיאה בחלקה העיקרי. עוד זכו־רות הכשלונות הסוריות בשנות ה־ששים הראשונות לגרום למצרים שביקשו לקבל התחייבות מצרים להיכנס ל־מלחמה בגלל הסכסוכים שהיו לסור־יה עם ישראל, אך הסירוב המצרי היה עיקש דיו למנוע מן הסורים כל נסיון לכפות מלחמה על ישראל.

היסוסיה של מצרים נבעו מכמה גורמים שהחשובים שבהם היו אלה. ראשית, המצב במצרים ששרר באיזור מאז שביתת הנשק של 1949 לא היה כרוך בכל נזק ישיר למצ־רים. היה בו כדי להטיל מגבלות על מגמות ההתפשטות של מצרים, שהיו חזקות למדי בתקופות מסויימות של המשטר הנאצרי, אולם כל אינ־טרס מצרי ממשי לא ניזוק עקב כך. עניניה של מצרים בסודאן ובתימן, למשל, נראו גם אז לממשלה המצ־רית כדחופים יותר וראויים יותר לתשומת לב. שנית, הפריסה של הכוחות המצריים היתה מבוססת בעי־קר על איזור התעלה, והעברת ה־כוחות על פני כל מדבר סיני עד לגבול הישראלי היתה כשהיא לעצמה מהלך צבאי שמשמעותו ברורה. מהלך כזה היה בו כדי להעיד על כוונות מפורשות, ולא היה ניתן לערכו בלא להזעיק את צה"ל אל שטחי ההיערכות שלו — שטחים שמהם היה נוח מאד לשלוח את הכוחות גם אל תוך מד־בר סיני במקרה הצורך. מאז מל־חמת סיני בשנת 1956 תרגל הצבא המצרי מהלך זה מספר פעמים — הדבר לא היה כרוך מבחינה פורמא־לית בכל הפרת הסדר או התחייבות מצרית — והתמיד נוכח מחדש כי ש־אשר הוא מסיים את תנועתו הארוכה ואת הערכותו, מספיק צה"ל להתגייס ולהיערך, כך שבמקרה מלחמה כמעט ברור שהראשונים שישאו בתוצאותיה יהיו המצרים ולא הסורים שלמענם, לפי ההנחה, נעשה המהלך הצבאי של קירוב הכוחות לגבול ישראל.

*

במצב זה שבו אין למצרים ענין חיוני במלחמה מצד אחד, וכמצד שני כל מלחמה תחייב את מצרים לשאת בעיקר הנטל שלה, היה בעצם מעין ערובה נגד התפרצותן של מל־חמות. מלחמת סיני אמנם הוכיחה ל־מצרים כי היא עלולה להיות קרבן למצב מלחמה גם כשאין היא יוזמת אותה, אולם היא לא יכלה להסיק מסקנות מרחיקות לכת מלקח זה. יש להניח כי הסכמתה לאיחוד עם סור־יה, שקם לאחר אותה מלחמה, היה בחלקו מיועד להבטיח, כי בעתיד תופעל החזית הסורית שעה שהמדבר יהיה נחוץ לבטחונה של מצרים, אלא שהאיחוד לא נועד להאריך חיים מס־פיק מטעמים שאינם קשורים כלל עם יש־ראל. עד מהרה התברר למצרים ש־התלאות שהוא מביא אינן שוות לערך האסטרטגי הצפון בו. מכל מקום, ל־אחר שהאיחוד פורק ביוזמת הסורים, היה ברור כי מצרים לא תמהר להק־ימו מחדש.

היה לקח נוסף שמצרים יכלה להפיק ממלחמת סיני והוא: כי חיוני ה־דבר מבחינתה לערוך את צבאה דרך קבע בקדמת סיני, על מנת שלא ייווצר שנית מצב כמו בשנת 1956, שהצבא המצרי מצוי בעיקרו על תעלת סואץ, וכל חצי האי סיני פרוץ בפני חדירה ישראלית. יתר על כן, מתוך תרגילי העברת הכוחות לתוך סיני שנערכו לאחר מלחמת סיני יכלה מצרים להעריך כי גם אם תספיק לרכז את כוחותיה בקדמת סיני לא יהיה בכך כדי לאפשר לצבאה לעמוד בפני התקפה ישראלית, משום שהצבא המצרי זקוק מאד לזמן ממושך על מנת להערך היערכות של ממש ל־מלחמה במקומו החדש, וכפי שאכן הוכיחה מלחמת ששת הימים, עצם התנועה של צבא מצרים אל הגבול הישראלי מעניקה לישראל יתרונות טקטיים מכריעים, שאין כל דרך ל־מנעם אלא על ידי היערכות שיט־תית במשך זמן ממושך. כלומר, ה־דבר היה מחייב את העברת מחנות הקבע של הצבא המצרי מאיזור ה־תעלה אל איזור הגבול. אך המצרים ידעו כבר אז, מה שצה"ל למד רק מאוחר יותר, כי המדבר אינו מקום לחניית קבע לצבא גדול, והמדבר משתרע למן הגדה המזרחית של ה־תעלה ועד לגבול ישראל.

משום כך, למרות לקח מלחמת סי־ני, נשאר צבא מצרים ערוך ממערב לתעלת סואץ, ומדבר סיני נותר שטח הפקר למעשה. וזה היה היסוד ה־מצב מבחינה צבאית את המצב ב־איזור כולו. סוריה ידעה אל נכון כי לא יהיה בכוחה לכפות על מצ־רים מלחמה משום שהצבא המצרי חונה במרחק רב מן החזית, ואילו מצרים לא היתה מוכנה לשאת ב־הוצאות של פריסת קבע על גבול ישר־אל, רק על מנת ליהפך כדור מש־חק בידי המנהיגים הסוריים שאת קלות דעתם ולהיטותם להרפתקאות הכירו המצרים מנסיונם.

למצב זה, כפי שקל לשער, מב־קשת כיום מדיניותה של ישראל ל־שוב. זהו מצב שבו סיכויי המלחמה מצטמצמים מאד, כוחה של סוריה ל־הטיל את האיזור להרפתקה צבאית מתבטל, והתחום הפעולה היחיד שנותר פתוח למעשה בפני כל הצדדים, לקדם את ההסדר לקראת שלום, הוא ה־תחום הדיפלומאטי. אלא שהדרכים בה נוקטת הממשלה כדי להשיג מטרה זו נראים לעתים מפתלות להפליא.

לכאורה, נדמה כי ממשלת ישראל מבקשת לכפות על מצרים לקבל על עצמה את הניתוק מעל סוריה לא באמצעות הסדרים שיבטיחו ניתוק זה למעשה, אלא באמצעות התחיי־בות מצרים במסגרת של הסדר, ש־ישאיר על כנו את המצב שבו הת־ערבותה של מצרים במלחמה היא גם אפשרית ללא קושי וגם תואמת את האינטרסים המצריים המידיים. יש בתביעה ישראלית זו עדות מפליאה לבידה האמון שישראל מוכנה לתת בהבטחות מצריות, שהוא כשלעצמו רצוי, אך דומה כי הוא מתחיל משום מה להתגלות מוקדם מדי. במ־קום להציע הסדר שיצור ניתוק איס־טרטגי בין כוחות צה"ל לבין הצבא המצרי, מעלה ישראל תכנית הסדר שיעביר לידי מצרים שטח מדברי לא גדול, שיניח לצה"ל להמצא בקרבה מאיימת אל תעלת סואץ ושלא יעמיד בעיה משמעותית בפני הצבא המצרי כשישקול כניסה למלחמה במקרה ש־היא תפרוץ בין ישראל לסוריה.

גם אם נניח, כי מצרים תהיה מס־כימה לקבל על עצמה התחייבות כזו, שלא להצטרף למלחמה אשר תתחולל באשמתה של סוריה, במשך שנים מס־פר, תמורת שטח מדברי, הלא יהיה בה רק כדי ליצור אשליה שכל ה־צדדים ערים לה ומבינים אותה. וכי מי זה יקבע מי אשם במלחמה ל־אחר שתפרוץ? ואם גם לא תטיל מצרים את כוחותיה למלחמה מיד, הלא אין ספק כי קרבת הצבא המצרי, וכוונתו העליונה במקרה כזה, יהוו גורם שיאלץ את צה"ל להיערך, למרות הכל, בשתי חזיתות גם אם לא להילחם בשתיהן. ולאחר כל זאת, עצם ההנחה כי הסדר כלשהו עם מצרים יותיר את סוריה טרף נוח לצה"ל יכולה להתבסס רק על משאלות לב. משום שבמקרה כזה, תגדל רגישותה של רוסיה לגורלה של סוריה, ועקב זאת גם רגישותה של ארה"ב, והדבר עלול עוד להסתיים במדידה רוסית מאסיווית לסוריה.

כך שכל המחשבה הישראלית ביחס להסדר עם מצרים אינה מוסברת ב־מונחים בהם היא מוצגת. דומה ש־מצב בלתי סביר זה ניתן להסבר רק במונחים אחרים, שאינם מרכזיים ב־הסבר הישראלי. למשל, בעובדה ש־ישראל השלימה מערכת ביצורים עצ־קים השווה סכומי עתק, ושבגללה הוטלו הגבלות חמורות על בנייה חיו־נית בתוך הארץ. עובדה זו מגבילה עכשיו את הממשלה במדיניותה. למ־רות שאין כל הצדקה עניינית לכך. מבחינה איסטרטגית אין בקו הביצו־רים כדי להוסיף או לגרוע כשמדובר ביצירת מרחק בטוח ומנטרל - בין צה"ל לבין הצבא המצרי. נימוק נוסף שאולי מכוון את מחשבת הממשלה קשור בניצול מקורות הנפט של אבו רודס. אך גם זהו נימוק שאין להניח לו לעמוד כמכשול בפני הסדר של ממש. אין ספק כי הענין שיש כיום גם לארה"ב וגם לאיראן בהסדר של ממש בין ישראל לבין מצרים מהווה נתון שאפשר להפכו למקור חליפי לדלק של אבו רודס. אחרי הכל יש לזכור, כי הדלק של אבו רודס עולה לנו הרבה יותר מאשר הדלק בשווקי העולם, אם נביא בחשבון את ההי־ערכות הצבאית היקרה שבעצם התח־זקה בחלק המערבי של סיני, ואת המשך ההסתבכות במצב שבו מעור־בותה העתידה של מצרים במלחמה נוספת היא ודאית גם אם תוחיזה לא ידענו בה.

*

אם ניתן ליבנו ברצינות למציאת תחליף של ממש לדלק של אבו רודס, מיד נמצא עצמנו עוסקים ב־בעיה האחת החשובה לנו עכשיו ב־חזית המצרית, והיא גמולה של מצ־רים מטעמים הכרוכים באינטרס ה־מצרי עצמו. תגמול כזה יכול לבוא רק אם מצרים תרגיש כי ההסדר מ־קדם באורח ניכר את עניינה ואם ה־מרחק האסטרטגי בין הצבאות יהפך למשמעותי מחדש.

לפי הידיעות מוכנה עכשיו מצ־רים להסדר בעל אופי יציב לתקופה ניכרת שלפיו תסוג ישראל עד לקו אל־עריש — ראס־מוחמד. זה אינו קו מקרי, אלא קו שעלה לדיון לאחר משבר עקבה בשנת 1906 דווקא על ידי הממשלה העותומאנית. במצרים היתה מצויה אז אנגליה, והבעיה היתה איך לחלק את חצי האי סיני באופן שיבטיח לאנגליה את השימוש ההופכי בתעלת סואץ, אך בו בזמן יקנה לשלטון העותומאני את הבטחון במפרץ עקבה. השיקולים של שני הצדדים היו שונים אז במדה ניכרת מאלה של הצדדים כיום, אך בכל זאת יש ביניהם דמיון לא מעט.

קו כזה יעניק למצרים בטחון לגבי איזור הסואץ, בו היא משקיעה עתה סכומים גדולים ומצפה שיהפך לאזור מסחר ותעשיה חשוב. לישראל יעניק קו זה מרחב תמרון מדיני לגבי המשך הדיונים עם מצרים בעתיד וכן מרחב ניתוק מעל הכוחות המצריים שיש לו משמעות אסטרטגית. אם ב־מסגרת הסדר טריטוריאלי כזה תהיה מצרים מוכנה לפירוז השטח שיפונה על ידי צה"ל, ולקיום ההסדר לתקופה של שנים מספר שבהן תהיה ישראל פנויה, לא להלחם בסוריה אלא לחי־פוש פתרונות הולמים הן לבעיה רמת הגולן והן לבעיה הפלסטינית, הרי ש־הוא יכול לשמש בסיס סביר להסדרת יחסיה עם מצרים גם ללא התחיי־בויות מדיניות מרחיקות לכת. בעצם הנתונים הפיסיים שלו מעניק הוא לשני הצדדים ענין עמוק בקיומו ש־יש ליחוס לו משקל גדול יותר מאשר לכל ביטוח מילולי שאינו יוצר ענין כזה בקיומו.

הגדעה ישראלית על נכונות להסדר מסוג זה, שאינה חייבת להיעשות ב־פומבי דווקא, גם תהווה אמצעי לבחון את טיב כוונותיה של מצרים. אם הסדר כזה יתקבל על דעתה, הרי ש־יהיה בכך כדי ללמד על כוונתה ל־הסתלק למעשה מכל תפקיד פעיל ב־סכסוך הערבי־ישראלי, הזורע מתחום הפעילות הדיפלומאטית. הבעיה העי־קרית אז תהיה כיצד להעניק להסדר כזה יציבות מירבית באמצעות הס־דרי פקוח הדדי.

„מיד אסתכל בכדור הבדולח — כשאמצא אותו..."

הרבלוק, מיוחד ל„מעריב"

פרופ' משה מעוז

מסוריה תיפתח הרעה

במלחמת אוקטובר 1973 הוכיחה ההנ־הגה הסורית, כי היא עומדת לצידה של מצרים כאחת מנושאות־הדגל הערביות העיקריות במלח־מה בישראל. למען יעד לאו־מי עליון זה היתה נכונה לספוג אבדות רבות ולהסת־כן באיבוד שטחים נוספים, ואולי אפילו לאבד השלטון. בימי קרבות ההתשה שלא־חר הפסקת האש הפגינה הנהגה זו שהיא מוכנה להמ־שיך במאבק נגד ישראל לב־דה, על אף הפגיעות הכבדות שנפגעה מידי צה"ל, והגדירה אז את החזית הסורית כ„קו העימות של העולם הערבי כולו נגד הציונות וישראל", עולם שיוצג בחזית על־ידי כוחות ממדינות ערביות רבות.

עמידתה העיקשת של ההנהגה ה־סורית נגד ישראל בעת המלחמה ול־אחריה חיזקה את השפעתה מבית ומחוץ, והקנתה לנשיא סוריה חאפז אסד מעמד של מנהיג בכיר בעולם הערבי, בשורה אחת עם סאדאת, פייצל ובומדיין. יוקרה זו, כוח צבאי גדל והולך והתמיכה סובייטית מאסי־בית, צבאית ומדינית, העלו את סור־יה אחר מלחמת אוקטובר 1973 לדרגת גורם בינערבי שאי־אפשר ל־התעלם מעמדותיו הפוליטיות או ל־עקרן בקלות.

בכלים אחרות, מסתמנת מגמה של גידול השפעתה של דמשק במערכת הבינערבית, וביחוד בתחום העימות עם ישראל. מחד, פחתה בכירת־מת תלותה והתחשבותה בקאהיר, ומאידך גדל מרחב התמרון שלה בין קאהיר לבאר הבירות הערביות, שכן מלבד יכולתה להתייצב בראש „חזית הסירוב" (עם עיראק, לוב ואירגוני החבלה הקי־צוניים) ולנפץ את המהלך המדיני ב־אזור, ניתן לדמשק לגייס את תמיכת מרבית הגורמים הערביים החשובים ובהם אלג'יריה, אש"ף ואפילו סעו־דיה, כדי להסיט את המהלך המדיני בכיוון הרצוי לה.

בוועידת רבאט בסוף אוקטובר 1974 הצליחה סוריה לשבש את הנסיון לה־שיג „הסדר אמריקני" בין מצרים ו־ישראל, ובין ירדן וישראל. היא גר־מה לחיזוק ההתחייבות המצרית להי־מנע מהסדר פוליטי נפרד עם ישראל, אשר לא יכלול גם נסיגה ישראלית נוספת ברמת הגולן. הציבה את אש"ף — תוך דחיקת ירדן — כמועמד יחיד לשטחים בארץ־ישראל או בפל־סתין המערבית.

באופן זה תרמה סוריה לצמצום אפשרויות ההסדר המדיני באזור, אם כי לא הסבה, לכאורה, את הדרך ב־פני הסדר מדיני ערבי־ישראלי בתנאי שיושג או יוכתב על־ידי הערבים ב־צורה קולקטיבית, ויכלול את דרי־שותיה של סוריה לגבי החזרת רמת הגולן והקמת מדינה פלשתינית בשלטון אש"ף.

● כגירסת אש"ף

עמדה סורית זו, המשבשת בסיס לתביעות הערביות לקראת ועידת ז'נבה ונהניה לברית קיצוניותה הבו־לטת, משקפת מגמה חדשה, אופיינית למדיניותו של אסד, והיא השימוש באמצעים מדיניים ודיפלומטיים ב־מאבק עם ישראל. זמן קצר אחר עלו־תו לשלטון, במארס 1971, ציין נשיא סוריה את הצורך לשלב מאמצים מדי־ניים במערכה הצבאית, שלדעתו היא הדרך העיקרית במאבק, ובנאומו לרגל יום השנה למהפכת הבעת', ב־8 במארס 1972, הצהיר כי הוא מצדד בהחלטה 242 של מועצת הבטחון מ־נובמבר 1967 בתנאי שפירושה „נסי־גת האויב מן האדמה הערבית הכבו־שה מיוני 1967 וביסוס הזכויות של עם פלשתין".

הנשיא הסורי הדגיש, כי הוא מת־נגד להחלטה זו אם פירושה שונה וחזר על עמדה זו לאחר המלחמה.

בראיון, לשבועון „ניוזוויק" ב־ראשית יוני 1974 אמר אסד, כי „אפ־שר להגיע בהחלטות האו"ם דברים שיביאו אותנו בדרך לפתרון ביחס לבעיית העם הערבי הפלשתינאי". כוונתו היתה, כנראה, להחלטת החלו־קה מנובמבר 1947 ולהחלטה מדצמבר 1948 בדבר חזרת הפליטים למקומות מגוריהם. אך באותו ראיון גופא הת־חמק אסד מלהגיב ישירות על אפשרות של דו־קיום בשלום עם ישראל ש־בצידה מדינה פלשתינית, והדיבור על שלום צודק בין אנשים החיים ב־איזור.

אסד חזר והדגיש, כי יש לפרש את הכרזתו של העם הערבי הפלשתינאי כגירסת אש"ף (ב־1971 אמר במפור־ש, כי פתרון בעיית פלסתין היא הקמת מדינה דמוקרטית־חילונית מאוחדת לכל בני הדתות — מוסלמים, יהודים ונוצרים: „נהאר", 17.3.7). עמדה זו הובעה באחרונה בראיון [illegible].

ניתן להניח, כי סוריה בהנהגתו של אסד לא שינתה את מטרתה ה־אסטרטגית בכל הכרוך בקיומה של ישראל ובפתרון „בעיית פלשתין". עמדתה האידיאולוגית הקיצונית ב־קאים אלה לא נחלשה בשנים ה־רונות, אלא אף התחזקה תוצאה הצורך של קצינים בני־מיעוטים, התופס את רסן השלטון להשיג ל־טימפטיה לשלטונם ולהפיס את את אוכלוסיית הרוב המוסלמי־סוני הספוג רגשות אנטי־ישראלים עזים.

● המיפנה באופק

גם הצורך בשיפור ובחיזוק מע־מדה הבינערבי ובהשגת עמדה בכירה בעולם הערבי הכתיבו לדמשק את מדיניותה הבלתי־פשרנית. מאז אוקטובר 1973, שבה נוצח הצבא הסורי ונהרס חלק של התשתית ה־כלכלית, אף היא לא החלישה את עמ־דתה הקיצונית של דמשק ל־גבי ישראל. אדרבה, היא עודדה את ה־הנהגה הסורית להאמין, כי תהילתו של מיפנה מכריע ביחסי הכוחות בין הערבים לישראל כבר נראה באופק.

דמשק סבורה, כי מעתה יהיה אפ־שר להכריע את ישראל בכוח של פעולה צבאי בינערבי, הפעלת ה־נשק הכלכלי הערבי והסתייעות בלח־צים מדיניים ודיפלומטיים דרך מעצמות העל וגורמים עולמיים אחרים.

על רקע הערכה סורית זו יש לבחון את הדרך המדינית שבה נקט אסד במאבקו בישראל כאחד ה־אמצעים הטקטיים להשגת המטרה ה־אסטרטגית. אם לפני המלחמה שיעדם של המאמצים הפוליטיים „להרוויח זמן או לרכוש את הקהל העולמי", רואה בהם לאחר המלחמה דרך העלולה להביא להישגים ממשיים יותר — שטחים מידי ישראל בלי מלחמה כיתורה של זו מכורה בהקמת מ־דינה פלשתינית רדיקלית בשליטת אש"ף בחלקים של ארץ־ישראל המערבית.

מנקודת מבטה של סוריה יהיה אפ־שר לממש הישגים אלה במסגרת ועידת ז'נבה, שבה העמדה יש־ראל מול קואליציה כלל־ערבית מגובשת הנתמכת על־ידי ברית־המועצות והקהילייה הבינלאומית. חלק ניכר מהדרך לז'נבה כבר נסלל ביוזמת סוריה או בעזרתה, על־ידי החלטות ועידת רבאט והצבעת עצרת ה־או"ם לטובת אש"ף.

עתה נותר לסוריה התפקיד ה־להביא את מצרים מהליכה לה־סכם ביניים נוסף עם ישראל, ולבטל את תמיכתה של ארה"ב בהסדר ולצורך זה היא נעזרת בברית המועצות, המפעילה לחצים כבדים על מצרים להימנע מ„הסדר אמריקני". סוריה, גם מנסה ללחוץ על מצרים ישירות — וכן באמצעות מדינות ערביות קיצוניות אחרות — ל־את החלטות ועידת רבאט; יש להניח, כי היא מנסה או תנסה להס־על ארצות־הברית לשנות את ביותה באיומים בחידוש חרם הנפט מצד מעצמות הנפט הערביות.

אם אמצעים מדיניים וכלכליים לא ישאו פרי, אין להוציא מכלל אפשרות שסוריה תיזום פעולות מל־חמתיות נגד ישראל תוך שתתחתר צמיד את מצרים להתחייבויותיה לאומית־ערביות.

● בלי מצרים

האפשרות של יוזמת מלחמה סורית תהיה גדולה עוד יותר, ודאית, אם תסרב ישראל לקבל תנאי סוריה־רוסיה ותימנע מהליכה לז'נבה. בכל מקרה יפעלו הסורים להידוק הקואליציה הצבאית המצרי־סורית ולצירוף שאר מדינות ערב למלחמה, והיעד יהיה הבטחת יש־או הסגתה משטחים נוספים באמצעות לחצים צבאיים ומדיניים משולבים.

יש להניח, כי ההנהגה הסורית לוקחת בחשבון את האפשרות שהיא תאלץ לצאת למלחמה בלי מצרים, ולפיכך פועלה, כמשוער, להרחבתה ולחיזוקה של החזית הצפון־מזרחית נגד ישראל, ופירושו של דבר לא הבטחת סיוע צבאי עיראקי מאסיבי לסוריה, אלא גם נסיון להבטיח השתתפות ישירה של ירדן בקרבות ופתיחת חזית ערבית נוספת בגבול לבנון־ישראל.

אפשרות פחות סבירה היא שסוריה תפתח בפעולות איבה בכוחות עצמה תוך הסתמכות על ערבות סובייטית למניעת מפלת נוספת (אפשרות פעולה אלה מובאות בחשבון על־ידי הסורים גם למקרה של מיתקפת־מנע ישראלית, שממנה חוששים הסורים ביותר).

מימוש כל אחת מן האופציות הללו כרוכה, ללא ספק, בתמרונים מסובכים ובדילמות קשות עבור ההנהגה הסו־רית. בראש ובראשונה עומד הקושי להפעיל לחץ בינערבי, בעיקר מצד על המצרים שתלך בתלם הסורי סובייטי; שנית, קיימת הדילמה הסו־רית של הסתירה בין מחויבותה אידי־אולוגית לאש"ף והזדקקות צבאית לירדן; שלישית, יש בדמשק לבטים לגבי ההסתייעות בעיראק בלי התחייבות להספח ל„חזית הסירוב"; רביעית יש חשש שפעולה סורית או ערבית משטחה על לבנון תגרום להגברת המעורבות של ארצות־הברית לצידה של ישראל; וחמישית, ההנהגה הסו־רית מודעת, כנראה, לעובדה שמדי־ניותה הנוכחית, על ההיבטים הצבאיים המדיניים שלה, עלולה לגרום להג־ברת המעורבות הסובייטית ולהגדלת התלות בברית־המועצות, אולי באופן שאין לו תקדים בתולדות סוריה ה־עצמאית.

צעד אחר צעד / אליעזר ליבנה

מדיניותו של קיסינג'ר מביאה צעד אחרי צעד להחלשתה של ישראל. אפילו אין זו כוונת האיש, הרי זו תוצאה בלתי־נמנעת ממדי־ניותו — אם הצליח ותתיישם. מאי־דאת יש לו יסוד מספיק „לתת אימון בקיסינג'ר", כפי הכרזות התהורות.

המדיניות של קיסינג'ר מעוגנת בהנחה כפולה: א) מצרים — ולא ישראל — היא הגורם האיסטרטגי העיקרי באיזור; ישראל אינה אלא „מדינה קטנה הנזקקת לערבויות". ב) אפשר להוציא את קאהיר מתחום־השפעה סובייטי ולהעבירה לתחום אמריקאני, ולדבר יש משמעות ממ־שית. מכאן, שראוי לסייע לקאהיר להשיג מירב־הנהגה במרחבי ערב. צבירותה של דמשק לקאהיר והדרכה מצרית באש"ף הופכות בדרך זו אינטרס אמריקאני. נסיגות ישראליות בכל הכיוונים הוא אמצעי לכך, וכן מניעת מלחמה שתעצור את התהק־פלות הישראלית. הנשק ,הניתן ליש־ראל נועד לתת הרגשת־בטחון סוביאקטיבית לשריד הישר־אלי הנידחף לנסיגות רצופות, לא כדי להשתמש בו!

בסופו של תהליך זה תהפוך ישראל לגורם איסטרטגי דל־אונים, שתתקשה לעמוד מול הכוח הפאן־ערבי המונהג בידי קאהיר. ישראל תהא תלוייה אז בחסדי מצרים. מצרים לשלב מסויים לא יהא עוד צורך אמריקאני לספק עזרה צבאית לישראל, ולא יהא טעם לכך: ישראל המקופלת ומתד־כאת, בעלת הגבולות הארוכים וה־מפותלים, לא תוכל לעמוד מול הלחץ הערבי המתואם. הסיוע האמריקאני לישראל יצטרך אז להיות רב־מידות כל כך מבחינה כמותית ואיכותית, ואילו תועלתו המדינית תיהפך כה מיזערית — שעצם הסיוע יהא פרו־בוקטיבי. זו משמעותה האמיתית של התגלות פורד, ש„יש גבול לתמי־כה האמריקאנית בישראל".

*

העובדה, שמצרים (ולא ישראל) היא הגורם האיסטרטגי הקובע באיזור, איננה בגדר עובדה. כל מדיניותה של ישראל חייבת להיות מכוונת להכחשתה של סברה זו ול־סילוקה מההכרה הבינלאומית. אכן, יש בכוחה של ארה"ב להפוך את קאהיר לגורם איסטרטגי מכריע ב־איזור, בפרט אם ישראל תשתף פעו־לה; וזה הדבר המתחיל להתרחש כעת!

ברם, מה שאין בכוחה של וושינג־טון — בשום דרך ובשום אמצעי! — הוא לשלב את קאהיר בספירת־השפעה אמריקאנית, או להוציאה מ־ספירת־השפעה סובייטית. שאיפה מעין־זו אין לה כל מסות ומשמעות. שום שטח ארצישראלי שוושינגטון תסחוט מישראל ושום סיוע כלכלי שתעתיר על מצרים לא ימנעו ממנה לפנות למוסקבה לקבל אספקת נשק או עידוד מדיני. אף היפוכו־של־דבר נכון: שום סיוע סובייטי לא מנע (ולא ימנע) מקאהיר להיעזר בוושי־נגטון! מדיניותה המהותית של קאהיר היא להסתייע בשתי מעצ־מות־העולם, ללא התחייבות לאף אחת.

במידה ויכלה קאהיר לתת תמורה לוושינגטון, מבלי להפסיד בכושר בחירתה המתמיד, הרי זה בענין מחיר־נפט. אך כאן ראשית מהלכו של קיסינג'ר לא אירע שינוי לטוב־תה של ארה"ב (המערב)! והדבר חייב לשמש לקח כפול, כיוון שמדי־נות־הנפט הערביות העיקריות — סעודיה, כווית ונסיכויות המפרץ — נחשבות למדינות „פרו־מערביות".

אפילו תצליח וושינגטון הפעם למ־נוע מקאהיר להשיג נשק סובייטי נוסף — ומעטים הסיכויים לכך — לא תהא לדבר כל משמעות מבחינת ריתוקה הפרו־אמריקאני של קאהיר. נשק סובייטי שלא יסופק היום, יסו־פק מחר. צמצום בסוגים שיחול בינואר 1975, יבוטל במארס 1975. היחסים בין קאהיר והקרמלין מלאים דוגמאות כאלו. יתר־על־כן: הספקת נשק אמריקאני למצרים — נוסף ל־נשק הסובייטי המצוי שם (ועלול להתרבות) — הוא גורם מסוכן מבחי־נה ישראלית.

● הנשק והידע האמריקאני עדי־פים על הסובייטי. חימושה של מצ־רים בכלים אמריקאניים מבטלת את אחד היתרונות הצבאיים של ישראל.

● הספקת נשק אמריקאני למצרים תגביר את האשליה הנואלת בוושינג־טון, כאילו בדרך זו „יקרבו" את קאהיר ל„תחום" האמריקאני. וושינג־טון תתאכזב מהר באשליותה, אך בינתיים יעבר הלחץ על ישראל לשלם את המחיר.

הסיכוי להגברת השלום במזרח התיכון הוא בחלוקת אתרי־השפעה בין מעצמות־העל, לא בתחרות ביניהן על אותם נושאים. התחרות רק מגבי־רה את כושר־התמרון של המדינות הערביות כלפי שני הצדדים; ובתנ־אים הנתונים — הסחיטה הממשית היא כלפי וושינגטון. החלמתה של וושינגטון מהאשלייה המצרית תגביר את הישענותה על ישראל. יתר־על־כן: ברגע שוושינגטון תגלה פחות ענין במצרים, תתחיל זו לחזור אחרי ארה"ב. „אחיותיה" של קאהיר, בעלות הנפט, ימריצוה לכך לא בלי־בהלה.

אני, התחזוקן המושמץ

(סוף מעמוד 17)

וחצי שנים, מאז נבחר, לראשונה, הוועד הנוכחי, ניצבת ההנהלה בפני „אגוז קשה" ואינה חוסכת שיטות ואמצעים כדי לפצחו. למה?

„תראה", הוא אומר, „הוועד שלנו פקח את העיניים ליותר ועדי העובדים בחברה. עד אז ידע עובד „אל־על" שיש לו רק חובות, לא זכויות. כל מי שניסה לעמוד על זכויותיו, דוכא ביד קשה". אותה תקופה קשה לציבור העובדים, מאופיינת על ידי שרשרת של תקריות, שנשארו חרותות לדו־רות בזכרונם של העובדים. לדוגמה: „חבר לעבודה, שלקח „יום מחלה", המגיע לו לפי חוקי העבודה (יום מחלה לחודש) חזר למחרת היום, ושמע מפי איש ההנהלה, כי להבא, „כדאי לו לבוא חולה לעבודה". סדרי העבודה, הוא מספר, היו נקבעים על־ידי ההנהלה, ללא התחשבות ב־עובד — מבלי להביא בחשבון ש־תנאי העבודה, האחריות העבודה ו־הלחץ המתמיד שבו עומד העובד — מחייבים תיאום והתחשבות. כגון, אפילו, לחייב מכונאים בהמשך ה־עבודה, לאחר משמרת לילה, להתעלם מטענתם, שהם נופלים מהרגליים ו־אינם מסוגלים להמשיך".

○ הוועד עודד תסיסה

מאז נבחר „הוועד החזק", עובר כל מהלך של ההנהלה, תחת ביקורת — וזה מפריע להנהלה, מפני שבשל זהות אינטרסים, מעוניינת ההנהלה, קודם כל, בקידום עובדי הצווארונים הלבנים בחברה". פטר מספר, שה־ועד שלהם ערך „מעקב צמוד" וסרק להביא כל תופעה כזאת לידיעת כלל ציבור העובדים בחברה, ובדיעבד עודד אי־שקט, תסיסה ומאבקים מק־צועיים מוצדקים. ועדים אחרים „פק־חו עיניים" והחלו לעמוד על משמר זכויותיהם. „המצב הזה נעשה פחות ופחות נוח להנהלה". פטר וחבריו יודעים לספר, כי בשלוש השנים ה־אחרונות „חיפשה ההנהלה תואנות", כדי לגרור את ועד עובדי התחזוקה לסיכסוכי עבודה, במטרה „לשבור אותנו".

מאז נבחר הוועד הנוכחי, לפני 4 וחצי שנים (מאז כבר נבחר פעם שניה) פרצו שבעה סכסוכים כאלה. הראשון, בשנת 1970, ערב חתימת חוזה שכר חדש. ומאז ועד היום, פרצו כל שאר ששת הסיכסוכים, תוך כדי ניהול מו"מ על חוזי־עבודה, ל־הוציא הרי"ג אחד. מספר פטר: „לפני חצי שנה נטפל מנהל תורן לתחזוקן והעניש אותו ללא בירור. הוועד ראה בזאת התעללות, וביקש בירור. משלא נענה, השבתנו את העבודה לשע־תיים".

עתה, משוכנעים פטר וחבריו, — ושוב, תוך כדי ניהול מו"מ לחתימת חוזה־עבודה — החליטה, כנראה, ה־הנהלה שהגיעה שעת־כושר להיפרע מעובדי התחזוקה ו„לקרוא אותם ל־סדר": „בהנהלה", הוא מספר, „באמרו לנציגינו בגלוי, שלא תהיה להם ברי־רה ומוטב שיעזבו את החברה".

שעת־כושר?

את השבתת מטוסי „אל־על" ב־החלטת הנהלת החברה, מייחסים עוב־די התחזוקה לניצול קר ומחושב של:

1. תקופת־החירום במדינה והרגי־שות הציבורית הקשורה בה;

2. עיתוי מתאים. אמצע דצמבר — ראשית מארס היא התקופה שפל שב־תית בתיירות. תפוסת המטוסים יורדת לכדי שליש. קירקוע מטוסים והעברת הנוסעים לחברות זרות, לא זו בלבד שאיננו בגדר הפסדים חמורים, אלא שמבחינות משקיות מסויימות, הוא אפילו משתלם.

מסביר פטר את הגירסה המקובלת על כלל ציבור התחזוקנים: „למיטב ידיעתנו, כל שעת טיסה עולה לחברה 3000 דולר. מאידך, מקבלת „אל־על" עמלה אחת — דמי עמלה — מכל כרטיס המועבר על־ידה לחברה זרה. בנוסף לכך, קיימים גם הסכמי „פול" עם חברות תעופה מסויימות, הסכמים אלה מכניסים לחברה את חלקה ב־הסדר, מבלי שתצטרך להיכנס להוצ־אות תיפעוליות בתקופת שפל בתיי־רות.

○ מה שטוב ל„אל על"...

„ההפסדים הריאליים של החברה שוליים בהחלט. בתקופה זו יש לחב־רה נשימה ארוכה. כדאי לה לנצל את החודשים העומדים לרשותה, כדי למצות את הדין עם הוועד שלנו. ולשבור אותנו אחת לתמיד. לנהל מסע־השמצה נגדנו ובאותה עת לש־מור על יוקרתה בעיני הציבור ה־תמים, שאיננו יודע את האמת. כדאי לה, כי המחיר נמוך וההישגים גבו־הים. אבל אלה הישגים מדומים. מה שהחברה אינה מבינה, הוא שהמאבק שמנהלת נגדנו ההנהלה הוא, אולי, טוב להנהלה, לא ל„אל־על". כי מה שטוב ל„אל־על", הוא מה שטוב לכלל ציבור עובדי החברה".

אוניברסיטת חיפה
מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים
מודיעה על פתיחת
קורס הכנה במתמטיקה
לחוגים: כלכלה, מתמטיקה, סטטיסטיקה ולימודי ניהול.
הקורס יפתח ביום ראשון, כ"ט בטבת תשל"ה (12.1.75) ויתקיים בימים: א', ב', ה', בשעות: 17.00—19.00, ויסתיים ביום ו' כ"ט בסיון תשל"ה (30.5.75)
התלמידים שיסיימו בהצלחה את הקורס — יהיו פטורים מבחינת הכניסה במתמטיקה לחוגים הנ"ל.
טופסי הרשמה ופרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות ההרשמה.

מושב נאות הכבר
קורא
לזוגות צעירים
(עד גיל 30)
בעלי 12 שנות לימוד ומעלה
להצטרף לחבריו
אפשרות ירידה מיידית לאדם עם הכשרה
סביה־חלקאית לאחזקת משק — מסגריה
וטיפול בכלים משקיים.
בפרטים לפנות בכתב לועדת קליטה דואר נע ים המלח.

מסוריה
פתח הרעו

גן הסלעים בירושלים

השבוע נחנך ונפתח מלון „הילטון" בירושלים — הגדול במלונות העיר והענק שבבנייניה — המזדקר אל־על בעצמה גובהנית ודומיננטית במערבה של הבירה.

מאת מנחם תלמי

מי שבא לשם השבוע להתארח, לחגוג, להרים כוס של ברכה לחיי היזמים והמקימים ולעתיד טוב יותר של ענף התיירות — השים מבטיו מן המסד ועד לראש המגדלים, התרשם מהמשמעות הארכיטקטונית המבוקשת. מעט הנביעה שהעניק למיבנה האדריכל יעקב רכטר ובעיקר מ„אשכול" המרפסות שובה־העין, הנותן למגדלי הבניין המצולבים את ההילה הרומנטית־מזרחית המאופקה.

הסיור והשוטטות באגפים הציבוריים של מלון יוקרתי זה — הנושא הוד פונקציונלי, המרופד בשטיחים ובגובלנים המוקשט ביצירות ברונזה משל האמן דני קרוון — לא כלל טיול בגן המלון, שטרם הושלם. כשיושלם, בעוד זמן מה, יהיה הגן זה אחת האטראקציות האסטטיות של המלון.

● אוצר אמנותי במדבר

מה שעתיד להיות „גן סלעים בתוך בוסתן ים־תיכוני" נמצא עדיין בשלבי הכנה סופיים ולפי שעה הוא חרוך עוד בתעלות בנייה וציבורי עפר ואבן, אף כי האלמנטים העיקריים שלו — סלעי גראניט ענקיים דמויי פסל, דקלים ואילנות אחרים — כבר ניטעו שם.

אין הסלעים הגדולים הניצבים שם ממין סלעי ירושלים. הם הובאו לכאן ממעמקי סיני, תוך מיבצעי הנפה ותובלה מסובכים.

„את מקום הימצאם של סלעים דמויי־פסל אלה גילה לי עתונאי, — מספר אדריכל הגנים גדעון שריג, אשר תיכנן ועיצב את „גן הסלעים" של „הילטון" ירושלים — לפני כשנתיים ירדתי אתו לסיני והוא הביא אותי אל מקום „הולדת" הסלעים הללו, אשר כבשו את נפשי ודמיוני. מסקירה ראשונה הבנתי לי כי באזור זה של סיני, מול תופה של די־זהב, מצוי אוצר בלום ונדיר של ,סלע אמנותי' רב עצמה, היכול לשמש אלמנט של נוי במקומות ציבוריים. כשקיבלתי על עצמי לתכנן את הגן של „הילטון" בירושלים, בניתי את העיצוב על אלמנט זה. אדריכל הבניין סמך ידו על הצעתי ושאר הנוגעים בדבר נתנו הסכמתם, הגם שביצוע הרעיון חרג מן התקציב התוי וסיבך את לוח הזמנים שלהם".

● מגן ההרפתקאות לגן הסלעים

גדעון שריג הוא גבר מבוריקף ומשופם בן 40, לשעבר חבר קיבוץ משגב־עם, אשר יצא לפני כעשר שנים לארה"ב ללמוד אדריכלות נוף ואמנות באוניברסיטת ברקלי שבחוף המערבי. בתום לימודיו נשאר זמן מה בארה"ב לעסוק במקצועו ולהורות באותה אוניברסיטה שבה למד.

„חזרתי ארצה מושפע מתרבות המזרח־הרחוק ומגני הסלעים היפניים. ידעתי שהארץ שלנו עשירה בסלעים מרשימים וחלומי היה לעשות כאן גנים, כשהנוף הדומיננטי שלהם הוא הסלע על כל הצורות המיוחדות המשמעותיות".

אולם עבודתו הראשונה, שהעניקה לו את ההכרה המתויזין, התבססה דווקא על עץ. הוא הקים בתל־אביב את „גני־ההרפתקאות" הנודעים, המהווים מקור משיכה והנאה לילדים. בחורשות שעל גדות הירקון וביד אליהו בנה מיתקנים לטיפוס ושעשוע, העשויים מעמודי טלפון שיצאו מכלל שימוש — אלמנטים פשוטים וחזקים, שבאמצעותם מתפעלים עצמם הילדים בצורה ספונטאנית. הצלחתו הבלתי משוערת של הגן הראשון ליד הירקון הביאה להקמתו של גן דומה ביד אליהו.

● סלעי אום־מלגה

הסיור בגן הסלעים הטבעי שבמעמקי סיני, היכה אותו בתדהמה. הוא התפעל מצמחים מיופיים וכן האפשרויות הרבות לניצולם בעיצוב פינות נוי שלא בסביבתם.

את סוג הסלעים הזה, הנראה כעיסה קפואה של קינמון פלפל ומלח, גילו בשטח גיאולוגים שסיירו במדבר מיד לאחר מלחמת ששת הימים. הם נתנו לו את הכינוי אום־מלגה. סלע זה הוא גראניט שניתק ממקומו ונחשף בעת המשבר הסורי־אפריקני; לאחר שצנח להתוחיה הזה עבר תהליכים ארוזיים, אשר סבבו בו את צורותיו המיוחדות, ההופכות אותו לדמוי־פסל. רבים מן ה„פסלים" הללו מזכירים את אופי יצירותיו של האמן הבריטי הנודע הנרי מור.

מעט מן ה„פסלים" הללו אתה פוגש בדרכך מאילת למפרץ־שלמה. אך ככל שאתה מעמיק אל תוך חביוני מדבר ההרים, כן כתרבים ה„פסלים" הללו, המקסימים באיכותם הצורנית, בהשתנותם החזותית לפי שעות היום ומשחקי האור־צל. הם „מייצגים" חיות־בראשית בתנוחות קפיאה או זינוק, פרצופי אדם, המקבלים משמעות שונה בהתאם לזווית בה אתה ניצב לפניהם ובכפיפות לשעת היום בה אתה צופה בהם.

● סלע בבוסתן

בתיכנונו ועיצובו של גן „הילטון" שילב האדריכל גדעון שריג את אלמנט הסלע הפסלי בתוך בוסתן ים־תיכוני.

„זוהי הדגשה והזרה לצמחייה ולאופי של הגן הים־תיכוני המקומי, שהוא בעצם הבוסתן, — מסביר שריג — כלומר גן עצי פרי בעיקרו, המשלב בעיקר על ידי שבעת המינים ויוצר כמכלול של גוונים ים־תיכוניים — הירוק והחום של הדקל מכאן, האפור והכסוף של הזית מכאן, הירוק־כאובק של התאנה מכאן והלבן החגיגי של פריחת השקד כבאן. וכמובן שלא נצדד מקומם של האורן הברוש והחרוב. בתוך הבוסתן הזה אני משלב את פסלי האבן הפראיים ממדבר סיני, עם כל העצמה הגראניטית שלהם. לא תהיה כאן, כמובן, אותה הדיסציפלינה והסימבוליקה הדתית והאלמנטים הארוטיים המאפיינים את גני הסלע היפניים והסיניים. יהיה כאן משהו שונה, עם מתן חשיבות לגודל הסלע והפגישתו עם הסלע הירושלמי והאבן הירושלמית הבהירה, בה מצופה המלון".

בניינו של מלון „הילטון" — ירושלים ניצב כבר בכל עוצמתו הגובהנית ובכל הדרת מרפסותיו הרומנטיות. הגן שלמרגלותיו עדיין בשלבי התהוותו. מרבית יופיו ועצמתו עדיין שוקקת על גבי גליונות התכנון והציור. אבל מרבית „פסליו", שנלקחו מגן האלוהים המדברי, כבר קבועים במקומם.

אם ההעלות הכרויות וציבורי העפר והאבן לא מפריעים לך, אם אתה ניחון בקצת נפש ודמיון, תוכל כבר לראות שם ולהגות כ„דג הענקים", הרובץ בדממה על 25 טונות גראניטיות; את פרצופו של „הדייג העצוב"; את „הרדון המדברי" שקפא בזחילתו ואת „זוג האוהבים", המסתכלים זה בזה בדומיה רבת־משמעות, ועוד כהנה וכהנה „יצירות" מסלע גראניט אום־מלגה, שעשה לכאן את כל הדרך הארוכה ממעמקי דרום־סיני.

כשיגדלו ויפרחו העצים, כשיוריק בשטח המדשאות וכל בריכת הנוי „תפעל" כבתכנון, רק אז יקבל גן הסלעים המיוחד הזה, את מלוא משמעותו החזותית־אסתטית ואת איכותו האמיתית.

אדריכל־גנים גדעון שריג, על רקע „הילטון ירושלים"

פסלי־אבן טבעיים ופראיים מסיני משולבים בגן „הילטון"

המניע לרצח: התעלומה לאחר כל ימי החקירה

מאת יוסף ולטר

בשעות הבוקר המוקדמות של יום ה', 24 באוקטובר, גילה שומר ערבי מהכפר ג'יסר אל זרקא, גופה של נערה עירומה מוטלת בצידי הכביש המוליך לחוף קיס ריס, צפונית לחדרה. חוקרי המשטרה שהוזעקו למקום גילו, כי הצעירה נחנקה למוות בחוט ניילון שנכרך סביב צווארה. בגדי הנרצחת לא נמצאו בסביבה.

הסברה הראשונית היתה, כי היה זה רצח על רקע מיני. באיזור שבו נמצאה הגופה לא נמצאו כל עקבות, והחוקרים הניחו איפוא, כי המנוחה הוטלה הוצאה מתוך מכונית. תחילה ביקשו אנשי המשטרה לזהות את הנרצחת, שלאחר זמן התברר, כי היתה זו רחל הלר; שרשרת אירועים הביאה לזיהויה של הנרצחת עוד בי אותו הלילה.

יום קודם, בשעה 3 אחר־הצהריים, התקיימה בבית רוטנברג בחיפה, מסיבת־סיום של קורס־הכשרה למורות חקלאיות. אחת ממשתתפות הקורס היתה רחל הלר. הוריה, אחותה וגיסה, שהגיעו למקום בשעות הבוקר, הופתעו לשמוע כי איש אינו יודע היכן בתם. דאגתם של בני המשפחה דבקה גם באחרים מנקפו השעות, ורחל — שנטלה על עצמה את ארגון מסיבת־הסיום, ועמדה להופיע במהלכה בקטעי ריקוד ובשירה — לא הגיעה למקום.

תקוותם של ההורים כי רחל הגיע למועד עם חברה הקבוע, יורם ביכונסקי, נכזבה, כאשר יורם הגיע בגפו. החשש כבר התגנב ללב ההורים. הם מיהרו להודיע למשטרה כי בתם נעדרה. כשנתגלתה הגופה העירומה בכביש צפונית לחדרה — נצטלבו שני האירועים. סגן־ניצב חגא חזד, שמונה כראש צוות־החקירה לפיענוח תעלומת הרצח, זימן את אחותה של רחל הלר, גיסה וחברה; הם זיהו את הגופה.

■ שני חיילים בטרמפיאדה

צוות החקירה ביקש לשחזר את תנועותיה של רחל הלר ביום שלפני הרצח. התברר, כי בבוקר יום ד' קיבלה החיילת בת 19 חופשה קצרה, על־מנת להתכונן להופעה במסיבת־הסיום. היא נסעה לביתה, הקליטה בסטודיו לבאלט שלבדה על הביצוע, הספיקה לבקר אצל רופא־השיניים שלה. רחל „קפצה" לבית־הוריה כדי לקחת את בגדי הריקוד שלה. הוריה לא היו בבית, והיא השאירה להם פתק ובו ביקשה „לא לעשות ביזיון" ולבוא למסיבת־הסיום.

כל אותו היום ליווה אותה חברה יורם, נכה מלחמת יום־הכיפורים. בערב הסיעה במכוניתו לטרמפיאדה ברחוב ארלוזורוב בתל־אביב — והוא לביתו. השעה היתה 7.30 בערב. בעדותו במשטרה סיפר יורם ביכונסקי, כי שעה שנפרד מרחל ניצבו בטרמפיאדה שני חיילים.

המשטרה פירסמה בכלי־התקשורת הודעה, בהן ביקשה מאותם שני חיילים ומהנהג שהסיע את רחל לחיפה, להתייצב במשטרה כדי למסור עדות. עד היום לא התייצב איש. „לא יתכן שלא הבחינו בה", אומרים חוקרי המשטרה, „רחל היתה נערה חיננית. היא לבשה אז מכנסי ,קורדרוי' לבנים, חולצה הדוקה ותלבוש אופנתי יותר".

יומיים לאחר שנתגלתה הגופה התברר לחוקרים כי רחל הגיעה לבית רוטנברג ביום ד' ב־9 בערב. במקום לא היה איש, שכן כל הבנות בקורס, בילו המפקדות, קיבלו חופשה למשך הלילה. בחדרה מצאה רחל פתק מן המפקדת, ובו נאמר שחברתה רונית, הגרה בשכונת נוה־שאנן בחיפה, מזמינה אותה ללון בביתה — כדי שלא תצטרך לבלות את הלילה לבדה במוסד השומם.

■ סימני זרע

ככל הנראה, החליטה רחל לקבל את ההזמנה. היא החליפה בגדים, השאירה בחדרה את החפצים שהביאה מהבית, ויצאה את המוסד. מכאן ואילך לא ידוע דבר מה קרה אותה. במשך החקירה הגיע לידי החוקרים בידע, שרחל נראתה בשעה 10 בלילה, צועדת לבדה בקירבת גן־האם בחיפה. מכונית־מסתורית כחולה מדגם „פולקסוואגן" עצרה לידה, והנהג פתח בשיחה עמה. האם נסעה במכונית המסתורית? האם נסעה בטרמפ אחר? לשאלות אלה עדיין לא מצאו החוקרים תשובה.

חברה של רחל, יורם, העלה את הסברה כי חברתו החליטה לשוב חזרה על מנת לבלות עמו את הערב. הוא סיפר כי לרחל היה מפתח לדירתו ברמת־גן, והיא נהגה לבוא לשם לעתים מזומנות, לבשל בשבילו ולנקות את הדירה.

תחילה, נטו החוקרים לקבל גירסה זו — שרחל נסעה בטרמפ בדרכה לרמת־גן, ובדרך נאנסה ונרצחה בידי הנהג שהסיעה. אולם, עובדות חדשות שנתגלו בהמשך החקירה, הביאו את צוות־החוקרים לידי מסקנה כי הרצח לא היה מקרי.

בבדיקה הפתולוגית של גופת רחל הלר, התברר כי לא נאנסה, אולם באיזור מפשעתה נמצאו סימני זרע. עוד התגלה, כי הרוצח היכה את המנוחה במכשיר קהה בראשה, קודם שהרגה. בגדי הנרצחת, שנמצאו שלושה ימים לאחר הרצח מתחת לגשר מיחלף זכרון־יעקב, בכביש־המהיר חיפה—תל־אביב, היו שלמים. אפילו תחתוני־הנייר, אשר לבשה בליל הרצח, היו ללא פגם.

■ פיתיון לרוצח

החוקרים הסיקו איפוא, כי הרוצח הכיר היטב את הנרצחת. הוא ידע כי רחל היתה בעלת בטחון עצמי וידעה את תורת ההיאבקות, ולפיכך דאג להמם אותה כדי להיכנע כהוא־בקות עמה. סימני הזרע באיזור המפשעה הולידו את החוקרים לתיאוריה שהרוצח לא קיים כל מגע מיני עם רחל, אלא ביקש ליצור את הרושם כי נאנסה.

בגדיה של רחל נמצאו בידי חייל שעבר במקרה מתחת למיחלף זכרון־יעקב. החוקרים החליטו לבצע „תרגיל": המשטרה פירסמה כי אלמוני התקשר טלפונית לעיתונות הזרה, וסיפר כי ראה צרור בגדים ותיק המונחים מתחת לאחד הגשרים באיזור זכרון־יעקב. המשטרה מסרה בהודעתה כי היא מייחסת חשיבות רבה למציאת הבגדים, שכן קרוב לוודאי יהיו עליהם טביעות־אצבעות וסימנים אחרים, העשויים להוביל את החוקרים אל הרוצח.

הכוונה היתה להשליך פתיון לרוצח, כדי לפתותו לבוא למקום — והמשטרה הציבה מתחת למיחלף מארב של שוטרים. המארב קויים במשך שתי יממות, אולם איש לא בא למקום. הדבר חיזק את ההנחה כי הרצח היה מתוכנן.

בעיני כמה חוקרים היה הרצח של רחל הלר פשע מושלם, שכן כתום חודש מהמעשה, לא היה בידי החוקרים אפילו קצה־חוט שיובילם לפתרון התעלומה. אולם במהלך הדברים הלכו ונתגלו עובדות חדשות הנוגעות לחייה הפרטיים של הנרצחת.

■ מניע פוליטי או רומאנטי

רחל הלר, נערה יפת־תואר ודוקה־ציה, הכירה את חברה בבית־הספר התיכון. היחסים ביניהם היו הדוקים והשנים תיכננו לבוא בברית־הנישואין. החבר, יורם ביכונסקי, הוא בן לאב לא־יהודי ואף לא נימול. הוא למד עשר שנים ב„קולג' דה־פרר" — בית־הספר הנוצרי ביפו, הפועל בחסות השגרירות הצרפתית. אחרי מלחמת ששת הימים, החליטו הוריו להעבירו לבית־הספר התיכון „שלוה" בתל־אביב. שם הכיר את רחל, ושם גם רכש, לדברי אביו, את דעותיו הסוציאליסטיות.

יורם הצטרף לתנועת „מצפן", אך עד מהרה התאכזב ממנהיגי הארגון, משהחליט להקים את הפלג הטרוצקיסטי „אוונגארד" — הצטרף אליו. הוא השפיע על חברתו להצטרף גם כן לארגון. רחל — נערה אינטליגנטית ובעלת מנת־משכל גבוהה — נטלה חלק בפעילויות הקבוצה.

ראש צוות החוקרים, סנ"צ חזד, חשד כי בעקבות ריב שנתגלע בין רחל לבין יורם, ביקשה לעזוב את הארגון; ובשל החשש כי היא עלולה להסגיר מידע סודי על פעולות הפלג — חוסלה. מניע אפשרי אחר לרצח — לדעת סנ"צ חזד — היה על רקע היחסים הרומאנטיים עם החבר. התברר, כי ביחסים בין השניים היו בקיעים רבים. רחל ניהלה „פלירטים" עם צעירים אחרים, ביומנה האישי הגילו פרטים על „פלירטים" אלה.

על קרע שנתגלע בינה לבין חברה, למדו החוקרים ממכתב מכתבים שנמצאו בין המפית של המנוחה וברשותו של החבר. כשנעצר ביניהם, באחד המכתבים שכתב יורם לרחל, נאמר כי בהיותה מבייסת, חיילת, נעצרה אף היא, „יותר טובה ממך. עובדה: שתיכן הייתן בביתי — את החליפה והיא נשארה לעזור לי". במכתב אחר — שרחל כתבה ליורם — קבעה כי אם תעמוד לפני השאלה: החבר או ההורים — תבחר בהורים.

■ .בחורה טובה ממך

סנ"צ חזד חשד כי החבר, שיצא עם רחל תקופה בבוסתה, והיה לבנה בתקופה זו — החליט לנקום בה על שהיא פונה לו עורף. את ההשערה אלה העלה סנ"צ חזד לפני בוחני באוזני מפכ"ל המשטרה, הרים לצייר את החבר, את החיילת הבחורה בכתבו כ„בחורה טובה ממך", ואף חיילת נוספת.

קצין־המשטרה הדגיש, כי בין אם בוצע הרצח על רקע פוליטי, ובין אם על רקע רומאנטי, החשוד נוקה לכיוון אחד. דעתו לא נתקבלה — ולפיכך ביקש להחליף בהחקירה ולבנות צוות־חקירה חדש.

הצוות החדש המשיך להפעיל בכיוון שהתווה סנ"צ חזד. הפעם קיבל היתר לעצור את החבר ואת שתי החיילות (שאחת מהן שיחררה בינתיים), בביתה של החיילת הצבורית עדיין, נמצא חלק מיומנה של רחל הלר, ובו נכתב על פעילותה בקבוצת „אוונגארד" וכן כמה פרטי לבוש שהיו שייכים למנוחה. במהלך החקירה התברר כי החיילת הצעירה ויורם ביכונסקי קיימו ביניהם יחסים אינטימיים.

■ כתמי־דם במכונית

יורם נחקר כבר בעבר כמושפה. הוא נבדק במכונת־האמת ואף נחקר תחת השפעת היפנוזה. אך חשד החוקרים לא פג, בעיקר משום שלא הצליח להוכיח אליבי לליל הרצח. לחשוד היה אליבי עד שעה 11 בלילה — המועד שנפרד מחבריו לארגון, שהתכנסו בדירתו ברמת־גן. אחר־כך ליווה את אחת מחברות הקבוצה לביתה, ואמר לה שילך לבית הוריו; לאמיתו של דבר, לא לן בבית ההורים, ובאוזני החוקרים טען, כי בילה את הלילה בדירתו. כשנעצר, נתגלו במכוניתו כתמי־דם שטרם הוברר מקורם.

צוות־החקירה בודק עתה גם מקרי־רצח נוספים שבוצעו באיזור חדרה, כדי למצוא אם קיים קשר ביניהם. החקירה מתנהלת והולכת. מדי יום מתגלות עובדות חדשות, אך ספק אם יצליחו החוקרים לבסס את חשדם כדי השגת כתב־אישום, נוכח העובדה שיורם ביכונסקי נחקר כבר בעבר, ונמצא „נקי".

חרף כל העובדות הרבות שנתגלו עד כה, נשארה בעינה שאלת השאלות: מי רצח את רחל הלר?

רחל הלר ויורם ביכונסקי:
הנרצחת והחשוד ברצח

אופקים חדשים בחיל האויר

חיל האויר מציע תפקידים בשרות קבע במקצועות:

* אחזקת מטוסים
* אלקטרוניקה * מתכת
* אפסנאות * נהיגה
* מכונאות וחשמלאות רכב
* פיקוד ומשמעת * מטבח
* מינהל ומשק

התפקידים מציבים אתגר מקצועי עם אפשרויות הכשרה וקידום
מקומות השרות - בכל איזורי הארץ

המעוניינים יפנו טלפונית: 693881(03) — או 693415(03)
בימים א'—ה' בין השעות 0800—2000
בימי ו' בין השעות 0800—1400
או בכתב לד.צ. 2348/ה ויוזמנו לראיון התאמה.

הצטרף למשרתי הקבע בחיל האויר

לשכת הפרסום הממשלתית

صكنا من الاهل

■ דן בבלי

ריפורמה של מיסים או חליבה לדלי־התקציב

כן עין מצב של טראגי־קומדיה יש בהצעות התחיקה הכלכלית של משרד־האוצר. ב־דאגתם לסתום חורים הם מציעים תיקונים לפקודה, הנשמעים כהגיוניים — עד שבעיון שני מגלים, כי אלה גורמים לעיוותים חדשים, ש־אין בכוחו המעשי של המנ־גנון הביצועי למנוע אותם או למתן אותם הרבה. יותר ו־יותר מתעורר החשד, כי מסים מוטלים ומתוספים בישראל לספק את צרכי תק־ציב־הממשלה, בלא לבדוק מה הם צרכי המשק בכלל, ובאיזו מדה ייפגע הצבור או יוכל הנישום לשאת בתשלום המסים הנדרשים ממנו.

אופייניים לכך הצעות־החוק להי־קון פקודת מס ההכנסה ומס שבח המקרקעין, שהוגשו בעקבות הפיחות. אף אם אין בהן חידושים רעיוניים קיצוניים, הנה ברור, שאם אמנם יו־טל מס חד־פעמי על הון, הרי — ב־מובן כלכלי ייהפכו למעשה מס ההכ־נסה והשבח — בעקבות האינפלאציה והטלת המס על תרומה כספית נומי־נאלית — למס הון. אך ההכרז שבה־צעות־חוק אלו אינו מה שנכלל בהן, אלא מה שאינו מוצע בהן.

יש לא מעט יומרה הטמונה בדברי־ההסבר להצעת תיקוני החוק מס הכנ־סה ושרותים, כפי שנכתבו בידי ה־מנגנון הבכיר של מערכות־התחיקה, ורק אלה מוצעים כחלק בלתי נפרד של תכנית הפיחות והידוק החגורה. רב הספק אם על סעיפים אלה היה מקום להטריח את הכנסת ואת ועדה הכספים. כי אין בחוקים המוצעים שום רמז לריפורמה של המסים, ש־עליה מרבים לדבר זמן כה רב. ל־מעלה מחודש ימים אחרי הפיחות אין שום סימן, שכשלב נוסף לתכנית ה־כלכלית יוחלו לפעול באוצר לימ־דוד הכלכלה — בחיסות האמצעים ה־יצרניים, גם של כוח־האדם, גם של מכונות וציוד, להגדלה הפריון של כלל־המשק.

בהעדר תמריץ כלכלי כזה יש אי־פוא בהצעות, הנידונות בכנסת וב־ועדת־הכספים, דווקא משום שלב גר־סף בריפוי המצב הצרכני, תוך סיכויי־גביה לאי־מהותיים. מדי פעם מדובר — ביתר דיוק: כרוזו — על אותה ריפורמה בכסים שתבוא. גם אם עדיין היא כתכהמתה. יש לדעת ש־כיום תצליח ריפורמה כזאת רק אם ילווה בהערכת הסברה נרחבת לצי־בור, שתתבסס על צידוד לניהול ספ־רים, ובתכנית של הכשרת צוותות רשות הכסים להפעיל מכשירים כמו־דרים יותר מן הקיימים כיום.

■

כאשר התקבל הצעת התיקון לפקו־דת מס־ההכנסה, תבוטל לבעלה סופית אותה ההנאה שהיתה מקובלת בעבר: פטור או הנחה ממס על רוו־חת־הון. עד 1965 לא היה רווח ב־מימוש נכס בלתי מוחשי חייב במס. כיום יהיה שיעור המס על רווחת־הון כמעט שווה למס הרגיל, החל על חברות כלכליות.

בעבר טענו רבים, שאין הצדקה ל־הפריד בין מס הכנסה למס רווחי־הון, ובהצעה הנוכחית מוצע להגיע לשיעור דומה. אם כי בשיטת חישוב שונה במקצת. והלא פשוט יותר היה להטיל מס־הכנסה רגיל על כל רווחי־הון. כאמור, המס מוטל כיום על רו־וח נומינאלי, ולא על ריווח כלכלי בלבד, ודבר זה לא שונה בתחיקה ה־מוצעת. כך יצא, למשל, שאדם המו־כר נכס בלתי מוחשי — שאינו בר־פחת, ושערכו היה צמוד למדד — במחיר המוצמד, לאחר שהחזיק בו שנתיים (היינו, ערכו הנומינאלי עלה ב־70%) וקונה נכס חדש במקומו, חייב במס על התוספת הנומינאלית, אף שלא נתוסף לו הון בערכים אבי־טיים. מאחר שמימוש ציוד חדיש כת־בסס לעתים קרובות על מימוש הנכ־סים הקיימים, הרי החיקה המטילה מס על ריוח נומינאלי היא כיום ב־גדר תמריץ לאי־חידוש המשק ולהמ־שך הייצור באמצעי־ייצור ישנים, בליים הולכים.

מוסכמה חברתית היא, שבאנקים חברות ביטוח, ולא פחות מהם — ציבור פקידיהם, הם בין המרוויחים הגדולים בציבור. לפיכך כמעט אין איש שיתנגד להפלאת מס השירותים כדי 50 אחוז — כ־3.5 אחוזים עד 5 אחוזים — על עיקר הוצאות הניהול הרווחים של מוסדות כספיים אלה. אומרים שמס זה הוא בחינת הלוך ל־הפעלת מס ערך מוסף. בוודאי קל ל־נכונה, ולא ייפלא אם לקראת 1975 יעלו מס זה עוד פעם — אולי עד 10 אחוזים או יותר. שלש שנים בקי־רוב, מסבירים, שהפעלת מס ערך מוסף קשורה קשר הדוק בריפורמה שתבוא; אך נראה שאי־היכולת ל־התגבר על הקשיים המינהליים ביישו־מו היא הגורם העיקרי המעכב את החיקתו. אולי כדאי היה לאמץ את השיטה, שבחרו בה הבריטים לפני כמה שנים: הפארלמנט אישר את החוק 14 חודש קודם הפעלתו, וחייב את ציבור הפקידים עליהם לשום, לפקח ולגבות, שישלימו את מערך ההדרכה של הציבור ושל עצמם לפני התחלת הגביה למעשה.

חוק מס שבח, שלפי התיקון היה בתוקף, לא יהיה פשוט יותר אם יאושרו התיקונים המוצעים. רובם ב־בחינת סתימת „חורים", שנתגלו ב־משך הזמן, וכוללים תיקונים פרוצדו־ראלים שונים. ההכבדה הבולטת, ש־תוליד עיוותים אכזריים בלתי צודקים, מתייחסת למסים שיוטלו כבעל־דירה ימכור דירתו, שכן מוצע לסגור את בסיס הפטור בשטח הדירה לקורה.

הבחנן, המוצע בהצה"ח, הוא שמחיר הדירה אינו עולה על 300 אלף ל"י. לפני שנתיים בלבד היתה דירה כזאת בפוארה למדי. אבל אם יתמיד קצב האינפלאציה, יש רגלים להנחה שתוך שנתיים יהיו דירות משפחה צנועות רבות באזורי המעמד הבינוני שוות למעלה משלוש מאות אלף ל"י.

אגב, מניסוח־החוק לא ברור, מאיזה סכום יגובה היתר ממס בשיעור 50 אחוז, האמורים בתיקון בסעיף המוצע. גם בתיקון מס ריווח הון, גם במס שבח־מקרקעין, מאריכים באופן מהו־תי את משך זמן ההחזקה עד למימוש שבתוכו יחול המס. לגבי מס־ריווח הון הוארך משך הזמן תוך השנה ה־אחרונה, בשני שלבים, מ־18 שנה עד 33 שנה, ובחוק מס שבח — מ־36 שנה עד 52 שנה, ולמעצה — עד אין סוף, אף שנשמר העיקרון, כי בכל שמאריכים להחזיק בנכס, כך פוחת שיעור המס נמוך.

בהקשר זה כדאי לזכור כי — בדו־מה לעיוותים הקיימים בפקודת מס ההכנסה — שווי־הדירה בערכים מוזו־לסים בתקופה, שמחיר־הבניה קשור במישרין באינפלאציה ובירידת ערך־הכסף, אינו מדד מתאים לחישוב מס־שבח, ובוודאי שלא כל עוד אין שיטת הצמדה לשיעורים, הפטורים ממס, ו־לשיעורי־המס השונים.

■

אחת התולשות, הקיימות בכל חוק, היא אי־אמון כלפי הציבור, ה־מתבלט מתוך לשון־החוק המוצעת. ב־חוק מס־שבח יש סעיף, הדן בתחולת החוק, והבא למנוע עסקות פיקטי־ביות, שייעשו כביכול בין יום פרסום הידיעה על השינויים המוצעים, ובין מועד האישור בכנסת. על פי סעיף זה ייראו עסקות כאלה — לצרכי ה־חוק — כאלו לא נעשו. כלומר, אין מאפשרים לפרט־נישום לבוא ולהוכיח שבעשהה עסקה בתום־לב בתוך פרק זמן זה, כשם שמטילים מס על מכי־רה שנעשתה בתום־לב לקרוב־משפ־חה.

■

צפוי, שהאוצר ילחץ על ועדת־הכספים ועל הכנסת כולה לאשר את החוקים בהקדם. ויש לבקש מה־כנסת, שלא תפעל, עד שתקבל הת־חייבות ברורה מצד האוצר. כתי יניח על שולחן הכנסת הצעה לריפורמה, שיתחייב כי בריפורמה זו יהיו שי־עורי המס צמודים. כן יש לתבוע מן האוצר, שיגיש תכנית עבודה להפעלת ריפורמה זו.

הרב הצעיר ביותר במדינה

הרב סיני מ. פרנקל מחיפה, שנתקבל כרב במושבה הוותיקה יבנאל, רוצה לעסוק בחינוך הנוער וטוען כי „הרב אינו מיסיונר"...

מאת **מאיר הראובני**

יבנאל, אחת הוותיקות במושבות הגליל (נוס־דה בשנת 1901), זכתה בימים אלה בתושב ח־דש: הרב סיני מאיר פרנקל, שעלה מחיפה לגליל. הרב פרנקל, בן ה־21 — הינו הרב הצעיר ביותר בישראל, ואולי גם בתפוצות ישראל בעולם כולו.

שנתיים היתה המושבה הוותיקה יצבה בנויה, המושבות מבכור הש־להה בית וגן והכנהי, כרויה ללא רב. סיני מאיר פרנקל, בן למשפחת רבנים, יוצאי רומניה (אביו הוא הרב מרדכי פרנקל, רבה של שכונת הכרמל הצרפתי בחיפה) סיים את לימודיו, בישיבת צ"ס הגאון מצ׳ביז, בירדיליס הוסמך לרבנות, כהיותו בן 19, על ידי גדולי הרבנים החייבים בארץ. במודעה בעתון גילה כי המושבה יבנאל בגליל מחפשת רב ועצנה. במיכרז השתתפו חמישה רבנים והוא זכה במישרה, פה אחד, ונבחר על ידי כל חברי הגוף הבוחר.

„רציתי לכהן כרב בקהילה הזקו־קה לעצה והדרכה, במקום חלוצי ובעבודה חלוצית וקשה, לכן פניתי ליבנאל" — הסביר הרב הצעיר, ש־נענה לשיחה אתי רק לאחר שהשת־כנע שבפרסום השקפותיו לגבי תפ־קידי הרבנים הצעירים יש משום „טובת הציבור".

● חינוך יהודי לכל ילד

סיני (על שם סבו) מאיר פרנקל נולד בשנה 1953 בבוקרשט, ברומניה ובשנת 1960 עלה לישראל עם משפ־חתו והשתקע בחיפה. מיד בהגיעו, נכנס בעול הלימודים בבית המדרש של ישיבת ויזניץ בחיפה. כבר ב־שנת תשל"א זכה בפרס להרבצת תו־רנית מטעם המועצה הדתית בחיפה, על ספרו „הגרים והגרות" בשאלת הגיור כהלכה. הספר לא פורסם. אין לו האמצעים להוציאו לאור.

„לדידי אין זה חשוב אם אני מכהן כרב בעיר גדולה, בעיירה או במו־שבה קטנה. אותי מעניינת האוכלוסיה, היא הקהילה שלי. אני רוצה בקשר ישיר עם כל תושב. לבוא לביתו של כל אחד, לשמוע את לבטיו ובעיותיו ולהשתדל להיות לעזר בלימוד מצוות התורה וערכי הרוח של היהדות. קיומן של המצוות — ענין הוא למצפונו של כל אחד".

כאתגר החשוב ביותר שניצב ב־פניו, רואה הרב פרנקל את עבודתו עם הילדים ובני הנוער במושבה. „הדור הצעיר חסר, ברובו, כל ידע על מצוות היהדות. בטרמינולוגיה ה־הלכתית הם בבחינת ,תינוק שנשבה׳. הם אינם אשמים בכך שהיהדות אינה מחוורת להם כל צרכה. מערכת ה־

הרב סיני פרנקל
„העם זקוק לתשובה גדולה"

חינוך, הבית והסביבה, הם הנושאים באחריות לכך".

לפיכך, פונה הרב סיני מאיר פרנ־קל לשר החינוך וההרבות בבקשה: לפתוח את שערי כל בתי הספר בארץ לפני רבני ישראל, להזמינם לבוא לכיתות ולהדריך תורה ויהדות. „הר־בנים אינם מיסיונרים. בהופיעם לפני התלמידים הם ימלאו שליחות לאו־מית ממדרגה ראשונה" — אומר הרב, הפונה לשר החינוך בקריאה נרגשת: „לאחר השואה, בה איבדנו שליש מעמנו, שמסרו נפשם על שמי־רת התורה והקדושה, אני קורא לשר החינוך בישראל: דמי אחיך זועקים אליך מן האדמה. אנא הצל את שא־רית הפליטה של עם ישראל מאבדון רוחני. עם ישראל זקוק כעת לתשובה גדולה ואין לנו להשען אלא על אבי־נו שבשמים. אנא הענק לכל יל־די ישראל חינוך יהודי, חינוך לערכי ה־תורה ולמצוותיה משום שאחריות זו חלה עליך".

בהעדרו של חינוך מלא לערכי היהדות ולמצוות התורה לכל בני ישראל, תולה הרב פרנקל את קולר האשמה לקיומן של תופעות שליליות. „כשאדם ריק מערכים, מתמלא חלל זה בתופעות שליליות, בחינת ,הבור ריק — אין בו מים׳. הבור ריק — ומים אין בו — אך נחשים ועקרבים יש בו. וכה שיותר חמור — תופעה של התנכרות לערכי הרוח של האומה כביאה להתנכרות גם לערכים ה־לאומיים.

● בדרשות אין משפיעים...

הרב הצעיר עושה ביבנאל ימים ספורים בלבד, אך כבר הספיק לבקר בכל בתי הספר במושבה וסביבתה ולשוחח עם המורים ופעילי החינוך המקומיים בדבר כוונותיו לגבי החד־רת ערכי היהדות ומצוות התורה לכל הכתות וכן לגבי פעילות שאחרי שעות הלימודים. יש בדעתו לחזור ולבקר תכופות בבתי הספר ולקיים שיחות בעניני היהדות עם התלמידים והמורים. כן יקיים חוגים ושעורים בשעות אחה"צ ובערבים למבוגרים ולבני הנוער בתורה, גמרא, אגדות חז"ל וחכמת ישראל. לפנסיונרים ב־מושבה, הפנויים מעבודה, יתחיל ב־קרוב לקיים בין 10 ל־1 בצהרים חוגים בלימודי התנ"ך, הגמרא וה־מדרשים. בצד מלאכת ההוראה בכוונתו לפקוד בביקורים תכופים כל בית במושבה, להשתתף בחיי הקהי־לה, שמחותיה ויגונה ולהשתדל להיות לאנשים לעזר בכל מקרה. „בדרשות ובנאומים בבתי הכנסת לא נוכל להגיע אל לבו של כל תושב ובוודאי שלא לבני הנוער".

לשאלה אם ישנה הצדקה לדחיית שרותם בצה"ל של בני הישיבות, משיב הרב בחיוב. „המדינה מורכבת מגוף ונשמה, כמו האדם. בני הישי־בות הם נשמת העם והמדינה. מאז תקומתה הפכה מדינת ישראל למרכז הרוחני הגדול ביותר של העם היהודי שאיבד בשואה אלפי רבנים, גדולי התורה ותלמידי־חכמים. חשוב מאד שמדינתנו, שקמה לאחר השואה ה־זאת, תעודד ותאפשר צמיחתה של התורה ותוקיר ותכבד את תלמידי ה־ישיבות ואברכי־הכוללים, שתורתם אומנותם והם מקדישים את כל מא־דם אך ורק ללימוד התורה והרבצתה. הם מאמינים באמונה שלמה, כי בכך הם תורמים תרומה חשובה לבטחון המדינה ולביצורה".

● „הרב — כמו שוטר"

על הזיקה בין מצוות התורה למפל־גות הדתיות: „אני חושב שאסור לו לרב שתהיה לו זיקה כלשהי למפל־גות. תפקידו של הרב הוא להאדיר תורה ולהפיץ את מצוותיה ברבים. ההשתייכות למפלגות והתעסקות ה־מפלגתית — מרחיקים מאלה. הדת הם ערכי היסוד של עם, שאינם עומדים למקח וממכר".

בשאלת הגיור כהלכה או „מיהו יהודי":

„שאלת ,מיהו יהודי׳ הפכה בארץ לנושא למיקוח בין המפלגות ולדיו־נים פוליטיים בכנסת. זהו נושא מר־כזי בישותה של האומה כולה. בעייה יסודית הנוגעת לשורשיה של האומה ופתרונה מצוי רק בהלכה ובמצוות התורה בלבד. אין דומה הדבר כשאדם מצהיר שהוא אמריקני, צרפתי או גרמני, דבר שתלוי בדרכון שהוא מח־זיק בכיסו, לאדם שמצהיר שהוא יהודי. זהו תואר שקבלנו במעמד הר סיני ורק ההלכה היא הרשאית לפסוק ולקבוע מי יכול ורשאי לשאת בתואר יהודי ומי לא. על ידי ריישום גוי כיהודי בלא שעבר את כל שלבי הגיור כהלכתו, גורמים ל־תופעות התבוללות ולפילוגים בעם".

הרב פרנקל אינו מוכן לפשרות בנושא זה וכופר באפשרות של התייחסות ברוח „בית הלל", לעומת „בית שמאי", בנושא עקרוני זה. „כל רב שיעלה על דעתו להקל שלא ב־רוח ההלכה, אינו רשאי לשמש כרב. כמו שהשוטר המופקד על אכיפת החוקים, אינו יכול להקל בהוראות החוק, כך אין הרב רשאי להקל ב־דיני ההלכה ובמצוות התורה, כשאין ההלכה מקלה בעצמה".

● הרב שאר ישוב כהן

עד משבר

כי באו בנים עד משבר וכח אין ללדה (ישעיה ל"ז, ג)

הכל מודים. הדת והיהדות בישראל — העם והמדינה — שרויים ב־משבר חמור — משבר הרבנות. שר־שי המשבר נעוצים במבוך ההנהגה בישראל, ההנהגה־רוחנית שכוחה לא עומד לה, ברגעים־קשים, ללידה מ־חודשת של ההוראה ושל התעלות.

כשם שהיה משום חידוש נועז ב־מפעל יסודה של הרבנות הראשית ב־ארץ ישראל והנחת אבני־היסוד של משטר החיים הדתיים בארץ לפני כ־חמישים שנה — כך שקועה הרבנות הקהלתית בימינו במשבר של סגרה, המעורר, לכרבה הצער, יחס של ס־לידה ושל התרחקות ממנה מצד שכ־בות־רחבות. רבים הנצמדים אל ד־מותו ופעולותיו של מרן הרב קוק זצ"ל, ואל האהבה והחיבה שרחשו אליו כל חלקי הציבור. עדיין מתהל־כות אגדות עליו ועל הדמויות שה־קיפו אותו. הן נשארו חיות בתודעת הציבור, כעטורות הילה של קדושה והתעלות. בה בשעה, כואב ממש ל־ראות, כיצד כל קשר בין דמויות אלו לבין התדמית של הרב בימינו בעיני חלקים רבים של הציבור — הוא מקרי בלבד. לכל היותר, מצטייר הרב בעי־ניהם — כפונקציונר. רואים בו אדם שחייב לבצע תפקידים מסויימים, ל־כעגן ולשרותך, ותו־לא. אמנם, ב־עצם היותו, הוא ממלא צורך מ־סוים, אך צורך זה נשאר בלתי ברור לחלוטין. הוא קיים — משום כך היה גם בעבר, בבית אבא ובבית סבא בגולה הרחוקה, או אפילו בארץ ישראל הקטנה. הוא מכהן משום ש־החוק מחייב והנוהג קיים, ולכאורה, אי־אפשר אחרת. אלה הקוראים לעצ־מם „חילוניים" מזדקקים אליו, רק כאשר אין ברירה, משום שצריך ל־שהפר כעורך טכס־נישואין, מכח ה־חוק והמסורת. הם מתכבדים בנוכ־חותו ובעזרתו בעת לויה, בימי אבל, בטכסי אזכרה, או יום שנה. אז הכל חולקים לו כבוד — לעצם היותו. אבל, גם במסיבות אלה קשה להשת־חרר לפעמים מן ההרגשה כי בלבם ובסתר־נפשם של רבים, רבים יותר מדי, יש הסתייגות ממנו. אליבא דאמ־ת, קצת מפחדים מפניו. קיימת איזו מחיצה שלילית, בלתי נראית, החו־צצת ביני לבין הציבור. תחושות אלו קיימות גם אם הרב מצד עצמו מש־תדל לנהוג בעצת־חכמים ונזהר מ־הטלת אימה על הציבור ומכל הת־נשאות, ורגש של שררה.

יש אי־צדק משווע בתדמית שנוצרה לרבנות בישראל בעיני הציבור. ה־ארץ מלאה אישים תורניים גדולים, עתירי ידיעות וגדולים בתורה, נכו־נים לשרות הציבור והנהגתו. יש רב־נים נפלאים בארץ. מהם מכהנים ב־פסגת המימסד הרבני, ומהם גם ב־ערים ובמושבות. אך, משום־מה, רו־בם נדחקים הצדה ונשארים סגורים בקרן הזווית של בית מדרשם ומש־רדם. הם אינם מצויים בחיים, לא קנו לעצמם את המעמד הראוי ואת הגישה הנכונה וזאת חרף כל מאמ־ציהם. חיים הם כאילו על כוכב אחר, אולי טוב יותר ובוודאי — נעלה ו־נכבד יותר — אך בכל זאת אחר. הוא מעורר לפעמים געגועים, אך בני דורנו לא מגיעים אליו. יש ביניהם ובינו מרחק של הרבה שנות־אור או חושך. הכל לפי נקודת המבט ועמדת המוצא של המסתכל. מתוך המרחק נוצר פחד ועל הפחד הולכת ומתבססת עוינות.

וזהי שנאה, שהיא בעצם שנאה עצמית של היהודי לעצמו, לזהותו, למה שמצטייר בעיניו בכפיה דתית. הוא חושש מפני התערבות באורח חייו הפרטיים ובשלום־ביתו ושלוותו. תהליך זה מסביר במקצת את היחס ל„דתיים" ול„דת", לרבנים ולרבנות בשכבות רחבות של הציבור. קיים יחס, שהנהגה דתית אחראית חייבת לנסות להתמודד עמו ולנצחו. זאת בטרם תוכל למלא את יעודה ואת תפקידה, בנזר זה, הכנספה כליל לכלה חדשה, לאור פנימי, להנהגה במות אישית הזבהירה, וליהודי ישר ואמתי.

■

שלוש סגולות עיקריות חייב ורעה רוחני — כלומר: רב קומי וקהילתי — המבקש להיות ה־דרך לדור, לסגל לעצמו — קול והום.

אור — אור אישיותו ומעלת דותיו של מי שמבקש להנהיג לה יהודית, חייבים לבקוע ממעמקי עצם הווייתו וכאורח חייו והתנהגותו. אור תורתו והגיג־רוחו כשהם נובעים כאוצרות תלמודו וממסורת בית־מדרשו ובית אבותיו יאירו פנה, רחוקה כקרובה. כשרו האינטלקטואלי — כשהוא שקוד יומם על תורתו ועל חידוש אוצר החכמה — צריך להורות ולהדריך ממעמקי באורות של תורה ומורשת אבות. כימי תורתו ידלה הוא אל כלים נאים ומתוקנים, מחושלים ומלוטשים בכל החידושים העדכניים ביותר של תקופה בה אנו חיים. כליו יהיו ראויים להשקות בהם את בני־עדתו רבת גוונים. כל הישג תרבותי ואנושי לא יוכל להיות זר לו. כל מידה טובה ונכונה שבאמנות ושביצירה, של ספרות או של שירה, של מוסיקה בותית ונעלה — ולא חלילה קלוקלת והמונית — תהא קרובה אליו ומה אותו. מתוך כך, דווקא משום ש היישג תרבותי ואנושי נעלה יקר בעיניו, יהיה הוא מסוגל להאיר ב תורת־אמת ותורת־חיים את כל גווני הקשת של החברה שהוא חי בקרב האור שלו יפזר את חושך הרוח וריק־נות, יוכל לקרב רחוקים ולק קרובים.

קול — קולו של הרב צריך לה מע בכל שאלה, אישית, חברתית בורית. דבריו יהיו מיוסדים על בי ההגרה ועל מסורת־אבות, אך מ טסים ומנוסחים היטב. בסגנון היום ושל מחר, ולא של אתמול שלשום. נאומיו ודרשותיו יהיו ל פת, בטוב־טעמם, ובלקח המוסרי דתי שהם מפיקים. יקפיד על ההג קות מכל דבר עריה של פו־לי צודף מכנו. אל יאריך במקום שר לקצר. יהיה קולו — תמיד, תמ כרזי לאוזניים שאליהן הוא מכ כשם שמצוה עליו לומר דבר הנשמע והנעשה, כך מצוה עליו לא לומר דבר שאינו נשמע ונעשה כנותם הפנימית של דבריו, שלפ לא יאמרו כמצוות אנשים מלומדה. לעולם לא ישמעו כתוך חובה שיגרה, היא שתרכוש לו לבבות ו בה לו חסידים. יהיה קולו — של תורה ושל חיים. ירבה בהפ הורה והגות יהודית, בבית ובמ בבית־המדרש ובשער העיר וחוצות. יהודים צמאים למים של תורה, כאשר רחוקים הם לפתים ממימי מצוותיה. המאור שבה מחזירם למוטב.

חום — למעלה מן האור ומן הק החום, הנובע ממעמקי הרגש של רת־יהודית ושל חסדי־אבות. זהו מוקדם להצלחתו של רב בקהילה שיהיה הוא שופע הכיד חום של א בה גדולה ואמיתית ולא חלילה מל כותית ומזוייפת. הוא חייב להרגיש כאח אל כל אחד ולכל א מקהילתו. יצטער בצערם וישמח בשמחתם. יעשה חסד וצדקה בכל לכל נזקק ולכל דורש. חסד בגו ובממונו, בכל יכולתו ובכל מאודו. תהא פרושה לכל פונה ולכל נזק שומר מצוות או פורק עול — בודקין למזונות ואין מקיפים בפיקוח נפש. יהיה עמו בצרה, יחלצהו ויכ דהו. יהיה שקוד על חום האש הבו בית שבקרבו, בהפיץ סביבותיו. יהיה פתוח לרווחה לבני קהילתו. אולי יהיה גם מסוגל להנחותם בדר להשיב לב אבות על בנים ולב בנ על אבותם.

המופת האישי, המופת שבהתנהגות יום־יום, המאור שבתורה, הדבק במסירה במצוותיה, במצווה שבין אדם למקום ובין אדם לחברו, התכר בתפארת היהדות וההתפילה לאל אבינו שיהיה בעזרו — יעשו את למנהיג רוחני אמיתי ואמין. זה מדי עבודה קשה. זקוקים להרבה סייעתא דשמיא.

אשרי מי שיזכה — ויזכה לפתוח שערים נעולים ולהעלות את בני־עדתו אל המקדש הנעלם.

אב שכול
שמתוך מכוניתו
(מארטש לבנה)
שהונחה בקרן היסוד מול
סולל בונה, ירושלים,
בשעות הצהרים,
נגנב
תיק דיפלומט
עם מסמכים הקשורים
בבנו שנפל ובמפקדיו
מבקש מהמוצא להתקשר:
בבית 02-411531
ובעבודה 02-67958.

עשה כסף
אם הנך בעל המצאה
מקורית
בשטח משחקים, צעצועים
ובידור
פנה בא לי־
בכ.ג.ג
יצוג ממציאים בינלאומי
תל־אביב, ת.ד. 1104
טל. 751048, 759848.

ביום ד' ב„מעריב" — במדור „כדאי"
לוח מעריב כלבו
ובו הצעות חסכון מפתיעות

כדאי לך להשקיע 8.50 ל"י במצנן מכוניתך

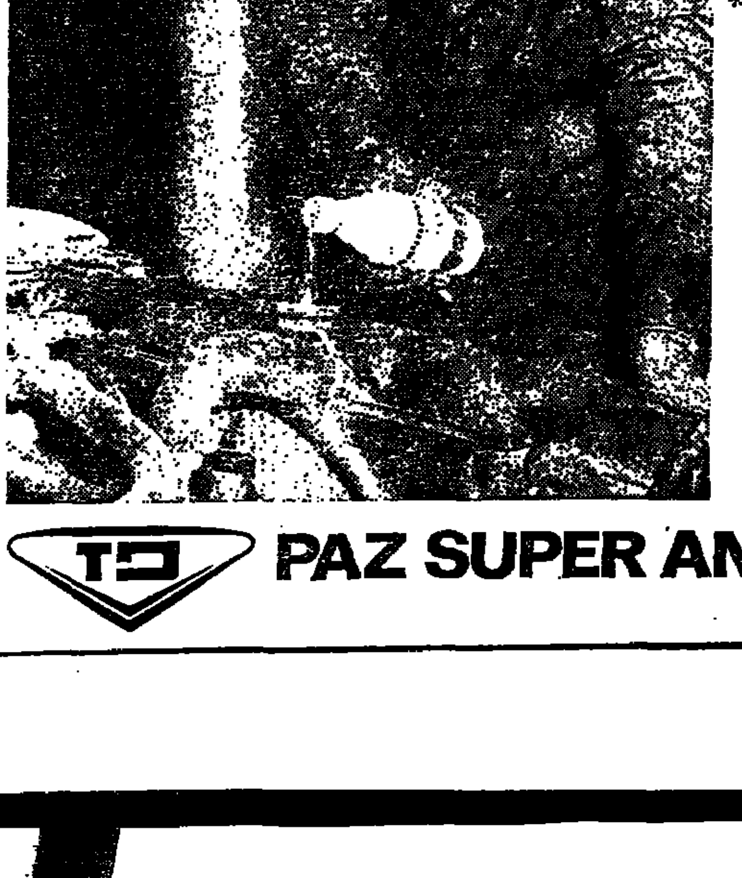

...שלא יתפוצץ בימי הקור

כדאי לך להוסיף מיד למצנן (רדיאטור) מכוניתך "פז סופר אנטי פריז"*
כך תמנע את קפיאת המים במצנן ופצוץ אפשרי של מערכת הקרור.
מחירו של פז סופר אנטי פריז - 8.50 ל"י בלבד. האם לא כדאי לך להשקיע סכום זה כבר עכשיו?

* זהירות! לא לשתיה. חומר רעיל.

פז PAZ SUPER ANTI FREEZE

באוד-גרשבסקי

מהלכת „הפיזיותרפיה האמהית"

תרגיל הידרותראפי בבריכת בית החולים. הנכים מנסים להניע אברים באמצעות השחייה.

מאת יוכבד בוקסר

על בית החולים „לוינשטיין" שומעים כאשר מתפרסמת ידיעה מר־עישה בעתון, שנפגע צה"ל שהיה מחוסר הכרה ב־משך חודשים ארוכים, החל ל־הראות לפתע סימני חיים.

אבל לא בעשי ניסים מתהוללים ב־מוסד, אלא מתבצעת בו עבודה נמלים, יומיומית, מפרכת, לרוב מתסכלת, וכאשר מושג שיפור במצב חולה, הרי זה תודות לעבודת צוות שנעשית בסבלנות אין קץ, ובצעדים זעירים של עקב בצד אגודל.

בית החולים החדיש והמרווח שנבנה ברעננה נפתח בעצם ימי מלחמת יום כפור. ורק לפני שבועיים נסתיימה הקמת המחלקה האחרונה — לכפול נברין. ב־מחלקה זו שוכבים חולים קשים במיוחד, המחוברים למכשירי־בקרת השעדיים להדר הבקרה את מצב הנשימה ופעולות הלב. האחות היושבת לפני המכשירים רואה על מסך טלוויזיה המוצב לפניה אם הלה תזוזה בתנוחת החולה.

כאן שוכבים גם אותם פצועי מלחמת יום כפור שעדיין לא חזרו אליהם הכ־רתם. אחת האמהות ניתקת מעל מיטת בנה, בידיה צילומים: עלם רחב כתפים ניצב ליד אופנוע, ליד טנק. „אמרו לי להביא צילומים של חפצים שאותם אהב, כדי להראות לו, אולי יעוררו בו תגובה כל שהיא", היא בוכה. „הבאתי להראות לו את האופנוע, הוא כה אהב אותו". „תביט", היא פונה אליו בבכי, „אתה רואה, הנה הטנק שלך..."

האמהות מדברות כך אל בניהן זה שלושה עשר חודש. מאז המלחמה, אין הן נוטשות את המאבק. הן באות, לו־בשות חלוקים לבנים ונצמדות אל מטת הבן. שמא תחול תזוזה כלשהי.

אומרת גילי ברנהאוז, האחראית על המחלקה לפיזיותרפיה: „קשה לזכור יו־ם מתעלים. ברור שכל הכרה ראשונה עם חולה כזה משפיעה עלינו. חלק מעבודתנו הוא גישוש באפלה, בפרט עם נפגעי הכרה. לבריות להם מחוסרי הכרה, אנו מעמידים אותם, מושיבים אותם, מדברים עמם, מחדירים להם אוזניה של מרגש־בכיר לתוך האוזן, הכל כדי להעביר להם ממכמוכים כל גרויים פיזיים. עבודה עם חולה כזה היא ארוכה, ולעיתים מדי־כאת, אבל גם אחרי שיטה חדשה, כד־כים לאיזו שהיא תגובה, זה פיצוי נפלא. יופה להאר את השמחה במחלקה. אפ־שרה שאנו רואים לא רק את החולה, אלא את המשפחה ובמיוחד את האם ה־נאיזה בית בבני. והמשפחה היא חלק מהטפול שלנו."

לפתע באה התגובה

„הודשים רבים עוברים בבלי שוכבים לאיזו תגובה. ואז לפתע באה תגובה, ויש כבר מקרים שבהם שוכב כאן מ־חוסר הכרה, בהמבבה היום, ובזרה את עצבה. זה כפוף עבים, וזה מה שניתן [illegible] להמשיך. לפי הנחה ברפה להיות [illegible] בין הבנות הפיזי־ותרפיסטיות, אלא שכאשר הן מתחילות עם חולה קשה להן לעזוב אותו. [illegible]

[illegible]

טרפיה, וזה אחד מאמצעי הטפול ש־מעניק לנפגעים את ההרגשה הטובה ב־יותר, כי למשותקים קל יותר לנוע במים. ואפילו אם הוא אינו מסוגל לעמוד, במים הוא יכול לשחות. וכך הוא מפעיל שרי־רים שאחרת לא היה מסוגל להפעילם.

את המחלקה לריפוי בעיסוק מפעילה בטי, בעזרת הצוות שלה. מסבירה בטי: „המיוחד במחלקה שלנו שאנו מאחדים פעילות בתחומים שונים. אם עוסקים בפיזיותרפיה, מתיחסים רק לצד הפיזי. אם עוסקים ב„טפול בדבור", מתיחסים רק לצד הקומוניקטיבי, ואילו אצלנו מ־אחדים את כל האלמנטים הללו, כדי שיוכלו לצאת המוצה ולחזור לחיים תקי־נים".

בחורה צעירה, ששיער ראשה גזוז קצר, קצר, טוה שטיח. היא מפעילה את שתי ידיה.

מי זה ניכסון?...

בטי: „הנה לדוגמא בחורה צעירה זו. היא סטודנטית, נשואה, עדין ללא ילדים. כתוצאה מתאונת דרכים נפגע הצד ה־שמאלי־פרספטואלי. נעלמו הזכרון ותחושת המרחב. למשל, כאשר שמו לפניה חידת־שיבוץ, לא היה לה מושג כיצד לסדר אותה. את השפה העברית שאינה שפת אמה, כמעט ושכחה, לא ידעה מי זה ניקסון. היום לאחר עבודה של ארבעה חדשים אינטנסיביים, הבחורה היא עצ־מאית, מבחינה פרספטיבלית היא נורמלית, היא יכולה לתפקד כעקרת בית, אמנם אינה יכולה לחזור ללמודים, כי אסור לה לאמץ את המוח, אבל בעזרת יעוץ נכשיר אותה לקראת מקצוע".

במחלקת הרפוי בעיסוק יש חדר־מטבח המיועד לעקרות־בית שנפגעו יכולתן עקב תאונה, הן לומדות לתפקד, גם כשנפגעה להן יד אחת או שחצי גופן התחתון שו־תק והן מרותקות לכסא־גלגלים. כאשר הן עוזבות את בית החולים, הן מסוגלות בעזרת מבנה מתאים, למלא כל תפקיד של עקרת בית, ללא עזרה מהצד.

מר יהציהו בן יליד, בחור צעיר וזרי־צבי, הוא מנהלו האדמיניסטרטיבי של בית החולים: „לאחר שהחולים עברו את הטיפול הנוירוכירורגי הם מגיעים אלינו. כי בית לוינשטיין הוא בית חולים [illegible] שמקבל חולים רק לשיקום. ועם [illegible] המטפל חייב החולה לעזוב. במקרה הטוב היא חוזר לביתו, במקרה [illegible] — לבוחדות אחרים. [illegible]

„[illegible] הגדול של החולים, [illegible]

סטים שלנו שיצאה לקונגרס של שיקום, נתברר כי באנגליה, למשל, בוררים את החולים. את אלה שלפי שקולם של הרו־פאים ניתן לרפאם, מכניסים לבתי חולים, ואת השאר — למוסדות סגורים. לעומת זה אצלנו אין בוררים. בכל מקרה מנסים לשקם את האדם. וגם כאשר עקב הפגיעה המוחית יורדת הרמה השכלית, מלמדים את הנפגע מקצוע חדש, כדי שיוכל ל־מצוא את מקומו, ולא ליפול למעמסה על החברה.

קולות מבעד לערפל

„לשם כך נפתח כאן לפני כמה חודשים, מכון להסבה מקצועית בשתוף עם משרד העבודה. החידוש הוא בזה, שזו הפעם הראשונה שמכון כזה נמצא במסגרת של מוסד רפואי, ומהווה שלב המשכי ב־טפול, תוך כדי תקופת האשפוז".

ייתכן שיש חולים מחוסרי הכרה, הקו־לטים יותר מאשר זה בא לביטוי כלפי חוץ. אחד החולים, למשל, ששכב מחוסר הכרה והכרתו חזרה אליו, זכר קולות ופרטים אחרים מתקופת היותו מחוסר הכרה. כעת מוקם מכון לאלקטרופיזיו־לוגיה שבעזרת ציוד אלקטרוני מסובך יוכל על ידי חקר גלי מוח בשינה, או תנודות עיניים, לקבוע בשלב מוקדם יחסית, את רמת הקליטה של הנפגע, והדבר יקדם את הטיפול. עד עתה הש־קיעו במכון זה, חצי מיליון לירות.

גם בית מלאכה מתוחכם לפרוטזות יוקם במסגרת בית החולים. היום נעשית התאמת הפרוטזות באמצעים די פרימיטי־ביים. לוחץ — משחררים, רפוי — מהד־קים. במעבדה שתוקם יעשה הדבר ב־עזרת מיכשור אלקטרוני. המדידה והחלי־כה יעשו על משטח אלקטרוני שיעביר למחשב נתונים על לחץ הדריכה. מצלמות אלקטרוניות יעבירו נתונים על צורת ה־צעידה. מקווים שבעזרת מיכשור כזה ניתן יהיה לקצר את דרך התאמת הפרו־טזה, ויחסכו סבל לחולה.

מדבריו של מר בן יליד, ניתן ללמד שבית חולים לוינשטיין „אינו אלמוני". מתנדבות רבות מקיפות את החולים ב־אהבה ובטפול.

אחת „המשוגעות לדבר", היא קרולין סימון, המכונה בפי יודעיה „קרוליין". היא מארגנת פעולות בידור, מו־ציאה פעם בשבוע את כל מי שמסוגל לכך, להצגות, מסעדות וכו'.

מלבד נשות יע"ל העושות עבודה קשה, מאכילות חולים ומשקיעות אותם. הוקם בימים אלה חוג נשים הקוראות לעצמן קהיל, (קבוצת המתנדבות לבית החו־לים לוינשטיין"). זה הכש בנים הן מוצלות לבנן עזרה לחיילים, ועתה הי־פנו את כל מרצן לטובת מוסד זה. לפני כמה שבועות ארגנו „בזאר", להקמת מר־כזון במסגרת בית החולים. בדעת הנ־שים לקיים מדי ערב הורות בבית החו־לים. הן תגשנה קפה, עוגות, יארגנו משחקים וכל בה כדי להצלות את הזמן. כל אלה המעוניינות להצטרף תת־קבלנה בברכה.

ריפוי בעיסוק • אחד מנפגעי „מעלות" עוסק בעבודות נגרות.

שלוש פעמים...

ח"כ ד"ר יהודה בן מאיר, מראשי צעירי המפד"ל, סיכם השבוע את מהלכי ראש ה־ממשלה במשך החודש האחרון: רבין החליק לאחרונה שלוש פעמים — בראיון שהעניק ל„הארץ", בהתקפתו האישית של בגין וב־אבנבויה של ביתו...

אפיותראפיה...

מזהה, חברת קיבוץ דן בצפון, גילתה להפתעתה כי היא מצליחה לפרוק מ־עצמה את המתח הרב הנוצר בעבודתה החי־נוכית — באמצעות אפיית עוגות.

סיפרה הגננת: „ביום שאני מתעצבנת ב־כיתה, אני הולכת ואופה עוגה. בשבילי זה כמו ריפוי בעיסוק. כאן אני יודעת מה אני מכניסה — קמח, סוכר, ביצים — ולאחר הצי שעה יש לי משהו ביד. לעומת זאת בחינוך, עד שאת מקבלת תוצאות, הנשמה שלך יוצאת ולא תמיד התוצאות הן טובות..."

„הדלפה" מהישיבה...

שר הדתות מר יצחק רפאל אמר בעת ביקורו באשקלון, כי הוא מדליף לפני האזינו הדלפה מישיבתה האחרונה של ה־ממשלה. הוא סיפר כי בדיון על הצעת ה־תקציב תאר שר הבטחון את צרכי משרדו ולעומתו דיבר שר האוצר על המצב הקשה במשק, האינפלציה ומיצום ההכנסות.

אמר שר הדתות: „יצא לי לדבר אחריהם. אמרתי כי לאחר ששמענו את הדברים על המצב מפי שני השרים — נשאר לנו רק דבר אחד: לבנות בתי כנסת רבים ולהת־פלל..."

50 מעצבים...

שר המשפטים חיים צדוק הופיע בסוף ה־שבוע בערב „שאלות ותשובות" מטעם מר־כז ההסברה בת"א. בראשית הערב הבריז המנחה, כי במסגרת „הידוק החגורה" נערך הכנס לראשונה לא במלונות־פאר כבעבר, אלא באולם הצנוע שבבית סוקולוב. „וזה צריך היה לקרות דווקא לי" — העיר שר המשפטים בבת־שחוק.

בתשובה על שאלה בענין הסתלקותו של חוסיין מייצוג הפלשתינים ביהודה ושומרון, בעקבות החלטת ועידת־ראבאט בעניין זה, אמר צדוק: „הוא קיבל את דין התנועה..."

אגב הפורום בו הופיע מר צדוק נקרא „ערב עם מעצבי דעת־הקהל". באולם נכחו 50 (חמישים!) איש.

סגולה לחיים ארוכים...

ד"ר קאהיר הקדיש באחרונה את הפינה הספרותית בתכנית העברית שלו לשי־רים שכתב עמוס אטינגר בימי מלחמת יום הכיפורים. הקריין הספיד את „המשורר ה־מנוח, שנפל במלחמה בסיני" ולא שכח לציין, לפני כל שיר, כי נכתב „לפני נפילת המשור־רר בקרב"...

מסתבר כי באחד מימי אוקטובר פשטה בעורף שמועה כי עמוס אטינגר נפל בסיני ונראה כי המצרים הצליחו „ללקט" גם את השמועות שנפוצו כאן בתקופת המלחמה. ידידים שהאזינו לתכניה, מיהרו לנחם את ה„מנוח" ולהרגיעו כי שמועה מן הסוג הזה אינה אלא סגולה לחיים ארוכים...

משהו זז...

בכנס של האחראים לענייני הבטחון ב־יישובי הצפון, שנערך השבוע באחד היישובים בקרבת הגבול, התאונן הממונה על הבטחון במושב בירייה, כי טרם הושלמה הספקת הציוד המובטחת לכל היישובים בצפון.

בהגיבו על דברים אלה, אמר אלוף פיקוד הצפון רפאל („רפול") איתן, באוזני הנו־כחים: „מסתבר שבכל זאת זז משהו ביישובים מאז שאני הכרתי אותם לראשונה. כאשר הגעתי לבירייה, בהיותי נער, כמשתתף בהפ־גנה שארגנו המוסדות נגד „הספר הלבן", נאלצתי לצעוד ברגל מתל־חי עד בירייה. בהגיענו, ירד באזור גשם ולצפות. חיפשתי מקום להסתתר מפני הגשם — והדבר היחיד שגיליתי בשטח היתה חבית ריקה, שבתוכה מצאתי מחסה מפני הגשם"...

סימן שהוא חי...

יו"ר ועדת הכנים של הכנסת, ח"כ יוסף תמיר, דרש להכניס קצת סדר ב„דיוגל" ה־חבוראים שלו, בו כל דגלים גבר. הסביר ח"כ יוסף תמיר: הפילוסוף דקרט קבע פעם כי „אני חושב — סימן שאני חי". ואולם אצלנו הסיסמא היא „אני נע — סימן שאני חי".

גם שרים...

בועדה לענייני בקורת המדינה של הכנסת, הציע ח"כ עקיבא נוף, כי מנהל נציבות תלונות הציבור יבחר בכנסת ולא בדרך של מינוי.

התנגד לכך מבקר המדינה, ד"ר נבנצאל, בהצידו: מנהל נציבות הוא המעבד של שר.

מיהר להרגיעו ח"כ נוף: אני מציע שגם השרים ייבחרו במכרז.

הטרדה „עדתית"...

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ משה נסים, קי־טע השבוע מדי פעם את דבריו של שר החקלאות אהרן אוזן, שהסביר את פרשת המפסדים של חברת „ורד".

אמר לו השר אוזן בנימותא: אתה פרנג ואני פרנג — אז אנחנו לא מכליתים להס־תדר בינינו?

הידוק חגורת ה...צניעות

בנושא שבו מרבים עלוני הקיבוצים לעסוק, מאז הפיחות והנהגת המדיניות הכלכלית החדשה, היא — הצורך בחסכון.

כך מבקש עלון קיבוץ דן להחדיר את רע־יון החסכון והידוק החגורה, בכותבו תחת הכותרת: „הידוק החגורה": „הוצאה גדולה אצלנו מהווה החזקת ילדים. הלידות ה־רבות גורמות גם לצמצום של ימי עבודה, מה הפתרון: ועדת המשקים מציעה להדק את „חגורת הצניעות"".

ממטולה עד אילה

בזכות ההבראה...

הגבר שעמד לפני הפקידה לענייני הב־ראה, בסניף חברת „מבטחים" בתל־אביב, היה נבוך. הוא ביקש ממנה להסדיר לו בדחיפות שני מקומות בבית הבראה של המוסד.

הסביר לפקידה: „אני ורעייתי עומדים על סף גירושין. אבל החלטנו לנסות — נסיון אחרון — כדי לשקם את יחסינו. שיכנעתי אותה לצאת עמי להבראה. אני מבין שבאתי ברגע האחרון — אבל אולי בכל זאת..."

בדיקה בכרטיסיות העלתה כי כל המקומות תפוסים, כרגע. הפקידה החליטה לנסות ב־אמצעות הטלפון, אולי לא נוצלה ההזמנה באיזשהו מקום.

סניף החברה בבאר שבע — מלון לפני רהה.

השבוע, טילפן הגבר לפקידה בתל־אביב, כולו נרגש. „אני חייב לך תודה, פעם נוספת — התפייסתי עם אשתי. אנו ממשיכים להיות תחת קורת גג אחת. ההבראה עזרה..."

כדאי לבחוש עד הסוף...

במסגרת המסע להגברת החסכון ציינו עלוני הקיבוצים את מחיריהם של מספר מוצרי צריכה, בכוונה להניע את החברים לנהוג בהם בחסכון ולא „ברוחב יד" כב־עבר.

כך למדנו בעלון אחד כי מחירה של פרוסת לחם עלה מ־3 אגורות ל־8 אגורות. עלון אחר מתייחס למחירו הגבוה של הסוכר, ואומר: „הידעת כמה עולה עכשיו קילו סוכר? אז לא כדאי לשים בכוס 3 כפיות — ואם בכל זאת שמת, כדאי לבחוש עד הסוף... שאריות סוכר נדבקות בכוס דורשות גם בזבוז של סבון, הנצרך להורדת שרידי הסוכר מהכוס"...

באין יפה...

גופים מוניציפאליים שונים פונים למשרד הפנים ומבקשים סיוע תקציבי. אך ה־קופה ריקה — והמשרד אינו יכול לעזור הרבה.

שר הפנים, ד"ר יוסף בורג, ביקש מעוזרי משרדו להסביר את הענין לכל הגורמים

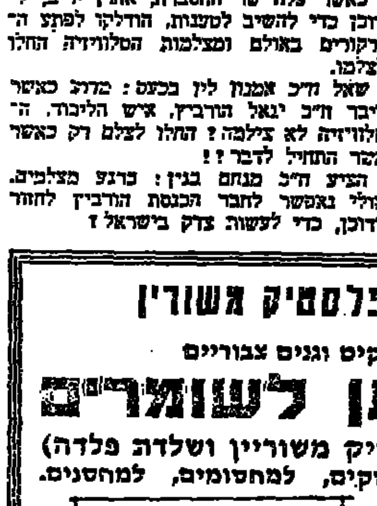

ברוח טובה ולהשיג הבנה מירבית מצידם. השיבו להם — יעץ ד"ר בורג — „באין יפה"...

צדק טלוויזיוני...

הכנסת דנה על תלונות שהעלו אנשי ה־ליכוד נגד תכניות המשודרות בטלויזיה.

כאשר עלה שר ההסברה, אהרן ידיב, ל־דוכן כדי להשיב לטענות, הודלקו לפתע ה־זרקורים באולם ומצלמות הטלוויזיה החלו לצלם.

שאל ח"כ אמנון לין בכעס: מדוע כאשר דיבר ח"כ יגאל הורביץ, איש הליכוד, ה־טלוויזיה לא צילמה? החלו לצלם רק כאשר השר התחיל לדבר?!

הציע ח"כ מנחם בגין: כרגע מצלמים. אולי נאפשר לחבר הכנסת הורביץ לחזור לדוכן, כדי לעשות צדק בישראל?

...צא את ההבדל!

מה ההבדל בין חיל־האויר הישראלי לבין חברת „אל־על"?

קבע השבוע טייס: „לחיל־האויר יש מטו־סים ללא טייס, לאל־על — יש טייסים ללא מטוסים"...

המשטרה מחפשת...

גבריאל בוגלו ויורם חדאד, בני 12, לומדים בישיבת „תורה ומלאכה" שבכפר [...]ברהם, פ"ת. ב־15 בדצמבר הם יצאו את המוסד ומאז נעלמו עקבותיהם. להנהלה,

שהחלה לחפש אותם, התברר כי השנים הש־אירו „עקבות מטושטשים": ביקשו את הוריהם לומר, כי הם אצל ההורים (הגרים בחולון ובפ"ת) שבביתם אין טלפון ואין אפשרות לברר. ההורים עצמם לא חשדו מאומה, חשבו שבניהם נמצאים במוסד.

מיד נמסרה הודעה למשטרה — וכן להורי הילדים — ומקץ שבוע להיעלמם, אף פור־סמה מודעה קטנה ב„מעריב" שקראה לבני בוגלו לשוב הביתה, כי הוריו דואגים לו.

ביום ג' השבוע, מקץ שבועיים ו־יומיים להיעלמם של שני הילדים, פיר־סמה המשטרה מודעות, בצירוף תצלומיהם ותיאוריהם של השניים, תוך בקשה מן ה־ציבור לעזור לה בחיפושיה אחריהם. זוהי השיגרה המקובלת במקרים כאלה.

הקוץ שבאליה היה טמון הפעם בכך ש־יומיים לפני פרסום הודעת המשטרה, בה היא מבקשת את עזרת הציבור וכו' — נמצאו שני הילדים באילת, כשהם בריאים ושלמים, הוחזרו לבתיהם והמסרה למשטרה הודעה מתאימה על כך...

בין הכובע והכותונת...

כלכלן בכיר או בנקאי חשוב מתהלך ב־ימים אלה בכובעו של שר האוצר, כנראה מבלי לדעת על כך. שר האוצר יהושע רבי־נוביץ השתתף לפני מספר ימים בטקס חגיגי של בנק ישראל וכאשר יצא משם, מצא שכובעו התחלף.

סיפר בקשר לכך מר רבינוביץ: מעשה בצדיק שהיה מלמד זכות על עם ישראל. ביום ששי אחד, כשחזר מהמקוה בא בלי כותנת. שאלה אותו אשתו הצדקת, איה כותנתו. השיב: מישהו החליף את שלו בשלי. והיכן הכותנת שלו? — הוסיפה הרעיה לשאול.

כן, השיב הצדיק, את שלו שכח להשאיר...

מזלו של מר רבינוביץ שפר עליו: מי שלקח את כובעו, השאיר לו לפחות תחליף...

ענבר - פלסטיק משוריין

יצרני ציוד מגרשי משחקים וגנים צבוריים

מציע: **ביתן לשומרים**

(מפלסטיק משוריין ושלדת פלדה)

למפעלים, למוסדות חינוך, למשקים, למחסומים, למחסנים.

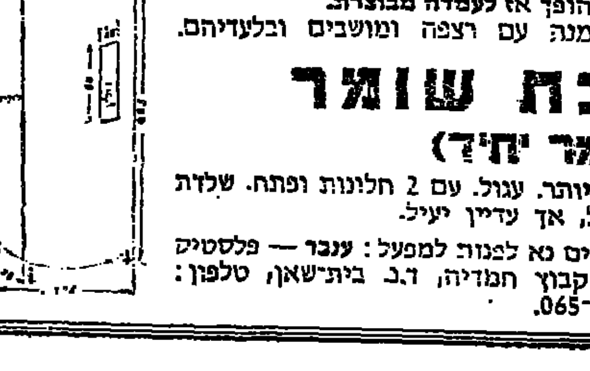

מסתור סגור לרוח וגשם, קרה ושמש, מיועד ל־3—2 שומרים.

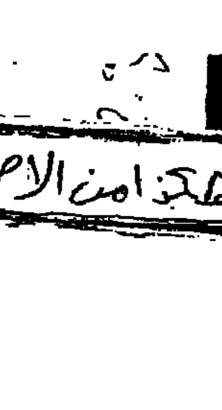

שדה הראיה כאילו היו השומרים בחוץ והנוחיות כאילו ישבו בבית. מבנה דקורטיבי: 8 קירות, דלת (ננעלת) ו־5 חלונות (ניתנים לפתיחה). מרווח מבפנים, מאפשר הנחת שקי חול עד לגובה החלונות והופך אז לעמדה מבוצרת. ניתן להזמנה עם רצפה ומושבים ובלעדיהם.

סוכת שומר

(לשומר יחיד)

דגם קטן יותר. עגול. עם 2 חלונות ופתח. שלדת פלדה. זול, אך עדיין יעיל.

בדבר פרטים נא לפנות למפעל: **ענבר** — פלסטיק משוריין, קבוץ חמדיה, ד.נ. בית־שאן, טלפון: 065-88421/23.

● הרב שאר ישוב...

עד משב...

...ם ד' ב„מעריב" — במדור „כדאי"

ערב מעריב כל בו

ובו הצעות ...סכון מפתיעות

هكذا من الاصل

صكنا من الاحل

חטיבת מפא"י מבקשת לשמור על הבכורה במפלגה

בהתייעצות בבית רבינוביץ' הובעה דאגה מהתחזקות „החטיבה הרביעית" * ראשי המשמרת הצעירה טוענים שהחייאת חטיבת מפא"י פירושה ערעור סמכויותיו של ראה"מ

מאת משה מייזלס

כשהתכנסו בימים אלה ראשי חטיבת מפא"י לשעבר במפלגת העבודה, אחרי תקופה ממושכת, בביתו של שר האוצר יהושע רבינוביץ, נדלק „אור אדום" אצל שתי החטיבות האחרות במפלגת — „אחדות העבודה" ורפ"י.

אחד בפה ואחד בלב — טענו ראשי אחדות העבודה ורפ"י. בצד אחד מטיפים ראש מפא"י נגד „מכת" החטיבתיות במפלגה ומצהירים השכם והערב על נכונותם לחסל את החטיבתיות, והנה הם מתכנסים מחדש בחדרי־חדרים ומתארגנים. החייאת חטיבת מפא"י לא תישאר בלי מענה מצדנו. אם יקרה כדבר הזה נחזור למשטר חטיבות מלא.

כשהסבו השרים משה ברעם, אהרן ידלין ואברהם עופר, חברי הכנסת משה ורטמן, צבי גרשוני ואברהם זילברברג, מזכיל מפלגת העבודה מאיר זרמי, מזכיל ההסתדרות ירוחם משל והח"כ אשר ידלין וצבי אלדרוטי להתייעצות בביתו של השר יהושע רבינוביץ, באה לידי ביטוי הדאגה העמוקה למצב המפלגה. זרמי בדעה, שאם המפלגה לא תצליח לחסל את החטיבתיות בהדרגה, תחסל החטיבתיות את המפלגה ותהפוך אותה לפלגים קרועים. הוא מודע לכך, שזה תהליך ממושך שיש לבצעו בהדרגה. המפלגה עומדת לפני בחירות פנימיות חדשות (שייערכו ביוני או יולי השנה), ועידה וכינון מוסדות חדשים. זהו, איפוא, הזמן המתאים להתחלת התהליך.

● הצעת זרמי

זרמי קיים לאחרונה שיחות נפרדות עם ראשי חטיבות אחדות העבודה ורפ"י, כדי לקבל הסכמתם לאות־זנוק כזה. הוא הציע להם, כי בפעם הראשונה ייבחרו רק שליש מצירי ועידת המפלגה (ובהתאם לכך גם המוסדות החדשים שלה) על פי רשימה מרכזית, וההרכב החטיבתי הקיים (57 אחוז לחטיבת מפא"י, 22 וחצי אחוז לאחדות העבודה ו־21 וחצי אחוז לרפ"י) ואילו שני שלישים של הצירים ייבחרו בבחירות אישיות בסניפי המפלגה, שלא על בסיס חטיבתי.

ראשי אחדות העבודה ורפ"י קיבלו את העקרון הזה, אך עמדו על כך, כי תיקבע שיטת בחירות אישיות בסניפים בצורה שתימנע מיוריזציה. כשהופיע זרמי עם הצעתו והסכמתם של ראשי אחדות העבודה ורפ"י בביתו של השר רבינוביץ, נתקל בלבטים הקשים הפוקדים בימים אלה את החטיבה הראשית במפלגה.

מאז כינון הממשלה החדשה שוררת בחטיבת מפא"י אווירה של משבר. מסירת עמדות־מפתח, שהיו בעבר בידי אישי מפא"י לאישי אחדות העבודה ורפ"י, החלישה את מעמדה של מפא"י, שהיוותה בעבר מוקד הכח השלטון במפלגה ועוררה רושם, כאילו היא ירדה מנכסיה. שלושה אישים מהכוחים ממפא"י — גולדה מאיר, פנחס ספיר ואבא אבן — נפקד מקומם בממשלה החדשה. והאיש החזק בחטיבה, המנהיג, פנחס ספיר, צימצם בתוקף תפקידו החדש כיו"ר הנהלת הסוכנות, את פעילותו המפלגתית במידה ניכרת. לאחר שראשי ה„גוש", שנחשב כמורום החטיבתי של מפא"י, — יהושע רבינוביץ, אברהם עופר, משה ברעם ואהרן ידלין — הצטרפו לממשלה החדשה, התפרק ה„גוש" וחטיבת מפא"י שותקה למעשה.

באותו זמן — טוענים ראשי חטיבת מפא"י — המשיכו חטיבות אחדות העבודה ורפ"י לקיים מסגרותיהן בפועל. הדבר מצא ביטוי בהתארגנויות חטיבתיות מסביב לבחירתו של מזכיל המפלגה החדש, בגישות כלפי צעומת הליכוד, הקמת ממשלת ליכוד לאומי, התנחלויות בשטחים, עתיד יהודה ושומרון וכו'. כשתבעה מפ"ם שר שלישי בממשלה, הזהירו חטיבות אחדות העבודה ורפ"י את ראש הממשלה שבמקרה של מילוי התביעה ידרשו גם הן שר שלישי לעצמן.

● להחיות או לא להחיות

לא ייתכן — טענו אחדים מראשי חטיבת מפא"י בהתייעצות אצל השר רבינוביץ — ששתי החטיבות הקטנות ידאגו כל אחת לאינטרסים שלה וינסו להשתלט על עמדות כח השפעה, ומפא"י תשב בחיבוק ידיים ותתפרק משלטונה ומנכסיה. גם אם רוצים לצמצם את ממדי החטיבתיות במפלגה בבחירות הפנימיות הקרובות, על ידי שיטת בחירות חדשה, אין ספק, כי הבחירות יגבירו את המאבק החטיבתי, וכי חטיבת מפא"י אינה יכולה לעמוד מן הצד.

להיות או לא להיות? — זוהי השאלה שניצבת כיום בפני ראשי חטיבת מפא"י לשעבר. להחיות את החטיבה או לא? המצדדים בהחייאתה מקווים, כי במקרה כזה יצליחו ללכד את השורות מחדש, ולשים סכר לכל מיני התארגנויות נפרדות של יונים, נצים, סופר־יונים, צדות וכו' ולרתום מחדש אישים כמו פנחס ספיר, אבא אבן ואחרים למען מאבק לשמירת הבכורה במפלגה בידי חטיבת מפא"י. חברים אחדים, שהשתתפו בהתייעצות בביתו של השר רבינוביץ הצהירו, שאם יחיו את חטיבת מפא"י כחטיבה לכל דבר, אין ספק, שחטיבות אחדות העבודה ורפ"י יגבירו התארגנותם ומאבקם, ואז עלולה המפלגה לצעוד במקום לקראת ליכוד, לקראת פילוג.

את ראשי חטיבת מפא"י מדאיגה גם התחזקות מעמדה של „חטיבה רביעית", של אישים וחוגים, שלא השתייכו לאף אחת מן החטיבות הקיימות, או שמסתייגים בתוקף מן החטיבתיות. עם אלה נמנים ראש הממשלה יצחק רבין (המצדד בביטול החטיבתיות במפלגה אך טוען, כי הביטול המוחלט יבוא אך ורק עם שינוי שיטת הבחירות לכנסת ובחירה ישירה של ראשי ערים שיהפכו, לדעתו, כל התארגנות חטיבתית לחסרת משמעות), שר ההסברה אהרן ירב ובמידה מסוימת שר המסחר והתעשיה חיים ברלב, חוג הקצינים הבכירים של צה"ל לשעבר „אתגר", המשמרת הצעירה, חוג „לשילוב". המשמרת הצעירה של המפלגה יצאה בימים אלה באזהרה בעקבות ההתייעצות בביתו של השר רבינוביץ, שאם תחיה מפא"י את חטיבתה, היא תקדם כינון חטיבה רביעית במפלגה, של אלה המסתייגים מן החטיבות המסורתיות לשעבר.

● מי חותר תחת ראש הממשלה?

ראשי המשמרת הצעירה טענו, שהחייאת חטיבת מפא"י פירושה ערעור סמכויותיו של ראש הממשלה יצחק רבין, אך ראשי חטיבת מפא"י, המצדדים בהתארגנות מחודשת, דוחים טענה זו בתוקף וטוענים, כי הם מתייצבים מאחורי ראש הממשלה מול אלה המנסים לערער סמכויותיו במפלגה. בקביעה זו יש רמז ברור: לא אנו מנסים לחתור תחת מעמדו של ראש הממשלה אלא אחרים.

ראשי חטיבת מפא"י מודאגים גם מפעילותם של האישים, הנמצאים כיום מחוץ לממשלה. הם טוענים, כי חטיבת רפ"י אינה „מתיישרת" לפי השרים שמעון פרס וגד יעקבי, הנמצאים בממשלה אלא לפי „האיש מבחוץ" משה דיין. יוסף אלמוגי, שעבר בזמנו מן ה„תקן" של רפ"י ל„תקן" של מפא"י, נמצא כיום מחוץ לכל מסגרת חטיבתית והוא אחד החסידים הנלהבים של חיסול החטיבתיות. גם גולדה מאיר אינה פעילה במסגרת חטיבתית. ראשי חטיבת מפא"י רוצים להפעיל מחדש את פנחס ספיר ואבא אבן, כדי לחזק מעמדם ולהפכם שוב למוקד מרכזי ושלטוני במפלגה.

● „שריון" מול „שריון"

ראשי מפא"י נתנו הסכמתם להצעתו של מזכיל המפלגה, מאיר זרמי, לבטל בחלקו את עקרון החטיבתיות בבחירות הפנימיות הקרובות במפלגה, אך יחד עם זאת הם בדיעה, כי גם מצב כזה מחייב התארגנות חטיבתית מחדש, קודם כל לקביעת חלקה של מפא"י ברשימה המרכזית החטיבתית וגם לקראת הבחירות האישיות הבלתי חטיבתיות בסניפים. חטיבות אחדות העבודה ורפ"י תובעות שיטת בחירות למניעת מיוריזציה — הם מסבירים. פירושו של דבר שאין בדעתן להתפרק מנכסיהן. הן מוכנות לקבל את העקרון, שבסניפים יבחר הכל בכל, אך הן רוצות בכל זאת ב„שריון" מסוים. אם כך, צריך גם להיות מישהו שידאג ל„שריון" לחטיבת מפא"י.

כשהתפזרו ראשי חטיבת מפא"י, לאחר ההתייעצות בביתו של השר רבינוביץ, היה ברור, כי המאבק על ביטול הדרגתי של החטיבתיות במפלגת העבודה יסתיים בפשרה: מזכיל המפלגה מאיר זרמי השיג מצד אחד הסכמה גם מראשי מפא"י להצעתו, לקיים בסניפים בחירות שלא על רקע חטיבתי, אך מצד שני החליטו ראשי מפא"י על מתן „אור ירוק" להתארגנות חטיבתית מחודשת, שצורתה תיקבע בקרוב בהתייעצות מיוחדת.

„אתם מפונקים", אמר השר הצרפתי

כורסת ביקור

מאת גיל קיסרי

יש צורך באומץ־לב מסוים כדי להיות שר בממשלה שמדיניותה עוינת את ישראל, ולבקר בישראל ולהתביא בשורת־ידידות. אומץ כזה הפגין שר־העבודה בממשלת צרפת, מישל דיראפור, שבא לביקור פרטי.

נראה, כי השר הצרפתי ציפה לקבלת פנים זועפת כלפי מי שהוא נציג משטר שהכיר באש"ף. אולם „התרשמתי — הוא אומר — מקבלת־הפנים הלבבית והחמה שקידמה אותי הן ברחוב והן בכנסי עם נציגי השלטון הישראלי, והופתעתי מכך במידה מסויימת. אני רואה בכך הוכחה, כי על אף תבעיות נשארה צרפת יקרה ללב הישראלים, כשם שהישראלים מצויים עמוק בלבם של הצרפתים".

מישל דיראפור, שר עבודה
„המדיניות לא תשתנה בבת־אחת"

אבל השר הופתע גם משאלות שונות שהוצגו לו על מדיניותה הפרו־ערבית של ארצו, ובשיחתו עם סופרת „מעריב" בנצרת־עלית אמר: „יש לישראלים רגשי נחיתות. אתם שרויים בהלם, כאילו הערבים עומדים לתקוף אתכם. ישראל היא מדינה מפותחת שדורשת כי כולם יוקירו על־פי מנהיגותה, האם מישהו מסרב היא נסוגה לאחור".

אכן, ככל שנתארך ביקורו של מישל דיראפור בארץ נתרכך והעדיף להשמיע אמרי־שפר, אם גם נדושים.

„למן בואי — הכריז — אני שומע על הדברים המדאיגים ומטרידים אתכם בישראל. בבואי לא היתה לי שום סמכות לדון עם מנהיגיכם בנושא מדיני כלשהו, אבל סבורני כי אני ראשי לשמש פה שליח נאמן לנשיא צרפת ולממשלה כולה, בהזהירי כי יש נקודות שבהן אני יכול לפרש את רגשות ממשלתי. כדי לידידות העמוקה הסמוכה בלב האחראים לשלטון בצרפת כלפי ישראל. הנשיא ז'יסקאר־ד'אסטן הבהיר, כי הוא שואף להמשך קיומה של ישראל בגבולות בטוחים ומוכרים. הנשיא מודע לחומרת המצב במזרח התיכון ולצורך, כי צרפת תנסה לפעול בכל הדרכים האפשריות לשם מציאת יסודות־שלום".

למישל דיראפור ארשת־פנים נעימה, שיחו קולח, ובמיומנות יתרה הוא משמיע דברים שגרים ומוכרים בניסוח נאה. אפשר, שתכונה זו ציינה אותו עוד בתקופה שעבד בלשכת שר ההסברה הצרפתי בתום מלחמת־העולם. כושר־הביטוי שלו משתקף בספרים שכתב, שזיכוהו בכמה פרסים ספרותיים, ובמאמרים בעתונים.

אם סבר מישהו, כי המדיניות הפרו־ערבית של צרפת, לרבות ההכרה־למעשה בערפאת ובאש"ף, עוררו חילוקי־דעות בממשלת צרפת, בא מישל דיראפור ושם קץ לסברותיו. „המהלכים המדיניים והדיפלומטיים של צרפת — אמר — נעשים בהסכמה מלאה של כל השרים, אשר סמכו ידיהם על הקו שננקט לגבי אש"ף. לא היו ויכוחים על כך בממשלה. אנו סבורים, כי ההכרה בזכויות כל העמים באיזור, לרבות הפלשתינאים, היא תנאי להרגעת־הרוחות".

„גם להדגת ידו המגואלת־בדם של ערפאת?"

„למען השלום הדרכים הן שונות ומגוונות", השיב לי.

מישל דיראפור, בן חמישים וארבע, הוא שר חדש שהצטרף לממשלת שיראק לאחר שנבחר ז'יסקאר־ד'אסטן לנשיאות. הוא צורף לממשלה יחד עם כמה מראשי המפלגה הרפורמטורית והמרכז־הרפובליקני, אשר בעבר — כל עוד היתה באופוזיציה — לא חדלה למתוח ביקורת על המדיניות האנטי־ישראלית של הממשלות הצרפתיות הקודמות, ורבים מאישיה, לרבות דיראפור, נחשבו כידידי־ישראל נאמנים.

עתה, משקורבו אל ה„צלחת", נדם קולם. „קשה — לדברי דיראפור — „לצפות כי מדיניות צרפת תשתנה בבת־אחת", וכאשר שאלתיו מדוע אין נשמע יותר קולם של נציגי מפלגתו הנחשבים כידידי ישראל לא שבע נחת מן השאלה, והלבבם בתשובתו.

הכל יחסי. קבוצת הכדורגל של העיר סנט־אטיין, שמישל דיראפור הוא ראש־העירייה שלה, צועדת עכשיו בראש הליגה הלאומית הצרפתית. וזה חשוב מאוד.

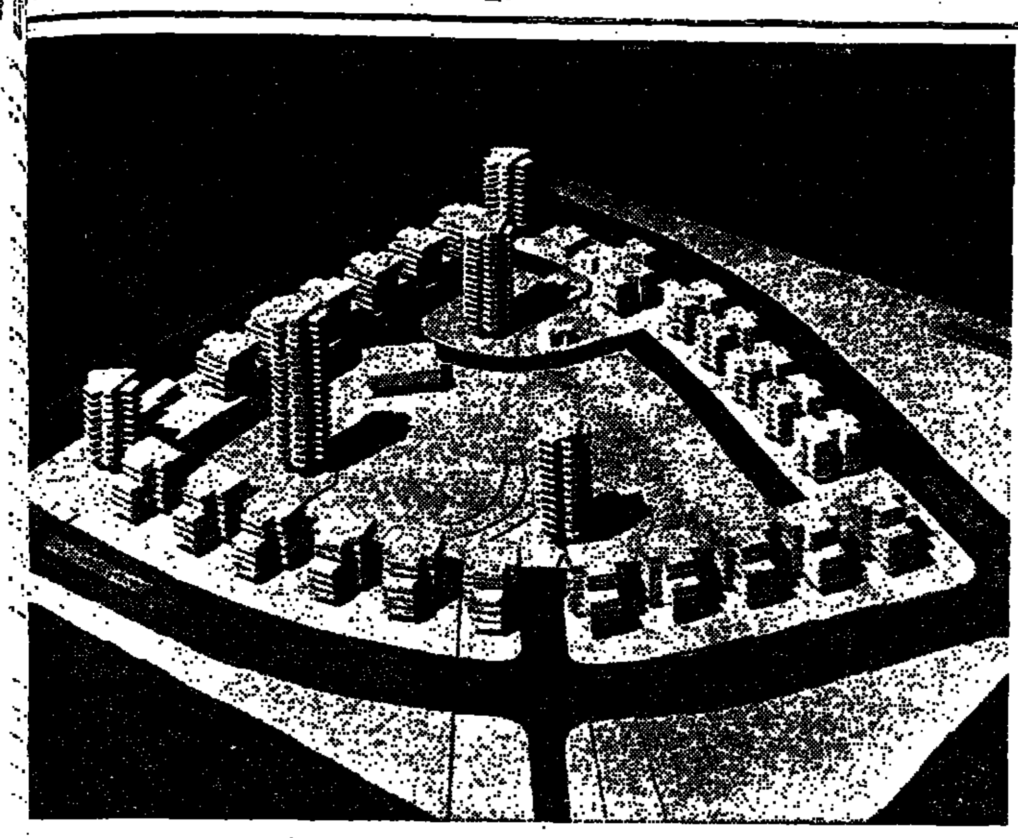

דגם התיכנון של שכונת הדר במשולש רשפון — דרך הרצליה — דבורה הנביאה.

תל־אביב בונה שכונה חדשה

שכונת הדר בצפון העיר מתוכננת כיחידה אורבאנית עצמאית ותכיל 450 יחידות־דיור במבנים רב־קומתיים

מאת אברהם רותם

בשבוע שעבר אישרה ועדת בניין ערים מקומית של תל־אביב „תוכנית בינוי מספר 261 לגוש 6625".

מאחורי כינוי טכני יבש זה מסתתרת תוכנית להקמתה של שכונת מגורים חדשה, מפוארת, באחד מאזורי הבניה הפנויים המעטים שעדיין נותרו לה לתל־אביב.

התוכנית שאושרה, ואשר תהווה „בסיס לתכנון מפורט של העיצוב הארכיטקטוני של השכונה על כל פרטיה", חלה על שטח של כ־85 דונם בצפון תל־אביב, ליד רחוב רשפון.

מתכננה של השכונה, האדריכל רוברט בנס, קורא לה „שכונת הדר" (ראשי תיבות של הרחובות המקיפים אותה — דרך הרצליה במזרח, המשך רחוב דבורה הנביאה בצפון ורחוב רשפון בדרום).

תוכנית הבינוי מיוסדת על צפיפות דיור קטנה יחסית (540 יחידות דיור) ושומרת על הטופוגרפיה הטבעית של השטח.

„זוהי תוכנית נסיונית", אומר מהנדס עיריית תל־אביב אפרים מארק. היא מבוססת על יצירת יחידה אורבנית עצמאית. את השטח מקיפים כבישים עורקים סואנים, ולכן כל האלמנטים שנועדים לשכונת מגורים, כמו בית־ספר, בית־כנסת, גני־ילדים וחנויות יימצאו בתוכו וישתלבו באלמנט המרכזי — הגן הגדול שישתרע על הגבעה.

● חצר אינה חניון

„ביקשנו ליצור מקום מגורים נאות לתושבי העיר, תוך פתרון הבעיות הטכנולוגיות של ההוה", קובע האדריכל בנס. „לא יתכן, שנוסיף להקים בתי דירות, שחצרותיהם משמשות חניון לרכב הדיירים והופכות ל„מתבת של אספלט". עלינו להחזיר את הגינה אל הבית. על הבית לעמוד בגינה. חניון מתחת לבית גם קוטע את המדרכה, ומסכן את בטיחות הילדים. הוא מעניק חניה לדיירים, אך היכן יחנו האורחים? בשכונה החדשה תהיה החניה מחוץ לתחום הבית, בכביש המכבישי העובר בחזיתה".

בשנת 1971 החליטה העיריה למסור את השטח לתכנונו של האדריכל רוברט בנס, מי שתיכנן את רמת־אביב ולפני כן את שכונת הקצינים ליד רחוב דפנה ותולד.

„אני משתדל לתכנן כך — שאנשים יהיו מאושרים — הוא אומר — אך יש הבדל בין התכנון של השכונה הזו ובין התכנון של רמת אביב, למשל. פה תהיה שכונת מגורים פרטית, ויתגורר בה מי שיוכל לרכוש את הדירות במחירי ההיצע. לנו, למתכננים, לא תהיה השפעה על איכלוס השכונה, ולכן השתדלתי פחות תהיה אחידות בעיצובה הג ני, שלמות האלמנטים הטבעיים".

מהנדס עירית תל אביב אומר אישור תוכנית הבינוי החדשה „שלב ראשון בדרך ארוכה. יש לתכנן את התוכנית לפרטיה. האבן הראשונה כבר נזרקה".

האישור העקרוני של תוכנית נו זו הוא חלק של מדיניות כ של הנהלת העיריה הנוכחית „? תוכניות בינוי שאישורן אינו שינויים ספקולטיביים בקרקע", גדרותו של מ"מ ראש העיריה, מינהל ההנדסה יו"ר ועדת בנין מקומית יגאל גריפל, הסבור כי ליצור סתבת בכל הנוגע לק תוכניות הבניה באזורים בהם כ קים במגרשים עשרות בעלים ה שים לממש את רכושם.

● מרכז רפואי חד

מגמת הפיתוח באזור חדש זה צפון תל־אביב תאפשר לתושבי פעול בכל תחומי החיים בלי לה כמעט להכנס לעיר „הישנה". יהיו מוסדות חינוך תיכוניים כוזיים (קרית החינוך באיזור האוניברסיטה (רמת אביב), רחוב האיזורי קיט (תוכנית ל') כזי קניות ומסחר מרכז רפואי (בבניין שנרכש על־ידי קופת ח בצומת רשפון־כביש חיפה).

שטח המרכז הרפואי (שלדו קם על־ידי יזמים מדרום־אמריקה) משתרע על פני כ־16 דונם, וק מבקשת לרכוש לידו 30 דונם ולהעביר הנה את מרכזי הסיעוד רפואי המיוחד, הניתן היום במע ובמרפאות צפופות בעיר ה„ישנה".

בעיריה אין ממהרים לאשר א קשת קופ"ח לרכישת השטח ה שבעליו הם חברות הבניה רובינ ו„שיכון עובדים". „אנו מבקשי שמור על רמת אופי המגורים ב רים אלה", אומר יגאל גריפל.

אופי המגורים באיזור זה של אביב יישמר בתכנון שכונת ה רים החדשה במשולש „הדר", ש מצלעותיו, המשך רחוב דבורה ה אה, ייעשה לעורק כניסה חדש ל אביב הישר מכביש גהה, בגבול ג שרת.

שכונת המגורים לא תחובר הכבישים העורקים המקיפים א פרט לכביש מהמשך רחוב דב הנביאה (ששמו הוסב באחרונה רחוב גליקסברג) שיוליך בט פנימית אל כל גושי הבתים בני הקומות שיהוו את שלד הש בשלוש הקומות הראשונות של אחד מהבתים האלה יהיו שלוש רות בכל קומה. בשתי הקומות הע נות יהיו דירות גדולות יותר שתיים בקומה. חזית רוב הדי תפנה פנימה, אל הגן הגדול שק כ־200 מטר ושטחו כשטח כיכר מדינה.

● 5 רבי קומות

בשולי השטח הירוק במרכז ה כונה ובשני קצות השכונה יו חמישה בנייני מגורים רבי קו (8, 14 ו־16 קומות). אלה „ייתנו לשכונה את הדגש". בבניינים א תהיה החניה תת־קרקעית. בבס של הגדול בבניינים אלה ימוקם מרכז המסחרי של השכונה.

את השכונה תחבוק חגורת של כשמונה מטרים. „זו תהיה מ שדרה, שבנוסף עליה תהיה מדרכה וחצרות הבתים, כך שמר הבתים מהכביש הראשי יהיה כ מטר", אומר האדריכל בנס.

בשולי השטח, בחזית רחוב רש מול גאות אפקה, הוקמו בתים אחד בהתאם לתכנון השטח כולו, אך לביצוע התוכנית בשלמותה רחו הדרך. אדריכל בנס מקווה, כי „ב אישורה העקרוני של התוכנית לב צורה המעשי — לא ישכחו המתכ נים כי כאן צריכים לגור אנשי הרוצים להינות מאוויר צלול, יר מרחב ולא לחיות בין גושי בט צפופים מתעיקים".

בנק ישראל — איגוד הבנקים

הקרן להנצחת עובדי הבנקים שנפלו במלחמת יום הכיפורים
מודיעה על

מתן פרסים למחקרים

הפרסים יוענקו למחקרים וסקרים שיש בהם משום תרומה להלכה או למעשה בתחום הבנקאות ובתחומים קרובים.

פרס ראשון בסך ‎4,000.-‎ ל"י
פרס שני בסך ‎2,000.-‎ ל"י

(הנהלת הקרן תהיה רשאית לחלק את הסכום הכולל של שני הפרסים הנ"ל באופן שווה, היינו — ‎3,000.-‎ ל"י לכ"א משתי העבודות שתבחרנה כטובות ביותר; אם תהיינה ברמה זהה)

פרטים נוספים וטפסי בקשה ניתן לקבל ע"י פניה בכתב לפי המען: הנהלת הקרן להנצחת הנופלים, בנק ישראל, ת.ד. 780, ירושלים.

המועד האחרון להגשת העבודות נקבע ליום 30.4.75.

בראשון לציון
3 חדרים — 145,000 ל"י
3½ חדרים — 170,000 ל"י
4 חדרים — 158,000 ל"י
בתנאי תשלום נוחים ל־24 חודש
משכנתא עד 25,000.—

בנתניה
3 חדרים — 160,000 ל"י
3½ חדרים — 180,000 ל"י
4 חדרים — 200,000 ל"י
בתנאי תשלום נוחים בין 12—24 חודש
משכנתא עד 40,000.—

נותרו מספר דירות (הכניסה תוך 6 חודשים)
3 חדרים במחיר 150,000.—

חנויות למכירה מ־30 עד 300 מ"ר

פרטים והרשמה:
ראשון־לציון: רוטשילד 40 טלפון: 941369
נתניה: הרצל 41 טלפון: 053-23277

דירות פתוח

חפש את האוצר ב"ביונס ג'מבו" של יצהר

מאות אלפי פסלונים בלי הגרלה
כל אחד זוכה!
ועוד 1000 פרסים יקרי ערך
* מכונות כביסה
* מתוצרת דנובי
* מגהצים AEG
* מרצי קסמים
* רכבות חשמליות
* איש הירח
* עטים
* חבילות שי

זה נהדר - זה יצהר

בנק ישראל

מכרז על מכירת מכונית נוסעים דגם פיאט 125 שנת ייצור 1969

הננו מתכבדים בזה להכריז על מכירת מכונית נוסעים דגם פיאט 125, שנת ייצור 1969, מס. 632-803.
המכונית תוצג ליד משרדי בנק־ישראל בירושלים, רח' יפו, בין מצפה, החל ביום א' — 5.1.75 ועד יום ה' — 9.1.75, בין השעות 09.00—13.00.
את תנאי המכרז, לרבות טופסי הצעה, אפשר לקבל מפקיד המודיעין של הבנק.
את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במזכירות בנק־ישראל ירושלים, עד יום ו' — 10.1.75 שעה 12.00, בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% מהמחיר המוצע.
אין הבנק מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

„לשרוף" - צעקו תושבי מעברת האסבסטונים בקרית־טבעון

בעיירת החווילות הנאה שתי מעברות, שבהן צריפים דולפים, רעועים ומוזנחים ✱ התושבים טוענים כי לא נעשה דבר להעברתם למבני־קבע, חרף ההבטחות ✱ „עמידר": משרד־השיכון הוא שצריך לעזור לדיירים ✱ משרד־השיכון: בתוך ארבע שנים יחוסלו המעברות

מאת **דליה מזורי**

„לשרוף את הכל! להעלות באש את במיין המועצה! להצית את הצריפים! ראש המועצה יחטוף סכין!" — כך מבטאים את חמתם תושבי האסבסטונים שבקרית טבעון, על הסחבת בת שנים בטיפול בעניין העברתם למבני קבע.

„הם יהיו אחראים לאסון, כי הם מביאים אותנו למצב כזה. אני יודע שלבסוף יבוא רגע של שגעון, בו לא אהיה אחראי למעשי, ולא אשלוט על עצמי. אקח שני רימונים, פח־נפט ואעלה את הצריף הנורא הזה באש".

הדובר הוא יעקב אמור, אב לשלושה ילדים, הגר בצריף ששטחו 24 מ"ר. ארבע־עשרה שנים, מאז עלה לארץ ממרוקו, הוא נאבק לקבל דירת־קבע.

„לפני שנתיים באתי למשרד־השיכון עם אישור מרופא, כי בני חולה בברונכיט אסטמטית ודלקת־ריאות, וכי המגורים בצריף מסכנים את בריאותו. הבטיחו לנו דירה — אך עד עכשיו לא יצא מזה כלום. יום אחד „ילכו לנו הילדים..." אומר יעקב, ומאיים שאם לא יקבל דירה בימים הקרובים — יקרע את תעודת־הזהות שלו ופנקס המילואים, ישרוף את צריפו וישבות רעב עם משפחתו.

● מים מחלחלים

דינה, אשתו, מספרת על „גורל של צריפים" שאינו מרפה ממנה: היא עלתה ארצה ממרוקו ב־1951, וגרה עם הוריה בפחון בקרית־גת עד שנת 1970. „זה היה סבל נורא, אבל שתקנו — כיון שאז לא היו דירות בארץ. אך היום? אנו רואים כיצד מקימים ליד הצריף שלנו בלוקים ענקיים ומהודרים, ואת הדירות שבהם מחלקים לעולים מרוסיה, שקודם לכן בילו חצי שנה בבתי־מלון מפוארים. אז למה בשתוק? למה הילדים שלנו יעברו את אותו סבל שעבר עלי?"

הדרך אל „ביתם" של דינה ויצחק אמור היא בוצית, וכרוכה בטיפוס על סלעים. אל הבית עולות כמה מדרגות, שנבנו בידי יצחק אמור. „עמידר" לא עשתה בשבילם דבר.

אליס אברג'יל, אם לשנים ועתה בהריון מתקדם, מתגוררת בשכנות לזוג אמור. בעלה יומאי, ורוב הזמן היא נמצאת לבדה בצריף. כשהחלו הגשמים, הוצפה דירתה במים שחילחלו מהרצפה. „ביקשתי, התחננתי, שיעזרו לי ויסתמו את הבקעים. אך לא המועצה ולא „עמידר" נענו לבקשתי. רק השכן, יצחק אמור, ריחם עלי ובנה סביב הצריף תעלת ניקוז", מספרת אליס.

● קולות איומים

במרחק מספר צריפים משם גר גבי ביטון. הוא רווק, ובדרך־כלל אינו עובד. בצריף מתגוררים גם ידידתו יהודה וכוליבאן. השלושה מנהלים אורח־חיים מוזר. „אנו עושים סיבוב גדול כדי לא לעבור ליד הצריף — אומרות בנות השכונה — לא נעים לעבור שם". וק בסברות כי קולות איומים בוקעים מן הצריף, ביחוד בלילות.

על קירות הצריף מצוירים ציורים בפולבליים וכתובות גסות. בחלון — כיסה־יוגית הפוכה, וכיפות בקבוקי משקה־חריף ריקים.

בסמוך לגבי מתגורר זוה. הוא [illegible], רזה, בעל זקן עבות [illegible] גם הוא אינו עובד, [illegible] כל היום בצריף לבדו. [illegible] שהוא בעל עבר מפורפל, וכי [illegible] לטיפול רפואי.

לפתלה ויוסף אברג'יל נולד לפני [illegible] בן, שסבל מקשיי נשימה, [illegible] שהה בבית החולים. כל [illegible] שהם היו מביאים אותו לצריף, [illegible] מחמת הלחות והרטיבות, והיה [illegible] עד כדי כך שהיו נאלצים להחזירו לאישפוז.

● עכברים, מקקים ופשפשים

„היינו אבל עלינו לגור פה, אך לאן יכולנו לעבור?" הם אומרים [illegible]. [illegible] זה החודש. הם מוסיפים: „הנה עלינו להביא ילדים לעולם כדי להיות אותם אחריהם, בגלל תנאי דיור ירודים?"

[illegible] יודעים לספר על המכרסמים שהורסים את [illegible] הדירה באדמה; על עכברים שמכרסמים את הקירות, [illegible] כל מקקים ופשפשים [illegible] בין קירות הצריף [illegible] אותם.

רוב דיירי האסבסטונים מרוכזים ב„[illegible]" שבקרית־טבעון. בקריה נמצאת מעברה נוספת, ברחוב הבונים. [illegible] קרויה „מעברת אקדמאים". [illegible] לה ב־1961, כאשר הגיעו אליה בעלי מקצועות חופשיים, עולים מ[illegible] ומפולניה. אלה כבר מזמן [illegible] שם, אך השם דבק ב[illegible]

שכנתה. את מקומם של ה„אקדמאים" תפסו רווקים, רווקות מזדקנים וגם זוגות־צעירים.

הזוג יהודית ויוסף אנגלסברג הם זוג עולים. היא מארה"ב והוא מאנגליה. קודם חיו בקיבוץ, ולאחר שעזבוהו לא מצאו מקום מגורים. „היתה לנו ברירה: לעזוב את הארץ או לגור בצריף אסבסטונים, כי כסף — אין לנו". הם רוצים להכות שורשים בישראל, אך המגורים בצריף מקנים להם הרגשה של זמניות, ומקשים עליהם את ההיקלטות בארץ, בה הם נמצאים כבר למעלה מתשע שנים.

● כפית־חשמלית לחימום האמבט

בצריף הסמוך מתגורר זוג המהגרים: חוה אורן, בת 22, ואבית אבידן בן 32. מעונם כה מוזנח, עד כי נראה שאין זה בית, אלא מחסן. כלי־עבודה, קופסאות, ניירות וסתם ליכלוך, זרוקים בכל מקום. על הקירות תלויים בצלים ושומים, וכרוזים־נוי ניצב לו זוג אופניים במרכז ה„סלון פלוס מטבח".

גאוותם על האמבטיה שהביא האב הישיש אל הצריף. אבידן, המצחוני גאה במיוחד על שיטת החימום של מי־הרחצה: כפית־חשמלית מופעלת 24 שעות ביממה, ומחממת את האמבטיה מלאת המים. וכך יש לאב ולבתו מים חמים כאוות נפשם.

„פנינת העמקים", „סביון של חיפה" — כך נקראת עיירת הקיט והנופש, קרית־טבעון. אוויר צח, נוף מקסים, ומנגד — הרי הכרמל המפתים. בזו הקריה רובם חווילות רחבות־ידיים.

ממעוף הציפור נראים גם שיכוני האסבסטונים ציוריים ונאים. הצריפים טבולים בירק, ואת הגגות האדומים שלהם נושקים אלונים עתיקי־יומין. לכאורה — פרבר־גנים שלו. אולם הגגות הצבועים אדום דולפים מים, בקירות חורים לרוב, ועכברים מצאו להם למישכן את הנקבים והחללים שבכתלים. הכל בצריפים רטוב ולח; מפחד קצר חשמלי — אין מתקינים דיירי הצריפים דודי־חשמליים. הם מתרחצים במים שחוממו על כירת גז.

● „משרד־השיכון אחראי"

חרף דלותם, סובלים שוכני האסבסטונים מסכנת גניבות. מנעולים ובריחים יש בדלתות — אך די בדחיפה קלה של המשקוף כדי לפתוח דלת נעולה. רבים חוששים, איפוא, לעזוב את צריפיהם, ויושבים בתוכם מבוקר עד לילה.

מנהל סניף „עמידר" באיזור חיפה, יהושע גלינקוביץ, מכחיש כי אין עושים דבר לאחזקת הדירות. „כל הזמן נעשים שיפוצים ותיקונים, אולם לכך דואגים בימים שמזג־האוויר נוח. כשמתחילים הגשמים מתגלים לפתע דברים נוספים". הוא מסכים שיתכן כי דיירי הצריפים סובלים, אך לדבריו אין הדבר בתחום טיפולה של „עמידר". „עמידר" יכולה להסב את תשומת־הלב לבעייה. אולם משרד־השיכון הוא זה שצריך לעזור לדיירים ולדאוג לדירות" אמר.

מה אומר משרד השיכון? הממונה על ענייני איכלוס במחוז הצפון של משרד־השיכון, שמעון גולדשטיין, טוען כי המשרד מפנה כל השנים דיירים מהצריפים ומעבירם למיבני־קבע. לדבריו, פינה משרד השיכון רק בשנה האחרונה כ־15 משפחות מהאסבסטונים. „זהו תהליך מתמשך ואיטי, ובקים כים אינו ניתן לביצוע מהיום למחר", הוא אומר.

● משרד־השיכון: „מטפלים"

למשרד־השיכון הועברה רשימה של משפחות בעלות עדיפות גבוהה לקבלת דירות — אומר מר גולדשטיין. רק 18 מתוך 108 נמצאו בדרגת [illegible] כה גבוהה לקבלת דירה; [illegible] השיכון הבטיח שעד חודש אפריל תקבלנה 14 מהן דירות. עד סוף 1975 ייפתר בעיית הדיור של 40 משפחות נוספות, והשאר יישארו בצריפים עוד כארבע שנים. אז, מבטיח מר גולדשטיין, יחוסלו המעברות כליל.

בסוף השבוע התקיימה ישיבה של ועדת האיכלוס של המועצה המקומית קרית־טבעון. בישיבה הביע ראש המועצה, צבי ברדרור, אופטימיות רבה בעניין גורל המעברה בתחום שלו. לדבריו, יפונו ממנה בתוך החודשיים הקרובים 19 משפחות, ועוד 20 אחרות יועברו לדירות־קבע עד הקיץ. עד סוף השנה תחוסל המעברה כליל. אשר ל„מעברת האקדמאים" ברחוב הבונים, הדבר יקח זמן רב יותר, אך ראש המועצה מבטיח כי גם פתרונה של בעייה זו קרוב.

ובינתיים יוסיפו דיירי האסבסטונים לחיות בחורף קר, תחת גג דולף ובין קירות לחים. „אם לא היו קוברים אותנו בין השיכונים המתנוססים לגאווה, והווילות המפוארות, אולי היה הדבר כואב לנו פחות — הם אומרים — אולי, אם יעבירו אותנו מכאן, ויקבנו אותנו בעיירת־פיתוח, אולי אז ישקוט הורון. אך האמנם זה הפיתרון?"

סאלם סליימן, הפעוט הבדואי בבית החולים יוספטל באילת

סאלם יהלך שוב

הפעוט הבדואי סאלם סליימן ניכווה קשות ברגלו — ואימו קשרה את שוק הרגל לירך ✱ הפעוט נרפא — אך איבד את כושר ההליכה ✱ סידרת טיפולים שהוא עובר עתה בבית־החולים באילת, תאפשר לסאלם לשוב ולהתרוצץ, ככל בני גילו ✱ בינתיים הפך הילד לבן־התפנוקים של בית־החולים, והתחבב על הכל בשל פקחותו — וכושרו להסתגל לחיים „ציוויליים"...

מאת **ברוך מאירי**

עובדי בית החולים יוספטל באילת, התרגלו כבר לראות מחזות שונים ומשונים של פציינטים בדואים, על לבושם המיוחד — ועל „רופאי האליל" שלהם. ואמנם, לא פעם ניצלו בני־המדבר ממוות או ממום בידי הרפואה המודרנית.

כך היה לפעוט סאלם סליימן בן שבט בדואי בסיני. לפני כשנתיים השתעשע הפעוט, ליד המאהל של משפחתו. באוהל פת ספתה האם תה לבני משפחתה. סאלם השובב בעט ברגלו בגחלים, קומקום המים נפל על צידו והמים הרותחים נשפכו על גופו. סאלם נכווה קשות, בעיקר ברגלו השמאלית.

האם מיהרה לעזרת בנה. בנסותה להציל את רגלו. היא כופפה את שוק הרגל הפגועה, ו„הדביקה" אותה אל הירך, על־ידי קשירה בחבל ובתחבושות מאולתרות אחרות.

„למען האמת — אומר ד"ר מיכאל לוי, מנהל המחלקה האורטופדית בבית־החולים יוספטל — השיגה האם את מבוקשה: הפצע נרפא כמעט כליל. אלא שסאלם איבד את כושר ההליכה".

■ הפרדה על־ידי חיתוך

לא ידוע כמה זמן היתה שוקו של סאלם קשורה אל הירך. אך „הטיפול הרפואי" של האם עשה את שלו: השוק נדבקה — בלי מרכאות — לירך. הקשירה כבר היתה מיותרת. הילד היה מסוגל לנוע רק בזחילה. הפעוט הזוחל על ברכיו, הסב את תשומת לב הישראלים, שהזדמנו למאהל. כאשר הובא לבית־החולים באילת, בגלל פצע בראשו — הפך הטיפול ברגלו לעיקר.

ד"ר מיכאל לוי, אשר התפרסם לאחרונה כמי שהציל רגלו של חייל, שננגסה בידי כריש בחוף סיני, קיבל על עצמו להעמיד את סאלם חזרה על שתי רגליו. „התחלנו בסדרת ניתוחים רצופה, אשר החלה כמעט בחיתוך, — מספר ד"ר לוי — לאחר מכן המשכנו ביישור הרגל ובהשתלת עור, שכן בגלל ה„הדבקה" חסרו לרגל כשני־שלישים בעורה".

ד"ר לוי מגדיר את סידרת הניתוחים כ„עבודת מחאיקה". שלב אחרי שלב: ניתוח, יישור הרגל, הכמתה בגבס, לכעבור זמן ניתוח נוסף, ושוב יישור הרגל.

■ „קודם שירוץ..."

כיום, לאחר חודשיים של אישפוז, מסוגל כבר סאלם לעמוד על שתי רגליו, ואף להתהלך על קצות האצבעות. „לא נשחרר אותו מבית־החולים לפני שיתחיל לרוץ בין המחלקות" — מצטחק ד"ר לוי.

סאלם נמצא עתה בשלב האחרון של ריפויו: טיפול בכף־הרגל, שיאפשר לו, בסופו של דבר, להתהלך על רגליו כשאר חבריו.

ד"ר לוי מדגיש, כי אם סאלם לא היה מגיע בזמן שהגיע לבית־החולים — ספק אם ניתן היה עוד להציל את רגלו. „הליכה נוספת על הברכיים והקשירה המתמדת, היו הורסות כליל את שתי רגליו" — מסכם ד"ר לוי.

בינתיים הפך סאלם סליימן לילד התפנוקים של בית־החולים. בפיקחותו הרבה — שקשה להבחין בה אצל בני גילו — ובחיוכו הכובש, כבש את לב הכל. „סאלם יודע שאנשים עושים לו „צרות" — ניתוחים, זריקות, תרופות — אומרת הבי, האחות הוותיקה — אך הוא מבין שכל זה נעשה לטובתו. כדי שבבוא הזמן יוכל ללכת כמו כולם".

■ „עם ישראל חי"...

סאלם הפעוט התאקלם מהר מאוד במחלקה הפנימית כירורגית של בית־החולים. הוא כבר מפטפט בעם עברית, ומבין הרבה מאוד. הוא למד לבטא את שמותיהם של כל אנשי הצוות הרפואי. האחיות והרופאים, ולפניה אליהם כאילו היו ידידיו הקרובים.

גם רבים מבין החולים נקשרו לפעוט הבדואי. אחדים מהם לימדו שירים עבריים. [illegible] את מילות השיר „עם ישראל חי"...

כאשר ביקשנו מסאלם להשיר באוזנינו את מילות השיר — סירב. מסביר, כי אביו הזהיר [illegible] ליהודים; [illegible] שירים עבריים. „אני בדואי — לא יהודי", אומר הפעוט, [illegible]

■ „אבא, קנה נעליים"...

בשהותו בבית־החולים למד סאלם להשתמש בסכו"ם, ולהתנהג ליד שולחן־האוכל ככל ילד עירוני. אך מדי פעם הוא זורק את המזלג [illegible] ומתחיל לאכול בידיים: „ככה אוכלים הבדואים" — הוא מסביר.

אולם נראה כי האישפוז הממושך בבית־החולים עשה כבר את שלו: [illegible] כאשר הגיע האב, ביקש סאלם להעניק לו את [illegible]: „קח, אבא, אתה, וקנה לי נעליים. אתה מהלך בנעליים לא יפות. [illegible]"

„כאשר יחלים וישוב, [illegible] — אומרת האחות — [illegible] „הציוויליזציה" לא יהיה לו".

תלמידים לא קמו בתום השיעור

[illegible] של מורה־פיזיקאי ומחבר תכניות לימודים מווינה, דרך אוסטרליה, קיבוץ כפר הנשיא וירושלים — ל„תיכון" בקרית־שמונה

[illegible] **אלכסנדר דורון**

…ם אדם בבוקר קייץ אחד, ואומר בינו לבינו: „צריכים לעשות משהו". אשתו …נהגת בראשה. גם הילדים …רו, מסכימים — ולאחר …יפת מכתבים קצרצרה עם …נהל הכללי" — נועלים ה…ים את ביתם המרווח ש…כונת צמרת ירושלמית, או…ים „שלום" לחברים, שכנים …ובים; אורזים מקצת מ…לטליהם ונוטלים גם את …לב — ויוצאים לקרית־…מונה.

…ידת זוגות צעירים („כל שטחה … שטח חדר האורחים שלנו בירד…ים..." — הם מתבדחים) ומישרה … מורה בבית הספר התיכון שב…דה הצפונית, המשווע לכוחות הו…ה מעולים, מחכות להם.

…כאשר הנערים בקרית שמונה שא…מה הביא אותנו, הוותיקים, לכאן …אמרתי: „אותו דחף שהביאני ל… 25 שנה, מאוסטרליה לקיבוץ כפר …שיא", אומר פנחס ורדין בן ה… פיסיקאי במקצועו, מורה בכיר …ית הספר התיכון שליד האוניברסי…, בעל „רקורד" מרשים בהוראה, …דרכת מורים ובכתיבת מאמרים …עיים בארץ ובחו"ל.

■ כלב מי שלא מסתגל...

מאז החלה שנת הלימודים החדשה, …וא מלמד ב„תיכון דנציגר" בקרית …מונה.

„…לא אמרתי שאני הולך לישיבת־…בע. אבל החלטנו: ננסה שנתיים. …ם לא ילך — נארוז את החפצים …שוב לירושלים. בינתיים, רק הכלב …תקשה להסתגל לשינוי..." — אומר …המורה הוותיק.

…בניגוד למורה אחר, שעבר לקרית־…מונה בקול תרועה גדולה — עושה …רדין בקרית שמונה את רוב ימי …שבוע ו„קופץ" רק ליומיים לבאר־…בע (להרצאה) ולירושלים (להכנת …כניות לימודים חדשות ולישיבות …משרד החינוך).

● [illegible]

„…פרס להוראת הפיסיקה בתיכון שב…יה, נטלתי על עצמי — ביזמתי …אחר לחץ שהפעלתי על משרד החי…ך — להדריך בהשתלמויות שלאחר …הריים את מורי בית הספר היסודי …בעיירה, כדי לעדכנם בחומר, לתקן …גיאות ולקדמם בעבודתם. הם זקו…ים ליד מכוונת ומדריכה.

„…אני בדעה, כי המורים הוותיקים, …גילי — הם שצריכים ליטול על …צמם את האחריות, לצאת משיגרת …ודתם ולעזוב את מישרותיהם ב…רים הגדולות — ולבוא לעיירות ה…יתוח, לאזורי מצוקה ולהרים את …רמתו של החינוך, את רמת בית ה…פר. הם — ולא הצעירים שגמרו …ים: הם — ולא העולים החדשים.

…אותו קו־מחשבה, הלכתי ל…לעזר פלד, מנכ"ל משרד החינוך ו…מרתי: „הנני עומד לרשותך. שלח …לאן שדרוש". לא קבעתי את קרית …מונה. באותה מידה יכלו לשלוח …ותי לחצור או לבית שאן. אבל אני …שרת.

…הרווחה עתה כפליים, כי קרית שמונה …יונה רחוקה מכפר הנשיא שם גב…אים חבר מן ההכשרה והגרעין ה…אוסטרלי", אומר ורדין ונהנה.

…הוא נולד בווינה, היגר לאוסטרליה …לפני מלחמת העולם השנייה, …ים את לימודיו בהנדסת חשמל וב…יזיקה באוניברסיטה של מלבורן. …עצמו להוראה גם בכימיה. …יה פעיל בארגון קבוצת מהיל וב…ילות רכש ב„בטת ההמרשית" וב…195 עלה לארץ. אחרי שהות קצרה …כפר הנשיא עבר לירושלים. הורה …תיכון ובסמינר בית הכרם; הדריך …אוניברסיטה; היה שנתיים בשליחות …פרופסור אורח בהוראת ה…דעים בליבריה. השתלם בארה"ב ו…1968 כתב התכניות לימודים ו… הוראה בפיסיקה לבית הספר ה… יכון, עבור משרד החינוך ובכירותו. …פעיל בארגון המורים התיכוניים ומר… לפרסם עבודות בנושאי הוראה … זונים.

„נראה לי, כי הבעייה הכאובה ביותר בקרית שמונה — כמו בכל עיירות הפיתוח — זו רמתו הנמוכה של בית הספר היסודי. גיליתי נער, שבשמונה שנות לימודיו הראשונות, היו לו לא פחות מ־14 מורים שונים, הרוב כמובן חיילות. עכשיו כבר אינני מופתע שאין לו מושג בחשבון..."

■ המנהל רוצה בכפייה...

הוא ממשיך: „באוסטרליה נהוג להחתים כל מורה חדש, על חוזה שעליו להורות שלוש שנים ראשונות — בעיר־שדה קטנה, או באזור מרוחק. אני סבור שכך יש לנהוג גם בארץ. יתר־על־כן: שמעתי ממנהל בית־ספר, שאמר כי היה רוצה שיכריחו אותו, לאחר כמה שנות עבודה במקום אחד, לעבור למקום אחר. המעבר הזה — יוצר אתגר, כמו בצבא ובמשטרה. כמובן שהכוונה היא למורה גבר, למפרנס הראשי במשפחה. ברור כי הסדר כזה מחייב גם יצירת תנאים מתאימים ומיוחדים למורים — למשל דיור חינם, מטעם הרשות המקומית".

„אני מרגיש אשמה — מתוודה וורדין. שבע שנים אני עוסק בהכנת תוכניות לימודים ועד שבאתי לכאן, לקרית שמונה. לא ידעתי כנראה למי אני עמל. למעשה, רק כאן גיליתי שכל העבודה הזו, איננה „שווה הרבה". מעולם לא אמרו לי: „ורדין, אתה כותב תכניות לימודים. לך ובדוק תחילה למי אתה כותב אותן!..." גם למתכננים אחרים לא אמרו. עכשיו אני יודע: כתבתי תוכניות ל„שמנת", על פי המושגים שלי, מירושלים, מן התיכון שליד האוניברסיטה — לתלמידים שיש להם כושר קליטה. אני מודה שטעיתי. אי אפשר לכתוב תוכניות לימודים לתלמידי קרית שמונה, חצור, בית שאן ודימונה — מבלי לשבת שם: כל מה שכתבתי — לא התאים לתלמידים אלה. חלק נכבד, לצערי, מתלמידי ישובים אלה. איננו מסוגל לקרוא עמוד אחד בספר. מלאכה זו מעייפת אותו. לכן: אם מחייבים בתוכנית הלימודים לקרוא עמוד אחד, שלם, מהתחלה עד הסוף, או אם מחברים ספר שבו יש עמוד קריאה — כבר החטאנו את המטרה. הנערים האלה לא יקראו בו... עתה, כאשר אני נמצא בצוות שעוסק בכתיבת תכניות וספרי לימוד חדשים — אני אומר: „זה לא יילך. זה לא מתאים..." למדתי עובדות אלה על בשרי. אני סבור שמורים רבים אחרים חייבים ללכת בעקבותי — מאותה סיבה, כדי ללמוד להכיר את הנוער שלנו".

■ המורה לכימיה — פקיד בעירייה...

„אינני יודע אם המפקח של קרית־שמונה יודע למשל, כי בבית הספר שם אין מורה לכימיה. המישרה מאויישת על ידי... פקיד בכיר בעירייה, שמוצא לו זמן חופשי, תוך כדי עבודתו במשרד ובא ללמד. הוא מתחיל משום כך ב„שעת אפס" (כלומר ב־7 בבוקר). אם יש לו איזו ישיבה חשובה בעירייה — אין באותו בוקר שיעור בכימיה בתיכון של קרית שמונה. האם יודעים על כך?

„או המפקח הראשי: הוא בא לקרית שמונה במטוס. עליו לראות ביום הביקור לא פחות מחמישה בתי ספר. המטוס האחרון ממריא חזרה לתל־אביב ב־3. מה הוא מספיק לעשות בביקור חטוף זה?" — שואל ורדין.

„אם רוצים להציל את הנוער כאן — יש צורך להקים חטיבת ביניים. ואז אני וחברים אחרים, היינו מתחילים ללמד כבר בכתה ז' וח', ולא בט' או י' והיינו מקנים מושגים מתקדמים ומעמיקים לתלמידים. חטיבת־ביניים בקרית שמונה דרושה, כדי לשקם את דרכי המחשבה של הנוער המקומי ולהרחיב מושגיו ואופקיו. צעד זה חשוב לנערים — חשוב עוד יותר למקום".

פנחס ורדין
„אף אחד לא קם"

רים למקום זה: הווי חיים דתי, במרשנים של תנופת „בני עקיבא" למשל, לא קיים בקרית שמונה. חסרים מורים דתיים בעלי רמה גבוהה. פניתי לבוגרי „בר־אילן" להתארגן בקבוצה ולבוא לכאן. נכונותם חיובית, לדעתי מאד. דוגמא: בתיכון הדתי בקרית־שמונה אין בכלל מורה למתימטיקה. זה ממש אבסורד! המורה לביולוגיה, התנדבה לקחת על עצמה אחריות גדולה והיא מלמדת גם את המקצוע הראשי הקשה הזה. אז מדוע מתפלאים אצלנו, כאשר יש כל כך הרבה כשלונות במבחני המאתימטיקה?

■ התלמידים ביקשו להמשיך

„התרשמתי, כי ילדי קרית־שמונה פתוחים לקלוט במאמץ גדול יידע והשכלה. בירושלים, תל־אביב, בקיבוצים — מקבלים התלמידים כל כך הרבה, עד שהם מגיעים לשובע. כאן, כל דבר הוא חידוש: הזמנו לביתנו (אשתי מורה לאנגלית) שני נערים, להתארח אצלנו בליל־שבת, לשיחה על דא ועל הא, השכלה כללית, פספוס על נושא תרבותי חילופי דעות. הידיעה עשתה לה כנפים במהירות — ובשעה היעודה, הופיעה קבוצה גדולה מאד של תלמידים. גם הם רוצים!... התרגשנו מאד.

„אבל לשיא ההתרגשות שלי, כמורה, הגעתי ביום שישי אחד. לימדתי בכתה נושא מסוים בפיסיקה. היתה השעה האחרונה. כשצילצל הפעמון — נותרו כל התלמידים, כאיש אחד, במקומותיהם. אמרתי להם: „נמשיך ביום א'". אבל הם סירבו. הנושא ריתק אותם והם דרשו שאמשיך בשיעור, למרות שהיתה כבר השעה 1 בצהריים, של יום שישי הקצר... כדבר הזה אינני זוכר שקרה לי אי־פעם בבית הספר בירושלים".

ועוד מספר ורדין: „הגעתי למסקנה, מארבעת חודשי עבודתי בקרית שמונה, שהצבה להביא לכאן את הריפורמה ולהנהיג כאן חטיבת ביניים. שינוי זה דרוש למקום כדי להציל את בני הנוער, מבחינה לימודית. נדהמתי לגלות, כי בקרית שמונה לומדים תלמידי כתות ד' רק... פחות שעות מאשר בתל־אביב. מדוע? האם הם יודעים יותר? המקום משווע למורים, לציוד. משרד החינוך השלים מקצת מן החסר — אבל מדוע היה עליו „לאזן" זאת על ידי צמצומים בשעות הלימוד? כשעמדתי על כך, הרציתי מיד פנייה לאליעזר פלד, ווידא להוסיף שעות לימוד בטבע".

ורדין לא מסתפק בהוראה. הוא העמיד עצמו לרשות כל המורים בעיר — והם יכולים להיוועץ בו ולהפיק תועלת מניסיונו הרב. הוא אף טרח והביא בכוחות עצמו וממקורותיו, ציוד חשוב לבית הספר — במתנה. ניסה לעניין תלמידים בעתונים מצויירים פופולאריים, שקנה למענם — וחילק בכתה „לקריאת שבת". אחר כך ערך שיחות בכתה, על הנושאים שקראו בעתונים אלה. „אלה היו שיעורים מרתקים מאד".

■ „אחריי"!

„אני מבקש בהזדמנות זאת מכל …דירי המורים, בני גילי — ללכת ב…קבותי" — חוזר ורדין לרעיון שהוא …יסמה. „המדינה זקוקה לכם עתה מ…שם כמו בשנותיה הראשונות".

…בקרית שמונה באו לקורסים שלי …ל מורי הטבע מבתי הספר היסודיים. …צים מגיעים אף מיישובים מרוחקים …ממטולה ומצור. יש צמאון לידע …לקשר עם מדריך. מכוון ומסייע. …מסרו לי שם, כי תופעה כזו לא היתה …בקריה עד כה".

„החינוך הדתי — ממשיך ורדין — …שוב יותר מן החינוך הממלכתי ה…כללי. קשה לגייס מורים דתיים צעי…

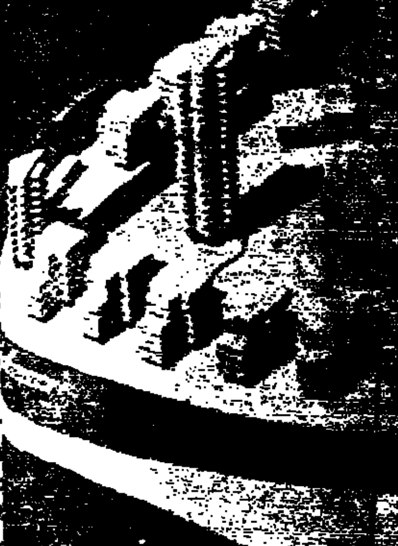

…ן — דרך הרצליה — דבירה הנ…

…שכונה חדש…

…רכבת כיחידה אורג…

…דיור במבנים רב־קו…

● 5 רבי קומות

בשולי השטח הירוק … כתה ובשני קבות השטח … חמישה בנייני מגורים … (8, 14 ו־16 קומות). … שכונה את הדגשי … והיה החניה התת־קרקעית … של הגדול בבניינים אלה … מרכז המסחרי של השכונה.

את הסכנה תחבוק … של כשמונה מטרים. … שדרה, שבבסוף … מדרכה ותצרות הבתים, … הבנים מהכביש הראשי … מטרים, אומר האדריכל … בשולי השטח, בחזית … מול נאות אפקה, הוקמו … בהתאם לתכנון השטח … לביצוע התוכנית בשלמותה … הדלך, אדריכל בנס משה, … אישורה העקרוני של … צורה המעשי — לא … בים כי כאן צריכים … הרוצים להינות מאויר … מרחב ולא לחיות בין … צפופים מעיקים".

מחירון פילקו לעולים חדשים

מזגני אויר

קרור בלבד	12.500	1979 ל"י	קרור וחמום	12.500	2177 ל"י
קרור בלבד	16.100	2109 ל"י	קרור וחמום	16.100	2325 ל"י
קרור בלבד	20.000	2479 ל"י	קרור וחמום	20.000	2704 ל"י

טלויזיות

25" מסך שחור 2142 ל"י

- כולל שנה אחת אחריות
- על הלקוח להביא שחרור ממס קניה.
- הובלה על חשבון הלקוח.

הספקה תוך שבועיים

PHILCO

פילקו תמיד-באיכות עולמית

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

דע את יהדותך

המאמץ וההצלחה
„עמל" - ערך עליון ביהדות

בטוחים אנו להגיע שהקשיים הניצבים ב־דרכנו — הם המקשים את השגת המט־רה. ככל שיבצעו קשיינו, נגיע כהר יותר אל היעד. לפיכך, ההצלחה, כמעט חייבת, להאיר פניה לאלו החיים בתנאי רווחה, ואי־לו לאחרים, לבני העניים, מצפה הכשלון — מובטחת התבוסה. למרות מהלך מחשבה זה, יש לכל אחד מאתנו מספר דוגמאות, שאינן מתיישבות עם ההגיון הבריא. עתן קצת — הפוכות: פלוני שהיה כנצר שליח, כמוכר בעבים או עתונים, או כשוליה וזיום הוא..., אבל דוגמאות אלה הן בודדות, בלהי משמ־עותיות — ההגיון סופו מנצח.

והגיון של סולם והצלחות והתברתי קר־בע, שאל היעד יגיעו אלה הקרובים אליו. אלה שאין הפרעות בדרכם. אלה הזקוקים פתוח ופתוח למאמץ.

יוסי שונה קיים, למשל, בענף הספורט ששמו מרוץ במכשולים. בבשוק מרתק זה, ככל שירבו המכשולים, תגדל ערכה של הצ־לחת המנצח. במקרה זה, המאמץ האישי וה־קשיים, משרתים את המטרה. הם חלק מן ההצלחה. מי שמסלק את המכשולים מדרכו של הרץ — מוציא את המטרה, ומרחיק את המתמודד ביעדו.

מכאן מסקנה, כי לא תמיד הקשיים וה־הפרעות הן תופעות שליליות. אם הפרי־עות אלה הן חלק מן היעד (כמו במשחק הספורט) או שהן מקרבות את האדם ליעדו, הופכות ההפרעות לתופעות חיוביות הנושאות ברכה.

מכאן לנושא רשימתנו. ההגיון מחייב שכל סטודנט הניגש אל ארון הספ־רים, ומבקש לרכוש השכלה יהודית תור־נית, יהיה זקוק לשנים אחדות של לימודים אינטנסיביים, בבודד מאהוד היטב, ללא דאגה פרנסה ומחסור, בהדרכה מורה כעולה — וההצלחה מובטחת.

מסתבר שהעובדות שונות במקצת. בין דפי התלמוד, ובספרי הגאונים הראשונים והא־חרונים, בסתמנת נטיה שונה לחלוטין. מב־רר שסיפור ההצלחה של לומד התורה, עולה ביחס ישר לכמות ולאיכות הקשיים הניצבים בדרכו.

יתכן שהסיפור התלמודי על הלל — שע־לה על הגג והאזין לתורתם של שמעיה ואבטליון רבותיו, דרך הארובה, משום שלא היתה בידו פרוטה, כדי לשלם לשומר הפתח — הנו קיצוני מדי. סיפור זה, שקרה ביום השישי הקצר של חורף ושלגים, כלל אינו בקרי. כאשר הוא מצטרף, לאלפי הסיפו־רים על גדולי ישראל, שלמדו מתוך העוני והדחק, והגיעו למרומי ההצלחה — מעי־דים הם על קו אופי, שבו מבקשת התורה לאפיין את דרך ההצלחה המזהרה של לומדי תורה.

קו אופי זה, מפכה במוכיחה של המשנה הידועה באבות (פרק שישי): כך היא דר־כה של תורה, פת במלח תאכל, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל...

אולם, לימוד תורה מתוך עוני — עדיין אינו מאפיין את הדרישות שמציבה התורה בפני לומדיה. לא מסתבר שמי שמזלו לא „שפר" עליו, ונולד בבית עשירים, לא יוכל להגיע להישגים בתלמוד. ובכלל, הקושי שב־לימוד מתוך עוני, עדיין אינו גדול האת־גרים, וריבוי המצליחים יוכיח.

גדול מזה שבעתיים, העמל הפיסי והרוח־ני בעיון המעמיק, שחייב לומד התורה להק־דיש לתלמודו, כדי לרוכשו ולעשותו קניינו הפרטי. מעט מזאת מתגלה בסיפור על ה„אמו־רא" רבא, שתוך כדי עיונו המעמיק בסוגיה תלמודית, דרך ברגליו על אצבעות ידיו, ולא חש, לא בעצבת הכאב ולא בדם הניגר ממנו (שבת פ"ה).

עלול הקורא לחשוב בטעות, שסיפור זה הובא בתלמוד, כמופת, לפרשת חייו של האמורא רבא. או אולי, כמופת לדרך ליכוד התורה — טעות בידו. הסיפור מובא אגב דיון בנושא אחר לגמרי. המאורע הדראמאטי עצמו, לא סיפק לתלמוד כל סיבה לציינו כסיפור יוצא דופן, משום שאין הוא כזה. זוהי הנורמה, אשר הציבה התורה ללומ־דיה. לימוד מעמיק, עיון חודר בעמל וביגע שאין להם שיעור.

הפסוק „אם בחוקותי תלכו" (ויקרא כ"ו), מתפרש ע"י חז"ל „שתהיו עמלים בתורה" (תורת כהנים, שם). הפסוק „לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים" (איוב כ"ח), מתפרש ע"י רב: „לא תימצא התורה בכי שמחיה עצמו עליה", ובכך הוא גוער בתל־מידו, המוצא לעצמו זמן לעדן את גופו, בשעה שהיה לו ללמוד תורה (סנהדרין קי"א).

הפתגם שהושאל לניבון העברי „יגעת ו־מצאת תאמין", גם הוא לקוח מן המאמר התלמודי (מגילה ו' ע"ב): אמר רבי יצ־חק, אם אומר לך אדם, יגעתי ולא מצאתי אל תאמין, לא יגעתי ומצאתי אל תאמין, יגעתי ומצאתי תאמין. מאמר זה עוסק בלי־מוד תורה, משום שבכל נושא אחר, לא קיים הכלל האומר „לא יגעתי ומצאתי אל תאמין", וכי חסר „הזדמנויות" ו„מציאות" בשוק החיים?

המקום היחיד שבו „מציאות" אינן משח־קות שום תפקיד — הוא התורה. לא כל מי שרוצה יכול לתלוש ציטטה המשרתת את מגמותיו ולקבוע הלכות. כאן, נדרשת אפילו מן המעטס, ובכל מצטט, תעודת זהות אי־שית, המשקפת את מידת העמל, וכמות היגע שישקיע האיש ברכישת תלמודו. אז אז, ורק אז, יש ערך אפילו לציטטה הפשוטה וה־מובנת ביותר.

זאת משום, שעמל התורה אינו רק האמ־צעי והיחיד לרכוש תורה, אלא גם חלק מן הצהרה. ורק עם מילוי מטרה זו הופך האדם פה לתורה.

רעיון זה בא לידי ביטוי קיצוני וברור במאמר התלמוד (שבת פ"ג), אמר ריש־לקיש: אין דברי תורה מתקיימים, אלא במי שממית עצמו עליה. שנאמר: „זאת התורה, אדם כי ימות באהל" (במדבר י"ט). באמצעות המתה גמורה של כל דרישות האנוכיות, ע"י הכנעה שיטתית ומתמדת של נטיות הלב האישיות (למען האידיאל של לי־מוד התורה ובאמצעותו), נוצרת הקרקע הפו־ריה שבה יכול להקלט, לנבוט ולהתפתח זרע התורה. ורק בשדה שבו הודברו כל קוצי האגואיזם הסבבי יניב פריו — דבר האלוקים.

האמנם, האיש המכניע את אנוכיותו עד דכא, המסוגל להתגבר על כל נטיה אישית, (ולהתאים שאיפותיו ודרישותיו לרצון ה'. בהרגול המתמשך של לימוד התורה), הוא האדם המסוגל להעניק תוכן למושג אובייק־טיביות. הוא היכול להורות הלכה לבני אנוש. הוא הרשאי לשבת בדין ולשפוט את חברו. לחרוץ משפט מנקודת מבט אובייקטיבית — בהוך לעולם כולו.

רק האיש שאינו נגוע בגאואיזם, שסילק עצמו מהביעות אנוכיותו, רשאי לדבר ב־שמה, ולהשמיע את קולה של תורה. באומר ישראל ובאשר יחפוץ.

היית העמל כחלק ממטרות לימוד התו־רה ולא רק כאמצעי. מאפשרת לנו להבין באור חדש, אחת מן המשניות במסכת אבות (פרק שישי). במשנה זו נאמר: גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות. שהמל־כות נקנית בשלשים מעלות, והכהונה נק־נית בעשרים וארבעה, והתורה נקנית באר־בעים ושמונה דברים (המנויים בהמשך).

המעלות המנויות במלכות לקוחות מן הי צינתנור של המלך: כסף, זהב, עבדים, נשים, בתים וכו'. המעלות המנויות בכהונה גם הן רומזות למתנות שהכהן מקבל בתוקף מינוי. רק ארבעים ושמונה הדברים המנויים בתורה, לקוחים משלם מושגים אחר לגמרי. אלה הן תחנות בדרך היסורים, שכל לומד חייב לעבור ברצונו לזכות בכתר תורה. לדוגמא: מיעוט שינה, מיעוט שיחה, מיעוט סחורה, מיעוט שחוק, מיעוט תענוג וכו'.

הנה ראינו כי העמל הכרוך בלימוד התורה, כי ההתגברות על כל הקשיים שבדרך, הם עצמם חלק מן הרכוש שמו לימוד תורה. הם האמצעי לזכות בכתר התורה, והם גם התמורה שכתר זה מעניק.

העמל הכרוך בלימוד התורה מעניק לאדם את שרביט המלוכה על עצמו. אין הוא בא למלא יצר ספורטיבי כל שהוא. הוא אינו מעיד על נטיות מאזוכיסטיות. הוא מאפשר לכל אדם להיות שליט על נטיותיו האנו־כיות. השתיקה היסודית והקשה של הגוף ודרישותיו (במידה שאינה פוגעת בבריאות) היא הפותחת שער לקולו של אלוקים. שער זה נפתח גם לכאב הזולת באשר הוא אדם. שתיקה זו משנה את האדם מיסודו והופכת אותו לנעלה יותר, לרוחני יותר — לאדם.

[illegible]

— מימי לא נצטרכתי לדבר — עד שהיה לי אותו. כל עוד לא היה לי הדבר, בטוח הייתי שאיני צריך לו. (רבי מיכל מזלוטשוב).

✱

שלש זוגות תפילין נותרו בעזבונו של הצדיק רבי משה סופר, התלמיד של „המגיד ממזריטש", ומחבר הספר „אור פני משה". תפילין שנכתבו בקדושה ובטהרה, ובהם השתמשו רק יחידי סגו־לה. אלמנתו ביקשה למכור זוג אחד תמורת הון עתק — שלשה שקלי זהב.

שמע רבי מנחם מנדל מקוצק, נטל את כל רכושו, ושלח את הכסף בידי שליח אל האלמנה, כדי לרכוש את התפילין.

חזר השליח לאחר זמן ובידיים רוט־טות מסר את התפילין לרבי מקוצק, וכלאחר יד הוסיף:

— בגלל התפילין הללו עברתי על „לא תחמוד". לא יכלתי להתאפק והנח־תי אותם.

הרבי לא הניד עפעף, החזיר את התפילין לידי השליח ואמר לו: הא לך תפילין אלה במתנה. לי אין שום צורך בהם. תפילין אשר הכשילו יהודי ב„לא תחמוד" לא נועדו לי...

✱

אחד מתלמידי הבעל־שם־טוב, בשכבו על ערש מותו, התבונן מבעד לחלון, בתכול השמים ובעצים הירוקים המלב־לבים, ואמר:

— עולם, עולם, כמה אתה מאיר למי שמואס בך ומתרחק ממך, וכמה חושך ואפילה אתה מעיד, למי שרודף אחריך וחושק בך — — —

בס"ד

דע את יהדותך

גליון ל"ח

יו"ל מדי שבועים ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות ירושלים, ת.ד. 156

✱

העורך: שמואל חסידה

✱

נא לשמור על קדושת הדף ולא להשתמש בו לצרכי אריזה וכו'

זה לא יעזור...

זה לא יעזור.

זה לא יכול לעזור — למרות כל הרצון הטוב.

למרות התכנונים הכלכליים, ויהיו מזהי־רים ככל שיהיו. למרות צעדי הריסון החריפים שננקטו. זה לא יעזור. לא יועילו כל הקרי־אות להידוק החגורה, לא הבקשות לאיפוק בצריכה, אף לא תחושת הצורך הדחוף בהור־דת רמת החיים. גם נביאי ההיטהרות החבר־תית־מוסרית שצמחו אחר המלחמה, לא יביאו את הגאולה. השינוי הכיוול לא נראה עולה באופק חיינו.

מי שיכול, ימשיך לערוך ללא אבחנה, בלי להתחשב באינטרס הציבור. כל מחסום על דרך רמת החיים — ייעקף. דרישות שכר שלא במקומן, לא ייפסקו (שמותיהן וסיבו־תיהן כמובן יותאמו — כפני „עין הרעי" — לתנאי המצב). שביתות מאיימות יימשכו, אש"ל לא מוצדק ישולם הלאה. הטבות לא סבירות מעל ומתחת לשולחן יופנקו כמקו־דם. כולם — ימצאו את הדרכים הכשרות והלא כל כך כשרות, להמשיך ולהגדיל את ההכנסה האישית. גם על חשבון הזולת, גם על חשבון המדינה.

שכן, כל עוד נותן הטון למעשינו הוא מלב התוחמד, הבשורה המוסרית מאתנו הלאה.

מול לב זה עומדים כל אדריכלי הכלכלה, חסרי אונים. עליו, הם לא יכולים לכוף אפי־לו צו מינהלי אחד. גדודי פקחים לא יצ־ליחו לפקח על מסחרי תשוקותיו. אצלו — „העסקים כרגיל". על אף השפל הכלכלי ו־המוסרי החמור, על אף הצורך לשנות משהו באיכות חיינו — הוא ממשיך לרצות, להת־אוות, לחשוק ולהשתוקק אל אותם הישגים חמריים, תענוגות ומנעמי החיים, אשר היום הוא נקרא לוותר עליהם ואשר הריצה המופ־רזת אחריהם אשמה בהרבה במצב הקשה והחמור, לתוכו נקלענו.

התשוקה מעצם טבעה, שואפת להגשים את עצמה. מעשינו הם תוצאה ישירה של המא־וויים הכמוסים. „לפי שקביעות המחשבה בתאווה על אותו דבר (על חפץ מסויים ש־בידי חברו) — יהיה סיבה לעשות תחבו־לה לקנות אותו ממנו... אפילו בחזקה, אם לא יפול בענין אחר..." (ספר החינוך מצווה תכ"ד)

את פעולותינו יכול החוק לאסור, להגביל, להטיל עליהן פיקוח. אך לא על המחשבות והשאיפות. הן לא סרות אף פעם לבדותו. ועל כן, דבר לא יעזור.

זו היא בעייתו של כל פרט (הפרט, שאיכ־פת לו, כמובן). זו היא היום בעייתה החריפה של המדינה.

זהו למעשה מעגל הקסמים של המעש ה־מוסרי בכללו. אנו נדרשים מכות ההכרה לשלוט באופן מהלס במעשינו. במעשים, ש־הם ילידי הרצון והשאיפה המקננים בנו. ואלו פורצים כפתאומיות מעמקי הישות.

וכמו להוסיף על המבוכה בא הצו החותם את עשרת הדברות ופוקד על האדם — „לא תחמוד", „לא תתאווה".

סיבת הגבלה זו אמנם ברורה. אנו בהח־לט מבינים, שבמקום בו מצויה חמדת הלב, והיצרים גועשים, גם ה„לא תרצח" האמור לפני כן, גם ה„לא תגנוב" וה„לא תנאף" — נתונים בסכנה גדולה ואין להם ערך כלל. אבל, מאליה עולה שאלת הפרשנים כולם:

כיצד עושים את זה?

איך אפשר לדרוש, לא לחשוב, לא לר־צות ולא להשתוקק? הלא „הלב חומד מעצ־מו בטבע נגד בחירת האדם" — כלשון פרשן דגול? (הכתב והקבלה). איך חונקים רג־שות באים? מה הם האמצעים להפעלת צנ־זורה על מחשבות והרהורים? כלום יתכן הדבר? כלום רצוי הדבר?

אולם, דווקא מנקודת אבסורד זו, בוקעת אמת חשובה. חשובה מאד לעתיד האישי וההלאומי.

מעולם, מעולם לא דרשה התורה מן האדם או מן החברה לא לשאוף, להמנע מן החמ־דה, לשים מחסום בפני הרצון. אלו הן תכו־נות יסוד בטבעו של האדם. כל התקדמותו האנושית תלויה בהן. בלעדיהן, הוא חי במדבר צחיה. נפשו שממה רוחנית וחייו לא חיים.

(האמנם, דייק ומצא: בדיבר „לא תרצח" או „לא תנאף" נאמרו שתי מלים אלו בלבד. כל האיסור כלול בהן. הוא החלטי. אין מקרה, זמן או מקום שהרציחה או

> **כל שיחסר לך יחסר בך...**
>
> רבי דוד בליאכר
> מגדולי תנועת המוסר

הניאוף מותרים בהם. לעומת האיסור של „לא תחמוד", בו נאמר בהמשך „את בית רעך, אשת רעך... וכל אשר לרעך". היינו, חמדת רכוש הזולת היא האסורה ולא החמ־דה כנטיית הלב).

אבל, וכאן מופיע האבל הגדול, כבני אדם בעלי הכרה הכרעה חפשית — נתונה בידנו ההחלטה מה לחמוד, אל מה להשתוקק ובמה יוגנו ביסוד השאיפה הממלאה את הלב.

אינסטינקט התשוקה והשאיפה הטמון ב־אפיינו, הוא עיוור. אין לו מטרות מוגדרות משלו. הוא מוציא לפועל את הבחירות האדם. התוצאות הן אצלו, בדומה למחשב האלקט־רוני, בהתאם לאופי התכנית שהפעילה את מערכותיו.

על כן הקימה התורה לאיסוריה, תכנית חיובית. תכנית המפעילה את הרוח. תכנית מעשים, ההולכים לאתגר השאיפה שבאדם, הממלאים את לבו סיפוק בהתעלות, ה־נותנים טעם להיות, מוצא לגעגועים האנו־שיים ותקווה להגשמה עצמית.

ואז ורק אז, אחרי שהציבה מטרה חיובית, כפתה התורה על שומרי לקחה את עמדתה המגבילה בתחום המוסר האישי. עמדה ה־מתמידה בדרישות הטהרה שלה עד לאיסור הרהורי החמדה לרכוש הזולת. „כי לא ייתכן — כותב רבנו בחיי בספרו „כד הקמח" — לא יתכן לעקור את החמדה האסורה בלב, (היא הדיבר האחרון בלוחות הברית). כל עוד לא נקבעה עמוק עמוק בלב, האמונה באלוקים. (הדיבר הראשון מבין העשרה)".

האמונה המוחלטת, שאמונתם באלוקים היתה יסוד חי, מתמיד, דינמי ותוסס ב־נשמתם, (בניגוד לאמונת השגרה של „ב־פיו ובשפתיו כבדוני ולבם רחק ממני".) לא חשו כי הם מקריבים משהו בהקפידם על איסורי התורה. לא הרגישו כי הם מוותרים. התשוקה והחמדה הובילו אותם במסלולי תנועה אחרים, אל מטרות האידיא־לים גבוהים יותר, נעלים יותר.

גדולת נפשם, תעצומות רוחם ותוקף מע־שיהם, חרוטים בדפי ההסטוריה היפים ב־יותר של עם ישראל. מספרי התנ"ך דרך דפי התלמוד במרוצת כל הדורות עד ליבינו אלה.

ואם כך, זה לא יעזור.

כי היום אנו נתבעים לוויתורים מפליגים ברכת החיים, בלי התמורה של ערכת חיים חדשה. קוראים לנו להקריב קרבנות כלכ־ליים בבדים, ואין רוח עזה שתטלטל אותנו, שתשא אותנו בכנפיה אל איזו בשו־רה גדולה, היכולה להעניק טעם להכרת הויתור, הריסון והאיפוק. (סכנת דלדול רזרבות מט"ח, לא יכולה לכבוש לבבות).

לא נשמעה בשורה שתצית את הדמיון, דוגמת החזון שהפעים את לב ראשוני החלו־צים בארץ הזאת. הוא העניק להם מלוא חפניים חדוות חיים. למרות המחסור, למרות המחלות, למרות הקשיים והסכנות. אלה, היו חסרי ערך בעיניהם, לעומת התחושה העצומה של עמידה בצומת התפנית של ההיסטוריה היהודית.

(רוח זו עצמה מתה. לא תשוב לעולם. היא נולדה על רקע תקופתה, תקופת ה־„בראשית" בארץ חרבה, צמאה לגאולה. היא נובעת ממנה ועל כן מוגבלת רק לה. בחלוף התקופה חלפה גם היא, ככל רעיון אנוש־י הצומח מן הזמן ונובל איתו. נוסטלגיה, גבעו־נים לא יקימו אותה לתחיה).

אין גם כל תחיה מחודשת אל הפני־מי שבנו. לא מסע לגילוי אוצרות הרוח שבארץ. אלו היונקים מן הנצחי שבו. אין שיבה אל ההנאה הכובשת שבמאבק המתמיד על השל־מות האישית הפנימית — מסד היהדות ומג־מתה. הוא הכיוון המעניק מבט חדש מן ההו־ אל העולם החיצון הסובב, הוא המכתיב דרכי פעולה רעננים בכל שטחי החיים.

ומשום שכל זה חסר במצעי התכניות השונות, „הנגמבורות" היום לציבור, ימשי־ „התחמודי" בפסטיבל השאיפה החמרית האנו־כית, תוך דריכה עבוה על המקום.

עמוד זה מוגש ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות

?? כתב חידה ??

בהמלטנו מחרב חסידי בן תומרת מצאנו מקלט בעיר שעל שמה קראו לאיש הגדול שקדם לי בחבור ספר הדינים

איש זה היה גם מורו של רבנו יוסף, הזכור לי ביקורי בלוסינה, שנים מספר אחרי הולדתי בצהרי יום הבעור בשעה אחת ועשרים.

מארצנו נותדו לי מזכרת שני ימי צום ושלושה ימי חג, אחד באתי עם סוחר היהלומים אל הארץ שיושביה עובדים מדי יום על שלשה איסורים.

שם הוצת המאור ובה עשיתי עשר שנים רצופות במלאכת היד המכונה כאחרון ספרי התורה למרות תלאותי ועול מלאכתי הכבדה הוריתי לעצמי ולכל שוחרי מדע בפרק הראשון מ... הקובע השלישי בדבהים האלה:

איש מיש [illegible] חי [illegible] למוד [illegible] עו
עשיר [illegible] שלם בגופו [illegible] בעל [illegible] בחו
[illegible] זקן גדול [illegible] שש כוחו [illegible] היה עו
הפרנס [illegible] מתור [illegible] פתחים ואפי
אשה [illegible] עם תשב [illegible] לו זמן [illegible] תורה
היום [illegible] בו [illegible] אמר [illegible] בלילה
היום הוא יום מות

מאחורי „כתב החידה" אשר לפניכם, מסתתרת פרשת חייו המע... של אישיות דגולה שהאירה את חיי עמנו בעבר ואורה לא ... עד היום.

במבט ראשון יראה הכתב „קשה" מאוד, אולם לאחר זיהוי ה... ניתן למצוא את כל הפרטים החסרים בספרי הביאוגרפיה ובאנ... לופדיות המצויות ברוב הספריות. אגב מאמציהם יזכו פותרי החידה להיכרות עם אישיות זו. היכרות שהינה הפרס הגדול ב... שיש בידנו להציע.

הפותרים שיצברו 20 נקודות (מתוך מכסימום של 25 נקו...) ישתתפו בהגרלה, שבה יוגרלו 50 פרסי ספרים (בנושאי היה... וערכיה). בין הפותרים שיצברו 25 נקודות יוגרלו שלושה ... בכורה:

- **תורה נביאים וכתובים** עם פרוש המלבי"ם (12 כר...)
- **משניות מבוארות** (12 כרכים).
- **משנה תורה** להרמב"ם (5 כרכים).

התשובות על תגזיר מדף זה או על דף אחר חייבות להגיע למ... „דע את יהדותך", ת.ד. 156 ירושלים, במשך עשרה ימים עד שלישי, ב' בשבט תשל"ה (14 בינואר). בציון שם וכתובת מדוי... משלח יד או מקום הלימודים.

[illegible]

מערכת „דע את יהדותך" תסייע לפותרי כתב החידה באמ... הטלפון. ביום רביעי, כ"ה בטבת (8 בינואר) בין השעות ... אחה"צ, תספק המערכת „תשובה" אחת בלבד לכל פונה, באמ... הטלפונים: 621946 — 788055 (אזור חיוג ת"א).

ואלו הן השאלות:

1. מי האיש שבשמו נכתב כתב החידה? (2 נקודות)
2. מי הוא „האיש הגדול" בכתב החידה? (3 נקודות)
3. מי הוא רבנו יוסף? (3 נקודות)
4. מהו יום הבעור? (2 נקודות)
5. אלו הם ימי הצום וימי החג? (3 נקודות)
6. מי הוא סוחר היהלומים? (2 נקודות)
7. היכן ארץ שלשת האיסורים? (2 נקודות)
8. מהו המאור? (2 נקודות)
9. מה היא מלאכת היד? (2 נקודות)
10. השלם את הקטע האחרון ש„נשחה" בכתב החידה. (4 נקודות)

שם השולח(ת)

כתובת בדוייקת

משלח יד — לתלמידים: מקום הלימודים

לקוראינו,

כדי להתגבר על הפגור הרב בתשובה על מכתבי קוראים, נפרסם בעתיד מכתבי קוראים שיהיה בהם ענין לצבור ותשובות המערכת — מעל דפי העתון.
קוראים שאינם מעוניינים בפרסום שמם מתבקשים לציין זאת בשולי מכתבם

תרומות דם על בולים

פינת הבולאי

הבעיה של התרמת דם מעסיקה את כל שירותי ה־רפואה במדינות העולם. מור־בהלת פעולת הספרה בקרב האוכלוסיה, לעודד התרמת דם לשירותי בריאות.

שנת התרמת דם הוכרזה ב־יפאן ב־1974 ולציון המאורע הונפק במדינה זו בול, שראה אור ב־1 ביולי, בערך נקוב של 20 ין המציג כדור הארץ, ידיים, ובקבוק דם.

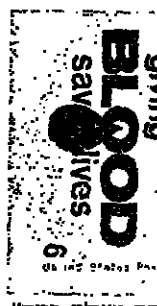

„תרומת דם מצילה חיים" — על בול אמריקני

טיפות דם מופיעות על בול בלגי, שראה אור ב־25 בפב־רואר 1974, בערך נקוב של 4+2 פרנק.

שיטה התרמה דם בשילוב עם הצלת נפגעי תאונות, מו־פיעה על בול מערב גרמני, שהונפק ב־15 בפברואר 1974, בערך נקוב של 40 פניג, והוא מציג טיפת דם ואור כחול וכן הכתובת „תרומת דם מצילה נפשות".

דמויות בני אדם וטיפות דם מופיעות על בול דני שהונפק

ד"ר מוניש, בעל פרס נובל לרפואה — על בול פורטוגאלי

ב־24 בינואר 1974, בערך נקוב של 90 ארה והוא הוקדש ל־שירות המיוחד להתרמת דם בדניה.

התרמת דם, ידיים ובקבוק דם, מופיעים על 2 בולים שהונפקו במונקו, ב־10 במאי 1974, ב־ערך נקוב של 10+25, 10+75 ס.

ועידה בינלאומית להתרמת דם — על בול של מונאקו

עירוי דם בבית חולים ב־תאילנד — מופיע על בול שהונפק במדינה זו, ב־11 ב־מארס 1974, בערך נקוב של 75 ס. שהוקדש ל„84 שנה לבית חולים סוריה", בו נמצא בית הספר לרפואה, הראשון של תאילנד. ברקע נראה בית ה־

עירוי דם בפקיסטן

חולים החדש, שנבנה לפני שנה.

תרומת דם, בדיקת דם ועירוי דם בעת ניתוח, מופיעים על 3 בולים פיניים שהונפקו ב־25 באוקטובר 1972 בערך נקוב

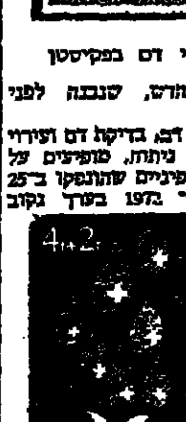

טיפות דם על בול בלגי

של 25+5, 30+6, 50+10 מ. כן מופיעים על הבולים כתו־בה.

התרמת דם ממלכתית ב־פקיסטן — מופיעה על בול שהונפק ב־6 בספטמבר 1971, בערך נקוב של 20 פ. המציג עירוי דם וסמל הארגון ה־ממלכתי המטפל בהתרמה.

„תרומת דם מצילה חיים" — סיסמה זו מופיעה על בול אמריקני שהונפק ב־12 במארס 1971, בערך נקוב של 8 סנט לציון הכרזת „חודש התרמה

תרומות דם על בול יפאני

דמי", שעליו הכריז הנשיא ל־שעבר ריצ'רד ניכסון.

הועידה הבינלאומית השלי־שית להתרמת דם, שנערכה במונקו, צוינה על בול שהונפק ב־12 בדצמבר 1962, בערך נקוב של פרנק אחד, המציג

תרומות דם על בול סתיסי

כדור הארץ ויד מושטת להתר־מת דם.

עירוי דם בין אדם לבן ו־שחור — מופיע על בול מזרח גרמני, שהונפק ב־1966 לציון פעולת התרמת דם, בערך נקוב של 5 פניג.

בולים דניים באיי פארא

ב־30 בה.ז. יופיעו בדניה 11 בולים, שיהיו בשימוש אך ורק באיי פארא, השוכנים באוקיי־נוס האטלנטי, צפונית לסקוט־לנד, והם קשורים קשר מדיני עם דנמרק מאז המאה ה־14. הבולים, בערך נקוב של 5,

תרומות דם — בדנמרק

50, 90 ארה, מציגים בציור זהה את מפת האיים הלקוחה מספרין (1673) של לוקס יפ־קובסון דאבס. הבולים של 10, 60, 80, 120 ארה מציגים מפה האיים משנת 1573 מאת אברהם אורטליוס, הבולים 70, 200 מציגים הנוף הכפרי של ה־איים והבולים של 250, 300

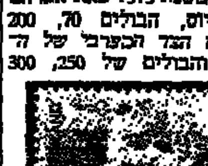
תורם דם — בפינלאנד

ארה מראים קבוצות איים ב־אזור זה.

מעניינת העובדה שאלה הם הבולים הראשונים של איי פא־רא ומיום הופעת הבולים ה־חדשים לא יותר שיגור מכת־בים מהאיים מבולים בבולי דניה. הבולים היחידים שהו־פיעו באיים, היו בעת הכיבוש הבריטי של האיים במלחמת העולם השניה, כאשר דניה היתה תחת כיבוש נאצי.

50 שנה לבית דין לצעירים בברזיל

בית הדין הראשון לשיפוט צעירים, בראשותו של השופט מלו מאטוס הוקם בברזיל לפני 50 שנה. היה זה בית הדין הראשון מסוגו בכל מדינות

בול מערב־גרמני מוקדש לתרומת־דם

דרום אמריקה. לציון המאורע הונפק בסוף דצמבר בול בערך נקוב של 0.90 ק. המציג כאד־ניים ודמויות של נוער.

בול פורטוגלי לד"ר אגש מוניש

הד"ר אגש מוניש (1874—1955) הגו רופא עצבים ודיפ־לומט פורטוגלי שהיה חבר בבית הנבחרים (1903), שר (1917), ומזכיר לענייני חוץ (1918), קיבל פרס נובל לרפו־אה ב־1949, עבור פיתוח ה־שיטה לאבחנת מחלות עצבים. דיוקנו, מוח אדם, צלום פרס נובל וסמלי המצאותיו — מו־פיעים על 3 בולים פורטוגליים שראו אור ב־27 בדצמבר, ב־ערך נקוב של 1.50, 3.30, 10 ק. במלאות 100 שנה להולדתו.

קרבנות הנאצים על בולי הונגריה

בחודש דצמבר הונפקו בהונ־גריה 2 בולים של 1 פט. כל אחד המציגים את דיוקניהם של רוברט קרייץ (1923—1944) ו־אישטוואן פאסאקי (1914—1944) שנהרגו על ידי הנאצים. הבולים ראו אור במלאות 30 שנה להירצחם.

קרבן הנאצים (יהודי) על בול הונגרי

העיר דארווין שנהרסה בסופת טייפון — על בול אוסטרלי

במלאות 100 שנה לבואם של התושבים הראשונים לצפון

העיר דארווין באוסטרליה שנהרסה בסופה

אוסטרליה, הונפק ב־5 בספט־מבר 1969, בול זכרון בערך נקוב של 5 סנט, המציג על חלק אחד של הבול החלוצים הראשונים שהגיעו לעיר דאר־וין ועל החלק השני של הבול בנין כחדיני.

אליעזר בן

שינויי־הרכב בליגה

שח מט

ראשון באליפות הנכים, שנער־כה על שמו של יצחק פינקלש־טיין ז"ל בברכה הספורט של אילין. שני הנ"צ יוחנן בן־שחר ושלישי סיבי גודמן, האלוף היוצא.

קורצ'נוי התנצל

לאחר הנזיפה שניתנה ל־קורצ'נוי ע"י איגוד השחמט הסובייטי, על שגינה את קר־פוב בראיון לעתון היוגוסלבי „פוליטיקה", הוא התנצל והוד בו מהדברים שהשמיע נגד קר־פוב בהתנצלותו. הוא מציין שאמר את הדברים „מהוך עייפות ומתח נפשי לאחר ה־דוקרב המתיש".

נראה שקורצ'נוי הבין יפה שאם הוא רוצה להמשיך ב־קאריירה כלל כשחמטאי־צמרת בבריה"מ הוא חייב „ללכת ב־תלם" ולא להכהים יצמו של השחמטאי, שאיגוד השחמט של בריה"מ רוצה ביקרו ובופיד אותו להיות אלוף העולם.

● קמפומאנס, הפיליפיני ש־הוא סגן יו"ר הפיד"א, הצהיר בבנגילה כי כרגע אין כל סיכוי שייערך קרב הכתר בין פישר לקרפוב — כל עוד אין הסכמה עקרונית בין פישר ופיד"א בדבר תנאי הדוקרב.

קרפוב — המצטיין

אנאטולי קרפוב נבחר השנה שוב לשחמטאי המצטיין. הפרס מוענק בכל שנה ע"י איגוד עיתונאי השחמט בעולם והוא קרוי „האוסקר השחמטאי". זהו הפעם השמינית שניתן הפרס. עד כה זכו בו בובי פישר (3 פעמים), בוריס ספסקי ואנאטולי קרפוב (2 פעמים כל אחד) ובנט לרסן.

● ירושלים: ביום ג' ב־6 בערב ייערך בבית העם משחק סימולטני של רבי האמנים שמקוביץ וליברזון נגד 50 איש. ההרשמה בכחולקה להרבות צירית ירושלים (רח' הי"א 2, בשעות 9—11). דמי הרשמה 5 ל"י. המשתתפים יביאו עמם כלי שחמט.

באליפות „רובינשטיין" ...

● תל־אביב: ביום ה' ב־ג אחה"צ תיערך בבית הפרקליט האסיפה הכללית הכיוחדת של איגוד השחמט. על הפרק: ... נויים בתקנון, על פי החלטת האסיפה הכללית הרגילה באוג־וסט 1973.

שני מנצחים

בתחרות בינלאומית בצליה ... סבסטיפוב וגיאור־גאדזה (שניהם מבריה"מ) עם 8.5 נק'. אחריהם כוחין 8, סובסה (הונג.) 7.5, ... (בולגריה) ופלאצבקה (צ'כיה) 7 כל אחד.

הרי הקרבת מלכה באחד ה־משחקים הקצרים מתחרות זו.

משחקי הליגה, שיתחילו בעונה הבאה, עוברים השנה שינוי „גדולת ערים" גדולה. חובבי השחמט בארץ יוכלו לראות את השינויים בהרכבי־בים החדשים של הקבוצות: אבנים גדול מקבוצה לקבו־צה ובהתאם לכך שונה ה־כושר היקפי של הקבוצות.

רבהגן איבדה את גוזמן ובריב. פרס הצטרף ל„הסקרי ת"א וניימן עבר לאוניברסיטת ת"א. לעזובת זאת התעצבו רבהגן בהצטרפותו של פר־כל. שפרס ב„פלדקליין" רא־ביקוליצין. המקום שנותר ריק בראשל"צ יתמלא בהצטרפותו של צ'סקוב, ספרס מבת־ים. ב„לסקר" ת"א פרש בשיאן, שלא נראה השנה בשום קבו־צה.

בהיפה פרש פישר מ„הפועל" ועבר ל„הרצליה", הנופיעה ה־שנה בשם הדש: קבוצה עירו־נית היפה.

אולם ההפתעה הגדולה ביותר ההגבורה ביותר היא של קבוצה צבין הפר: על הלוה הראשון כלה יופיע שחקן שאיננו בכלל אזרח ישראל. זהו המורה יאן אבליין, שהשתקע בגבת קיבוץ גתניה. לראשונה בתול־דות השחמט בארץ יופיע ב־ליגה שחקן כמתנדב מחו"ל.

אין אנו נגד הצטרפותם של שחקנים זרים, אבל אנו סבורים כי ועדת הליגה צריכה לקבוע הנחיות ברורות בנושא זה, לבל יהפתה אצלנו „קוק פרטי־זן" הקבוצות „יתנפלו" על השחקנים הזרים ויצרפו לגבי הייה עונות על מנת שהלל יצב־לו את השחקנים.

כבר היינו עדים עד כה ל־התנהגות כזאת, אבל בממדים זעירים ביותר. הדבר גרם יתר רון לקבוצה מסוימת על פני חברותיה, והכל כדי לזכות בכתר הליגה. ועדת הליגה צרי־כה להתום התוכים ברורים ו־בהירים, על כגת להימנע הה־פתעות שלהיות רשן.

תחרות חג המולד

בהייסטינגס הלה התחרות המסורתית של חג המולד. ב־השתתפות 16 שחמטאים. בריה"מ מיוצגת ע"י ... באליפות: אלכסנדר בליאבסקי הצעיר ואנאגיאן. הרכב המתחרים איננו חזק במיוחד. ואנאגיאן ו־בליאבסקי כבר הפתעו ע"י האנגלי הצעיר מיכאל סטין, שהיה מהם היקר. לאחר הסיבוב השלישי הובילו (עם 2 נקודות) הורט, הרכססון, ה־קובני גרסיה ובליאבסקי. את־ריהם בנקו 1.5. ואנאגיאן היה השישי עם 1 (1).

תפנית קידום ארצית

האמן יעקב ברנשטיין, שהוא רכז הועדה כמסם „הפועל" ב־בחיר התיכון, העלה הצעה בעניין לקידום השחמט בארץ — על בסיס של פעילות ב־מתחום, הוא מציע לארגן אלי־פות מחוזיות בגוונה: תחרות כמהרה חצי לגבנה, אליפות לכשחקי בזק (10 דקות לאיש), תחרויות גביע ליום הצבאות, אליפות נוער. נוסף לכך הוא מציע גם להקים סגל מחוזי עם שחקנים בכירים (יוכן בהדר־כתו של רב אמן כמקוביץ) וגם כהנה איגוד לנוער בחופ־שה הקיץ.

ההצעה ראויה לעיון רציני, שכן יש בה כדי להוציא את השחמט הישראלי מפסי הסיב־רה ולהעלותו לתנופה חדשה.

● יהודה גריפלד, אלוף הנוער של ישראל, עלה לגמר א' באליפות הנוער של אירופה. בארבעת הסיבובים הראשונים צבר 2 נקודות: הפסד, נצחון ושני תיקו.

● אחוד פאטמם בבש מקום

מלאנבסקה	צין

1. פ־ג4 גב, 2. גב פ־ו6, 3. ר־בב פ־ג5, 4. הב ד5, 5. ר־בב, 6. פ־ג2 ה־ג7, 7. ס־ס, 8. ר־פ4 ב:ר, 9. 41 פ־ס, 10. צ־ג פ־ד7, 11. צ־ה3, 12. מה־ה01 שחור נכנע.

הכאת המלכה אסורה בגלל צ־ג3+ עם מ:ה3. ואילו על 12. — פ־ו6 יבוא 13. פ־ג4! ...

בין הפסיד גם במקום הבא באותה התחרות.

צין, בלבן, נסע עתה מהר? (במקום צ־ד2). סבשני קוב צנה מיד צ־ה1 ולבן נכנע, כי על מה:צ יבוא ר־ד4+ ר כופה מט.

שאול הון

שבץ „מעריב" מס. 938

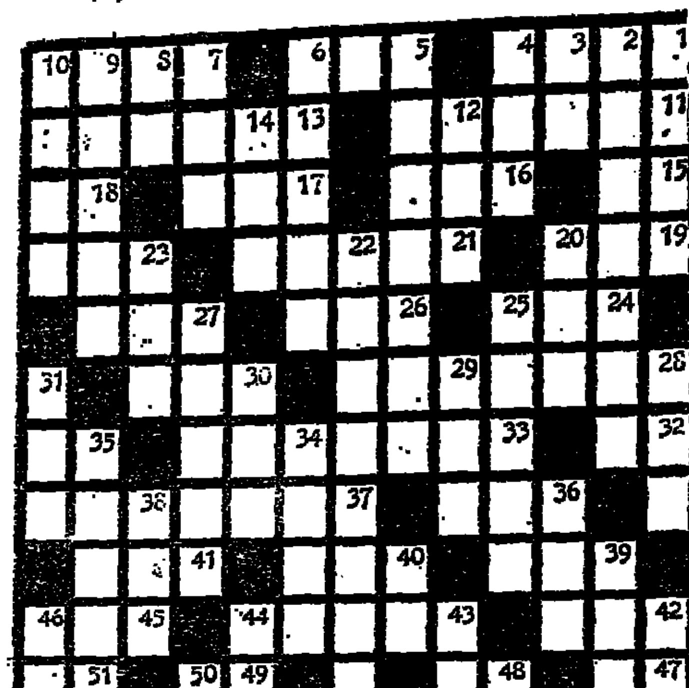

מאוזן: 1) אבוקה גדולה, בעבודות היוגב, 7) גמל ארץ, 11) שכר סופרים, 15) עיר בארץ, 15) סנא, 17) אלמתכה, 17) עיר ב־גבירית, 18) מצומצם, 19) השוואת שני ...רים שיש בהם צד של ...ין — כדי לדון מזה ...זה, 21) מחילה מפר־...ות, 23) עיר בירה באיי־...ופה, 24) אברהון, 26) ...דינה באפריקה, 27) אביו ...ל כובש כנען, 28) כש־...קה, 30) מין מלבוש, 32) ...ליידאור, 33) שוחה, 35) ...גון, 36) שדה שנקבר ד־...ניין לא נודע לוריצה ...דעה, 37) נהר התנינים ...הרום אפריקה, 39) שבר עצ חמרה, 40) מקל צבה, 41) מאית הקרונה הצ'כוס־לובקית, 42) גנה, 43) בית־ספר גבוה, 45) צפור, 47) גבעה בסוף הפוך של ה־אותיות, 48) אריג, 49) שוכן נהר או ים, 51) רפל או תרופה, 52) בת אנגמבון, גיבור מלחמת טרויה, 55) בן עדה נוצרית שמרכזה בסביבות הר הלבנון, 57) ספר־זכרונות, 58) בכלאה לצאן, 59) שם נביא.

מאונך: 1) בירת טיבט, 2) ידע־עם, 3) כסף יפני, 4) כאב, חולי, 5) בצרים בין ים השיש ובין הים האגאי, 6) אינסטלטור ב־עברית, 7) כוח, 8) עיר קדומה בדרום מצרים, 9) קנטון בסוויץ, 10) גבול הרב הרית, 12) גובה, 14) כעבק חקלאי, 20) צבע ארום שהשתמשו בו בימי קדם לצביעה, 22) בירה תזאי, 23) נהר בצורה או־רופה, 25) תקלה, 27) כינוי לאלילה בים בהמיתולוגיה היוונית, 28) צנעה, 29) גוזלת ביב, 30) איבר הי־נשימה של שוכן ים או נהר, 31) בדיגה שמירתה ליכה, 34) כינוי לליל ה־מולד של ישו, לפי כמורה הנוצרית, 35) בדינה בים התיכון, 36) הרכוב לגלילת בן האריב במלהמה, 38) החול, 39) דמות במחזה של וליאם שקספיר, 40) שפלירות, 42) בהורות ש־רכוו כראש לצריכה או למסחר, 43) סיס יבש, רגב, 44) הוד, 46) רהוב צר, 48) כרס, 50) צם, 53) אריב, 54) בת־קול, 55) אודן, 56) מלה זרה.

פתרונות לחידונים הקודמים

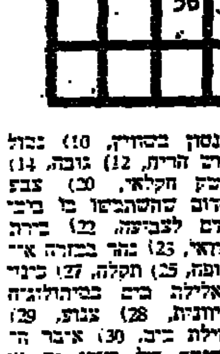

פתרון „לשבץ מעריב" (927) ...

* שלחו את הפתרונים ל„מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את ה־מספרים הלעיל ורשמו על גבי המעטפות „תשבץ מס' 938", או „בואו חשבון (928)", או „יגעת ומצאת".

שלושים ספרים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם כהן

בואו חשבון (928)

ע צ ם	ה מ ע ש ה
ה ב	ש ו ם
	ה מ צ
	ע צ ם
	ל ע ב

האימרה: 10541 2791 ת־14

7485 6743

בפעולת חילוק זו הוחלפו הספרות באות־יות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האו־תיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האו־תיות והרי פיענחת אימ־רה של סנקה.

יגעת ומצאת

	א	ס	א	ת	ה
א	ס	י	י	ל	ש
י	ז	ל	ק	ו	
ו	ב	כ	ב	ס	ס
ד	ב	א	ג	ו	ו
ש	ו	י	ג	ש	ל

בריבוע בו 36 המשבצ־ות רשומה אימרה של דוד ראסל. כדי לפענ־חה, החל לנוע מן האות א', באות אל אות, מע־לה, מטה, ימינה או שמאלה, אך לא באלכסון ולא דרך המשבצות הש־חורות.

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

נפתחים קורסי ערב חדשים

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

לקראת בחינות המיון במרץ 1975

קורס חדש - הפתיחה 7.1

לבחירתך גם קורס בהתכתבות

הכנה לטכניון לבוגרי הומנית וריאלית לאוגוסט 1975

פרטים והרשמה: בת"א הלימודים בבנין „גמנסיה הרצליה"

תל־אביב 1. בנין „גמנסיה הרצליה", ז'בוטינסקי 106, 4—8 בערב.
2. שד' דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ בלבד.

טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להשתלמות עובדי הוראה
אוניברסיטת בר אילן — המדור להשתלמות מורים

מתכבדים להביא לידיעת ציבור המורים על עריכתו של

יום עיון

בנושא:

„אומות העולם נוכח שואת יהדות אירופה"

אשר ייערך ביום שלישי, כ"ד בטבת (7.1.75), בשעה 16.00 באודיטוריום ע"ש יהדות ארגנטינה בקמפוס האוניברסיטה.

פתיחה:
פרופ' מ"צ קדרי, רקטור האוניברסיטה
מר שלמה נצר, מפקח מרכז על הוראת ההיסטוריה

מושב א': יו"ר ד"ר דבורז'צקי
„המעצמות הדמוקרטיות נוכח השואה" — ד"ר חיים שמיר, אוניברסיטת ת"א.
„הולנד ורומניה — עיון השוואתי" — ד"ר לני יחיל, האוניברסיטה העברית.

מושב ב': דיון בקבוצות על הוראת תקופת השואה בבתיה"ס התיכון.
קבוצה א' — „הוראת תקופת השואה על רקע ההיסטוריה הכללית של עמי אירופה" — מנחה: ד"ר צבי בכרך.
קבוצה ב' — „שעור לדוגמא בהוראת תקופת השואה" — מנחה: ד"ר יוסף ולק.
— חומר עזר על יום העיון יחולק למורים —

השבוע אהבתי הראשונה: מני פאר במעריב לנוער

הנהג

עשה לך מנהג — קח עמך חייל לדרך

המכירה הפומבית ה־60 של בולים

תתקיים ב־14 - 15 - 16 לינואר

מבחר גדול (3000 מוצגים) של: בולי אירופה (בעיקר אוסטריה, צרפת, איטליה ושבדיה מכל התקופות)

ארץ ישראל מ־1890 עד 1948, בולי ישראל

את הקטלוג באנגלית ניתן לרכוש באמצעות הדואר או במשרדנו תמורת 5 ל"י (שיוחזרו עם הקניה הראשונה)

קארו־מינץ, אלנבי 76, ת.ד. 4174 ת"א

חשמלאים מוסמכים

מקבלים לביצוע תיקונים, הרכבות ועבודות חשמל — בחיפה והסביבה.

טל. 04-722883, אבי.

צבא הגנה לישראל
אגף כח אדם

הנחיות לחיילי מילואים היוצאים לחו"ל ושוהים בחו"ל

במגמה לשפר ולעדכן את הקשר עם חיילי המילואים היוצאים לחו"ל והשוהים בחו"ל, פרסם ראש אגף כח אדם במטכ"ל את ההנחיות הבאות:

* חייל מילואים המחזיק בפנקס מילואים יצטייד ביחידתו בעת קבלת אישור יציאה לחו"ל, בטפסי 431.
* בהגיעו לארץ היעד בחו"ל, ימלא החייל שני עותקים של טופס 431, בציון כתובתו הקבועה וישלחם בדואר לקונסוליה הישראלית הקרובה למקום מגוריו.
* חייל מילואים השוהה בחו"ל בעת פרסום הודעה זו ואין בידיו טפסי 431, יקבלם בדואר מהקונסוליה הישראלית הקרובה ע"י פניה בטלפון או בכתב וציון כתובתו המדוייקת. החייל ימלא את הטפסים וישלחם לקונסוליה לשם חידוש ועדכון הקשר.
* על חייל המילואים השוהה בחו"ל לדווח בעתיד לקונסוליה הישראלית הקרובה על כל שנוי במקום מגוריו על גבי טופס 431.

صكنا من الاهل

● יום ששי ✶ כ׳ בטבת תשל״ה ✶
3 בינואר 1975 ✶ שקיעת החמה: 16.47
✶ זריחתה מחר: 6.42
● פרק יומי: שמואל א, כ
● משנה יומית: כלים, כז, ד—ה
● דף יומי: ערכין, לא
● הלכה יומית: פסח, תסז, ה—ו
● פרשת השבוע: שמות

● יום שבת ✶ כ״א בטבת תשל״ה ✶
4 בינואר 1975 ✶ שקיעת החמה: 16.48
✶ זריחתה ביום א׳: 6.42
● פרק יומי: שמואל א, כא
● משנה יומית: כלים, כז
● דף יומי: ערכין, לב
● הלכה יומית: פסח, תסז, ח—ג
● פרשת השבוע: שמות

ברדיו
ראה „ימים ולילות" עמודים 42—43

בטלוויזיה
ראה „ימים ולילות" עמוד 43

בתי מרקחת

● ירושלים
שישי: מאיר, רח׳ יפו 44, טל׳ 233592; אל ארז, רח׳ באב אל זהרא, טל׳ 282682.
שבת: רמות אשכול, מר־כז מסחרי, טל׳ 280552.
מוצ״ש: כרם אברהם, רח׳ צפניה 19, טל׳ 286950; אל שעב אל ג׳ידידה, בתוך שער שכם, טל׳ 283401.
● תל־אביב
שישי: פרנקל, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 28, טל׳ 223721; שלמה המלך, רח׳ שלמה המלך 78, טל׳ 246461; מעיין חיים, שדי ירושלים 49, טל׳ 821607.
שבת: נורדאו, רח׳ בן יהודה 183, טל׳ 242673; פרנקל, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 28, טל׳ 223721; יאני, רח׳ יהודה הלוי 67, טל׳ 612474.
מוצ״ש: ככר המדינה, רח׳ ה׳ באייר 48, טל׳ 258046; מושקוביץ, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 25, טל׳ 282650; יאני, רח׳ יהודה הלוי 67, טל׳ 612474.
● חיפה
שישי: בלפור, רח׳ מסדה 1, טל׳ 662289.
שבת: עליה, בת גלים, רח׳ עליה 44, טל׳ 522062.
● רמת־גן ובני־ברק
שישי: תלפיות, רח׳ אבא הלל 30, טל׳ 723554.
שבת: הירשביין, רח׳ רבי עקיבא 11, בני־ברק; ה־מגן, רח׳ ביאליק 30, טל׳ 723674.
● חולון ובת־ים
שישי: בלפור, רח׳ בל־פור 90, בת־ים; נאות שר־שנים, רח׳ גאולים 44, חולון.
שבת: אסותא, רח׳ סוקו־לוב 4, חולון; עזרא, רח׳ בלפור 135, בת־ים.
● נגב
שבת: ירושלים, רח׳ הר־צל 34.
● נתניה
שישי: הדסה, רח׳ הרצל 24, טל׳ 23243.
שבת: תרופה, רח׳ הרצל 2, טל׳ 28856.
● פתח־תקוה
שישי: פינסקר, רח׳ פינ־סקר 2, טל׳ 910505.
שבת: פישביין, רח׳ חפץ חיים 6, טל׳ 911541.
● רמת השרון
שישי: אלרם, רח׳ סוקו־לוב 87, רמת השרון.
● הרצליה
שבת: בריאות, רח׳ סוקו־לוב 69.

לוח מועדי התרמת הדם בתחנות מגן דוד אדום
שישי: בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים 8—12; ת״א, חיפה, אשדוד 8—12.30.

מטוסים

● נוחתים: מארום 245 מבוקרסט 10.20; אלאימליה 738 מרומא 13.30; ט.ו.א. 880 מניריורק ואתונה 14.30; ט.ו.א. 810 מבומבי, מארום 1332 מרומא 16.35; סוויסאייר

● ממריאים: מארום 246 לבוקרסט 11.20; אלאיטליה 739 לרומא 18.25; ט.ו.א. 810 לבומביי ובנגקוק 17.50; סוויסאייר 1333 לציריך 18.25.
מציריך 17.20; בריטיש איירווים 484 מלונדון 20.10; סוויסאייר 336 מציריך ד׳זנווה 20.15.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

רכבת

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 14.14, 12.48
● לחיפה 7.04, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה 7.40
מתל־אביב
● לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00
● לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, 13.46. במוצ״ש 19.00.
● לנהריה *8.00, 12.20
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52
● לדימונה 8.54, 12.52
מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50
● לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.33, *13.23. במוצאי שבת 19.00.
● לבאר־שבע ודימונה 6.42
● לנהריה 6.33, *9.08, 13.49
מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00
● לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43
מבאר־שבע
● לירושלים 6.14, 13.17
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17
● לחיפה 6.14
מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47
● לתל־אביב ולחיפה 6.14
● לבאר־שבע 6.14, 12.47
* רכבת מהירה

רופאים

תל־אביב והמרכז
ד״ר זר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד״א, טל. 614333 שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל׳ 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ״ח „מכבי"
תל אביב שישי: (מ־14.00 אחה״צ עד 07.00 בבוקר למח־רת) מד״א טל׳ 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד״ר מרק זונה (כל־לי), החשמונאים 4, טלפון 248228; ד״ר כהן פבוס (יל־דים), מוזיר 3, טל׳ 443287; מ־13.00 אחה״צ עד 07.00 ב־בוקר מד״א טל׳ 101.
גוש דן
שישי: (מ־14.00 עד 19.00) ד״ר פוטשקין (כללי), רמת־גן, הראה 4, טל׳ 744364; גב׳ ד״ר בוגחוסקי (ילדים), ר״ג, הרצל 43, טל׳ 738591; (מ־19.00 עד 07.00 בוקר) רו־פא תורן במד״א, ר״ג, הגלגל 42, טל׳ 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד״ר עיני (כללי) ר״ג נחניאלי 5, טל׳ 796348; גב׳ ד״ר ניסנבאום (ילדים), ר״ג, אהרונסון 23, טל׳ 769377; (מ־20.00 עד 07.00 ביום א׳) רופא תורן במד״א, ר״ג, ה־גלגל 42, טל׳ 781111.
בת־ים: טל׳ 863333.
חולון: טל׳ 843133.
לוד: טל׳ 962133. מ־19.00 ביום ו׳ עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א׳.
קרית־אונו: מד״א 4־781111.
פתח־תקוה: טל׳ 912333.
הרצליה: טל׳ 981333.
ראשון־לציון: טל׳ 942333.
קופ״ח „מאוחדת"
תל־אביב: מד״א, טל׳ 101.
גבעתיים: מד״א, טל׳ 781111.
בת־ים: מד״א, טל׳ 863333.
חולון: מד״א, טל׳ 843133.
קופ״ח „לאומית"
תורנות לילה בכל סניפי מגן דוד אדום ברחבי המדינה.

נתניה והשרון
קופ״ח „מאוחדת"
נתניה: מד״א, טל׳ 2333/4.
רמת־השרון: מד״א, 981333.
הרצליה: ד״ר טרילינג 930230.
כפר־סבא: ד״ר קראוס 925772.
הוד־השרון: ד״ר רסן 924133.
אבן־יהודה: ד״ר כץ, 99439.
קופ״ח „מכבי"
נתניה: מד״א, טלפון 923333.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל׳ 254530; ד״ר פרידמן (כללי וילדים), רח׳ הלל 43, טל׳ 524922; בקריא: רח׳ יצחק שדה, טל׳ 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.
קופ״ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טל־פון 254530.
קופ״ח „מאוחדת"
נצרת: ד״ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: מקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
נהריה: מד״א, טל׳ 923333.
כפר תבור: ד״ר א. קולה, טל׳ 37212.
קופ״ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה, מד״א, טל׳ 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר): מד״א טל׳ 101.

ירושלים
קופ״ח „מכבי"
שרות לילה
מד״א, טל׳ 523133. שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל׳ 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ״ח „מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד״א, טלפון 54122/4.

רחובות והדרום
קופ״ח „מכבי"
רחובות: מד״א, טל׳ 951333.
אשדוד: מד״א, טל׳ 22222.
ערד: מד״א, טל׳ 057-97222.
קופ״ח מאוחדת"
רחובות: מד״א, טל׳ 951333.
ראשון־לציון: מד״א, 942333.
רמלה: מד״א, טל׳ 961027.
אשדוד: מד״א, טל׳ 22222.
באר־שבע: מד״א, טל׳ 78333.

בתי־חולים
ירושלים
שישי — „ביקור חולים" (ילדים), „שערי צדק" (פני־מית); „הדסה" (כירורגית מוח, א.א.ג., נשים, עינים, כירורגית).
שבת: „שערי צדק" (יל־דים); „ביקור חולים" (נשים); „הדסה" (פנימית, כירורגית מוח, א.א.ג., עינים, כירור־גיה).
תל־אביב
שישי: „הדסה" (פנימית).
שבת: „איכילוב" (פנימית).
חיפה
שישי: רמב״ם (כירורג, תאו־נות, פנימית, ילדים, עינים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ו־לסת); רוטשילד (גיניקולוג־יה).
שבת: „רוטשילד".

הבישול המשובח

הבישול המשובח

סדרת הפאר של ספרית מעריב
מבוססת על סדרת מאכלי עמים של TIME LIFE

עורכת הסדרה ומרשמים ישראליים
ליליאן קורנפלד

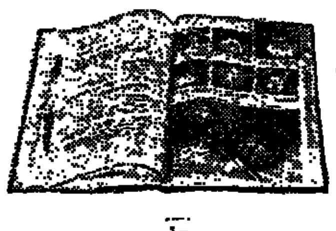

AU GOURMET

הבישול המשובח

כרך ראשון: **מעוררי תיאבון ● מרקים ● מנות ראשונות**
כרך שני: **תוספות ● מנות עיקריות**
כרך שלישי: **עוגות ● מנות אחרונות**

מחיר שלושת ספרי הסדרה במלואה —.105 ל״י
מחיר ספר יחיד —.38 ל״י
* המחיר לתקופה מוגבלת בלבד.

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות תלוש זה

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב 3.1.75
הריני מזמין בזה את ספרי הסדרה הבאים:
☐ כרך ראשון — מעוררי תיאבון • מרקים • מנות ראשונות
☐ כרך שני — תוספות • מנות עיקריות
☐ כרך שלישי — עוגות • מנות אחרונות
מצ״ב המחאה ע״ס.........ל״י מס׳.........
בנק......... שם.........
כתובת.........
תאריך......... חתימה.........

סדרת ספרי בישול הפותרת את כל בעיות התפריט: לחג, לשבת, ליום חול, לקבלת אורחים וכן מבחר מגוון של עוגות, חטיפים, למסיבות ולכל מאורע משפחתי.

סדרת ספרי בישול צבעוניים המוציאה אותך מתוך השיגרה ומחדירה עניין חדש במטבחך.

סדרת ספרי בישול המביאה לביתך, לבד ממאכלים ישראליים גם מבחר מתכוני העולם: מהונגריה, צרפת, נורבגיה, טורקיה, מצרים, תימן ועוד. מיגוון מאכלים העושים כל עקרת־בית לאשף המטבח.

סדרת ספרים המבוססת על סדרת מאכלי העמים של TIME-LIFE ומותאמת לתנאי הארץ ע״י עורכת הסדרה — **ליליאן קורנפלד.**

„תן כותרת"

בתחרות תן כותרת שנערכה ביום 26.7.74 על ידי המרכז לשרותי התנדבות
זכה בפרס מר גור־אריה פלטר מנוה־מונסון.
הסיסמה שנבחרה משולבת בתמונה
המרכז לשרותי התנדבות

חיים שמי השקעות בע״מ
קבלן בנין
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־תקוה
ע״י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים
כוללים: מעלית ✶ מים חמים מרכזי 3 כווני אוירה, כניסה מפוארת
פרטים במשרד: רח׳ הגנה 15, פ״ת, בשעות 17—19 אחה״צ — טל. 912015.

המועצה המקומית עומר
מכרז מס׳ 1/75
המועצה המקומית עומר מזמינה בזה קבלנים להגשת הצעות מחיר
לביצוע תיקוני כבישים ומדרכות בשטח היישוב
את ההצעות יש להגיש עד ליום 9.1.75 שעה 12.00. תכנית עבודה והוראות לביצוע אפשר לקבל במשרד המועצה המקומית.
המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
גבר בצלאל, ראש המועצה המקומית

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים
פרסומים בנושא הפלסטיני
✶ האמנה הפלסטינית ומשמעות
מאת: פרופ׳ י׳ הרכבי
✶ המדיניות הדמוקרטית הפל־סטינית כמטרה מדינית של הפלסטינים, מאת: פרופ׳ י׳ הרכ
✶ מדיניותה של הממשלה (הצהרת רה״מ בכנסת בעת הצגת הממשלה החדשה)
✶ הודעת רה״מ בכנסת, לאח ועידת ראבאט
להשיג ללא תשלום על פי פנייה א המקומות הבאים:
● מרכז ההסברה, רח׳ הסורג 2, ירושלים
● מרכז ההסברה, רח׳ אחד העם 13, תל־אבי
● מרכז ההסברה, רח׳ קפלן 6, תל־אביב
● מרכז ההסברה, רח׳ אחד העם 5, חיפה
● מרכז ההסברה, בנין הנגב, ת.ד. 138, באר־שבע

סוחרי וחנויות חרסינה!!!
הגיע משלוח מגרמניה ואיטלי
✶ חרסינה דקורטיבית 15×15 ס״מ
✶ קרמיקה 20×20 ס״מ
✶ פסים שחורים לקישוט 2½×15 ס״מ
גולדשטין, גרוסמן ושות׳ בע״מ
הרצל 75, טל. 662180 • קבוץ גלויות 108 — חי

לאחר 20 שנה בשער הנבחרת - החליט קניג למסור מקומו ל„דור הבא"

מאת אורי ירדן

לא רבים הם הספור־טאים שרשמו לעצמם ב־ארץ קריירה מזהירה, שנמשכה למעלה משתי עשרות שנים. אחד מ־אלה הוא ד"ר מיכה קניג בן ה־37, שלאחר למעלה מ־20 שנות פעילות ברוכה כשוער כדורמים, החליט בימים אלה כי הגיע זמנו לפ־נות מקומו לדור הצעיר.

„כבר ב־1953, לפני 21 שנה, התייצבתי בשער ה־נבחרת הישראלית בטור־ניר המכביה השלישית, ו־אני שמח לפרוש עתה כ־שאני עדיין שוער סגל ה־נבחרת. מעתה אקדיש את זמני לאימון בלבד", ציין קניג, שהוא כיום מרצה בכיר במידרשה לחינוך גו־פני במכון וינגייט, ומא־מן שחקן בשורות האלופה הפועל גבעת־חיים.

ערב פרישתו יום קניג פניה להנהלת ההתאחדות לספורט לפעול לשיבוץ ישראל במשחקי גביע אי־רופה לאלופות בכדורמים, בדומה לענפי הכדורסל ו־הכדורעף.

„גבעת חיים זכתה ב־אליפות ובגביע ברציפות במשך ארבע שנים — שלוש מהם בהדרכתי. עלי לציין שאצלנו מתייחסים לנושא הכדורמים ברצי־נות בלתי רגילה וכמעט מדעית. לצערי, אין ה־מצב כך ביתר הקבוצות בארץ, ולכן הגיע הזמן שלקבוצה האלופה יהיה אתגר רציני יותר".

כדורמים

בשלוש שנות פעילותו של קניג בגבעת חיים, שיחקה הקבוצה בדיוק מאה משחקים — מהם זכתה ב־95 נצחונות (מ־תוכם 16 בנצחונות בינ־לאומיים), שלושה תיקו ו־נוצחה רק בשני משחקים.

ד"ר מיכה קניג

בגבעת חיים (איחוד) הפך הכדורמים ל„שיגעון של הכלל". בקיבוץ פוע־לות ארבע קבוצות לגיל־אי 10, 14, 18 ובוגרים (גם קבוצת הנוער היא אלופת המדינה תואר ש־רכשה מבלי להפסיד), ו־אם במשחקי בית נוכחים כ־400—500 צופים, שהם למעלה מ־50 אחוז מחברי הקיבוץ, למעלה ממאה חברים יוצאים ללוות את הקבוצה לכל משחקי־החוץ שלה.

הקבוצה מתאמנת בער־נה הבוערת יום־יום ול־רשותה בריכה מחוממת המכוסה באוהל ענק ב־תקופת החורף, וכן הוקם למענה חדר כושר.

הקייץ קיימה הפועל גב־עת־חיים מסע תחרויות ב־הולנד ובגרמניה — ותוך 14 יום שיחקה ב־12 מש־חקים, מהם ניצחה בעש־רה. היא זכתה בטורניר בהולנד וסיימה שלישית בטורניר גדול בגרמניה, שבו נטלו חלק 8 קבוצות מצטיינות. גבעת חיים נוצ־חה רק על ידי קבוצת „בראונשווייג", מצמרת ה־ליגה הגרמנית.

שישה משחקני גבעת־חיים נימנים על סגל ה־נבחרת: ציון רוזנברג, עודד רוזנפלד, עוזי לס, דב קרול, בני לנג ומיכה קניג. יתר חברי הקבוצה האלופה הם: גבי ורד, יגאל מוהר, ירון דרייפוס, דויד שמש, איתן כרמי, עמרם לנדסברג, אייל אייד־נר, שאול שוחט וגרשון שפע. מנהלה: מיקי הדר.

כאמור, חלומו הגדול של ד"ר קניג, הוא שילוב האלופה הישראלית בגביע אירופה. „באליפות העו־לם בבלגראד נוכחנו לדעת שמול ה„אריות" אין לנו כל סיכוי, ועל כן מקו־מנו בגביע אירופה לקבו־צות דרגה ב' וכן באלי־פיות אסיה. על כן יש להצטער שהנבחרת לא נסעה לטהרן".

התקפה של נבחרת הנוער הרומנית על שער נבחרת מערב־גרמניה, במשחק התיקו (0—0) במסגרת טורניר הנוער הבינלאומי הנערך השבוע בתל־אביב. ביום ב' תתמודד ישראל עם רומניה במאבק המכריע על המקום הראשון והשני בטורניר. נורווגיה תיפגש עם מערב־גרמניה — על המקום השלישי.

(צילם: א. זיסקינד)

הידרדרותה של „ארסנל"

ליגה אנגלית

מאת י. פינקלשטיין, סופר „מעריב" בלונדון

כאשר חזיתי בקבוצת „ארסנל" וניסיתי להבין מדוע היא נמצאת באזור הנשירה של הליגה האנגלית הראשונה בכדורגל, נתקלתי בשתי העלומות: מדוע קרה הדבר, ששחקנים אשר רק לפני מספר חודשים, היו כה כוכבים דינמיים, הם עתה חלשים וחסרי תועלת? ומדוע, מנהל קבוצה כה נבון ואינטליגנטי כמו ברטי מי, ישלה את עצמו באמור לכמה מן הסיבות שהביאו לשקיעת הקבוצה?

ראשית, הבעיה העיקרית של הקבוצה היא ההגנה. „ארסנל" נודעה כ„ארסנל בת המזל" גם בימיה הגדולים, כאשר היא שלטה בכדורגל האנגלי וברשותה היו כוכבים נפלאים כמו אלכס ג'יימס וקליף באסטין.

היא היתה מסוגלת לספוג כל מספר של התקפות מצד היריב, ואז לפתח פריצת־פתע ולהשיג את כל השערים החיוניים.

כיום ההגנה היא רופפת. ה־שוער ריבר, אשר החליף את בוב וילסון (משמש עתה כ־פרשן הטלוויזיה ברשת ה־בי.בי.סי.) מסוגל לבצע הצלות נהדרות, אבל הוא חסר את היכולת להעניק בטחון לחבריו בהגנה, כפי שעשה וילסון.

בעיית הבלם

לאחר מכן, קיימת הבעיה של הבלם. „ארסנל" לא הצ־ליחה למצוא מחליף משביע רצון לפרנק מקלינטוק. תחילה רכשה את ג'ף בלוקלי, תמורת 200 אלף לירות שטרלינג מ־קבוצת „קובנטרי", אולם עד מהרה התברר כי הרכישה מה־ווה כשלון.

יתר על כן, הקבוצה מכרה את מקלינטוק תמורת סכום אפסי לקבוצת „קווינס פארק ריינג'רס". מקלינטוק היה בלם נפלא ו„קפטן" הקבוצה, ועד היום חשה „ארסנל" בהיעדרו.

כתוצאה מכך, חסרה ההגנה יציבות, שבזכותה נתפרסמה כל כך „ארסנל". שורת הרצים נע־דרת את הדחף והשאיפה, למ־צות את המאכסימום מן החלו־צים.

רכישתו של הבלם טרי מאנ־ציני מקבוצת „קווינס פארק ריינג'רס", תמורת סכום של 20 אלף לירות שטרלינג, היוו־תה הימור. זהו שחקן גאה, הבולט בשדה בקרחתו הנוצ־צה, אולם אין הוא נראה להיות בלם כה בטוח, כפי שבלם של „ארסנל" צריך להיות.

ישנה חולשה יסודית בשורת החלוצים, ואני מופתע שה־מנהל ברטי מי, אינו מבחין בה כנראה. בשנים האחרונות, היה אחד מגורמי ההצלחה של קבוצת „ארסנל", האיום הכפול שהציב הצמד ג'ון רדפורד — ריי קנדי.

צמד־חמד קנדי—רדפורד

היה זה השילוב רדפורד—קנדי, שעזר לקבוצה לזכות ב־אליפות הליגה ובגביע האנגלי, בעונה אחת.

ריי קנדי אינו כדורגלן ג־דול, אבל הוא בנוי היטב ובעל בעיטה טובה לשער. העיקר — הוא ורדפורד שיחקו כיחידה אחת, חלוץ מרכזי כפול.

„ארסנל" מכרה את קנדי ל־קבוצת „ליברפול", תמורת 200 אלף לישט"ש, וקנתה את בריאן קיד מקבוצת „מאנצ'סטר יו־נייטד", תמורת פחות מ־100 אלף לישט"ש.

זו נראתה עיסקה גדולה, מ־שום שקיד הינו שחקן טוב יותר מאשר קנדי, וכיום הינו מבקיע השערים הראשי של „ארסנל".

אבל הבעיה היא שהוא כדו־רגלן אינדיבידואליסט, ולרד־פורד המסכן יש עתה עונה דלה, משום שחברו אינו עוד.

לרוע המזל, באה מכה זו יחד עם הנסיגה בכוחו ובכשי־רונו של אלן בול, לשעבר כוכב נבחרת אנגליה. הוא החלים פעמיים משבר ברגלו, אבל שוב אינגו אותה פצצה לסנה ולהסת, בשורת החלוצים, כפי שרגיל היה להיות.

„ארסנל" קיוותה שעל ידי רכישת אלכס קרופלי, הקיצוני הסקוטי הבינלאומי, תמורת 175 אלף לישט"ש מקבוצת „היברני־אן", היא תצליח להחזיר מחץ מחודש לשורת חלוציה. אולם שוב לרוע המזל, כמו כוכבים סקוטים רבים אחרים, נזקק קרופלי לזמן כדי להתאקלם ב־כדורגל האנגלי, הדורש מהי־רות וכוח רבים יותר מאשר בסקוטלנד.

ראיתי את קרופלי בפעולה, והקשיתי להאמין שחקן זה הוא כדורגלן בינלאומי. כל כ־דור שני העביר לשחקן יריב. הוא היה ללא ספק פחות יעיל מהכדורגלן שאותו נועד להח־ליף — ג'ורג' ארמסטרונג ה־קטן, שליבו הגדול היה הסיבה לשערים רבים שכבשה „אר־סנל".

ברטי מי מסביר את כשלונות קבוצתו העונה, באמרו שה־קבוצה עוברת עתה מסגנון משחק אחד למשנהו, ומקבלת זהות חדשה. הוא מודה, כי כמה משחקניו אינם מסוגלים לשחק כפי שעשו. אולם היה עליו להודות, כי עדיין לא הצ־ליח להחזיר את האיזון שהיה ב„ארסנל", בעזרת שחקני ה־רכש החדשים שלו.

הבעיות שהתעוררו עם צ'אר־לי ג'ורג', שחקן שלפיהם חכר־פות הסתבך בצרות עם השופ־טים בשל מזגו הסוער — לא הועילו ל„ארסנל". צ'ארלי הר־צב עתה ברשימת העברות, אבל „ארסנל" איננה יכולה לאפשר לו ללכת.

ובכל זאת, אני מסכים עם ג'ו מרסר, לשעבר ה„קפטן" הגדול של „ארסנל", וכיום מנהלה הכללי של „קובנטרי", כי „ארסנל" לא תרד לליגה ה־שניה.

אמרתי זאת קודם לכן, ואני חוזר על כך. מרסר אומר, כי ירידתה של „ארסנל" תהיה אפילו יותר דמיונית, מאשר נפילתה של „מאנצ'סטר יונייטד".

אולם כאשר „לוטון־טאון" ו„קארלייל" מתרבות להיכנע, תצטרך „ארסנל" להלחם היטב וקשה, כדי להשאר בליגה ה־ראשונה.

מעריב לספורטאים

קבוצות מחפשות שבת את הבכורה

מאבק על תואר המובילה יושפע מביתיותן של 3 שונות בטבלה ✶ שמשון יוצאת לאשדוד לפגוש שם בית"ר ירושלים ✶ עדיפות לנתניה על אורחתה, הכח חיים קשים צפויים לכפר־סבא — נגד באר־שבע

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

חמש קבוצות הצמרת של הליגה הלאומית בכדורגל ייחפשו מחר, במחזור ה־14, הבכורה. לכל החמש — שמשון, נתניה, כפר־סבא, חיפה ובאר־שבע — יש סיכוי ממשי להיות המובילה במוצאי־שבת.

...בק השבוע על תואר ...לה (הזמנית) יושפע ... מביתיותן של שלוש ...וגות בטבלה, ממשחק ...ת היחיד (כפר־סבא — ...שבע) ומתוצאות מפתי־ מקריות.

שמשון, הצועדת זו ה־שניה ברציפות בראש ...ה, תנצח באשדוד את ...ר ירושלים — כי אז ...זה שיעשו ארבע הקבו־ הדולקות אחריה, ישפיע על הדירוג הפנימי בצמ־ כאחורי גבם של השמ־ ...ם. „על הנייר" — סיכוי ...יי שמשון לנצח, אלא אם ...יישבו הבית"רים ישחק, בשבת בהודה, ואז הם ...ים להפתיע.

... בית"ר ירושלים תכפה על שמשון, יהיה ל־ המובילה (רק לאחת, ...ת ולכפר סבא סיכוי לה־ ...) — בתנאי שינצחו ב־ ...יהן בתוצאות גבוהות. ... שמשוני יקל עליהן את ...ימה. אבל, האם כבר ...זה הפסד שמשוני? ר־ ...ה וכפר־סבא — האמנם ...?

...לופה, נתניה, יש עדי־ על־פני אורחתה, הכח־ ר"ג ולכן — אם לא ... הפתעה גדולה — תצ־ ...נתניה עוד שתי נקודות. לכפר־סבא צפויים „ה־ קשים", במשחקה הביתי ... הפועל באר־שבע, שגם ...„פוזלת" אל הפיסגה. ב־ ...ק מעניין זה יעמדו חלו־ ...כפר־סבא למבחן מול ה־ ... הבאר־שבעית, המפתח ...ה בליגה הלאומית (ספ־ ...שה שערים בלבד).

... הפועל חיפה מצפה ל־ התפתחויות חיוביות לגביה, במאבקה בצמרת. אבל לחלו־ציה התכליתיים (יחד עם ה־אלופים — מחזיקים בשיא ההבקעה) תהיה מלאכה קשה בחדרה, מול הפועל המקומית המסוגלת לנצח בביתה כל קבוצה. אם חיפה תופתע וה־מובילות ינצחו — ייגנזו זמ־נית שאיפותיה לזכות באלי־פות.

חמש „רצוחי" לאליפות — ושלוש נאבקות על קיומן ב־ליגה הלאומית. בצמרת יש אפשרות לחילופי גברי —

ליגה לאומית

טבלת הליגה הלאומית (לאחר המחזור הי"ג)

1.	שמשון ת"א	8—16	19
2.	מכבי נתניה	15—21	18
3.	כפר־סבא	12—17	18
4.	הפועל חיפה	11—21	17
5.	באר־שבע	6—13	17
6.	הפועל י־ם	10—15	14
7.	הפועל חדרה	12—14	14
8.	בית"ר י־ם	12—13	12
9.	הפועל פ"ת	13—14	12
10.	מכבי יפו	15—14	12
11.	הכח־מכבי ר"ג	19—15	12
12.	מכבי ת"א	13—11	11
13.	בית"ר ת"א	17—14	11
14.	בני־יהודה	17—7	8
15.	מכבי פ"ת	20—6	7
16.	הפועל ת"א	16—5	6

אין בהחתית כל סיכוי לאחת מן השלוש להיחלץ מתהום הסכנה. אבל בני־יהודה, „ה־מובילה" בהחתית, עשויה לנ־שום לרווחה (לזמן קצר, ל־פחות), אם תנצח בהר ול־עומתה ינצחו מכבי פ"ת ו־הפועל ת"א.

שלוש הקבוצות הללו (כל אחת מהן ניצחה פעם אחת בלבד וחלוציהן כבשו פחות שערים מכאר הקבוצות) מ־בקשות כמובן להפתיע ו־אף שסיכוייהן לעשות זאת אינם רבים — אין יריבותיהן רשאיות לזלזל בהן.

...ביחוד לא מכבי ת"א (גסלה נקודה אחת בלבד ב־חמשת משחקיה האחרונים!), שנדרדרה אל „הקו האדום", ויודעת שאם לא תתאושש — תסתבך בתחתית. היא עדיין טובה ומנוסה מיריבה מחר, מכבי פ"ת, אך במשחק כזה יש המגדירים אותו כמשחק תחתית מובהק...) אין כל ערובה שת"א תנצח — ביחוד אם מכבי פ"ת תאבק בכרך רב.

גם במשחק השני ב„בלומ־פילד" יהיה עימות תל־אביבי — פתח־תקואי, שבו מצור־בת האחרונה בטבלה, הפועל ת"א, אורחתה, הפועל פ"ת, כבר התאוששה השבת מ־סידרת כשלונותיה והיא מוע־מדת לנצחון. אך לא נופתע אם תהיה... הפתעה.

„הצלע השלישית" בהחתית, בני־יהודה, מייחלת לתיקו ב־מגרש קטמון. אם תשיגו, מול הפועל ירושלים, תהיה זו הפתעה. אבל קשה להניח שבני־יהודה יצליחו למנוע נצחון ירושלמי — אלא רק ביום טוב שלה ובמשחק חלש של הירושלמים.

למכבי יפו וביה"ר תל־אביב, שיתמודדו בראשון־לציון, ברור כי זו שתנוצח מחר, עלולה להדחק אל ה־תחתית. לכן, צפוי מאבק נמ־רץ וביה"ר, שנבלמה השבת (בהרכב חסר...) בידי השמ־שונים — תנסה להתאושש, לתקן את הרושם ושוב לק־צור תשואות מאוהדיה.

✶ מייק מאקאלוסו, כדור־סלן הקבוצה המקצוענית „יש־ראל סאברס", נקע אתמול קרסול ימינו, בעת אימון ש־ערכה הקבוצה ביד־אליהו, ו־קיבל טיפול בבית החולים „איכילוב".

ישראלית ניצחה בתחרות סקי בסט. מוריץ

ישראל זכתה השבוע — בפעם הראשונה — בנצחון בתחרות סקי־בינלאומית שנערכה בסט. מוריץ, שוויץ.

בתחרות המיועדת לנוער וילדים, ניצחה נורית כהן, בתו של מפיק הסרטים ארתור כהן. אשתו, נעמי היא בתו של מנהיג המפד"ל המנוח, מי שהיה שר הפנים משה חיים שפירא ז"ל.

גם את המקום השני נטל ישראלי — מארכוס, אחיה של נורית כהן.

התחרות נערכה לרגל השנה האזרחית החדשה — באתר הנופש המפורסם שאירח לפני 50 שנה את אולימפיאדת החורף הראשונה.

לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

על חדרה — הפועל חיפה
על ירושלים — בני יהודה
ה"א — מכבי פ"ת (13.00)
על ת"א — הפועל פ"ת (14)
סבא — הפועל באר־שבע
נתניה — הכח־מכבי ר"ג
שון ת"א — בית"ר ירושלים (אשדוד, 14.00)
י יפו — בית"ר תל־אביב (הפועל ראשל"צ, 14.00)

ליגה א' צפון

על רמת־גן — הרצליה
נצרת — בית"ר נתניה
על צפת — סירת הכרמל
ת שמונה — מכבי חיפה
יאל — קרית אתא (12.15)
הרצליה — הפועל נהריה
על טבריה — הפועל עכו
חדרה — הפ' נתניה (10.30)

ליגה א' דרום

יעקב — הפועל בית־שמש
ים — מרמורק (10.30)
על רמלה — הפועל ראשל"צ
יפו — הפועל אשדוד (רמת עמידר, 10.30)
על יהוד — הפועל דימונה
על לוד — בית"ר רמלה
בי שעריים — רמת עמידר
בינה — הפועל חולון

ליגה ב' צפון א'

על העמק — מכבי טבריה
הפועל חצור — קרית חיים
מגדל כרום — הפועל אפיקים
בית"ר ק. שמונה — בית־שאן
כפר רופין — טבעון
תל חנן — מכבי חצור
נצרת עלית — בית"ר נהריה
אחי בני נצרת — בית"ר טבריה

ליגה ב' צפון ב'

גבעת חיים — מכבי השרון
בית אליעזר — פרדס חנה
בית"ר בנימינה — מחנה יהודה
מכבי זכרון יעקב — קרית ים
רעננה — בית"ר דב
טייבה — הפועל בנימינה
מכבי ביאליק — גבעת אולגה
גבע הכרמל — עפולה

ליגה ב' דרום א'

מכבי חולון — כפר שלם
ראש העין — מכבי השקמה
אור יהודה — בית"ר לוד
קרית אונו — מכבי יהוד
בית"ר ר"ג — עליה כפ"ס
כפר קאסם — בית"ר בת־ים
בית"ר חולון — גבעתיים
הפועל צפון — בית"ר הרצליה

ליגה ב' דרום ב'

מכבי קרית־גת — מכבי יבנה
מכבי באר־שבע — אופקים
הפועל אשקלון — מכבי י־ם
אילת — קרית מלאכי
בית"ר אשדוד — ירוחם
שכון המזרח — בית"ר אשקלון
מרחבים — בית"ר באר־שבע
מכבי רמלה — הפועל קרית־גת

כדורסל

ליגה לאומית

מגידו — הפועל תל־אביב
בית"ר ירושלים — מכבי חיפה
הפועל רמת־גן — גבעת־ברנר
גבת־יגור — מכבי רמת־גן
עפולה — הפועל ירושלים
(כל המשחקים — הערב ב־8)

ליגה ארצית צפון

נהריה — אשדות־גולן (8)
רמת הכובש — מעוז חיים (8)
הרוד־גבע — מכ' מוצקין (7.30)
טבעון — יזרעאל (7.30)
כנרת — בית אלפא (7.30)
כפר ויתקין — גן שמואל (8)

ליגה ארצית דרום

הפועל פתח־תקוה — מכבי פ"ת
מכבי דרום — מכבי נתניה (7)
מכבי חולון — גת
הפועל אריה — מכבי רחובות
מכבי ירושלים — בית"ר ת"א
אשקלון — הפועל חולון
(השעה הראשית — הערב ב־8)

משקולות

תחרות ליגה א' מחוז השרון בהרמת־משקולות תהיה הערב ב־8 בבית ההסתדרות בפרדס־כן.

אופניים

מירוצי שדה לבוגרים ולנוער במסגרת אליפות ישראל באופ־ניים יתקיימו מחר ברמלה.

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים
פרסומים בנושא הפלסטי
סוחרי וחנויות הרצינה
גולדשטין, גרוסמן ושות'

הטובים ביותר - לפסגה!

"זניט" הוכיחה שוב כי היא הטלויזיה הנמכרת ביותר והטובה ביותר בארה"ב:

"זניט" מכרה:

ב-1972 2,043,300 מקלטים
ב-1973 2,655,250 מקלטים
ב-1974 3,356,470 מקלטים

נדמה לנו שכדאי לך לדעת כל זאת לפני שאתה רוכש מקלט טלויזיה.

בחירתם של עשרות מיליוני אמריקאים היא ההמלצה הטובה ביותר שאתה יכול לקבל על טלויזיה "זניט".

זניט - הטלויזיה עם "מעגל הקסמים"

ZENITH® *The quality goes in before the name goes on®*

מעריב ספרות · אמנות · ביקורת

תלמוד הוצאה חדשה — צורך?

מאת הרב עדין שטיינזלץ

חיבת פירוש חדש לתלמוד, הוצאתה של ורה חדשה לגמרי של התלמוד — דברים נשמעים כדבר בעל מאין כמוהו. כה ם הם. הספקות, הבעיות והערעורים מ־ ב ומחוץ כאשר נגש אדם לעבודה מעין ועם זאת, ברור כי פרשנות חדשה ל־ נוד תהיה בעצם אחד הדברים השגורים צויים ביותר, דבר הנעשה בכל הדורות ידי אלפי אנשים. ביסודו של דבר כל ש ישיבה האומר שיעור בתלמוד, כל מ־ המלמד את הגמרא לתלמידיו, כל אב ומד פרק אחד עם בנו הקטן — כל אלה קים בפועל באותה עבודה עצמה: בפר־ ית חדשה לתלמוד. עם כל מה שנכתב על למוד, ובמשך הדורות נכתב הרבה מאד, אר הספר ביסודו „תורה שבעל פה". הד־ מד בעצם הווייתו אינו בבחינת ספר מוג־ ושלם שאפשר לקרוא בו בקלות, בעצם הוא אלא ראשי פרקים של התורה ש־ ל פה, אתגר מתמיד בבחינת „ואידך זיל ור". ודבר זה קיים לא רק בדרגות ה־ יונות של למוד אלא אף לגבי מתחילים אף הם נתבעים להשלים את המשפטים קוטעים, להשלים את הרעיונות שרק ברמ־ להבין את ההקשר ועוד ועוד. וכדי לסייע ל אלה מפרש המורה את הדברים, מוסיף רחיב, מבאר ומלבן.

אף פירוש חדש זה צמח מן ההוראה בעל ה, ובמובן מסוים אין כוונתו אלא להיות פין שעור של המסורה בעל פה — אשר נב־ בה ונדפסה, כדי שתוכל להגיע לקהל רחב תר. עם הפירוש התעורר גם הצורך להד־ יא מהדורה מחודשת של גוף התלמוד — פיסוק, בניקוד ובשכלול אמצעי עזר מרו־ ים אחרים. אף כאן הדרך איננו חדש, ד־ מעשה נעשה בכל הדורות. מאז הדפסתו ה־ אשונה של התלמוד, שנים אחדות לפני רוש היהודים מספרד, היה נסיון מתמיד של ל מהדיר להוסיף ולשכלל את ההוצאה, ל־ שותה נוחה יותר ובהירה יותר, להוסיף ה פירושים נוספים ולשכלל את הקיימים. קורא בספר המעניין „על קורות הדפסת ה־ למוד" לנ. נ. רבינוביץ, יכול לעקוב אחרי מאמצים בלתי פוסקים, שנעשו בכל הדורות כל הארצות, להתגבר על הקשיים הטכ־ ים ולהוסיף לתלמוד כל הנדרש להקלת שימוש בו. אותם קשיים טכניים הם שמנעו, משל, פיסוק שלם של התלמוד. כאשר ב־ בייה ובמהדורות שונות היו סימני פיסוק, כגון סימני המקרא, וכאשר במהדורות שונות החלו להכניס ניקוד חלקי לפחות, כדי להב־ היר נקודות הצריכות ביאור.

ודאי שעולה השאלה־הקושיה: וכי פירוש רש"י אינו טוב, וכי אין מהדורות התלמוד הקיימות טובות למדי? אולם לעולם אין פירוש ומהדורה שאינם צריכים עדכון בבחינת הדורות. כל העוקב אחרי תולדות ספרי הפסק הגדולים רואה כיצד מתעורר הצורך, פעם בפעם, לסדר מחדש את החומר הקיים, למיין אותו, ואף לכתוב מחדש את הדברים בנוסח שיהא נהיר לבני הדור. לכן הדרך אל הרמ־ ב"ם, מן הרא"ש אל ה„טורים", מן השולחן ערוך אל פירושיו ואל „חיי אדם" ו„קיצור שולחן ערוך".

ומי לנו גדול מרש"י, שאמר לנכדו הרשב"ם שאילו היה לו זמן היה צריך לכתוב את פירושיו מחדש „לפי הפשטים המתחדשים בכל יום"? שכן בכל עת מתחדשים דברים, בכל דור משתנה הסגנון, בכל דור עולות בעיות חדשות — והדורות המתמעטים הול־ כים וצריכים יתר ביאור ויתר הסבר.

ואם בכל הדורות כן — בדורנו שלנו על אחת כמה וכמה. לצערנו מצויים אנו בדור שעבר תהום גדולה של מרד ושל הרחקות מן המקורות, כאשר שוב אין כל עם ישראל כולו יונק בפשטות ובטבעיות ממקורות חייו האמיתיים, וכאשר כמעט הכל (ובכלל זה גם רבים שהם שומרי מצוות ומסורה) שוב אינם מעורים ביהדות כמו הדורות הקודמים, ומשום כך. כה שהיה לבני דורות קודמים בבחינת תוספת־שכלול, בבחינת מיותרה במובן מסוים — נעשה צורך דחוף ולוחץ. בעוד המקרא נלמד וידוע (לפחות בחלקו) הרי אוצרות ה־ תורה שבעל־פה, שהם הוא השדרה של ה־ קיום היהודי נעשו רחוקים זרים, וכמעט בלתי מושגים. הקושי הזה איננו נעוץ רק בקושי הטכני של השפה הזרה, הארמית, ש־ בה כתוב חלק ניכר מן התלמוד, אלא בכל המבנה הרעיוני, בעקרונות, בבחינת היסוד ובדרכי המחשבה. כדי להתגבר על קשיים אלה, קשיים הקיימים לגבי כל אדם (ובכלל זה גם היודעים, ואפילו הלומדים בקביעות) יש צורך לסלק ככל האפשר את מאות המכ־ שולים הללו, להוסיף לפירוש רש"י אותם אל־ פי דברים שרש"י לא הכיר שיש צורך להס־ בירם מרוב פשטותם, לבאר דברים שנאמרו בקיצור, לפרש מושגים ובוחנים, להבליט את ההקשרים הסתומים, עד שיוכל כל אדם כמעט כל אדם לפתוח את ספר התלמוד ולהבין בו.

כנגד נסיון זה להקל לפשט ולהבהיר אפ־ שר להשכיל את הכוונה: האם אין הספר נעשה קל מדי, פשוט מדי? האם אין מו־ ציאים מן הלימוד הזה את האתגר של החיפוש והבדיקה, את היגיעה בהבנה ואת שמחת ה־ מציאה? אולם, כל האומר כן מוכיח כי לא הגיע להבנה ראויה של מהות הלימוד בתל־ מוד. ההבנה היסודית הבסיסית של פירוש המלים ושל ההקשר הברור איננה ידיעת ה־ תלמוד, אלא היא רק הפנה לקראת לימודו. לימוד התלמוד לא נועד להיות כירוק־מכשו־ לים מעל כלים לא־מובנות. משפטים לא־ ברורים ופיסוק שאינו קבוע — כל אלה הם בסיס שממנו רק מתחילים את הלימוד. ה־ לימוד משמע: הכוונה לציפוי של הדב־

הרב עדין שטיינזלץ

ריס. ההתמודדות עם התכנים, ההשוואה ו־ הבחינה, השאלה והתשובה — עד כדי החד־ הות של הלומד עם החומר שהוא לומד אותו, עד כדי יכולת לעיין בו ולהתבונן אותו, להפיק מתוכו את דקויות המשמעות ואת עקרונות הידיעה. ומשום כך לא רק לאלה שלא למדו כלל, אלא אף לאותם המסוגלים להגיע בעצ־ מם להבנה — יש חשיבות גדולה בכך ש־ מסירים את המכשולים החיצוניים ומסייעים להגיע ביותר מהירות לידי לימוד מעמיק.

הצורך מוליד את הרצון לפתור את הבעיה, אולם כאשר מגיע אדם לעצם העבודה או אז מגלה הוא את הקשיים ואת המכשולים, את הפתויים הצפונים בכתיבתו של פירוש, ב־ הוצאתה של מהדורה כגון זו.

המכשול והפתוי הראשון הם אישיים מאד — בצד אחד רוצה כל אדם להבליט את מה שחידש, את מה שגילה, את הצדדים המפ־ ציינים אותו. אולם כל הדגשה כזו, כל הבל־ טה של חידוש תורה ושל רעיונות חדשים, פוגמים באמיתותה של עבודת הפירוש. לעניין זה יש ללמוד ולחזור וללמוד מגדול המפר־ שים שבכל הדורות, מרש"י. כמוהו צריך ה־ מפרש לנסות ככל האפשר להעלים את עצמו, להסתיר את אישיותו ולתת לדברים לדבר בעד עצמם. כנגד הפיתוי לחדש ולהבריק יש לתת תמיד עדיפות לגופי הדברים, למר־ אה של פשטות גמורה, ליצירת תדמית שה־ דברים „מובנים מאליהם", שבעצם אי אפשר כלל להבין או להסביר באופן אחר. לאחר שעובר המפרש על מאות ספרים ופירושים ומנסה להוציא מתוכם כל דבר שנתחדש ב־ משך הדורות, לאחר שבמקרים רבים נמצאת דרך חדשה להסביר קטע או מלה — עליו להצניע ולהטמין את הדבר בתוך מהלך שוטף של דברי־הפירוש, להבליע את הפתרונות במשפטים ברורים ככל האפשר. עליו לדעת, כי ההבטאה על עמלו אחת היא: הרי זה כל־כך פשוט ומובן. עליו לשמור לעצמו את היגיעה, כי רק מתי־מעט, אותם שעברו ו־ עסקו בדבר לעומקו — יכולים להבין את ה־ קשיים ואת הפתרונות.

בדומה לכך קיים פיתוי אחר — פיתוי ה־ הרחבה והתוספת. בתוך כדי העבודה עולים תמיד רעיונות חדשים, אפשרויות של הוספות ושל שכלולים. וכמה מתבקש לפעמים להו־ סיף עיטור העשוי לשם יופי, קישוט שאינו חיוני, תוספת על גבי תוספת. אולם חובת הצמצום אינה רק חיצונית טכנית אלא היא פנימית ומהותית. יש צורך לשמור בקפדנות מרובה על הגבולות ועל המטרות הראשוניות, וכשם שאסור לחטוא בחסרון כך אין לפגום על ידי יתרות. נסיונות מרובים שנעשו במשך הדורות נכשלו משום שיוצריהם לא עמדו בפני הפיתוי של ההרחבה — ושל הגיבוב. שמירה על הגבולות היא סודה של היצירה, סודו של „מי שאמר לעולמו די".

כמובן, אגב עבודה בנסיון להסביר ולהב־ היר כל מלה ומשפט נתקלים בשפע בעיות, קטנות וגדולות, לגבי דברים שלא נתבארו ולא נתפרשו. דברים רבים הושארו ללא באור, מתוך הנחתם של „הראשונים כמלא־ כים", כי כל זה הוא ברור ומובן ואי־אפשר כלל להרהר בדבר כה פשוט· והנה, כאשר יש צורך לבאר לדורנו את הדברים — יש למצוא פרטים וכללים חדשים לאין ספור. בכל דור מתעוררות שאלות חדשות, או אר־ פני שאלה חדשים, ויש לנסות לכוון את ה־ תשובות בלא הבלטה יתירה המסיחה את ה־ דעת.

להיות חדש מאד ואף על פי כן ישן לגמרי — זהו אתגר מתמיד בכל מלאכת קודש: לצמוח מתוך האילן העתיק ולהיות המשך ישיר לו, בלא סטיה ובלא זרות.

ועל כל אלה — המאמץ להשאר בגבולות המובן והנהיר, בלא לסרבל דברים יתר על המדה — ובכל זאת להכניס את מירב הדב־ רים. פעמים הרבה יש להתחבט במשפט אחד או במלה אחת: האמנם מבוטא במשפט זה כל הצריך להאמר בנושא? ומיד אחר־כך: האם הדברים ברורים ומובנים לכל אדם? להגיע לשלמות במובן זה הוא דבר שמעל לשיעור־קומתו של אדם רגיל, דבר שרק גאוני עולם כרש"י השיגוהו. ובכל זאת — הלא יש להתאמץ ללא הרף, וכמאמר המדרש יש לזכור: „מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי".

בעבודה כגון זו אין אדם היודע וכואב את פגמיה כמו המחבר עצמו. על כל חסרון שיכולים אחרים למצוא ידע הוא בעצמו שבעה — ועם כל זאת, יש להמשיך ולתקן ולעבוד ללא הרף.

האם הושגו כל המטרות שהוצבו לעבודה זו. האמנם מביאים הספרים את התועלת ה־ ראויה ללומדיהם? כה קשה לדעת זאת. ל־ עולם אין להגיע לידי הרגשה של סיפוק ו־ לומר „כי הוא זה" וכך צריך להיות. אולם, עם זאת, אלפי הספרים נמצאים במקומות רבים ושונים, למן שכונות מאה שערים בירו־ שלים עד לקיבוצי השומר הצעיר בגליל, למן שעור בגבעתיים עד לקבוצת לימודים בפינ־ לנד. והרי הדבר מלמד כי לגבי אנשים מסוי־ מים אכן נתקיימה המטרה — עוד לומדים מסוגלים לפתוח את התלמוד כבימי קדם, ל־ הגות בו או לעיין בתוכו ולמצוא עזר ב־ עבודה שהוקדשה למטרה זו — שיהא התל־ מוד עוד פתוח להזין את רוחו של אדם בישראל.

טוח קצר

מאת נ. קלעי

מן העם - אל העם

א. בין הוויה לתחייה

יהודה פרידלנדר, בין הויה לתחיה, מסות על יצירתו העברית של י. ל. פרץ ומבחר מיצירותיו אשר לא כונסו בכתביו, אוניברסיטת בר־אילן, הוצאת „דביר", תל־אביב, תשל"ד, 206 ע'.

המשכיל הישראלי המצוי ממקם, בדרך כלל, את י. ל. פרץ בתוך הפלאיאדה הגדולה של סופרי אידיש, ויש לו על מה שיסמוך. בעוד שבאידיש מצויים כארבעים ספרים על פרץ ויצירתו, לבד מאלפי מאמרים, הרי בעברית מספר המאמרים קטן הרבה מזה, אף כי הוקדשו לפרץ פרקים חשובים כמעט בכל ספרי הביקורת ותולדות הספרות שלנו. מכל מקום, עד צאת ספרו החדש של יהודה פרידלנדר לא נכתב בלשוננו אף ספר ש־ הוקדש כולו לי. ל. פרץ. הרי זו זכות בכורה שאין לזלזל בה.

אבל חשיבות הספר שלפנינו היא לגופו — במה שהוא נותן בידינו; ושבחו — במה שלא ניסה להקיף את הנושא כולו, אלא התרכז בצד העברי של יצירת פרץ עצמה ופתח בזה פתח לדיון מחודש לא רק בפרץ כיוצר רב־אנפין, אלא גם בשאלות היסוד של חקר ספרותנו באחת מתקופותיה המעני־ נות והמעניינות ביותר, בתקופת המעבר בין ספרות ההשכלה לספרות התחיה.

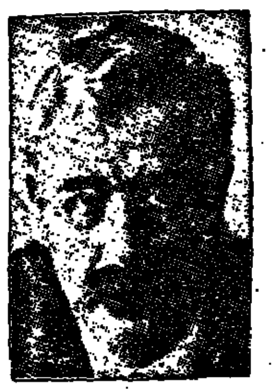

י.ל. פרץ

בחלקו הראשון של הספר, שהוא רצף של מסות על יצירתו העברית של י. ל. פרץ, מעלה המחבר כמה הנחות יסוד התובעות התבוננות חדשה בדיוקן המקובל, כפי שכמעט נתקדש בחוגי ספרות אידיש ובתנועה התר־ בותית והתרבותית שעשתה אותו לה לסמל. ההנחה הראשונה בחשיבותה היא זו המעניקה יתר משקל לכתיבתו העברית והמוכיחה, כי עשייתו ב„לשון הקודש" לא נפסקה למעשה בכל שלבי־יצירתו. „בדיקת כתבי פרץ העלתה, כי הלה לא זנח כלל את השירה העברית במרבית שנות יצירתו (כארבעים שנה)" (ע' 34). ההנחה השניה קובעת יחס שקול מן המקובל בין הצד הרעיוני־חיצוני (המושך לעבר המעמד) ביצירתו לבין הצד האסתטי־ פנימי (המושך לעבר העם). מסתבר, לדבריו של יהודה פרידלנדר, כי אחד התחומים המעניינים והבולטים באישיותו של פרץ הוא דווקא תחום השקפתו על הצד האמנותי המובהק של היצירה הספרותית. הנחה שלי־ שית, שהיא בבחינת אתגר ממש לחוקרי פרץ האידישאיים, מבוססת על בדיקה מחודשת של מהדורותיו העבריות. יהודה פרידלנדר טוען, כי מהדורות אלו, בין שהם נוסח ראשון למה שנודע אחר־כך יותר בנוסחו האידי ובין שהם יצירות שנותרו בעברית — ראויים להערכה גדולה משניתנה להם עד עתה. שלוש הנחות אלו, בהצטרפן זו לזו, מחזירות אותנו אל הדיון העיקרי לא רק בפרץ, אלא גם ברבים מבני תקופתו. גם אלה שהאידיש היתה לשון יצירתם העיקרית מבחינה כמותית — לא פחת אצלם תפקידה של העברית מבחינה מהותית· אין להאיר את המהלך המלא של יצירתם בלא הצד העברי שלה. ואף יתירה מזו: ההזדקקות לכתיבה עברית ביטאה את הרצון לתת זכות בכורה להתמודדות אסתטית טהורה. היא ביטאה את היצר האריסטוקראטי, המתבדל, המפעם בכל יוצר. הנושא של ההתרחקות מהמון העם והמשיכה אליו, בעת ובעונה אחת, מקבל באופן זה את הסימוך הלשוני־הצורני שלו. דווקא כיורשי ההשכלה הצליחו גדולי ספרותנו כפולי־הלשון להגיע באמצעות העברית לפרודיה האירונית או הגרוטסקית בעלת החריפות הביקורתית — הרבה יותר מכפי שהשיגו באמצעות האידיש, שחיזקה באופן טבעי דווקא את הנעימה הסנטימנטאלית, ההומוריסטית או הפולקלו־ ריסטית.

אם לא בא ספרו זה של יהודה פרידלנדר אלא כדי לעורר אותנו למחשבה מחודשת על כך שספרות ההשכלה לא נפסקה עם ספרות התחיה ועם דור הקלאסיקה של האידיש והעברית — אלא נמשכה ונמזגה לתוכן, אולי דווקא דרך סופרים שמצד העברית עוד היתה רגלם בדור ההשכלה ומצד האידיש כבר פסעה רגלם לצד החדש — דיינו. ומחשבה זו מתעוררת לא רק בעקבות מסותיו הקצרות והעניניות, אלא עוד יותר בעקבות קריאת שיריו העבריים של פרץ אשר לא כונסו בכתביו. שתי הפואימות הגדולות „נגבאלי" (1875) ו„הוי כשורר עברי" (1877), שנכתבו חמש עשרה שנה לפני שיריו הראשונים של ביאליק — הן יצירות שיריות חשובות, לא רק מבחינה היסטורית (יש בהן אלמנטים אפיים־עלילתיים, המקשרים להופיע ולהצביע בפרוזה האידית עד צאת ימינו אלה — בשביס־זינגר, למשל), אלא גם מבחינה אסתטית ולשונית. יש כאן, בית ליד בית ופעמים שורה ליד שורה — קטעים שהיית מייחס אותם ליל"ג, ומיד אצלם באלה שהיית מייחס לביאליק. זוהי שכבות מפתיעה ממש, שאיני יודע לה דוגמה אחרת — עוד יל"ג מושל כאן במלוא הדרו וכבר ביאליק מבצבץ ומציץ.

אין הספר שלפנינו בעל שלימות מהוקצעת של עבודה אקדימאית מוגמרת. הקשר בין שני החלקים איננו מהודק במלואו. המסות עצמן נקראות לפעמים כראשי־פרקים לדיון נוסף. אבל אולי זה הוא שבחו העיקרי של הספר: מפנה את הדעה לקטע מסוים בחקר ספרותנו ומצליח למצוא בו חומר חדש ותוסס במידה כה רבה, עד כדי לעורר את הרצון לבדוק את מלוא היקפה של ספרותנו במבט חדש.

ב. אחותי כלה

אמנון שמוש, אחותי כלה, סיפורים, הוצאת מסדה בע"מ, רמת־גן, 1974, 160 ע'.

יוהבן, כי מה שעבר על י. ל. פרץ לפני מאה שנה — עובר היום על אמנון שמוש. אבל אמנון שמוש מתחיל על כתפיהם של כל הענקים ההם, ענקי הראשית, וכמה מלאכתו קלה יותר וכמה יוצאה היא מתחת ידיו עליזה יותר, כלולה ביופיה החביב הנעים.

חמשה עשר סיפורים בספר, והללו עשויים שתי חטיבות. האחת — העיקרית והמשובחת בשתים — היא חטיבה מלוכדת שיש בה אחדות המקום והזמן והאוירה והעיצוב ה־ אמנותי — היא חטיבת סיפורי הילדות של המחבר, המעוגנת כולה בחיי הקהילה היהו־ דית של חלב אשר בצפון סוריה. השניה — כמעט שאינה חטיבה, אלא מין מהדורת סיפורים מן העיר הישראלית ומן הקיבוץ ומן ההוי של הישראלי בחוץ לארץ — חומר מפורר ובלתי מגובש, תלוי בגג על קצה מבוכת־שרשים מזה ובדל יצרי „העולם ה־ גדול" מזה. דומה, כי מבלי משים נתן בידינו המחבר את הקיטוב הזה בשתי מלים. המלה הראשונה בספר היא „האסכנדר". המלה האחרונה בספר היא: „במהרה". אם מקרה זה מלמד על כך שהמחבר התקדם מנקודת התדהמה של הפגישה עם העולם ה„אשכנזי", הנוצץ, הכובר המושך — אל נקודת־המוקד העצמית הבוטחת של הבית שבמסורת — רשאים אנו לצפות להתקדמות נוספת, עד אל ההישג האמנותי השלם.

מעניין להיווכח, כי דווקא הסיפורים ש־ רשתם פרושה על עולם ומלואו ואחיזתם בחיי המהדורה הישראלית והבינלאומית — הם בעלי האופי ה„משכילי". הם אליגוריים־ דידאקטיים („קיפודי"), הם סנטימנטאליים („תמירי", „מודמים", „בלה של החורשה"), או, פשוט, פליטונים (שני סיפורי אפריקה). אפילו האלמנט האירוטי המתגלה בכמה מן הסיפורים („גיהום ביום גשם", „קאמאמבר, לחם ויין", „לילי אפריקה ואני") — אין לו האותנטיות של „הדבר כשהוא לעצמו" — אלא הסתמיות של משהו שרוצים להשיגו (תרתי משמע), בדומה לשירת ההשכלה, שהטבע מופיע בה ב„חיבת הטבע" ולא בטבע עצמו.

לעומת זאת שוחה הקורא בצמא, ולרוויה, את חטיבת סיפורי חלב, אלה השואבים מן

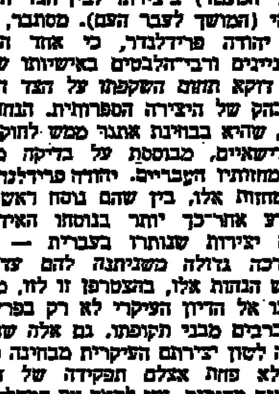

אמנון שמוש

העם והשבים אל העם· הנפלא בסיפורים אלה, והישגם הודאי, הוא בזה שאין הם סיפורי פולקלור תמימים, אף כי גדושים הם ומלאים בצימוקי־הוי, כמו אחד התופינים המזרחיים שתיאורם מזיל ריר. חלקו הרא־ שון של הסיפור „בין שתי ערימי". ובעקבותיו בזה אחר זה הסיפורים „שבעה שערי שיבה אל עירי", „אחותי כלה", „שנים של זהב" ושני הסיפורים מן המחזור המצויין „מישל עזרא ספרא ובניו" (קוראי „מעריב" כבר קראו פרקים נוספים ממחזור זה) — הם קטעי רקמה נפלאים בשטיח מסגוני, שיש בו בעת ובעונה אחת גם מרחוב־הירידה של אפופיאה חברתית וגם מן החריפות של יחס אירוני, ביקורתי, המעניק לתמונה את הממד השלישי שלה, באופן שהקורא נבלע בתוך הדברים ונשאר מחוץ להם בעת ובעונה אחת.

„המאמץ" האסתטי כמעט ואינו ניכר ב־ סיפורים אלה· אין בהם אף אחד מן התכ־ סיסים הסיפוריים שהמחבר נאלץ להשתמש בהם בסיפוריו האחרים — אבל יש כאן הרבה יותר אמת של חיים; ובדרך דיאלקטית — גם הרבה יותר אמת אוניברסאלית. הם הרבה יותר מעניינים והרבה יותר משמעותיים גם לגבי קורא שאין לו ולהוי הקהילה היהו־ דית בחלב ולא כלום.

אמנון שמוש, סופר עברי צעיר, חבר קיבוץ — עושה עתה, כאמור, את אותה הדרך שעשו קודמיו של פרץ, ופרץ עצמו, לפני למעלה ממאה שנים. מה הם הלכו לחפש את העולם הגדול ולאחר שיטוטים ותעיות ואכזבות גילו כי העולם הגדול מצוי בבית — אף הוא כך. נשמח, כי לא היתה דרושה לו דרך חיים שלימה בשביל לגלות את האמת הפשוטה והבהירה הזאת. נצפה בביטחה לספריו הבאים.

תזמורת של איש אחד

מאת נפתלי קראוס

„להיות חדש מאד ואף על פי כן ישן לגמרי..."

מי שיצליח למצוא בירושלים את „המכון הישראלי לפרסומים תלמודיים", המוליל את ברוחיו של הרב עדין שטיינזלץ, יעמוד יד על סוד הצלחתו של מפעל זה, שאינו שון ואינו יחיד בין העוסקים בקירוב ה־ למוד אל ציבור הלומדים. בבנין מט ליפול, תגאים פירים הבזים לנוחות, בגישה הדוחה ת ה„גשמיות" כדי להתרכז ברוח — יצאו אור במשך כ־10 שנים שמונה כרכי גב־ ות מפורשות, מנוקדות, מתורגמות ומשופ־ רות באמצעי עזר משוכללים, שלא רק מלו־ דים ואנשי מדע גומרים עליהן את ההלל, לא אפילו בישיבות משתמשים בהן (אם על ל„סנדרי" ואם מתחתיו — זה כבר לוי באופי הישיבה...).

הלכתי לראות את הרב שטיינזלץ בעבודתו, שהוא מנצח על ה„מכון" שהוא עומד ב־ אשו. מצאתיו ומצאתי את ה„מכון" והתבר־ י הטכנים חד הם, במידה מרובה מאד.

„צינזור" הצנזורה

את כל המלאכה האדירה של הוצאת ש"ס, סודר בדפוס מחדש (מרבית הש"סים שראו ור בעשרות השנים האחרונות צולמו מש"ס ילנה כמות שהוא) עושה צוות שאינו עולה ל 7—6 עובדים קבועים וכ־15 עובדים הל־ ויים, המסייעים בתחום זה או אחר, כשהרב טיינזלץ מנצח על ה„תזמורת", משמש כ־ ולן, כנגן ראשון ואף כמחבר המוסיקה. ן, נדרשים למומחים פה ושם, מגלה לי ישהו „מבפנים" — אך הרב שטיינזלץ וריהו בוגר האוניברסיטה העברית, ודווקא א בתלמוד אלא בפיזיקה, והוא קצת מבין ם בבוטניקה ובזואולוגיה...

הוא גם בודק את הניקוד. אחד הדברים קשים ביותר בעריכת הש"ס הוא ניקוד טקסט הארמי, על הדיאלקטים שלו. אמנם, לאכת הניקוד נמסרה למומחה תל־אביבי, פועל לפי העקרונות הדקדוקיים שמסר ו הרב שטיינזלץ, אך עבודתו נבדקת אחר־ ך שבע בדיקות. משתדלים להתאים את ניקוד למה שמורגל ומקובל בפי הלומדים, ולם לא אחת נתקלת העין בצורה לא־שגורה של ביטוי זה או אחר, והלומד בגמרא ה־ רגיל חייב „לסמוך" על מה שלפניו, בדעתו כי ה„גירסא דינקותא" שלו לא בצלמה מצויה מהדורים — ואעפ"כ הכריעו נגדה.

כיון שכל הטקסט סודר מחדש, נכללו בו ל אותם קטעים, לרבות בכללי רש"י ה־ צבי, שצונזרו והוצאו מהוצאות התלמוד אירופה הנוצרית. באירופה היו אמנם הד־ פסות שצירפו את מה שנקרא „חסרונות הש"ס", כנספח לכל מסכת, אך דומה שזו הפעם הראשונה שקטעים אלה הוכנסו חזרה לגוף הטקסט ובכך הוסרה חרפת הצנזורה מעל התלמוד.

אני שואל את הרב שטיינזלץ על שיטות העבודה הנקוטות בידו. מסתבר כי בראשונה הוא מכתיב את הפירוש, החייב להיות קצר וקולע ויחד עם זאת לכלול בתוכו את תרגום הטקסט וביאורי המלים הקשות (ובנקודה זו באים לעזר המדורים „גרסות", „לשון" ו־ ביאורי מלים לועזיות, במיוחד הלעזים של רש"י — בעיר הגליון). בשיטת הפירוש ה„תחרות" עם רש"י (זהו ביטוי שלי, לר' ע"ש אין יומרות כאלה — נ.ק.) היא משימה אכזרית ורבים נכשלו בה, הן בגלל ארכנות־ יתר והן בגלל זרות מיותרת על מה שכבר אמר הפרשנדתא הגדול, בלי להועיל ובלי להוסיף. ר' ע. שטיינזלץ עצמו לא המיד מוסיף על רש"י ויש שהוא חוזר על הדבר במלים שונות, ולפעמים באותן המלים — אך לזכותו ייאמר, כי בבחינת הפירוש ה־ עניני, הוא משמש מאסף לכל ההבנות ו־ מכליל בפירושו ראשונים ואחרונים, כשהוא הולך בשיטת „המאירי" ומקיף את מהלכו הכולל של המו"מ התלמודי. בפירושו מסו־ דרים קטעי התרגום באות מיוחדת ומובאים בסוגריים מרובעים. מי שאינו זקוק לתרגום הארמית יכול לדלג על הסוגריים — הזקוק לו מקבל תרגום שוטף ובהיר אגב לימוד.

השיין ההפוכה ותיק התיקונים

כאשר מוכתב הפירוש, עובר עליו שטיינ־ זלץ, מתקן חוזר ומתקן. אזי מורים ומפ־ תיקים את החומר, מסגננים אותו ומומחה או שנים, למדנים מופלגים, עוברים עליו ו־ מעירים את הערותיהם. רק אז הולך החומר לדפוס (המדפיס עצמו, ר' ליפא פרידמן מבני־ברק, הוא ת"ח מובהק) ומתחילה מסכת ההגהות, התיקונים השיפוצים האחרונים, שלפני הציפוד. בינתיים אוספים שניים־שלשה מעורי המערכת חומר מה„אחרונים" למדור „ציונים", שהוא פירוש להשלמת הפירוש, היינו להעמקת ההבנה, עם ציוני מקורות. אחרים מכינים את הסברי הריאליה, הנק־ ראים „העולם" ו„החיים" (כינויים מקריים, שיכלו גם להחליף זה את זה), כשהאחד מטפל בצמחים, בעלי־חיים ותופעות־טבע והאחר עוסק בהיסטוריה והארכיאולוגיה של תקופת התלמוד. החשש שציטוט־יתר בצד־ דים „חיצוניים" אלה של הסברת הריאליה התלמודית (הגד צירוף ציורים ותצלומים) יסיח את הדעה מהעיקר — לא התאמת.

פירושי רש"י והתוספות מובאים בכלואם, מפוסקים וראשי תיבותיהם מפוענחים. חשוב מאד הוא המדור „אורח ההלכה", המציין את פסקי ההלכה ואת מקומם בפוסקים — ומצביע על העקרונות לפסיקה, הנובעים מהגמרא שלפנינו, וזאת להבדיל ממדור „מסורת הש"ס" המורחב, המציין את המק־ בילות התלמודיות. פחות חשוב, אך לא פחות מעניין הוא המדור „אישים". הנותן ביוג־ רפיות קצרות של „גיבורי" התלמוד, התנאים, האמוראים, וגם אישים היסטוריים לא־יהו־ דיים. בלוחות המפתחות מפורטים שבסוף ה־ ספר, ניתן למצוא את כל האישים הנושאים לפי סדר אליף־בית. יש גם דברי מבוא לפני כל פרק ודברי סיכום אחריו.

כמה עותקים לכל כרך משמונת הכרכים שהופיעו עד כה? זו שאלה קשה, שמו"לים אינם אוהבים להשיב עליה. כאן אומרים לי, כי המספר הוא אלפים רבים, בכמה מהדו־ רות. מסכת „ברכות" הודפסו, למשל, 14 אלף. מי שמכיר את ה„שוק", יודע שזה הרבה. היתה הצעה להקדים את הופעת שלוש ה„בבות", תוך סיכוי למכירה מירבית לבתי־ספר, אך הרב שטיינזלץ דוחה את השיקול המסחרי מטעמים השמורים עמו. נראה, כי אין הוצאה זו (בניגוד לאחרות שאף קדמו לה) מכוונת לתלמידי בתי־ספר. אלא לחוגים אחרים, אם כי יש ל„מכון" המ־

לבה חמה מאת ההדרות המורים.

ר' עדין שטיינזלץ מראה לי תיק מלא הערות ותיקונים, המתקבלים מאנשים ש־ רכשו כרך זה או אחר ומעירים הערותיהם. גם המגיהים מעירים למה שנראה להם כ־ שיבוש, ותוך כך משאירים לפעמים בהיסח הדעת שיבוש של ממש (כגון בתיה בת פרעה בסנהדרין ל"א ע"ב (135) שבאה בבי פגהה, בעוד שבמקור שבדברי הימים היא בב' הרוקה...). ההערות נבדקות ואם הן צודקות, כאותו יהודי שהתריע, כי ציור ה־ תפילין שבמסכת „שבת" משובש בכך, כי השיין הפוכה — מתקנים במהדורה הבאה, לאחר שהתברר, כי הצייר צייר מפי ה־ זכרון. אחר העיר שמקור מסויים שנאמר כי הוא ברמב"ם, איננו שם ובדקו ומצאו כי אכן הוא ב...רדב"ז.

„אימות" לר' יוחנן...

ציבור הצרכנים של מפעל כזה איננו דומה לשום ציבור של קוני ספרים אחרים. הוא רגיש ונרגש, קצת חשדן הרבה גורס את ה„חדש אסור מן התורה". משום כך הוא שש למצוא שגיאות ולהודיע עליהן כמוצא שלל רב. את חטאי אזכיר. לא אחת המגי־ ההי בשלילה ליזמה מעין זו — בעיקר מתוך רתיעה וחיישנות כלפי ז'אנר חדש; את נזקו, חשבתי, אין לשער — ותועלתו מפוקפקת. מאז התברר, כי ירידת הדורות וההתמעטות לימוד התורה בישראל נותנות צידוק לשכלול אמצעי־עזר — בתנאי שהם עשויים כדבעי. אין ענייננו כאן בחיפוש שגיאות ומה גם שאיש לא יוכל להתחרות עם הרב שטיינזלץ עצמו, המודיע במאמר המופיע בעמוד זה, כי „על כל חסרון ש־ יכולים אחרים למצוא — ידע הוא בעצמו על אחת שבעה". גם זו גדולתו של מחבר.

אם פטור בלא כלום בכל זאת אי־אפשר, הרי צורמים לי ביטויים, כגון הערה במדור „החיים" (סנהדרין מ"ט, ע"א, 212), ה„מא־ מתת" את דברי הגמרא. „אמר ר' יוחנן: בדופן חמישית, במקום שמרה וכבד תלויין בו". על כך אומר מדור „החיים", כי „ה־ חומש הוא המקום שבו היו תולים את ה־ חגורה וכלי הזין (תחמושת). הקדמונים נהגו למנות את הצלעות מן הצלע התחתונה והצלע חמישית היא באמת מקום שהמרה הכבד סמוכים לו ביותר". דברי ר' יוחנן אינם זקוקים ל„חיזוק" מסוג זה של „באמת", בעוד שיש בכך כדי להרתיע אנשים, שאינם מתנגדים להסברת הריאליה — בלבד שלא תבוא לרשת את מסכת הגמרא...

הרב עדין שטיינזלץ בן הל"ה, שבדירי, שופע פיקחות, מקרין רוחניות. כבר לפני תריסר שנים העידו עליו גדולי הרבנים ו־ יחד עם רש"י שזר, כי הוא „ינוק חכים". מכל דברי ההמלצות וה„הסכמות" שבידו הוא גאה במיוחד בעידודו של הרבי מ־ ליובאוויטש שכתב לו, כי „אשרי חלקו ש־ רואה פרי טוב בעמלו". ואם אמנם „הכל תלוי במזל, אפילו ספר תורה שבהיכל" הרי ש„ספר תורה" זה, תורה שבעל־פה, הרואה אור בדפוס מהודר, נולד במזל טוב. בין ה„מיילדים" ראינו את לוי אשכול המנוח, ש„גדלו" לרציון, אחריו את קדיש לוז ז"ל ומאז ועד היום עוברים ה„מכון" וגמרותיו ב„ירושה" מיו"ר אחד של הכנסת לחברו ו־ אחרי ראובן ברקת המנוח, (שמסכת „סנ־ הדרין", שהופיעה לכבוד כ"ה למדינת יש־ ראל, הוקדשה לזכרו) יושב עתה ראש ישראל ישעיהו.

למי זה מיועד?...

למי מיועדת עבודה זו? — אני שואל את עצמי.

הרי ללמדנים אין צורך בה, ולמי שלא קרא ולא שנה — מה תועיל? והנה יום אחד, כשעמדתי במחיצתו של הרב שטיינ־ זלץ, ניגש אלינו אדם, „ידוע בציבור" כ־ משכיל חריף־שכל, כתבא־רבא הוא חילוני בפרינציפ הייתי אומר, ניגש ומברך את הרב שטיינזלץ, מעתיר עליו שבחים ומספר כמה נהנה הוא מגמרותיו, שקנה את כולן ומעיין הוא בהן בכל שעת פנאי, וכי זו לו הפעם הראשונה שפותח גמרא שהיתה לו עד כה כספר החתום וכו' וכו' — ונתחתמו תהזיתי.

שמונה כרכים הופיעו עד כה. אין לדעת כמה יהיו בסך הכל, כי יש מסכתות שהן יותר מכרך אחד. אילו היה בכל זאת כדאי לייעץ לעדין שטיינזלץ שישמע בעצת יהודי ויקח לו קצת יותר עזרה, מחשש של „גבול תיבולי". אולם הוא רוצה „להיות חדש מאד ואף על פי כן ישן לגמרי" וזו כנראה כשיבה לתזמורת־יחיד בלבד...

משה דור

מַהְפֵּכוֹת סוֹדְקוֹת אֲנָשִׁים

מַהְפֵּכוֹת סוֹדְקוֹת אֲנָשִׁים.
הָאֲבָנִים נוֹתָרוֹת סְגוּרוֹת, שְׁלֵמוֹת
בְּאֵנַת שַׁלְכוּתָן, בֵּין סַחֲלָבִים נִשְׂרָפִים
בְּהִזְדַּהוּתָם.

בָּרֹאשׁ קַוֵּי דְּיוֹקְנִי. תַּחַת אַרְגַּז־הַשִּׁמְשִׁיָּה. הַיָּם
מְפַתֶּה לִגְמֹר מַרְהִיב. אֲנָשִׁים
נִסְדָּקִים. יֵשׁ וְנִשְׁבָּרִים. לֹא כֹּחַ אֲבָנִים
כֹּחָם.

הָבָה נַתְחִיל מִבְּרֵאשִׁית. Recomeçar...

מאדירה, סתיו 1974

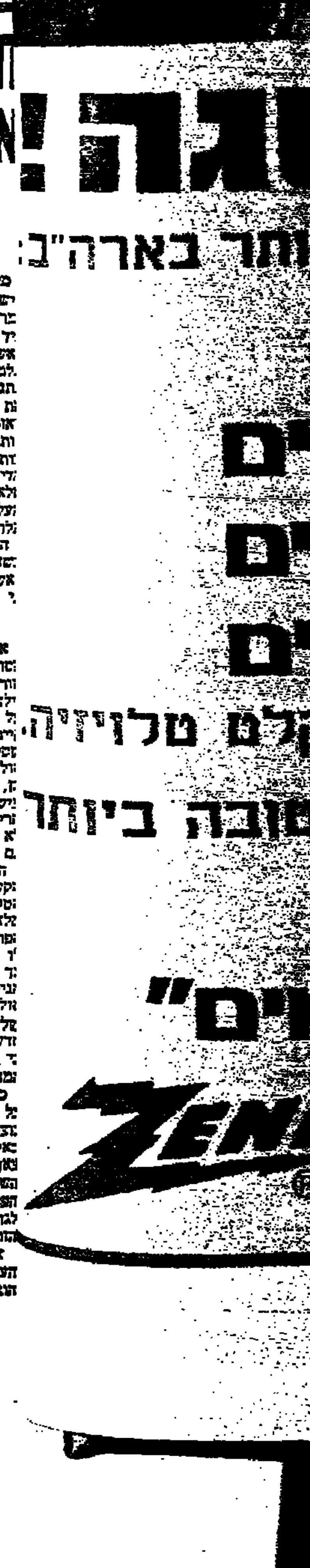

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

ביקורת המבקרים — בבריטניה ✱ מחבר „בלשים" ותיק שומר על הכושר ✱ ההומוריסטן ישיש רענן כתמיד ✱ רומאן שני ומרשים של מספר אמריקני ✱ סופר־הילדים הנמכר ביותר בעולם ✱ „מחברות לשירה" — בפאריס

גם הבריטים, עם ה„אנדרסטייטמנט" המפורסם שלהם, כמנהגים לירות חיצי־לעג שאחריהם אין תקומה עוד. הנה, למשל, „היל האספר" (צרעה בלשונו) התוקף בגליון הנמוכר של „ספקטייטור" את המבקרים, כלומר מבקר את המבקרים. כאן נידרש רק לביקורת־הספרים, שגם עליה מניף אותו בעל־צב שנון את קולמוסו — באמת מדקרות ציניות.

מיטב המבקרים הבריטיים עוברים כאן כבני מרון — ואין בהם מתום. אחרי מותו של סיריל קונולי — אומר „האספר" — כותבים על מותנו פ.פ. סנואו ר.ו.פ. פריטצים; אך כלם סבורים אתם שזו קביעת עובדה תורלא? חלילה, שהרי לדעת הצירעה שלנו „הצללים הארוכים של הסניליות זוחלים על־פני ביקורת־הספרים המטרופוליטאנית, ויורשיו של קונולי אינם אלא נאבקים על מקום בכותל־המזרח של ביקורת יקישה, אווילית, חסרת־חשיבות."

ו„האספר" עובר על כל הבטאונים והעתונים החשובים של בריטניה, מציין בשמותיהם את סנובי המבקרים שלה. — ואינו משאיר בהם מתום: ריימונד מורטימר, פיליפ טוינבי, נייג'ל דניס, מייקל הולרויד, א.ג'.פ. טיילור ורבים־רבים אחרים, כל אחד בתחום התמחותו, זוכים למנת־הארס המזקרית שלה. יעניין לדעת: הוא „מקנה" בפישר אקרויד, המבקר לדעת שאותו אקרויד הוא המבקר בהא הידיעה של „ספקטייטור" — אין איפוא „פרובוקציות" אצל „היל האספר".

✱ ✱ ✱

בשנה שנסתיימה זה עתה חגג אריק אמבלר את יום הולדתו ה־65, אבל הדבר לא גרע מאומה מכוחו: הוא עדיין אחד מטובי המחברים של ספרי „בלשי" בשפה האנגלית, אף כי שנים רבות לא התייחסו אליו המבקרים — גם באנגליה מולדתו — ביראת־כבוד מספקת. הדבר לא פגע, כמובן, בהמוני קוראיו. אף לא בעובדה שתמיד היו לו מעריצים נלהבים שהוקירו את סגולותיו כסופר. אולם עכשיו הוא זוכה, סוף סוף, להכרה כללית באמנות הכתיבה שלו: בארה"ב יצא גליון מיוחד של כתב־העת „הולינס קריטיק" המוקדש לו וליצירותיו, ואילו השורות שנתייחדו לו ב„מספרים בני־זמננו", ספר המי־ומי בספרות המופיע בבריטניה, נכתבו בידי מבקר בעל שיעור־קומה כפרופסור נורמאן ג'ייפירס.

בימים אלה יצא רומאן־מתח חדש של אמבלר, „דוקטור פריגו", שגיבורו המספר, בלשון אני, את העלילה, הוא גולה פוליטי ממולדתו הדרום־אמריקנית, שהשתקע באי קולוניאלי צרפתי, אך המאורעות המדיניים בארצו משיגים אותו גם שם. הגיבור הוא רופא, אדם צונן ושקול בן 32, ולזכותו של אמבלר מציינים המבקרים לא רק את מיבנה הרומאן והיכולת לקיים מתח מתמיד, אלא אף את בקיאותו המופלגה ברפואה. זו מידה טובה של אמבלר כל הימים — בקיאותו בנושא וברקע אשר להם הוא נדרש, מה שלא־פעם הוא בעכורי גריינם גרין ב„סיפורים המבודרים" שלו).

✱ ✱ ✱

במוריסטאון שבמדינת ניו־ג'רזי בארה"ב הלך לעולמו, בגיל 68, הסופר והמבקר סטרלינג נורת, שספרו „בן־בליעל": זכרונות מתקופה טובה יותר", שעניינו ימי־ילדותו בכפר שבמדינת וויסקונסין, והדביבון־הרחוץ שהיה לו לחיית־שעשועים, נעשה ליצירה קלאסית באמריקה.

„בן־בליעל" זכה בעשרה פרסים וציונים־לשבח בשנת 1963 והוחייכן יצא לאור ב־14 מדינות זרות, אף הוסרט על ידי חברת וולט דיסני בשנת 1969 ונמכר ביותר מעשרה מיליוני עותקים.

ספר קודם, „יקר כליבי ללבי", הכספר על נער והכבשה החביבה עליו, הוסרט על־ידי וולט דיסני ב־1949.

נורת היה עורך ספרותי של העתונים „שיקאגו דיילי ניוז", „ניו־יורק פוסט" ו„ניו־יורק וורלד טלגראם אנד סאן", וביקורת הספרים שלו זכו לתפוצה רחבה.

✱ ✱ ✱

אמן הקומדיה הבריטי, פ.ג'. וודהאוס, תרם עתה יצירה נוספת לשורת בני־האלמוות שלו, המלגלגים ברוח טובה על בני המעמד העליון באנגליה. „דודות אינן ג'נטלמנים" — זה שם העלילה החדשה, שבה מופיעים כרגיל ברטי ווסטר השרת האישי שלו, ג'יווס המהולל.

את שנות־חייו של וודהאוס כבר חדלו למנות, מחשש עין רעה, אולם הסופר הישיש לא איבד מאומה מברק־הכתיבה־וה־הומור שלו. הוא עודנו מוסיף לנוע במעגליו הקבועים — והויתור היחיד שלו לרוח הזמן החדש הוא צעירה הקרויה ואנסה, שכמו בת־שכה המפורסמת מקדישה את מיטב כוחה לענייני השמאל המהפכני, ההפוך שמביע ברטי, כי הוא וג'יווס עלולים ליפול קרבן לשוד בניו־יורק.

ככל מקום, הפשע המזמור ביותר ברומן הוא גניבת חתול, שהוא ידידו הטוב ביותר של סוס־מירוץ ומשום כך צלול אבדנו להשפיע על כוח־הריצה של הסוס: האסון הצפוי הומור ביותר הוא נישואין של ברטי לואנסה, שתאסור על העישון, על הקוקטיילים ועל חברותו של ברטי במועדון־הרווקים שלו.

חוץ מזה, כמובן, ההנאה מובטחת — מבש אי־אפשר שלא ליהנות.

✱ ✱ ✱

סטון

סקארי

„חיילים מזוייפים" — זו המקבילה העברית לשם הרומאן השני של הסופר האמריקני רוברט סטון. סטון בן ה־37, יליד ברוקלין, שהה בראשית שנות הששים בניו־אורלינס ובסאן פראנציסקו כ„משתתף פעיל" בתרבות־הנגד שצמחה בארה"ב, והרומאן הראשון שלו, „אולם המראות", שיצא ב־1967, היה חזון סוריאליסטי של חיי ניו־אורלינס התחומים בשגעון־הדיפה פוליטי. הכשרון שנתגלה ביצירה הראשונה מוכיח עצמו על הצד היותר טוב ברומאן החדש.

זהו מעשה בעתונאי ששמו ג'ון קונברס, שבמלהי מעורבותה של ארה"ב בווייטנאם, מסתבך בהברחת הירואין לאמריקה, בשותפות עם אשה אמריקנית שפגש באיגון. הם מגיעים לקליפורניה, אך שם אורבים להם שליחיו של פקיד־ממשל פדראלי מושחת, המבקש לנכס את ההירואין לעצמו. המירדף, הנפתח כתוצאה מכך, הוא בלתי־נשכח.

אבל הרומאן הוא הרבה יותר מזה. זוהי אליגוריה שאינה נותנת מנוח לקורא. המבריחים הסירוגים מתמקמים מפני תחושת אשמתם בכוח שוויון־נפש או סופיסטיקה, אולם אין מנוס מפני האמת: השחיתות חדרה גם לעולמם שלהם ואתה החורבן. הסופר מפליא לצייר הן את הטיפוסים האנושיים הן את רקע־הסיפור, בגוללו מסע לגיהינום ובהרצו דינה של התקופה שעדיין לא הגיעה לידי סיום.

✱ ✱ ✱

אין לו זרועות, יש לו רק רגל אחת, הוא חובש מגבעת סירודית ועונב עניבה־פרפר — ומיליוני ילדים אוהבים אותו ברחבי תבל. שמו „תולע בן־עפר" והוא אחד מטיפוסי בעלי־החיים שיצר לריצ'ארד סקארי להיות, אולי, לסופר־הילדים שספריו נמכרים יותר מספרי כל מחבר אחר בתחום זה.

ריצ'ארד סקארי הוא אמריקני, המתגורר בשווייץ, ומדי שנה נמכרים יותר משני מיליוני עותקים של ספריו ב־12 לשונות וב־15 מדינות. עד כה נמכרו יותר מ־30 מיליוני עותקים, שלא להזכיר את המוצרים השונים והמשונים, הנזקקים לציורי דמויותיו — ומשלמים בעד הזכות הזאת.

ריצ'ארד סקארי צוחק בדברו על כך. בכלל הוא מרבה לצחוק — „וילדים אוהבים מצבים משעשעים, הרבה פרטים הרבה פעולה", הוא אומר, „אם איזה ילד קורא ספר שלי, הוא יחזור לקרוא בו, ופירושו של דבר שהוא מעוניין לקבל תוספת מאותו סוג. אני משעשע ילדים ובה־בעת מלמד אותם מש[...] ואם יעלה בידי לעורר בהם את אהבת [ה]ספר, — זהו אפילו הישג גדול יותר."

סקארי החל לכתוב ספרי־ילדים במק[...] לאחר ששירת בצבא ארה"ב במלחמת־הע[ולם] השנייה, בה עשה אותו צבא שימוש בכשר הציור שלו, השתקע בניו־יורק האייר א[...] כתבי־עת. יום אחד, ב־1947, הציע לו ש[...] שיאייר ספרי־ילדים. בשנת 1963 צץ ב[ו] רעיון להוציא מעין אנציקלופדיה מצו[...] לילדים בשם „ספר־המלים הכי־טוב ב[...] של ריצ'ארד סקארי" ההצלחה היתה מ[...] — ועצומה. מני אז הוא מאייר רק את ס[...] עצמו ובמרוצת הזמן התפתח ונעשה לס[...] ילדים. הוא מחבר שני סוגי ספרים: ה[...] — ספרים גדולים, צבעוניים, חינוכיים [...] רשים לנוסחת־ההומור, הפעולה והפ[...] שלו כדי לקיים את התעניינותו של ה[...] השני — ספרי־בידור, הנזקקים לאותה [...] זהה. באחרונה הוציא סוג שלישי: ספר בן 100 עמודים, המלא דברים שבאי[...] שותם וכיצד לעשות זאת. המהדורה הרא[שונה] היתה בת 150 אלף עותקים — וכבר א[...]

אגב, סקארי חב את חייו לאהבת ה[...] את ספריו — הוא חלה בקדחת קשה ב[...] מסע־ציד במזרח אפריקה, שערך בחג־ה[...] אשתקד, וכמעט נגזר עליו כרת בא[...] אבבה, אלמלא גילתה אשתו שהי[...] קטנת קוראות אחד מספרי בצלה על [...] שאת המלון שלהם. הסתבר, כי הן [...] רופא אמריקני — והוא הוזעק והציל [את] חיי הסופר.

✱ ✱ ✱

בית־ההוצאה הפאריסאי המכובד „[...] מארי" פתח במפעל חדש, שהאי יש[...] עליו: הוצאת „מחברות לשירה", שהמ[...] הראשונה כתוכן עתה זה הופיצה ו[...] ששה משוררים חדשים.

כל אחד מן המשוררים מוצג לפני ה[...] אים על־ידי משורר מוכר, המקדים א[...] מלים של הערכה אימפרסיוניסטית. ומ[...] רים נמנים עם זרמים שונים, והבולטת היא דיין אלברט־הסה, שהרקע לש[...] הוא אזור היורה השווייצי, אך אין ב[...] שום צרות־אופקים אזורית. לשונה נ[...] בתבל־ארץ זה, אולם התוויה פורצת גבולות הגיב המקומי. משוררים אחרי[ם] רובר דאוחרד, ז'ורז' קליירפון, הייליאס (פסידונים?), ז'אן אריאן ומישל מאר[...]

ספרים חדשים עיון ראשון

שירה

שירי יונתן רטוש

ארבעה קבצי־שירה של המשורר כונסו יחד — „חופה שחורה", „בארגמן", „יוחמד" ו„צלעי" זהו ההך של יצירתו, המאפשר לקורא להתרשם ממלוא היקפה. הספר הופיע במסגרת ספריית „יוחנה". (יונתן רטוש, „שירי יונתן רטוש", הוצאת „הדר" תל־אביב, תשל"ה — 1974, 232 עמ').

הספר הראשון

„חיי שירים, הסדורים בשלושה מחזורים, הם יבולו הראשון של משורר בן תשע־עשרה, אשר כתבם בשלוש השנים האחרונות. (אילן בר־אייה, „כותרת של מילים", הוצאת „רב־סנס" ו[...]פה, תשל"ה, 48 עמ').

סיפורת

סיפורי מקאמה

ילקוט סיפורים בחרוזים, שנכתבו מאז הופעתה של המקאמה בספרות העברית ועד ימינו. הסיפורים המחורזים שבקובץ הם פרי עטם של יוצרים משלמה אבן צקבל איש ספרד ועד חיים נחמן ביאליק. („ילקוט המקאמה העברית", ליקט, פירש והקדים מבוא יהודה רצהבי, ספריית „דורות", הוצאת „מוסד ביאליק", ירושלים, תשל"ה, 196 עמ').

מחזה תנ"כי

ספר מחזותיו השלישי של המחזאי, שזכה על מחזה זה בפרס המחזה המקורי לשנת תשכ"ט מטעם המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות. המחזה עוסקת בדמויותיהם של רצפה בת איה, אשבעל בן שאול, דוד המלך ועוד. (ל. חנוך, „צילו של מלך", הוצאת אליף, תל־אביב, תשל"ד, 80 עמ').

הומור וסאטירה

אסופת סיפורים הומוריסטיים וסאטיריים, פרי עטם של יוצרים עברים ישראליים, והדגמה לאנגלית הופיעה בשם הכולל „הומור וסאטירה ישראליים". הסיפורים מלווים איורים מאת דני קרמן ("Israel Humor and Satire") בעריכת ישי אפק, הוצאת „סדן", תל־אביב, 1974, 152 עמ').

הומורסקות

צרור ההומורסקות, המעלות טיפוסים ומצבים מחיי יומיום, פרי עטו של רופא ילדים. (ד"ר אברהם קליין, „רק שאלה אחת", הומורסקות, מיידיש יהודה אשל. דב סדן, הוצאת המחבר, תשל"ה, 88 עמ').

„הנשמות הנאבקות"

לסיפורת היהודית בשפה הגרמנית, עבר ומסורת עשירים. אחד הבולטים בדורנו הוא מאיר פרבר, עתונאי וסופר, החי בישראל מ־1934. לפני חודשים מספר יצא בארץ ספרו החדש „הנשמות הנאבקות" — 16 סיפורים, שחלקם דנים בעבר וחלקם — בהווה. תיאורי רקע מהווים מסגרת נאה לסיפורים שמתרחשים מקראקוב עד השיגנטון ועד המושבה אבן־יהודה בשרון.
Meir Faerber, Ringende Seelen, Verlag Atasa, Tel-Aviv, 1974, 196 pp.

עיון

הרהורי חשבון־נפש

האם באמת אין מנוס משיעורי המס הגבוהים בישראל, מהמחסור ביוזר, במלפרנים ובברכבות? האמנם כל הכספים דרושים לבטחון? האם משטר הפרוטקציוניזם הצפירות הוא הכרח? — על שאלות אלה ואחרות תוהה המחבר, רופא לפי מקצועו, ומציע פתרונות לתיקון המצב כדרכו של רופא שבתום הבדיקה רושם את התרופה. (עורה זוהר, „בבבת המשטר", הוצאת „שקמונה", ירושלים, תשל"ה, 174 עמ').

הקדמונים — על היהודים

כרך רב משקל, בו נכללו בסדר כרונולוגי כל הקטעים המצויים בספרות היוונית והלטינית העתיקה הנוגעים ליהדות, ליהודים או לארץ־ישראל. המהדיר הוסיף דברי־מבוא על כל מחבר ומחבר, וכן אפאראט מדעי הערות. (היהודים והיהדות בספרות היוונית והרומית, כרך ראשון: מהרודוטוס עד פלוטארכוס, ההדיר פרופ' מנחם שטרן, הוצאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, 576 + XVIII עמ'; ירושלים, תשל"ה, 65 ל"י).

ספרות אידיש בירושלים

בהוצאת אגודת סופרי יידיש בירושלים הופיע זה עתה האלמאנאך הירושלמי („ירושלימער אלמאנאך") מס' 3—2 — מאסף ספרותי זה לדברי שירה, פרוזה ומסה מפרי עטם של כארבעים סופרי יידיש, רובם עולים מקרוב באו. זהו המאסף השני בהוצאה זו המופיע בתמיכת המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים, הסוכנות היהודית ומשרד הקליטה. העורך — המשורר יוסף קרלר שעלה מבריה"מ. 254 עמוד.

לילדים ולנוער

סיפורים בציורים

שלושה ספרונים על הרפתקאותיו של דבדבונבן, שהם שלושה יומנים בציורים. על פי הסיפורים המצויירים כתבה סיפורים מחורזים היה שנהב, האלה מובאים בתיק מיוחד בסוף כל ספרון. (אלוביטה, „יום על חוף הים", „חידות של יום קיץ", „תעלומת הנעלים הקטנות", הוצאת „דביר", תל־אביב, תשל"ה).

מחיי יהודי טהראן

סיפור על חייהם של יהודי טהראן ועל עליית חלק מהם לישראל, בעוד חלק אחר לא זכה ועקבותיו לא נודעו. (פנחס פרח, „לא נודעו עקבותיהם", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 166 עמ').

תעלולי ילדות

תעלולי ילדותו של ילד יהודי בעיר מנג'ר — עלילה משעשעת וזכרונות מחיים שנכחדו. (חיים בר־חיים, „קונדסים בסימטת התמאבי", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 116 עמ').

סיפורים לגיל הרך

תשעה סיפורים לגיל הרך, מחיי הילד בקיבוץ, מלווים ציורים מאת בני לוין. (צלה־בית רוזנר, „דגן בגן", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ה, 56 עמ').

משלים לבני הנעורים

צרור משלים, שחוברו ולוקטו לספר על־ידי אחד מסופרי הילדים הותיקים בהגיעו לגבורות. (לוין קיפניס, „משלים", הוצאת שמואל זימזון, תל־אביב, 1974. איורים מאת זאב. 104 עמ').

המלך ושגיונותיו

על מלך של ממש שהיו לו ארבעה כתרים ושפם שחור, מלווה ציורים מאת תמרה ריקמן. (היה שנהב, „מלך כמש", הוצאת „דביר", תל־אביב, תשל"ה, 20 עמ' בתבנית אלבומית).

אד"ף

קוראים מגיבים

על רמח"ל

בראש מאמרו „המזוזה בשער הנעול" שנתפרסם במוסף לספרות של „מעריב" מיום כ"ב כסלו תשל"ה, הביא הד"ר יהודה פרידלנדר ציטטות מדברי ביאליק על רמח"ל במאמרו „הבחור מפאדובה", וצר שלא צויין מקורן. אף את השם עצמו למאמרו זה, לקח מדברי ביאליק הנ"ל. חבל שלא התוכר מסותיו הנפלאות של ביאליק על רמח"ל, האחת שכתב לרגל צאת שלושת מחזות רמח"ל שהוציא הד"ר שמעון גינצבורג ביומנו של ביאליק ב„דביר" שלו בתרפ"ז, והשנייה שכתב בשביל החלק השני של האנתולוגיה „שירת ישראל" ולא יצא בדפוס, ונתפרסמה על ידי כותב הטורים האלה בצירוף מבוא והערות („מולד" גליון 131). בהשפעתו של ביאליק נגש ד"ר שמעון גינצבורג להוציא את כל כתבי רמח"ל בהוצאה מדעית וביקורתית. מלבד שלושת מחזות רמח"ל „מעשה שמשון", „מגדל עוז", „לישרים תהלה", שהוציא על פי מקורות וכתבי יד בצירוף מבוא גדול, הוציא ד"ר גינצבורג גם את אגרות רמח"ל בשני כרכים (מוסד ביאליק ע"י דביר, תל־אביב, תרצ"ז) עם הקדמה מאירת עיניים. וכן הוציא עוד בשנת 1931 בהוצאת החברה לפרסומים יהודיים בפילדלפיה את המונוגרפיה המצויינת שלו על רמח"ל באנגלית. ספר מלא חידושים, שכל חוקרי רמח"ל לקחו ממנו, מבלי להזכיר את המקור. בשנה תשי"ז הוציא בעל „מחברות לספרות" (י. זמורה) בשותפות עם מוסד הרב קוק את כל כתבי רמח"ל בשנים עשר כרכים. ועסק בהוצאת שירי רמח"ל גם הד"ר בנימין קלאר. כמו כן יש להזכיר מה שכתב לחובר בראשית ספרו „תולדות הספרות העברית החדשה" במאמרו המצויין על רמח"ל ומה שכתב הד"ר בספרו „הספרות העברית החדשה לדורותיה", במאמרו השני על רמח"ל שנשאר בה ונתפרסם אחר כך ב„מולד" כתב כי שרמח"ל השתמש במשקל חדש ובחרושות, מעין אלה הנהוגות בשירה ה[...]קית בזמנו, משקל נגיני ומוסיקלי, חופשי וברוחות, שהגם נעימים יותר וגב[...] בים ונוחים יותר לריתמוס הטבעי [של] שפה העברית ולרוחה, על ידי כך גא[...] השירה העברית מעבדות לחירות ממש את נעוריה. והוא גם שהמשיך אליה [...] אירופה הקלאסית ציור משפיע כח[...] חוזים חדשים לא ידועים לשירה ה[...] מתמול שלשום. היחוס של שני היסודו[ת] הם עלו יפה ושירתו העברית נעשתה [...] צעירה וחדשה מלאה עוז וכוח עלומים [...] כאן המקום לדון אם השפעו רמח"ל [...] קרל פון ליניאוס או מאת ניקולס [...] (כדעת יונה דוד) אבל ברור הוא שו[...] מיזג בתוכו כל השפעה מחוץ והפכה ל[...] מקורית. הביבליוגרפיה העשירה על ר[...] שהביא גינצבורג במונוגרפיה שלו, וכן [...] רים אחרים ביצירותיהם, מוכיחה, כ[י] פסחו אצלנו כל הימים מלהתעמק ב[...] רמח"ל ולכתוב עליה ולהקיפה בכל [...] ואף לח.נ. ביאליק היה בזה חלק גדו[ל]. עם זה יש להודות לד"ר פרידלנדר [ש]בבאמרו את התעניינותם של קוראי „מ[...] ביצירת רמח"ל.

מ. אנ[...]

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' נהרדעא 15, טל' 225222, תל־אביב

שלמה גרודזנסקי / אוטוביוגרפיה של קורא
מסות ורשימות על ספרות
מבחר עשיר ומייצג של רשימות ומסות שנכתבו במשך כמחצית היובל.
פרקי אוטוביוגראפיה, מסות מקיפות על י.ח. ברנר, שמעון הלקין, ב. פאסטרנאק ואחרים, ורשימות קצרות שעוררו פולמוס חריף ולא איבדו מחיותן גם עתה.
ספר שקוראיו של ש. גרודזנסקי ב"דבר", ב"משא", ב"אמות" ובכתבי־עת אחרים מצפים לו זה כבר.

יצחק מראס / מול פנס הרחוב
ילד וילדה משני עברי חומת־הגיטו, יוצרים לעצמם מסתור־ארעי מפני אימת הימים. מעובד על־ידי המחבר על־פי הרומן: "שבוע הירח".
לבני־הנעורים

זרבבל גלעד / שיחה שלא תמה
עם מורים ורעים מהדורה חדשה ומורחבת
שיחות ופגישות עם פרומקה פלוטניצקי ואהרן גלובנר — לוחמי הגיטאות; המשוררים י. כצנלסון, י. קורצ'אק, ב. כצנלסון, חיים שטורמן, י. שדה, מ. ברסלבסקי, משה שטורמן, נמרוד לויטה, זאב אהרון, גליה ירדני־אגמון; ש"י עגנון, ח. הזז ועוד.

יונת ואלכסנדר סנד / לאן ומאין
מבחר מיצירתם ובו: "סנדר" (כולו); וכן פרקים מתוך "בין המתים ובין החיים", "הנסיון הנוסף" ו"אדומה ללא צלי".
המבחר מצטרף למבחרים שהופיעו עד כאן:
אהרן מגד — "חצות היום"
בנימין תמוז — "אנג'ינכסיל תרופה נדירה"
יצחק אורפז — "עיר שאין בה מסתור"
חנוך ברטוב — "אחות רחוקה"
עמוס עוז — "אנשים אחרים"
עומד להופיע:
א.ב. יהושע — "עד החורף 1974"

יהושע רביבוב / שירי שהות
שערי הספר: שירי שהות; לילות מכבר; מסע למחוז העלומים; שירי תשרי ועוד.
עד כאן ראו אור בהוצאתנו: משעולים לאופק, שירת אמיתי, ברקים בחלום, ועוד.

ג'ודי בארט / טוב לחיות ערומות להיות
ספר זה מתאר בחן ובהומור, לכל גיל, את בעיותיהם של בעלי החיים המנסים ללבוש בגדים.
לפעוטות

בצלאל ססיל רות
האמנות היהודית
מהדורה חדשה ומורחבת
בעריכת בצלאל נרקיס
חלק ראשון בימי קדם
חלק שני מימי הביניים עד תקופת האמנציפציה
חלק שלישי מתקופת האמנציפציה ועד ימינו
47 לוחות צבע, 345 תמונות בשחור־לבן
258 עמודים, נייר משובח, פורמט אלבומי מהודר
הוצאת מסדה

ספרית־פועלים
ספרים חדשים
גבריאל גארסיה מארקס
אין לקולונל מי שיכתוב אליו
סיפורים אלה של מחבר „מאה שנים של בדידות" קדמו לאותה יצירה מופלאה.
תיאורים רבי־קסם של מקונדו, אנשיה, גנציה וכשפי־נסים שלה.
חמורלה, חמוריקו וחמורון
סיפר וצייר עודד בורלא
ספר חדש של המחבר הידוע לילדים, רצף הפתעות והרפתקאות מרתקות של שלושה עירים בעולם מלא פלאים. לגילאי 9—6.

הוצאת דביר
ספרים חדשים לילדים
מלך ממש
מאת היה שנהב
ספר עליז ומשעשע, קרוב ללבם של הקוראים הצעירים.
13.50 ל"י
יום על חוף הים
חידות של יום קיץ
תעלומת הנעליים הקטנות
ציירה: אלוביטה
שלושה ספרים לגיל הרך המהווים חידוש בשדה הספרות לילדים. ספרים המנחים את דמיונו של הילד ומפתחים את חושו האסתטי.
כל ספר 6.80 ל"י

שירה שהיתה לקלסית בספרות העברית החדשה
שירי יונתן רטוש
חופה שחורה — בארגמן — יוחמד — צ[לעי]
„יונתן רטוש הוא פובליציסט, הוגה־דעות ואחד מ[ה]משוררים העברים בדורנו, ומן המקוריים ביותר". („דבר")
„מבקרים הצביעו על מקומו המרכזי והמיוחד בשי[רה] העברית". לשירתו של רטוש המוקדם, בעל „חו[פה] שחורה" ו„יוחמד", היתה השפעה רבה על משורר בני דורו וגם על צעירים יותר".
„שירי „צלעי"... זכו לציבור אוהדים חדש בגלל הנימה הפאטית המכרעת המקרבת אותם, קרבה חיצונ[ית] לפחות, לשירת זך, עמיחי ואבידן ומקדימה אות[ם]". („הספרות — כתב־עת למדע הספרות, אוניברסיטת תל־אביב)
„יונתן רטוש הוא אחד המשוררים החשובים ביו[תר] בשירה העברית החדשה (יש הרואים בו את החש[וב] החשוב ביותר). משורר שאלמלא דעותיו הפוליטי[ות] היה זה מכבר חתן פרס ישראל". הדה בושס „הארץ"
„הדר" הוצאת ספרים, תל־אביב
להשיג בחנויות הספרים.
הפצה ראשית: בית־עלים, קרל נטר 3, ת"א
לכבוד „הדר" הוצאת ספרים, ת.ד. 2993 ת"א
נא לשלוח לפי כתובתי את הספר „שירי יונתן רטוש" אני מצרף שק בסך 24 ל"י כולל דמי משלוח לבית.
השם ושם המשפחה........
כתובת........

לכל המעונינים בגיור
[...] ת.ד. 3333, טל. 225853 ; 479786 [...] ת.ד. 2018, טל. 78787 [...] ת.ד. 601, טל. 798016.

מעונין באנציקלופדיה של ברית המועצות ברוסית
הוצאה ראשונה מ־1928—1941
גדולה או קטנה
טל. 751230 ק. אונו

בית אבות חדש בירושלים
יפתח בחודש פברואר בטלביה
לפונים טיפול אינדיבידואלי ע"י אנשי מקצוע
בדבר פרטים לפנות טל.
02-262286, 02-414399

מעוניינים בטיפול נפשי
קרא בספר
„פסיכותרפיה על חם"
מכון רודי

..א מדויק

מאת
אורי מילשטיין

אברהם אביזהר, דוד בן גוריון מעצב המדינה, בית הוצאה כתר ירושלים, 274 ע'.

..ימי הביניים רווחה הדעה בקרב נותני ..ן ההרבהותיים כי אריסטו הנו גדול הפי..וסופים, וכי בפילוסופיה שלו גלומה האמת ..לה. אם כך, שאל מבקר פיקח, לשם מה ..ם מתפלספים ומחוברים ספרים חדשים? ..תשובה שניתנה היתה, שאנחנו אכן גמדים ..ומתו, אך יושבים על כתפיו ומסוגלים לכן ..אות קצת יותר רחוק ממנו. „גמדים" אלה .. הרמב"ם היהודי, תומס מאקווינו הנוצרי .. אבן רושד הערבי.

..דוד בן גוריון היה, בתחום היהודי־ציוני־..שראלי, ענק שגנים הרבה לו, אישיותו עשי..ה ומפעליו עצומים. גם מעריציו גם יריביו המושבעים מודים כי לטוב ולרע, לחיוב ולשלילה, היה בן גוריון משכמו ומעלה. כדי להבין את בן גוריון, להקיף את דמותו ואת מפעלו ולהחדיר לעומק פרשות אחדות, יש מקום למחקרים או לעבודות מסוגים שונים, שיוכלו אולי לראות את אישיותו ואת תקופתו קצת כעבר, וקצת רחוק יותר משראותו בני דורו, תוך כדי „ישיבה על כתפיו". קשה לי לומר כי בר אברהם אביזהר וספרו במלאים צפייה אלה.

את הפרק הראשון בספרו מכנה אביזהר: „הדרך למנהיגות 1886—1949". הנה, מתעלם הוא משני אישים ומאאורעה, שסייעו לבן גוריון להגיע לצמרת. המחבר מציין את יסוד ההסתדרות העובדים ב־1920 שבן־גוריון היה מזכירה הראשי במשך חמש־עשרה שנה. יסוד ההסתדרות מובא אחרי איכוד הקמת מפלגת אחדות העבודה ב־1919 וההדגשה כי בן גוריון לחם לאחד או את כל הכוחות כדי להשלים „הברה חושה". בן גוריון מופיע בתפקיד המאחד הגדול. למעשה התפתחו ה־מאורעות קצת אחרת: בסוף 1919 הגיע ארצה — בפעם השניה — מנהיג תנועת „החלוץ" יוסף טרומפלדור ויצא בקריאה להקים מיד הסתדרות פועלים אחת: „הואמצו נא לחרוג ממעגלי המפלגתיות. גשו נא איש לרעהו לשם העבודה המשותפת בלב אחים פתוח לרווחותי". הקריאה הופנתה קודם כל לבן־גוריון ולאנשיו, שרדפו עד חרמה את מתנגדיהם. הזעזוע ביקוב לאחר נפילת טרומפלדור בתל־חי גרם גם לכינון ארגון ההגנה וגם ליסוד ההסתדרות העובדים. בשלבים המכריעים של התהליכים אלה שהה בן גוריון באנגליה ורק אחרי שהמלאכה הושלמה שב ארצה כדי ליטול על עצמו את התפקיד ראש המעמד של מזכיר ההסתדרות העובדים, שהיה ממונה גם על ארגון ההגנה.

אביזהר מתעלם מן התפקיד המכריע שמילאה פרשת ארלוזורוב (יוני 1933) בקריירה של בן גוריון. כשעלה כוחה הפוליטי של מפא"י בעקבות הפרשה היה זה דוד בן־גוריון מועמד טבעי, ללא מתחרה, לראשות המפלגה ומפר־לא לתפקידי הנהגה בתנועה הציונית. העדר לם מכך או שאינו מבין את התהליך או שמעלים מעיני הקורא התרחשויות חיוניות.

דוגמה שלישית לפגמים מסוג זה הוא ה־מענה, כי הקואליציה ההיסטורית בין מפא"י לדתיים הלאומיים „נסתייעה בקרבת הלבבות המפליאה בין בן גוריון למנהיג המזרחי הרב י. ל. מימון (פישמן), אשר בן גוריון נהג בו כבוד מרובה" (עמ' 51). האמת היתה קצת אחרת: האיש המרכזי בתנועה הדתית לאורך כל היה משה חיים שפירא, העסקן הפוליטי, ולא איש־הרוח הרב פישמן. „קירבת הלבבות" לא היה לה משקל דומה למשקלם של האינטרסים הקרים. האופן בו סיים הרב מימון את הקריירה הפוליטית שלו מלמדת על כך.

גם בפרקים הנוגעים לשאלות ביטחון רבים המשגים, הסילופים ואי־ההבנות. כדי להבהיר את הענין יש צורך בספר עב־כרס. ועל כן אסתפק בשלוש דוגמאות מבחירות אשר נבחרו באורח מקרי לחלוטין:

א) אביזהר כותב: „בשני מקרים בולטים ביטלה הממשלה את דעתו של בן גוריון: כאשר הציע לכבוש את יהודה ושומרון לאחר שפוצצו הירדנים את צינור המים לירושלים ב־1948 וכאשר הציע ב. ג. בשלהי 1955, בעת שרותו בממשלתו של משה שרת תכנית להשתלטות על שארם א־שייך ופתיחת מיצרי טירן לאניות ישראליות, או אניות השטות לישראל". את המקרה הראשון כינה ב. ג. מאוחר יותר — „הבכיה לדורות" — שהרי אילו השתלטנו ב־1948 על יהודה ושומרון לא היו אלה „השטחים" כי אם „המולדת המשוחררת", והיו או בידינו אופציות מדיניות וצבאיות גדולות לאין שעור.

אביזהר, לשיטתו, אינו מקשה כיצד אירע שהממשלה ביטלה את דעתו של בן־גוריון ואינו מזכיר, כי הענין עצמו מפוקפק ביותר, ואין דרך להוכיחו לבד מהסתמכות על עדותו של ב.ג. עצמו. אני עצמי שמעתי זאת מפיו בהזדמנות מסוימת והתרשמתי כי יש לו אינטרס רב שגירסתו תתקבל. אבל אסור שהיסטוריון יסתפק בעדות עצמית כזאת, מבלי להיכנס לעומק הפרשה. די אם נציין כי לפחות ב־1948 לא היה ראש הממשלה ושר הביטחון זקוק לאישור הממשלה כדי להפנות את הגייסות לעבר שטחי־אויב אלה או אחרים, כפי שנהג לגבי שדה של מבצעים. האחריות ל„בכיה לדורות" רובצת על־כן במידה מכרעת על כתפי ב.ג. עצמו.

ב) הוא הדין לגבי „מבצע עומרי" (כיבוש שארם א שייך) שהוצע על ידי הרמטכ"ל משה דיין בשלהי 1955. אילו רצה, היה ב.ג. מעביר את ההחלטה ומקריב לשם כך אפילו את שרת עצמו כפי שעשה חודשים אחדים אחרי כן. לב. ג. היו ב־1955 שיקולים אישיים להיראות כאקטיביסט ולנהוג כמתון, וזאת בין השאר, עקב הביקורת שנמתחה עליו לאחר פשיטות הצבאיים על המוצב הצבאי בעזה ועל משטרת חאן יונס. אז התפרסמה עסקת הנשק המצרית צ'כית (רוסית) ומאז טען כי פנה לנשק המזרחי לאחר פשיטת עזה. היתה לכן לב. ג. סיבה מובנת לשמור על פרופיל נמוך והסכים ברצון שאחרים „ידחו" את הצעתו (הצעת דיין) לכיבוש מיצרי טירן.

האסמכתה העיקרית של המחבר לטיעוניו על פעולות התגמול של צה"ל בשנות החמישים הוא מאמר שני במחלוקת של הדוקטורים הורוביץ ואהרונסון: „האסטרטגיה של התגמול המבוקר: הדוגמה הישראלית". אני מניח שגם שני חוקרים אלה אינם רואים במאמרם היסטוריה מוסמכת של פעולות־התגמול. אבל אביזהר מבסס את השגיים ואת בן גוריון ללא בדיקה וללא העמקה — תכ־של בדברי־הסבר ובהערות המוטעים לאמת העובדתית.

לגבי פעולת קיביה (אוקטובר 1953) הוא קובע, למשל — שהמעשים שם „חרגו... מ־גדר כוונותיהם של המתכננים והביאו לידי מספר רב של אבידות בקרב האזרחים" (עמ' 103 האסמכתה: אהרונסון והורוביץ). ויש להקשות: על מה נסמכת הקביעה, כי בפעולת קיביה היתה חריגה? האם ראו אביזהר או רבותיו את פקודת המבצע? האם קיבלו איזה סוג של דיווח אמין על קבוצת־הפקודות או על התדריכים לפני היציאה לפשיטה? נכון כי אחרי קיביה היו רבים בישראל ב־מצב של בין הלם להיסטריה. אך אין בכך

ביקורת

עדות שר הביטחון בן גוריון, או ממלא מקומו פנחס לבון, לא התכוונו (לפני ה־פעולה) בדיוק למה שבוצע בקיביה. לאחר מעשה ולאחר הפקת לקחים — יתכן כי הם חזרו בהם, אך זה כבר חורג מן הודיגה.

במספר מקומות קובע אביזהר כי פעולות התגמול לא השיגו את מטרותיהן, ולהיפך: במקום להרתיע גרמו להידרדרות ולהסלמה. גם זה אינו מדויק: פעולות התגמול הרתיעו את מדינות־ערב, עד כי חרף כוונותיהן לא יצאו ביוזמתן לסיבוב מלחמה שני. הן אמנם לא הרתיעו את המסתננים הפלשתינים אך לא לכך נועדו, לפחות לא במערכת השיקולים האסטרטגיים. לעומת זאת הושגו המטרות האלה: „הנמכת הפרופיל" של שיתוף־הפעולה, בין מדינות־ערב, הרגעת חזיתות שונות, הריסת הסטנדרט ויכולת הלחימה של צה"ל, וביתור של ההידרדרות המסתערות; דחיית ה־סיבוב המלחמתי השני עד שצה"ל יכין את חילות ההכרעה שלו: חיל אוויר וגייסות ה־שריון; הכנת הציבור הישראלי למלחמה ה־בלתי נמנעת.

הלקח שלי מספר זה הוא — שיש לקיים הבחנה ברורה בין עבודות מחקר אוניברסי־טאיות, שנועדו לתועלתו וקידומו האישי של החוקר לבין ספרים המוצעים לציבור הרחב. על אלה האחרונים להיות, כמה שהדבר ייר־אה פאראדוכסאלי — ברמה הרבה יותר גבוהה.

עוד ספרים על דוד בן־גוריון

הערכה - ללא אריכות

מאת
לוי יצחק הירושלמי

אברהם וולפנזון, „דוד בן־גוריון ומדינת ישראל", ספריית „מן המוקד", עם עובד — תרבות חינוך, 116 עמ'.

לא ביוגראפיה, לא דרך־חיים, לא סיפור מפעלו במלוא היריעה, לא ניתוח ההלכה והמעשה שחברו בו יחדיו, ואף לא פירוש משנתו ופירושה, אלא רק מעין „קיצור שולחן ערוך" של כמה קטעים בשבילי חייו של דוד בן־גוריון ובמשנתו. אם כך מקבלים את הספר שלפנינו, ואם אין הולכים שבי אחר השם הכוללני והיומרני מדי — מוצאים בו עניין רב.

במבוא מציין המחבר, ש„הספר מנסה ל־תאר את מפעליו ודרכו של בן־גוריון על רקע הלאומי והתנועתי הרחב". ואין הדברים מדוייקים. הספר מתאר בפצלים ושבילים של בן־גוריון — לא את כל מפעליו ולא את כל דרכו — על הרקע הלאומי, כיחיד וכשליח תנועתו. וזהה, כי דווקא בההרכות בקטעים אחדים, אולי גם הגדולים והעיקריים, ביצל אברהם וולפנזון מסכנת ההפשטות שיש בה משום פשטנות.

המחבר ניזון בכושר ראייה ואיבחון. גישתו לדוד בן־גוריון מוצאת את ביטוייה באחת ממסקנותיו המובאות במבוא: „ההיסטוריה של בן־גוריון היא סיפור־המעשים והתולדות־המפעלים שעמד בראשם. לא אגדת בן־גוריון — אלא מפעליו". מתוך נאמנות לגישה זו והנהוג באמץ לשמור על אובייקטיביות — עוסק הוא בעשור האחרון בחייו של בן־גוריון בדרך מיוחדת. כיוון שהתקופה הזאת אינה ניתנת לסיכום אובייקטיבי בדורנו — „הדרך ההיסטוריוגראפית הנאותה לסיכום היא זו של הצגת העובדות, הדעות וההערכות השונות כפי שניתנו על־ידי בן־גוריון עצמו, ידידיו ויריביו גם יחד" — הוצגו הפרקים העוסקים באותו עשור על־ידי עדויות מוקלטות משירי ישראל, שידוהו במישרין, בסמוך לאירועים עצמם, על פעולותיו, הצהרותיו, החיכוכים שניהל והתגובות הציבוריות של ידידיו ויריביו, תומכיו ומתנגדיו. אברהם וולפנזון מעיר: „ושוב — לא אגדה, לא ביוגראפיה אישית, אלא עדויות מוקלטות של מאבקים פוליטיים, של בן־גוריון הפוליטיקאי והחי".

אך מעבר לכך שם ספר זה דגש על „ה־היסטוריה של בן־גוריון המדינאי", כדאגרי־תה — כדברי המחבר — „לא ביום הולדתו, אלא בהקמתה של התנועה הציונית, שבראשה עמד ומשמעה ויזעל את הכלים והכריע על הקמת המדינה. במלים אחרות: מפעלו של הרצל הוא הפרק הראשון ב־ביוגראפיה הציונית, המדינית, של דוד בן־גוריון".

ראשיתה של „הדרך למדינה" — בשנת 1897, בבאזל שבשוויץ, כאשר תיאודור (בנימין זאב) הרצל רשם ביומנו האישי: „בבאזל יסדתי את מדינת־היהודים. אילו אמרתי זאת היום בפומבי, היתה התשובה צחוק מכל העברים. אולי בעוד חמש שנים, לכל היותר בעוד חמישים שנה, יכירו בה הכל." חמישים שנה לאחר־מכן (בדיוק כמעט!) קמה מדינת היהודים. אברהם וולפנזון מנסה להשיב על השאלה: כיצד באו ונתרחשו הדברים? מה היה חלקו של דוד בן־גוריון בתהליכים שהכינו את הבסיס להקמת המדינה? התשובה, הניתנת בפרק הראשון של הספר, מפורטת בלשון של עובדות, בדרך של צירופן, ביאורן וניתוחן.

נקודת־המוצא, כאמור — הקונגרס הציוני הראשון בבאזל. אך נקודת־הזינוק — על אדמת ארץ ישראל. שלא כ־היסטוריונים ההיסטוריוסופים שונים — אין א. וולפנזון מעלים חלקם של ראשונים ש־קדמו ל„עלייה השנייה" ושל ראשוני־ראשונים שקדמו לאלה בסלילת הדרך לעצמאות יהודית בארץ־ישראל. הוא זוכר ומזכיר את זכותו של הישוב היהודי ש„כבר היה קיים במימדים גדולים יותר במאה ה־19, בעיקר בערים הקדושות ליהודים בארץ־ישראל, וב־מיוחד בירושלים העתיקה". ולא עוד אלא הוא רואה נקודת־מיפנה „בכיוון ליצירת אומה יהודית הרואה את עצמה גם מבחינה כלכלית, ובעיקר מבחינת קיומן של שכבות חברתיות יהודיות העוסקות בחקלאות", בהתהוותה של קבוצה יהודית מירושלים

בן־גוריון בשנות ה־20'

העתיקה שנטשה את אורח־החיים העירוני־מהורי ואת העיסוק המרובה בלימוד־תורה ויצאה לבנות לעצמה מחוץ לחומה בתים ומשקים חקלאיים המבוססים על כרמי זיתים, תאנים וענבים (בשנת 1838־9) ובפריצת חומות העיר העתיקה על־ידי בוני השכונות הראשונות בירושלים החדשה, שהניחו את היסוד לבניינה של בירת ישראל כעיר מודרנית שתושביה היהודים עוסקים בכל המלאכות הדרושות לקיומם האישי והלאומי ואינם מהווים רק קהילה יהודית דתית בתוך יישוב לא־יהודי. „יציאה זו מן החומות ה־הפנייה ליצירת חקלאות יהודית ואורח־חיים כלכלי ויצרני בלתי־מסורתי היו בחינת נחשול ראשון שבעיקבותיו הלך הזרם הגדול של העלייה בהתיישבות היהודית המחודשת בארץ־ישראל וגרעין ראשון לאוטונומיה יהודית מחודשת". אל אלה הוא משייך גם את ייסוד בית־הספר החקלאי הראשון מקווה־ישראל ע"י קארל נטר (1870); הקמת אגודה בשם „גאולת הארץ" על־ידי אנשי ירושלים (1876), ש„ראתה כמשימה לאומית הגברת ההתיישבות היהודית החקלאית באר"י.

הבסיס הרחב של יישוב יהודי והפעילות המדינית הדינאמית שנעשתה בהנהגת ד"ר חיים וייצמן מייד לאחר מלחמת־העולם ה־ראשונה הולידה את הצהרת בלפור ב־1917 — הכשירו את הקרקע להגשמה הגדולה של החזון הציוני הגדול, חזון „מדינת היהודים".

בשליחות גדולה זו נטל בן־גוריון חלק רב עד שנת 1933, ומאז — דהיינו: לאחר רצח ד"ר חיים ארלוזורוב — היה לכוח־ההתנעה הראשי. באופן מוחשי התבטא חלקו בשתי התקופות בתפקידים שמילא בהן: בשנים של העובדים, בשנים 1933—1948 עמד בראש הסוכנות היהודית, „הממשלה שבדרך". אך מעולם לא הסתגר ד. בן־גוריון בתחום ה־מוגדר של תפקידו. במילוי משימות לאומיות לא ידע מעצורים וגבולות. מתוך כך שיקע עצמו במידה לא־מעטה בעניינים מדיניים גם בעת שעמד בראש ההסתדרות ולא התרחק מעיסוק בעניינים הנוגעים לציבור הפועלים גם בתקופה שכיהן בתפקיד ראש הנהלת הסוכנות. מעורבותו בויכוחים מדיניים מובהקים היתה רבה עוד בטרם העביר את מרכז פעילותו לתחום התנועה הציונית. נכון, השפעתו על קביעת הדרך המדינית לא היתה מכרעת באותן שנים כמו בשנים שבהן עמד בראש ההנהלה הציונית. לא אחת מצא עצמו בעמדת מיעוט. קריאתו ל־מרד נגד אנגליה, באוקטובר 1930, נתקלה בביקורת חמורה. גם הצעתו (במאי 1931), ש„במצב המעורער אסור למפלגה (מפא"י) להיכנס להנהלה הציונית ומוטב לאפשר ל־רוויזיוניסטים שינסו שם את כוחם ויכשלו" — נדחתה באותו מחולס מצד שאר המשתתפים, וביניהם ברל כצנלסון, חיים ארלוזורוב, אליהו גולומב, זלמן רובשוב (שזר) ואחרים. אולם בעניינים הנוגעים לגיבוש האירגון היהודי הפנימי בארץ־ישראל — בתחום הכיבוש המעשי ויצירת העובדות המוחשיות — נימנה עם הנוטים הראשיים. הוא היה חלק מהנהגה קולקטיבית מובחרת.

מעמדו התחזק לאין־שיעור ב־15 שנות כהונתו בתפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות ה־יהודית, שהיו השנים הנוראות ביותר (ה־שואה) והגדולות ביותר (הקמת המדינה) ב־היסטוריה החדשה של העם היהודי. הוא לא היה איש־החזון־המעשה היחיד. אך בכמה תחומים, ודווקא בשעות קשות ביותר, הרחיק ראות יותר מרבים אחרים, ואף הגיע לדרגת הענוה של היציאה מן השיגרה ושל „שבירת מוסכמות" בהכרעות הנוגעות ליעדים לאו־מיים שבעיקרם היו מוסכמים. כך לחם למען תוכנית־החלוקה המצומצמת ביותר שהוצעה על־ידי ועדת פיל — ובלבד שתהיה מדינה לעם היהודי — והעלה את „תוכנית בילט־מור" בשנים האחרונות למלחמת־העולם ה־שנייה ותבע „להקים כוח צבאי מאומן ו־מצויד במשורי הגנה משוכללים" (1937), הכך נאבק למען ה„אקטיביזם" גם בשנות מלחמת־העולם השנייה נגד השלטון הבריטי („עלינו להילחם בצורר הנאצי כאילו אין ספר לבן בריטי ועלינו להילחם ב„ספר ה־לבן" כאילו אין מלחמת־עולם") ותחק ולחץ למען הכרזת המדינה במועד שנקבע (14 במאי 1948), ללא דחייה כלשהי, חרף עצות והצעות של חברים מבית וידידים מבחוץ. ואמנם, שיא־השיאים אשר לדוד בן־גוריון היה המעמד ההיסטורי שבו הכריז הוא על הקמת מדינת־היהודים, היא יש־ראל.

א. וולפנזון חותם את ספרו ב„אחרית דבר". אם פרקי־הספר מצטיינים בגיבוש וב־בהירות — הרי דברי־הסיום הקצרים לוקים בשטחיות. התיזות הבסיסיות המועלות שם אינן מוכחות. הסימוכין העמדיות — רופפים למדי. דומה, כי רצוי היה לוותר על סיכום מעין זה. על כגון זה נאמר: כל המוסיף — גורע.

בתל־אביב

מאת
רחל אנגל

גלריית „הקיבוץ — ציור ופיסול", ברחוב דב הוז בתל־אביב, פותחת עכשיו בסידרה חדשה של תערוכות — של בני קיבוצים בלבד, ובכך היא חוזרת על קו־הפעולה שהנחה אותה בראשיתה.

התערוכה הראשונה בסידרה היא מבחר פסלים כתורניים מעשה ידי אלישע הולצקר, חבר רמת־דוד, הממלאים את חלל התצוגה של הגלריה; תערוכה־יחיד שיש בה משום עיצוב־מחדש של הגלריה.

הפסלים עשויים „חמרי־פיסול חדישים", פרספקס ומראות, והם מורכבים על פני קירות הגלריה, ממלאים בה פינה־קיר וכמו מלבישים אותה לבוש חדש.

האם הלבוש הזה הוא פיסול טוב? תשובה על כך אינה יכולה להיות חד־משמעית. יש להודות, כי המוצגים מעידים על כשרון ועל יכולת; גם על מחשבה ארכיטקטונית בהירה. מה שעדיין קשה לקבוע הוא מידת החידוש שמבשרים פסלים אלה, מידת היצירה המקורית שבהם. פסלים בחומרים חדשים — וכאן החומרים הם צינורות פרספקס שקופים, ולוחות־מראה בעלי צורות שונות, בעלי גדלים שונים — מחייבים גם חידוש בעצם תוכנם האמנותי. האמן כמו ממעיך כאן חידושים כאלה שנראו במרכזי אמנות שונים בעולם עוד לפני עשור ושהוצגו בתערוכות בינלאומיות בוריאציות אינספור. יש כאן אפקטים מעניינים של השקפויות הנוצרות על־ידי דרכי הצבתם השונות של קטעי־המראה, חיבוריהם, ומיקומן של קבוצות הצינורות השקופים, האלגנטיים, ויש גם גרעין של אמירה עצמאית. אך מן הראוי לפתח את הגרעין הזה עד שיוליד פירות חדשים.

דוד גלעדי — משפחה — חיתוך עץ

מיניאטורות של צייר ותיק

בגלריה „דוגית" פוגשים אנו את אהרון גלעדי במין „תעלול" חדש: הוא מציג המו־ני ציורים קטנטנים, מהם מקובצים לקבו־צות (צבעי מים, צפורנות־צבע, דיו שחורה ודיו צבעונית — על ניר, על פיסות זעי־רות של ניר) — הוא מכנה אותם בשם „מיניאטורות". את הנושא האופייני לו, המשפחה, מצייר גלעדי גם כאן, וכיוון שה־דמות העיקרית במשפחה בעיני גלעדי היא דמות האשה, עקרת הבית, אם הבנים, מוצא אתה בדרך כלל דמויות נשים מעוצבות ב־ננסי־תמונות אלה. הנה דמות אשה לבדה, או אם ותינוק על זרועותיה, או תינוק וילדים גדולים המקיפים אותה מכל עבר. ויש שמבסרפה השכנה, מטופלת בילדים גם היא. יש גם תמונות של אשה בדואית וחמור. ו־תמונות „ליליפוט" שבהן שולחן מלבני „גדול" במרכזו וכל המשפחה, אפילו האב, יושבים סביבו. יש גם 9 תמונות בגודל בול־של־חג, והן מאוחדות בפספרטו אחד, ומסגרת אחת — סידרה לעצה. חן רב, וקלילות, ושמץ של חיוך עולים מן התערוכה. אלא שגלעדי היר־שה לעצמו כאן תעלול בתוך תעלול: בין כל הקומפוזיציות החדשות הזעירות הללו תלה פתאום תמונה ישנה־נושנה, אוטופורט־רט (רישום עפרון), המראה את גלעדי כב־חור צעיר, דיוקנו, שעיצב לפני כארבעים שנה, אלא שכתאריך רשם בו את השנה: 1834.

ציור שמרני

בגלריה „חלמה" נפתחה תערוכת־יחיד של הציירה בלה שקי — ציורי נוף עשויים בדרך ציירית־שמרנית. גוני הנוף הם ירוקים וחו־מים מלאים מאד, וסכיכים, ועלול היה לח־שוב כי הם נופי צרפת, או איזו ארץ אירו־פית דומה, אלא שהקטלוג מעמיד אותך על טעותך: הנופים הם נופי הארץ, „הגליל", „נוף טבריה", „מראות בצפת" וכו'. ויש גם כמה ציורי אינטריר (כפי שנוצרו לציירים ציירינו לפני שנים רבות) ותמונות דומם שבהם פרחים „כמו בטבעי", אדומים וצהו־בים ולבנים, על גבעולים ירוקים באגרטלים תומים, אימפרסיוניסטיים.

אוירה צבעונית

תערוכתו של אורי אליעז בגלריה יפו ה־עתיקה מצטיינת באוירתה הצבעונית המיו־חדת במינה, הכמעט־אחידה: תכול אפרפר דהה. כמעט כל התמונות שומרות על או־תו אופי צבעוני פסטלי רך. אך בתוך התחום הצבעוני הזה מצויים עצמים ודמויות, ששפ־תם שונה מאוד משפת רקעם.

על רמח"ל — יהודה פרידלנדר משיב למ. אונגרפלד

הצדק עם מר מ. אונגרפלד על השמטת המקור לכותר ברשימתי. המקור צויין בכתב היד, וצר לי על השגגה שיוצאה מלפני המגיה. על כגון זה אמר פבב הרב מרגליות זצ"ל: „אל תדון את חברך עד שתגיה במקומו"...

לעניין המאמרים על רמח"ל שהזכיר מר אונגרפלד בתגובתו, כל אלו נמנו בספרו של יונה דוד שהוכר על ידי, רובם הגדול ברשימה הביבליוגראפית, ומיעוטם בהערותיו לפרקי הספר. אילו העתקתי רשימה זו היתה הופא בפלגיאט. יתירה מזו, כוונתי לא היתה למסור מידע על מה שנכתב על רמח"ל, אלא על מה שלא נכתב. הן רשימתו של מר אונגרפלד, והן ספרו של יונה דוד מסייעים לטענתי כי עד כה לא יצאו כל־כתבי רמח"ל במהדורה מדעית אמינה ד־שלמה. מלאכתו של ד"ר גינצבורג לא הושלמה, והוא לא הספיק להוציא את כל־כתבי רמח"ל. המונוגראפיה באנגליה הופיעה בשנת 1931, ומאז עברו ארבעים ושלוש שנה, הגיעה השעה לעדכן עבודה זו, להרחיבה ולהשלימה. מהדורת י. זמורה לא נועדה מלכתחילה להיות מהדורה מדעית.

טענתי העיקרית היא שרמח"ל לא זכה לחקר ההולם ענק שכמותו לעומת סופרים הנופלים ממנו שזכו ליתר תשומת־לב. צא וראה איזה מקום תופסת יצירת רמח"ל בהוראת הספרות העברית והמחשבת־ישראל בבתי הספר היסודיים, התיכוניים והגבוהים... ביאליק התעורר למשימה הגדולה, אולם כמה הלכו בעקבותיו?

לא טענתי כל־עיקר כי „פסחו אצלנו כל הימים מלהתעסק ביצירת רמח"ל". לטענה זו אין אף שמץ של רמז ברשימתי. יש לברך על שנעשה, טרם הגענו לכדי ברכה על המוגמר...

בירושלים

מאת
יגאל צלמונה

הפיתרון הקל ביותר בתכנון תערוכות קבוצתיות הוא מציאת מכנה משותף למשתתפים שיהיה רחב ומעורפל דיו כדי שלא לחייב את המארגן לקבל על עצמו אחריות רבה מדי באשר לקריטריונים של בחירת המשתתפים ובאשר להגדרת בעייתיות משותפת לחיפושיהם. התערוכה המוצגת בבית האמנים בירושלים הנה למעשה אוסף של אמנים טובים יותר וטובים פחות שהמכנה המשותף להם הוא השימוש בחומרים „לא מקובלים" כקריטיות, בשעה שדווקא השימוש בחומרים כאלה נפוץ היום כתופעה מהותית לאמנות העכשווית. סכנה אחרת היא ההיקש מן המושג „חומרים בלתי קונבנציונאליים" למושג „אמנות בלתי קונבנציונאלית", בשעה שהתערוכה עצמה מהווה הוכחה לכך שניצול חומרים בלתי מקובלים אינו קשור בהכרח להתפישה אמנותית חדשה ומקורית.

בעיה אחרת היא העובדה שבחלק גדול מן העבודות המוצגות נעשה שימוש בחומרים מקובלים בהחלט בפיסול זה זמן רב (למשל פרספקס וחומרים פלאסטיים אחרים). חלק מן העבודות מוכרות מתצוגות אחרות ומכאן חוסר ההפתעה שבתערוכה והתחושה של „כבר ראיתי" המלווה את המבקר בסיורו.

אחד הבולטים שבין המשתתפים הוא גרשון נבמנן שכבר הרשים את ציבור המבקרים בתערוכות שונות. נבמנן עוסק ב„מהויות" ומתעניין בבעיות הזהות והמשמעות. הוא בודק באיזו מידה דבר יכול להיות „אותו דבר אבל אחרת". הוא מנסה אפשרויות לשינוי מצבו והכוונתיו של חפץ, ומודד שינויים אלה ומסדר דוקומנטציה עליהם. עבודותיו קונצפטואליות ו„פיסוליות" כאחת. תחומי מחקריו האסתטיים מתפרשים על כמה צי־רים: ציר הזמן (בדיקת דרגות שונות של החלדת לוחות פח), ציר המבנה (בתערוכה מוצג כבל חשמלי לצד מרכיביו השונים עד לדרגת הפירוק המכסימאלית), ציר הצורה (עימות בין חוקיים ותהליכים — למקור. למשל: לוח שייש לצד לוח פורמייקה דמויית שייש), ציר החומר (לוח עץ מוצג לצד סוגי נסורת שונים המופקים ממנו). הצורה המנו־כרת של הצגת הדברים — הקיטלוג, הקביצה בקופסאות ובתאים — באה כדי לשלוט ב־אסוסיאציות וכדי לתחום את הבעייתיות ב־גבולות של מחקר אסטתי ולא לאפשר גלישה לדראמטיזציה של הטיפול בנושא.

מישל וולמן מציגה סידרה של „מעטפות דואר": תבנית פסי קרטון שבה נתכה ה־אמנית קווים היוצרים צורת מעטפה. מעט־פות עשויות מהלק מתכת של את הפירה קרוע ומקופל ומראש מטאסא. מעטפה שקו־פה (!) ובתוכה לוח נחושת, שעליו חרוט טכסט של מכתב (כשהציגה מתכת־נייר ברוד). סידרה זו של „היפוכי פונקציות" אינה אלא הבריקה מבוצעת היטב, תרגיל אקדמי מוצלח.

יצחק מרשה מוצג בשתי שפופרות פלס־טיק גדולות ממדים המתנפחות עם הפעלת מנוע. ההתנפחות וההתרופפות הבאה עם הפ־סקת פעולת המנוע יוצרת התרחשות דרמא־טית. שפופרות אנכית מלופפת בחבלים, ה־„עוצרים" את ההתנפחות, מעוררת אסוסיאציות של ההתקוממות, מרד, רצון לשחרור והתה־אמה: אכזבה וחולשה עם ההתרופפות. ה־עבודה השניה מעוררת השלכות ארוטיות של זיקפה ומשגל, או של חיים ומוות. האכספרי־סיוניזם שבאירוע מנוטרל על־ידי הצבע הלבן והקר של המעטפת הסטרילית של החומר הפלסטי. התוצאה: הצלחה המתבטאת ב־שליטה במשמעות ובהגבלה באמצעים מיני־מאליים.

ויקטור הלבני מציג תבליט פוליאתילן מו־קצף גדול ובושים המורכב מסאנלים שעל כל אחד מהם טבועה אותה צורת יסוד (סטיליזאציה של יונה לבנה). ההבדלים הזעירים ב־שיפוע ובגובה המאנלים יוצרים אפקט של תנועה (התבליט נקרא מבט על להק של יונים). יש כאן ניצול אופטימאלי של אמצ־עים אמנותיים. דגם פסל המותה מאלומיניום ופרספקס פחות מוצלח, הפתרון הפלסטי ידוע והוצל פעמים רבות בעבר. החידוש כאן הוא אולי בזה שעל הפסל להיות מוצב על הירח, כך שעל הצופה להתאמץ ולהעביר את בעיית המתח הפיסולי לקונטקסט דמיוני של סביבה שבה המשיכה שלה קטנה פי כמה מזו הפועלת

אמנות

עלינו. הריטוריקה הפסוד־מדעית וה„עתידניות" המלווה את פסליו של הלבני יומרניות ומפריעה.

אלן מיילן מציגה את הדמויות המוכרות שלה המגולפות בסטירופום, מזיגה בין ציור ופיסול. דמויות אנוש אלו הלבושות, מצוייירות וצבועות, נראות כאילו נלחצו על ידי מכבש ענק לצורת תבניות מרובעות. בבובות של מאריסול שנהפכו לקומפרסיות של סיזאר. מנותות בתוך מוזרות מהגרים ישנות. מה שיכול היה להיות ציור סנטימנטאלי הו־פך להיות פיסול מעניין, אם גם לא מעמיק.

את עבודותיו המצויינות של מנשה קדישמן ראינו כבר לא פעם. היקף של סלע מודבק על הדפס צילומי המתאר סלע — בעימות עם משטחים גאומטריים צהובים — ה„מצי־אות" (או מציאות בריבוע!) מול הממד ה־אנושי המופשט, הראציונאלי. מדי־החום ה־כחול של קדישמן מציג בעיה מעניינת. הוא הוצג כ„קיר" בתערוכת „מעבר לרישום" במו־זיאון ישראל השנה ועתה הוא מוצג כפסל בבית האמנים — הוכחה ליחסיותן של הגד־רות סמנטיות כמו „פיסול" ו„רישום" בקונ־טקסט של האמנות העכשווית.

דודי שטיין מציג שני פסלים - מוכרים, עשויים פרספקס צבעוני שקוף ומציעים מה־בר קונבנציונאלי, מופשט, של מספר מרכי־בים צורניים מתחומים במקצביות. תנועת הצופה סביב הפסל מולידה ומביאה מערכות מפתיעות של צורות הנוצרות על־ידי משחק השתקפויות. פסליו הקינטיים של צבי שביט — כוראוגראפיה של אלמנטים על בסיס מנ־גנון של שעון אף הם הוצגו כבר מספר פע־מים. מרים בת־יוסף מוצגת בעבודה שולית ו„קליסאית". פלורנס קאופמן מציגה פיסול מופשט ומקובל בפוליאסטר. הנה אביהר עדיין שבויה בקסמיו המפוקפקים של החומר הפלסטי השקוף הצבעוני ואינה מצליחה ל־השתלט על האפקטים הטריביאלים שלו. פסלה של מלכה ובינפק העשוי קש קלוע ומתכת — חסר צביון פלסטי. לעומת זאת נפקד מקומם של אמנים הטובים, המשתמשים ביצי־רתם בחומרים בלתי־קונבנציונאליים, כגון: נוייסטין, גרשוני, גבע, יוכבד וינפלד, ברגו ועדיה ועוד... לא ברורים לי גם הקריטריונים לקביעת מספר העבודות לכל משתתף אגב.

*

רצוי לדעתי להוסיף ולהרחיב את הדוקומנטציה שבדף ההסבר המחולקים לקהל, להוסיף פרטים על האמנים, על המוצגים — בליווי תרגום לועזי. תוספת המאמץ אינה גדולה וקהל המבקרים ייצא נשכר. אגב, לעיתים קרובות אין למצוא כלל את דפי ה־הסבר, לא בחדרי התצוגה ולא במשרד ה־אגודה, חבל.

פסל מתנפח של יצחק מרשה / דמויות של אלן מיילן / „מעטפה" — מישל וולמן, נשענת אל הקיר (המטאסא)

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES

המכללה העברית להשתלמות בכתב

37 שנות נסיון ▪ 125,000 בוגרים ▪ 115 קורסים לבחירתך

פרסום מי־טל

למד בביתך בהתכתבות
בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

אם הנך מתכוון ללמוד באמת ובתמים... אם אתה מתכוון להצליח בלימודים... המכונים הבריטיים — המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. שיטות המקנות לך ידיעה תוך תקופה קצרה.

הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי כוחות ההוראה בארץ.
קצב ההתקדמות ורמת הלימודים יותאמו במיוחד לדמתך ולכישוריך.

*

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקלים
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראיית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה — בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי כולל מעבדה לליםוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

בגרות ומוקדמות
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

אנגלית לאוניברסיטה והכנה לטכניון
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

טכנאות
1. שרטוט טכני - בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

משרדי ייעוץ והרשמה:
תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 20.00—8.00 ללא הפסקה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ______ שם ______ כתובת ______ טל. ______
מע. 3.1.75

אוניברסיטת בר־אילן
המזכירות האקדמית
מודיעה על
פתיחת ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ו (1975-6)
לפקולטות ולבתי־הספר דלקמן:
* מדעי היהדות
* מדעי הרוח
* מדעי החברה
* משפטים
* מדעי הטבע
* בית הספר לעבודה סוציאלית
* בית הספר לחינוך
* שלוחת האוניברסיטה באשקלון
* שלוחת האוניברסיטה בצפת
* שלוחת האוניבר' בעמק הירדן

טפסים ופרטי הרשמה יישלחו לכל דורש לפי פניה בכתב. נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.
המתעניינים בשלוחות באשקלון, צפת ובעמק הירדן, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.
— מספר המקומות מוגבל —
ההרשמה נפתחה אי"ה ביום רביעי, י"ח בטבת תשל"ה (1.1.75), ותסתיים ביום שישי, י"ט באדר תשל"ה (28.2.75).

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
היחידה לכתות קדם
נמשכת ההרשמה לכתות הכנה מיוחדות בקר וערב
★ קדם טכנאים
★ קדם הנדסאים
★ קדם מדריכים

מתקבלים בוגרי י"א
למעונינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות
לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם
בעת ההרשמה יש להציג:
- תצלום של תעודות השכלה
- החייל המשוחרר יציג תצלום מתעודת זכאות ללימודי חינם
- 50.— ל"י דמי הרשמה.

מנהל היחידה ייעץ לפונים כל יום ג' אחה"צ במשרד הראשי בת"א.
בפרטים נא לפנות: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 264193; 267436.
שד' החשמונאים 6, טל. 32634.
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455.
כפר־סבא: ביה"ס אורט (ליד המשטרה) בימים ב', ד', בין השעות 17.00—19.00.

אולפן אמריקאי

אנגלית שוטפת — סדרה חדשה
חודש נסיון חינם
ירושלים — רח' שלמון 1, ככר ציון
תל־אביב — רח' אסתר המלכה 5 (בין ככר דיזנגוף לרח' פרישמן)
חיפה — רח' ביאליק 13
שעות הקבלה:
בימים א'—ה' בשעות 4.00—7.00 אחה"צ
(בתל־אביב גם בין 9.00—11.30 בבוקר)

אנגלית צרפתית, ספרדית,
גרמנית ועוד בביה"ס לשפות,
היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג
Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור
לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות
תל־אביב: אבן גבירול 30, טל' 252337 שעות הקבלה 8.00—20.00
רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83, טל' 723466, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
חיפה: נורדאו 30, טל' 667040 שעות הקבלה 8.00—20.00
אשקלון: מדור לתרבות בי"ס אילנות (הישן) אפרידר, טל' 2773, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
ירושלים: 1. ההסתדרות 22, טל' 224769 שעות הקבלה 8.00—20.00
2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מסריק 10, טל' 66380, 68383, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00

קורסים מזורזים
למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר/צהרים/ערב
הנהלת חשבונות
בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1+2, 2, 3.
בוקר חדש 8.1 — ערב חדש 9.1
כתיבה במכונה
בעברית/אנגלית בשיטה עוורת
כל יום נפתח קורס חדש (בוקר/צהרים/ערב)
פקידות ומזכירות
קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות
בוקר חדש 8.1 — ערב חדש 9.1
קורס לניקוב .I.B.M נפתח כל יום חמישי
הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה.
• תעודות הסמכה • הפנייה לעבודה
✶ אחריות להצלחתך ✶
שרותל
תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית). טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (כול רמה) טל. 724335

למד תכנות IBM בביתך במכון הפנוי
אנו נכשירך כמתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המהפכנית המתאימה לכל אחד — למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חומרי העזר השונים, וידיעו את תכניותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ר.פ.ג'.
לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם
לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למשי 7
השם: ______ גיל: ______
כתובת: ______ טל. ______
משלח יד: ______ סיימתי כתה: ______
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
I.T.S INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

טכניקום
בתאריך 5.1.75 ייפתחו קורסי ערב
חשמלאים מוסמכים
בבקשת משרד העבודה
חיפה הרצל 44 • ת"א בן יהודה 28

הנהלת חשבונות
3 למתקדמים — 2 — 1+2 משולב
בקיץ ההדש — 15.1.75 — 14.1.75
● הלימודים בפיקוח משרד העבודה
פרטים והרשמה ביה"ס ברח' בן זכאי 6, ת"א, טל. 290775 (ע"י אחד העם 35).
ב"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

הישיבה התיכונית מקצועית
תורה ומלאכה
פתח־תקוה
נפתחה ההרשמה לשנה"ל תשל"ו
המגמות: מכניקה כללית, אלקטרומכניקה, אלקטרוניקה
מסלולים: 1. בגרות מקצועית 2. תעודת גמר מקצועית
ההרשמה: במשרדי הישיבה בימים א'—ה' בין 8.00—12.00 בימים ב'—ד' 8.00—12.00, 4.00—6.00
יש להביא ציוני שליש א' ותעודת זהות.

למדי מקצוע ב - 3 חדשים
במקום מגוריך - בכל הארץ
נקבנות בשיטת IBM
מקצוע שאין בו אבטלה והשתכר טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חודשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה
לימוד בוקר • צהרים • ערב לפי בחירה
קורס כתבניות חינם למעונינות
• תעודת הסמכה •
פרטים והרשמה במשרדי "המכון להכשרה מקצועית" בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ
תל־אביב: רח' סלומון 7 ...
ירושלים: רח' אגריפס 8 ...
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 41 (ליד קולנוע רמה)
רחובות: רח' יעקב 3 ...
חיפה: רח' ביאליק 17 ...
רמלה: רח' נורדאו 5
חולון: רח' סוקולוב 48 ...
פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 ...
באר שבע: רח' החלוץ 86 ...

▪ תכנות ▪ מחשבים
נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע
מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה
לכבוד המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______ גיל ______ השכלה ______ כתובתי ______

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

קורסים ל- ספרות נשים קוסמטיקה — מכון דיאנה
תל־אביב, רח' יודפת 4 פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות ... · בגרות · בי"ס לאכסטרנים · חינוך על-יסודי ·

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב — באר-שבע

מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים חדשים

לשנת הלימודים תשל"ו (1975—76)

לחוגים / מחלקות

הפקולטה למדעי הרוח והחברה:

מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה, גיאוגרפיה, חינוך, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה, מתמטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע:

מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתמטיקה בצרוף חוג במדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב וסטטיסטיקה), פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, גיאולוגיה.

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה:

הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל (אלקטרוניקה), הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה), הנדסה גרעינית (כמגמה לסטודנטים של השנים ג' רד' במדעי הטכנולוגיה).

הפקולטה למדעי הבריאות: ביה"ס לרפואה.

ההרשמה תיפתח ביום א', כ"ט טבת תשל"ה — 12 ינו' 1975

ותסתיים ביום ו', י"ז אדר תשל"ה 28 פבר' 1975

לקבלת טפסי הרשמה וידיעון למועמדים נא לפנות ל"מרתף האות", אוניברסיטת בן-גוריון בנגב ת.ד. 2053 באר-שבע, ולצרף המחאת דואר על סך 5.— ל"י (הפונים בכתב: מתבקשים לציין את תחום הלימודים).

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה על

פתיחת הרישום

לשנת הלימודים תשל"ו
ללימודים לקראת התואר הראשון

ביום ראשון כ"ט בטבת תשל"ה 12.1.75
עד יום ראשון י"ב באדר תשל"ה 23.2.75

יחידות הלימוד

הפאקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
הפאקולטה לאמנויות
הפאקולטה למדעי החברה
המגמה לחשבונאות
ביה"ס לעבודה סוציאלית
הפאקולטה למשפטים
הפאקולטה למדעים מדוייקים
הפאקולטה למדעי החיים
הפאקולטה להנדסה
בפאקולטה לרפואה

1. ביה"ס לרפואה
א) לימודים לקראת התואר דוקטור לרפואה
ב) ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת
2. ביה"ס ללימודי המשך ברפואה — החוג לסיעוד

חוברת הסברה „לקראת שנת הלימודים תשל"ו" וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י, בחנות בבנין האקדמיה למוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת אביב — בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.

כמו כן אפשר לפנות בכתב ל„מפעל השכפול", בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת ת"א, ת.ד. 39287, רמת אביב, תל-אביב (ללא צרוף המחאת דואר על סך 5 ל"י, לא תשלח החוברת).

חיילים בשירות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

מועמדים המשרתים בצה"ל או המתעתדים לנסוע לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדי הרישום הרגילים.

תלמידי אוניברסיטת תל-אביב המתבקשים להוסיף / להחליף חוגי לימודיהם ירשמו במועדי הרישום הרגילים.

הפנימיות הצבאיות — ליד ביה"ס הריאלי — חיפה וגמנסיה הרצליה ת"א

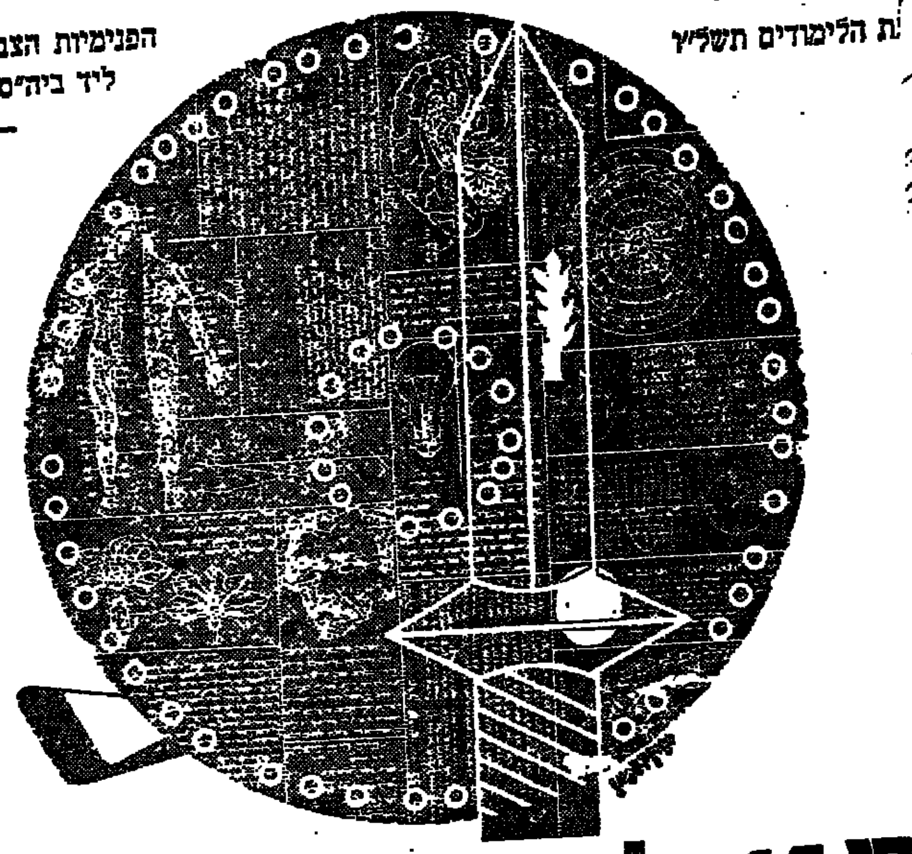

בן 14 - לפנימיה צבאית!

ההרשמה לפנימיות הצבאיות לכתות ט' וי"ו נמשכת בכל לשכות הגיוס האזוריות ותסתיים ב־17 בינואר 75

אסיפות הסברה

הורים ותלמידים המעוניינים בקבלת פרטים נוספים אודות הפנימיות הצבאיות מוזמנים להשתתף בפגישות עם נציגי צה"ל והנהלות בתי הספר, אשר התקיימנה במועדים ובמקומות המפורטים להלן: —

7.1.75 שעה 16.00, לשכת גיוס באר-שבע, רח' יד ושם 22.
8.1.75 שעה 1400, לשכת גיוס טבריה, רח' נצרת, ע"י משרד הפנים.
13.1.75 שעה 17.00, ביה"ס הריאלי, רח' ש. לוין, הדר הכרמל, חיפה.
14.1.75 שעה 19.00, לשכת גיוס ירושלים, רח' רש"י 103.
16.1.75 שעה 18.00, הגמנסיה העברית הרצליה, רח' ז'בוטינסקי, ת"א.

פרטים נוספים בכל לשכות הגיוס האזוריות בימי ההרשמה א', ג', ה' בין השעות 07.30—14.00.

פרטים בכתב ניתן לקבל ע"י פניה לד.צ. 1191 צה"ל.

בהשקט ובבטחה — הצעיף לפנימיה הצבאית / הפנימיה הצבאית של צה"ל נתיב ההצלחה לבחורים שבגיעה.

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי תחסוך מאות לירות על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומך במו ידיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך. סטודיו A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את התאמתך למקצוע הצילום ללא הלוח בכל השכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28126 למסי' 75 — 1

אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמה כושר למקצוע הצילום

שם........ גיל........
כתובת........ טל........

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו G בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב"
ת.ד. 28124 תל-אביב, למסי' 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמה כשרון למקצוע הגראפיקה.

שם........ (1)
כתובת........ טל........

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

- אנגלית
- צרפתית
- גרמנית
- איטלקית
- ספרדית
- עברית
- ערבית

למתחילים ולמתקדמים שיחות קבוצתיות.

קבוצות מיוחדות לילדים מ־ABC ולתלמידי בתי-ספר תיכוניים

לצה"ל, אוה"צ, בערב גם שעורים פרטיים

מרכז לשפות **קורן** COREN
תל-אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
בזלת בנימין 2, טל. 56347

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף.
הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל-אביב.

שם:........ מעוניין בלימוד:........
כתובת:........ טל........

בכל מקום בארץ	תל-אביב	חיפה	רמת-גן	באר שבע
פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	רח' סלומון 7 (מתחם הפדרציה)	רח' בלפור 5 (בבין הבנק לפתוח התעשייה)	רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע השחר)	רח' החלוץ 86 (מול שכונת שבטים)
	חולון	פתח-תקוה	ירושלים	רחובות
	רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	רח' ההגנה 17 (בפרגה)	רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רח' יעקב 3 (מול אורה)

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

למד והשתלם בכתב

בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה מבחר של קורסים

* אלקטרוניקה סוג 1
* חשמלאי מוסמך+עזר
* שרטוט שלב א'
* טלוויזיה (למהנדסים, הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה)
* הנהלת חשבונות סוג 1
* מכינה כללית

בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים.
נערוך מפגשים כתתיים בצורה משולבת
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
דרך בגרשוב 65, טל. 225690, 225795 / 267436, 264193.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

למדו מהר ובהצלחה
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (בר-קמא)
קורס חדש ב־7.1.1975
ת"א: גורדון 5, טל. 224532
חיפה: בבעלה, טל. 664922

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל-אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

לכבוד **המדרשה לגרפיקה ולציור**
שליד „סטודיו ציורי", ת.ד. 36239 תל-אביב (1)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה

שמי........ גיל........
כתובתי........

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים

שרטוט בנין ומכונות

לבוגרי 8,9 שנות לימוד כתות מיוחדות
בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
תל אביב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795 — חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 6182
שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193 — באר שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל. ...
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכרג), טל. 226455

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

טכניקום

בשנת יובל ה־15 לביה"ס
15% הנחה לכל הנרשמים
15 מלגות ללימוד חינם
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

* אלקטרוניקה
* שרטוט
* הנהלת חשבונות

יובל 15 שנים 1960-75

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

הנהלת חשבונות 2+1 ... 2 ... 3

בי"ס לחשבונאות ומיסוי ... גרש צ. ביתן

הישיבה התיכונית ... תורה ומלאכה פתח-תקוה
מכינה כללית
אלקטרומכניקה
אלקטרוניקה

למדי מקצוע ב-3 חדשים
במשום מגוריך — בכל הארץ
נקבנות בשיטת IBM
בוקר • צהרים • ערב

תכנות מחשבים
נפתחים קורסי ערב בתל-אביב • בחיפה ירושלים ובאר-שבע
מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרה מתקדמת בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה

לכבוד המכון להכשרה מקצועית
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי........ גיל........ השכלה........ כתובתי........

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

התיאטרון הלאומי הבימה

מעגל: מוצ"ש 4.1 • יום ה' 9.1
הה, הו יולדה
מוצ"ש 4.1 • יום א' 5.1
יום ב' 6.1 • יום ד' 8.1
בשם אדון
יום א' 5.1 • יום ב' 6.1
המכשפה
של קלוד ריטה
הערב ב־9.30 • מוצ"ש ב־9

התיאטרון הקאמרי תל אביב

שלוש מכוערות
מוצ"ש 4.1 ב־6.15, 9.00
יום ב' 6.1 • יום ג' 7.1
בקור הגברת הזקנה
יום א' 5.1 • יום ב' 6.1 ב־4
השחקנים
יום ד' 8.1 • יום ה' 9.1
זויי קאליגולה
מוצ"ש 11.1 בשמות

התיאטרון העירוני חיפה

נמר הברבורות
מחר 4.1 חיפה
יום א' 5.1 חיפה
בבה 2
שניק
כאה הנך לוין והבוכרי
יום א' 12.1 ת"א בהיכל
יום ב' 13.1 חיפה

פרסום בלקין

שחקני החאן מציגים

„משרתם של שני אדונים"

מאת גולדוני בבמוי מ. אלפרדס • נשף תיאטרוני

חולון „ארמון" הערב 3.1 ב־9 • ירושלים „החאן" יום ב' 6.1 ב־8

„בימוי ובכיכוב דוד אלכסנדר ואליקים ירון: ...הצגה לעין, חגיגה אמיתית... בקרה בריר כל עבודה בהצגה מבוססת לפרטיה, מחוברת בדייקנות מקצועית ומעוררת הערצה.

לתושבי חולון והסביבה

אל תגידו מחר שלא ידעתם
שהערב מתקיים באולם „ארמון" ב־9.00
נשף תיאטרוני עליז עם הצגת

„משרתם של שני אדונים"

„מי שרואה את ההצגה בערב שבת צוחק גם בשבת".
(גולדוני)

ענבל תיאטרון מחול

בתכנית: **יעקב בחרן. כד**
אשירה לשבזי. הורה

תל־אביב „בית ארלוזורוב" בשעה 8.30
יום ב' 6.1.75 • יום ב' 20.1.75 • יום ב' 28.1.75
עין חרוד יום ג' 7.1.75 (רשת הקונצרטים)
ירושלים „תיאטרון ירושלים" יום ב' 13.1.75 — הצגת בכורה חגיגית

✱ **בחאן הירושלמי** כל יום ד' בשבוע, הצגה מיוחדת לתיירים.
תל־אביב, אוניברסיטה, אולם ברשירה, יום ה' 9.1.75 — כנס בינלאומי
הופעות מיוחדות לצה"ל — יום ג' 21.1 — יום ב' 27.1.75

פרסום בלקין

גבעון גלריה לאמנות
GIVON FINE ART

4 בינואר — 31 בינואר

ש. בונה 1973—74

פתיחה במוצ"ש 4 בינואר, בשעה 19.00.
רחוב גורדון 35, תל־אביב, טל. 225427.
מדי יום — 10.00—13.00, 16.00—20.00;
שבת — 19.00—21.00.

גבי עמרני
בקומדיה העממית
איפה הכסף?
הערב בהרצליה דוד ב־9
טלפון בקופה 583814
מוצ"ש 4.1 תל־אביב
בית ארלוזורוב ב־9.30
טלפון בקופה 283894
כרטיסים:
רוקוקו טל. 245719
טל. 03-222753

הגלריה החדשה
„המפתח"
רח' יפת 15 טל. 821768 יפו־העתיקה
גאה להציג את הצייר הנודע
אנטולי פיקין
(לנינגרד — פריז)
הפתיחה תתקיים ביום א' 5.1.75, בשעה 8.30 בערב.
— הקהל מוזמן —

בית ציוני אמריקה
בשיתוף
עם
עיריית תל־אביב—יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט

סדרת הרצאות
על הנושא:
מוסיקה אלקטרונית-מהי?
יסביר וידגים המלחין צבי אבני
שיתקיימו בימי ראשון הבאים
בינואר 5.1, 12.1, 19.1.
ב־24.1 — קונצרט מודגם.

מועדון הצפון
מזמין את מבקריו הוותיקים וגם החדשים
מוצ"ש 4.1.75
לאולמי רות
רחוב בן־יהודה 84, ת"א
(מול קולנוע „בן־יהודה")
לריקודים עם
רוני מנדס ותזמורתו
בתכנית
אודי שבח
כוכב פסטיבל הזמר

חוקר פרטי
יבצע עבורך מעקב
ובילוש טלפון 864758

הטנגו האחרון בחדר האמבטיה...
סבון טנגו של "יצהר"

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 3.1.75 ב־9.00 ובחצות: **מפגיס סלים** מגדולי אמני הבלוז בלווי להקת „הבמה החשמלית".

שבת 4.1.75 ב־11.11 בבוקר: סדרת 11:11 מנהל מוסיקלי: נועם שריף. **תכנית בשתוף עם אילונה** ויטצ'ה — פסנתר, לסלו ויטצ'ה — צ'לו, חמישית כלי הנשיפה הישראלית — אורי שוהם — חליל, אליהו סורנר — אבוב, ריצ'רד לסר — קלרנית, מאיר רימון — קרן, מרדכי רכטמן — בסון.

מוצ"ש 4.1 ב־8.30: יוסי בנאי בתוכניתו „פרצוף של צועני". ב־10.30: „ההנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברכט בשירים ופזמונים.

יום א' 5.1 ב־8.30: אמן הקלרניט גיורא פידמן — ב„מוסיקת נשמה יהודית".

יום ב' 6.1 ב־8.30: רבקה מיכאלי בתכניתה „שעות נוספות".

יום ג' 7.1 ערב סגור.

ב"חאן" הירושלמי

3.1 (3.00) „מיקי מאוסיפ" לילדים. 3.1 (9.00+11.00) סינימה החאן „אהבת החיים" עם ג'ורג' סיגל וגלנדה ג'קסון 4.1 (8.30+10.30) ממפיס סלים, פסנתרן וזמר מגדולי אמני הבלוז, בליווי להקת „הבמה החשמלית". 5.1 (8.30) קונצרט מוסיקה קאמרית, עם שלישית „יובל". 6.1 (8.00) שחקני החאן מציגים: „משרתם של שני אדונים". 7.1 (8.30) „14 אוקטבות" ערב מוסיקלי. 8.1 (9.00) ערב פולקלור לתיירים עם „ענבל". 9.1 (8.00) „משרתם של שני אדונים".
הקברט הסאטירי של האנוברס
כל יום שני, שלישי ושבת משעה 9.30.
גלריה החאן מציגה ציורים, תכשיטים ואמאיל מקוריים פתוחה כל יום חוץ מימי שישי מ־19.00 עד 23.00.
המופעים מתפרסמים מדי יום במדור „מדריך" ב„מעריב" וכן בלוחות המודעות בעיר.

הקונצרט השבועי של החאן בשיתוף עם רשות השידור, ביום א' 5.1.75 (8.30), עם: שלישיית „יובל"
יונתן זך (פסנתר), אורי פיאנקה (כנור), שמחה הלד (צ'לו). בתכנית: היידן, סמטנה, שוברט.

הסינמטק הישראלי

הקולנוע האמריקאי בעשור האחרון / ז'אק דאמי
(שבוע ב')

4.1	ב־18.00:	**גבר בחריון** — ז'אק דאמי
	ב־20.00:	**איש קטן גדול** — ארתור פן
	ב־22.00:	**איש קטן גדול** — ארתור פן
6.1	ב־18.30:	**בעין ערומה** (מדיום קול) — הסקל וקסלר
	ב־21.00:	**הדוגמנית** — ז'אק דאמי
8.1	ב־21.00:	**ידע בשרים** — מייק ניקולס
9.1	ב־18.30:	**רוק בבית־הסוהר** — ריצ'ארד תורפ (עם אלביס פרסלי)
	ב־21.00:	תולדות הראינוע: **הסלפסטיק** (צ'פלין, קיטון, לויד, טורפין)
10.1	ב־14.00:	**תיאורמה** — פייר פאולו פזוליני

האגודה למען החייל בתל־אביב - יפו

בואו לשחק „בינגו"

המשחק החברתי המרתק

במוצאי־שבת 4.1.1975, ב„בית החייל", רחוב ויצמן 60, ת"א, בשעה 8.30 בערב.

כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילנו

קנבת אחרת
„שלישיה המנגנת ומזמרת פופ ישראלי מן המובחר"
מיכאל אוהד „הארץ"
קולות וכלים עם: ש. גרוניך שם טוב לוי, ש. יידוב
חיפה „בית רוטשילד"
הערב יום ו' 3.1.75 ב־10.00 בלילה

היפנוזה
למד היפנוזה בביתך
בשיטה חדשה וקלה
ללא תלות במקום מגוריך
לקבלת פרוספקט חינם
פנה לת.ד. 28383 ת"א

הקברט הסאטירי של
האנוברס
מחר מוצ"ש מ־9.30
בחאן הירושלמי

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

אילנית - גדי יגיל — בלווי תזמורת
נעם כבל מציג:
רמת־גן „אורדע"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.30
טל. קופת „אורדע" 721720
קרית־שמונה „שניר"
יום ה' 9.1 ב־9.00
כרטיסים מ־18.12
כוחם יפה להצגה זו

הגשש החיוור — אובסייד סטורי
חולון „ריגוני" הערב 3.1 ב־8.45 וב־11.30
יפו „אלהמברה"
כיור מוצ"ש 4.1 ב־8.45
וביום ד' 8.1 ב־8.30
כרטיסים „רוקוקו" ובמשרדים
ראשל"צ „הפארק" 7.1 ב־9.00
תיאטרון ירושלים 11.1
קרנגי־הול New-York 12.4

להקת בורדת — סיפורי פוגי
גבעתיים „הדר"
הערב 3.1 ב־9.30
ק. ביאליק „סביון"
יום ו' 10.1 ב־9.30

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון"
הצגת בידור חדשה
הצגות בכורה
מועדון התיאטרון תל־אביב
הערב יום ו' 3.1
ב־8.30 וב־10.30
מחר מוצ"ש 4.1 ב־8.30
טל. קופת הגורדון 230039

תיאטרון יובל בעם מציג: ערב שירי המשוררת רחל
דורית ראובני, חנן יובל, דני כץ
תל־אביב „בית־דורי"
הערב יום ו' 3.1
ב־9.30 וב־11.30
טל. בית־דורי 263178
אוניבר. ת"א „ברשירה"
מוצ"ש 4.1 ב־9.15

בר מינן — מועדון אמני הסטודנטים בר־אבא
מארח הערב את
צמד ההומור
„חומה ומגדל"
ריקודים לצלילי תזמורת
„עונות השנה"
מחר מוצאי שבת 4.1
ריקודים לצלילי תקליטים
הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

הלהקה הקאמרית למחול
עירית תיאטרון בית יד־לבנים
ערב מחול
כוריאוגרפיה: רינה שחם, רוני כהן
מוצ"ש 4.1, מוצ"ש 11.1
מוצ"ש 18.1, מוצ"ש 25.1
התיאטרון בוסם, שדרות גורדון 95 טלפון 445022

אריה אליאס — זורבה היווני
עם ביצוע לוקה ונחגור יפאי
יפו „אלהמברה"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.30
טלפון הקופה 823457
ירושלים „בית העם"
מחר מוצ"ש 4.1 ב־8.30
תל־אביב „אהל"
יום ג' 7.1 ב־8.30

מועדון התיאטרון
ת"א • רח' הורדי 7 • טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים
הרביעיה חוזרת
הערב 3.1 ב־12.30
מחר 4.1 ב־11.00
יום א' 5.1 ב־10.30
שמעון ישראלי
בתכנית יחיד
הערב 3.1 ב־8.30 וב־10.30
מחר מוצ"ש 4.1 ב־8.30

רביעית המועדון חוזרת!
לתושבי חיפה
הערב 3.1
ב„שביט" ב־9.00

בירה ומצב־רוח
תוכנית מוסיקלית של סידורי ישראל
יום ב' 6.1 בשעה 9.30
ראיונות, שימושים, הכנות אמנותיות, הנוכחות שהוצגות מזמין השבוע
מנחה: יעקב אגמון
מפיק: עודד פנחסי
במועדון התיאטרון בגולי 7 ת"א

ההנאות הקטנות שבחיים — ערב שירי ברטולד ברכט
נעם כבל מציג:
מירי אלוני — יוסי פולק
בני אבלוזינסקי
תל־אביב „צוותא"
מחר מוצ"ש 4.1 ב־10.30
טל. הקופה 250156/7
כפר ויתקין „בית העם"
יום ו' 10.1 ב־9.00

יוסי בנאי — פרצוף של צועני
נעם כבל מציג:
תל־אביב „אהל"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.30
טל. קופת אהל 283894
תל־אביב „צוותא"
מחר מוצ"ש 4.1 ב־8.30
חיפה „שביט"
יום ו' 10.1 ב־9.15

רבקה מיכאלי בשעות נוספות
נעם כבל מציג:
גבעתיים „שביט"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.30
טל. קופת שביט 764766
תל־אביב „צוותא"
יום ב' 6.1 ב־8.30
כפר־סבא „עמל"
יום ו' 10.1 ב־9.30

גבי עמרני — איפה הכסף?
הרצליה „דוד"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.00
ת"א „בית ארלוזורוב"
מחר מוצ"ש 4.1 ב־9.30
יפו „אלהמברה"
יום ג' 7.1 ב־9.00
תיאטרון הזמן טל. 229626

זאב רווה — אסיר 00
התיאטרון „מרק" מציג:
אוניברסיטת בר־אילן
מוצ"ש 4.1 ב־9.00
תל־אביב „בית־דורי"
יום ו' 10.1 ב־10.00
מוצ"ש 11.1 ב־9.30
ת"א „אהל" יום ד' 15.1 ב־8.30
חיפה „עדרין" יום ו' 17.1 ב־9.00

זכור להזמין כרטיסים בטלפ... בקופת התיאטרון בערב ההצ...

פרסום

שחרית לילדים
כל שבת ב־11 לפני הצהריים.
עם **תמר לנצר ועמוס הקוסם**
• תיאטרון בובות
• ריקודי פרחים
• פרסים
• שירה, נגינה ועוד.
טל. 230009
הזמנות טל. 228880
מועדון 77 בן־יהודה 77 ת"א

במת בר אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן
במוצ"ש 4.1.75, כ"א בטבת תשל"ה, בשעה 1.00
יועלה איל"ה באודיטוריום המופע
„אסיר 00"
בהשתתפות **זאב רווה**
ריקודים במועדון לאחר ההופעה
הכניסה עם תעודות סטודנט בלבד
ההבורה הורה מובטחת

הערב יום ו' 3.1
שתי הופ...
ב־9.30 ...
מחר מוצ"ש
בשעה 00...

ממפיס סלים
פסנתרן וזמר הבלוז
בליווי „הבמה החשמלית"

הזדמנות אחרונה
לרגל הביקוש הרב
הופעה נוספת ואחרונה בהחלט
של
אמן הבלוז הנודע
תל־אביב
„בית החייל"
מחרתיים יום א'
5.1 ב־9.30
כרטיסים: רוקוקו במשרדים ובערב בקופה
בסיום התכנית
תנגנה לאזניים
ג'ים ששון
בהשתתפות מוסיקאים ישראליים
ממפיס סלים ממריא אחרי הצגה לאירופה
הפקות הדר טל. 02-533509

ערב היפנוזה
עם המהפנט
אבישלום דרורי
הכל אודות היפנוזה
• הניתן להגמל מעישון!
• הניתן לרזות בעזרת היפנוזה!
• שיפור הזכרון והמחשבה!
• בעיות חוסר אונות וקרירות מינית!
• העלאת נשכחות! חקירות עדים ונאשמים! בעזרת היפנוזה!
הערב ילווה בהדגמות והסברים!
ת"א „בית לסין" הערב יום ו' 3.1.75 ב־10.30
כרטיסים: הדרן, לחיילים בקבק העיר ת"א, טל. קופה בית לסין, ויצמן 34, 252691. הזמנת הופעות טל. 289535.

תאומי סרויס מאנגליה לישראל

2 במחיר של אחת

מכונת כביסה+מייבש כביסה במחיר מכונת כביסה אחת

סקופ

1. מכונת כביסה

קומפקטית
גובה 76.2, עומק 53.9, רוחב 57.5 בלבד.
קל להציבה ולהפעילה בקלות אפילו במטבח צר מידות כיוון שכמעט ואינה תופסת מקום.

שתי כניסות למים לחיסכון בחשמל
כניסה מיוחדת למים חמים לחיבור ישיר למקור מים רותחים (הדוד או ההסקה) וכניסה מיוחדת למים קרים.

תרמוסטט אלקטרוני
לויסות החום עם דיוק עד אלפית המעלה.

בולמי זעזועים וגלגלים צמודים למרכב
למחיסה שקטה ועדינה ולכביסה חלקה.

צפוי אבייל
לשימור צורתה החיצונית המהודרת של המכונה.

מרכב (שאסי)
כל חלקי המכונה בנויים על המרכב לייצוב בטחון ואריכות ימי המכונה.

2. מייבש הכביסה

זהה בדיוק למידותיו ובצורתו החיצונית להאומו (מכונת הכביסה). וכשאת מציבה אותם זה ליד זה (או זה על זה) הפך המושג תאומי סרויס לדבר ממשי. הפעלת המייבש היא קלה ופשוטה. הכניסי את הכביסה, סגרי את הדלת ובחרי לך את המהירות. הפעילי: ותוך 12 דקות יש לך כביסה יבשה ומוכנה לגיהוץ.

SERVIS

יבואנים בלעדיים: ס.א. אלקטרוניקה בע"מ, רח' ת"א 1, חיפה. מפיצים: קומט (ישראל) ושות'

תצוגה ומכירה: בכל סוכנויות כל-אלקטריק בארץ
תל-אביב: סלון אלגבי — אלנבי 113; סלון מהיר — בן־יהודה 16; סלון להיט — אבן גבירול 20. יפו: רחמים לוי — בית האשל. חולון: סלון סמי — סוקולוב 58. כפר־סבא: סלון השרון. ירושלים: אחים רבזאן — בן־יהודה 2. אשקלון: אלון אלקטרוניקה — רח' הרצל. באר־שבע: א.ב.ט. טבריה: סוכנות כל. נתניה: סלון צמרת — שד' בנימין 18. רמת־השרון: „סינגל". דימונה: דוד בכר. חיפה: רדיו קלינינג — רח' תל־אביב 3; ס.א. אלקטרוניקה — כבר מאירוף 53/4.

H.M.M. ADV.

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב-אין ת"א
קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177

בשעה 5
מחיר אחיד 3 ל"י

„הכלבלב טין-טין"
בסרט המהנה לכל המשפחה

בשעה 7.15
* ריטה פבונה
בסרט הבידור
„ריטה יוצאת למלחמה"

בשעה 9.45
* אנג'ל טומפקינס
* בילי קרטיס
בסרט המתח והמעולה
„סיגדים קטנים"

במוצ"ש 4.1 בחצות * מרק דמון * רוזלבה נרי
„הקרב על האוצר"

לידז

רהיטי יבוא
במבצע החודש
חדרי שינה
תוצרת חוץ
עשויים ומיק
כולל:
● ארון ברוחב 281 ס"מ עם 5 דלתות כפולות
● מיטה זוגית עם גב ושתי שידות
במקום 4500 ל"י
רק
3999 ל"י
תל־אביב:
רחוב דיזנגוף 213
בני־ברק:
רחוב רבי עקיבא 16

ממפים סלים

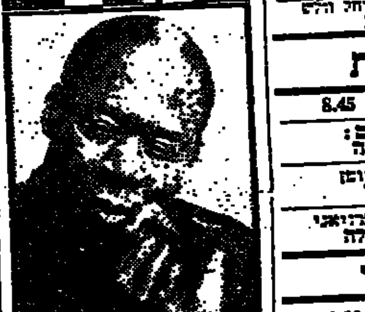

בליווי
„הבמה החשמלית"
הופעות פרידה
ת"א צוותא
הערב יום שישי 3.1
2 הצגות ב־9 ובחצות
כרטיסים
רוקוקו, במשרדים ובצוותא
ירושלים „האן"
מחר 4.1 2 הצגות
ב־8.30 ו־10.30
כרטיסים כתנא, בן נאים הסוכנויות הסטודנטים וקופת האן
ממפים סלים בכורה לאירופה ביום א' 5.1 בחצות

השבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

במוצאי־שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00

אדיסון: ג'יימס אדקינס, לינה קמאר הפרח המואצ'י
אוריון: פרדריק מאסאוויר המלך המכוער
אורנה: סופר בגרה, סיזו ג'ורג' ...
ארמון: שבוע 2 צ'רלס ברונסון משאלה מוות
הבירה: 7, 9.15 שבוע 2, בר ספנסר נבר ושמו פלטפוט
חן: לי מרווין, ריצ'רד ברטון איש הכנופיה
ירושלים: ברטו של פרדריק: ...
מיטשל: שבוע 2 רומי שניידר יחסים בגבוה
סמדר: פייר ריצ'רד, מרי דארק ...
עדן: שיר הכלבים המטפיאים
רון: הסרט היווני כ י ר ל ה

רמלה

המגדל: 7.15, 9.30 בקים מהביו טארק האהבה

לוד

בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: קירק דוגלס משחלי החול ...
ביהודית: כלי כבלם ה פ ת י ו ן
תרבות: מרצ'לו מסטרויאני הזילה הגדולה

ראשון־לציון

בשעות: 6.45, 9.00
עמק: דונלד סאתרלנד, הלילה ...
ראשון: ג'אן פול הכפילה
תפארת: 6.30, 9.00 פול ניומן העוקץ

נס־ציונה

נגה: 6.30, 8.45 רחל הליס החמא

רחובות

בשעות: 6.30, 8.45
בית העובדים: ה ח פ י ר ה
חן: פול ניומן ה ע ו ק ץ
רון: מרצ'לו מסטרויאני הזילה הגדולה

אשדוד

בשעות: 7.15, 9.30
אולימפיה: 7.00 הקשר הכיני 9.15 עולם מטורף
אסתר: לינו ונטורה שנה טובה לאוהבים
אשדוד: שבוע 2 רונ'ר מור הוגנה יורק גולד
דגון: אדוארד פוקס נשיא על הכוונת

קרית מלאכי

בשעות: 7.00, 9.00
בידור: קרול בייקר ה ב ו ק
הוד: יול ברינר ה נ ח ש

אשקלון

רחל: 7.15, 9.30 אליוט גולד בורלה של אשה יפה

נתיבות

שביט: 7.00, 9.00 רוי שניידר כוהלש נוירוק 7"

שדרות

חן: 6.30, 8.45 טוני קרטיס ל פ ק ה

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30
אואזיס: שבוע 7 פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ
אורדע: וויליאם הולדן, אלק גינס הגשר על נהר קוואי
אורדן: גלנדה ג'קסון אהבת החיים
ארמון: שבוע 2 בר ספנסר נבר ושמו פלטפוט
גדיאור: ג'יימס דין קדמת עדן
הדר: לנדר בוונקה אהבתו השמנה
לילי: שבוע 2 לורנס אוליביה מייקל קיין משחקי בילוש
רמה: קרול בייקר השדיים הנעוצות
רמת־גן: שבוע 3 לינדה בלייר מגרש השדים
שביט: ז'אן גבן, אלן דילון שני גברים בעיר

קרית אונו

אור־און: 7.00, 9.15 הדוברמנים העושים

אור־יהודה

גלית: 7.00 הגבר המושם 9.15 ל פ ק ה

חיפה

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

אורה: ג'ניפר ג'ונס, וויליאם הולדן בשער האהבה
אורה: שבוע 2 לינה ונטורה שנה טובה לאוהבים
אורלי: שבוע 2 ג'ין ג'ילין ...
אמפיתאטרון: כנואן ג'ורג' אישה המגולה
ארמון: שבוע 2 בכורה ארצית עומר שריף באנרנאמט
בית הפועלים: רוברט קאלפ ... ומוסקוביץ
גלאור: שומרים השודדים
חן: שבוע 5 רוג'ר מור הוגנה יורק גולד
כרמל גנים: הטרם התורכי חיל האהבה
מירון: מייקל קיין, אנתוני קווין הרוח מת
עטמור: אלן דילון, ז'אן גאבן שני גברים בעיר
פאר: שבוע 2 גולדי הון שוגרלנד אקספרס
רון: התמונים הטוב
שביט: שבוע 2 ג'ין וויילדר ...
שמש (נוה שאנן): שבוע 5 אמריקן גראפיטי
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 וולטר מתיאו פיט וטייר
היובל (ק. חיים): 6.00, 9.00 ג'ימס דין ה ע נ ק
כפיר (ק. ביאליק): 7.00, 9.15 הדוברמנים הנועזים
כפיר (קרית ביאליק): רקאמרון האחרון
ניצן (קרית ים): 6.45, 9.00 טוני קרטיס ל פ ק ה
זהר (ק. מבעון): 6.30, 9.00 ...
זיבלאור (ק. מבעון): 6.30, 9 ...

עכו

גן־עדן: 6.30, 8.30 ג'ורג' סגל אני אוהב את ברנשטי

קרית־שמונה

הרמון: 6.00, 8.15 אגרופי הנמלך
שביר: 6.45, 9.00 בקים מהביו טארק האהבה

פרדס־חנה

דקל: 6.00, 8.30 רקאמרון האחרון

חדרה

חדרה: 7.00, 9.15 מורעמת הגברים
חוף: 7.00, 9.30 פול ניומן העוקץ
אורות (בית אליעזר): 7.00, 9.00 משבר לנחר

נתניה

אסתר: 7, 9 ריצ'רד בנג'מין מה ממליך על פורטנוי

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.00
דניה: חדי אלן כ נ נ ו ת
דוד: 7, 9.15 אנתוני קווין הרוח מת
היכל: בר ספנסר ההורד אגנטו עצבנים
תפארת: קלינט איסטווד חוזי ורעם

רעננה

אורה: 7.00, 9.00 ג'ים בראון שלושת הנוקבנים

כפר־סבא

בשעות: 7.00, 9.15
חן: קרל אזנבור 24 שעות של מתהי
עמל: קליאופטרה ביונס

פתח־תקוה

בשעות: 7.00, 9.00
הדר: בר ספנסר האהוב במרוייקי
היכל: שבוע 2 הסרט בקומדיה האינדיאנית בסופרמרקט
שלום: 7, 9.15 אוליביה האסי רוצה לנוגה הכיין

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15, 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

...: בכורה ארצית, הנרי ... ונדה הנצב הכפול
...: המפרי בוגרט הכפיים
...: שבוע 5 הצגת בכורה ... סואכיה ...
...: שבוע 7 בכורה ארצית ... הרמבן בראש מורם
...: לי מרווין, ריצ'רד ... איש הכנופיה
...: בריג'ים ברדו ... שרדות לי 5 ...
...: שבוע 8 מקסימיליאן ...
...: שבוע 15 רוני הוואר אמריקן גראפיטי
...: שבוע 3 ואחרון, אליוט ... קנרים ...
...: 5 הכלבלב טין טין ריטה יוצאת למלחמה ... 9.45 ... הקרב על האוצר
...: שבוע 3 בכורה ארצית ...
...: 7.15, 9.15 שבוע 3 בכורה ... אנגיר הבודד
זמיר: מגנר האחרון בזנזיל
...: שבוע 2 בכורה ארצית ... עומר שריף באנרנאמט
...: שבוע 3 רומי שניידר אהבה בגשם
...: שבוע 4 לינה ... רונה יחסים אסורים
...: שבוע 7 צ'רלס ברונסון משאלה מוות
מרכז: שלושת המוסקטרים
מתמיד: כדם הקרמה ...
...: 7, 9.30 שבוע 2 בכורה ...
...: 1 רונה פודכסה ...
...: 2, 6, 8, 10 שבוע 4 ג'ין הקמן שיחה
...: צ'רלס ברונסון ...
...: 6.00, 9.00 בלקולם ...
...: שבוע 5 בכורה ארצית ...
...: שבוע 5 ז'אן פול ...
תל־אביב: אני ג'ירדדו ...
...: שבוע 8 המפרי בוגרט ...
...: שבוע 3 ריצ'רד ...
...: בכורה ארצית ...

יפו

בשעות: 7.00, 9.15
...: הצגת בכורה ...
...: שבוע 3 הסרט הערבי ...

בת־ים

בשעות: 7.15, 9.30
...: כרבה סטרייסנד הכל למען פים
...: רוי שניידר ... נוירוק 7"
...: ביה־סבר לסקס
...: אליוט גולד, דונלד סתרלנד ...
...: טוני קרטיס, מרלין ...
הולון: ...

חולון

בשעות: 7.15, 9.30
...: ריאן אוניל, מאסום אוניל ירח של נייר
...: הרקדים נבר קרמה
...: כומיה לורן, ז'אן גאבן ...
...: 7.30, 9.30 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
...: ליב אולמן, אדוארד ... השגעון המקסים

מועדון דרייב-אין
טל. 477177
מועדון „דרייב־אין" טל. 477177
הערב ב־10.00
„מלחמתו של מורפי"
* פיטר אוטול

תיאטרון באר־שבע
השיבה
מאת הרולד פינטר
יום ד' 8.1 סדרה 9, יום ה' 9.1 סדרה 10, מוצ"ש 11.1 סדרה 11, בית־העם ב־8.30. כרטיסים בקופה.

בגדי ילדים
במחירי בית חרושת
פתוח:
בין 14—9, 19—16,
רח' יעבץ 21 (פינת הגבורי 21) ליד „מגדל שלום"
טל' 03-50979

אוברול לילה
חורפי לילדים
מאקרילן
ליאופולד — רח' רבי נחמיה 4 (בחצר) ת"א
טל. 56581

חיפה מועדון התיאטרון
בימת הבידור הקל
בהנהלת אלי צביאלי רח' יוסף 47 טלפון 642542, 660900
תכנית חודש ינואר
* מייק בורשטיין — מנחה ומבדר
* שלישיית שוקולד מנטה מסטיק — רותי, ירדנה ולאה
* JAQELIN COBRA — סטריפטיז משוודיה
* VENICE de TRINIDAD — אמן הלימבו

מועדון סינמטק
סינמטק 1
הערב בשעות 10—12
סרט מתח בלתי רגיל
„הבית בצל העצים"

סינמטק 2
הערב בשעות: 9.30—11.30
סטירה על סרטי מין
„פריץ החתול"

תל־אביב, יונה הנביא 2, טל. 579152

דני-אופנה עילית בע"מ
מכירת עודפי יצוא
חצאיות, חולצות ומכנסיים
לפנות במקום: הרצליה, אזור התעשיה ב', ביתן 212 (מול חמצן).

חצי-חצי
מתי כספי נתנאלה
חיפה „ביתנו"
הערב יום ו' 3.1 ב־9.00
כרטיסים: קופת מכבי וגרבר
ת"א „בית לסין" 10.1
כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים

מועדון קולנוע בן יהודה
הערב ב־10.00
צ'ארלס ברונסון ונסטון פרייס
בסרט המתח
„בית־השעוה"
הלילה ב־12.00
„המסך הקרוע"
היצ'קוק — פול ניומן וג'ולי אנדריוס

קולנוע לימור
ת"א אבן־גבירול 30
מציג הערב 3.1
ב־9.30, 11.30
„קיד וקסידי"
* פול ניומן
* רוברט רדפורד

אריה אליאס
זורבה היווני
הערב יום ו' 3.1 ב־9.30
ירושלים „בית העם" מוצ"ש 4.1 ב־8.30
תל־אביב „אוהל" יום ב' 7.1 ב־8.30
נצרת „נוריה" יום ד' 8.1 ב־8.45

קולנוע „אורדן"
רח' הירקון 61 טל. 55851
הערב 2 הצגות 9.30—11.30
סרט רב מתח
„זנב העקרב"

אבישלום דדורי
מהפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות??
* יעוץ בעניני משפחה
פרסים תל־אביב
טלפון 289835

מועדון קולנוע גת
הערב ב־10 וב־12
אנטוני קווין
אוסקר וורנר
לורנס אוליביה
בסרט המתח
בשליחות גורלית

להשכרה
מכונות אוטומטיות לשתיה חמה
בתנאים טובים, שרות וטפול מהיר ונאמן.
נא לשלוח הודעה ברורה שתוקלט מס' טלפון 03-455641
ואיש מכירות יבקר אתכם מיד

מועדון קולנוע רמת־אביב
הערב בשעות 10 ו־12
סיפור בהלם
אני ג'ירדו • אלן דלון

מועדון „פריז"
הלילה 12—10
רחוב הירקון 106, מול מלון „דן" טל. 236605
* ג'ים בראון * ג'ין הקמן (הקשר הצרפתי)
בסרט המתח
„המהומת"

סרסקטיבה
256141 בית סוקולוב, קפלן 4
היום יום שישי 3.1.75
בפסטיבל HITCHCOOK
ב־10.00 בערב:
1. פסיכו 2. צפורים
בחצות:
1. מזימה בינלאומית
2. תפוס את הגנב (גרייס קלי)
255133 ליאונרדו דה־וינצ'י 13
ב־10.00 בלילה
1. יצרים 2. זבריסקי פוינט
בחצות:
1. מרה מר
2. יום הדין (אלן ביטס)

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר־שירה
היום, יום ו' בשעות 22.00, 24.00
יוקרן סרט מעולה
מחר מוצ"ש 4.1.75 בשעה 21.15
ערב שירי רחל
עם זורית ראובני, חנן יובל, דני כץ
היכונו בשבת הבאה לפסטיבל הסטודנטיאלי

חברה דתיים ולסטודנטים
אי"ה במוצ"ש כ"א טבת 4.1.75 משעה 8
באולם בני ברית
רח' קפלן 10 ת"א
בתכנית:
שלשה הלל
תרקידכם תזמורת
האלמוגים
עם מוישלה נוי

קולנוע אלנבי
הלילה ב־10.00 וב־12.00
אריזונה קולט
ג'ולאנו ג'אמה
פרננדו סנשו
מערבון בצבעים

מועדון קולנוע „הוד"
דיזנגוף 101 טל. 226226
הערב 3.1 בשעה 10 בלבד
„חבורת הזאבים"
* רגבר הוסיין
* וירנה ליזי
* שארל אזנבור

בידור • מוסיקה
רביעית הכוועדון חוזרת!
בירה ואזבירה
ההנאות הקטנות שבחיים
פרצוף של צועני
רבקה מיכאלי בשעות נוספות
איפה הכסף?
אברהם. אסיר 55
זכור להזמין כרטיסים בקופת התיאטרון בערב

שחרית לילדים
בכל שבת ב־11 לפני הצהריים.

הזמנות בטל' 228880
מועדון 77 בן־יהודה 77

בבמת בר אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר־אילן
אסיר 55
בהשתתפות זאב רווח

ישראל גוריון

צא ל־אילת עם און ארוח ונופש בע"מ
במבצע מיוחד של יומיים במלון, כולל הסעה — הלוך וחזור
החל מ־.150 ל"י לאדם! ● פרטים והרשמה במשרדי „און":
תל־אביב: אלנבי 113, טל. 612567, 612610; ככר דיזנגוף — פינת ריינס 4, טל. 248306. חיפה: הרצל 22, טל. 645404; שדרות הנשיא 126, טל. 82227. נתניה: הרצל 4, טל. 22947. ירושלים: רח' שמאי 8, טל. 224624. חדרה: רח' רוטשילד 36, טל. 25367

מכתבות מן הארכיון

חידון סמלים של מעריב נושא פרסים מס' 7

1. ספה הקטנוע המפורסם ביותר בעולם ובישראל. איכות ואמינות. נסיעה ללא בעיות. שרות וחלפים בכל הארץ.

2. סוכנות הבטוח המיצגת את „סלע" חב' לבטוח בע"מ, היא: נאמנים סוכני בטוח בע"מ, שד' רוטשילד 99 ת"א (פנת שינקין) טל. 223161 (10 קוים).

3. בראשון לציון, בפתח־תקוה וברחובות, אנו צעדים במקום הראשון — הצעת השבוע: לזוגות צעירים 3 חדרים בראשון־לציון 155.000 ל"י.

4. מערכות אזעקה האמינות ביותר להגנה על ביתך ורכושך. חברת השמירה בע"מ הגדולה והותיקה בישראל שומרת על כל היקר לך. טל. תל־אביב 621975. חיפה 640972. ירושלים 227565.

5. החברה הבינלאומית לציוד הקפי ולמחשבים אלקטרוניים, רמת־גן, אבא הלל 17 א'.

6. החברה הראשונה בארץ המייצרת מכשירים למניעת התחשמלות לפי רשיון ייצור של חברת F & G „אלקר" בע"מ, הארבעה 16 ת"א, 269125.

7. סמל הגמד המלווה את מוצרי היוקרה של „תדיראן": מקררים, טלויזיות, מזגנים, מערכות סטריאו, רדיו למכוניות וסוללות. תדיראן שיווק ושירותים, קרליבך 27 ת"א.

8. חברת הבניה הגדולה בפתח־תקוה. הלוואות ומשכנתאות לא צמודות. חיים־עזר 20 פתח־תקוה. טלפון 918091.

9. חברה המציעה תוכנית משולבת עם מכלול שירותים לנהגים, היחידה הפועלת באישורו ובפיקוחו של איגוד המוסכים. טלפון 30413, 30440, 38936.

10. „צעיר מתמיד חוסך" (צמח) תוכנית חסכון לילדים ונוער, המופעלת ע"י בנק למלאכה בע"מ.

11. שיטת הריצוף החדשה של חברת אקרשטיין, למגרשי חנייה (במקום אספלט) ולמשטחי עבודה (במקום בטון יצוק) אבני ריצוף משתלבות.

12. מרכז השטיחים הגדול, בו תמצאו את מבחר השטיחים העשיר ביותר בארץ וכן שטיחי יבוא. דרך יפו־ת"א 45.

13. מספר אחד בחימום, אויקל בע"מ, רח' פינסקר 70, ת"א. עם תנור אויקל בבית — החורף נשאר בחוץ.

14. חולצות ומכנסים תוצרת ס — — ז, המילה האחרונה באופנת בגדי ילדים ונער. דגמים אופנתיים לשנת 75 בעיצוב אקסלוסיבי ומקורי. להשיג בחנויות המובחרות בכל רחבי הארץ. המפעל: לוינסקי 4 ת"א. טל. 826758.

15. „5 כוכבים" חדשים בשמי הרצליה — מגדל בן 19 קומות של אלגנטיות ורווחה במלון הנופש שעל שפת הים. טל. 930381.

16. הטובה והותיקה שבחברות האירוח והנופש. שרותיה נתנים ללא תשלום נוסף, משיגה מקומות לכל בתי המלון ובתי ההבראה בארץ, בעלת סניפים בכל הערים הראשיות".

17. מרכז החימום, חברה לחימום עם מבחר גדול של תנורי גז (סגור), סוכנות ראשית מ. אמתין, חיפה, העצמאות 56, טל. 666213.

18. סטודיו א...... המרמחה לצילום צבעוני אמנותי עם 20 שנות נסיון בארה"ב ובישראל. בן־יהודה 128. טל. 231032.

19. שעוני היוקרה, סיסיזן, לשעות היפות במבחר גדול. אדיסמה בע"מ, אחוזת בית 3, ת"א. טל. 51714.

20. אל תקנה מכונית לפני שתראה את 5 דגמי הפאר של סובארו — מכונית היוקרה שמחירה נמוך, הוצאות אחזקתה זולות (15—28 ק"מ לליטר) סעו... סעו... סובארו.

21. מכונת התפירה העולמית שתעשה אותך אופנתית ויפה ותחסוך לך הרבה זמן וכסף. „פפאף"... והשמלה גמורה".

22. איקור בע"מ, חברה לקירור ומיזוג אויר. וקירור ומיזוג אויר לרכב, תיקון תשרות למערכות חימום ברכב. תל־אביב, רח' שבח 1, 38906.

23. הכל מחוץ לחתן... הסלון המפורסם לשמלות כלה גם בסגנון כפרי. מבצע ליל כלולות וטיפול במלון פלזה. דיזנגוף 101 (פסג' קולנוע החן).

24. דלילה — הבושם הנפלא לאשה המפתה.

25. „סיב־טוב" גדול יצרני בגדי היטקות בישראל יצואן מצטיין.

כיצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות. כל טופס יש להכניס ולשלוח במעטפה נפרדת.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

26. ותיקים בארץ באספקת ובהתקנת מתקני חימום מאז 1947. תנורי יציקה להסקה מרכזית, מבערי שמן ורדיאטורים. לחימום בבית, במפעל ובמלון, הפתרון מתקני תרמאון קינרוס בע"מ. ת"א, אבן־גבירול 168, טל. 451230.

27. החומר האנטיספטי החדיש של אביק, המשמש כדאודורנט לכל הגוף, למניעת קשקשים ולניקוי וחיטוי פצעים.

28. ענבל פסנתרים — פסנתר עם מוניטין בינלאומי מותאם לאקלים טרופי. המפעל רמת־ישי. 04-934581.

29. הרבה יותר מים חמים עם דוד השמש — דוד השמש המספק 300 ליטר מים חמים. בעוד שדודים אחרים (באותו נפח) מספקים פחות מ־170 ליטר.

30. וילונות ליאד, רשת חנויות ת"א, בוגרשוב 12. בת־ים, בלפור 124. ראשל"צ, רוטשילד 74. חולון, חנקין 88.

31. הארגז — גדול יצרני אוטובוסים למשק התחבורה. גדול יצרני רהיטי מתכת למשרד ולמחסן, יצרן ריהוט ביתי מעולה המשווק ע"י „ארזף" ויצרן רהיטי ילדים ונוער — עלומים.

32. החנות המעולה לדברי מיטה וריהוט בירושלים, חדרי שינה, כריות, שמיכות ולבני מיטה. „סאנז", שלום־ציון המלכה 6, ירושלים.

33. רהיטי ילדים ונוער המעוצבים בצורה חדשנית בצבעים רעננים והמיוצרים מחומרי גלם מעולים מתוצרתו — של „הארגז נצרת בע"מ".

34. החברה בעלת המוניטין הבינלאומי לקוסמטיקת השיער. שיער יפה הוא לא מקרה עם — — — —.

35. פ..... ר..... רשת המסעדות והפיצריות ברמה בינלאומית.

36. יצרני אופנה מעולה לנשים. חידושי האופנה מפריז ומרומא. להשיג בכל בתי האופנה המובחרים. רחוב קלישר 13, תל־אביב, טלפון 55473.

37. המרכז המוביל למרצפות, אריחים וכלים סניטרים אשר בו תוכל להתאים לדירתך ולהזמין במרוכז מרצפות, אריחי חרסינה וקרמיקה, אמבטיות, קערות, אסלות, שיש למטבחים, לבני זכוכית דקורטיביות ועוד. רח' החשמל 7.

38. קנווד — מערכות יוקרה סטריאופוניות וקוודרופוניות מהנודעות בעולם בשנים האחרונות. סלון תצוגה ארצי: תל־אביב, דיזנגוף 220, טל. 227442.

39. שטיחים אמנותיים בעבודת־יד.

40. אקלימט — ... המאוחדת לחימום, ... בכל שיטות החימום ... קה בדירה, בתעשיה, ב... אות. אקלימט — ... הנפוץ ביותר באירופה. נמכר ביותר בישראל.

41. לאון דגון — צלמי... לום בע"מ, סוכנים ... של פולארויד בישראל ... תחום הצילום, תעודות ... חדישות והציוד נעילה א... טרוני.

42. פיתקית לשימוש מ... ואישי, הדרך המקובלת ... קידום מכירות, לפרסו... סימון מוצרים או שרו... נותנת זהות לחפצים ... טיים, ת"א. רח' הרכבת ...

43. אבקת הכביסה ה... ינת של „נקה".

44. מפעלים ישראלי... דקורציה. דלתות, מח... וקירות דקורטיביים מ... סיק. תריסים מאלומ... ומפלסטיק, מחיצות ... מיניהן. לארכיטקטים ... מוסדות הנחה מיוחדת ... נון, יעוץ, שרות. ב... 218 ת"א. טל. 1810 ...

45. יצרני ומשווקי מכונות הכביסה והמ... של אירופה „זופז/א... הידועים בשירות המו... של „אל־בן/זופז".

46. מחשבי הכיס הי... בעולם ב־12 דגמים ... לים: מחשב מדעי ע... צים נפרדים לפעולו... פונקציות; מחשב לר... שורש; מחשב עם וב... רון ועוד דגמים מיוחד... סטודנטים ולתלמידים ... גים בישראל „רפכו ... נשיונל". תל־אביב, לו... 49. טלפון 824136.

47. גם הילדים נהנו... עם ירקות — חסכו... עים. TAMI — שימו... כות ללא חומר מש... תוצרת פרי טעים, ...

48. קנה היום ו... שטיחים במבחר על... מיטב היצרנים באר... חו"ל — שטיחי... שטיחי יבוא, שטיחי... סיים, בהנחות גדולו... אצל בור אספהן ת... דרך יפו 3 (בית... טלפון 56362.

הפרס הראשי: מכונית Alfasud

כולל מסים

מכונית היוקרה Alfa Romeo מפעלי

רחבה במימדים * מרשימה בביצועים * עשירה בהשגים

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — PHILCO

טלויזיה פילקו "24 Black Coral — PHILCO

פילקו SUPER - 20 המערכת הסטריאופונית המשוכללת — PHILCO

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

כרטיס טיסה ת"א-רומא-ת"א באחד ממטוסי אל על נתיבי אויר לישראל — מתנת „מעריב"

תנור ראנד 806 RAND — עם החידוש המהפכני

אויקל — תנור אויקל

מכונת תפירה מרדיקס 293 MARDIX

ספה שלונית — רים RIM

רדיו למכוניות — תדיראן

שטיח ארבל — שטיחי ארבל

Dimplex

פוליסת ביטוח חיים ע"ס 50,000 ל"י

טייפ סטריאו + רמקולים למכונית

דוד השמש המעולה של כרומגן

סוף שבוע זוגי במלון גולן

סוף שבוע ארוך לזוג במלון Moon Valley hotel, eilat

חליפה לגבר

ASP

2 שעוני מיסו חדישים — TISSOT

גימדה RICARDO

מערכת אזעקה ביתית

אינוקס-כרום INOXCROM — מוסמר פיצה — מינוטגריל — אמקא

5 מפסיקי זרם אוטומטיים SIEMENS — גורדני Giordani — בוטיק DANIEL

10 המחאות ע"ס 50.- ל"י — 2 שמיכות גאון — 5 מגהצי אינפראקל — 2 כסאות נוח — 3 פאות סינטטיות ELURA — 5 מערכות כלי מיטה של כיתן — סוף שבוע

5 סוודרים — 5 קורסים DO IT YOURSELF — 10 מערכות — 50 חבילות שי של עץ הזית — 5 מערכות — 5 משחקי LEGO — בולוורקר

2 מגברי קול AIPHONE — פיצריה רימיני — 10 מערכות שי לבני נשים — פריטי ריהוט לחדר ילדים מפלסטיק גולן — 20 חולצות גברים — 5 מערכות כלי איפור — 5 זוגות נעלי ספורט — המגפר

פרסי ביניים שבועיים

בנק לאומי — מתנות — בתכנית החסכון — פרס כספי שבועי 1000 ל"י

10 תקליטים ארוכי נגן חדשים RCA — 2 כרטיסי מנוי

1 צמח	2 גינדי	3	4 PFAFF פפא	5	6 השמירה	7	8 בן"	
9 אלקו ELCO	10	11	12 WELLA	13 Delilah	14	15 IPE	16	17
18 פיתקית	19	20 אל-בן/Zoppas	21 ראובן	22	23 ASP	24 עלומים רהיטי ילדים ונוער	25 MIF	26 KENWOOD
27	28	29 עם תנור א בבית, החורף נשאר בחוץ	30 Vespa	31	32 SUBARU	33 שמגר	34	35 טופז topaz
36 realtone Kings Point	37	38 גאון	39 אספהן ESFAHAN carpets	40 ACLIMAT	41 חמים	42	43 שטיחי ארבל	44 סביעור
45	46	47	48					

עצור

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י
בערבי־שבתות והחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מלים)

דירות

(המשך המדור בעמוד 7)

קבלני בנין

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

3 חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

3½ חדרים ויותר

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 7)

בשכר חודשי

(המשך המדור בעמוד 7)

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

(המשך בעמוד הבא)

דירות למכירה

(המשך המדור בעמוד 7)

ביום ד' ב„מעריב" — במדור „כדאי"

לוח מעריב פלוס

ובו הצעות
חסכון מפתיעות

עובד התחזוקה שלך!

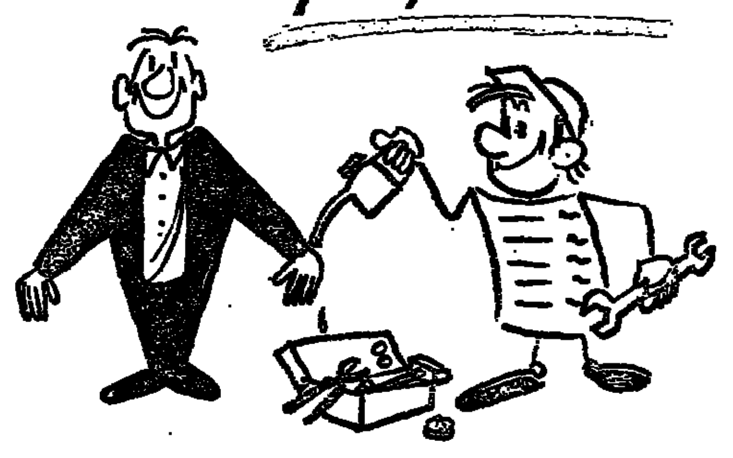

שרותים, תיקונים, תדלוק - בכל עניניך ועסקיך
זה תפקידו של הלוח מס' 1

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

מודעות ל־ לוח מס' 1 עצור מתקבלות:

בתל־אביב:
בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2
סניף „מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33
בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בירושלים:
סניף „מעריב" רח' הלל 14/16
סניף „דחף": רח' יפו 43
ובכל משרדי הפרסום

בחיפה:
סניף „מעריב" רח' הנביאים 32
סניף „דחף" הרצל 11
ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע:
סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81
ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكذا من الاجل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

המשך מן העמוד הקודם

דירה (2—3) חדרים בוילה ל־משפחה לשנה. טלפון 441044.

דירת 3 + פ"א מרוהטת + טלפון מול שרתון. 445342.

דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט ברמת־גן ומלפון 50349 — 58805.

בצהלה תלוי דירה 2 חדרים והול גדול, 847958 20—16, חוץ משבת.

בשכ"ת פנטהאוז 4 חדרים ב־חולון טלפון 730424 משעה 12.

ברמת־אביב 3½ חדרים, ריהוט.

4 חדרים + טלפון בבניין מלא + מלפון. בניה בסוף ינואר 419418 ב־13.00.

בפ"ת 3½ חדרים טלפון גז ברינ'ידר ריהוט. 754714.

שותפ/ה לדירה מרוהטת בצפון + טלפון, 400.— 440487 ישל.

בצפון ת"א, דירת חדר גדולה מרוהטת. 239053 בערב.

דירת חדר בכרכז רמת־גן ע"ש להשכרה ליחיד פל. אחה"צ 725341 פרט לשבת.

בשכ"ת כרמה־גן 3½ חדרים — מרוהט אפשרי ריהוט הסקה — 723419.

ברמת־גן דירת 2 חדרים מרוהטת קומ־סלי ק"ם פל' 223046.

בבתים דירת 2 חדרים, מרוהטת חלקית ב־550.— 232777 בערב.

דירת 3 חדרים בר"ג עם או בלי ריהוט 766768 281023.

ברמת־גן דירת חדר קומפ' מרוהטת + טלפון 762159, שעות 19.00—11.00 שבת 19.00—12.00.

1½ במרכז גבעתיים + טלפון 741324 20.00—17.00 פל' 550.—

3½ עיר מבוריכיהם ע"ג, — טלפון, ביוב מרוהטת/ריקה 03'261557.

מבוקש פנה הקודה דירה מרוהטת 4 חדרים 675.— 04'723514.

3 + פ"א ריקה/מרוהטת ברמת־גן. 227306 חוץ משבת.

שותפה ל־2 בצפון (325.—) גיל עד 30 447021.

בשכונה אקסקלוסיבית ברמת־גן, 3½ מרוהטת חלקית 731321 — 725408.

ברמת־גן 3 חדרים רהוט מלא עם טלפון בביה דתית פרטים מלפון 786952.

דרושה שותפה לדירת 2½ מרוהטת + טלפון בגבעתיים — 729231.

דירה 3 חדרים והול מרוהטת קומפלט בר"ג ברח' הרואה 108 פרטים לטלפון 747553.

דרוש/ה שותף סטודנט/ית ל־1½ בסביבות יד אליהו 34074 בצהרים ובערב.

שכ"ת דירה מרוהטת 2 חדרים מחולה בגבעת־עליה בכול בתים 863841.

ברמת־גן בבית דו משפחתי 4 מרוהטים + טלפון ודרושים כמולים לחצי שנה — 449225 744730.

מעוניין בשותף/ה לדירת 2½ במרכז גבעתיים 728783 ב־16.00.

2½ מרוהטת חלקית + טלפון בבלוך ת"א 756333 אחה"צ.

להשכיר לתקופה ממושכה ל־פנויים דירה 2½ מרוהטת ב־רמת יצחק 475743.

להשכרה 2½ מרוהטת קומה ג' סביבת העירייה, טלפון 03'240068 ביום שישי 12—8, בשבת משעה 5.00.

ברמת אביב להשכיר 4 חדרים מרוהטים, טלפון + הסקה — 456306 416537.

ברמת־השרון 2 + טלפון + 13 מרכזית, 735084 613505.

ברמת־אביב להשכיר דירה 2 חדרים וטלפון ת"ד 29871 ת"א.

4 חדרים ברמת־אביב־דיסימה (בראויל) הסקה, מבטח סודרני חדשה. 741951.

להשכרה ברחוב המלמ"ח, דירה מרוהטת, 2½ חדרים, טלפון הסקה, ק"ק, כניסה מיידית, ל־תקופה ארוכה, 800.— ל"י ל־חודש. לירות, רח' המלך ג'ורג' 30 טלפון 02'221937 02'224734.

בפתח־תקוה 2 חדרים מרוהטת, חוית. ת.ד. 734641.

דירה מרוהטת בהרצליה + טלפון בכנ"ת 650 לחצי שנה 913394.

דרוש שותף פיידי למרוהטת 275.— בגבעתיים + טלפון — 254952.

באזור שיכונה — 3 מרוהטים, ק"ק + טלפון + פריג'ידר + גז + אמבטיה, 02—419176 — 02—233642.

3 חדרים עיר ארלוזורוב, מרוהט + טלפון. פל. 248226.

להשכיר בבתים ליום הורדים דירה מרוהטת לוקסוס 878049 בפינה.

בחולון רח' אילת 3 חדרים מסודרת יפה ק"ג מיידית 849720.

בשכון בבלי, דירה 3½ חדרים חדשה. לרצינים 441507.

(המשך המדור בעמוד 7)

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט ליחיד להשכיר בס־ביבות מלון דבורה. פל. 235725 ת"א.

בצפון חדר מרוהט לאשה בדירה שבאורת בצפון תל־אביב. הסקה מרכזית, מעליה. לפנות: משעה 16, טלפון: 226533.

חדר בתוך דירה להשכרה או לזוג. 829344 284173.

חדר ליחיד יהודה הלוי 110 יום 3—1.

לבחורה חדר מרוהט + הסקה ברמת־גן 720755 אחה"צ.

חדר לגבר כניסה לבד, אצ־עזרי בכיוון חלוי — 286395.

חדר מרוהט לגבר, פלק ג'ורג' 45, דירה 5, בת.

ליחידה חדר מרוהט ליד היכל התרבות + מרפסת 283836.

בגבעתיים — רמת־גן חדר לבחור — בחורה בדירה נפרדת 733259.

בשכ"ת חדר מרוהט לאשה מבו־גרת דתית בת"א ביום 307062 בערב פרט 290006.

חדר מרוהט ק"ק בצפון ל־בבונר/ת 443658 בבוקר ובשבת.

חדר מרוהט בתל־אביב כניסה נפרדת רק לסבונר/ת 230015.

לבחורה חדר ברוורים יפו בברבד חולון פל. 443272.

חדר נהדר + מרפסת + שי־רות במטבח 7—4 229825.

חדר מרוהט לאשה, ישעיהו 32 טל' טלפון 442752.

חדר מרוהט כניסה נפרדת ב־רמה השייל. פלפון 475343.

שותפ/ה לדירה מרוהטת עם טלפון ברחובות. 056837.

חדר גדול יפה מרוהט ליחיד להשכיר טלפון 241564.

חדר לסטודנטית באוניברסיטת תל־אביב המורת השנה ומפול בתלפיד בין 12—16, טלפון — 419832.

דרושה שותפה לשני חדרים מרוהטים לבדן 6 רמת־גן ערוב־סר.

ברמת־יצחק בבנ"ה חדר מרוהט. ברמת־יצחק בבנ"ה חדר מרוהט. להשכיר חדר לבחורה עובדת סטודנטית 860093 בשעות הבוקר.

(המשך המדור בעמוד 7)

ביקוש דירות

דרושה דירת פנויים גדולה למטרת משרד. בסביבות שאול המלך, דובנוב, קפלן. לפנות — 258343 ת"א, בשעות הבקר — לפולה.

זוג + ערבויות בנקאיות מחפש דירה מרוהטת + ריקה 58805.

דרושים לנו מיד 11 דירות יפות 3—4 חדרים, דירות מבט האוז, רומנטיות ווילות ב־תל־אביב והסביבה. אנגלו־סכסון 242341.

הכושר הצעיר מזל 72 קבינה כפולה + ארגז אחורי סגור עם דלתות 413656.

ליברטי סופר בובר הייבר 68 — ארגז ברזל 04'721177.

פורשה 914, מכוניות ספורט מיר־חית, גג נפתח, 1972, 55,000 ל"י 479393.

אוטוביאנקי 72' נחדרת יד ראשונה סל' 445146 בערב.

טריומף ספיטפייר 1970 שנה ארוך בהזדמנות — 03/38080 בעבודה.

ב"מ במצב חדיש פורד 1973, 4 צילינדרים, 21,000 ק"מ, להת־קשר 36115.

משאית סופר קומס לייקר (סלוויה), מודל 70, מסמ ל־שנה, במצב טוב טלפון — 904928 — מתוחזקות.

משעינים לקנות דירה 3 בדרך משתתי צנע בקרבת הוידיומות 03/950072.

דרושה בהקדם דירת 3 חדרים ברמת אביב טלפון 472784.

(המשך המדור בעמוד 7)

חקלאות

מעוניין באנריה 6½ ל"ס, או פרקטור קטן, עליה בתו, מוצא עילית, פיקוד 90820.

למכירה 1000 שק נסורת לרפד. מעוניין בסקולית נגררת 5—7 טון, להובלה והלוקת תערובת 944139.

למכירה 40 דונם כרם במרכז בכינסיה, 625106 למנח"ס.

מבקש לרשת המיראיזמה בר־צוע עבודה מעולה אוטוכם בר מצב תקין טלפון 052—24910.

מעוניינים בחכירת ועיבוד פר־דסים בכל הארץ. לפרטים טל־פון 952023 בין השעות 8—13, 17—19 טלפון 950003 בשעות הערב.

אפרוחי הודים בני 6 שבועות, בכיה אמון מבוקר. מחמשוכל־לים ביותר בארץ ובמחיר מבור דר. הענה על כל דרישות הד דוד, ביוכט והיטב, מתכנלת חוסר בות עד 10000 אפרוחים. ש־לכו מראש. לפנות: פנחס סור־פין מושב רם און. טלפון: — 065'23283 בערב.

קוסבטיים לחימה קליסון — צ'ודרייר פרגוסון פל. 055'95294.

מחפשים צנורות אלומיניום 3, 6, 8 צול סל' 051'94481 כרבז המשק.

500 ממר אובכם באורך 1.75 במחיר 20 ל"י ממר, מושב הגיר, כפר יונה, מל' 03'924906.

לש למכירה, 200 מון, להתקשר 067'30886.

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

למכירה: פרגוטונים 35 דגול יצר תפשיתיים, 1080, פיאם 415, מפסיקים עגלות להובלת פרי פרסכים. 063'25975 בשעות העבודה.

למכירה טרקטור עם כף פרגוסון ב.כ. 178, שנת 1969, אחרי שי־פוץ כללי, מנוע וגיר 053'99502 053'99468.

פורד 4000 אמריקאי למכירה. 055'91565 בערב חוץ משבת.

למכירה פרגסון 135 צד 67, זילנגר, כמרכז'ל"ן 03'955472.

למכירה מרקטור פיאט 540 1974, 20 שעות עבודה. 03'325307 בערב 03'238091.

בהזדמנות פורד 3000 1069 גיר אוטומטי 10.000 055'25925.

דויד בראון 1970 במצב חדיש 912760 ב־17—19.

למכירה טרקטור פיאט 415 ב־מצב טוב טלפון 055'96048.

הזדמנות טרקטור הולדר ב־גיאי במצב טוב חוץ משבת 063'22341.

מעוניין בפרגוסון 35 טלפון — 932918.

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

גורי פסר — אירי בני תוך־שיים + תעודות, יפייפים — 951019.

גורי סטר־אירי מחודים למכי־רה, לטלפון 944476 לא בשבת.

גורי אפגאן מחודים למכירה, טלפון 065—22562.

גורי קוינטר אנגלי וגרמני, עם תעודות, 055—91441.

גורי פינצ' עם תעודות, 03'942773 16—9 365 קו 958861 17.00 יומי.

למכירה גורי סטר אירי עם תעודות, (03)743308 בערב ל־ג'ודי.

קולי 6 חדשים במחיר מיוחד. 053'28035 (לא בשבת).

גורי קולי מחודים כלבי יבוא וגורי סטר אירי 03'955644.

פודל גמדי לבן מצעי מחפש אשה טלפון 478276.

בית החיה מציע כלבלבים ד־בעודותיהם, קוקר, רסלוים, קופה יוקסמרי מאולפה 04'661180.

גורי דקל שער ארוך + תעו־דות, ההשמל 47 קרית אונו 759877.

(המשך המדור בעמוד 7)

טפטים

מחיר היקר בשיב מעולה — יעוץ חינם, מטפים אבי — 919823 לא בשבת.

ספרים

ספרים עבריים ולועזיים בכל תח־ומים קונה "מולך", תל־אביב, המלך ג'ורג' 36, טלפון 248616 במחירים גבוהים.

כלי רכב

מכוניות למכירה

הורנט גדיעה סולקסווגן 1300, 1975, 28,000 ק"מ עם/בלי סבב. 906936

בריכן למכוניות מחודשות 1973 בע"מ מציע מגודרים כוכיתא משכנות ייצור 71/2/3 במחירים שלפני הפיחות. ב.ל.ב. רח' בר כבנ 10 (יציאה מחשר נשלום יצחק) טלפון 251980.

הזדמנות! כוכיותנו ומרוזים מיפוסים! לפי מבחר ביח־החריבה במחירים מיוחדים!! מכה למרכז! "רכב ישראלי", בודצבי 59 צומת אבוסביר — 821473 נסוכר 1820192.

מבקשים להחבורה להחר מכונות בעיר הסבניכות, בניסה מיידית — 2,000 ל"י בחודש. לפנות ל־הנהלה עירהמכוניות סל' 932722.

כריקה מערבות חמום בחצב — חינם! הקוה מערכות היפולי ב־רכב וחתקנת מכשיר ארים ל־חלון אחורי. אוייקה, רח' שבת 1, תל־אביב, סל' 38906.

מבקשים להחברה להחר מכו־ניות בעיר־המכוניות. כניסה מיידית 2000 ל"י בחודש. לפנות להנהלה עיר־המכוניות טלפון — 937722.

אופל רקורד 1700 1975 עם 2500 ק"מ, ריפוד מיוחד וסיים, בה. 257950 220306.

אופל קדט, 1969, 4 דלתות, ב־מצב טוב. 825505.

בהזדמנות למכירה אופל רקורד 1700/74, סל' (03)1870844.

אופל רקורד 1500, 1966, 80,000 אחרי אוברול. סל' 869620.

אופל רקורד כמיישן אוטומטית 1700, מודל 1972, צורה 1973 — סל' 911197.

אופל רקורד 1700 קופה אוטו־מטית 1973 17.000 ק"מ, 850234.

אופל 1700 אוטומטית 1973 — רדיו, מכס, טלפון 298251 — 286785.

רקורד מכחרי 1972 35.500 ק"מ — 946061 ל"י 40,000 941454.

אופל רקורד מסחרית, 66, מצב מצויין, 20.000 473271.

אופל קדמ 4 דלתות + רדיו 1966, 861226 אחה"צ.

אלפא רומיאו

אלפא רומאו דגם בלרינה 1972 בכחיר הזדמנותי סל' 738877 בין השעות 8—14 פרט לשבת.

אלפא רומאו סופר גוליה 1600 1973, נהדרת, בעבודה 04'725175 בערב 04'84914.

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. 1800, 1970, מסט + כייס 704906 לא בשבת.

ב.מ.וו. 1600, 1971, 60,000 ק"מ, מצב מצויין, 03'737858.

ב.מ.וו. 2002 מודל 70 בחדים רבין 29 תוי בהזדמנות.

הילמן

הילמן 1600 אונג'ר 1974 — יד ראשונה 6800 ק"מ 855680 — 859192.

וולוו

וולוו 72', אוטומטית + מזגן, 864740 ל"י 62.000.

לרגל נסיעה וולוו 1974, ספיישל גיר רגיל, לבנה צבע תכלת, 25.000 ק"מ טלפון 34441 — 18.00 ב־.

וולוו 144, 1970, אוטומטית + רדיו, 22.000 ק"מ יד ראשונה, 253608 18.00—16.00 ובשבת כל היום.

וולוו 1971 אוטומטית מצב נה־דר טלפון 625855 429705.

וולוו 144, 1974 אוטומטי + מזגן מכבה, 288576 גם בשבת.

וולוו 69, 46.000 ק"מ, במצב חדיש. 03'871257 45,000 ל"י.

וולוו אוטומטית 71 מצוינת + מכבה, 297986 פרט לשבת.

ווקסהול

ויקטור 1962 עם מנוע חדש 40.000 ק"מ מצב טוב מאד, רדיו חמום 12,000 לירות בעבור דת 220698 726976.

ויוה אוטומטית 1970 במצב מצויין מנוע חדש, אחה"צ 734067.

ויליס

ויליס 1957 מסמ 4 חודשים 2500.— 740418 867455.

ויליס ספיישל, מודל 74, מסמ שנה. טלפון 380602.

ויליס מסחרי מודל 1957 מסמ 9 חודשים טלפון 254414.

טריומף

טריומף 1300/73, 45.000, טלפון 986476 במחיר 23,500.

טריומף 1300 מודל 1970 78 אלף ק"מ, יד ראשונה מסמ לשנה. טלפון 471285.

מרצדס

כל־מביל אמורע בע"מ, בן־אביגדור 8, 39835, סוכנות מר־צדס. מנדרים מרצדס בכל הסו־גים להספקה מיידית אולם הצוגה במקום. נמחתה מחלקה למכוניות משומשות.

סאאב

למכירה סאאב מסחרית 1969, מסמ לשנה, במצב מצויין 981330.

סאאב מסחרי מודל 66 דיזל, מצב מצויין 053'27807.

סאאב 1966 מסחרי מעולה — מכס מנוע וגיר חדשים 256415.

סובארו

סובארו סמייקן 1973, מסמ, שמורה היטב, 35,000 ל"י — 747230.

סובארו 1972, 1300, מסמ לשנה, 65,000 ק"מ, 720447.

סובארו 1400, 1974 3 חודשים על הכביש 734390.

סובארו ג'י.אס.אר. 1973, 735530 רמת־גן, אבא הלל 48 סיטי.

סובארו 1970, יד שניה, שמורה 21,500.— ל"י. 790316.

סובארו ג'י.אס.אר. 1973, יד ראשונה, מסמ לשנה 875853.

מיני־סובארו 1972, 17 ק"מ ל־לימור, מסמ. 22,000.— ל"י, פל' 862304.

סוכנות "סובארו" רמת־גן מה־שבת ההרשמה לדגמים החדשים דן בדגורסקי בע"מ, רח' יהודה הנשיא 2, פינת הרואה 133, סל' (בית) 761904.

סובארו 1973 4 דלתות + רדיו במצב מצוין, 37,000 ק"מ — 202517.

סוסיתא

סוסיתא 10, סמיישן 1965, מנוע 72, מסמ 10 חודשים, טלפון 875807.

סוסיתא מודל 1966 מסחרית, "פורד" טלפון 202303.

סוסיתא מסחרית 1969 — רדיו במצב טוב, טלפון 287311 עד 16.00—14.00 לבקש את אבנר.

מגדר סוסיתא שנת 1974, 23,000 ק"מ במצב מצוין טלפון 847750 7—5 אחה"צ פרט לשבת.

אמריקאיות

אוטפלה 1968 אוטומטית + מזגן, בשבת — 745918, ביפי חול — 611202.

בהזדמנות, פורד וגה 72, 40,000 טלפון 418030 288479.

פיירליין פורד 1966 אוטומטית במצב מצויין בהזדמנות. פל. 424233.

דודג' דארם 1971 במצב מצויין, מזגן אוריגינלי, בלמי כח והגה כח, מקלט רדיו, צמיגים רדי־אליים, מסמ לחצי שנה. לראות בחצר מלון "אליאנס קונטיננ־טל", בשעה 2.00 ביום ראשון. ב"אוריבאינקה" ברבר פרטים להת־קשר 063'89181 במשך היום ל־חלקת האספקה.

שברולט איפלה 64, אוטומ־טית, מזגן חדש, יד ראשונה 744567 — בשבת 257213.

שברולט סמיישן, 1970, אוטו־מטית, במצב מצויין, טלפון 02'37059.

פורד פרלין, 1970, 8 צילינדר במצב מצוין, 40,000 בייל 32,000 לירות, לטלפן ביום 55525 בערב 755323.

שברולט קפריס 74 עם כל ה־תוספות במצב חדש, ריפוד קטי־פה, 16.000 בייל, 90.000 ל"י, ניתן להחליף עם דירה/חנות ומכונית קטנה לפי הערך 841567.

משאית שברולט שנת יצור 67 במצב חדיש 828836.

אינטרנשיונל סקאוס 1970 בע־בודה 04'721175, 04'723502 בע־רב 04'84914.

פונטיאק לאמנס 73', מיוחדת מזגן + מערכת סטריאו ותוס־פות 04'661443 04'664351.

אאודי נ.ס.או.

אאודי ד.ק.וו. 900 סמ"ק מרווחת וחסכונית במצב מצויין 8,000 ל"י טלפון 441972.

בהזדמנות אוריס ספיישל, סוף 1970, במצב טוב, סל' 470957 17—10 ב־.

פרינץ 4 1969, מצב מצויין, רדיו מסמ לשנה, טלפון 203157 בשעות הערב.

נ.ס.או. 1200 שנת 1969 שמורה היטב טלפון 052'24613.

למכירה אאודי 80 אם אוטו־מטית, 1974 עם 1500 ק"מ ל־טלפון בעבודה 057'75003.

פרינץ 4, 1969, 47,000 יד ראשונה סל' 410741 יום שישי 17—14.

למכירה נ.ס.או. פרינץ 4, שנת 1970 סל' 052'96340.

אאודי 100 קופה, 1973, במצב מצויין, 04'920667 ביום ו' ושבת. 051'4756 ביומות השבוע.

אאודי מסחרי מצוין 1972 — 32,000 ל"י, סל' 03'903402.

פרינץ 4, 1969, יד ראשונה, ב־מצב מצויין + מסמ + רדיו 80,000 ק"מ — 9,000.— 847845.

אאודי 75 1700 סמ"ק מודל 1971 229689 414947.

נ.אס.או. פרינס 1968, במצב טוב בעבודה 04'725175 04'723502 בערב 04'84914.

פרינץ 4 מנוע 1973 דגם 1965 טלפון 03—35277.

פרינץ 4 1968 טלפון 862017 ב־18.00 גם בשבת.

אאודי 80 1973 + הוספות בעבודה 35261 בבית 442776 —.

פרינץ 4 1970 70,000, מסמ אוקטובר מטופלת 03—744628.

אוסטין — מוריס

אוסטין 56' — צריך אוברול כנוע, או הלקים — 35238 786730.

אופל

אופל קדט 1500, 1969, יד ראשונה + רדיו. 03'755717.

אופל רקורד 1971 במצב טוב סל' 623124 ב־8.

אופל קדט ספיישל ליקס 1966, במצב מצויין, 70,000 213839 281701.

סימקה

קרייזלר 160, 74, אוטומטית — 23,000 ק"מ, 57,000 ל"י — 981234.

סימקה, 1000, 64, במצב מצויין — סל' 744567.

סימקה 1000, 1964 מנוע משופץ 1973 טלפון 03'955342.

למכירה סימקה 1000 1964 ל־ההרשל נוימן 866904 אחה"צ.

סימקה 1501, 1970 במצב מעולה + רדיו + תיבפוה — 768249.

סימקה 1000, 1963, במצב טוב, פרט לשבת. 848810.

סימקה 70, יד שניה, 18,000 "אחר שיפוץ". 730402.

סימקה 1100 1974 טלפון 15—7 953396.

סימקה 1000 + רדיו 1964 הובא לישראל ב־1971 250768.

פולקסווגן

חיפושית 1300, 68, במצב מצויין, בית 256492, עבודה 829217.

חיפושית 1200 1972. מהמכירה לצבור, במצב טוב, 451551.

פולקסווגן לימוזין מודל 1500 אם — 1964 במצב מצויין — 250747.

פולקסווגן דבל 1973 ארגז סג־לום במצב חדש מצויין — בעבודה 611668.

חיפושית 1965 במצב מצויין מנוע 71 מחיר הזדמנותי 755415.

חיפושית 1968, + רדיו 052'26455 ל"י 16.500.— טלפון.

חיפושית 1300, 1968, יד ראשו־נה + אוברול + מסמ 03'236433.

פולקסווגן מסחרי נמוך 65 ב־מצב מכני טוב, 915784.

בהזדמנות חיפושית 61/72 + מסמ וצבע 767289 רק בשבת.

פולקסווגן 1962 במצב טוב + רדיו בהזדמנות טלפון 916847.

חיפושית 1959 + אוברול + צבע חדש + מסמ, מצב מצויין. 739757.

פולקסוואגן מסחרית נמוכה 65 נמוכה 82 03'288194 14.00 ב־.

למכירה פולקסווגן שנת ייצור 1968 קבינה כפולה + מסמ ל־שנה. לפנות אל מנהל התחבורה של חב' מכסו, איזור התעשיה חולון.

פולקסוואגן מסחרי 1500, מודל 66. טלפון 954856.

פולקסווגן קבינה כפולה, 66, כצב מצויין. טלפון 953168.

למכירה פולקסווגן 1600, מ.ס. לימוזין, מסמ לשנה. 736827.

פולקסווגן ברזיליה, 73, 27,000 ק"מ, 7 חודשים מסמ. סלפון 052'25505.

פולקסווגן מסחרי נמוך, סוף 1972 חדש, סל' 737117.

חיפושית 64 במצב בריר + רדיו. סל' 763069.

למכירה פולקסווגן דבל קבינה 1970 אחרי שיפוצים יסודיים טלפון 788969.

חיפושית 1200 1973 במצב טוב 846972 כל היום.

חיפושית 1300, שנת 1969, ווקס־הול, שנת 1963, ב"ום ארוה, שנת 1972, תלתיחמנוע פיאנ'ו שנת 1971, נא לפנות לחברה "הכשיר דה" בע"מ, טלפון: 226207 (בין השעות: 08.00—15.00).

הזדמנות נדירה! — פולקסוואגן 1500, 1964 + מסמ במצב מצוין 9.500 ל"י. סל' 764972.

חיפושית 1300, 72, 56.000, בית 823038, עבודה 820338.

למכירה חיפושית 1300, חדשה, יולי 74, 4000 ק"מ. סל' 053'25575.

פולקסוואגן 1300, שנת 1971, יד ראשונה, 35,000 ק"מ. טלפון 840081.

חיפושית 1500, 1969, מצויינת. טלפון 444814, בשבת כל היום.

חיפושית 1972 1300/2 סופר, מסמ לשנה + רדיו 259523.

פולקסוואגן 1300, 1971, 41,000 ק"מ במצב מצוין + רדיו ותוס פות 416763.

פולקסוואגן 1200 שנת 1971 — 78.000 ק"מ טלפון 946775.

פורד

קורטינה 74, 9,000 ק"מ באחריות, לא בשבת — 348161.

קורטינה 65' סופר מנוע 1971, מסמ + רדיו. 768566.

קורטינה אוטומטית סופר 1970 טלפון 845310 במצב טוב.

פלקון 66, אוטומטי, במצב טוב מסמ יוני 7,500.— ל"י. 235625.

פורד מוסמינג, 1973, פסוארת, בהסבר ת, רשה, עם/בלי סכים; 724925 825478 251552.

פורד קונסול 17, 1973 רדיו + מסמ טלפון 40037.

אסקורט 190 1100/2 70.000 ק"מ 30'ב 820534.

פורד טאונוס 1970/20 אוטומטי, יד ראשונה, מזגן אויר במצב מצויין, לטלפן ביום א', ב', בין השעה 10—12. סל' 477151.

אסקורט 71/4 במצב מצויין, 03'693550 26,500.— לא בשבת.

אסקורט 70, במצב מצויין, 67.000. יד ראשונה 865908.

טאונוס 12מ שנת 61, במצב מצויין. סל' 739787.

למכירה מגדר פורד 1964 ב־מצב טוב סל' 201674.

פורד טאונוס 1968, 20מאם לב־נה"צ 053'28393 אחה"צ 053'28941.

טאונוס 20מ מודל 69 אוטומ־מטי סל' 725788 728802.

פורד מאונוס 20מ, 69, מצב מצויין 063'26657 77548.

למכירה מאונוס 17ם 1968 ב־מצב טוב טלפון 053'38435.

בהזדמנות מאונוס 17ם 1964 — מנוע חדש, סל' 741545.

קורטינה אל. 1971 מצב מצויין רדיו סיים 747445.

בהזדמנות מגדר פג'ו 404 מודל 73, סל' 886302.

קורטינה 1970 אוטומטית — יד ראשונה, 30,500 סל' 986028.

קורטינה 1968 במצב מכני — מצויין, בהזדמנות טלפון — 055'25434.

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

קורטינה 71 אוטו.אל. במצב מצויין 984613 03'230177.

פורד זודיאק 1963 מסמ שנה רדיו שמורה היטב 958626 — אלקטי בעבודה 950770.

קורטינה 1500 שנת 1966 במצב מצויין טלפון 412439.

למכירה מנזים 100, שנת ייצור 1973, 45,000 ק"מ, מצב מצויין, נא לחנות חום אור, רח' עזר מחנות 2 ת"א, סל' (03)472518 (03)470636.

פורד מאונוס 17, 1969, במצב מצויין. 474956 233085.

מאונוס 20מ אוטומטי, 1960, במצב טוב. טלפון 053'91264.

אנגליה 64/12 סופר במצב מ־צויין 792454 לא בשבת.

בהזדמנות פורד מאונוס 1970, 3 אם "אל במצב מצויין או־טומטי + רדיו + צמיגים רדיאליים 31,500 266330.

קורטינה יוני 1973 אוטומטי + רדיו 42,000 ק"מ. 961567.

פורד קורטינה 1969 אוטומטי טלפון 418112.

בהזדמנות פורד קורסיר 66 אוטומטי במצב טוב 03'447323.

פורד מרקים סגור 1973 יד ראשונה מטפלים 768016.

פיאט

פיאט 125 1970 במצב מכני וכללי מצויין, 246301.

פיאט 850 ד' 1964 מנוע 1970 טלפון 851524 אחה"צ.

פיאט 124 מכחרית ואוטובי־אנקין, 1969, אחרי אוברול מנוע + פרונט + מסמ לשנה מ־מבנאי. 862617 בשבת.

פיאט 125 71 יד ראשונה, מצב מצוין עם רדיו ואזעקה — 32,000 ל"י מל. 75340.

פיאט 127, 1974, 10,000 ק"מ, טלפון 454842.

פיאט 128, כמיישן 1972, — מצויינת + מסמ. בעבודה — 415334 בבית 411699.

פיאט 124 אס 1975 חדשה לרגל נסיעה 268715 לא בשבת.

משאית פיאט דאכל בהזדמנות בתנאי תרום סל. 871918.

למכירה לרגל נסיעה פיאט 124 ספיישל אוטומט מודל 73 מסמ שנה, יד ראשונה סל' 03'950152.

פיאט 125 ספיישל 1972 מצב מצוין יד ראשונה בעבודה — 767563 בערב 238253.

פיאט 238 קבינה כפולה שנת 73 מצב מצוין 29.000 ק"מ — 910870.

פיאט 125 72 רדיו מסמ במצב מצויין 298999 מאחה"צ 949433.

פיאט 124/73 ספיישל אוטומטי 42.000 ק"מ 03'245878 לא בשבת.

פיאט 850, 1969, 75.000 ק"מ + מכס. 474488 285423—4.

בהזדמנות פיאט מסחרית סגו־רה 70, מצוינת. טלפון 858239.

פיאט 850 כפורם גג נפתח — 74,000 20,000 ל"י, 441710.

פיאט 124, ספיישל, 1971 — 03'444646 ב־5—3 אחה"צ.

פיז'ו

פג'ו 504, 70, יד ראשונה, מסמ לשנה. 961920.

פג'ו 404 אוטומטי 1971 + רדיו, 34,000 ל"י — 783205.

פג'ו 404 ספיישל, פרטית, 1964 (כל היום). 442115.

פג'ו 404 אוטומטית 1971 במצב מצויין בעבודה 952075/366 — בבית 991514.

פג'ו 504 73, אוטומטית יד ראשונה 45,000 ק"מ, סל' 258954 בערב 255708.

פג'ו 404 70 רדיו + מסמ. פל. 623251 ובעבודה — 410349 217.

פג'ו 404 דיזל מודל 69, במצב טוב מאד, חצי שנה מסמ — 063'22058.

פג'ו 404 1970 במצב טוב בשבת 748462, 18—10 ב־.

פג'ו 404 1970 אוטומטי 36.000 לראות 280750 263110.

פג'ו 504 כמיישן חדשה 15.000 786491 לא בשבת.

פג'ו מסחרית סגורה עם ארגז 1971 טל' 871940.

מגדר פג'ו מודל 1974 רדיו + הוספות טלפון 055'32037.

מגדר פג'ו 75 40,000 ק"מ, סל' 052'96986.

פג'ו 404 1962 מסמ ביולי מצב טוב 418164.

פג'ו כמיישן 1968 מסמ ורדיו עד 17.00 03'613831.

פג'ו 504 אוטומטית + רדיו במצב מצויין 722595.

פג'ו 304 70 יד ראשונה מצב מצויין 726804.

פג'ו 404, 1973, רדיו, הגנה אלקטרונית אזעקה 724629.

פיג'ו 504 1973 אוטומטית. יד ראשונה, 03/38090 — בעבודה.

פג'ו 404, 1972, 58,000 ק"מ, במצב מצויין + רדיו. 052'91213 לא בשבת.

למכירה מכונית פג'ו 504 אוטו־מטית מודל 1970, 47,000 ק"מ כלבה. 416594 אחה"צ ובערב.

פיג'ו 504 אוטומטית יד רא־שונה 87.000 ק"מ, מסמ לשנה 44,000 ל"י, רח' צה"ל 95 — צהלה.

פג'ו 404 דגם 1964 יד שניה טלפון 478284.

פיג'ו 403 66 בלי מסמ 904954 בשבת 789834.

למכירה פג'ו ספיישל מודל 66 אחרי אוברול וצבע. פל. — 055'96184.

ציטרואן

ציטרואן ג'י.אס. 1971, 70,000 ק"מ. טלפון 451381.

די־אספשל 4.21 1964 955777 בכבר רה 951751 לנוד יורה.

קונטסה

קונטסה 900 מצויינה מכניה וחיצונית + מסמ. סל' 739931.

קונטסה 900 1964 במצב מכני מצויין טלפון 677831 לא בשבת.

קונטסה 900 במצב טוב, 1965 + רדיו. פל. 440955.

קונטסה 1300/4 1966, מסמ. ב־עבודה 055'31184 בערב 03'954904.

קונטסה 3 1300 מהוכים 1966 מצב מצויין 260335.

קונטסה 1300 4 1967 ביום — 053'23273 בערב ובשבת — 063'22861.

קונטסה 900, 1965, לאחר יצוי בית, סל' 942964, מיה.

קונטסה 1300, 1965, מסמ כי אוגנבס אחרי אוברול 8.550 ל"י מל. 756159.

רנו

רנו 15 מ.אס. 1973 צהובה — טלפון 055'92060.

רנו 5, 1974 במצב מצויין מסמ לשנה, רדיפפים וקבוצת אוק־קת 262528 בשבת.

רנו 4 1969 70,000 שמורה — צבע חדיש 19,500 982069.

רנו 12, 73, מסמ לשנה. טלפון לאלי 54541 או 283928 לא בשבת.

דופין 57/8 + רדיו, במצב טוב חייבת להמכר. 625664.

אוטובוסים וקטנועים

בהזדמנות מיניון 1974. למכירה. טלפון 053'25256.

וספה 1964 — 900.— ל"י. 824964 ת"א לא בשבת.

קטנוע מתקפל מוטורניאלה ב־מצב חדש 1200 ל"י, טלפון — 473640 בערב.

ביקוש מכוניות

דרוש רנו 4 גג גבוה מסחרי 73—74. לפנות לחיים טלפון — 792785, רוקח 21, ר"ג.

בתי ספר לנהיגה

אוטוכם ללימוד נהיגה 50 ל"י שעור. כי"ס לנהיגה "אבגר", רח' יהודה המכבי 58 תל־אביב טלפון 449922 456698.

אביזרי רכב

98 ל"י כסויים למושבים. מגבי מכסה ותריסים (ויטרים) לכל סוגי מכוניות, תנורי חמום מל־שיר המשלי, ספרי ופסלות בגד ארים, וכל אביזרי רכב. ב־מחירים מוזלים "בלבנו לרכב" רח' קרינצי 8 ר"ג.

מגרשים

למכירה בנתניה 504 ממר, מג־רש לבניה, לפנות 58928 ביום חול עד 7.00 בערב 57387.

בהרצליה — 1000 מ"ר גרש 6580 חלקה 433 + רשיון לבניה סל' 232464 ב־20.00.

למכירה דונם בגוש 6970 חל־קות 69, 70. טלפון 58481 בין השעות 16.00—13.00 ובערב — 201397.

הצעה מיוחדת: בוזרון יע־קב, מגרש לבניה 71,000 ל"י; בהוד השרון, מגרש עסור לבניה — 41,000 ל"י; בראשון לציון, מגרש ליד בריכה — 51,000 ל"י. הבינלאומית לחש־קעה, אלנבי 116, תל־אביב.

מגרשים באשקלון, אפרידר ד ברגע למכירה 051'5889 — ת.ד. 271 אשקלון.

למכירה ברמת השרון 325,000 בהרצליה 280,000 באשקלון 35.000 בכל האיזורים 625629.

1000 מ"ר בגוש 5026 בחולות בת־כדיה ראשון לציון. טלפון 873450.

למכירה 3 דונם בגוש 5026 100 לירות המטר וילברמן בה־ים 868995.

מגרשים ברמות הכרמל, מקום גבוה נוף מרהיב שיקף בפיתוח 5,000 ל"י זה הזדמנות בהלול מים נוזהים ארדית מבטחים אלנבי 140, 613128.

מגרש ולון מגרש ובית ל־בניה מיידית 415334, 411609.

בפרדס־חנה בכרכז למכירה מוד גן עסק + מגרשים לבניה. אדמה ברמית 03'763825.

דרוש מגרש 5 דונם באיזור התעשיה כביבת ת"א. קרבת הדך ראשית. אנגלו־סכסון 242341.

בהרצליה פיתוח ½ דונם ומים 210.000 "ויזה" 249476.

מגרש בחולון עם הבנייה ורש־יון בניה. ל־4 דירות בנות 4 חדרים, ת.ד. 16437 ת"א.

בהולון למכירה מגרש לפי ד־רות בניה מיידית 334 — 6049 טלפון 02'69413.

בהזדמנות מגרש בגוש המגיד בחובבית ל' 168961 525639.

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

דרושות לנוי 2 חדרי משרד בצפון תל־אביב, אנגלו־סכסון 03'242341.

למכירה ברחובות 1 קומה בת 150 מ"ר רחוב הרצל 3, אולם מאושר העיריה למשרד גן ילדים מת קרקע. חצר ברחוב הרצל 25. לפנות: חברת כורפל־רוגל בע"מ רח' בית העולים 2, רחובות. 950093.

בשכ"ת דירה 4 חדרים קומה א', מזוג אויר וטלפון יהודה המכבי, תל־אביב, טלפון (052)34460, (052)24729.

משרדים + טלפונים, בשכירות ולמכירה, "לעס", אבן ישראל 8, תל־אביב, 612725.

3 חדרים, פרטר נבוך 2 מתאים ע"י עירית תל־אביב, בלי מתווכים טלפון 737074.

משרדים במרכז חולון אפשרות להאם הגורל לפי צורך 847750 בשעות 6.30—30.

משרד בדמ"ם 2 חדרים + כניסה וקרפסת במרכז העיר טלפון 258287/8.

בשכ"ת חדר או שניים טלפון בבית שקט בסביבה שלום, מתאים למשרד, בשם אי מתפן להתקשר 227667.

בתל־אביב 3 חדרים + כיור + חימום למשרד / למרפאה 03'249653.

להשכרה 6 משרדים במרכז טלפון, חניה נוחה. בשוק 2,000 ל"י, אנגלו סכסון, ת.ס 2, סל. 221161.

דירות פרטר בסביבות הציון 2019 "זהב"ה, דיר הכלה 11.

משרד מרוהט + טלפון בגן ז'בוטינסקי — ביאליק 741030.

להשכרה משרד/מחסן הוד חצי עם טלפון 451131.

משכ"ת 2 משרדים + שרות + טלפון, פריסמן ע"י הב מתאים גם לביה מלאכה. 49 ביום, 758145 בערב.

דרוש בשכירות משרד, 3 חד' לתקופה ארוכה באזור צפון אביב. טלפון 220136/7.

מעוניינים בחשרד כ־3 חדרים בסביבות העיריה 443785.

משכר חדיש 3 חדרים גם מתאימים למשרד, קומה עם מסבח הול ושרותים דיזנגוף פריסמן בת"א. 031612293.

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

להשכיר 350 מ"ר + כח כל לתעשיה קלה. 822011.

בשכ"ת בבנו־ייאראל ת"א תעשיה 125—50 מ"ר + מ 254467 12—10.

אולמות, בתעשיאזה הח בשכ"ח ב"מ"ם, ולמכירה, עס", מקוה־ישראל 8, תל־אביב 612725.

למכירה בפ"ת ברח' מרכזי בגולה, אולמות לתעשיה טלפון 917276 משעות 17.

אולמות ריקים לתעשיה, ולאחסנה בכל גודל 625629.

למכירה בת"א אולם 230 מ"ר + כח וטלפון חלוקה 37118 — 855463.

להשכרה אולמות לתעשיה מ"ר עם השמל 25 כ"ס ע"י בורסת היהלומים 614123.

בשכ"ת ברחוב ברזובסקי אביב אולם 50 מ"ר. 2581.

בשכ"ת אולם 100, כח, רדזינר, לוינסקי 77 ת"א.

(המשך המדור בעמוד)

מבני תעשיה

פרנב בונה מבנים למכירה/להשכרה באזור שיה הרצליה פיתוח, ראו אזור. סל' 941917 19—6.

להשכרה בתל־אביב בנין שייתי 600 מ"ר + חדר עבוק 70 מ"ר על 2.5 דונם 200 כ"ס חשמל. הצעות ביות בכתב. ת.ד. 29056 אביב.

בשכ"ת מבנה ומגרש בהתישבותאים אשדוד 03'232352.

באיזור התעשיה יהוד, הנים למכירה, בקומות קרקע וקומות עליונות — כאי 75 חברת מפרסום ע"מ טלפון 03'903882.

(המשך המדור בעמוד)

בתי מלאכה

האינטמלמה, חשמלאי בלים עליכם 47. טלפון

להשכרה 85 מ"ר + חצר עליון קרית המלאכה, 828745.

(המשך המדור בעמוד)

מחסנים

בשכר רוטשילד ברמ"ם 4, 2.60 למחסן/ביפ"ל, ביום ראשון מ־9—13.

מחסן + משרד ק"ק + גג 88 מ"ר ברמת־גן 6812.

(המשך המדור בעמוד)

הלוואות

אפשר לקבל הלוואה כגד תוכנה, טלפון 908074 ביום והי בין השעות 7—4 אך

תעודות מלוו

קונים סלוות בפחות, קלים תוכנית חובה "ריין" שד' שילד 10.

קונים סלוות בפחות, קלים תכנון חובה "גוה" מלת בו 61 (פינת אחד העם).

השקעות

דרוש פרדס אי כמס, 50 באיזור השרון, אנגלו־סכסון 242341.

דורשים שכירות

קרקע ! הדור גלות יעזרו 31929 או 32500 אחד לדורי שבה המשלם אביב רח' גלולמב 34.

שרונותל "אמוגו" לשרות עיר וכבפר, הפליג־ירו' 05—280933.

ה. דסו הדור גולל 18.00 767272 ושעה 325678, חניה הדרים, רח' פח 16, תל־אביב.

עסקים

צעיר 35, רקע מכני + פולקסר וגן + הנות בצפון ת"א כעד גיו בהצעות מתאימות, 230921 202336.

יבואן אלקטרוניקה והשמל מוכן רציני מעוניין להכיר — 879956.

כספים, השקעות, מימון ומסחר "בריח" שדרות־רוטשילד 15 — 53106.

26%—20 ריבית תקבל בערבות בנקאית או בערבות מוסדות צי־בוריים, "קרן להשקעות בע"מ" ל־ליינבלום 30 טלפון 03'58453.

בהזדמנות חנות לנעלי ילדים נברים ונשים, נגבה 36 ורדאלי הו, ת"א "געלי־שפר".

צעיר דינמי מעוניין בשות־פות והשקעה, בהצעות רציניות — 745225.

דרוש שותף לנהול מזנון בתל־אביב, ללא השקעה, רצוי נכה צה"ל. ת.ד. 900 בת־רמבא.

רוצה בכסף? פנה אלינו, טלפון 95939 ת.ד. 1085 רחובות.

מעוניין להשקיע עד 500,000.— ת.ד. 1334 תל־אביב, 31379/5.

עכור מספר תקבל עד 26% די־בית בערבות בנקאית. טלפון 952939 ת.ד. 1085 רחובות.

עסק מכובס, יוזסק בבריאהד דה, למכירה ברמ"ם, 320182 — 329319.

למכירה ברשמעדה במרכז ת"א פרנסה בטבע — 448569.

קיוסק ברמת־גן למכירה עקר נים נוח מסתקים ומכשירי כתי־בה טלפון 789247.

למכירה בית מלאכה לניקוי יבש, מתאים לכל עסק, 824044.

למכירה 50% בעסק מבוסס מה־בת רווחים גבוהים לפעיל — ת"ד 14236, ת"א.

למכירה ציבי מקום או שותפות פרנסה בטבע בר"ג 728718.

בבקפ־המדר של הכביש הראשי לפנורק "לופוטרוניקום" — דרוש שותף עבר (יש דירה). טלפון 053'91182, 065'37242 — ת.ד. 251 נתניה.

למכירה אילין עובד, בתרית ירות, חולון, 48 מ"ר, 867934.

מבקשים שותף להוות חקלאית בגליל, מפעייצוא וצאן לבשר, בהשקעה 1.6 מיליון צבור ש־לוש 02'523492.

איש תיירות! נצל ידיעותיך וכישוריך בחו"ל לפיתוח עסקים היזים בשטח התיירות במסגרת חברה נסיעות ותיירות תל־אבי־בית (על בסיס חלוקת הרווחים), המעוניינים יפנו לת.ד. 1118 ת"א "משרד נסיעות".

למשקיעים רציניים למכירה 2 אלבי חנויות מהטובות ביותר ב־ת"א. ת.ד. 2639 רמת־גן.

22—30 אחוזים במחוך ומיד — תרוויח על הפקדונך — ב־ערבות בנקאית — אפשרויות פנתנות (אפשרי תיאום מני־שה בת"א) אסטמרם המלך ג'ורג' 10 02'224528 ירושלים.

להשכרה וילה 8—11 חדרים ל־משרד או לפנמריה, מוכנות גרי ג'רוזן. 229560, 236020.

דרוש מיליון לירות בהלואה לשנה בריבית גבוהה נגד מש־כנתא ובטחונות נוספים, "אוק־פרם", המלך ג'ורג' 10, טלפון 02'224528 ירושלים.

למכירה מסעדה במרכז ת"א, פרנסה לשתי משפחות. טלפון: 854915.

למכירה אטליז יהיר בסביבה בהרצליה פתיח עם כל הציוד. טלפון 472216.

למכירה אבו בגידוד למכירה או להשכרה חנות לצעצועים, ל־מפנמ, פרנסה בטבע לשתי מ"ר פיות. 440040.

בשכ"ת חנות לבגדי שיעיר וקישום בבביבות העיריה. 237850.

בשרוך רמת־גן בשכ"ת — נקוי יבש — מבוסס, "בלוין חדי־רוה" 723703.

מחפש מכונן להשתתף בסור בעל פעיל בתעשיה עד 300,000 ל"י 03'769790.

בהזדמנות באחלי"ץ למכירה מקיוסקים בבעל משפחות + בהצלה ברד — 946571.

השכרה עבודות גנחין וכרה נותן דרוש כשותף מנכ"ל לתל אביב והמרכז השקעה 175-000 לפניו לת.ד. 8104 ירושלים.

למסירה כמשנה מל הרואה המרכז מתת ישראל 15 524370.

צעיר כנהל עסקים מכונית אשרה הציבה, בהצעות רציניות 625664.

למכירה מזנון בבוסס למכות בי ברבתי הלאביב לפנות ת.ד. 36513 ת"א.

1. משפר ליט.בי.ג'. 4 די 1972 2 מיתסאויר ברגור 160, 3 רכלי ברזל הדיפי, 4 ברזל לבניה, 5 הכוונת הרימות לפגעילים. סל. 02'254562.

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

להשכרה חנות יפת 42, יפו, 887329 ביום: 888329 בערב.

למכירה שתי חנויות ברחוב ז'בוטינסקי 30, רמת־גן, 792023 781381.

להשכרה חנות + גלריה בר אבן־גבירול 188, לכל מטרה — 449104.

משכ"ת שתי חנויות במרכז הכמות חליפות ראשית והבנו.

משכ"ת חנות + גלריה + מזגן באבן־גבירול 173 ת"א 444435.

מעוניין לקנות חנות במרכז ברחוב תל־אביב. לפנות 23137.

למכירה חנות הן פמר ברחוב ע מלפון 03'823651 8.00 ב־.

משכר שטחים להשכרה משטח חנות 90 מ"ר, חנות 40 מ"ר, טלפון 932479.

משכ"ת חנות 30 מ"ר ברחוב טלפון 263380.

בשכ"ת דיפ. במרכז יפו 90 מ"ר ולירה 40 מ"ר. 823098.

(המשך המדור בעמוד 7)

מקרקעים

למכירה פרי־ג'יר אמריר בצב טוב מצויין, סל' 887751.

אמריר 14 אינטש בכצב טוב 1400 ל"י 283979.

למכירה 11 הצי אוטומטי, במצב מצויין, סל' 454842.

למכירה אמריר 10 בכצב טוב הכבה אוטומטית יבוא, 749151.

מקרר פאר בכצב טוב, לבי 201641.

מקרר אמריר 15, צבע לבן ב־מצב טוב — 745548.

(המשך המדור בעמוד 7)

עורך מעריב

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול 3.— ל"י
בערבי־שבתות וחגים 4.— ל"י (מינימום 8 מלים)

שידוכים

"רעים" מכון רציני להכרות רציניות. אפשרויות רבות להתאמה מקסימלית. שרות אישי מהימן, סודיות מוחלטת. ת"א בן יהודה 58. 282932 9—13, 16.00—20.00, חיפה, ירושלים 667348

אקדמאי, 35, 170, עובר לתמ"א ...

(המשך המדור בעמוד 7)

בן זוג

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

(המשך המדור בעמוד 7)

רהיטים

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

מסגים

(המשך המדור בעמוד 7)

ספורט

שעורים

בתי ספר

חגים

נרשמו נישואין

ע"י המוקצה הדתית נתיבות ...

הצעות עבודה

דרושים פועלים למכונות סריגה ...

עבודה

דרושה בוקרת סיב מנוסה לסריגים ומנהה (רפסירו) לכריג ...

גזירה ותפירה

עוזרות ומטפלות

מספרות

שליחים

יהלומים

זבנים

פקידים

חרטים ומסגרים

ביקוש עבודה

שרותים

(המשך המדור בעמוד 7)

טלוויזיות

(המשך המדור בעמוד 7)

מטבעות ומדליות

(המשך המדור בעמוד 7)

בולים

צילום

אבידות

חימום והסקה

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

PH. D 38/185 ... Box 1302 Durham N.C. U.S.A. 27702

صكذا من الاصل

לוח מעריב

מכירות

כלי נגינה

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רח' הלל 14/16 פתוח מ-8.00 עד 18.30

הודעות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

ביקוש דירות

עסקים

חנויות

משרדים

מבני תעשיה

מחסנים

שדוכים

מסגים

תנורי אפיה ובשול

מגרשים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

מכוניות למכירה

קטנועים

מכ־רות

מקררים

מטבעות ומדליות

תריסים

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

שרותים

שעורים

כלי נגינה

רהיטים

טלוויזיות

חיות בית

שמלות כלה

חימום והסקה

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

מכונות כביסה

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

(המשך המדור בעמוד 7)

תנורי בשול ואפיה

שטיחים

הלבשה

אולמות למסיבות

שמלות כלה

מכונות תפירה

מכונות גלוח

שונות

לוח הנגב

דירות למכירה

ביקוש דירות

פרסומים

לוח רחובות

דירות להשכרה

דירות למכירה

לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32 פתוח מ-8.00 עד 19.00

דירות

יש לנו דירות ישנות וחד־שות למכירה ברמ"א או בכל מיני עסקים. נא לפנות להרצליה בין השעות 4—2 בערב טלפון 521764 פלדה.

חדרים דירות יוקרה בשלבי בניה + כל השכלולים החל מ-230,000 ה.ה.ב. הרצל 29 חיפה. 04-668274, 04-642593

מעולה דירות 4 חדרים + חסן בשלבי בניה 170,000.— ה.ה.ב. הרצל 29, חיפה 04-64259

קבלני בנין

ורדיה כונה 3—4 חדרים במרכז השקט בקריית־אתא נוף לחיפה, משכנתא 30,000.— הרצל 4 חיפה 64408

נ.ה.ב. בע"מ דירות למכירה בקריות, נהריה, חדרה, עפולה מבחר וכמגורים מעולה הרצל 29 חיפה 04-642593, 04-66827

למכירה דירות 4—3½ חדרים בשיכון עיני בע"מ הנביאים 38 חיפה טלפון 642513

ללא פיתות וללא הצמדה נותרו מכר דירות 4—5 חדרים ברמת הדר „סנפיר" נורדאו 27, 564859

דירות למכירה

בכרמל 5 מפוארות חדשה הדר. ביום בשבת 10—14, יוכבד 18, 03-624791

בקומה רביעית 60 מ"ר 3 חדרים קטנים ופינת אוכל, בירום רמב"ם 529844 20—18 כל יום.

דירת 2 חדרים ברמ"ם סוסו, ארלוזורוב 45 חיפה.

לצעירים שני חדרים מרפסת גדולה פנורה ועוד 53225

בהזדמנות בקרית אתא 2, ללא משכנתא, 55,000.— יוסף קארו סימטת יאיר 12.

בקרית אליעזר במקום מרכזי ק"ב 2½ בהדרת 143,000 521357

ברכת־שאול 3 חדרים + שירותים ק"ב בהזדמנות טל' 539658

למכירה דירה 3½ חדרים + הול ברמות רמז להתקשר לפני 254704 אחרי 1600 ובשבת בשער היום.

בסודרות־אזס 2 חדרים + ארונות במצב מצוין טלפון 523190

בעכאס 3 חדרים + שיפורים וארונות להתקשר אחה"צ 536365

קרית־חיים מערבית דירה 5 ק"מ 67 מ"ר 731449

חיפה להסבר מבכיניה 3 חדרים חדשה ק"א 733482

בקרית־אליעזר 2½ חדר. מרפסת מידית 535632, 661658

בבית לחם 4 שנים, 3½ חדרים + משכנתא 30,000 השקה + תוספות + תנור + בחסן נוף 230,000 520743

למכירה בגבעון דירת 3 מסודרת מאוד, פנויה 256720

בקרית שפרינצק 3 חדרים + פ"א 130,000 ל"י טל' 522404

דירה 3 חדרים 82 מ"ר, דרך עכו 171/9, קרית מוצקין הצעלבית.

בהדרה 2½ חדרים ק"א, 84 מ"ר. 140,000, רחוב 23, סלומון.

בהדר קומת קרקע, רח' השרולה 2 חדרים ומסכה נדול. 245093, 642075

במרכז הדר, קמנה, 3 חדרים + פ"א, גוף לים + בכרמל הי מערבי. 81601

ברמה 2½ + הול ק"א 115,000, פינוי בספטמבר 1975, 253811

למכירה דירת 3 חדרים בק. שברהיו טלפון 719673

ביורקאליה 3 + פ"א חדשה אפשרות משכנתא נוחה, שבת. סילבר 12, בשבת.

קרית אתא 3 חדרים + פינת אוכל, ק"ב, טלפון 724096

בכרמל ביאליק דירה חדשה 4 חדרים, 120 מ"ר, מסודרת יפה, טלפון 713834 (פרט לשבת), לי כושי.

דירות בנות 4—3 חדרים, בחיפה במחירים החל מ-155,000 ל"י. להתקשר טלפון 664456

בנתנליה נהדרת 4 חדרים — (חרישה), טלפון אחה"צ 510555

3 חדרים בקרית חיים ע"י ניצה, טלפון 712864

ברחוב נגה 4 חדרים + מרפסת סגורה — 275,000 89386

ברמה 3 ק"א 140,000 „קיספל" שדרות הנשיא 99 טל. 80228/9

דירה 5 חדרים גדולים בבניין 16 ירושלים 668605 כ"י-7.

בשפרינצק חדשה 4 חדרים + פ"א מידית 525/79 232823

בהזדמנות בקרית־ביאליק 3 + ארונות 80 מ"ר פירוי 1, 663162

באחוזה 2½ כניסה פרטית ארונות בניה 210,000 „קיספל" שדרות הנשיא 99 טלפון 80228/9

בנוה־שאנן, יורקאליה, 3 + פ"א, מסודרת, טלפון 221352

דירה חדשה 4 חדרים בכביניה השקפה 3 אחרי הצופרשקם (נבי).

קוטג' בהדר בכרמל, 5½ חדרים 200 מ"ר 2 חדרי אמבטיה, הסקה מרכזית, הדר כניסה, חניה מסודרת, מידי 600,000 „קיספל" שדרות הנשיא 99 טל. 80228/9

ברמה 3 + פ"א 74 מ"ר אפשרות משכנתא 354998

למכירה דירה 89 מ"ר בבת גלים טל. 535007

2½ בתל־חנן 70 מ"ר, נוף + ק"ב + שיפורים 244171 בערב.

בבת גלים בהזדמנות 3 חדרים בשכון צה"ל טלפון 536544

בהזדמנות 3 + 3 מרפסות סגורות, מסודרת בבת־גלים 523425

בכרמל 4 מטבח רגבה ארונות קיר 235,000 „קיספל" שדרות הנשיא 99 טלפון 80229/9

ביורקאליה 3 חדרים, 84 מ"ר + שיפורים 235809

ליד שדר גורדון 2½ חדרים, כניסה נפרדה אחרי שיפוצים, „סנונו" כמושי 664508, 664739

דירת 3 פרוזות ק"ב, בקריה שפרינצק + נוף + הצבורה נוחה 529824

בקרית־ביאליק 5½ חדרים רח' הרצל 4, כווה.

בהדר בהר' בזיוהדה 2½ חדרים, ארונות קיר לבניה בדירה 664508, 664739 „סנונו" כמושי

בנוה־יוסף 3 חדרים + שיפורים + מחסן גדול טלפון 525294 — 535312

בכרמל נהדרה דירה 3 חדרים ופינת־אוכל 922272 בעבודה.

במקום פרטי בקרית־ביאליק — 3 חדרים מכורדת טלפון 728582

בנוה שאנן הדר נדיר + מרפסת בנויות עם ארון קיר בניה „ירותים ומסכה 234062

דירת 4 + כניסה נפרדת בי חשמונאים 644362, 85160

בנוה־שאנן — כרמל — אחוזה 5—3 חדרים בבניה במטבח רנבה „סנונו" כמושי, הרצל 61, 664739, 664508

בהדר דירה 3 חדרים בניה מידית טל' 39551

4 חדרים, ברמה הודה בבית שקטה נוחה 255664

בכרמליה 4 + ארונות + חדר כום והוספות ביום 87516 ובשבת 62278, המחיר 300,000.—

3 חדרים ממוכנת + פ"א ברמות רמז טלפון 253555

2 חדרים + פינה אוכל ושירותים בקרית־מוצקין בשעה 7.00 בערב 511616

דירת 2 חדרים + מרפסת בכרמל: בקריה־חיים. טל. 726498

בשכון עובדים ביוזהים 3 חדרים, מסודרה, יפה 536670

בקרית־אתא, כוכלוב 35, דירה 3.5 חדרים, 75 מ"ר, 150,000 מזומן כניסה מיידית. כביבה יפה ושקטה של זוגות צעירים. לפלוני להגיע כל יום בשעה 18—19 04-726281

בקרית־שמואל, 2½ חדרים + 2 מרפסות להתיים, טלפון 713981

82,000 בכבר, 3 חדרים בנגינת עילית מכבים ושמורים טל' 02-262341

בקרית אליהו 3 חדרים + ארונות מ"ר טלפון 536131

בקרית אתא בשכון עממי דך מטבחתי אפשרות בניה 725794

3 חדרים במרכז נאולה הדר 24, לראותה בשבת 16—10 ובימי חול 17—15

בסוהדר דירת 2 חדרים בקרית הכמבוזן 52 מ"ר 87,000 04-721830

בכבר בנוה שאנן 3 ק"ר 80 מ"ר חניה מידית 730862

בנה גלים דירה בת 3 חדרים + שיפורים טלפון 535554

בקריית־ביאליק 5½ חדרים רח' הדר ביאליק. בכרמל רמה חדרה 3 חדרים בנויים יפה 234534

2 + הול ביחסה נ' 3 בקבוצת הכרמל 4 בתל־אביבה המשתכנת הירביה 662643

חיפה להסבר ברמה — 5 חדרים ק.ב. 224207 03-785864

5 חדרים באחוזה, נוף, יקטם, 410,000 ל"י טלפון 241669

בנוה־שאנן 3 חדרים במצב מצוין קומה ב' מעל הנשר 125,000.— תוור דוויים מאד רהתהבון 2 222802

ברמה 3 + פ"א ארונות שיפורים ותנאים נוחים 225248

דירות למכירה ולהשכרה גם מגורשים בניה ובכרמל 254160

ברמה 3 170,000 — 4 230,000 — 5 295,000 תיחור אנל 67387

בקרית אליעזר 3 חדרים במר דירת ק"ד 140,000 04-513325

קרית מוצקין 2 חדרים הול ארונות קיר טלפון 713116

ביורקאליה 3 ק"ב פ"א מרפסת פנורה נוף 234560

2½ חדרים עם ארונות קיר בקרית ים, לטלפון 731358

בעכאס דירות בנות 4—3 חדרים 251173 אחה"צ

בקרית ביאליק 2 + ארונות ושיפורים, מידי, סמטת כנען 77,000 10/13 724419

2½ חדרים מסודרים במצב מצוין בקרית חיים מזרחית 727811

דירת 2½ חדרים ברמת שאול דרך צרפת טל' 521558

ביורקאליה רב קומות 84 מ"ר 190,000.— טל' 224939

בהדר בכביבה שקטה דירת 3 חדרים ק"ד 543818

בנהריה, 4 חדרים + מחסן בשלבי בניה 170,000.— ת.ה.ב. הרצל 29 חיפה 642593, 668274

דירה 4 חדרים שכונה דרומית נצרת עילית 065-55789

מיידי 2 חדרים + מרפסת + גינה + אפשרות בנית קרן הפלוגות 31 ק. חיים.

באחוזה 4 בראונג שפורים חניה בית קטן 241870

3 + פ"א חדשה בבכאס + מחסן ונוף 80 מ"ר 140,000 — 512730

בקרית ים ג' 3 חדרים מסודרים טלפון 700225

בהזדמנות דירת 3 + ארונות קיר + כבמים 140,000.— 15,000 משכנתא בשפרינצק 538174

ברמת רמז 2½ חדרה חדרים + מרפסת בנורה טל' 223412

בקריית־ים 2½ + ארונות קיר בכביבה נוף לים 531324

בכרמל מערבי דירת הדר קומה עליונה מתאים למשרד או לרופא 69,000 אנגלו־סכסון טלפון 81266

ברחוב כרמל דירה נאה 4 חדרים מטבח „רגבה" וארונות ק"ב רק 235,000 ל"י אנגלו־סכסון — שד' הנשיא 129 א'.

בנוה־ים בית בודד מפואר — אחוזה פרטית בפקים כרמל — הזדמנות — דרך עכו 16 טלפון 711837, 714006

בכמלין דירה רחבה 4 חדרים ק"ב רק 231,000 ל"י אנגלו־סכסון דרך עכו 16 טלפון 714006, 711837

בבנקובי 3 חדרים יפים 165,000 ל"י טלפון 521084

בכרמל 4 חדשה מיד שניה בקומת עמודים ברמים והצעות נובבות ע"י תווך שטנברג — 88608

בבתגלים 3 חדרים + מרפסות ק"ב רחוב חיל־הים 536478

ברמה 3 ופינת אוכל + ארון קיר טלפון 225506

בהבתה מידית שלושה חדרים כמו וילה + גינה פרטים טל 065-56636

דירות מרווחות

בכרמל ברחוב וינגייט 2½ מרר + 2 מרפסות סגורות + טלפון 04-81125

2 חדרים מרווחים בהר הכרמל 10, לבנות להלנה פר טיבית אבות כרמל אודר 12 הבוקר 6—4

דירה 4 חדרים, רהוט פלא + טלפון 251625

1½ חדר + טלפון + 12 בקריית־ים, מרוהטת, טלפון 14.00 מ-533238

למכירה 4 חדרים + טלפון ריהוט פלא 717359

בשקמונה 4 חדרים מרוהטים + טלפון + ריהוט למשפחה 33896, 251061

בשקה + ציוד דירת הדר ומפבת בקרית־מוצקין 871233

בהזדמנות שותפה לדירה מרווחת א.ת. 25/5 לבנות

בקריית מוצקין בחדרים 3 חדרים עם ריהוט להשכרה גם למשרד 04-674404, 716543

דירה ברוחבה, 3 חדרים בבב"ה ביורקאליעזר טלפון 81653

דירה 2 חדרים מרוהטת קומפלט. לפנות טל. 233512

3 חדרים בכרמל, לזוג, ריהום טלפון 231660

דירות הדר חקר ברחוב הפועל מרכז אברהם רק בשבת 12—10.

3 + טלפון במרכז הכרמל אפשרי לסטודנטים טלפון 252535

להשכיר דירה 3 חדרים ברחוב זוגדיה מרוהטת + טלפון ליחיד/למשפחה טלפון 252478

וילות ובתים

מעונין לסבור וילה בחיפה או בכרמל טל' 55784

בכרמל 4 חדרים, דירה 6 חדרים, גוף כרמים, שכלולים רבים, הדרומה, המחיר 450,000 ל"י, טל' 03-253320

וילה בקרית מכבי למכירה או להשכרה ההר ודרי אלונים 04-931309

210 מ"ר דירה 11 הכסה בית נוף נהדר ת.ד. 6591 חיפה.

בעפולה בשכונה 3, 3½ חדרים + מרפסה גג, 110 מ"ר, דירה רביעית — 150,000 ת.ה.ב. הרצל 29 חיפה 04-642593, 04-668274

קוטג' בשכונה 160 מ"ר בבית

בכרמל המרכזי 3 חדרים כרמל

בקרית חיים בית חדש

דירות להשכרה

דירת 2 חדרים ברחוב

3 חדרים בבית ביאליק

דירות בבאר־שבע

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט עם שימוש במטבח

חדר מרוהט פנוי להדרה

חדר מרוהט לזקנים

ביקוש דירות

דרושה בשכ"ח דירת 2 בקרית אליעזר או בבת־גלים 89877

מעוניין בדירת 3 חדרים בכרמל

מגרשים

למכירה מגרשים באזור חיפה 6,000.— ל"י לדונם, חברה הבינלאומית אבינה טל' 272669, 535275

מגרשים בכרמל הצרפתי, כר קום גבוה, נוף מרהיב, מוקף בפיתוח — 5,000 ל"י זה הי יהודה שכמתים וחלוקות נוחים. אפשרות 645542

במזרח כרמל מגרשים למכירה חצי דונם בתשקרים 065-23484, 04-932949

באיזור יוהדה מגרשים בקרית ביאליק ובכיניה הדבבים, אזורי בניה אדמה פרטית החל מ-10,000 ל"י, „איתן" הרצל 55, טלפון 665401

בכרמל מגרשים 10 דירות מיוחדות של „דניה" באיזור כתף של בכרמל בנויה ארמה פרטית משקיף לים החל מ-8,000 ל"י „איתן" הרצל טלפון 665404

שדוכים

חורש חברה הינב, „בל"ד פרוטוקם פנה 5 „סוליף" כבון ישראלי להתכתבות ונשוא ת.ד. 357 חיפה.

פקיד 29 נגוה אהודאי מעוניין לחביר למטרת ידידות עד 35 ת.ד. 1001 חיפה.

שעורים

הנהלת חשבונות סוג 1, 2, 3 — „ביהנו" רח' ירושלים 29 חיפה 20.30—16.30

סטודנטית לגבריה הבנה אונטי טיבית ב-4 ל"י לשיעור 86368

פרסומים

לקבלת מודעות במחירי הקהו פרסום שמי לשוהה, החוב הר עליה 26 טלפונים 660066, 533166

קבלת מודעת ב„מעריב" חיפה רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבקר עד 7 בערב — ללא הפ סקה, ביום שישי 8—12.30

מכוניות למכירה

פולקסווגן 1500, 1973, 62,000, ק"מ טוב מצב 931723

לרנד נסיעה לחוי"ל מריוסף 1500, 1968, 11,500, 04-521106

ויליס מסחרית דגם 1963 מסם לשנה, טלפון 84855

פיגו 304, 1972 במצב מצוין 287709, 285500

פיאט 850 כפייל 70 מסם צבע 920310 21,000.—

פיאט 124 ספיישל — 1974 65,000 ל"י, טלפון 254325

ארסל מסחרי מודל 68 לפני מסם למכירה 732009

ב.מ.וו. 1200 1969 מצוינת אחרי צבע 521357 30,000.—

פיאט 124, 74 + מסם ¼ שנה בבכים 721754

פיגו 404 1973 מצוינת 29,000 לא בשבת 669228

אלפא סוד 1974 7,000 ק"מ טל' 242431

פיגו 404 66 במצב טוב מסם לשנה 253026

פולקסווגן 1300 יד ראשונה שנת 1968 83571

פולקסווגן 1300 1960 במצב טוב 7,500 04-552351

סוסיתא מנדר 65 + מסם מנוע הדש. טל. 719434

היפוקנית 1300 1970 מסם לשנה + רדיו, טל. 732827

פנדר 404 1973 מסם שנה, יד שניה 523512

אופל רקורד ספיישל 1966, בי מצב טוב, טלפון 242715

פורד אנגליה 21, מצוינת, מלפון 67, 733274

אופל רקורד ספיישל קרוון 1969 מצב נדיר. „אוטו כרבורי יבים א'—ו'" 521436

פיאט 128 1973, 26,500 ק"מ, מצב מצוין, 89939

אופל קדט ספיישל 72 יד ראשונה, טלפון 731702

כנגד פנדר 1971, עם מסם לשנה, עם גגון, מספלים ועם רדיו לנוסעים טל' 222637

למכירה היפוליט מודל 61, מסם לשנה במצב מצוין טלפון 530178

פולקסווגן מכחרית גבוהה 1971 וילונות קולבאי בע"מ, נורדאו 51, חיפה 665218/9

למכירה קונספה 1966 1300/4 מאחה"צ 04-225864

אוסטין 40, 1960, מצוינת מסם לשנה, טלפון 04-215943

למכירה כרייס 1100, 65, במצב טוב, טלפון 533722

פיאט 63 אוסטין במצב מצב טוב 520190

פיאט זיגס 1966 עם מסם לשנה במצב מצוין 33234

למכירה פינ'ו 404 אוטומטי בי מצב תקין שנת ייצור 1972 — רדיו בתוחר עד יוני 1975 להתקשר 04-593244 — טלפון

בהזדמנות, פיידי ב.מ.וו. 1602 73 + בכם — 39,500 ל"י 86795

פינג' 404 אוטומטית 1971 50,000 ק"מ במצב מצוין 923837

הונדה נסרד 1973, קבינה בוהה מצב מצוין 879093, 930503

וולבו ספיישל אוטומטי 1973 45,000 ק"מ במצב חדש 243673

טריומף 72 1300 במצב מצוין לעבודה 522211/73 בבית 251432

פינ'ו 1200 שנת 1968 טלפון 523995

פולקסווגן 1600 שנת 1971 טלפון 523993

פיאט 124 ספיישל 1969 אחרי אוברול 721421

לרגל נסיעה פינ'ו 104 1974 18,000 ק"מ 04-223193 בעבודה 04-669798

אופל רקורד 1700 ספיישל אוטומטי 1971 במצב מצוין 04-715086

בהזדמנות ספיישל נובומביל 1973 700 יד ראשונה טלפון 932443

פיאט 600 מודל אוקטובר 69 מסם מצוינת טלפון 232752

אאודי 100 אל.אס. 1971 38,000 ק"מ 04-87537

סימקה 1000 1969 למכירה בי מצב טוב טלפון 714461

אופל קדט 1964 + רדיו במצב טוב. טל' 524703

פנד' 1969 במצב טוב פיר ראשונה 242546, 662350

אאודי 75 מודל 71 ורדיו, מסם לשנה, 30,000 ל"י טל. 251085

קאנג מסחרית 1965 אוברול + גיר רדיו מסם 060175 664485

פורד 1500 1968 מצוינת בהזדמנות טלפון 89037

פולקסווגן היפוסית 1968 1500 100,000 ק"מ 19,000.— טלפון: בבית 254995 בנהרדה „יחזקאל" 660991

פולקסווגן היפוסית 1973 1500 לטהיר ההלכה בין מרים ד/ב ורדעליה.

ב.מ.וו. ל.ס. 65 משודה בהסדנות ודיו 231398

דוגין 61, מסם 8 הודשים טל.

בהזדמנות קומבה 65 אוברול, מסם, מצב טוב 515319

היפוסית 1300, 70, מסם לשנה 70,500 טל. 21150

למכירה קאנג מסחרי 1971 — זרע, בריהודה, ל"י כבל 31.

ווקסהול ויוה 1963 מצב מצוין + רדיו 532965

הילמן 1500 מודל 69 באוטובוס + רדיוטיים טל' 512165

פורד פינ'ו 404 1972 לאחר מסם 720563

מורים 1100 1963 מנוע 1972 — 722632

פורד פינ'ו 404 1974 במצב חדש 921505

פינ'ו „חיפה" מציע: אופל קדט ספיישל 73 אוטומטית, אופל קדט ספיישל 71 אופל קוסוורו 68, פינ'ו 66, 66 פינ'ו 403 קורטינה 64, 66 רוסוקר 27, מנדר בריסקה 66, מנדר שברולט טלפון 569936

פיאט 127 שנת 1972 מסם במצב טוב, טלפון 04-255005

קורטינה ספיישל אוטומטי — 1972 50,000 מצב מצוין ק"מ. טל. 04-744461

למכירה אופל מסחרי 1700 שנת יצור 1968 04-731669

אופל מנטה 71 רדיו מסם יד ראשונה 065-55945

פורד אנגליה מצוינת 65 בבית 72 טלפון 720718

פנדר פינ'ו 1970 לפלטן — 524035 — 537484

אלפא סוד 1974 13,500 ק"מ לאחר ההלכה 04-533130

פורד טונוס דגל ג'נס 1970 אחרי אוברול 235449

„דג'י" דארם מודל 1970 מסם לשנה במצב מצוין — מגוג אויר להתקשר בשעות העבודה 254222/3 אחרי שעות העבודה 254221

לאריס 63 לטלפון 254222 ישפה בבית 225734

קונספה 1300 מצוינת 100,000 ק"מ יד ראשונה 04-82704

סימקה 1000 1968 במצב טוב מסם לשנה טלפון 244128 — 667473

מוריס 1100, 1966 במצב טוב ואחרי 117.00 724547

פולקסווגן קבינה כפולה 1969 במצב מצוין בהזדמנות — 04-712660, 04-721165

וולוו 1969 יד ראשונה מצב מצוין רדיו 75,000 ק"מ טלפון 04-253138 (16.00—11.00)

למכירה נוריאנס מסחרי 68 וריאנס ספיישל 72 233256

ב.מ.וו. 1800 אוטומטי 72 יד ראשונה 04-253044, 067-50044

פולקסווגן היפוסית 1303 1973 כמו חדשה טלפון 252246

היפוסית 1200 1969 במצב מצוין גלגלים + צבע חדש 512106

פיאט 124 ספיישל 74 18,000 ק"מ ופהפיה 720244

למכירה מריופר 66 ונורסוו 64 5 ב"ס טלפון 717525

אופל רקורד ספיישל 71 223379 יעקבסון שאול 3.

וולבו 144 73 לטלפון 522559 04— אחרי 18.00

היפוסית 1300 יד שניה 1966 מסם + רדיו 17,500 83322

א.מ. סוד 16,000 ק"מ 1974 טלפון 662379, 529640

פורד מרנוזים מסחרי 72 מצב טוב בעבודה 654013

ב.מ.וו. 1968 1000 מסם 10 חודשים טלפון 234834

פיאט 128 1971 כמו חדשה — יד ראשונה 529236

מוריס ספיישל 1100 1968 במצב טוב טלפון 724872

אופל קדט 71 יד ראשונה + רדיו מצוין 223438

קרמנה מודל 66 מסם לשנה דרגל נסיעה טלפון בית 521335 חנות 511486

קורטינה 64 1500 מסם + רדיו 520171 בעבודה.

404 ספיישל, 1963 מנוע 1968 אחרי אוברול, מסם באוגוסט 1975 טלפון: 661371 ביומי חול.

אופל רקורד 64 1700 + צבע + מסם 531948 14,200

פולקסווגן היפוסית 1302, דגם 1972 במצב מצוין 04-232174

היפוסית 1500 שנת ייצור 1969 מצב מצוין יד ראשונה 252286

אסטורס 70 יד ראשונה, שסם לשנה 86154

טריומף 1300 שנת 1972 20,000 ק"מ טלפון 88761

בהזדמנות פולקסווגן וריאנט 66 פסחרית, אוברול גנון — 529665

דנו 4 68 יד ראשונה במצב טוב 722800

מאונט מסחרי 17 אם מודל 1700, 1970, במצב טוב, טלפון 065-24514 בערב 04-724369

פינ'ו 4 1968 במצב מצוין אחרי שיפוץ 951118

סימקה 1000, 64, מנוע 69 מסם 10 חודשים טלפון 221641

בהזדמנות פולקסוגן 411, אוטומטית 69, במצב מצוין 537689

לארק מודל 65 עם מסם לחצי שנה 233106

קורטינה אוטומטית יוני 1974 מצוינת מידית טל' 700319

פיאט 1100, ספיישל 1964, מנוע שני 11,000 527423

מסאורד ספיישל 1400 די.אל 73, טל' 979563 כ-19—16.

פיאט 127, 1973 מסם לשנה טל' 529565 ביום ראשון 11—9.

ברמל דוכס 72 מסם רדיו במצב מצוין אשבול 9 קרית מוצקין בנמאום.

לרגל נסיעה, אופל 1700, מסחרי, 66 אחרי אוברול, במצב מצוין, במחיר ההזדמנותי רדיו + טיים, טל' בשבת ובשעות העבודה 067-21775 ובערב 04-242876

ביקוש מכוניות

מעוניים בפגזר פינ'ו שנת 1974/72 טל' 245510 בערב.

קטנועים

אופנוע מריופה 6.50 שנת 1965 במצב טוב 04-254321

בתי־ספר לנהיגה

דרושים מורים לנהיגה, לכן הרשם להורם מורי נהיגה רכשת מקצוע נדרש, מעוניין מבחנים. פרטים: הש"ה, אלנבי 145, טלפון 523848, בין השעות 11.30—8.30

לימוד באוטובוס, טנא, פרטי, אוטובוס מורים צעירים ובעליים בתנאים לגון הסבונים 535653

50 מבור מיחזת אגד החדשה במצא בע"מ עובו. לימוד במרטי בכאית, אוטומטית וקטנוע עם כירה. טלפון 537323

ימוד באוטובוסים של עוגן לחברת באוטובוסים. הנה בלבני מה, מנוע אויר להלנה הלמוד. הנכנוז לכל נכות. טלפון 537323, 50 מטר מתחנת אגד החדשה.

חיות בית

למכירה גורי זאב גזעיים, — לפנות טלפון 242/23 חיפה.

חימום והסקה

תנור נפט, ק"ק 5250, מנוע, 450 ל"י טל' 535515

מיפשרים שרות תיקון ונקוי תנורי חימום ביתיים. 81408

תנורי חימום חשמל, נפט וגז הכנה מכל הכנים מיחות ובי הנהגה גדולות בטריאו של שם 61 זוה, אהרונוב

אופקתרמה נותר מבחר מצר שטם של תנורי חימום עדיין במחיר הישן כל הקודם זוכה „הנוזן חימה". 664555

שרותים

שיפוצים והוספות לבנינים ר' זנקריה, עבודות צבע, הדסיגה ריצוף 664088

שמלות כלה

הנחה 20% הנחה לגרוםפה בי יוגאר בבהון כלות „מיפוני" הרצל 19.

תנורי אפיה ובשול

תנור אפיה חשמלי + בירויים גז במצב מצוין 310021

הצעות עבודה

דרוש חרם מעולה לעבודה קבע במפרץ טל. 722100

משפלת לילד מ-12.30 בצהרים עד 8.00 בערב 80156 בערב.

סוכן + רכב + בתבונות לתבת יבוא 534231 לפני הצהרים.

טבחית מנוסה לבוטיק מום — הרצליה 2 80155 בערב.

דרושה אקונומנית לרופא שיניים, משרה חלקית טל' 243054

דרושים סוכנים בעלי רכב כמחורי. טל. 643823

עוזרת במשק בית 5 שעות כל יום. 252868

משפלת מנוסה לתאומים בני 3 חרשים, חצי יום טל. 244836

רוגים וכרווי יעקב טל. 063-99669 דרושים שיידים מודיר נוער משפלת.

אנשי מכירות והספקות לחנויות הגשל דרושים ליברי אנים. 04-520342

לסופרמרקט דרושים דתבים ובנאים לפנות 729164

דרושה עובדת נקיון לחצי יום עבודה טל' 644364

מנהלת חשבונות מנוסה ופעי סגנות בכללה עבודה בביתה (כולל משכורות). 225654

למשרד עורך דין דרוש פקיד/ה ליום שלם או פקידה לשעות אחה"צ 4 פעמים בשבוע טלפון 04-645114

משפלת לתינוק מעונות סנל — מכניון 2/12 נבאי 523591

דרושים עובדים למפעל תעשייתי באיזור קרית־אתא טלפון 721380

להברת יבוא דרוש איש שרות לתנורי אפיה ובשול בעל נסיון 04-644362 13.00—8

דרושה פקידה מתחילה להדפסה עברית עם קצת ידיעות בהנה"ח לכתוב ל„מעריב" חיפה למסר פר 430

דרוש עובד כללי לבית מלאכה עבודה עצמאית 04-253135

דרושה משפלת לשעתיים ביום סביבת כרמל מערבי. 87029

דרושה לחברה במוה בחיפה פקידה לכתבנות ועבודות משרד עדיפות למעוסמות עם נסיון בענף אלמנטרי. שעות עבודה נוחות. תנאים טובים לפנות ת.ד. 1416 חיפה בציון קורות חיים גיל ונסיון.

דרושות נקבניות אי.בי.אם. לחברה בחיפה להתקשר בטלפון 535715

משפלת לילדה בין השעות 16—13 אחוזה. טלפון 253553 אחרי 16.00

דרושה משפלת לתינוקת ועבודות קלות 14—7 בתבורה נר זה. 244171

למשפחה בשכונת דניה דרושה משפלת לב ילדים רצוי עם לינה. משכורת גבוהה טלפון עד 16.00 528783 ובערב 255534

דרוש חשמלאי תעשייתי בעל נסיון בכח ופקוד, רצוי בעל רשיון לעבודה במפעל בימי. נא לפנות לת.ד. 10036 חיפה או טלפון 726952

דרוש עובד לעבודות ליליות בתחנות דלק בחיפה 04-233404 לפנות כל יום עד שעה 12.00

מכונאי רכב סוג 6 או 8 המתחרותי להבחינם לבוחני ריסוי. 726234

דרושה משפלת בבית פורת בסביבת דניה 86976 בערב.

דרושה אשה לעבודה בית וכבסה 4 שעות בשבוע 89841 בערב.

דרוש מנהל/ת חשבונות עצמאי לעבודה חלקית במפרץ חיפה — לפנות עם פרטים לת.ד. 1512 חיפה.

דרושה פקידה כתבנית עברית בעלת נסיון לעבודות משרד עם ידיעת הדפסה כולצלת בעברית לאחר שעה צבאי, להתקשר לטלפון 232410

דרושה משפלת לשלשה ילדים עם לינה טלפון 739587

דרושה משפלת לעבודות בית לזום שלם מהקריות במשפחה בערב טל. 721979

דרושה פקידה כתבנית למשרד עו"ד טלפון 524193, 515965

דרושה אשה 4 פעמים בשבוע אחה"צ טל' 80090, 88963

למשרד עורכי דין דרושה פקידה כתבנית מעולה, נא לפנות בכתב לעו"ד י' וגרורב הבנקים 5 חיפה.

דרושה מכרובסטית לפנות טלפון 80090

לשופר הינופי דרושה עובדת קבועה לנקיון 8—4 שעות 81886

דרושה משפלת לבן 3 חדשים ליד שעות רצוי עבודות בית 662544

נהג מטאיה רצוי נסיון בהס עלת מנוף 251173 אחה"צ.

דרושה פקידה בנוסה למפעל מתכת ידיעה בהכנת משכורות ידע בהנהלת חשבונות לפנות טלפון 722119

חרט, מסגר כללי, ורתך למפעל מתכת במפרץ חיפה תנאים טובים טלפון 722119

דרושים פועלי נקיון אפשר סטודנטים העבודה בבוקר 254829

לאתקפה מצליח — בחיפה — דרושים מדריכי מלליות כבאי שירות למצליח — לבנות: רח' צבאב 14, 645565

משפלת מנוסה לתינוק בגן 5 ימים טלפון 662539

לחברה בחיפה דרושים עובדים

רהיטים

מוכר רהיטים משומשים, עתיקים הוצלים בית, 532661, 662066, 232313

למכירה סלון ושנת, מבחבת כיו נר „בראון", 53837

למכירה רהיטי סלון מודרני, תנורת רצפה במצב מצוין 89954

מכה בכבינה עם בורמא 245594 לא בשבת.

מטבעות ומדליות

מעוניין לסגור מטבע זהב בני גוריון אדיר 04-537906

עסקים

במרכז הרצל להשכרת חנות לי אפנת נשים בשכ"ח 86138

למכירה מעדניה ומשקאות — בנוה־שאנן 525416 בערב אחרי 6

משכיר בשקיע מעיל למבנים קייה ומכירה רכב לפנות לרכב שלמה, יפו, 108, חיפה.

להשכיר הנות בשכ"ח דרוים מקפטיל הרצל 42 641062

למכירה כלי מכונית להשכרה בית מלאכה לתריסים 04-931125 5.00

בהזדמנות סופרמרקט להשכרה לבעל מקצוע פרנסה טובה טל' פנו בערב 530663

להשכיר חנות נעלים דיקה ע"י קולנוע הפיר בקריית־ביאליק — בערב. 715769

„משמחי" חברה להשקעות בע"מ — השקעות והלוואות נגד ערבות בנקאית או ערבות מתאימה. 1. וכואים: אישראי לחצי שנה לפימון סחורות. 2. קנית ומכירת סחורות בבור דסה בלונדון (קומודיטיס) 3. אופציה לקניה ולמכירה (שר דמו „דסהי" רח' הנביאים 24 טלפון 669974

מכבסה וניקוי יבש כולל מכונות כביסה ויבוש למכירה — 244536

דרוש שותף פלא לחברה לבנין בעלת נכסים השקעה 400 אלף ת.ד. 797, חיפה.

„סירה ברמ"א אולם בהדר 100 מ"ר טלפון 666204

למכירה או להשכרה ביחיד לי וכלים באזור חיפה בעבודה — 03-215302

לפרויקט ארגוני — כללי — דרוש שותף/משקיע (עדיפות לבעל כושר למו"מ ו/או מכירות) ת"ר 44576/אי.

בהזדמנות חנות פרחים בקריית בוכ"ש פנוכסה פרנסה לשתי משפחות — 726362

להשכרה בוטיק מצליח במרכז הדר סביבות איתיות טלפון — 643662

דרוש שותף פעיל למשרד תווך מבוסס ת.ד. 4496, חיפה למסבר 61130

הנויות

למכירה חנות בתחילת רחוב ארלוזורוב, טל. 80558 מ-19.00

להשכרה חנות במרכז המסחרי החרש „רסקו" בסביניה 86795

להשכיר חנות במרכז קרית אתא טלפון 725641

הנות להשכרה במרכז המסחרי הסרש פכיניה ע"י הסופרמרקט מיידית. 729199

להשכיר חנות יפה + גלריה בנוה שאנן לכל מטרה + דירה 2 חדרים 223760

משרדים

בשכ"ח + מקרר משרדים בי מרכז סבריה 04-522608

משרד 60 מ"ר + טלפון + שירותים מתאים למשרדים או מחסן להשכרה טלפון בערב — 520663

מחסנים

3 מחסנים ברמ"א במרכז חיפה 221769 לא בשבת.

מחסן באיזור התעשיה ק. ביאליק 120 מ"ר טלפון 714379 — 662607, 664805

להשכרה בהדר 183 מ"ר + מחסן, חשמל מים 232345

מבני תעשיה

משכיר למכירה אולמות תעשיה ובתי מלאכה + חצר טל' 251173

טלוויזיות

עד 1500 ל"י הקבל תמורת הטלוויזיה הישנה שלך בקנותך חדשה במיבסון הרצליה 15 513749

טלוויזיות משומשות לאחר שיפוץ אחריות לשנה מיבסון הרצליה 15 513749

למכירה טלוויזיה נורמנדיה במצב מצוין. 900 ל"י. 667124

טלוויזיה בהזדמנות מצוינת תוצרת חוץ + כסות טלפון 663010

טלוויזיה פיליפס מצוינת בהזדמנות 1,200 ל"י, טל' 224961

מכירות

כמריאר סינגר מישר 304 ב' קוארדזוני חדש. 04-660295

שעונים! שעונים! שעונים! ליוצרים ויפנים לגברים ונשים אחריות פלאה לשנה בהנחה מסשית של 15%, 20%, 30%. „תכשיטי טליה" רחוב החלוץ 21, חיפה.

גרישות בשאריות מהיצרן לי צרכן „גאמא" הרצליה 9 — 534696

מכון ביתי לטהור המים לטלפון 04-524405

במחירי הפתעה: מגברים, פטיפונים רמקולים ומחשבים כיס בכלי איכות גבוהה, לבנית ערוכות. ס.ב. אלקטרוניקה. חנבר אים 11, היפה.

מכונה הדהרה כלים נגראל אלקטריק טל. 242905 מלבר 5—2

למכירה פיים קסטות רק ספריי איסוני חדש + קסטות מוקלטות 235240

מקרר מחשב כיס באומר מ' סולבה ניקומם 719282, 733167

למכירה מכונת כביסה קנדי, פריג'ידר אמקור מ. 524558

צביים בביתך בע"מ מעוכות כמריאו וקוארדו, קיסים לבנית עצמית. במחירים שלמני חנוכה הסבונים 54 חיפה — 536006

מכונת כביסה זהור במצב מי צוין, ומריג'ידר „מאר" טלפון 04-242342

למכירה ציוד למספרה בהורים נות פרמים טל' 730833, 731974

דלתות הזזה מצפים אלומיניום 1.70×2.50 בערב. צור שלום, פרץ 5/17

מקרר „אומירל" 11 קוב חצי אוטומטי מצוייר מכונת כביסה 7 „כוכבים" חצי אוטומטית — 537479

מקררים

מקרר אמקור 9 למכירה במצב טוב טל' 234515

מקרר פרידמן 11 במצב טוב עם בטוח 243245

מקרר אמקור 9 קוב, במצב טוב. טל. 254998

למכירה מקרר פילקו 9 קוב במצב טוב 510655

למכירה מקרר אמקור 11, במצב טוב טלפון 251751

אמקור 10 ובמות. מצב מצוין 1303 ל"י. 223059

מקרר אמקור פאר + בטוח במצב מצוין 719098

אמקור 11 + במות במצב מצוין 524902

פרידמן 13 במצב חדש בן 8 חודש 234805

למכירה אמקור פאר במצב טוב + בימות לפנות 724343

אמקור בימות יוני 650 ל"י טל' 511953 אחה"צ.

למכירה מקרר אמקור במצב טוב טלפון 232989

בהזדמנות אמקור פאר, דבר מינסקי 15, קרית מוצקין שלבי ברב 701233

כלי נגינה

שוק הקליטים במבחר ענק בי מחירי הפתעה. אבילאה הנביאים 6, 663395

התחשים אקורדיונים עד 60 בסים, אבילאה הנביאים 6 — 663395

למכירה אקורדיון 120 בס — „וילטמייסטר" בהזדמנות. טלפון 256621

דרוש אקורדיון (הנגלי, פאולר ביפרני) 80 בסים „ליורד" — 733108

20% במזומן והיתרה בתשלומים נוחים על עוגבים ורקומתיים מי פירמות הנפוצות ביותר בעולם פיליפס, קואי ואקו, מוסיקה לילינג, רחוב הרצל 1 חיפה.

מכונת כביסה

מכונת כביסה אוטומטית מרי דמו במצב מצוין, טל' 522404

מכונת כביסה ווסטינגהאוז אוטומטית, מצוינת, 661231 — לא בשבת.

קנדי במצב טוב 750 ל"י — 04-231659 גם בשבת.

מכונת כביסה אוטומטית „ספ מור" עם יבוש 5 שנים (ללא קיוסום) טלפון 1100.— 662035 בין 8—13.

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

לוח נתניה

דירות

בהדרה דירות יוקרה בשלבי בניה + כל השכלולים החל ב-230,000 ה.ה.ב. הרצל 29, חיפה 04-669274, 04-612593

דירות להחלפה

דירה 3 חדרים עבור דירה רגשה בבאר־שבע מרוהט או בלי 053—28118

דירות למכירה

בהזדמנות דירה מיד שניה 4 חדרים מרכז נתניה כניסה מיידית אי.בי.אם. רח' אוסישקין 1 נתניה טלפון 053-23633

מכירות

למכירה אמקור 11 + בירויים של גז בערב 053—91176

וילות ובתים

למכירה קוטג' 5 חדרי שינה 2 חדרי אמבטיה, המשקיפה לים בנוה חוף דניה עוזר וילות מכירה בהרום לפנות אי.בי.אם. רחוב אוסישקין 1 נתניה, טלפון 053-23633

פרסומים

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„פינת הספר", רחוב סמילנסקי 8 (מול בית זאב) טלפון 24102 נתניה.

מודעות למדור זה ול„מעריב" מתקבלות ב„תרבות" של בנימין 7. (בבנין אגד) טלפון 22949 נתניה. פתוח מ-6.00 עד 13.00 ומ-16.00 עד 19.00.

דירות להשכרה

להשכרה דירת 3½ חדרים 2 הורים מטבחיה לים כניסה מיידית וזירת 2 חדרים מקיפה לים כניסה מיידית לפנות אי.בי.אם. רח' אוסישקין 1, נתניה טלפון 053-23633

שונות

ברמדיה „רונן" סמילנסקי 24, חוקתים והחלפת בדים הרשום דונפאות במקום.

לוח אשדוד

דירות למכירה

2½ חדרים + פינה עבודה בשכיניין משכנתא 055-22737

מכוניות למכירה

למכירה פורד ראנצ'רו 1974 אר מוטמי, טלפון 03—521686 בערב.

וילות ובתים

להשכרה וילה 4 חדרים החל מ-כבדואר, טלפון 055-31816

פרסומים

מתקבלות מודעות לכל העתונים בפרסום בדש ובניה, חנות מעריב ע"י אגד 055—32561, בית 055—23949

דירות להשכרה

3 חדרים מרוהטת טלפון (ללא מתווכים), רוגוזין 18/5

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תדיראן

דרושים

1,2 **מהנדס מבנות**
לאחר שרות צבאי, עם נסיון קודם ביזוד ומתקון ציוד אלקטרוני במיבות.
ידיעת עברית ואנגלית.

2,2 **מהנדסי אלקטרוניקה**
א. מהנדס אמינות ואיכות לריכוז פעולות בתחום פרוייקטים של מוצרי קשר צבאיים (S.S.B.) (V.H.F) נסיון במעגלים אנלוגיים. כשר ניהול צוות, ידיעת עברית ואנגלית.
ב. מהנדס לתכנון והנדסה של מכשירי קשר צבאיים בתחום .V.H.F טיפול בנושאי קידום וייצור וניהול צוות עובדים.

3,2 **ראש מדור תקציב ודיווח**
לריכוז עריכה ועיבוד נתוני תקציב ותמחיר, בדיקות כדאיות ותמחיר הזמנות. כלכלן או רואה חשבון בעל ידע ונסיון מקצועי בתקציב ותמחיר.

4,7 **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
א. לעבודה בצוות פתוח של ציוד תקשורת אנלוגית וספרתית.
ב. לתכנון מתקני בדיקות.

5,7 **טכנאי כימיה/פיזיקה/אלקטרוניקה**
לניהול צוות ייצור בטכנולוגיה חדישה בתחום האלקטרוניקה (היברידל) ידיעת אנגלית הכרחית. ניהול צוות עובדים.

6,7 **טכנאי ייצור**
לתכנון מתקני עזר לייצור. רצוי עם נסיון קודם.

7,7 **שרטט מכונות**
נסיון קודם בשרטוט מכונות.

8,2,7 **אלקטרונאים**
א. לבדיקות השמליות וטכניות של מכשירי קשר צבאיים, בוגרי בי"ס מקצועי תלת שנתי או בוגרי טכני ח"א במגמת קשר.
ב. לבדיקות סופיות.

9,2 **מחסנאי בכיר**
נהול מחסן משלוחים, נסיון קודם וכשר לניהול צוות עובדים.

10,7 **מכשירן/מכונאי**
בוגרי בתי"ס מקצועיים במגמת מכשירנות או מכונאות לעבודה במחלקת אחזקה.

11,7 **מסגר**
לייצור דגמים וסדרות קטנות במחלקת הנדסה ופתוח.

12,7 **חרט**
חריטת דיוק של חלקי כלים ומתקנים, בעל נסיון קודם בתחום זה.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 648 ת"א מח' כ"א בציון מספר המשרה ובצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי. סודיות מובטחת.

תדיראן תדיראן

להברה תעשייתית בחיפה
דרוש פקיד
עם ידע בהנהלת חשבונות סוג ג' או ד'
בהצעות נא לפנות לת.ד. 635 חיפה.

דרוש/ה
מעצב/ת אפנה
לבגדי ילדים
עבודה חלקית
* תנאים מצוינים
רח' הרצל 65 טל' 824768 ת"א

דרושים
1. **מרכיבים** לדודי שמש
2. **בחחים**
*
ת.ד. 6416 ת"א
טל. 03-441486

טרקטוריסט
דרוש טרקטוריסט טוב ואחראי לטרקטור די-9
לפנות 284464

להברת שווק בת"א
דרושה עוזרת למנהל חשבונות
לקביעת ראיון — טל. 263889 ליוסף

דרוש
מכונאי
לתיקוני מלגזות לעבודה באשקלון
לפנות טל. 3811—051.

ארגון ונהול
קצין (מיל.) השכלה גבוהה, בן 30, בעל כשר וידע בנהול וארגון, שולט במספר שפות, מעונין במשרה מתאימה
ת.ד. 2574 רמת-גן

דרושה
פקידה להנהלת חשבונות
בבית מסחר לאלומיניום בת"א
טל. 82 44 28

רגבים
עבודות עפר ופתוח בע"מ
רח' הרכבת 20 תל-אביב טל. 624335

דרושים
לעבודה מיידית!

1. **מכונאים לקטרפילר B-9**
2. **מפעילים לקטרפילר B-9**

על המעוניינים להופיע **היום**, יום ו', ה-3.1.75, במשרדנו שברחוב הרכבת 20, תל-אביב, קומה ג', בין השעות 4—2 אחר הצהריים.

לסניף בנק בתל-אביב
דרוש
פקיד אחראי לבצוע אשראים

הכשורים הדרושים:
* השכלה על-תיכונית רצויה אקדמאית
* כושר ביטוי בכתב ובע"פ.
* יכולת לקיים יחסי ציבור טובים
* נסיון קודם לא הכרחי.

תנאים טובים למועמד המתאים
העבודה בתנאי פיצול 3 פעמים בשבוע.

לשם קביעת ראיון נא לטלפן 889121 עבור מחלקת „כח אדם".
— סודיות מובטחת —

בתי אילנית
חברה לבנין ולפתוח בע"מ
שד' גורי 34, קרית שלום, ת"א
דרוש:
טכנאי בנין
בעל התמצאות בחישובי כמויות והכנת חשבונות
לקביעת ראיון, נא לפנות טלפונית 820102/5.

למפעל תרופות מתפתח
דרוש רוקח אחראי
למשרה מעניינת ואחראית
נא לפנות בציון תולדות חיים לת.ד. 40020 תל-אביב עבור „רוקח אחראי"

אוניברסיטת תל-אביב
דרוש
אחראי על שמוש בדרדין-איזוטופים
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית בהנדסה כימית או תואר מוסמך במדעי הגרעין; יכולת פיקוח והדרכה.
על המעוניינים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, לענף כח-אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת ת"א, רמת אביב עד ליום 10.1.75

דרוש
חרט מעולה
* עבודה מעניינת
* תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות טלפונית: 04-725175, 04-723502.

למשרד רואי חשבון
דרושה פקידה
לעבודות משרדיות
הדפסה עברית טובה — הכרחית
שעות העבודה 16—8
טלפון 623577.

דרוש מהנדס בנין
עם נסיון של שלוש שנים לפחות בעבודות תכנון בארץ
כהן-לב, מהנדסים, רחוב כורש 14 ירושלים, טל. 02-224809

להברת בניה גדולה בחיפה
דרוש
מהנדס בצוע בכיר
עם נסיון של 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 701 (מיקוד 31040)

למשרד תכנון בתל-אביב
דרושה
מזכירה כללית
בעלת נסיון
* ידע בהנהלת חשבונות
* ידיעת הדפסה במכונת כתיבה
טלפון 223128/9

חברת נפט
מחפשת
מזכירה-כתבנית לסמנכ"ל
ברמה מעולה בעברית ובאנגלית
מקום העבודה בתל-אביב
תנאי עבודה טובים (יום עבודה מלא)
*
לפנות למר בני שפניר טלפון 37934 או ת.ד. 20115 תל-אביב.

להברת בנין גדולה בת"א דרושים
* **מנהל חשבונות** — בעל נסיון
* **פקידה להנהלת חשבונות** — רצוי נסיון
שעות העבודה 16—8, טלפון 265294

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה
דרוש
הנדסאי כימיה
נא לפנות אל מח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה מיקוד 38 100

ניר מעולה לכל מטרה

לחברת ביוב, תיעול ושרברבות
באיזור המרכז
דרושים:
מנהלי עבודה
תנאים טובים
למועמדים המתאימים
●
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 2034 תל-אביב למחלקת הביוב.

לבנק בתל-אביב
דרוש
בוחן או"ש

הכישורים הדרושים:
— בוגר קורס ארגון ושיטות
— נסיון של שנה בעבודת או"ש
— נסיון בכתיבת נוהלים
— בעל יכולת הבעה בכתב ובע"פ
— ידע בהנהלת חשבונות

תנאים טובים למועמד המתאים

לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4333 ת"א 61 040 למס' 199.
— סודיות מובטחת —

לחברת נתיבי אילון בע"מ
דרוש
מזנונאי עצמאי
להפעלת מזנון במשרדי החברה
בדבר פרטים נא לפנות אל מר מ. טל במשרדי החברה בצומת הרחובות: על פרשת דרכים — דרך חיפה (ליד רכבת מרכז), בין השעות: 14.00—08.00
טלפון: 251681 תל-אביב

לצה"ל דרושים
לעבודה באזור תל-אביב
* פועלי בנין
* בדזלנים
* רצפים
* מסגרים
* טפסנים
* מפעילי צמ"ה
בדבר פרטים יש לפנות לטל. 693050 (03)

לחברת בטוח ישראלית
דרושים:
1. **פקיד**
עם ידע בהתאמות בנק.
2. **פקידת נשיונל 32**
שעות העבודה רצופות
●
טל. 621003 תל-אביב, לבלהה.

לסניפי בנק בפתח-תקוה ורמת-גן
דרושים
יועצים לניירות ערך ותכניות חסכון

הכשורים הדרושים:
* השכלה על-תיכונית, רצויה אקדמאית.
* כושר ביטוי בכתב ובע"פ
* יכולת לקיים יחסי ציבור טובים
* נסיון קודם לא הכרחי.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
העבודה בתנאי פיצול — 3 פעמים בשבוע

לשם קביעת ראיון נא לטלפן 889121 עבור מחלקת „כח אדם"
— סודיות מובטחת —

לחברה קבלנית צבורית
דרושה
מזכירת אגף
הכישורים:
* בעלת נסיון של 5 שנים לפחות
* ידיעת הדפסה בעברית אנגלית
* עדיפות לבעלת ידע בהנהלת חשבונות.
— יום עבודה רצוף —
תנאים מצויינים למתאימה
נא לפנות טלפונית 58221 או בכתב לת.ד. 29753 תל-אביב.

למשרד ענב אדריכלים בע"מ
דרושים
★ **מנהל/ת חשבונות** לחצי משרה
★ **הנדסאי/טכנאי ארכיטקטורה** מנוסים
★ **שרטטות מנוסות**
לפנות טלפונים: 250557 258634

לבנק עצמאות
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
דרגה ד'
בעל נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי נסיון בהנהלת חשבונות המנוהלת במחשב.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 29600 ת"א.

דרושים
* **טכנאי**
למכונות כביסה באזור חיפה והצפון
עדיפות לבעל רכב
* **טכנאי מתחיל**
למכונות כביסה באזור תל-אביב
נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 ת"א למס' 866

למשרד תכנון קונסטרוקציות בנין
דרוש/ה מהנדס/ת
בעל/ת נסיון
„טמך" טלפון 455084 459134 ת"א

אנשי אבטחה לעבודה באשדוד
לפנות לחברת „משמר":
1. שער ג' נמל אשדוד
2. דרך המצחון 7/2 שכ' שמשון אשקלון
3. הפלמ"ח 83 באר-שבע
4. בלפור 9, תל-אביב.

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

יבם IBM

דרושים/דרושות

מנהלי חשבונות

הכישורים הדרושים:
— בוגר תיכון;
— סוג ג'/ד' בהנהלת חשבונות;
— נסיון מעשי של שנתיים לפחות;
— ידיעת השפה האנגלית.

נא פנה/פני בכתב, למחלקת כח אדם, ת"ד 20210 תל־אביב, 61 200.

יבם IBM

דרושים

למפעל כימי

למפעל באיזור התעשיה חדרה:

■ **לבורנט(ית)**
למעבדה, רצוי נסיון קודם.
למשרד הראשי בתל־אביב

■ **פקידה -**
הדפסה במכונת כתיבה הכרחית,
ידיעת השפה האנגלית רצויה.

■ **פקידת מזכירות**
(כתבנות טובה בעברית הכרחית)
עם נסיון קודם, ליום עבודה רצוף.

מועמדים מתאימים יפנו נא בכתב עם פירוט תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1578 תל־אביב, על גבי המעטפה לציין המשרה המבוקשת.

„אמקומדי" בע"מ
— רחובות
יצור מקררים מסחריים

דרוש

מחסנאי ראשי

בעל נסיון בעבודות מחסן כולל מעקב אחר הזמנות, בצוע קניות ופיקוח־חמרים

על המעונינים לפנות טלפונית למספר 956896 או אישית לבית החרושת רחובות איזור התעשיה דרך יבנה.
(סודיות מובטחת)

למועצה המקומית מצפה רמון
טלפון: 057-88014

דרושים:

1. **גזבר למועצה**
רצוי רואה חשבון, או כלכלן, או בוגר מנהל עסקים

2. **פסיכולוג** במשרה חלקית
לייעוץ פסיכולוגי לתלמידי בי"ס ולבוגרים.

את ההצעות יש להגיש בכתב עד 20.1.75 עם פירוט תולדות חיים ונסיון בעבודה אל המועצה המקומית ת.ד. 1 מצפה־רמון.

א. שפירא, ראש המועצה המקומית

לחברה גדולה בתל־אביב

דרוש/ה

פקיד/ה לחשבונות

בעל/ת נסיון

לפנות טלפון 53746 או 58780 תל־אביב, לעוזי.

לחברת שיווק ארצית

דרוש

מנהל חשבונות צעיר

מועמדים רציניים יטלפנו 827315 ת"א

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים:

מהנדס הקמה ראשי

לעבודות הקמה של מתקנים תעשייתיים־כימיים בהיקף גדול. העבודה כוללת ניהול ותאום עבודות בשטח הקמת המתקנים במקצועות השונים: הנדסה אזרחית, צנרת, מיכלים, מחליפי חום, מכונות, חשמל ומכשור.
ידיעת עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדס הקמה

מהנדס מכונות בעל נסיון של 2—3 שנים; בעל נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מכשור וחשמל.
ידיעת טובה של השפה האנגלית — הכרחית.

מהנדסי מכונות

נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה פטרו־כימית), נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח וחום.
העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מכשור וחשמל.
ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית.

מהנדס חשמל

לעבודה בשטח של מתקנים תעשייתיים כימיים במערכות השמל, זרם חזק, מערכות בקרה ופקוד.
רצוי נסיון בתעשיה של שנה לפחות.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדס/הנדסאי מכרזים וחוזים

לעבודה במסגרת פרויקטים תעשייתיים כימיים בנושא של הכנת מכרזים וחוזים ובדיקת חשבונות קבלנים.
הכישורים הדרושים:
נסיון בעבודה הנ"ל של 3 שנים לפחות.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

פקיד רכש בכיר

מהות התפקיד:
הכנת מכרזים והזמנות מקומיות וחו"ל לציוד חלפים וכימיקלים; התכתבות עם ספקים מקומיים וחו"ל; בעל נסיון וכושר ניהול ופקוח על צוות עובדים.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מדפיסה עברית-אנגלית

ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה ב־2 השפות הנ"ל.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה, מיקוד 31000.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה במח' להנדסת מזון וביוטכנולוגיה

טכנאי מעבדה

הכישורים הדרושים:
— בוגר בי"ס לטכנאים
— רצוי בעל נסיון בעבודה עם חיות ניסוי לעבודה במעבדת תזונה של המחלקה להנדסת מזון וביוטכנולוגיה.

מכרז מס. 128/74

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, פרוט השכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה, 32 000, בציון מספר המכרז, עד יום ו', 10.1.75.

למשרד רואי חשבון בתל־אביב

דרושים

א) **עובדי בקורת מתקדמים**
ב) **כתבנית**
ג) **פקידה מתחילה**

יש לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 514 תל־אביב

לחברת קו צינור
אילת—אשקלון בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

לעבודה במשרד החברה בת"א

נא לפנות אל: מחלקת כח אדם
ת.ד. 20056 תל־אביב

מהנדס מכונות

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה פרטית
דרוש למפעל גדול באזור חולון, ת.ד. 2905, ת"א

רווח לפי יכולתך!!

אם את/ה צעיר/ה ונמרץ/ת, בוא/י הצטרף/י אל רשת שווק חדשה, המשווקת מוצר איכות בשוק ישיר מדלת אל דלת.
מובטחים לך רווח והכנסה לפי יכולתך וכישוריך.
פנה/י אל:
יעל פישביין
הנשיאים 14, פ"ת.
טל. 914319.

לאופנת שלי
יצרני הלבשה לצעירות וילדים

דרוש סוכן להלבשת ילדים

דינמי, בעל רכב
וערבויות בטחוניות

לפנות: ת"א, אלנבי 92, טל. 615641
מ־8 עד 4

דרושים

לבריכיה ולהוצאה לאור בירושלים

תופרים/ות
למכונות תפירה אוטומטיות

תנאים מצויינים למתאימים

נא לפנות לטלפון (02)533409

---

1) דרושים **חשמלאים ועוזרים**
לעבודות בתעשיה ובנין
2) **מנהל עבודה**
+ רשיון נהיגה הכרחי, רצוי הנדסאי
לפנות משעה 8—16
טל: 37062
טל. 415720, 18—20

דרושה
לפנימית ילדים בת"א

עובדת סוציאלית

בעלת נסיון של 5 שנים לפחות

לפנות בכתב יד לת.ד. 7031 ת"א

אורג

דרוש לנולי ז'קרד, ברמת־גן

תנאים טובים

822011 להתקשר

דרוש/ה
לבורנט/ית
לבי"ס תיכון מקיף עם נסיון והמלצות
להתקשר 752704
8.00—14.00
בשעות הערב 930221
אוטובוס 37
מתחנה מרכזית

למוסך סוסיתא
בתל־אביב
דרושים:
חשמלאי מעולה
מכונאי מעולה
ונערים
לצבע ופחחות
טלפון 254641

מקט — Maquette
מפעלי אופנה
דרושים
גזרני בד
רק מועמדים בעלי נסיון יפנו למפעל בית מקט, עכו, טל. 04-912541 או 04-913618

למשרד עורכי דין בירושלים

דרושה

מזכירה—כתבנית
עם נסיון והמלצות

טלפון: 02-234988

דרוש

מהנדס בטיחות

(מהנדס תעשייתי)

לניהול מחלקת הבטיחות של החברה

בעל רשיון נהיגה
התפקיד מחייב שעות עבודה רבות ונסיעות מחוץ לעיר

לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 805, תל־אביב.

השנה

למפעלי תובלה בע"מ

דרושים

☆ **נהגי סמי־טריילר**
☆ **מכונאי־דיזל**

המוכנים לגור באילת

נא לפנות למחלקת כח אדם, אזור התעשיה, באר שבע, טל: 057-74961

אנו מחפשים:

פקיד/ה טכני/ת

לניהול מזכירות וארכיון טכני

כישורים נדרשים:

1. שליטה מלאה בעברית ואנגלית
2. ידיעה בהתכתבות טכנית
3. ידיעה בהנהלת חשבונות
4. ידיעה בקיטלוג של ספרות טכנית

מועמדים שלהם כישורים ונסיון כנדרש יפנו בכתב לת.ד. 33390 תל־אביב

מהנדסים מתכננים יועצים — שרותי הנדסה בישראל בע"מ

למפעל לאלקטרוניקה בנתניה

דרוש

מנהל חשבונות

למעלה מסוג ד' ובעל נסיון רב. בעל ידע בנושא תמחיר, נהול מלאי, והגשת דו"חות להנהלה. גיל רצוי 35—45.

בפרטים לפנות בכתב יד לת.ד. 410 נתניה

דרוש

מוביל

עם טנדר סגור

להובלת משלוחי־בית ללקוחות שקם בפתח־תקוה.

נא לפנות למשרד הראשי של שקם, מח' החנויות, רח' רזיאל 4, יפו.

לחברה ליבוא המפיצה חמרי גלם לתעשיות המזון, תרופות, קוסמטיקה ועוד

דרוש

סוכן מפיץ

הפועל ומעורה בתעשיות הנ"ל

נא לפנות: ת.ד. 8118 ר"ג או טל. 725989

לחברת אמפיסל חיפה

דרוש מנהל למחלקת מכונות

עם נסיון קודם והופעה נאה

לפנות: אמפיסל, הרצל 31, חיפה
טלפון: 04—642233

כור חשמל ואלקטרוניקה

לחטיבה ולחברותיה דרושים:

1. **מהנדס מכירות**
מהנדס או איש שיווק טכני שמתפקידו לייצג את פעילות השיווק והתעשיה של החטיבה בפרס. דרוש נסיון בשיווק מוצרים מקצועיים, רצוי נסיון ספציפי בפרס.

2. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
בעל נסיון במשדרי ומגברי R.F, בעל הספק גבוה לריכוז פעילות בתחומי הנדסה וייצור.

3. **מנהל בקורת איכות**
מהנדס בקורת איכות בכיר בעל נסיון בהקמת מערכת אמינות ובקורת איכות במפעל תעשייתי גדול.
רצוי נסיון בשטחים אלקטרומכניים או אלקטרוניים.

4. **מהנדס תקשורת דיגיטלית בכיר**
דרוש מהנדס מתוג בכיר לריכוז פרויקט גדול בשטח התקשורת הדיגיטלית. נסיון בשטח התקשורת — הכרחי.

5. **מהנדס חשמל**
מהנדס חשמל בכיר בעל נסיון רב במערכת החשמל ואביזרי השמל.
רצוי בעל נסיון תעשיתי, לניהול פעילות הנדסית בשטח החשמל.

6. **מהנדס חשמל**
מהנדס חשמל בכיר בעל נסיון בבצוע התקנות בקנה מידה גדול. לרכז פרויקטים בשטח התכנון והבצוע.

7. **מהנדס מכונות**
מהנדס מכונות בעל נסיון רב בשטח יצור חלקים מכניים ובעל נסיון נהול.

8. **מהנדס אלקטרומכני**
מהנדס בשטח האלקטרומכני לרכז פעילות בתחומי הנדסה וייצור.

9. **כלכלן בכיר**
כלכלן בכיר לרכז פעולות תקציב, בקרה ותמחיר של החטיבה.
רצוי בעל נסיון בשטח זה בחברה תעשייתית.

10. **כלכלן בכיר**
לתפקיד מטה החטיבה לרכז פעולות המזברות של החטיבה כולל מגע עם בנקים, עם חברות החטיבה ועם גורמים פיננסיים אחרים.
הכרחי נסיון בשטח הכספים והחשבונאות.

11. **איש שיווק - מנהל ייצוא**
איש שיווק בכיר לניהול הייצוא של החטיבה. בעל נסיון בשטח ייצוא מוצרים מקצועיים בשטח החשמל והאלקטרוניקה.

12. **חשב של מפעל**
בעל נסיון בנהול מערכת כספים במסגרת תעשיתית.

13. **מנהל רכש של מפעל**
בעל ידע טכני ונסיון בענף האלקטרוניקה.

14. **מהנדס אלקטרוניקה**
מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון והתמחות בפיתוח ותכנון מערכות הספק POWER ELECTRONICS

נא לפנות בצירוף קורות חיים והנסיון קודם אל לשכת מנהל החטיבה לוד, ת"ד 91

למספנות ישראל בע"מ
חיפה, ת.ד. 1282, טל. 724401

דרושים

★ **רתכי חשמל** בעלי נסיון
★ **מסגרי מבנים** בעלי נסיון
☆ **נער/תניך** לעבודות שליחות

נא לפנות במספנה למח' כח־אדם בימים א'—ה', שעות 8—15
הנסיעה למספנה באוטובוס מס' 58.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון

משרת פנויה 114/74

תואר המשרה:

מהנדס חבלי למבני משק

מקום העבודה: חיפה.
תיאור העבודה: 1) בדיקת הצעות קבלני בנין. 2) תיאום עם יועצים ומתכננים האדריכלים. 3) פיקוח על בצוע עבודות בניה ושתיות. 4) מתן הוראות מקצועיות לקבלנים בעת בצוע הבניה. 5) מתן אשורים לקבלנים על בצוע הבניה. 6) בדיקה האשור סופי של חשבונות הקבלנים.
הכישורים הדרושים: 1) מהנדס אזרחי — רצוי בעל נסיון של 3 שנים. 2) רצוי בעל רכב.
הדרגת המוצעת: 4—6 מהנדסים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 16.1.75.

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

יועצים לניידות ותכניות חסכון

מזכירת

לבנק עצמאות
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
בעל נסיון של 5 שנים
נא לפנות בכתב יד

דרושים
• **טבנאי** למכונות כביסה באזור חיפה והצפון
עדיפות לבעל רכב
• **טבנאי מתחיל** למכונות כביסה באזור תל־אביב

למשרד תכנון קונסטרוקציות
דרוש/ה מהנדס/ת
בעל/ת נסיון
טלפון 455084

אנשי אבטחה לעבודה באשדוד

صكذا من الاهل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · הנדסאים · שרטטים · קונסטרוקטורים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אקספדיטורים · סוכנים

AN SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט
מחשבים בע"מ

דרושים:

* **מהנדס ייצור בכיר**

לארגון ולניהול צוות הנדסת ייצור נסיון קודם בתפקיד דומה — הכרחי!

* **מהנדס רכיבים**

בעל ידע והבנה בייצור ובבדיקת רכיבים אלקטרוניים, עדיף במעגלים אינטגרליים.

* **הנדסאי אלקטרוניקה בכיר**

לארגון ולניהול משרד תיעוד הנדסי. נסיון קודם — הכרחי!

* **טכנאי ייצור**

הכישורים הדרושים:
— הכשרה כטכנאי או הנדסאי בתחומים: תעשיה וניהול, אלקטרוניקה או מכונות.
— 2—3 שנות נסיון בתפקיד מקדם ייצור או בתפקיד שדה אחר במפעל תעשייתי.
— ידיעת אנגלית
— הבנה בשרטוט טכני.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

תעשיות סכו"ם ישראליות דימונה

* **מזכירה אנגלית עברית**
תושבת דימונה או באר־שבע
* **חשמלאי תעשיה**
בעל רשיון עם נסיון של 5 שנים
* **מבלטן כבישה**
עם נסיון ורקע טכני

למתאימים תנתן עזרה בדיור

לפנות: טלפון 057—91440, 057—91293 או בכתב ת.ד. 210 דימונה

לחברה בלבלית ארצית

דרושה

מזכירת הנהלה

דרישות התפקיד: נסיון קודם בתפקיד דומה, שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית. יכולת ניסוח עצמאי וכתבנות בשתי השפות. יחסי־ציבור טובים.

תנאים מצויינים

מועמדות מתבקשות לפנות בכתב בפירוט קורות חיים, נסיון והשכלה לת.ד. 32028 תל־אביב, ולציין ע"ג המעטפה: "עבור מזכירת הנהלה".

* סודיות מוחלטת מובטחת *

למוסד ממלכתי באיזור רחובות

דרוש

חשמלאי אחזקה

הכישורים הנדרשים:
* רשיון חשמלאי מוסמך
* נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות אחזקה ובאחזקת מתקני חשמל ומיזוג אויר
* נסיון במגע עם גורמי חוץ

תנאים טובים למועמד המתאים

מועמדים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 17007 תל־אביב

לחברת יבוא דרוש

מהנדס או הנדסאי מכונות

* חרוץ ונמרץ
* כושר ניהול משא ומתן
* ידיעת עברית ואנגלית

תנאים מצויינים לאדם המתאים

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 631 תל־אביב.

תדיראן

למחלקת המיכון דרושים:

1. **מתכנת מעסה**
למחשב י.ב.מ. 370
דרוש נסיון של שנתיים לפחות בשפות (אסמבלר) (קובול).
2. **מנתח מערכות**
בעל נסיון בעבוד נתונים.
3. **מתכנת**
עם נסיון במיני מחשבים.
לעבודה ביישומים הנדסיים. דרושה ידיעת פורטרן.
4. **מפעיל**
למחשב י.ב.מ. 370 DOS.
בעל נסיון של שנתיים לפחות
5. **נקבניות עברית**
עם נסיון של שנתיים לפחות.
6. **נקבניות אנגלית**
עם נסיון של שנתיים לפחות.

לפנות בכתב לת.ד. 648 תל־אביב למחלקת כח אדם או טלפונית ישירות ל־מחלקה 262347.

— סודיות מובטחת —

למפעלי בלובנד תלמה במפרץ חיפה (קו 56)

דרוש שומר/שוער

העבודה בשתי משמרות
בעיקר: 14.00—22.00, 22.00—06.00.
משכורות חודשית, תוספת עבור עבודת משמרות, קביעות אחרי תקופת נסיון.

הכישורים:
— ידיעת השפה העברית
— גיל 40—50
— כושר גופני טוב
— ידע בהפעלת נשק קל
— יכולת לקבל רשיון לשאת נשק.

בהצעות נא לפנות טלפונית למחלקת המנגנון בין השעות 8.00—15.00, טלפון 04—726982.

בלו־בנד תלמה

למפעל טקסטיל ליד חדרה

דרוש

מהנדס טקסטיל

בעל נסיון בהכנה לאריגה ובמניפולציות של חוטים

תנאי עבודה טובים

לשם קביעת ראיון נא לפנות בשעות העבודה למנהל כח אדם במפעלי טקסטיל קיסריה, אור עקיבא או טלפונית 063-88855/6.

— סודיות מובטחת —

דרוש

מנהל משרד

עם נסיון אדמיניסטרטיבי והנהלת חשבונות

נא לפנות בכתב עם פרטי חיים

אל: יעקב סלומון ליפשיץ ושות' עו"ד, חיפה ת.ד. 303

— סודיות מובטחת —

למוסד ציבורי בתל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות

בעל נסיון במפעלים תעשייתיים לעבודה במאזנים מאוחדים

לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ת.ד. 33333 ת"א עבור "מנהל המנגנון".

דרושה

כתבנית עברית

מעולה

לפנות: משרד עו"ד יעקב סלומון, ליפשיץ ושות' שד' המגינים 64 חיפה, טלפון 535231

דרושים בירושלים

* **תכניתן בכיר**
הבקיא בכל נושאי עיבוד נתונים, ידיעה טובה + נסיון ב־COBOL הכרחיים. רצויים נסיון בנושאי מלאי וייצור במפעל תעשייתי ובחינה וני־תוח מערכות.
* **טכנאי ייצור**
בעל נסיון במדידת זמנים ותעשייה. יועדף בעל מרץ.

לפנות בכתב: אגף מינהל וכח אדם, ת.ד. 3495 ירושלים.

לבית אופנה לנשים

דרושה

מוכרת

מנוסה
בתנאים טובים
מ־8.00 עד 4.30 אחה"צ
לפנות ת.ד. 28412 תל־אביב
סודיות מובטחת

דרוש

מנהל קבלה

לבית מלון קרלטון נהריה

עם המלצות ונסיון

נא להתקשר לטלפון 04-922211 או לפנות בכתב לת.ד. 124 נהריה.

לבית ספר תיכון

דרושה

פקידה

* השכלה תיכונית
* ידיעת הדפסה בעברית הכרחית

שעות עבודה 7.30 עד 14.00

לפנות לת.ד. 26284 תל־אביב

דרוש

מכשיר תעשייתי

רצוי עם ידע באלקטרוניקה תעשייתית

נא לפנות לת.ד. 10036 חיפה או לטלפן 04-726952

דרושה

פקידה כללית

שעות העבודה 8.00—16.00

נא לפנות בכתב ת.ד. 740, חיפה

למשרד רואה חשבון

דרושה כתבנית

שעות העבודה מ־8 עד 4

לפנות: 764843 יום ששי בבוקר ומיום ראשון אחה"צ

למשרד אדריכלים

דרוש

אדריכל צעיר

2—3 שנות נסיון

טלפון 263512

דרוש

מנהל עבודה / טכנאי בנין

לניהול עבודות בניה ליד ירושלים

פרטים בטלפון: 02-54982 02-67416

דרוש עובד

לעבודת לילה בתחנת דלק בחיפה

04—233404

לפנות כל יום עד שעה 12.00

לחברת תבורי־קריסטל

דרושים

עבור סוכנות ירושלים

א. **מחלקים**
ב. **מחסנאי**
ג. **מנהלי מכירות**

* * *

לפנות ליגאל תבורי, מחסן הסוכנות, ואדי ג'וז 8 ירושלים טלפונים: 283068, 272540.

כור מתכת בע"מ

עבור מפעל באיזור חיפה

דרוש

מנהל טכני

תאור המשרה: כפוף למנהל המפעל. אחריות כוללת למשרדים הטכניים, מחלקות הייצור והנדסת תעשיה.

הכישורים: מהנדס מכונות, נסיון מע־שי לפחות 10 שנים בניהול משרדים טכניים ומחלקות ייצור במפעלים המייצרים מבני פלדה, מיכלי לחץ ועגורנים, נסיון בניהול עובדים. נסיון בתכנית לוחות זמנים, מעקב, תחשיבי מכירות וכו'.

המעוניינים יפנו בהצעותיהם בצרוף קורות חיים בכתב יד, לכור מתכת, המפרץ 1, חולון

לחברת מהנדסים

דרושים

מהנדסי בנין

בעלי נסיון של 5 שנים לפחות, בנהול ביצוע לעבודות גדולות באיזור חיפה ובגליל.

תנאים טובים למתאימים.

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33008 תל־אביב

דרושה

אשה בגיל 40 - 45

לבישול ועבודות בית

בהרצליה פיתוח

אך ורק עם לינה במקום

לפנות טלפון 932177.

צבעי טמבור אסקר בע"מ

לסניפנו בהרצליה, דרושה

מזכירה

הכישורים: השכלה תיכונית, 3 שנים נסיון בעבודת מזכירות, הדפסה עברית. שעות העבודה 08.00 עד 15.45

נא לפנות למשרדנו בהרצליה, טלפון 937881 (03).

דרוש אדם מבוגר

עד גיל 55

לעבודות ייצור ומכניקה קלה

בעל רקע טכני מעשי, לעבודה קבועה

*

לפנות: מדי־תעש, יהודה הלוי 92 ת"א בשעות 8.00—4.00, טלפון [illegible]

זיקית מפעלי צביעה, הדפסה ואשפרת בדים עדינים בע"מ

דרושים צבעים

לעבודה בבריכות צביעה

שכר עבודה מעל ל־2000 ל"י ברוטו לחודש

חשמלאי תעשייתי

* * *

בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית בין השעות 14.30—16.00

בית חנוך עוורים בירושלים

מכרז על משרת

מנהל המוסד

השכלה: השכלה במינהל ציבורי או חינוכי, רצויה השכלה אקדמית.

דרישות התפקיד: כושר ונסיון בניהול מוסד בקיום יחסי ציבור ובקיום קשרים עם מוסדות ותורמים בארץ ובחו"ל.

לפנות בציון קורות חיים בכתב יד אל מזכירות בית חנוך עורים, ת.ד. 925 ירושלים 91 000. סודיות מובטחת.

דרוש מנהל אדמיניסטרטיבי

למוסד בתל־אביב המטפל בילדי סעד

הכישורים הדרושים:

1) נסיון מעשי בעבודה אדמיניסטרטיבית של ניהול מוסד.
2) ידע בסיסי בניהול כספי, כח אדם ומשק.

יועדף מועמד בעל רקע בעבודה סוציאלית או רקע חינוכי.

על המועמדים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות למחלקת המנגנון ת.ד. 33159 ת"א

לקבוצה מעלה החמישה

דרושה

אחות למרפאה

רצוי רווקה

המעוניינות מתבקשות לפנות לטלפון 524362 ירושלים בין השעות [illegible] בבוקר עד 15.00 אחה"צ.

אניה

ד"ר ו. ריזה ובנו בע"מ

דרושה

פקידה

עם נסיון בעבודה במכונות מיכון של הנהלת־חשבונות, עבור עבודה במיני מחשב. נא לפנות טלפונית 36357.

למוסד ממלכתי

דרושים

בוגרי בתי ספר תיכוניים ועל תיכוניים

במגמה מזרחית

השולטים בשפה הערבית והעברית

מועמדים לאחר שרות צבאי יפנו בפרטים אישיים מלאים לת.ד. 33411 ת"א עבור א.ב.

מרכיבים לעבודות אלומיניום

לאיזור חיפה והצפון

בעלי מקצוע יפנו

לתריסול בע"מ

מרדכי 14 חיפה טלפון 644184/5

דרושים

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחשנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

ערד תעשיות כימיות בע"מ

לקראת פתוח והרחבת מפעלנו

אנו זקוקים לך

כמפעיל במיתקני הייצור

אנו ניתן לך

* הכשרה מקצועית
* שכר נאות (כולל בתקופת ההכשרה)
* דיור בערד, אחת הערים הצעירות הטובות ביותר בארץ
* עתיד בטוח לך ולמשפחתך

עובדינו — חרוצים, מהווים צוות מגובש, אחראים — הצטרף גם אתה אליהם!

משמח לתת לך פרטים נוספים במשרדנו, רחוב ט' 2, הקריה תל־אביב, ביום ד' בשעות 9.00 עד 13.00 ומשעה 4.00—6.00 אחה"צ. טל. 255452.

אנא הבא בבואך פנקס מלואים ותעודת זהות.

דרושות
מוכרות אינטליגנטיות
לחנויות שלנו: במלון הילטון ת"א וירושלים במלון פלזה וקונטי־נטל תל־אביב.
העבודה ב־2 משמרות
15.00—22.30
7.00—15.00
אנגלית ועברית הכרחית. תנאים טובים למועמדות המתאימות לפנות בכתב לסוכנות סטימצקי ת.ד. 628 ת"א עם ציון נסיון קודם. אפשר לפנות גם ביום ב' 6.1.75 לסוכנות סטימצקי, רח' יפו 39, ירושלים בין השעות 7—4 אחר הצהרים. סודיות מובטחת. המשרה לא מיועדת לסטודנטים.

דרושה
כתבנית אנגלית
היודעת את השפות אנגלית ועברית על בוריין.
●
לפנות: טל. 611431 או בכתב בשפה האנגלית לת.ד. 526 ת"א.

לחנויות ספרים שלנו בת"א ובירושלים
דרושות
מוכרות
עם השכלה מתאימה.
שעות העבודה:
8.30—13.30
15.30—19.00
ישנה אפשרות גם לעבודה בבקר או אחה"צ
לפנות בכתב בציון המלצות ונסיון קודם לת.ד. 622 ת"א. אפשר לפנות גם ביום ב' 6.1 לחנות סטימצקי יפו 39 ירושלים בין השעות 9—4 אחה"צ. ה־משרה אינה מיועדת לסטודנטים.

למושב בצת
דרוש
מזכיר גזבר
בעל נסיון
עם רקע חקלאי
נא לפנות לועד מושב בצת ד.נ. גליל מערבי בציון קורות־חיים.

למפעל
באזור חיפה
דרוש(ה)
פקיד(ה) יצוא מנוסה
שליטה באנגלית הכרחית
בהצעות לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה. למס. 59906.

דרושה
לבורנטית
למעבדה
במפעל תרופות
*
לפנות בצרוף תולדות חיים ת.ד. 39071 ת"א, עבור לבורנטית.

נגרית בנין
מעונינת
בקבלת עבודה
באיזור חיפה
מחירים זולים
דרושים
מרכיבים
לאיזור עפולה, טבעון
ת.ד. 1703 חיפה

למשרד למדידות
ותכנון כבישים
דרושים
שרטטים/ות
טלפון 220679
תל־אביב

רדמונד אמקור בע"מ
ירושלים
ייצור מנועים חשמליים
דרוש
מנהל עבודה
למחלקת ליפוף מנועים (40 עובדים)
למתאים תנאי עבודה טובים
במפעל דינמי ומתפתח
בעלי כישורים ונסיון מתאימים יפנו בכתב בלבד לת.ד. 807, ירושלים.
(סודיות מובטחת)

"לודזיה"
חברה לטקסטיל בע"מ
← דרוש →
מנהל טכני
הכישורים הנדרשים:
* מהנדס מכונות
* נסיון של 5 שנים לפחות בתעשייה בישראל

על המעוניינים לפנות בכתב יד לת.ד. 34 חולון בצרוף פרטים אישיים ונסיון בעבודה

לשרות "גרונדיג"
נחלת בנימין 70, ת"א, טל. 54666
דרושה
פקידת רישום קריאות שרות
לפנות במקום

למפעל תעשייתי בענף המתכת
באיזור פ"ת (כביש גהה)
דרושים:
1. **מסגר אחזקה**
בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון עם אפשרות להתקדמות למנהל עבודה.
2. **איש מכירות** — בעל רכב
לפנות: ת.ד. 410 פ"ת או טל. 912594, אמבר.

לבי"ס תיכון עירוני מקצועי בת"א
(דרוש(ה)
באופן דחוף
מורה לכתבנות אנגלית
לפנות טלפונית:
לפנה"צ: 53011. אחה"צ: 282996.

למפעל תעשייתי גדול באשדוד
דרוש
* מינהלן - פקיד תחבורה
הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית לפחות
— כושר הבעה בכתב ובע"פ
— ידע בחשבונאות
— נסיון רב באדמיניסטרציה
— רשיון נהיגה.

● על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 330, אשדוד

דרושים:
1. **רתך - מסגר**
2. **חשמלאי תעשיה**
עם נסיון בגנרטורים
3. **מכונאי ציוד מכני כבד**
עדיפות תינתן לתושבי אזור אשקלון והסביבה.
●
נא לפנות בכתב לת.ד. 17106 תל־אביב

"פקר פלדה" בע"מ
למפעלנו בכפר־סבא דרוש:
שרטט טכני
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
נא לטלפן: 052—25221 למנהל האדמיניסטרטיבי, או בכתב: "פקר פלדה" אזור התעשיה כפר־סבא

דרוש ג'יאוגרף
לעבודות בסקרים אורבניים
חייב להיות בעל רכב
לפנות: **משרד זסלבסקי ושות',** רחוב בלוך 32, תל־אביב, טלפון 245888, 237959

דרושה מדריכה
להוראת בישול, תזונה וכלכלת בית
הכישורים: נסיון במקצוע
על המעוניינות לפנות: ת.ד. 33159 תל־אביב

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס לחקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות מודיעה על משרה פנויה של:

רכז בטחון ובטיחות

מכרז מס' — 498/74.

תאור התפקיד — אחראי לשמירה, בטחון ובטיחות בקריה ברחובות; פקוח על עבודות השמירה המבוצעות ע"י חברה קבלנית לשמירה. קביעת סדרי השמירה והתורנויות ונהול יחידת השמירה. קשר עם גורמי חוץ בנושאי בטחון, בכפיפות להוראות הקיימות או כפי שתנתנה מפעם לפעם; פקוח ובקורת על בטיחות בעבודה, במעבדות הוראה ומחקר ובבתי מלאכה; מתן הדרכה בנושאי בטיחות; פקוח ובקורת על המעבדות והעובדים בהם משתמשים בחומרים רדיואקטיביים; טפול בפנוי פסולת רדיואקטיבית; הפעלת ובצוע כל הבדיקות הנדרשות; קיום קשר עם מוסדות.

דרישות התפקיד — השכלה תיכונית מלאה; שליטה בשפה העברית וידיעה טובה של השפה האנגלית; יוצא צבא; נסיון קודם בעבודה דומה; רצוי בוגר קורס בטיחות מטעם המוסד לבטיחות ולגהות או בוגר קורס לבטיחות קרינה; כושר פיסי תקין.

הערה: התפקיד מחייב עבודה בשעות מפוצלות.
הדרגה — י"ד—ט"ו בדרוג האחיד.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 14.1.75, ה' בשבט תשל"ה, אל: מזכירות הפקולטה ברחובות, ת.ד. 12, רחובות, מיקוד 76100 ולציין על המעטפה: "מעומד למשרה מס' 498/74".

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושים
1. **מנהלת חשבונות סוג ד'**
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
2. **מזכירה כתבנית מעולה**
בעלת נסיון וידיעה טובה ב־אנגלית.
*
בהצעות מפורטות בציון השכלה, גיל, נסיון ודרישות שכר נא לפנות לת.ד. 36813 תל־אביב.

מוסד צבורי מחפש:
עוזר למנהל
כישורים נדרשים:
נסיון של 4—3 שנים במינהל
בוגר קורס או"ש או טכנאי ייצור או קורס נתוח מערכות
רצויה השכלה אקדמאית בכלכלה ומינהל ציבורי
השכר יקבע בהתאם לכישורים האישיים
על המעונינים לפנות בכתב: ליח"ד 424 עבור מס' 13, רמת־גן

מבט
מפעלי בתים טרומיים בע"מ
שדרות, ת.ד. 12, טל. 051-94521
חולון, ת.ד. 1608, טל. 03-841166
דרושות
קבוצות קבלניות
רצפים, חרטינאים, צבעים, מוזיצ'קים
לעבודה באזור המרכז
על המעונינים לפנות טלפונית בשעות העבודה — 03—841166. בשעות הערב 03—477178.

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה כי במרכז המחשבים
דרושים מפעילים
מכרז מס' 105/74
השכלה תיכונית, נסיון של שנה אחת לפחות בהפעלת מחשב י.ב.מ. נדרש נסיון ב־O.S.
*
נא לפנות בכתב בציון מספר המכרז אל מח' המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

לסדנא להסבה מקצועית של מוגבלים ליד בית חולים לוינשטיין (רעננה ת.ד. 3)
דרושים עובדים מנוסים להדרכה
במקצועות:
מתכת ועץ (משרה מלאה)
עבודות חשמל וביקורת טיב (חלקית)
עבודות משרד, כתבנות וחשבונות (חלקית)
מלאכת יד מגוונת, כולל צבע ודפוס (חלקית)
פקידת שיקום או עובדת סוציאלית (חלקית)
לפנות בכתב בלבד ולצרף תולדות חיים ופירוט הכשרה ונסיון.

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים לעבודה אחראית ומעניינת
* **מהנדסי אלקטרוניקה**
* **טכנאי אלקטרוניקה**
המועמדים המתאימים ישובצו לפי כישוריהם לעבודות פיתוח, ייצור והנדסה. סיכויי התקדמות טובים.
* **מתכנן מערכות**
בעל נסיון במערכות המבוססות על מחשבים זעירים והפועלים בזמן אמיתי. תנאים מצויינים ואפשרויות קידום.
* **עוזר אדמיניסטרטיבי**
השכלה תיכונית מושלמת, ידע ונסיון בנוהלי משרד בתעשיה. עדיפות לבוגרי קורס ניהול מנגנון הבקיאים בנושאי מינהל, כח אדם וארגון.
* **מהנדס רכיבים**
בעל נסיון של 3 שנים כמהנדס אלקטרוניקה, לעבודה אחראית המבטיחה תנאים טובים עם סיכויי התקדמות.
* **חרטים * כרסמים**
לעבודה מקצועית ליד מכונות חדישות.
* **עובדי משק**
לעבודות אחזקה, שרותים והתקנות, מדרשת ידיעה בעבודות מסגרות, נגרות, שרברבות ומשק כלליות. עדיפות לבעלי רשיון נהיגה.
למפעלנו בזכרון יעקב
* **מהנדסי אלקטרוניקה**
* **טכנאי אלקטרוניקה**
* **חרטים**
* **עובדי פח**
יועדפו תושבי הסביבה הקרובה אשר יצטרפו לצוות ההקמה במפעל החדש
נא לפנות בכתב או טלפונית

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

---

ide
חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.
למשרדנו בחיפה דרושים
* **מהנדסי פרויקט**
בעלי נסיון בתכנון מפעלים כימיים
* **מהנדס/מתכנן אינסטלציה סניטרית וביוב**
דרוש נסיון בתנאי הארץ
* **מהנדס מעקב ובקרה**
* **טכנאי/שרטטי מכונות וצנרת תעשייתית**
* **פקיד טכני**
נסיון באפסנאות רצוי בעל רכב
* **כתבנית עברית מנוסה**

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם והשכלה לת.ד. 6144 חיפה מיקוד 31060.
— סודיות מובטחת —

מושדה בדרג מנהלי ב־
מנהל כספים ומנהל לניהול כספים, חשבונות ומנהלה
בחברה יצרנית משווקת
לבעל נסיון מעשי מקיף, בעל תואר של רו"ח ו/או ששימש כמנהל חשבונות ראשי. נסיון בביקורת חשבונות בלבד אינו מספיק: לבעל נסיון מעשי באדמיניסטרציה ומינהל; ידיעה אנגלית ועברית על בוריין הכרחית (כולל שליטה מלאה בשתי השפות רבולה להתכתב בהן); תושב תל־אביב או הסביבה.
תנאים מצויינים למועמד המתאים לדרישות הנ"ל.
אנא פנה בכתב יד, בשתי השפות בצרוף קורות חיים, תוך שמירת סודיות בהחלטת, אל:
המנכ"ל סי בי אס ישראל ת.ד. 681 תל־אביב.

למפעל ממלכתי בתל־אביב
דרושים
עובדים ועובדות
לעבודות חיווט והרכבה באלקטרוניקה
בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א (עבור ב.א.)
בצירוף קורות חיים
— סודיות מובטחת —

דרושים
צבעים
לעבודה בבדיקות...
חשמלאי תעשייתי

בית חנוך עוורים ...
סברז על משרה
מנהל

דרוש מנהל אדמיניסטרטיבי
למוסד ...

לקבוצה ...
דרושה
אחות ...
המעוניינות ... 524382
בבוקר עד 13.00 אחה"צ

ד"ר ו. רוזה ובני בע"מ
דרושה
פקידה
עם נסיון בעבודה ...
עבור עבודה ...
נא לפנות טלפונית 36357

למוסד ממלכתי
דרושים
בוגרי בתי ספר תיכון ועל תיכוניים
במגמה מזרחנית
השולטים בשפה הערבית והעברית
● ... לאחר שרות צבאי ... סלאים לת.ד. ... ת"א עבור ...

מרכיבים לעבודות ...
לאיזור חיפה והצפון
בעלי מקצוע ...
לתדיסול בע"מ
... חיפה טלפון ...

هكذا من الاصل

דרושים

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרושים:

★ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה** משרה מ־1
- כישורים דרושים: — בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מוכר. דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה במערכות אופטיות, או מכניקה עדינה, או ציוד קשר אלחוטי (מוטורולה) או במכשור מדידה אלקטרוני.

★ **הנדסאי/טכנאי מכונות** משרה מ־2
- כישורים דרושים: — בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מכונות מוכר. דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות באחזקת מערכות מכניות ו/או מערכות ואקום. רצוי נסיון בעבודה בתחום מכניקה עדינה.

★ **מתכננים** משרה מ־3
- כישורים דרושים: — בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מכונות מוכר. דרוש נסיון מקצועי של 5—2 שנים בתכנון.

★ **שרטטי מכונות** משרה מ־4
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי במגמת שרטוט מכונות או קורס דרשנתי מוכר בשרטוט מכונות.

★ **מכשירני תעשיה ובקרה** משרה מ־5
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות ו/או בי"ס טכני של ח"א במגמת חמ"מ. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות. רצוי נסיון באחזקת ושיפוץ מערכות אופטיות.

★ **חשמלאים** משרה מ־6
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי רשיון עוזר חשמלאי לפחות. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי (חמ"מניק). רצוי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים והתמצאות במערכות אוטומציה.

★ **מכונאי אחזקה** משרה מ־7
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי תלת־שנתי לפחות במגמת מכונאות או מסגרות מכניות. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות. רצוי בעלי נסיון מקצועי באחזקת מיתקנים תעשייתיים.

★ **חרטים** משרה מ־8
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי תלת־שנתי במגמת עבוד שבבי או מסגרות מכניות. דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה בתעשיה.

★ **רתכי ארגון/חשמל** משרה מ־9
- כישורים דרושים: — בוגרי בי"ס מקצועי תלת־שנתי לפחות. נסיון מקצועי בתעשיה של 3—2 שנים.

★ **הנדסאי כימיה** משרה מ־10
לעבודה במעבדת מחקר
- כישורים דרושים: — בוגר קורס מוכר, בעל תעודת הנדסאי כימיה. רצוי נסיון מקצועי של כשנתיים.

★ **טכנאי כימיה** משרה מ־11
- כישורים דרושים: — בעל הסמכה כטכנאי כימיה. דרוש נסיון מקצועי של שנה.

★

בכל פניה יש לציין מספר המשרה!

★

המועמדים שייבחרו יקבלו: —
- — שכר בהתאם לכישורים והנסיון המקצועי.
- — אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
- — עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאזור.
- — הסעה ממקום המגורים לעבודה ובחזרה.
- — ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
- — מקומות מגורים אפשריים: באר־שבע, דימונה, ערד, ירוחם.

★

- המעוניינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 באר־שבע, מיקוד 84 190, ויוזמנו לראיון אישי. **סודיות מובטחת.**

לשרד רואי חשבון
בתל־אביב
דרושים
בוחנים מרכזים
●
מועמדים בעלי נסיון בעבודה והכשרה מקצועית משולמת, מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 29041 תל־אביב.

לשרד רואי חשבון
בתל־אביב
דרושה
כתבנית
מועמדות בעלות נסיון בהדפסת מאזנים בשפות עברית ואנגלית מתבקשות לפנות בכתב לת.ד. 29041 תל־אביב.

דרושים
חיילים משוחררים
עולים חדשים
●
המעוניינים ללמוד מקצוע מרכיב בנין בירושלים או ייצור אלמנטים טרומיים באיזור נתניה וחדרה
ישולם שכר בתקופת הלימודים
- ★ **באזור ירושלים** יפנו לרח' אברבנאל 7, טל. 02-223056, בין השעות 07.00—16.00.
- ★ **באיזור חדרה ונתניה** להתקשר לטל. 063-98406.
- ★ או במוסד להכשרה ויעול הבניה טל. 266228/9, שד' שאול המלך 41, ת"א.

בית הספר החקלאי „מקוה־ישראל"
דרושים:
★ **מנהל חשבונות ראשי**
המתמצא בהנהלת חשבונות חקלאית (לאחר תקופת נסיון — קיימת אפשרות של דיור במקום).
★ **עובד שלחין**
מועמדים מתבקשים לפנות בצרוף פרטיהם האישיים להנהלת בית הספר החקלאי „מקוה־ישראל"

למפעל מזון באזור אשקלון
דרוש
לבורנט
או
לבורנטית
רצוי נסיון בתעשיית המזון
לפנות: לת.ד. 911 תל־אביב, עבור מס. 403.

טכנאי יצור
דינמי, בעל נסיון של שנתיים לפחות בעיבוד שבבי, לרבות שיפור שיטות ומדידת עבודה.
רצוי בוגר בי"ס מקצועי

מפעל גדול באזור חיפה
מ צ י ע
עבודה טובה ומעניינת ותנאי שכר טובים.
●
נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371 חיפה, מיקוד 31000

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ
דרוש/ים
לעבודה במשרדינו בתל־אביב ובחדרה
1. **בוחן או"ש ועורך נוהלים**
2. **פקיד לשרטוט טפסים והוצאות לאור**

נא לפנות אל מחלקת כח אדם, ת.ד. 142 חדרה מיקוד 38100

ניר מעולה לכל מטרה

מועצה מקומית שלומי
מכרז פומבי מס' 11/74 (חוזר)
בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירותי עובדים) תשכ"ב—1962, מכריזה בזה המועצה המקומית שלומי על משרה פנויה כדלקמן:
1. תואר המשרה:
רכז שרותי חירום.
2. דרגת המשרה: בהתאם לכישורים.
3. שיעור המשרה: משרה מלאה.
4. תיאור התפקיד: ריכוז שרותי החירום של העיירה כולל אחזקת מקלטים, בטחון ב־מוסדות חינוך, תאום עם שלטונות הבטחון.
5. נתונים אישיים: מפקד בצה"ל (רצוי קצין) בסדיר או מילואים, וכן — השכלה תיכונית.
6. דרישות מיוחדות: מגורים בשלומי או בגליל המערבי.

בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום 12.1.74.
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.
דוד חזן — יו"ר המועצה

תדיראן שיווק השרותים בע"מ
דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד'
3 שנים נסיון לפחות
ידע בעבודה עם מחשב.
מועמדים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 36262 תל־אביב (למס' 17/74).
TADIRAN

ל־פדיקוריסט רפואי
הצעת עבודה מעניינת
אורטופדית „אוריאל", שפירא 8, חיפה, טל. 640672. גרבי גומי, מדרסים, חגורות. שבר פטנט בלעדי ללא רצועת ירך הניתנים לרחיצה.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט
מחשבים בע"מ
דרושים:
תכנתים - אקדמאים
לתפקידים הבאים:

★ **כתיבת תכניות לסימולטור**
הכרחי נסיון בתכנות מערכות מחשבים קטנים

★ **כתיבת תכניות בדיקה ל־Controller**
הכישורים:
— נסיון בתכניות בדיקה לציוד פריפרלי של מחשבים.
— השכלה בתחום ההנדסה או המתמטיקה

★ **עבודה הקשורה במערכות זמן אמיתי**
רצוי נסיון קודם בתחומי בקרת תהליכים.

★ **פיתוח שפה עלית למכשור בדיקה אוטומטי**
דרוש נסיון בפיתוח שפות עליות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

למפעל של התעשיה האוירית באזור רמלה
דרושים:
- ★ **מכונאי מוסמים** — לעבודות ייצור והרכבה
- ★ **חשמלאי מוסמים** — לעבודות ייצור ובקורה
- ★ **מחסנאי, מעתדי מלאי ופקחי ייצור**

רצוי בוגרי בי"ס מקצועי.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר הולמים
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות בכתב אל יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה ע"ש בן־גוריון, או אישית בימים א'—ה' בין השעות 08.00—15.00.

עבודה בטחונית
באזור תל־אביב
- **נתונים נדרשים:**
השכלה של 11 שנות למוד לפחות
כשר בריאות מעולה
אחרי שרות צבאי ביחידות שדה בתפקידי פקוד
- **תנאי עבודה**
העבודה במשמרות
ההעסקה עפ"י חוזה מיוחד לחצי שנה לפחות (קיימת אפשרות הארכה)
התחלת העבודה בהקדם מותנית במעבר קורס במשכורת

העבודה מתאימה לסטודנטים

- המעוניינים מתבקשים לפנות אישית ביום א' 5.1.75 בין השעות 14.00—17.00 וביום ב' בין השעות 09.00—12.00 לרח' זכריה 16 ת"א ליד קולנוע פאר. אוטובוסים 1, 4, 5

נא להצטייד בפנקס מילואים

מוסד ממלכתי
אקדמאי!
אם רצונך להשתלב בעבודה מעניינת ובלתי שגרתית הכרוכה בניידות רבה, והנך בעל נתונים הבאים:
- ★ **עד גיל 30**
- ★ **בעל נסיון פיקודי בצה"ל**
- ★ **כושר בריאות מעולה**

פנה לת.ד. 17164 תל־אביב בצרוף קורות חיים, פרטים אישיים ומספר טלפון.
— רק מועמדים מתאימים ייענו —

למוסד ממלכתי דרושים ליחידה טכנולוגית
1. **מהנדס מכונות בכיר** (רצוי בעל תואר שני + עשר שנים נסיון).
2. **טכנאים מכניים**, בוגרי בי"ס מקצועי, 5 שנים נסיון.
3. **טכנאי אלקטרוניקה**, בוגרי בי"ס הנדסאים / מקצועי.
4. **שרטטי אלקטרוניקה**, בוגרי קורס מוכר.
5. **שרטטי מכניקה**, בוגרי קורס מוכר.
6. **מהנדס אלקטרוניקה** לתחום ת"ב.
7. **כתבים טכניים** בעלי נסיון של שלוש שנים בכתיבה.
8. **כימאי**, בוגר אוניברסיטה ונסיון של שנתיים.
9. **עובד מעגלים מודפסים**, בעל הכשרה בסיסית.
10. **מחייטות מלחימות.**

תנאי העסקה לפי כשורי המועמד
לפנות בצרוף פרטים לת.ד. 33344/פ ת"א. סודיות השובה מובטחת

בית סיטרואן:
קרית אריה, רחוב הסיבים פתח־תקוה
טלפון 902018, 905409

למוסך המרכזי דרושים
מכונאי רכב טובים
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות להנהלת המוסך בכתב, אישית או טלפונית.

דרושים
••• מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

בקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:
- מנהל במפעל תעשייתי פרטי — חיפה
- מנהל שווק — למפעל בחיפה
- מנהל אגף כח־אדם ומינהל — לחברה גדולה
- מנהל פרוייקטים (מתכת) — לחברה תעשייתית
- מנהל אדמיניסטרטיבי — בינוי, מהנדסים, השכונות, לחו"ל
- רואה חשבון בכיר — עוזר למנהל כספים בחברה
- כלכלן בכיר — לחברה פרטית
- מהנדס בנין (4 שנים) — לחו"ל

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

בחברה מסחרית ארצית
מהגדולות בישראל
מתפנה משרת
מנהל מכירות ארצי
במרכז החברה בת"א

ילקחו בחשבון מועמדים בעלי נסיון מוכח בתפקיד ובקנה מידה דומים.
גיל רצוי: 45—30.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף פירוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 1049 ת"א עבור „מנהל מכירות ארצי".

— סודיות מובטחת —

חברת החשמל לישראל בע"מ
למשרדנו בחיפה, דרוש:
רואה חשבון
הכשורים:
* יכולת ארגון וביצוע עבודות הנהלת חשבונות ממוכנות.
* בעל יחסי אנוש טובים.
* שליטה מושלמת בשפה העברית.
באים בחשבון גם מועמדים שסיימו תקופת ההתמחות ונמצאים בשלבי סיום הבחינות.
המעונינים יפנו בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 10, חיפה.

למספנות ישראל בע"מ
חיפה ת.ד. 1282
דרוש
עובד בכיר
למחלקת אספקה
בעל נסיון בהזמנת ציוד טכני מחו"ל (רצוי באניות) וידיעת השפה האנגלית על בוריה.

נא לפנות בכתב ולפרט הנסיון בעבודה. סודיות מובטחת.

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ
דרוש כימאי
בעל תואר B.Sc. או M.Sc. בעל נסיון של 1 עד 5 שנים, בסינטזה אורגנית. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
*
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1423 תל־אביב למנהל כח אדם.

למשרד רואי חשבון
בתל־אביב
דרושים
בוחנים
אפשרות להתמחות
טלפון 23 38 33

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מכרז מס' 74/23

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות: —

1. בספריה במכון למורשת בן־גוריון
א. ספרן
תאור התפקיד: אחראי לארגון ולהפעלה של ספריית העזר ואולם הקריאה לחוקרים במכון. מעבד רשימות ביבליוגרפיות לרכש ולהדרכה, בתחומים השונים שהמכון עוסק בהם (היסטוריה של עם ישראל, מדעי המדינה, המזרח התיכון, תורת א"י ותנועות העבודה). מבצע בדיקות ביבליוגרפיות בתחומים הנ"ל. מדריך קוראים בספריית המכון.

הכשורים הדרושים: ספרן אקדמי או בוגר תיכון + שלב ב' ספרנות. עדיפות לבעלי נסיון. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, רצויה ידיעת שפות אחרות.

תנאים נוספים: מקום העבודה בקרית האוניברסיטה בשדה־בוקר. המועמד יידרש לגור בשדה־בוקר, כאשר יימצא בידי האוניברסיטה דיור מתאים. למועמד מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

המשרה הינה מלאה

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ה' 10.1.75, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.

*

2. במחלקה להנדסת מכונות (על תקציב מחקר)
ב. מהנדס מחקר
בשטח מעבר חום — זרימה בפרויקט נסיוני.

דרושה ידיעת השפה האנגלית.

בקשות בצירוף תעודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסת מכונות, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.

מבט
מפעלי בתים טרומיים בע"מ
שדרות, ת.ד. 12, טל. 051-94521
חולון, ת.ד. 1608, טל. 03-841166
דרוש
מנהל ייצור
למפעלנו בחולון
רצוי הנדסאי או טכנאי בנין
יועדף מועמד בעל נסיון בביצוע וניהול עובדים
על המעונינים לפנות למנהל כח אדם בחברה.

לחברת מהנדסים
דרושים
הנדסאים
בעלי נסיון של מספר שנים לפיקוח במרכז הארץ ובגליל.

לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים לת.ד. 33008 ת"א.

ב"ה
בית־ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים
למוסד אקדמאי דתי ישיבתי
דרוש מועמד לעבודה וניהול בית מלאכה למכניקה עדינה
(לעבודות מחקר ופיתוח)
בעל נסיון רב בתכנון וביצוע עבודות לא־סטנדרטיות, במיוחד בשטח האופטיקה.
לפנות לת"ד 16031 ירושלים.

לחברת ביטוח דרושים:
1) במחלקת החשבונות
פקיד/ה בעל/ת נסיון
2) כתבנית פוליסות
מעולה — בעברית
נא לטלפן ת"א 615770, לדליה

מכרז על משרה פנויה מס' 1/75
לבנק ישראל בירושלים
דרוש
בוחן או"ש בכיר
ביחידה לאו"ש ולהדרכה

הכשירויות הדרושות:
1. השכלה תיכונית מושלמת (רצויה השכלה אקדמאית).
2. בוגר קורס ארגון ושיטות ו/או בעל נסיון רב בעבודות או"ש. (רצוי בוגר קורס נתוח מערכות).
3. כושר ניסוח וניתוח ברמה מקצועית גבוהה.
4. שליטה מלאה בלשון העברית.
5. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
6. רצוי נסיון בבחינת תקנים, בהכנת נוהלים ובתכנון טפסים.
7. רצוי ידע ונסיון בעבוד נתונים אוטומטי

● המעונינים בקבלת פרטים נוספים ו־שאלון אישי יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780 י־ם, מיקוד 91000. את השאלון יש להחזיר עד 13.1.75. נא לציין את מס' המכרז בגוף השאלון ובכל פניה הנוגעת למכרז זה.

סיבים בימיים ישראליים בע"מ
חברת בת של מונסנטו אמריקה
ACRILAN · Monsanto

דרושים בדחיפות
מכונאי משמרת
כשורים: בוגרי בי"ס מקצועי או בעלי הכשרה דומה. נסיון בתעשיה — רצוי. למעונינים במשרה תינתן הבחירה בין השתלבות בצוות העובדים הקבע לבין חוזה מיוחד לתקופה קצרה.

למועמדים מתאימים ינתן סיוע בדיור.
●
נא לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.
— סודיות מובטחת —

חברת ברום ים המלח בע"מ
להקמת מפעל חדש
במסגרת חברתנו דרושים
מהנדס מכונות
* 5 שנות נסיון לפחות בתכנון ואחזקה בתעשיה הכימית.
* ידיעת השפה האנגלית.
מהנדס כימאי
* 5 שנות נסיון בתעשיה הכימית
* ידיעת השפה האנגלית.

נא לפנות, בצרוף קורות חיים, ת.ד. 180, באר־שבע 84100, או טלפונית (057)79152.

MOBILIA
בוכנות מוביליה בע"מ
דרוש לנו
מחסנאי מכני
רצוי מפ"ט
העבודה מעניינת בארגון מחסן לחלקי חילוף לרכב
מועמדים מתאימים יפנו בכתב או טלפונית למפעל: רח' עשר טחנות 16, תל־אביב, טלפונים: 472883, 470360.

לחברת בנין ארצית
דרושות
קבוצות שלד
לאיזור טבריה
בדבר פרטים נא לפנות טל. 04-668049 חיפה, למהנדס אליעזר רוזנפלד.

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושה
טלפונאית
★
בעלת נסיון עם השכלה תיכונית.
לפנות: טלפון 299617, לפנינה.

ערד תעשיות בימיות בע"מ
לקראת פתוח והרחבת מפעלנו

אנו זקוקים לך
* **אלקטרונאי** (בקרה תעשיתית)
* **מכונאי אחזקה**
* **מסגר**
* **מכשירן** (מכשור תעשייתי)

בוגרי בתי ספר מקצועיים, או הכשרה מקבילה, בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה.

אנו מציעים לך:
* שכר נאות בהתאם לכישוריך ונסיונך
* עבודה מעניינת במערכות משוכללות ומתוחכמות
* דיור
* עתיד בטוח לך ולמשפחתך

נשמח לתת לך פרטים נוספים במשרדנו רחוב ט' 2, הקריה, תל־אביב, ביום ד' בין השעות 9.00 עד 13.00 לפני־הצהרים ומשעה 4.00 עד 6.00 אחר־הצהרים.

* בבואך אנא הבא עמך פנקס מלואים ותעודת זהות.

מפעלי ניר
אמריקאים ישראליים בע"מ
למפעלנו בחדרה
דרוש מכשירן
נא לפנות אל מח' כח אדם,
ת.ד. 142 חדרה, מיקוד 38100
ניר מעולה לכל מטרה

לעבודה בצה"ל
דרושים
● הנדסאי חשמל
● הנדסאי בנין
●
על המעוניינים לפנות לד.צ. 3159 עבור „הנדסאי"

מהנדס מכונות
כישורים:
1) בעל נסיון של שנתיים לפחות
2) שליטה בעברית, אנגלית ו/או גרמנית
3) ידיעה במתמטיקה

מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מעניינת ותנאים טובים
●
נא לפנות למחלקת כח אדם, ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31 000

בית דפוס יפת בע"מ
דרושים
פקיד רישומים/חשבונות
אשר יתמחה ברישומים סכמיים כמותיים של עבודות דפוס וחשבונם.
נהג
לנסיעות עם סחורה, שליחויות ועבודות שונות במפעל.
נא לפנות טל. 762383, אלוף שדה 13 גבעתיים

להלנה רובינשטיין, מגדל העמק
דרושים
1. **סגן חשב**
רואה חשבון מתחיל או מנהל חשבונות מדופלם
2. **הנדסאי ייצור**
3. **בוגר תיכון**
שיוכשר בנושאי תוכנה והפעלת מחשב I.B.M
4. **מתכנת מתחיל**

לכל המשרות דרושה ידיעה בשפה האנגלית
לפנות בכתב לת.ד. 1 מגדל העמק עבור מר מ. חיים.

לחברת מ.כ. מור כרמי בע"מ
דרושים:
* **מהנדס אלקטרוניקה**
עם נסיון של 3 שנים לפחות במערכה קשר, שליטה ובקרה צבאית. רצוי יוצא חיל־אויר.
* **טכנאי התקנות באלקטרוניקה**

נא לפנות לשם קביעת ראיון לטלפון 623266/7/8, רח' טיומקין 13, תל־אביב, להביא המלצות. סודיות מובטחת.

לחברת בניה ופתוח באשדוד
דרוש
מהנדס מכנאי בצוע
בעל רכב ונסיון בבניה צבורית
●
לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 52 אשדוד. סודיות מובטחת.

דרוש/ה מזכיר/ה
למשרד רואה חשבון
משרה מלאה
לפנות ת.ד. 4402 מס' 1175 תל־אביב

هكذا من الاصل

לצו־הקריאה אתה נענה עוד לפני שהוא מגיע. בשעת־צרה אתה נחלץ לעזרה מיד.

ביום אינך נתבע להקריב הכל. ביום אתה נקרא להיטיב לעבוד ולקיים במסירות וברצינות את תפקידך - במקום־עבודתך.

שעה זו של משבר כלכלי - היא צו־הקריאה שלך!

הצטרף למבצע „פרס עובד ישראל 1975" - ואתה עשוי אף לזכות באחד הפרסים הכספיים הגבוהים, שיוענקו לעובדים מצטיינים בכל ענפי־המשק.

המבצע נערך ביוזמתו ובאמצעותו של „מעריב". בחסות שר־העבודה, בשיתוף הסתדרות העובדים הכללית, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים והתאחדות התעשיינים ובייעוץ המכון לפריון העבודה והייצור.

מטה המבצע: רח' מלצט 64 תל־אביב טל. 03-246368

נעבוד ונחיה

מבצע פרס עובד ישראל 75

מאורגן ע"י מעריב

תכנון ובצוע: דחף/קורן